

ס פ ר

ז ה ר ח ד ש

על פרשיות התורה והמגילות: שיר השירים, רות ואיכה.

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי

עם הפירוש

דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הוזהר במלואם, אחת בלי פירוש, ומחוץ לאותם המקומות החל מהענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הוזהר, העוסקים בחכמת הקבלה, הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:

אותם המקומות, שצריכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בג' חלקי הוזהר, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים. מביא כל השינויים שישנם בדפוסים הקודמים משנת שנ"א עד הנה.

מסורת הוזהר

לוח השואת הדפים

משהו הדפים בתקוני זהר; זהר חדש ותק"ח של דפוסים שונים, להופים שב"מסורת הוזהר" (נמצא בחלק א')

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו בחלק א' הספר פת יחה לחכמת הקבלה

חלק כ

שיר השירים רות איכה

שיר השירים

מאמר ד' רוחות שבנשיקות

(א) « רבי ב רחומאי פתח, » ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה', הא הכא ארבע רוחות, ולא זכה בהם אדם, זולתי מלך המשיח בלבד.

(ב) והכתיב ב מארבע רוחות באי הרוח. ארבע לא כתיב, אלא מארבע רוחות. זהו רוח שלם.

(ג) אמר ליה היאך. אמר ליה, זה הבא מתוך אהבת נשיקה. היאך נשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברן רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משתי רוחות, רוחו ורוח חבירו, נמצאו שניהם בארבע רוחות. וכ"ש הזכר והנקבה בהתחברם, שם ארבע רוחות יחד. והבן הבא מהם, זהו רוח הבא מארבע רוחות. כמא דאת אמר, מארבע רוחות באי הרוח, וזהו רוח שלם.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (ישעיה יא) וירא קנח משפטים תסח תצוה ג א בדפוס קראקא ל"ג מכאן עד אות ס"א. ב נ"א אדרא רבא סד פנחס רעא תכו אדרא זוטא נה ת"ז תכ"א נג. תכ"ו עא: ת"ל עג: תס"ט קה קי. ז"ח מא ט"ג תק"ח צו ע"ד קז ט"ג. ב (יחזקאל לו) תולדות סד וישלח ריב ויחי תקלא שמי' ריז משפטים תסח אדרא רבא סו פנחס רסח תה

ד' רוחות שבנשיקות

הסולם

מאמר

מאמר ד' רוחות שבנשיקות

הבא מתוך אהבת נשיקה. מה נשיקה מאהבה אינה אלא בפה, ומתחברים רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול מב' רוחות, כי בכל אחד מהם יש רוחו עצמו ורוח חבירו שמקבל, נמצאים שניהם בד' רוחות. וכל שכן הזכר והנקבה בהתחברם יש שם ד' רוחות יחד, והבן הבא מהם, זהו רוח הבא מד' רוחות. כש"א מארבע רוחות באי הרוח. וזהו הרוח השלם. פירוש. רוח הזכר הוא חסדים. רוח הנקבה הוא חכמה, שע"י הנשיקות מתדבק רוח ברוח, ויש ב' רוחות חסדים וחכמה בפה דו"א, ויש ב' רוחות, חסדים וחכמה בפה דנוקבא. שזו היא כל השלמות.

רבי

(א) רבי רחומאי פתח וכו': ר"פ ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'. הנה כאן ד' רוחות, ולא זכה בהם אדם, זולתי מלך המשיח בלבד.

(ב) והכתיב מארבע רוחות וגו': שואל, והרי כתוב, מארבע רוחות באי הרוח. ארבע לא כתוב, אלא מארבע רוחות. ולמה לא כתוב ארבע, ומשיב, זהו רוח שלם הכלול מארבע רוחות.

(ג) אמר ליה היאך וכו': א"ל איך רוח אחד כלול מארבע רוחות. אמר לו, זה (דפו"י דף ס' ט"ג)

ד) רבי ברכיה אמר, יתיב הוינא על פילי דרומי רבתא, וחמינא חד בר נש דהוה אתי. נפקנא לגביה, אעילנא ליה בגו ביתאי. בדיקנא ליה, במקרא במשנה בתוספתא ובהגדה, ולא אשכחנא ביה. נזיפנא ביה, ולא אתיב לי מידי. אפיל גרמיה אחורי דשא, ודמך. אמינא, הוא וכלבא ייכלון כחדא.

ה) דהכי א"ר מניומי סבא דגוש חלבא, מהו א והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים וגו'. לא ידעו שבעה, אלו עמי הארץ, שהם עזי פנים ככלב, עזי נפש בכלא. מאי טעמא. מפני ד שלא ידעו הבין. דקב"ה לא אשרי קדושתיה בגויהו, ועל דא אינון עזי נפש. ובג"כ הוא וכלבא ייכלון כחדא.

ו) כד איתער, קם וקריב לגבי פתורא, מאיך רישוי ולא אמר מידי. חמינא יאסתכלנא בעינוי, דחייכן. אמר לי, ודאי מאורחוי דמרך אתרחקת, דהוא תקין פתורא עד דלא ייתי אדם, ועד דלא יפקוד ליה, ויבדוק ליה. אי תוסיף למהך באורחא דא, לא יתקיימון לך בנין. מיד אהדר ואמר, ייחון לך, ויתקיימון לך.

ז) אמינא ליה אמאי אהדרת מלה ואתנחמת. אמר לי, אסור ליה לבר נש למיליט גרמיה וכל שכן אחרא, בגין דקללת חכם אפילו על תנאי יתקיים. אמינא, הכי הוא ודאי, דכתיב ה עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה, ואתקיים. יאנת בדיקנא בך, ולווסך לאו כלום.

ח) פתח ואמר, ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) ישעיה גו) משפטים תקד אחרי מות קלו קדושים
ה) פטות ד ז"ח אחרי ח מג מטות ג. ד) (שם) שם. ה) (בראשית לא) ויצא שעה וישלח קצו. ו) (שמות לב) נח קסד.

ד' רוחות שבגשיקות

הסולם

מאמר

קם וקרב אל השלחן, השפיל ראשו ולא אמר כלום. ראיתי והסתכלתי בעינוי, שהיו צוחקות. אמר לי, ודאי נתרחקת מדרכי אדונך. שהוא תקן שלחן, דהיינו שהכין אוכל, מטרים שבא אדם, ומטרים שיפקוד אותו ויבדוק אותו, אם יודע תורה. אם תוסיף ללכת בדרך הזה לא יתקיימו לך בנינים. ומיד חזר ואמר, ייחיו לך, ויתקיימו לך.

ז) אמינא ליה אמאי וכו': אמרתי לו, למה חזרת מדבריך והתנחמת. אמר לי אסור לאדם לקלל את עצמו, וכל שכן לאחר, משום שקללה חכם אפילו שהיא על תנאי, היא מתקיימת. אמרתי, כך הוא ודאי, שכתוב, עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה, ונתקיים. כי רחל מתה בדרך. אבל אתה, בדקתי אותך, ולא מצאתי שתהיה בן תורה, וקללותיך אינון כלום.

ח) פתח ואמר ועתה וגו': פו"א, ועתה

אם

ד) רבי ברכיה אמר וכו': רב"א, הייתי יושב בשערי העיר רומא הגדולה, וראיתי אדם אחד שהיה בא. יצאתי לקראתו, והבאתיו לביתי. בדקתי אותו במקרא במשנה בתוספתא ובהגדה, ולא מצאתי בו כלום. גערתי בו, ולא השיב לי כלום. הפיל עצמו אחורי הדלת, וישן. אמרתי, הוא והכלב יאכלו יחד. פילי, הוא מלשון, מאן דמטיין לפליא, שפירושו שער (ירושלמי שבת ר').

ה) דחכי א"ר מניומי וכו': כי כך אמר ר' מניומי הזקן מגוש חלב, מהו והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים וגו'. לא ידעו שבעה, אלו הם עמי הארץ, שהם עזי פנים ככלב, עזי נפש בכל דבר, מהו הטעם. הוא, מפני שלא ידעו הבין. והקב"ה אינו משרה שכינתו בתוכם, וע"כ הם עזי נפש. ומשום זה, הוא והכלב יאכלו יחד.

ו) כד איתער קם וכו': כשהקיץ משנתו,

(דפו"י דף ס' ט"ג)

כתבת. קללא דא על תנאי, וקביה מחיל לחוביהון בגיניה דמשה, ואעפ"כ אתמחי מפרשתא מעלייתא באורייתא, בפיקודא דעובדא דמשכנא, ואיהי פרשת ואתה תצוה. דהוה ליה למיכתב שמיה דמשה בכל מלה ומלה, ובכל פיקודא ופיקודא דתמן, ואתמחי מכל ההיא פרשתא, דלא אדכר תמן. הוי קללת חכם אפילו על תנאי, אתקיים.

(ט) כיון דארגישנא ביה, קמנא ואותיבנא ליה ברישא דפתורא. אמינא, והא לבתר ד ואתה תצוה אמר משה האי מלה. א"ל, אין מוקדם ומאוחר בתורה. (י) שאילנא ליה במקרא במשנה ובתוספתא ובהגדה, והוה בקי בכולא. אמינא אמאי בקדמיתא לא אתיבת לי, כד בדיקנא בך. אמר, שינתא אניס לי. תרין יומין הו דלא דמיכנא. והשתא דשינתא אתא לעיני, לא אתיבנא לך. (יא) לבתר דאכל ושתה, פתח ואמר, "שיר השירים." ש רברבא, והיא חניינא מסופא דאתווי דאלפא ביתא. ב דנראשית רברבא, והיא תניינא משירותא דאלפא ביתא, מאי טעמא.

(יב) בגין דשיין רזא דרתיכא עילאה, ועל דא איהי בתלת סמכין, דהא אבהן (* אינון רתיכא. וכל שיר השירים רזא דרתיכא עילאה איהי, ובג"כ שירותא דיליה בשיין. ג, איהי ביתא דעלמא, דעובדא דעלמא איהי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (שה"ש א) שמות שכד להלן סא.

ד נ"א ל"ג ואתה (חניציא).

מאמר

הכולם

ד רוחות שבנשיקות

ישנתי, ולפי שהשינה באה לעיני, לא השבתי לך.

מאמר ד אתון רכבינן בריש ספרין (יא) לבתר דאכל ושתה וכו': לאחד שאכל ושתה, פתח ואמר, שיר השירים. יש שם ש' גדולה, והיא אות שניה מסוף האותיות שבאלפא ביתא, ב' דבראשית היא גדולה, והיא אות שניה מתחילת האלפא ביתא. מהו הטעם שב' אותיות אלו הן גדולות, ומהו הטעם שפותח באות השניה ולא בראשונה שהיא א'. וכן בשה"ש, שפותח באות השניה מסוף הא"ב, ולא באחרונה, שהיא ת'.

(יב) בגין דשיין רזא וכו': ומשיב, שהוא, משום שהש', היא סוד המרכבה העליונה. דהיינו חגית דז"א. שהם מרכבה לבינה, ועל כן היא בשלשה סומכים, כי האבות, שהם חגית, הם מרכבה לבינה. וכל שיר השירים, הוא סוד המרכבה העליונה, ומשום זה, ההתחלה שלו היא בש'. הב' דבראשית רומזת שהיא בית העולם, כי מעשה בראשית הוא מעשה העולם. וע"כ ההתחלה היא בב'.

אם תשא הטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, קללה זו היתה על תנאי, כי הקביה מחל לעונותיהם בשביל משה, ואעפ"כ נמחה שמו מפרשה יפה שבתורה, במצות מעשה המשכן, שהיא פרשת ואתה תצוה, שהיה לו לכתוב שמו של משה בכל מלה ומלה בכל מצוה ומצוה אשר שם, ונמחה מכל הפרשה ההיא, ולא נזכר שם. הרי שקללת חכם, אפילו על תנאי, היא מתקיימת.

(ט) כיון דארגישנא ביה וכו': כיון שהכרתי בו, שהוא תלמיד חכם, קמתי והושבתי אותו בראש השלחן. אמרתי לו, והרי אחר פרשת ואתה תצוה, אמר משה הדבר הזה, לקלל את עצמו, שהוא בפרשת כי תשא. אמד לי אין מוקדם ומאוחר בתורה.

(י) שאילנא ליה במקרא וכו': שאלתי אותו במקרא במשנה ובתוספתא ובהגדה, והיה בקי בכולם. אמרתי, למה בתחילה, כשבדקתי אותך, לא השבת לי. אמר לי, השינה היתה דוחקת אותי, כי כבר היו שני ימים שלא

יג) וע"ד ה אתון ו דקיימין בשירותא דספרין ד' אינון. דהא כגוונא דאיתעבידו, וכהוא רזא דילהון, ז הכי אתון רשימין ברישא. ואינון אתון רברבן, דסלקן על כל שאר אתון. והוא את רזא וסתרא דכל ספרא.
 יד) ואלין אינון: א דדברי הימים. ב דבראשית. ג דמשלי. ד דשיר השירים. אלין ד' אתון ה בריש ספרין, אינון אתון רברבן. ומאן ידיע בהו, ינדע רזא דכל ו ספרא. והוא את אולף רזא דכל ספרא.
 טו) א תיקונא דיליה, דיוקנא וסתרא דאדם בתרין גוונין. רישא דלעילא, איהו נקודה קדמאה דשלטא על כלא, בגליפו, דאתער לאתפשטא תחותיה. וא"ן דאיהו רזא ודיוקנא דאדם. ו הוא, ובת זוגיה דלתא, דאתאחדת מסטרין. ודא איהו שלימו דאדם.

חלופי גרסאות

ה בדפוס מונקאטש מלת אתון הוא כמרובעים. ו נ"א קיימא בשירותא ספרין ול"ג אתון (חינצ'יא). ז נ"א הני (מונקאטש כמרובעים). ח נ"א ריש (חינצ'יא). ט נ"א סטרא (חינצ'יא). י נ"א איהו (חינצ'יא). כ נ"א מוסיף שלימו הוא (מונקאטש בסוגריים) ונ"א מוסיף שלימו הוא דאדם שלימו הוא (חינצ'יא).

מאמר הסולם ד' אתון רברבין בריש ספרין

ואינון אדם שלם. כלומר שהוי"ה דאלפין אינה בשלמות. אלא בחיבורו עם הנוקבא. שהיא המלכות. והטעם כי ז"א בפני עצמו הוא חסדים מכוסים מחכמה. והנוקבא ה"ס הארת החכמה, וכשו"א מחובר עם הנוקבא ביחד אז יש לו חכמה וחסדים שהם שלמות המוחין, ולא בהיותו בפני עצמו. שאינו אלא חסדים. ושורש המוחין הוא באו"א. ששם סוד הניצוץ מעלית המלכות לבינה. שהוא שורש כל המוחין (כנ"ל בד"ח פרשת ואתחנן).

וה"ש א' תיקונא דיליה וסתרא דאדם. שבאות א' מרומזים המוחין שבסוד הוי"ה דאלפין שהיא בגי' אדם. בתרין גוונין, וזה מתבאר בב' אפנים. אפן א'. רישא דלעילא. הראש של הא', שהוא י' עליונה שבא', היא נקודה קדמאה. שה"ס ג"ר, שקוצו של י' העליון. ה"ס א"א. והי' עצמה ה"ס או"א. וקוצו התחתון של הי' ה"ס ישו"ת. דשלטא על כלא, שממנה מתפשטים כל המוחין. בגליפו דאתער לאתפשטא תחותיה. כי הי' שנכנסה באור הבינה ונעשתה לאויר, היא סוד גליפו. דהיינו חקיקה ומקום חסרון. שהיא הכנה ליציאת החכמה בסוד יציאת הי' מאויר, וה"ש דאתער לאתפשטא תחותיה, שהגליפו הוה מתעטרת אח"כ בהארת החכמה. ומתפשטת תחתיו בז"א ובנוקבא, דהיינו באות ו' דאיהו רזא ודיוקנא דאדם. שהוא ז"א כנ"ל. הוא ובת זוגיה ד' דלתתא. דאתאחדת מסטרין, שהד' שלמטה בא' המחוברת בו' ה"ס

יג) וע"ד אתון דקיימא וכו': וע"כ, האותיות העומדות בהתחלת הספרים. והן גדולות. הן ארבע. כי כאפן שנעשו הספרים, ובאותו סוד שלהם. כך האותיות רשומות בתחילת הספרים. והן אותיות גדולות. העולות על כל האותיות האחרות. כי אותה האות. הוא הסוד והסתר של כל הספר. כלומר, שבה נרמזו כל הסודות והסתרים שבאותו הספר. שהיא עומדת בהתחלתו.

יד) ואלין אינון א' וכו': ואלו הן: א' של דברי הימים, ב' של בראשית, מ' של משלי, ש' של שיר השירים. אלו ארבע אותיות שבהתחלת הספרים, הן אותיות גדולות. ומי שיודע בהן, יודע הסוד של כל הספר, כי אותה האות, מלמדת הסוד של כל הספר.

טו) א' תיקונא דיליה וכו': ומפרש דבריו. הא' שבדברי הימים, התקון שלה. היא הצורה והסוד של אדם, בב' אפנים. אפן אחד, הראש שלמעלה, שהוא הי' העומדת בא' שלמעלה. היא הנקודה הראשונה השולטת על הכל, בחקיקה, שנתעטרה להתפשט תחתיה. הי' שבאמצע הא' באלכסון, היא סוד וצורת אדם, דהיינו ז"א. הוא ובת זוגו היא ד' שלמטה הנאחזת בצד הי' שבא' כזה א' שד' זו רומזת על הנוקבא דז"א, הנקרא אדם. וד' זו היא שלמות אדם, כי אין אדם שלם אלא בדכר ונוקבא.

פירוש. צורת אדם ה"ס ד' אותיות הוי"ה במילוי אלפין, שהם בגי' אדם. והוא ז"א.

(טז) כ בגוונא אחרא, באמצעיתא דיוקנא דאדם, ואתאחידא ביה מתרין סטרין, כגוונא דדרועין, מסטרא דא ומסטרא דא. ודא א דיוקנא ורזא דיליה, אדם איהו. ועל דא רשימא אלף, בריש ספרא דדברי הימים, דהא לא אתא ההוא ספרא אלא לאשלמא אדם בסתרוי ודרגוי, באינון תולדין דיליה, למהוי כולא חד ה אדם שלימ.

(יז) ז איהי ביתא דכל עלמא, מסחרא לתלת סטרין, עילא ותתא וכל עובדין נ כלילן בגווה, ס סחרא תלת סטרין דכל עלמא, ואשתאר סטרא דצפון דלא אתבני, דאיהו מדורא בישא, דתמן שרת רעה דכל עלמא. כד"א, ה מצפון תפתח הרעה.

(יח) ועל דא, ב' איהי ביתא ובניינא דכל עלמא, איהי בריש אורייתא, רברבא רשימא, לאחזאה על כל ספרא.

(יט) וספרא דא כעובדא דבראשית, אתעביד, ברזא דשמא דארבעין ותרין, כליל בעובדא דבראשית. ועל דא ט רזא דספרא ברישא ז. סיומא דספרא ה. כ ברזא דארבעין ותרין אתוון אסתלק.

(כ) מ' פתיחא, רזא דנוקבא שלימתא, אשת חיל מתעטרא בעטרהא. ז ועל

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ח (ירמיה א) ויצא פד ויקהל קסג שלח שא ת"ז
 בהקדמה ט. תמ"א פא: תס"ט קי.
 ז נ"א כגוונא (חוינציא). ה בדפוס מונקאטש מלת אדם
 הוא במרובעים. נ בדפוס מונקאטש מלת כלילן הוא
 במרובעים. ס נ"א סטרא (מונקאטש) ע נ"א רישא
 (חוינציא מונקאטש). פ נ"א מוסיף ספרא ברזא (חוינציא מונקאטש). צ נ"א ועל דכל (מונקאטש).

ד' אתוון רברבין בריש ספרין

הסולם

מאמר

צד צפון פתוח. ואינו נבנה, מפני ששם המדור הרע, כי שם שורה הרע של כל העולם. כי כל הדינים באים מהקו השמאל שהוא רוח צפון. כש"א מצפון תפתח הרעה.
 יח ועל דא ב' וכו': ועל כן כיון שהב' היא הבית והבנין של כל העולם, היא עומדת בהתחלת התורה גדולה ורשומה להראות על הסודות שבכל הספר. כי סוד התורה ה"ס הקו האמצעי, שהוא ז"א, ההולך ומתקן הצד הצפוני הפרוץ, שהוא קו השמאל
 יט וספרא דא כעובדא וכו': והספר הזה, הוא כמעשה בראשית. שנעשה בסוד השם מ"ב, הכלול במעשה בראשית. שמב' דבראשית עד הב' ובהו יש מ"ב תיבות. וע"כ סוד הספר בהתחלה הוא ב' וסיום הספר בראשית. הוא ב' דהיינו ה"ס של במצרים. שעולה בסוד השם מ"ב אותיות.

ה"ס בת זוגו של ז"א. ודא איהו שלימו דאדם, שבת זוגו, היא שלימות האדם שהוא ז"א. כי אינו נקרא אדם, אלא כשהוא בחבור עם המלכות שאז יש לו מוחין השלמים חכמה וחסדים הנק' אדם. ולהלאה מכאר האפן הב'.
 טז כגוונא אחרא באמצעיתא וכו': האפן הב' הוא, שבאמצע הא', שהיא ה' העומדת באלכסון, הוא צורת אדם. שה"ס הקו האמצעי, ונאחזות בו מב' צדדיו כעין ב' זרועות, שה"ס ב' קוין ימין ושמאל, מצד זה ומצד זה. וא' זו הצורה והסוד שלה הם אדם. וע"כ נרשמת הא' בראש ספר דברי הימים, כי הספר הזה לא בא אלא להשלים צורת אדם בסתרוי ומדרגותיו, עם אלו התולדות שלו, המובאים בדברי הימים, שיהיה הכל אחד, אדם שלם.

כ מ' פתיחא רזא וכו': מ' פתוחה היא סוד הנוקבא השלמה, שהיא המלכות, דהיינו, אשת חיל המתעטרת בעטרותיה. וע"כ כל ספר משלי אינו אלא שבח של אשת חיל

יז ב' איהי ביתא וכו': ב' דבראשית היא גדולה, משום שהיא כצורת בית לכל העולם, שהיא מסבבת בצורתה, לג' צדדים מעלה ומטה וכל מעשה בראשית כלולים בה, מסבבת לג' צדדים של כל העולם, ונשאר בה

דא, כל ספרא דמשלי, לאו איהי אלא תושבחתא דהאי אשת חיל, ולמיתב דעתא דבני נשא, ז לאסתמרא מאשה רעה. כמא דאת אמר, לשמרך מאשה רעה, ולא תקרבא להאי אשת חיל, בפולחנא עילאה. ועל דא מ רברבא בריש ספרא, על ההוא רזא אזלא.

(כא) ש, דא איהי מתייחדא ברזא דרתיכא עילאה. דאבהן אינון רתיכא עילאה. ואברהם ויצחק אחידן דא בדא, וכלילן דא בדא. ויעקב עאל באמצעיתא, ואסכים לתרין סטרין. ועל דא מתייחדאן כולהו, ברזא דעלמא עילאה.

(כב) ובגין כך, תושבחתא דא, ברזא דרתיכא עילאה איהי, דאתיחדא במלכא דשלמא כולא דיליה, ובג"כ איהי רברבא. ובג"כ אתיחדת בריש ספרא, לאחזאה, דכל ספרא על רזא דא אזלא ואתתקן. ועל דא, את דא אתחזיאת שבחא דכל ספרא. בההיא שעתא קמנא ונשיקנא ליה, ותבענא מניה דימחול לי, ומחל לי.

(כג) פתח ואמר, ט אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך. כמה אית ליה לבר נש לאסתמרא בהאי עלמא. האי קרא אתיבון לחבריאי, דהכי אצטריך למיכתב, אל תתן את פיך לחטיא את נפשך, כד"א, י נפש כי תחטא, ולא * אשכחן קרא דכתיב ובשר כי י חטא, ויאות הוא.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ט (קהלת ה) הקסה"ז קלא. י (ויקרא ד) ויקרא ז נ"א ולאסתמרא (ווינציא). ק ג"א מוסיף דכל ספרא על (מונקאטש במרובעים). ר ה"ג הסלם ובכל הדפוסים רז ריד רסג.

ד' אתון רברבין בריש ספרין

הסולם

מאמר

שהשלום כולו שלו, שהוא ז"א. ומשום זה היא גדולה. ומשום זה נתיחדת הש' בתחילת הספר, להראות, שכל הספר על הסוד הזה הולך ונתתקן. וע"כ אות זו, הש' מדאה את השבח של כל הספר. אמר ר' ברכיה, באותה שעה קמתי ונשקתי אותו. ובקשתי ממנו שימחול לי על שפגעתי בכבודו. ומחל לי.

זו, שהיא המלכות, ולישב דעת בני אדם. להשמר מאשה רעה שהיא הס"א כש"א, לשמרך מאשה רעה, ולהתקרב לאשת חיל זו בעבודה עליונה. ועל כן המ' הגדולה שבתחילת הספר, הולכת על הסוד הזה.

(כא) ש' דא איהי וכו': ש' זו של תחילת שיר השירים, היא מתיחדת בסוד המרכבה העליונה, כי האבות, שהם חג"ת דז"א, הם המרכבה העליונה לבינה. ואברהם ויצחק, שהם חסד וגבורה, נאחזים זה בזה וכלולים זה בזה, ויעקב, שהוא תפארת, נכנס באמצע, ומכריע לב' הצדדים, שהוא המיוחדים זב"ל, ומקיים הארת שניהם. וע"כ מתיחדים כולם בסוד העולם העליון, שהוא בינה, שהם מרכבה לבינה, שהחכמה והחסדים שבבינה, שהיא ישויות, מתגלים עליהם.

מאמר אל תתן את פיך לחטיא את בשרך (כג) פתח ואמר אל וגו': פו"א, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף אלקים על קולך וחבל את מעשה ידיך. כמה יש לו לאדם להשמר בעולם הזה. מקרא זה הקשו לחברים. כי כך היה צריך לכתוב, אל תתן את פיך לחטיא את נפשך. כש"א נפש כי תחטא. ולא מצאנו מקרא שכתוב, ובשר כי יחטא. וקושיא יפה היא.

(כב) ובגין כך תושבחתא וכו': ומשום זה, שבח זה היא בסוד המרכבה העליונה, דהיינו מרכבת הבינה, שהיא מתיחדת במלך (דפו"י דף ס' ט"ד * דף ס"א ט"א)

(כד) אלא הכי מסקנא, דאסור ליה לבר נש למשתעי מלי דזנותא אפילו באיתתיה, בגין דיתקשי, וייתי להרהורין בישין אחרנין, ויהא דש באידריה, ויזרע חטין אחרנין.

(כה) הה"ד, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. דא בשר ש קדש דכתיב ו והיתה בריתי בבשרכם. ואל תאמר לפני המלאך, ההולך לימינו של אדם. אל תאמר דברים שאינן כהוגן, אלא כל דברוך בנחת ובמשקל. מאי טעמא. מפני כי שגגה היא. וחייב על זה קרבן שגגה.

(כו) ועוד. שעל זה, למה יקצוף האלהים על קולך. מפני שהקול יוליך אותו עוף השמים, ומעמיד אותו לפני הקב"ה.

(כז) וחבל את מעשה ידיך, על חטא הבשר. מאי טעמא. מפני שכל אדם שיש לו ברית קודש, אין יכולים אותם השולטים בגיהנם להכניסו שם. ובלבד שישמור אותו. ואם לא שמר אותו, מעבירים ממנו, ומשחיתים ומחבלים אותו. שזהו מעשה ידיו של אדם. ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם, ואין להם על מה שיסמוכו. השתא ברי, הוי זהיר בכבוד חבירך יותר מגופך.

(כח) פתח רבי יהושע ואמר, (ז) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך ה' צבאות מלכי ואלהי. גם צפור, תמן תנינן, עבד קב"ה בארעא, אתרין ודוכתין קדישין, עילאין יתיר משאר דוכתי ישובא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(כ) (בראשית יז) לך תי. (ז) (תהלים פד) תצוה ע (ז) ג"א ל"ג קדש (ווינציא). ויקרא קכה בלק ריב פנחס גז ת"ז בהקומה יב: ת"ו כא. תכ"ו עב. תקונים חדשים צד ט"א.

אל תתן את פיך לחטיא את בשרך

הסולם

מאמר

שיש לו ברית קדש אין יכולים אותם השולטים בגיהנם להכניסו שם. ובלבד שישמור את ברית קדש, ואם לא שמר אותה, מעבירים ממנו הברית, ומשחיתים ומחבלים אותו. שזה דהיינו הנוילה, נקרא מעשה ידיו של אדם. וע"כ נאמר עליו וחבל את מעשה ידיך. דהיינו שמעבירים ממנו ברית הקדש. ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם, ואין להם על מה שיסמוכו. עתה בני, היה נזהר בכבוד חבירך יותר מבגופך. הזהירו בזה שלא יפגע בכבוד אחר כמו שפגע בכבודו.

(כד) אלא הכי מסקנא וכו': ומשיב, אלא כך היא ההלכה, שאסור לו לאדם לדבר דברי זנות אפילו עם אשתו. משום שאברו יתקשה, ויבא להרהורים רעים אחרים ויהיה דש בגרנו, ויזרע חטים אחרות. דהיינו שיזדווג עם אשתו ויהרהר בנשים אחרות.

(כה) הה"ד אל תתן וכו': ז"ש, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. זה בשר קדש, שכתוב והיתה בריתי בבשרכם, דהיינו ברית מילה. ואל תאמר לפני המלאך דהיינו ההולך לימינו של אדם, אל תאמר דברים שאינם הגונים, דהיינו דברי זנות. אלא כל דברוך יהיו בנחת ובמשקל. מהו הטעם. הוא, כי שגגה היא. שחייב על זה קרבן שגגה.

(כו) ועוד. שעל זה וכו': ועוד. על זה, למה יקצוף האלקים על קולך. מפני שעוף השמים יוליך את הקול שלך, ומעמידו לפני הקב"ה.

(כז) וחבל את מעשה ידיך: היינו על חטא הבשר. כנ"ל. מהו הטעם. מפני שכל אדם

מאמר עשית הארץ היא כעין יצירם האדם

(כח) פתח ר' יהושע וכו': פתח ר"י ואמר, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך ה' צבאות מלכי ואלקי. גם צפור, שם למדנו. עשה הקב"ה בארץ מקומות ושטחים קדושים, שהם יותר עליונים משאר מקומות הישוב.

וכלא

כט) וכלא כגוונא דיצירה דבר נש. דקב"ה בריר ההוא זרעא, ומנפציה, כהאי דמבריר ומנפץ חטין, תבנא לחוד, וקש לחוד, עד דבריר חטין על דוכתייהו

ל) כך נטל קב"ה תלגא מתחות כורסי יקריה, וההוא תלגא ה מתחממא בכמה גוונין, ואטיל לה בגו מייא דאתתא. מהכא, דאיתתא לא מתעברא עד דתושיד מייא, ובאינון מייא אטיל דכורא תלגא, א דא הוא זרעא דאיהו מחובר כחדא, יתיר מההוא דאתתא, כגוונא דתלגא לקביל מייא.

לא) לבתר דאטיל ליה קב"ה גו מייא, בריר ליה ונפיץ ליה, ועבד בקדמיתא טיבורא, דאיהו נקודה חדא ב מגו ברירו דתלגא, וההוא טיבורא, איהו נקודה ציון.

לב) ומתמן אתפשטו ארבע חוטין, לארבע סטרין דעלמא, מזרח ומערב צפון ודרום. מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דמזרח, אתעביד מניה גופא. שארי במזרח, וסיים במערב. גופא איהו ארעא דישראל. אתרשים באתוי אדני. אדון ורבון כל עלמא.

לג) מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דדרום, דאיהו ברירו דכל תלגא ותוקפיה, אתעביד מניה דרועא ימינא, ואיהו ברירו דעינוגא. ודא ג"ע, דעאל ביה אדם הראשון, ואיהו לעינוגא דנשמתין, ודא טמיר וגנין, ימינא דכל עלמא. לד) מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דצפון, אתעביד מניה ואתברי דרועא

חלופי גרסאות

ת נ"א מתחממא (חינצ'א). א נ"א ההוא (חינצ'א). ב נ"א לגו (חינצ'א).

עשית הארץ היא כעין יצירת האדם

הסולם

מאמר

שהוא נקודה אחת מתוך מה שנתברר מן השלג. והטבור ההוא הוא נקודת ציון. לב) ומתמן אתפשטו ארבע וכו': ומשם נתפשטו ד' חוטין לד' רוחות העולם. מזרח, מערב, צפון, ודרום. שה"ס ת"ת ומלכות וגבורה וחסד. מהחוט הזה שנמשך מצד מזרח שהוא ת"ת נעשה ממנו גוף. התחיל במזרח וכלה במערב. שהוא מלכות. הגוף הוא ארץ ישראל. והוא נרשם באותיות אדני. דהיינו אדון ורבון כל העולם.

לג) מההוא חוטא דאתמשך וכו': מאותו החוט הנמשך מצד דרום. שהוא הברור ביותר מכל השלג, והוא תוקפו. נעשתה ממנו זרוע ימנית, שהיא הנבחרת בתענוגים. וזו היא גן עדן שאדם הראשון נכנס בו, והוא עומד לתענוג הנשמות. וזוהו מכוסה וחבוי. והוא הימין של כל העולם.

לד) מההוא חוטא דאתמשך וכו': מאותו החוט הנמשך מצד צפון. נעשתה ונברא ממנו

כט) וכלא כגוונא דיצירה וכו': והכל הוא כעין יצירת האדם. שהקב"ה בריר אותו הזרע, ומנפצו. כמי שבורר ומנפץ חטים. התבן לבד, והקש לבד, עד שבורר החטים על מקומם.

ל) כך נטל הקב"ה וכו': כך ברא הקב"ה את הארץ, לקח הקב"ה שלג מתחת כסא כבודו. שה"ס דינין דשמאל. ושלג ההוא היה מתחמם בכמה אפנים, והטילו לתוך המים של האשה, שהיא המלכות, מכאן שאין האשה מתעברת עד שתטיל מים נקבות, ובאלו המים מטיל הזכר, שהוא ז"א, את השלג. זה הוא הזרע המחובר יחד, יותר מאותו הזרע של האשה, שהוא כעין שלג כלפי מים. שמתחברים יחד. פירושו. כי שלג הוא דינין דדכורא מהכמה בלי חסדים, ומים ה"ס חסדים העולים מדינים דנוקבא, ולפיכך משלימים זה את זה.

לא) לבתר דאטיל ליה וכו': לאחר שהטיל הקב"ה את השלג לתוך המים, ברר אותו וניפץ אותו ועבד מתחילה את הטבור,

שמאלא. ודא גיהנם. מההוא פסולת דתלגא. ואיהו לעונשא דנשמתין דחייביא.
 (לה) רישא איהו בשמיא אתתקן. והוה עלמא בלא רישא, עד דאתבני
 בי מקדשא. כד איתקם משכנא, איתקם רישא.
 (לו) פומא דכל עלמא דאתתקן ברישא, סיני. והוא רשים האי פומא גו
 מיא, מברירו דתלגא. ירכין וכל ג שאר איברים, בכל שאר ארעא.
 (לז) וכשם שהאשה יש לה צירים וחבלים בשעת הלידה. כן כשבקש הקב"ה
 להוציא הארץ לאור העולם, היו המים עולים ויורדים, יעלו הרים ירדו בקעות.
 מה עשה הקב"ה. הוציא מן הקרקע רעמים וזעות, ונסו המים. הה"ד, (ט) מן
 גערתך ינוסון מן קול * רעמך יחפזון. ויצאה הארץ. ונשארה נמוכה מלוכלכת,
 כולד הזה שיוצא, נמוך כמת, ומלוכלך מהלידה.
 (לח) וכשם שמפעפעין את הולד עד שיתעורר, ונותנים אש ונר לגבו,
 לחממו, ומראה להאיר. כך עשה הקב"ה ד בארץ, כשיצאה מתוך המים. וכולא
 בחד קרא, הה"ד, (י) קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל מיד רגזה ותרעש
 הארץ.
 (לט) ה ע"כ נסתם הפה, ו עד שבאו ישראל, והפה נפתח בראשו בשמים,
 וזה סיני שנתנה בו התורה, ושם נתתקן הדבור.
 (מ) וכשנכנסו ישראל לארץ, נסתם הפתוח. ונפתח הסתום. נסתם הפה,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג ג"א שירר אכרים כל (חינצ'יא). ז ג"א בעולם
 ח (תהלים קד). ו (שם עז).
 כשיצא (חינצ'יא). ה ה"ג דפוס מונקאטש ג"א לאחר כן (חינצ'יא). ו ג"א מוסיף הפה והטבור (חינצ'יא).

הכולם

עשית הארץ היא כעין יצירת האדם

מאמר

ממנו זדוע שמאלית. וזהו גיהנם. ונעשה
 מפסולת של השלג. והוא לענוש נשמות
 הרשעים.
 (לה) רישא איהו בשמיא וכו': הראש
 של העולם נתתקן בשמים. והיה העולם בלי
 ראש, עד שנבנה בית המקדש. כשהוקם המשכן
 הוקם הראש.
 (לו) פומא דכל עלמא וכו': הפה של
 כל העולם, שנתתקן בראש העולם, הוא סיני,
 ששם ניתנה התורה. והוא דשם הפה הזה תוך
 המים מן הבורר שבשלג. הרכים וכל שאר
 האברים, הם בכל יתר הארץ.
 (לז) וכשם שהאשה יש וכו': וכמו
 שהאשה יש לה צירים וחבלים בשעת הלידה,
 כן כשבקש הקב"ה להוציא הארץ לאור העולם,
 היו המים עולים ויורדים, יעלו הרים ירדו
 בקעות. מה עשה הקב"ה, הוציא מן הקרקע
 רעמים וזעות, ונסו המים. ז"ש, מן גערתך
 ינוסון מן קול רעמך יחפזון. ויצאה הארץ.
 ונשארה שפלה ומטונפת, כולד הזה שיוצא
 (דסרי דף ס"א ס"א *) ס"ב) 13

מרחס אמו, שפל כמת ומלוכלך מהלידה.
 (לח) וכשם שמפעפעין את וכו': וכמו
 שקוראים ומנדנדים את הולד עד שיתעורר,
 ונותנים אש ונר לגבו כדי לחממו, ומראה
 להאיר, כך עשה הקב"ה בארץ, כשיצאה מתוך
 המים. והכל במקרא אחד כתוב, ז"ש קול רעמך
 בגלגל, דהיינו הקריאה כדי שתתעורר. האירו
 ברקים. דהיינו האש והנר כדי לחממה, ואז
 נתעוררה הארץ ויצאה, תבל, מיד רגזה ותרעש
 הארץ. כמו הולד שבוכה בשעה שמתעורר.
 (לט) ע"כ נסתם הפה וכו': עד כאן
 היה נסתם הפה של הארץ. עד שבאו ישראל
 לקבל התורה, והפה נפתח בראשו, שהוא
 בשמים (כנ"ל אות ל"ה) וזהו סיני, שנתנה בו
 התורה, ושם נתתקן הדבור.
 (מ) וכשנכנסו ישראל לארץ וכו':
 וכשנכנסו ישראל לארץ, נסתם הפתוח, שהוא
 הפה, ונפתח הסתום, שהוא הטבור, להיפך מן
 האדם, אשר כשנולד, נסתם הטבור ונפתח הפה.
 ומפרש. נסתם הפה שלא היה בו הדבור
 משנסתלק

שלא היה בו הדיבור, משנסתלק משה. הפך מן האדם. נפתח ה הטבור, בהמ"ק. ומשם אוכל מה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה. וכל העולם נזון מתמצית ארץ ישראל.

(מא) ובג"כ, דוכתין ואתרין אינון בעלמא, בשבחא אלין על אלין. גן עדן דאיהו דרועא ימינא דכל עלמא, אית ביה דוכתין ואתרין, לשבחא אלין על אלין, ותמן הוא עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע.

(מב) ובחד היכלא מינייהו, אית אתר טמיר וגניז מכולא, ולית מאן דידיע בההוא אתר, בר חד צפור, דאתי בכל יומא תלת זמנין, ומצפצפא ב גו אילני דגנתא, ואמר גם צפור וגר.

(מג) ובההוא צפור ידעין נשמתינ סימנייהו, בזימנא דאודן ומשבחן, ובזמנא דמשתדלן בחכמתא למנדע, וההוא צפור עאל בההוא היכלא, ואיטמר ואגניז ולא ידיע. ודרור, דא היא נשמתא קדישא, דסלקא לעילא והיא בת חורין. (מד) ד"א ב ודרור קן לה, דא יובלא, דכתיב וקראתם דרור. קן לה בחכמתא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (תהלים פד) לעיל אית כה. (חינצ'יא). ח ג"א הדיבור (חינצ'יא). ס ג"א מוסיף ואמר בגו אילני דגנתא ול"ג ואמר גם ציפור וגר' (חינצ'יא). ז ה"ג בדפוס מונקאטש ג"א ל"ג משנסתלק משה.

מאמר

הסולם

עשית הארץ היא כעין יצירת האדם

ואותה הצפור נכנסת בהיכל ההוא, ומסתתרת ונגנות ולא ידועה. ודרור, זו היא הנשמה הקדושה, שעולה למעלה והיא בת חורין. (מד) ד"א ודרור קן לה וכו': פירוש אחר, ודרור קן לה, זו יובלא, שהיא בינה. שנאמר וקראתם דרור. קן לה. בחכמה עליונה. שה"ס הזווג דחכמה ובינה. צפור ודרור, זו למעלה בבינה, דהיינו דרור, וזו למטה במלכות דהיינו צפור. אשר שתה אפרוחיה, מי היא. היינו הדרור הזו, שהיא שנת החמשים, דהיינו בינה, שהוציאה ממנה ששה אפרוחים, שהם חג"ת נה"י דד"א. והצפור הזו שהיא מלכות. ביאור המאמר, נודע שאין החכמה מגולה בשום ספירה חוץ מבמלכות. וז"ש (באות מ"ב) ובחד היכלא מינייהו אית אתר טמיר וגניז מכולא, דהיינו היכל החכמה, שהחכמה מכוסה מכל הספירות, ולית מאן דידיע בההוא אתר בר חד צפור, שהיא המלכות, שרק במלכות לבדה מתגלית החכמה. וז"ש דאתי בכל יומא תלת זמנין, שה"ס שמקבלת ג' קוין, מו"א, המכונים ג' זמנין, ומצפצפא בגו אילני דגינתא ואמר גם צפור מצאה בית. כי בית ה"ס חכמה, בסו"ה בחכמה יבנה בית. והצפור שהיא המלכות מצאה והשיגה הבית שהוא חכמה.

משנסתלק משה. נפתח הטבור, היינו בית המקדש. ומשם אוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה, וכל העולם נזון מתמצית ארץ ישראל. פירוש בית המקדש ה"ס בינה שבארץ. שה"ס אמא עלאה, וז"ש, ומשם אוכל מה שאמו אוכלת וכו', דהיינו שמקבלים משם השפע השלם מאמא עלאה. וכל העולם נזון מתמצית ארץ ישראל, כי בכל העולם אינו נמצא השפע השלם הזה, אלא שנזונים מתמצית ארץ ישראל. (מא) ובג"כ דוכתין ואתרין וכו': ומשום זה שטחים ומקומות הם בעולם שטוחים בשבחם אלו על אלו. גן עדן, שהוא הזרוע הימנית של כל העולם, יש בו שטחים ומקומות שעולים בשבחם אלו על אלו. ושם הוא עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע. (מב) ובחד היכלא מינייהו וכו': ובהיכל אחד מהם, יש מקום סתר וגנוז מכל, ואין מי שידע המקום הזה חוץ מצפור אחת, הבאה ג' פעמים בכל יום, ומצפצפת בתוך עץ הגן, ואמר, גם צפור מצאה בית וגר' (מג) ובההוא צפור ידעין וכו': ובצפור ההיא יודעים הנשמות סימניהם, בזמן שמורים ומשבחים, ובזמן שמשתדלים בחכמה לדעת, (דפרי דף ס"א ט"ב)

עילאה. צפור ודרור, דא לעילא, ודא לתתא. אשר שתה אפרוחיה, מאן. האי דרור, שנת החמישים, דאפיקת מינה שית אפרוחין, והאי צפור. מה) אינון אפרוחין, תיאובתא דילהון, לגו תרי מדבחן, מזבח הפנימי, ומזבח החיצון. נטלו ממזבח הפנימי, ויהבו למזבח החיצון. מלכי ואלהי, מלכי: דא מזבח החיצון. ואלהי: דא מזבח הפנימי.

מו) מזבח החיצון, תיאובתיה תדיר לגבי מזבח הפנימי, ולעולם לא שכיך. מלזמרא בשירין ותושבחין, הה"ד, שיר השירים אשר לשלמה. מז) כל זמן שהנר דולק על הפתילה, והפתילה כתיקונה, האור מאיר וצח, והכל נהנין ממנו. וכ"ז שהפתילה נעדרת, והשמן חסר מן הפתילה, האור נסתלק, ואין מי שיודע באותו אור כלום.

מח) כך, כל זמן שישראל היו מתוקנים ומסורגלים כפתילה זו, אור של מעלה היתה דולקת עליהם, ואומרת שירה, ואינו משתכך לעולם. כדוגמת האור

חלופי גרסאות

י"א לזמנא (וינציא), כ"ג א נהרין (וינציא).

מאמר

הסולם

עשית הארץ היא כעין יצירת האדם

החכמה במלכות נבחנים התסדים למחוסרי ראש. כנ"ל, והשאר מבואר. מאמר מזבח החיצון תיאובתיה תדיר למזבח הפנימי מה) אינון אפרוחין תיאובתא וכו'; האפרוחים שלהם האלו, שהם חגית נהי דז"א, התשוקה שלהם היא לבי מזבחות, למזבח הפנימי, שהוא בינה, ולמזבח החיצון שהוא מלכות. לוקחים מהמזבח הפנימי, מבינה, ונותנים למזבח החיצון, למלכות. מלכי ואלקי, מלכי זה הוא המזבח החיצון, ואלקי, זהו המזבח הפנימי.

מו) מזבח החיצון תיאובתיה וכו'; המזבח החיצון, שהוא המלכות חושק תמיד את המזבח הפנימי, שהוא בינה, ולעולם אינו שוקט מלזמד שירות ותשבחות. ז"ש שיר השירים אשר לשלמה, שהם השירות והתשבחות שהמלכות ממרת.

מז) כל זמן שחנר וכו'; כל זמן שהנר דולק על הפתילה, והפתילה היא כתיקונה, האור מאיר וצח, והכל נהנים ממנו. וכל זמן שהפתילה נעדרת, והשמן חסר מן הפתילה, האור נסתלק, ואין מי שיודע באותו אור כלום.

מח) כך כל זמן וכו'; כך כל זמן שהיו ישראל מתוקנים ומיושרים כפתילה זו, אור של מעלה דהיינו השכינה, היה דולק עליהם ואמר שירה, ואינו שוקט לעולם. כמו האור שעל הפתילה שאינו שוקט לעולם מלהמטך למעלה. ואתו השיר, הוא היותר נעלה שבשירים

והנה מטרים שנתגלתה החכמה במלכות אין הנשמות יכולות לקבל התסדים המכוסים מג"ר דבינה, שה"ס או"א עלאין, הנקראים חירות. כי רק או"א עלאין שה"ס כי חפץ חסד הוא, ודוחים חכמה, נבחנים בהם התסדים כחשובים מחכמה, והתסדים הם ג"ר, משא"כ בנשמות התחתונים, שהם תולדות ז"ן הצריכים חכמה, ע"כ כל עוד שאין מקבלים מן החכמה המגולה במלכות, נבחנים התסדים שמקבלים, בבחינת ו"ק בלי ראש שהם בחסרון ובלתי שלמים. וז"ש (באות מ"ג) ובהוא צפור ידעין נשמתין סימנייהו. דהיינו שעל ידיהם הם מכירים בחסדים שמקבלים מאו"א, אם הם ג"ר או הם ו"ק בחסרון ראש. בזמנא דאודן ומשבחן ובזמנא דמשתדלון בחכמתא למנדע וההוא צפור עאל בההוא היכלא וכו', דהיינו אם ע"י השבחים והודאות, והעסק בתורה, הם מעלים מ"נ לאותה הצפור, שהיא המלכות, להכנס בהיכל החכמה, ואיטמר ואנניז ולא ידע, דהיינו שאין מושפע ממנה ולמטה אף משהו. כי החכמה מאידה בה רק ממטה למעלה. אז, ודרור, דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא דהיינו שהנשמה עולה למעלה לקבל מאו"א עלאין את החסדים, והיא בת חורין, כי המוחין הם המוחים השלמים ביותר מאו"א עלאין, החשובים מג"ר, ונקדאים מוחין דחירות. וכל זה הוא אחר שכבר נתגלתה החכמה במלכות. אמנם מטרים שנתגלתה

על הפתילה, שאינו משתכך לעולם, לנגד מעלה. ואותו השיר הוא המעולה שבשירים, קדש קדשים. נעדר הפתילה, כגיכול נעדר האור, ונסתלק, ואין מי שיודע בו.

מט) ושלמה צווח ואומר, וזכור את בוראך בימי בחורותיך. היה מתתקן ומסרגל עצמך במצות ובמעשים טובים, בימי בחורותיך, בזמן שהמאור ההוא : לוהב בפתילה.

נ) ד"א על האור ההוא בזמן שהפתילה מתוקנת אמר לנגד אותו האור, וזכור את בוראיך. התעורר לנגד הקב"ה בשיר ו ותעורר האהבה.

נא) ו עד אשר לא יבואו ימי הרעה, בזמן שהלבנה מתמעטת, ותשלוט הרעה, והימים שלה הם ימים שאין בהם חפץ. עד אשר לא תחשך השמש, זה נהר היוצא מעדן, דכתיב ונהר יוצא מעדן. דכתיב בו, ונהר יחרב ויבש. והאור, זה האור שברא הקב"ה, ונתעטף בו, והוא ימינו. הה"ד * q השיב אחר ימינו.

נב) והירח, הוא הים המתמלא מאותו נהר. הה"ד, אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. והכוכבים, אלו שנים עשר מזלות הידועים לה. ושבו העבים, אלו שרי אומות העולם. אחר הגשם, אחר בכייתן של מלאכי השרת. דכתיב, מלאכי שלום מר יבכיון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ו) (קהלת יב) מקץ רמ. פ) (בראשית ב) ב"א רמו. ז) (איוב יד) הקסה"ו זה תק"ח קה ס"א. ק) (איכה ב) ויצא שנט ויקהל קסד ז"ח אחרי מות כג. ר) (איוב יד) תק"ח קג ס"א לעיל גא.

ל ג"א בוהל (חניציא). מ ג"א ל"ג מן ד"א עד אמר (מונקאטש) ונ"א ברהל בפתילה בזמן שהפתילה מתוקנת ול"ג ד"א על האור ההוא (הגהות דפוס מונקאטש) נ ג"א ותעורר (חניציא).

מאמר

הסולם

עד אשר לא יבואו ימי הרעה וגו'

בהם חפץ. עד אשר לא תחשך השמש. זהו הנהר היוצא מעדן. שהוא יסוד, שכתוב, ונהר יוצא מעדן. שכתוב בו, בזמן הגלות, ונהר יחרב ויבש. משום שאינו משפיע אל המלכות. והאור, זה האור שברא הקב"ה ונתעטף בו. והוא ימינו, דהיינו אור החסד. ז"ש, השיב אחר ימינו.

נב) והירח, הוא הים וכו': והירח, הוא הים שהוא מלכות, המתמלא מאותו הנהר, שהוא יסוד, ז"ש, אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. והכוכבים, אלו שנים עשר המזלות הידועים לה שה"ס י"ב בחינות שבמלכות המקבלות מ"ב בחינות שבז"א, שהן חז"ב תו"ם שבכל אחת מהן ג' קוין. ושבו העבים, אלו שרי אומות העולם. אחר הגשם, היינו אחר בכייתם של מלאכי השרת, שכתוב, מלאכי שלום מר יבכיון.

שבשירים, הוא קדש קדשים. נעדרת הפתילה, כגיכול נעדר האור, מסתלק ואין מי שיודע בו. מסורגלים הוא מלשון סרגל לסופר (ב"ר כ"ד) שמישר בו הכתב.

מט) ושלמה צווח ואומר וכו': ושלמה צווח ואומר, וזכור את בוראך בימי בחורותיך. היה מתתקן ומישר את עצמך במצות ובמעשים טובים בימי בחורותיך, בזמן שהמאור ההוא מתלהב בפתילה.

נ) ד"א על האור ההוא וכו': פירוש אחר. על האור ההוא בזמן שהפתילה מתוקנת, לנגד אותו האור אמר, וזכור את בוראך. דהיינו, התעורר לנגד הקב"ה בשיר, ותעורר האהבה.

מאמר עד אשר לא יבואו ימי הרעה וגו'
נא) עד אשר לא יבואו ימי הרעה :
היינו בזמן שהלבנה, שהיא המלכות, מתמעטת, והרעה תשלוט, והימים שלה הם ימים שאין (דסרי דף ס"א ט"ב * ס"ג)

(ג) (ו) ביום שיזועו שומרי הבית, אלו שומרי החומות. דכתיב, (ח) על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים. והתעותו אנשי החיל, אלו הם ששים גבורים סביב לה. ובטלו הטוחנות, אלו הם אוכלי הקרבנות. כי מעטו כנפי החיות. וחשכו הרואות בארובות, אלו הם (א) עיני ה' המשוטטות בכל הארץ, והם שבעה עיני ה'.

(נד) וסוגרו דלתים בשוק, אלו הם השערים שכולם ננעלו, זולתי שערי דמעות שלא ננעלו. בשפל קול הטחנה, סוכת דוד, שנפלה ונשפלה לעפר, וקולה שהיתה משוררה תמיד בשיר האהבה שפל. וישחו כל בנות השיר, הם המלאכים הנחלקים במשמרותם על השיר, מהם, משוררים ביום, ומהם משמרות משוררים בלילה.

(נה) (א) גם מגבוה יראו, כי גבוה מעל גבוה שומר. ושומר זה מזה, ומקבל זה מזה, בנעימה ובקדושה. ובחרבן בית המקדש, יצתה מארה, ודין חזק מצוי לפניו. וגבוה ירא מגבוה ומדינו.

(נו) וחתחתים בדרך, כתיב, (א) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. ובאותו דרך, היה יורד ובא הטל מראשו של הקב"ה, וכל שמחה, וכל טוב, וכל רצון, באותו הדרך היה בא. ובחרבן בהמ"ק, תבירו על תבירו באותו הדרך נמצא, וכל רוגזא ואימתני ותקיפא ודינא, בהוא דרך הוה. (נז) וינאץ השקד, כמא דאת אמר, וישקוד ה' על הרעה. וכתיב (ד) מקל שקד

מסורת הזהר

(ש) (קהלת יב) פנחס תמ. (ח) (ישעיה סב) ב"א תיא לך כ צג וארא קס יתרו תפא ויקהל שלג פנחס קסו. (א) (זכריה ד) ב"ב קה. (ב) (קהלת יב) ז"ח צב. ט"ג. (ג) (ישעיה מג) ב"א שח. (ד) (ירמיה א) שמות רסב.

מאמר

הסולם

עד אשר לא יבואו ימי הרעה וגו'

בנות השיר, הם המלאכים הנחלקים במשמרותם על השיר, מהם, משוררים ביום, מהם, משמרות משוררים בלילה. (נה) גם מגבוה יראו: היינו, כי גבוה מעל גבוה שומר, ושומר זה מזה. ומקבל זה מזה בנעימה ובקדושה. ובחרבן בית המקדש, יצאה מארה ודין חזק מצוי לפניו. וע"כ, וגבוה ירא מגבוה ודינו.

(נו) וחתחתים בדרך: כתוב, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. ובאותו הדרך, היה יורד ובא הטל מראשו של הקב"ה. וכל שמחה, וכל טוב, וכל רצון, באותו הדרך היו באים. ובחרבן בית המקדש, נמצא באותו הדרך שבר על שבר, וכל רוגז ואימה ותקיפות ודין היו באותו הדרך.

(נז) וינאץ השקד: הוא, כמו שאתה אומר, וישקוד ה' על הרעה. וכתוב מקל שקד אני רואה, שפירושו שקידה על הדין לעשותו.

וצמיחת

(ג) ביום שיזועו שומרי הבית: אלו הם המלאכים שומרי החומות, שכתוב על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים. והתעותו אנשי החיל, אלו הם סו"ה, על מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה. שהם המלאכים הנמשכים מחג"ת נה"י שבגבורה, שכל אחת מהן, יש בה עשרה, והם ששים גבורים. ובטלו הטוחנות, אלו הם המלאכים אוכלי הקרבנות. כי מעטו, היינו ושמענו כנפי החיות. וחשכו הרואות בארובות, אלו הם עיני ה' המשוטטות בכל הארץ. והן שבעה עיני ה', שה"ס חג"ת נה"י דהארת חכמה, הנקי עינים.

(נד) וסוגרו דלתים בשוק: אלו הם השערים העליונים שכולם ננעלו זולת שערי הדמעות שלא ננעלו. בשפל קול הטחנה, היינו סוכת דוד, שהיא המלכות. שנפלה ונשפלה לעפר, וקולה שהיתה משוררת תמיד בשיר האהבה, שפל. וישהו כל

אני רואה. וצמיחת השקד אחד ועשרים יום. כ כ"א מ"ז בתמוז, עד תשעה באב. ומיום שהשקד פ מציץ, הפרח אין מוציא פרי, עד כ"א יום. נח) ויסתבל החגב, יותן הסבל על שכמו של בית דוד. ותפר האביונה, זו עבודת בית המקדש למטה. וצווחין בני נשא, ולא ז מתענון. מאי טעמא. כי הולך האדם אל בית עולמו, מסתלק הכבוד למעלה למעלה, ואינון צווחין ולית מאן דישגח בהו. בגין דאיהו אסתלק לבית עולמו, דנפק מיניה. ועל דא אשתכח מארה, וביש, ומות, ומאורעות רעות בעולם. וספדין וצווחין בכל יומא. דכתיב, כי עלה מות בחלונינו.

נט) עד אשר לא ירתק חבל הכסף, חוט של חסד שנמשך מלמעלה למטה. ותרוץ גולת הזהב, דאיהי נחתא בההוא חוט. נשבר החוט, נפל הגולה. ותשבר כד על המבוע, שהתורה נשתכחה בגלותא, ואותו המשאב, יופיאיל השר, לא שאב ממעין התורה, ובני אדם נבוכים בה.

ס) ונרוץ הגלגל אל הבור, ומלאך המשחית ניתן לו רשות לחבל בכל יום. וישוב העפר אל הארץ כשהיה, ויכלו כל הנשמות, והעולם יכלה, והעפר שהכל נהיה ממנו, ישוב כבתחלה, ויהיה העולם חרב כשהיה. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ויתחדש העולם כבתחלה. ובאותו זמן כתיב, ורבים משיני אדמת עפר יקיצו. אתא ר' עזריה ורבי * מרונוס, ונשקוהו ברישיה. קרא עליה, לב נבון יקנה דעת ואזן חכמים תבקש דעת.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (קהלת יב) ז"ח צב ט"ד. ו) (דניאל יב) ז"ח ט ג"א ויצמח (חיינצ'א). ע ג"א ל"ג כך (חיינצ'א). פ ג"א צץ (חיינצ'א). צ ג"א יענון (חיינצ'א). ט ג"א יפסיה (חיינצ'א). ר בדפו"י כתבו ע"כ. כי תשא טא. ז) (משלי יח)

עד אשר לא יכואו ימי הרעה וגו'

הסולם

מאמר

היא יורדת באותו חוט. דהיינו שמתלבשת באותו החסד. נשבר החוט, שנתבטל החסד, נפלה הגולה. שהיא הארת החכמה, שאינה יכולה להאיר בלי התלבשות בחסד. ותשבר כד על המבוע, היינו שהתורה משתכחת בגלות, ואותו המשאב, יופיאיל השר, אינו שואב ממעין התורה, ובני אדם נבוכים בה. ונרוץ הגלגל אל הבור: היינו שניתנה רשות למלאך המשחית, לחבל בהם בכל יום, וישוב העפר אל הארץ כשהיה, היינו שיכלו כל הנשמות, והעולם יכלה, והעפר שהכל נהיה ממנו ישוב כבתחלה, ויהיה העולם חרב כשהיה. והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, היינו שיתחדש העולם כבתחלה. ובאותו זמן כתוב, ורבים משיני אדמת עפר יקיצו. באו ר' עזריה ורבי מרונוס ונשקוהו בראשו. קרא עליה, לב נבון יקנה דעת ואזן חכמים תבקש דעת.

וצמיחת השקד היא עשדים ואחד יום. כ כ"א מ"ז בתמוז עד תשעה באב. הם עשרים ואחד יום. ומיום שהשקד מציץ הפרח, אינו מוציא פרי, עד כ"א יום. נח) ויסתבל החגב: היינו שיותן הסבל על שכמו של בית דוד דהיינו שילכו בגלות. ותפר האביונה, זו עבודת בית המקדש למטה. ובני אדם זועקים ואינם נענים. מהו הטעם. הוא, כי הולך האדם אל בית עולמו, היינו שהכבוד, שהוא המלכות, מסתלק למעלה למעלה, והם זועקים ואין מי שישגיח בהם. משום שהוא מסתלק לבית עולמו, דהיינו אל המקום שיצא ממנו. וע"כ נמצאים מארה ורע, ומות, ומאורעות רעות בעולם. וספדיב וזועקים בכל יום. שכתוב, כי עלה מות בחלונינו. נט) עד אשר לא ירתק חבל הכסף: היינו חוט של חסד שנמשך מלמעלה למטה. ותרוץ גולת הזהב, היינו הארת החכמה, (דפו"י דף ט"א ט"ג * ט"ד)

מאמר אדני צבאות הויה אהיה

(סא) פתח ואמר (ח) שיר השירים אשר לשלמה, זכאה דרא די חכמתא דלעילא שריא בגויה. בשעתא דקודשא בריך הוא הוי ^ט בעי לגלאה בארעא, מה דלא אתגלי למלאכי עילאי. ומאי איהו. ^ת רזין דחכמתא דשמא גליפא עילאה. דשמהן ^א קדישין לא אתמסרו לון, ואתמסרו לחכימין בארעא. ^ב בההיא שעתא, משבחן ואמרין, ^{טו} ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ^נ אשר תנה הודך על השמים.

(סב) מה אדיר שמך בכל הארץ, אילין רזין גליפין דשמהן קדישין, דאתגליין בארעא, ותושבחתא דהאי, על השמים. דכל אינון אוכלוסין אודן ומשבחן עובדא דא, דאתגלי בארעא מה דלא אתגלי לון.

(סג) הא ^ד הכא רזין דרתיכא קדישא עילאה, דארבע שמהן גליפן, ^ה והא איהו רזא דרזין רתיכא עילאה דשמהן: אדני. צבאות. יהויה. אהייה. רזא דארבע שמהן גליפן, דארבע זהורין. וכל זהרא וזהרא אתכליל חד בחבריה, ותיאובתא דהאי לעאלא בהאי, ולאתכללא האי בהאי.

(סד) ואלין ארבע זהורין, אתפרשן בשמהן ידיען: חד אקרי זהיר חשוך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (שה"ש א) לעיל יא. טו (תהלים ח) הקס"ז יב ש ג"א בעא (קראקא). ח ג"א רוא (קראקא). * ג"א פנחס כמו ז"ח אחרי מות נז סו ט"ג. קדישא (מונקאטש). ב ג"א ומשבחן ול"ג בההיא שעתא (קראקא). ג ג"א ל"ג אשר תנה הודך על השמים (קראקא). ד ג"א ברזין ול"ג הכא (דבוסיס ראשונים). ה ג"א ודא (קראקא).

אדני צבאות הויה אהיה

הסולם

מאמר

של השמות: אדני, צבאות, חויה, אהיה, שהם מלכות, יסוד, ז"א, ובינה. סוד ארבעה שמות חקוקים מארבעה אורות. וכל זהר וזהר נכלל אחד בחבירו. וחשקו של זה הוא לכנוס בזה ולכלול זה בזה. פירוש, בשיר השירים אשר לשלמה רמוזים ד' השמות, ששיר, ה"ס אדני, שהוא מלכות, השירים, ה"ס צבאות, שהוא יסוד, אשר, ה"ס חויה, שהוא ז"א לשלמה, ה"ס אהיה, שהוא בינה.

(סד) ואלין ארבע זהורין וכו': ואלו ארבעה אורות מתבארים בשמות ידועים: אחד נקרא, וזהר חשוך ולא חשוך, שבהסתכלות שלו, מיד מרים החשך. מסתכלים בו יותר, הוא נוצץ ולוהט באור וביופי העליון. ואורו נעלם בתוכו, עד שמכה בו אור אחר, וכורה באור הזה, ונוקב אותו. אז הוא מתמלא מהזהר ההוא ונוצץ לכל צד.

פירוש, ב' מצבים הם במלכות, במצב הא' היא בסוד ב' המאורות הגדולים, שקומת המלכות גדולה כמו קומת ז"א, שפירושו, ששניהם

(סא) פתח ואמר שיר וגו': פו"א שיר השירים אשר לשלמה. אשרי הדור שחכמה עליונה שורה בתוכו. בשעה שהקב"ה היה רוצה לגלות בארץ, מה שלא נגלה למלאכים העליונים. ומה הוא. הם סודות החכמה של השם החקוק העליון. כי השמות הקדושים לא נמסרו למלאכים ונמסרו לחכמים שבארץ. באותה שעה היו המלאכים משבחים ואומרים, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים.

(סב) מה אדיר שמך בכל הארץ, אלו הם הסודות החקוקים של השמות הקדושים שנגלו בארץ, והשבח של אלו השמות הקדושים, הם, על השמים. שכל אלו מחנות המלאכים מודים ומשבחים על הפעולה הזו, שנתגלתה בארץ מה שלא נגלה להם.

(סג) הא הכא רזין וכו': הנה כאן, בפסוק, שיר השירים אשר לשלמה, סודות של המרכבה הקדושה העליונה, של ארבע שמות חקוקים והרי הוא סוד הסודות, המרכבה העליונה

ולא חשוך. באסתכלותא דיליה, ׀ מיד ארים חשוך. מסתכלאן ביה יתיר, נציץ ולהיט בנהירו, ושפירו עילאה. ונהוריה קמיט בגויה, עד דבטש ביה נהורא אחרא, ׀ דכרי בהאי נהורא, ואנקיב לה, כדין אתמליא מההוא זהרא, ונציץ לכל ן סטר.

(סה) זהרא דא, אתגליף בשבעין ותריך נציצין, דאינון שבעין ותריך שמהן גליפן, דשבעין סנהדרין ותריך ן סהדין. כדין . האי זהרא כלילא בשתי שמהן. ומתעטרא בשמא דא אדני.

חלופי גרסאות

ו גיא ל"ג מיד ארים (קראקא מונקאטש) וגי'א חשוך מיד ארים חשוך (וינציא). ׀ גיא דכריד (קראקא). ח גיא סטרין (בכל הדפוסים). ט גיא ל"ג סהדין (קראקא). י גיא בהאי זהר כלילן ומתעטרא (וינציא) גיא בהאי זהר כליל כשמהן ומתעטרא (קראקא).

מאמר

הסולם

אדני צבאות הויה אהיה

עלאה. ה"ס הארת החכמה, המכונה היופי העליון.

והנה כל זה אמור אחר שכבר באה למצב הב', ורוצים לעוררה בחכמה, או בתחילת ההסתכלות נעשה חשך מחמת הופעת המצב הא', ובהמשך ההסתכלות נשלם הכל ע"י המצב הב'. אבל בעודה במצב הא' אין שום עצה להאיר את החשך שבה, שנעשה מחמת שהחכמה חסרה מחסדים. ווי"ש, ונהוריה קמיט בגויה. היינו כשעודה במצב הא', נמצא האור קמוט ונעלם בתוך המלכות כי אז היא חשכה כנ"ל. עד דבטש ביה נהורא אחרא, דהיינו עד שמכה בו אור היסוד, בסוד המסך דחירק שבו, כנ"ל. דכרי בהאי נהורא, דהיינו שממעטה מחכמה ועי"ז כורה ועושה אותה בית קבול שתוכל לקבל אור החסד מו"א, ואנקיב לה. דהיינו שממעטה שלא תוכל עוד לקבל חכמה משמאל דבינה כמקודם לכן, כדין אתמליא מההוא זהרא ונציץ לכל סטר אז היא מתמלאה באור ומאירה לכל צד. דהיינו הן לשמאל בחכמה, והן לימין בחסדים.

(סה) זהרא דא אתגליף וכו': זהר זה נחקק בע"ב ניצוצות שהם ע"כ שמות חקוקים בסוד ע' סנהדרין ושני עדים. אז הזהר הזה כלול בשני שמות, ומתעטר בשם הזה אדני. פירוש. השם ע"ב ה"ס ג' קוין בסוד ג' הפסוקים, ויסע, ויבא, ויט. המבוארים בזהר (פרשת בשלח אות קע"ג ע"ש) וחכמת זו המתגלה במלכות כנ"ל, מושפעת מג' קוים אלו. ווי"ש, זהרא דא אתגליף בשבעין ותריך וכו' והשם ע"ב מתחלק דשבעין סנהדרין וב' סהדין. כמי"ש שם. כדין האי

זהרא

ששניהם מקבלים ממקור אחד מבינה. ז"א מקבל הקו הימין דבינה, שהוא חסד. והמלכות מקבלת מהקו השמאל דבינה שהוא חכמה. אמנם במצב הזה נבחנת המלכות לחשך, כי בהיותה מקבלת משמאל דבינה בלי ימין, ונמצאת החכמה דשמאל בלי החסד שמימין, וחכמה בלי לבוש מחסד אינה יכולה להתאיר, וע"כ היא חשך. ואח"כ היא מתמעטת ויורדת בסוד נקודה תחת היסוד, ואז היסוד שהוא קו אמצעי ממעט אותה מלקבל חכמה, על ידי המסך דחירק שבקו האמצעי. (כנ"ל בפלפלה"ס אות ל"ח) ואז היא נבנית מחדש ע"י או"א, ובאה למצב הב', שמקבלת אור החסד מו"א, ואינה יכולה לקבל עוד מבינה. ועכ"ז יש בה גם אור החכמה מבינה. והיינו בכלים של המצב הא'. וע"כ כשהיא מתוקנת במצב הב', וכבר יש לה חסד מו"א, היא מלבשת החכמה שנשארה בה בכלים דמצב הא' ומלבישה בחסדים, ואז מאירה בחכמה ובחסדים בכל השלמות (ועי' ביאור אלו ב' מצבי המלכות בפלפלה"ס אות פ"ח).

ווי"ש, חד אקרי זהר חשוך ולא חשוך, דהיינו המלכות הנקראת אדני. ומפרש, באסתכלותא דליה מיד ארים חשוך כי בתחילת ההסתכלות צריכים לעורר בה הכלים דמצב הא' מטרם שהחכמה נתלבשה בחסד, ואז היא חשך. וע"כ כמו שמתחילים להסתכל בה מרימים עליה את החשך שבחכמה שבמצב הא'. מסתכלאן ביה יתיר, דהיינו כשממשיכים להסתכל בה, ומעוררים החסד שקבלה מו"א במצב הב', אז נציץ ולהיט בנהירו ושפירו עלאה. בנהירו, ה"ס אור החסד. ושפירו

(טו) כדן איהו שר דכל עלמין, וכל חילין כ וכל משריין דעלאין ותתאין, כלהו ג אמרי תושבחתא דהאי מ קרא דקא משבחן ליה, ואמריין ג תושבחתא, ומשבחים לעילא. ודא זהרא כד אשתלים, איהו שי"ר. אדון, שר, רבון. י שלימו ם דאשתלימו מכולא, שי"ר פ המעלות, ז רבון ממנא על כל חילין ומשריין דרגין דלתתא.

(טז) זהרא תניינא, הוא זוהר דכל ק עיינין עילאין סתימין, כניש לגביה. ך והוא זוהר נציץ לעיינין, דלא יכילו לאסתכלא ביה, ם והאי איקרי חי. ובגין דאיהו חי, נטיל כל זהירין עלאין סתימין, ך וזריק זהירין נציצין לתתא, ועביד פירין ואיבין ם לזניה.

חלופי גרסאות

כ ג"א ומשריין וליג וכל (קראקא). ז ג"א ליג אמרי (דפוסים ראשונים). ח ג"א ליג קרא (דפוסים ראשונים). נ ג"א מוסיף תושבחתא דכלא (קראקא) ונ"א דכלהו (קראקא מונקאטש). ס ג"א ומשבח (קראקא). ע ג"א דאשתלים (קראקא). פ ג"א למעלות (קראקא). צ ג"א מוסיף רב רבון (מונקאטש) ג"א רב ורבון (קראקא) ג"א רב רב ורבון (קראקא). ק ה"ג בדפוס ירושלם ג"א גחנין דזהירין סתימין עלאין לגביה (חינציא) ג"א גחנין דזהירין עלאין סתימין עלאין לגביה (מונקאטש) ונ"א גחנין דזהירין (ס"א דזהירין נחק) כנישו לגביה (קראקא) ונ"א גחנין סתימין עלאין והדין נטיל לגביה (קראקא). ר ג"א והוא (קראקא). ש ה"ג בדפוס ירושלם ג"א והאי אקרי זהר חי (בכל הדפוסים) ג"א והאי זהר אקרי חי (בכל הדפוסים בסוגריים). ת ג"א והאי זריק (קראקא). א ג"א בויניה (קראקא).

אדני צבאות הויה אהיה

הסולם

מאמר

זוהרא כלילא בשתי שמהן, היינו באהיה הויה, שהם בינה וז"א. ששם מקור יציאתה. אבל שם היא רק כלולה ואינה מגולה, ומתעטרא בשמא דא אדנ"י, שהחכמה מתגלית רק בשם אדנ"י, שהיא המלכות. ולא בב' השמות העליונים.

(טו) כדן איהו שר וכו': אז, המלכות היא שר של כל העולמות. וכל הצבאות וכל המתנות של העליונים והתחתונים, כולם אומרים השבח של הפסוק הזה. שיר הנשירים אשר לשלמה, שמשבחים לו, ואומרים תשבחה, ומשבחים למעלה, והזהר הזה כאשר נשלם בהארט היסוד שהוא י', הוא שיר. כי המלכות, היא ארון דהיינו שר ורבון, והי' שבשיר, היא השלימות שנשלמה מכל, דהיינו מיסוד שהוא י', וביחד היא שיר. והיינו שנקראת שיר המעלות, שהיא רבון ממונה על כל הצבאות והמתנות, שהם המדרגות שלמטה, דהיינו על כל מה שיש בג' עולמות, בריאה, יצירה, ועשיה.

(טז) זהרא תניינא וכו': הוהר השני, הוא זהר, שמאסף אליו כל העינים העליונות הסתומות. והוא זהר נוצץ, לעינים שאינם יכולים להסתכל בו. וזהו נקרא חי, ומשום

שהוא חי, הוא לוקח כל האורות העליונים הסתומים, וזרק אורות מתנוצצים למטה, למלכות, ועושה פירות ואיבים למינו. פירוש, הוהר השני, הוא יסוד, שהוא השני אחר המלכות, ממטה למעלה, ונודע שהיסוד הוא הקו האמצעי שמחזה ולמטה דז"א, ואורות דחכמה נקראים עינים, והם סתומים בקו שמאל מטרם שנתחד עם הימין ע"י הקו האמצעי. וז"ש, זהרא תניינא, שהוא יסוד, הוא זוהר, דכל עיינין עלאין סתימין, דהיינו כל אורות החכמה המכונים עינים, הסתומים בקו שמאל, כניש לגביה, דהיינו עיני שמיוחד השמאל בימין, נפתחה החכמה מסתימתה, ומאירה, ונודע שאין הקו האמצעי יכול ליחד השמאל עם הימין, מטרם שמעט קומת החכמה לו"ק דחכמה, שלא תאיר אלא ממטה למעלה (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) וז"ש, זהרא זוהר נציץ, שהיסוד הוא זהר נוצץ ממטה למעלה, לעיינין דלא יכילו לאסתכלא ביה, דהיינו לאתה הארת החכמה שמיעט אותה שאינה יכולה להסתכל ממעלה למטה, אבל מטרם שמיעט החכמה, אין היסוד יכול להאיר בה אפילו הו"ק דחכמה, והאי אקרי חי דהיינו שנמשך מז"א שהוא עץ החיים, כלומר שהוא

הקו

סח) ודא זוהר חי, איקרי חי העולמים. ודא איהו כללא ב דעילאי ותתאי, נ ועל דאפיק זהרין נציצין, ועביד ד איבין לזניה, איקרי האי זוהר צבאר'ת. ודא איהו ה דתיאובתיה תדיר, לשבחה ו תדירא, ז בהאי זוהר קדמאה דאקרי שיר. וכד ח כלילן כחדא בחבורא חדא בלא פירודא, ט גו תיאובתא . שלימא, כדין איקרי כ כלא ג שיר השירים.

סט) ואפילו איהו ם בלחודוהי, נ דאיהו כללא דכלא, איקרי כללא דסגיאין, כללא דכל זהרין ם עילאין ותתאין. כל קרינן ם ליה, כללא דכולא. חיים איהו. עליה בתיב, י ועץ החיים בתוך הגן. כל חיים ביה תליין. מיניה ם פרחין חיים ז וזהרין לכל סטר

ע) האי שיר דקאמרן, ם איקרי בא"ר, * ואינון חיים ג עילאין עאלין

מסורת הזהר חלופי גרסאות

י (בראשית ב) ב"א תכה. ב נ"א דעילא ותתא (דפוסים ראשונים) נ"א דלעילא ותתא (מונקאטש). ג נ"א ובל (קראקא). ד נ"א מן איבין עד תדירא הוא ס"א (קראקא). ה נ"א תיאובתיה (דפוסים ראשונים). ו נ"א תדיר (דפוסים ראשונים). ז נ"א דהאי (מונקאטש במרובעים). ח נ"א כליל (קראקא). ט נ"א מגו (חניצאי מונקאטש) י נ"א ל"ג שלימא (קראקא). כ נ"א כללא (קראקא). ל נ"א ל"ג שיר (קראקא). מ נ"א בלחודוי (דפוסים ראשונים). נ נ"א איהו (מונקאטש). ס נ"א עילא ותתא (קראקא מונקאטש). ע נ"א לה (קראקא). פ נ"א פרחן (דפוסים ראשונים) נ"א פרח (מונקאטש). צ נ"א וזהרין (חניצאי מונקאטש) נ"א וזהרין (קראקא). ק נ"א דאקרי (קראקא). ר נ"א עאלין ול"ג עלאין ונ"א עלאין ול"ג עאלין (קראקא).

מאמר הסולם אדני צבאות הויה אהיה

אחד בלי פירוד בתשוקה שלמה או נקרא הכל, דהיינו המלכות והיסוד. שיר השירים. שהמלכות נקראת. שיר, והיסוד נקרא. השירים. סט) ואפילו איהו בלחודוהי וכו': ואפילו הוא בלבדו. שהוא כלל הכל. שכולל חגי'ת נ"ה. נקרא כלל הרבים. כלל של כל האורות העליונים והתחתונים. ואנו קוראים אותו כל. מפני שהוא כלל הכל. הוא חיים. עליו כתוב, ועץ החיים בתוך הגן. להיותו הקו האמצעי. כי כל החיים תלויים בו. בקו האמצעי כי ממנו פורחים חיים ואורות לכל צד.

הקו האמצעי הממשיך ו"ק דחכמה הנקראים חיים, כמו ז"א, שהוא הקו האמצעי שלמעלה מטבור. וע"כ נקרא חי כמו ז"א שנקרא חיים. ובגין דאיהו חי, ומשום שהוא הקו האמצעי הנקרא חי, נפיל כל זהרין עלאין סתימין. דהיינו כל הארות החכמה דשמאל ומלבישם בחסדים דימין, וזריק זהרין נציצין לתתא וזורק הארות החכמה המלוזשות בהתנוצצות החסדים למטה אל המלכות, ועביד פירין ואיבין לזניה. שאותם האורות המטיל אל המלכות, נעשים בה נשמות ורוחות, הנקראים פירות ואבים של היסוד.

ע) האי שיר דקאמרן וכו': שיר זה שאמרנו, דהיינו המלכות, נקרא בא"ר ואלו החיים העליונים, דהיינו אורות היסוד, נכנסים בתוכה, וע"כ כתוב, באר מים חיים. וכתוב באר חפרוה שרים, דהיינו על שם השרים העליונים האלו. שהם אורות נסתרים שנאספו בזהר הזה, של היסוד, שהם חגי'ת דז"א הנכללים ביסוד דז"א, והם כרו את הבאר, שהיא המלכות. והם לא כרוה ע"י עצמם אלא על ידי זה. דהיינו ע"י היסוד (כנ"ל אות ס"ד ע"ש).

סח) ודא זוהר חי וכו': זוהר חי זה, נקרא חי העולמים משום שזה הוא הכלל של העליונים והתחתונים. כי הוא כולל מהעולם העליון, שהוא ז"א, ומהעולם התחתון שהוא מלכות. בסו"ה כי כל בשמים ובארץ. ועל שמוציא אורות מתנוצצים, שהם חכמה מלובשת בחסדים, ועושה פירות למינה, דהיינו נשמות כנ"ל, ע"כ נקרא זהר זה, צבאות, דהיינו השם השני מארבעה שמות (הנ"ל באות ס"ג) וזה הוא שחשקו תמיד, הוא לשבח תמיד בזהר הראשון הנקרא שיר. וכשנכללים כאחד בחיבור

בגויה. והוא זהרא דאקרי ת חיים, נבעין א ביה. ב ועד כתיב, באר מים חיים.
 כתיב באר חפרוה שרים. ג על שמא דאינון רברבין עילאין, זהרין טמירין,
 יאתכנשו בהאי זהרא. ואינון לא חפרוה, אלא על ידא דדא.
 (עא) זהר"א תליתאה, האי איהו זהרא כללא דתלת זהרין, רזא דתלת אתוון.
 :האי זהרא אבהן אתדבוקו.

(עב) האי איהו רצוא ושוב, לית מאן דיכיל לאתישבא בנציצו דיליה. על
 האי כתיב, ו והחיות רצוא ושוב. דא ירית אחסנתא ירותא ד דזהרין טמירין,
 דלא אתגליין. ה ורזא דשמא ו קדישא דתלת אתוון תליין בהו, יהו. ז מכאן,
 את ה' רביעאה לקיט ונקיט. והכי אתסדר בסידורא שלים.

(עג) דא זיהר"א איהו רצוא ושוב, ברזא דאת ר, ו איהו קאים באמצעיתא,
 בין עילא ותתא. את ה' מסטרא דא לעילא. ואת ה' מסטרא דא לתתא. והחיות
 דאינון ר באמצעיתא. ועל דא רצוא ושוב, רצוא לגבי ה' ט עילאה, . לאסתלקא
 לגבה בתאובתא שלים. ושוב לגבי ה' תתאה, למיהב לה, כמה דלקיט כ מלעילא.
 (עד) זהרא דא איהו כגלגלא דעינא, באורח סתים, דזהרא דיליה רצוא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ר) (יתוקאל א) פנחס שטו: תתסו בח"ג צ"ח. ש נ"א בגוה (קראקא). ת נ"א זהר חי (מונקאטש).
 א נ"א בה (קראקא). ב נ"א וכ"ד (קראקא). ג נ"א מוכיף
 וכו' השרים על נ"א יהיה השרים על (קראקא). ד נ"א בוהרין (מונקאטש) ונ"א דגניזין (קראקא).
 ה נ"א ברזא (קראקא מונקאטש). ו נ"א מוסיף קדישא טמירא (מונקאטש בכרובעים). ז נ"א ל"ג מכאן
 (קראקא) ונ"א ל"ג מכאן את (יר. שלם בכרובעים). ח נ"א דאיהו (קראקא). ט נ"א תתאה (קראקא). י נ"א
 לאסתכלא (קראקא). כ נ"א מעילא (קראקא).

אדני צבאות הויה אהיה

הסולם

מאמר

(עג) דא זיהרא איהו וכו': ומפרש.
 הזהר הזה, שהוא ז"א, הוא רצוא ושוב בסוד
 אות ו' דשם הויה, שי"ה רומזים לחו"ב, והויה
 לז"א מלכות. והיא הו' שהיא ז"א, עומדת
 באמצע בין מעלה שהיא הבינה, ובין מטה,
 שהיא המלכות. האות ה' שהיא בינה, היא
 מצד זה למעלה, והאות ה' שהיא מלכות, היא
 מצד זה למטה. והחיות, שהן ו', דהיינו חג"ת
 כנ"ל בדבור הסמוך, הן באמצע. וע"כ הן
 ברצוא ושוב. רצוא אל ה' עליונה שהיא בינה,
 לעלות אליה בתשוקה שלמה, דהיינו לקבל
 ממנה חכמה וחסדים. ושוב, אל ה' תחתונה
 שהיא מלכות, לתת לה כמו שלקט וקבל
 מלמעלה מבינה.

(עא) זהרא תליתאה: הזהר השלישי
 הוא ז"א. שהוא הקו האמצעי שמחזה ולמעלה.
 זהר זה הוא כלל של ג' אורות, חסד גבורה
 ת"ת, כי הקו האמצעי שהוא ת"ת הנקרא ז"א,
 כולל בתוכו ב' הקוין חסד וגבורה. הוא סוד
 של ג' אותיות יה"ו. בזהר הזה נתרבקו האבות,
 כי הקו האמצעי ה"ס יעקב, שבו כלולים חסד
 וגבורה, שהם אברהם ויצחק.

(עב) האי איהו רצוא וכו': זה, ז"א,
 הוא רצוא ושוב, אין מי שיכול להתישב
 בהתנוצצות שלו. על זה, ז"א, כתוב, החיות
 רצוא ושוב. זה, ז"א, יורש נחלה וירדשה של
 אורות נסתרים שאינם מגולים, דהיינו נחלת
 אר"א עלאין, שה"ס י"ה, וסוד השם הקדוש
 של ג' אותיות תלויות בהן, בהחיות שה"ס ו',
 שהן ז"א והן יה"ו, מכאן, מיה"ו אלו, האות
 ה' הרביעית, שהיא מלכות, לוקטת יאחות.
 וע"כ נק' ז"א בשם הויה. (כנ"ל אות ס"ג)
 משום שכך נסתדר בסדר שלם, שג' אוניות
 יהיו יאירו לה' האחרונה.

(עד) זהרא דא איהו וכו': הזהר הזה,
 הוא כגלגל שבעין בדרך סתום, שהזהר שלו
 רצוא ושוב, כי תשוקתו לעלות למעלה, ומיד
 חוזר, וזה סוד אשר, מהכתוב שיר השירים
 אשר לשלמה, אשר שיר ה"ס מלכות, השירים,
 ה"ס

ושוב, תיאובתיה : לאסתלקא לעילא, ומיד אהדר. ורזא דא אשר, קאים הכז והכא.

(ע) זהר"א ם רביעאה אהייה. האי איהו זהרא סתים, דלא ן אתחזי כלל. דהא מהאי זהרא סתימא נפקו שאר זהירין, ואתפשטן ואתכלילן חד בחבריה. האי זהרא לא אתגלי כלל, אבל קאים בסוכלתנו דלבא. דלבא ידע ואסתכל ביה, אע"ג דלא אתחזי כלל.

(ו) ודא, בגין דכל אינון זהרין, ם נפקא מניה תיאובתא דזהרא תתאה, לשבחא שבחא, ן לאסתכלא בגו אינון זהירין, לאתכללא בגוייהו, ן לאסתלקא למחמי בההוא נועם עילאה. ועל דא אמר דוד מלכא, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. ורזא דא לשלמה, למלכא דשלמא כלא דיליה.

(ז) כתיב ן ראיתי והנה מגורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז (זכריה ד) מקץ רנח פנחס תחכ ת"ז ת"ע קכח. ל ג"א לאסתכלא (קראקא). ן ג"א ל"ג רביעאה אהייה (מונקאטש) ונ"א ל"ג אהייה (חינציא) ונ"א מוסיף אהייה יה"ו (קראקא). נ ג"א אתאחד (קראקא). ן ג"א נפקין מינה ונ"א נפקי מיניה (קראקא). ע ג"א לאסתלקא (חינציא) ונ"א לאסתלקא (קראקא). ן ג"א לאסתכלא (קראקא).

מאמר

הסולם

אדני צבאות הויה אהיה

ה"ס יסוד, אשר, ה"ס ז"א. שעומד כאן וכאן. בבינה ומלכות. פירוש. כאן הוא מבאר סו"ה והחיות רצוא ושוב בסוד ד' צבעי העין. שהעין אינה מאירה אלא בדרך סתום מחכמה, שאז עולה למעלה ומקבלת מבינה ג' צבעים. לבן אדום ירוק, שהם ג' קוין חג"ת הסתומים מחכמה, וזה נבחן לרצוא. ואח"כ פותחת העין בסוד ושוב אל המלכות, שה"ס השחור שבעין. ובה נתגלתה החכמה. (ועי' כל זה בזהר וז"א אות כ"ט ע"ש כל ההמשך).

(ע) זהרא רביעאה וכו'; הזהר הרביעי, הוא אהיה. דהיינו בינה. הוא זהר סתום שאינו נראה כלל. כי מהזהר הסתום הזה, יוצאים שאר האורות חכמה וחסדיה, ומתפשטים ונכללים אחד בחבירו, אבל הזהר הזה עצמו, אינו נגלה כלל, אלא עומד בתבונת הלב. כלומר שנהי' דתבונה מתלבשים בז"א, בסוד ל"ב נתיבות החכמה, שהלב, נתיבות החכמה שבו"א, יודע ומסתכל בו, אע"פ שאינו נראה כלל. דהיינו שמקבל מחוץ ומשפיע למלכות.

(ז) ודא בגין דכל וכו'; וזה הוא משום שכל אלו האורות היוצאים מבינה, יוצאת מהם התשוקה של הזהר התחתון, שהוא מלכות, (דפויי דף ס"ב ס"א)

שתשוקתה היא, לשבח שבה להסתכל בכל אלו האורות דהיינו לגלות הארת החכמה, שנקראת הסתכלות, ולהתכלל בתוכם, כדי לעלות ולראות בנועם העליון ההוא. דהיינו לגלות הארת החכמה המכוסה בבינה הנקראת נועם. ועל זה אמר דוד המלך, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. וזה סוד לשלמה, שנכתוב, שיר השירים אשר לשלמה. דהיינו למלך שהשלום כולו שלו, שהוא בינה.

והנה נתבאר סוד ארבעה השמות, אדני, צבאות, הויה, אהיה, על פי תוכנם, בד' מלות, שיר, השירים, אשר, לשלמה, שהשם אדני, שה"ס מלכות, ה"ס שיר, והשם צבאות שהוא יסוד, ה"ס השירים, והשם הויה, שהוא ז"א, ה"ס אשר, והשם אהיה שהוא בינה, ה"ס לשלמה.

מאמר ראיתי והנה מגורת זהב -- ד' וז' מוצקות (ז) כתוב ראיתי והנה וכו'; כתוב, ראיתי והנה מגורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה. זכדיה, נגלה לו סוד המגורות הטהורות, אחת מסתדרת ואינה מאירה מעצמה

עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה. זכריה אתגלי ליה רזא
 ז דמנרתי דכיינ. חד מתסדרא. ותד דנהרא.
 (עח) ראיתי והנה מנורת, דא מנרתא מתסדרא בשבחי גוונין גליפאן,
 בשמא אדנ"י. בשמא דא מנהרא לתתאי, וזן ומפרנס לון כדקא יאות.
 (עט) ז, זהב, רזא דבי דינא בשמא אלהי"ם, למידן כל עלמא, דהא בדינא
 ר קאי, ועל שמא דא אתברי. וכלא ברזא דשמאלא.
 (פ) כולה כד אשתלים בסטרא דימינא, דאתקיף בה ברזא דשמא ידו"ד,
 דהא כדין איהי כלה בחופה, דעלמין כולהו ת ברחימו בחבורא א חדא. דהא כדין
 וגולה על ראשה. כתיב גלה, דא איהו מקורא דצדיק, דאתעביד, נהר פלגיו
 דחדאן עיר אלהים, ועביד פירין ואיבין, בשמא ב דאתקרי צבאו"ת. מתחממא
 בתריסר תחומין, לארבע סטרי עלמא.
 (פא) ושבעה נרותיה עליה, דא רזא דשמא עילאה גליפא, ברזא דשבועין
 שמהן, דאתקרי בהו קב"ה. ואינון שבעה קיימין, דעלמא קאים עליהו.
 (פב) שבעה ושבעה, אלין תתאי, דקיימין לקבליהון דעלאי, ג וכלהו אחיד
 לנרות אשר על ראשה. שבעה ושבעה * מוצקות, אלין שבעת ימים ושבעת
 ימים, אלין עילאי ואלין תתאי. דמתחבראן כחדא.

חלופי גרסאות

צ ג"א דמנורות (כל הדפוסים). ק ג"א מוסיף זהב כלה (חינצ'יא) ג"א כלא (קראקא). ר ג"א מוסיף קאי
 ואתון (חינצ'יא). ש ג"א כלה (קראקא מונקאטש). ת ג"א מוסיף ברחמי בחדוא ברחימו (דפוסים ראשונים).
 א ג"א דא והא (קראקא). ב ג"א דאיקרי (קראקא). ג ג"א וכל חד אחיד (קראקא).

הסולם ראיתי והנה מנורת זהב — ז' וי' מוצקות

מאמר

דהיינו שכל העולמות הם באהבה בחבור אחד.
 כי אז, וגולה על ראשה. כתוב גלה. בלא ו',
 שפירושו מעיין (יהושע ט"ו) שזה הוא מקור
 הצדיק, שהוא יסוד. שנעשה, נהר שפלגיו
 משמחים עיר אלקים שהוא מלכות, ועושה
 פירות ואבים בסוד השם שנקרא צבאות. מוגבל
 ב"ב גבולים לארבע רוחות העולם. ארבע
 רוחות העולם הם חו"ג תו"מ שכל אחד כלול
 מג' קוין, והם י"ב.

(פא) ושבעה נרותיה עליה: היינו
 המנורה המאירה (כנ"ל אות ע"ז) זה סוד השם
 העליון, הוי"ה, החקוק בסוד שבעים שמות.
 דהיינו ע"ב שמות המובאים (בוהר בשלח אות
 רע"ג ע"ש) שטיקוס הוא ע"י שמות, כמ"ש שם.
 שנקרא בהם הקב"ה. והם מאירים לשבעה
 עמודים שהעולם עומד עליהם, שהם חג"ת
 נהי"מ.

(פב) שבעה ושבעה אלין וכו': כתוב
 שבעה ושבעה מוצקות. אלו הם תחתונים
 העומדים כנגד העליונים, וכולם נאחזים בנרות
 שעל

מעצמה, שהיא המלכות, ואחת המאירה, שהיא
 מ"א.

(עח) ראיתי והנה מנורת: זו היא
 המנורה המסתדרת בשבחי גוונין דהיינו
 הספירות, החקוקות בשם אדנ"י שהוא המלכות.
 בשם זה המלכות מאירה לתחתונים וזן
 ומפרנסם כראוי.

(עט) זהב רזא דבי וכו': כתוב מנורת
 זהב זהב, ה"ס בית הדין בשם אלקים, לדון
 כל העולם, שהוא עומד בדין, ועל שם זה
 אלקים, נברא העולם. והכל בסוד השמאל.
 פירוש, זהב, מורה על הארת החכמה שבשמאל.
 שכל הדינים שבעולם נמשכים משמאל כנודע.
 וכן אין חכמה זו מאירה אלא ביחד עם דינים
 מדובים (כנ"ל בוהר פקודי אות שע"ו).

(פ) כולה, כד אשתלים וכו': כתוב
 מנורת זהב, כולה, כולה, הוא לשון שלמות,
 והיינו כשהמלכות נשלמה בצד הימין, שהתחזק
 בה בסוד השם הוי"ה, שהוא חסד וסוד ימין,
 כי אז המלכות היא כלה בחופה עם הוי"ה,

פג) תו. שבעה ושבעה כולהו לעילא, בגין דכליל ז כל חד בחבריה. ה ואי תימא, שיתא, איהו שפיר דכליל חד בחבריה, חד דאשתאר במאן אתכליל. פד) אלא כד סלקין כלהו ו לתריסר, ההוא דקאים עליהו, דאשלים תליסר, אתכליל ז בחד דקיימא עליה, דאיהו דרגא דכלהו כלילן ביה, ודא איהו נקודה ה עילאה, ה דכלהו נפקו מיניה.

פה) תו. תרין דרגין אינון, וכל חד כ איקרי שבעה. חד איהו עלמא דאתי, דאיהו שבעה, ואקרי שבעה, דכתיב ויבנהו שבע שנים. וחד איהו צדיק, דאקרי שבעה, ז ואיהו שבע דכתיב ט כי שבע יפול צדיק וקם. פו) ואלין תרין כתרין, מוצקות לגרות. חד מסטרא דא, וחד מסטרא דא. ואע"ג דאינון במניינא דאינון גרות, ועם כל דא, שבחא מאלין, תרין, דאינון שבעה ושבעה, ה דמוצקות לגבייהו. דאינון גרות ז דקא גהרין על רישא דההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

מ) (משלי כד) ת"ז תל"ב עו: תס"ד צו: תס"ט ק: ד ג"א ל"ג כל (קראקא). ה ג"א מוסיף שבעה אינון וכל חד כליל בחבריה וא"ת (קראקא). ו ג"א לתליסר תק"ה קיא ט"א. (קראקא). ז ג"א כחד (קראקא) ו ג"א מוסיף בחד דכליל בחבריה (קראקא). ו ג"א מוסיף יש עלאה (ווינציא). ט ג"א דכלא (קראקא) ו ג"א מוסיף דאיהו דרגא דכלהו דכלא (קראקא). י ג"א חד ול"ג וכל ו ג"א וכל ול"ג חד (קראקא). כ ג"א ל"ג איקרי (קראקא). ל ג"א ל"ג ואיהו שבע (קראקא). מ ג"א למוצקות (קראקא) ג"א מוסיף למוצקות דמוצקות (ווינציא) ג"א למוצקות דמוצקות בסוגריום (מונקאטש). נ ג"א דוא (קראקא).

מאמר

הסולם

ראיתי והנה מנורת זהב — ז' וז' מוצקות

פה) תו תרין דרגין וכו': פירוש אחר. שתי מדרגות הן, וכל אחת נקראת שבעה. אחת היא, העולם הבא, שהוא בינה דהיינו ישוּט'ת שהם שבעה, שיש בהם שבע ספירות חג'ת נהי"מ, ונקראת שבעה, שכתוב בבית ראשון, שהוא בחי' בינה, ויבנהו שבע שנים. ואחת היא, הצדיק שהוא יסוד, שנקרא שבעה, והוא כלול משבע ספירות חג'ת נהי"מ, שכתוב כי שבע יפול צדיק וקם, דהיינו שבע קימות כנגד שבע ספירות.

פו) ואלין תרין כתרין וכו': ואלו שתי הספירות הנ"ל, בינה ויסוד הנקראים שבעה, מוצקות לגרות, אחת מצד זה ואחת מצד זה. ואע"פ שהן במנין הגרות האלו, כי שבעת הגרות הן בינה וחג'ת נהי" (כנ"ל אות פ"ג) כבר יש בהם בינה ויסוד. עם כל זה, השבח של כל הגרות, הוא מהשתים האלו, שהם שבעה ושבעה המוצקות אליהם. כי הגרות האלו מאירים על ראש המנורה, והמנורה מאירה מכחן לעלות למעלה, אל הבינה, וכשהמנורה, שהיא המלכות, עולה, עולה ממדרגה למדרגה מספירה

שעל ראשה, שה"ס הארת השם ע"ב. כנ"ל. ומפרש דבריו, שבעה ושבעה מוצקות, אלו הם ז' ימים וז' ימים, שהם ז' ספירות, אלו עליונים, שבו"א, ואלו תחתונים, שבמלכות, המתחברים יחד.

פג) תו שבעה ושבעה וכו': עוד. שבעה ושבעה, כולם למעלה בו"א, ואע"פ שהם רק שבע ספירות, בו"א, דהיינו, בינה וחג'ת נהי"מ. הנה משום שכל אחת כלולה בחברתה, הן י"ד ספירות, שבע ושבע, ואם תאמר שש ספירות שהן חג'ת נהי"מ, יפה הוא, שהן נכללות אחת בחברתה, אבל האחת שנשארה היא בינה, במי נכללת.

פד) אלא כד סלקין וכו': ומשיב. אלא כשכולם עולים ליי"ב, דהיינו שחג'ת נהי"מ נכללים זביז ונעשים יי"ב, אותה העומדת עליהם, שהיא בינה, המשלמת אותם ליי"ג, נכללת באחת העומדת עליה, שהיא מדרגה שכולם נכללים בה, וזו היא הנקודה העליונה, דהיינו חכמה, שכולם יוצאים ממנה. ועמה נעשו יי"ד.

ס מנורה, וההוא ם מנורא קא מנהרא מחילא דילהון, לסלקא לגביה עילא. וכד סלקא, סלקא מדרגא לדרגא, ומכתרא לכתרא, ף עד דאתאחדא כלא לעילא, ורזא דא, שיר השירים אשר לשלמה.

פז) ז שיר השירים, על פומא דאליהו אתגזר, ברשו עילאה. שיר ם השירים, שבחא דשבחין, למלכא דשלמא דיליה. בגין דאיהו אתר דבעי חדוה, דלא אית תמן רוגזא ודינא. דהא עלמא דאתי, כולא איהו חדוה, ואיהו חדי לכולא. ובגין כך משדר ך חדו וחדוה לכל דרגין.

פח) כמא דאצטריך אתערו ן דחדוה לאתערא מהאי עלמא לעילא. הכי אצטריך לאתערא חדוה ן וחידו, מעלמא דסיהרא, לגבי עלמא עילאה. ובגין כך עלמין קיימין ן בדוגמא חדא, ואתערו לא סלקא אלא מתתא לעילא.

פט) שיר תתרו׳ סימן, באתוון גליפאן דשמא קדישא, ן זעו ורתת׳ דכל עלמין, וכל נוקבין דתהומא רבא, ן דהאי פשיטו דרוחא, ן עאל לגבי תרעא

חלופי גרסאות

ס נ״א נהורא (קראקא). ם נ״א נהורא (קראקא). ף נ״א ל״ג עד ונ״א לאתאחדא ול״ג עד (קראקא) ונ״א מוסיף לאתאחדא עד דאתאחדא (חינציא). ז בדפוס חינציא כתב ע״כ דברי הרשב״י מכאן ואילך דברי אליהו ז״ל. ם נ״א ל״ג השירים (קראקא). ן נ״א וחדוה ול״ג חדו ונ״א חדו ול״ג וחדוה (קראקא). ש נ״א וחדוה (קראקא). ת נ״א ל״ג וחידו (קראקא). א נ״א כדוגמא (קראקא). ב נ״א זעו ורתתו ונ״א זעו לכל עלמין רתיתא דכל נוקבי (קראקא). ג נ״א היא (קראקא). ד נ״א אתער (כל הדפוסים בשם ס״א).

שיר תתרו׳ סימן

הסולם

מאמר

הקדוש, יש זיעה ורתת של כל העולמות וכל הנוקבין דתהום הגרול, עד שהתפשטות הרוח נכנסת לשער הראשון שבצד מזרח. בעל העינים הוא. בת״ק מפתחות של ההיכלות, הנה תא בחקיקת השם הקדוש של י״ב אותיות. שמעופפים בו י״ט מחנות הלוחטים באש.

פירוש. כתוב, ויהי שירו חמשה זאלף. זאלף ה״ס חכמה, וחמשה ה״ס חג׳ת נ״ה המקבלים מחכמה. ונודע שעיקרם של ז״ס תחתונות שהם חג׳ת נהי״מ אינם אלא חמש ספירות חג׳ת נ״ה, וב׳ ספירות יסוד ומלכות הם ב׳ כוללים, שהיסוד כולל ה׳ ספירות חג׳ת נ״ה בבחי׳ השפעה. והמלכות כוללת ה״ס חג׳ת נ״ה בבחינת קבלה. וע״כ אפשר לקרוא ז״ס תחתונות בשם חמשה. להיותן העיקר, ויסוד ומלכות שבהם מובנים מאליהם. וזה שבא הוהר לדייק, שכאן, בכתוב, ויהי שירו חמשה זאלף, אין יסוד ומלכות בכלל החמשה, אלא יסוד בלבד הוא בכלל החמשה, ולא המלכות. וז״ש שיר, תתרו׳ סימן השיר של שלמה, הוא בסימן תתרו׳ דהיינו זאלף שהוא חכמה ושש ספירות חג׳ת נהי״מ המקבלים מחכמה. כמ״ש, ויהי שירו חמשה זאלף, שהיסוד הוא בכלל

מספירה לספירה עד שמתאחד הכל למעלה בבינה. וז״ס, שיר השירים אשר לשלמה. שהכל מתאחד בשלמה, שהוא בינה (כנ״ל אות ע״ו) כי שיר, הוא מלכות, השירים. הוא יסוד. אשר, הוא ז״א, וכולם מתאחדים בבינה שהיא, לשלמה. פז) שיר השירים על וכו׳; שיר השירים נחתך על פי אליהו ברשות העליון. דהיינו זאלפיהו גילה את הסודות שבו. שיר השירים הוא שבח השבחים למלך שהשלום שלי, שהוא בינה. משום שהוא המקום הצריך שמחה שאין שם כעס ודין. כי העולם הבא, שהוא בינה, הוא כולו שמחה, והוא משמח את הכל. ומשום זה הוא שולח שמחה וחרוה לכל המדרגות.

פח) כמא דאצטריך אתערו וכו׳: כמו שאת התעוררות השמחה צריכים לעורר מהעולם הזה למעלה. כן צריכים לעורר חדוה ושמחה מעולם הלבנה, שהיא המלכות. אל העולם העליון, שהוא בינה, ומשום זה, העולמות עומדים באפן אחר וההתעוררות אינה עולה אלא ממטה למעלה.

מאמר שיר תתרו׳ סימן

פט) שיר תתרו׳ סימן וכו׳: שיר הוא בסימן תתרו׳. באותיות חקוקות של השם

(דפו״י דף ס״ב ט״ב)

קדמאה דלסטר ה מורת. ההוא מארי דעיינין, בת"ק מפתחאן דהיכלין, והא איהו ז בגליפו ז דשמא קדישא, דתריסר אתוון, דטאסין ביה תשע סרי משריין מלהטן דנורא.

ז וההוא מארי דעיינין, לקיט ה גומרין דאשא, ט שיפי דנורא, ועאלין

חלופי גרסאות

ה ג"א ל"ג מורה (כל הדפוסים בשם ס"א). ו ג"א בגליפאן (קראקא). ז ג"א קדישא ול"ג דשמא ונ"א דשמא ול"ג קדישא (קראקא). ח ג"א גרמין (דפוסים ראשונים). ט ג"א שיפא (דפוסים ראשונים).

שיר תתרו סימן

הסולם

מאמר

שנפלו מכל מדרגה חוזרות ועולות למדרגתם, והמדרגה נשלמת בע"ס (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ד ע"ש) שאז חוזרת החכמה להאיר במדרגה וז"ש, והא איהו בגליפו דשמא קדישא דתריסר אתוון, ואז בא ז"א בחקיקת השם הקדוש די"ב אותיות שה"ס ג' אהיה, שהם המורידים המלכות מאויר הבינה, ומוציאים קו השמאל (כמ"ש) זה היטב בזה ויקהל אות ק"ל בהסולם בדף מ"א ד"ה והארה ע"ה) וכיון שז"א בא בסוד השם י"ב, הוא מוציא קו השמאל, והנה ז"א, ה"ס הויה במילוי אלפין, כזה, יוד הא ואו הא. ובהיותו בקו ימין בלבר, נבחן שהוא בר' אותיות הוי"ה בלי מילוי, שהוא בגי' כ"ו, ואח"כ כשיוצאים בו המוחין ע"י קו שמאל והקו האמצעי נבחן להויה במילוי אלפין שהם עשר אותיות שהוא בגי' מ"ה, וע"כ מרומים ב' הקוין, השמאל והאמצעי, במספר י"ט, שהוא הגי' של מילוי האלפין דהיינו ו"ד די"ו"ד וג' אלפין עם ו', אמנם ביציאת השמאל נבחן המילוי י"ט שהוא אש לזהט מחמת הדינים שבשמאל בלי ימין, אלא אח"כ כשיוצא הקו האמצעי ומיחד השמאל עם הימין, או מאיר המילוי י"ט בכל השלמות בסוד הוי"ה דמ"ה, וז"ש, דטאסין ביה י"ט משריין מלהטן דנורא, שע"י השם בן י"ב שמוריד המלכות מבינה ומחזיר בינה ותו"מ למדרגתם, פורח המילוי הי"ט של הוי"ה דאלפין, לזהט באש, כי ביציאת השמאל נמצא מילוי י"ט בדינים דשמאל בלי ימין, כנ"ל, ונתבאר יציאת קו שמאל דז"א, ובדבור הסמוך מבאר יציאת הקו האמצעי.

ז וההוא מארי דעיינין וכו': ובעל העינים ההוא, לוקט גחלי אש ואברי אש, ונכנסים תוך ההיכל ההוא שנקרא זבול, שהוא היכל ששם מסתדרים כל השבחים לעלות למעלה, וע"כ כתוב בנה בניתי בית זבול לך, והוא

בכלל החמשה, אבל המלכות אינה בכלל החמשה, וע"כ אינה תתרו"ן אלא תתרו"ה, וטעם הדבר הולך הזהר ומפרש.

וז"ש, באתוון גליפאן דשמא קדישא, באותיות הרשומות של השם הקדוש, דהיינו יה"ו, שה"ס ג' קוין, והנה בתחילה זעו ורתת דכל עלמין וכל נוקבין דתהומא רבא, שהוא ביציאת קו ימין, שמסבת עלית המלכות של כל המדרגות לבינה שבכל מדרגות. בסוד ה' שנכנסה באור הבינה, ונעשה אויר, דהיינו קומת רוח, כי המלכות שעלתה לבינה סיימה המדרגה תחת החכמה, ובינה ותו"מ של כל מדרגה נפלו למדרגה שמתחתיה, שזה נבחן לקו ימין (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ג) שאז, מחמת הדינים דמלכות שנתערבו בבינה, נעשים זעו ורתת בכל העולמות ובכל נוקבין דתהומא רבא, דהיינו בכל המדרגות ששם נתערבה המלכות בבינה, וז"ש, עד דהאי פשיטו דרוחא, דהיינו קומת רוח שנעשה על ידי עלית המלכות לבינה, עאל לגבי תרעא קדמאה דלסטר מורת, דהיינו עד שנתתקן לשער הראשון שבז"א, דהיינו לקו ימין דז"א, שנקרא צד מורת, ומפרש, שהוא ההוא מארי דעיינין בת"ק מפתחאן דהיכלין, שצד מורת, הוא בעל העינים, דהיינו ז"א, שהוא הקו האמצעי, המתקן את העינים, שהם חכמה דשמאל, ע"י שמיחדם עם הימין, אשר חג"ת נ"ה שלו נקראים ת"ק מפתחאן, כי הקו האמצעי בכללו נקרא מפתח, משום שפותח את החכמה, והספירות שלו נקראות מפתחות, ועד כאן ביאר הזהר יציאת קו ימין שבז"א, ע"י ביאת ה' באור הבינה כנ"ל.

ואח"ז מפרש יציאת קו שמאל דז"א, שהוא ע"י יציאת ה' מאויר הבינה, דהיינו שהמלכות חוזרת ויורדת מבינה, ובינה ותו"מ

גו ההוא היכלא . דאתקרי זבול, היכל דתמן כל כ שבחין , אתסדרן לסלקא לעילא. וע"ד כתיב, ^ו בנה בניתי בית זבול לך. ואיהו היכלא, דאית בה ^ה תתריז דרגין, דסלקן בשבחי ^נ דתושבחתא, ובגו כולהו אית חד דרגא פנימאה מכולהו, ^ס דתמן אתבריר רחימו דהאי תושבחתא, ברירו דנקודא תתאה. ^ע וכד אתבריר מגו כולהו, סלקא לעילא ברזא ^פ דשיר, ואיקרי שיר השירים, ^צ וסלקא מכל אינון שבחין, ואתבריר מכולהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ג) (מ"א ח) בהעלותך כה ת"ז תנ"ח צב. י ג"א דיתקרי (ירושלם) ונ"א דאיקרי היכלא זבול (כל הדפוסים בשם ס"א). כ ג"א שבחא (קראקא). ל ג"א אתבררן (ווינציא). מ ג"א תתרי (קראקא). נ ג"א דתושבחן (קראקא). ס ה"ג בדפוס קראקא ג"א ל"ג דתמן (ווינציא) ונ"א ותמן (קראקא) ונ"א דאתבריר ול"ג דתמן (מונקאטש). ע ג"א בריר ול"ג וכד אתבריר (קראקא). פ ג"א דשור (קראקא). צ ג"א דסלקא (ווינציא) ונ"א דסלקין (קראקא).

שיר תתריז סימן

הסולם

מאמר

דאית בה תתריז דרגין, דסלקן בשבחי דתושבחתא, שהוא ההיכל שמתקנים בו אלף ושש מדרגות, ועולים בשבח התשבחות. כלומר שהכתוב ויהי שירו חמשה ואלף גאמר על היכל זבול זה, שהוא המלכות, ששם מקום הגילוי של החכמה לחג"ת ג"ה שה"ס ו"ק דחכמה המכונים אלף וחמשה, ולא במקום אחר. וגם היסוד בכללם כנ"ל, ע"כ הם אלף וששה. ובגו כולהו אית חד דרגא פנימאה מכלהו, דהיינו המלכות שבהיכל הזה, שהיא מלכות דמלכות, שהיא המנעולא שהביא שם ז"א, כנ"ל. דתמן אתבריר רחימו דהאי תושבחתא, ברירו דנקודא תתאה, ששם נתברר שאלו הדינים שבמנעולא הם אהבה, כי לולא הדינים האלו לא היה יכול הקו האמצעי ליחד ימין ושמאל, ולא היו שום מוחין בעולמות. וכד אתבריר מגו כלהו סלקא לעילא ברזא דשיר, ואחר שנתברר כל הג"ל המנעולא עולה למעלה ומתלבשת בהעלם תוך המפתחא (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) ואז נקראת המלכות שיר. שנאמר עליה, ויהי שירו חמשה ואלף. דהיינו תתריז עם היסוד. אבל אינם תתריז עם המלכות, משום שהמלכות מבחינת מנעולא, אינה מקבלת חכמה מחמת הדינים שבה. ואע"פ שיש עוד מלכות מבחינת מפתחא, אמנם מלכות מבחינת מפתחא נחשבת ליסוד ולא למלכות (כמבואר בהקדמת ספר הזהר אות ח"ג) וע"כ אין שם אלא חג"ת נה"י דמלכות ולא מלכות דמלכות, ונמצא שאינם תתריז, אלא תתריז, ואיקרי שיר השירים, ואז נקראת המלכות

והוא היכל שיש בו תתריז מדרגות העולות בשבחי התשבחות, ובתוך כולן, יש מדרגה אחת פנימית מכולן, ששם מתבררת האהבה של השבח ההוא, בירורה של הנקודה התחתונה. וכשנתבררה מתוך כולם, עולה למעלה בסוד שיר, ונקראת שיר השירים, ועולה מכל אלו השבחים, ומתבררת מכולם.

פירוש. אחר שביאר קו ימין וקו שמאל דז"א, מבאר עתה סוד הקו האמצעי דז"א, שכל ענין יציאת ג' קוין דז"א מביא כאן בגללה, ונודע, שאין הקו האמצעי יכול ליחד השמאל עם הימין זולת ע"י ב' פעולות שבסוד מסך דחירק, שמתחילה מעורר עליו מסך דמנעולא, ואח"כ דמפתחא (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש) וז"ש, וההוא מארי דעיינין, שהוא הקו האמצעי דז"א, לקיט גומריין דאשא, היינו הדינים דמנעולא המכונים גחלי אש, שייפי דנורא, היינו הדינים דמפתחא, המכונים אברי אש, משום שאשם אינה מחמת עצמם אלא מחמת המלכות שעלתה לבינה, ועאלין גו ההוא היכלא דאתקרי זבול שהקו האמצעי נכנס עם אלו ב' מיני דינים, דמנעולא ומפתחא, לתוך המלכות הנקראת זבול, היכל, דתמן כל שבחין אתסדרין לסלקא לעילא, שבהיכל המלכות מסדר הקו האמצעי את הדינים וממעט את הקו השמאל שלא יאיר אלא ממטה למעלה, שע"ז מיחדו עם הימין (כמ"ש ש"ס) וע"ד כתיב, בנה בניתי בית זבול לך. שמורה על המלכות בשעה שמקבלת ב' מיני דינים, דמנעולא ומפתחא, מז"א, ואיחו היכלא

צא) כתיב ^ט והבית בהבנותו אבן שלמה וגו', והבית בהבנותו, כד הו' דכר ונוקבא כחדא מתחברא, כד'ן אבן שלימה, אשתלימת כמה דאצטריך. ולא אשתלימת, עד דהות מסע, ^ק דנסר לה קב"ה, ^ר ואתקין לה, וקשיט לה, ואייתי לה לגבי דאדם, וכד'ן נבנה, ואשתלימת מכולא.

צב) וכד אתחברו דא עם דא, כל רוחין אוחרנין, וכל זינין בישין, אתעברו מתמו, ולא אתקריבו למקדשא. הה"ד, ^ט ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. דהא כולהו עאלו גו נוקבא דתהומא רבא. כיון דאתבני בי מקדשא לתתא, ואתתקן היכלא על בורייה, כד'ן אתגלי שיר השירים, דאצטריך לאתחברא מקדשא ^ט במקדשא.

צג) כד הוה משה במדברא, בגין חוביהון דישראל, זווגא דמשה הות מתחברא ביה, באחורא ^ח הו' דכר ונוקבא מתחבראן כחדא. כד'ן, והבית בהבנותו, זעיר זעיר.

צד) כד עברו ישראל ית ירדנא, ומשה אתכניש, ^א נסר לה קב"ה, ואתקין ^ב לה במשכן שילה, עד דאשתלימת בבי עלמין, ואתחברת ^ג במלך שלמה, והו'

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (מ"א ו) נח שכג תק"ח קטו ס"ד להלן צב ק נ"א דנסע (מונקאטש). ר נ"א ואתקיף (מונקאטש) צה רמו. ט) (שס) שם. ונ"א ל"ג ואתקין לה וקשיט לה (קראקא) ש נ"א למקדשא (קראקא). ח נ"א ל"ג הו' ונ"א דהו' (קראקא) ונ"א והו' (חינצ'יא) ונ"א דהו' (מונקאטש). א נ"א קב"ה נסר לה (דפוסים ראשונים) ונ"א נהר (מונקאטש). ב נ"א ליה (קראקא). ג נ"א למלך (קראקא מונקאטש).

מאמר

הסולם

הבית — אבן שלמה מסע נבנה

אל המקדש. שהוא המלכות. ז"ש. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. שהם כל מיני הדינים הרעים המכונים מקבות והגרזן וגו', כי כולם באו ונעלמו תוך הנקב של התהום הגדולה. שה"ס הנקב דבינה המעלמת כל הדינים כיון שנבנה בית המקדש למטה ונתתקן היכל על כנו, אז נגלה שיר השירים, שהיה נצרך לחבר מקדש במקדש, דהיינו מלכות בבינה, שילבישו זו את זו.

צג) כד הוה משה וכו': כשמשה היה במדבר, בשביל עונותיהם של ישראל, היה הזווג של משה מתחבר בו, דהיינו שהזווג דז"א ומלכות היו מתחברים על ידו באחור היו דכר ונוקבא מתחברים יחד, שז"א ומלכות היו מתחברים באחור, או, והבית בהבנותו, שבנין הנוקבא שנקראת בית, היה מעט מעט. צד) כד עברו ישראל וכו': כשעברו ישראל את הירדן, ומשה נאסף, חלק אותה הקב"ה מז"א, והתקין אותה במשכן שילה עד שנשלמה בבית עולמים, דהיינו בבית המקדש שעשה שלמה, ונתחברו במלך שלמה, והיו העולמות, שהם ז"א ומלכות, בזווג פנים בפנים

המלכות שיר השירים, מטעם, ופלקא מכל אינון שבחין ואתבריר מכלהו, כי תקונה עולה מכל השבחים והשירים המתגלים ממסך דחירק. ע"כ נקראת שיר השירים. כלומר, שיר המתגלה מתוך כל השירים.

מאמר והבית — אבן שלמה מסע נבנה

צא) כתיב והבית בהבנותו וגו': כתוב, והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה וגו'. והבית בהבנותו, פירושו, כשדכר ונוקבא, שהם ז"א ומלכות, מתחברים יחד, כי והבית, הוא המלכות, בהבנותו ה"ס יחוד המלכות עם ז"א. או, אבן שלמה שהמלכות הנקראת אבן היא שלמה, שנשלמה במה שהיא צריכה, ולא נשתלמה עד שהיתה מסע, שפירושו, שחלק אותה הקב"ה שהיא בינה, מז"א, והתקין אותה וקשיט אותה (כמ"ש) במאמר הנסירה, אדרא רבה אות שכיג והלאה) והביאה אל האדם, שה"ס ז"א, שהוא הויה דאלפין, שבג"י אדם, ואז נבנה, שנשלמה מכל וכל.

צב) וכד אתחברו דא וכו': וכשנתחברו ז"א ומלכות זה בזה, כל הרוחות האחרים וכל הדינים הרעים נעברו משם, ולא קרבו (דפויי וף סיב סיב * ט"ג)

עלמין אפין באפין. כדין, אבן שלימה מסע נבנה. מסע: ז דלא הות באתר חד קביע, אלא אתעקר ואשתיל, וכדין נבנה כדקא יאות.

צה) וכל זיינין בישין, וכל רוחין בישין, כדין אתעברו מעלמא, ולא שליטו כלל, הה"ד, ט) ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו.

צו) בההיא שעתא, כד ה אתעברו כולא מעלמא, ואשתארת אתתא בבעלה אפין באפין, כדין אתגלי שיר השירים. ודא איהו שיר השירים אשר לשלמה, בלא ו ערבוביא כלל. אשר לשלמה, אפין באפין. אשר לשלמה, דאתעקר ואשתיל באתר דשלמא כולא דיליה.

צז) חדי ר' שמעון. אמר ליה אליהו, רבי אימא מילך, ואנא אבתרך, דהא מיני ומינך תסתיים מלתא. ורשו אתיהיב ז לן מעם עתיקא דכולא, ח דיתגלו רזין אלין ט מתתא ומעילא. אנת לקביל תתאי. ואנא לקביל עילאי.

צח) ובחייך רבי, כ רבו יתיר אית לך, דכל מילך ז יכתבון לעילא קמי עתיק יומין, ומיליי לא ט יכתבון לעילא, אלא בהאי עלמא יכתבין מיליי, על ידך. מילך יהון כתיבין לעילא, ומיליי כתיבין לתתא. זכאין אתון צדיקיא בהאי עלמא, וזכאין אתון בעלמא דאתי.

צט) פתח רבי שמעון ואמר, שיר השירים אשר לשלמה. כתיב, ט) הלוך ילך

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ט) (מ"א ו) לעיל אית צא. צ) (תהלים קכו) להלן ז נ"א ולא (דפוסים ראשונים). ה נ"א אתעבר (קראקא). ונ"א אתעברו ול"ג כלא (ווינציא). ו נ"א עירובא סב ט"ד.
 (קראקא). ז נ"א לך (קראקא). ח נ"א דאתגלי (קראקא). ט נ"א לתתא ול"ג ומעילא (קראקא). י נ"א את ונ"א אנא לקביל תתאי ואת לקבל עלאי (קראקא). כ נ"א רבי (קראקא). ל נ"א אכתוב (קראקא) ונ"א אכתיב (מונקאטש). מ נ"א אכתוב (קראקא מונקאטש).

והבית — אבן שלמה מסע נבנה

הסולם

מאמר

צו) חדי ר' שמעון וכו': שמח ר' שמעון. אמר לו אליהו: רבי אמור דבריך, ואני אומר אחרריך, כי ממני וממך יתברר הדבר. ורשות ניתנה לנו מן העתיק מכל שיתגלו סודות אלו ממטה וממעלה. אתה כנגד הסודות התחתונים, ואני כנגד הסודות העליונים. תסתיים הוא מלשון אדם מסוים (ירושלמי יבמות ט"ו) שפירושו, אדם מצויך.
 צח) ובחייך רבי רבו וכו': ובחייך רבי חשיבות יתרה יש לך, כי כל דבריך יכתבו למעלה לפני עתיק יומין, ודברי לא יכתבו למעלה, אלא בעולם הזה יכתבו דברי על ידך. דבריך יהיו כתובים למעלה, ודברי כתובים למטה, אשריכם צדיקים בעולם הזה, ואשריכם בעולם הבא.

בפנים. (ע"י באדרא רבא אות שכ"ג והלאה) אז אבן שלמה מסע נבנה, שהמלכות שנקראת אבן, היתה שלמה. מסע, היינו שלא היתה במקום קבוע אחד, אלא, שהיו לה ב' מצבים (כמ"ש בפלפול"ס אות פ"ח) ונעקרה מהמצב הא' ונשתלה במצב הב', ואז נבנית כראוי. צה) וכל זיינין בישין וכו': וכל המינים הרעים וכל הרוחות הרעות נעברו אז מן העולם, ולא שלטו כלל. ז"ש ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו.
 צו) בההיא שעתא כד וכו': בשעה ההיא, כשכולם נעברו מן העולם, ונשארו אשה ובעלה, דהיינו מלכות עס ז"א, פנים בפנים, אז נגלה שיר השירים, וזהו שיר השירים אשר לשלמה. דהיינו בלא עירוב כלל מס"א. אשר לשלמה, היינו שהיתה פנים בפנים. אשר לשלמה, היינו שהמלכות נעקרה ונהמצב הא' שהיתה באחור, ונשתלה במצב הב' פב"פ, במקום שכל השלום שלו, שהוא בינה.

מאמר הלוך ילך ובכה

צט) פתח ר' שמעון וכו': פר"ש ואמר, שיר השירים אשר לשלמה. כתוב, הלוך ילך ובכה נושא משך הורע וגו'. כמה פעמים הוכיח

ובכה נושא משך הזרע וגו'. בכמה זמנין הקב"ה אוכח לון לישראל, לאהדרא לון בתיובתא לגביה, למהך באורח מישר, נ בגין לאסלקא בגוייהו. דהא כד ישראל זכאין, וואזלין באורח מישר, כביכול, סילוקא איהו לקב"ה עמהון, ם בכל עמין דעלמא. כד ישראל זכאין, ואזלין באורח מישר, סליק לון קב"ה על כל בני עלמא, וכולהו אודן ומשבחן ליה, ולא אינון ם בלחודייהו, אלא אפילו עילאין לעילא, כולהו אודן ליה בגינייהו דישראל. ולא דא בלחודוי, אלא איהו אסתלק ביקריה, בגינייהו דישראל ממש. ולא דא בלחודוי, אלא אפילו ישראל ממש, מסתלקי ביקריה דקודשא בריך הוא לעילא ותתא.

(ק) תא חזי, בשעתא דישראל זכאין, כורסא יקרא דלעילא אסתליק לעילא לעילא, בכמה חדוון, בכמה רחימו, ומתחברן עלמין בחדווא, וכולהו ם אתברכן מעמיקא דנחלין, ועלמין כולהו אשתקיין, ואתברכאן ואתקדשאן בכמה ברכאן, בכמה קדושין, וקב"ה חדי עמהון, בחדווא בשלימו.

(קא) ובשעתא דישראל לאו אינון זכאין, כולא איהו בהפוכא. ועם כל דא רחימו דקב"ה לא אתמנע מנייהו, וכורסייא דיליה יתבא עלייהו, כאמא על בנין, ולא אתמנעת ם מלמתבע עלייהו רחמי.

(קב) ובהאי קלא סלקא לעילא, בגין דרעותא דיליה מאן דאוליף סניגוריא על בנוי. מנא לן. ממשה, דאסתלק בסליקו על דאוליף זכו עלייהו דישראל. הה"ד, ם ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. אימתי אסתליק ם ליקרא דא. כד חאבו * ישראל, ואוליף עלייהו זכו.

מסורת הזהר

(ק) (שמות לד) ספרא דצניעותא עא אדרא רבא קב. נ ג"א בגין לאסתלקא בגוייהו (חינציא מונקאטש) ונ"א ולסלקא לון לגביה (חינציא) ונ"א בגין לסלקא לגבייהו (קראקא). ם ג"א ל"ג ואזלין באורח מישר (קראקא). ע ג"א לכל (בכל הדפוסים). ם ג"א בלחודוי (קראקא). צ ג"א ל"ג מן אתברכן עד אשתקיין (קראקא). ם ג"א למתבע (קראקא). ם ג"א ביקרא (דפוסים ראשונים).

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

הלוך ילך ובכה
שהם ז"א ומלכות, בשמחה, וכולם מתברכים מעומק הנחלים, שהוא בינה וכל העולמות מושקים ומתברכים ומתקדשים בכמה ברכות, בכמה קדושות, והקב"ה שמת עמהם בשמחה בשלמות.

(קא) ובשעתא דישראל לאו זכו: ובשעה שישראל אינם כשרים, הכל הוא להיפך. ועם כל זה, אהבת הקב"ה אינה נמנעת מהם, והכסא שלו, שהוא המלכות, יושב עליהם, כאם על הבנים, שאינה נמנעת מלבקש עליהם רחמים.

(קב) ובהאי קלא סלקא וכו': ובקול ההוא שהמלכות מבקשת רחמים על ישראל הוא עולה למעלה, לז"א, משום שרצונו הוא במי שמלמד זכות על בניו. מאין לנו זה ממשה, שנתעלה בעליה בשביל שלימד זכות עליהם, על ישראל. ז"ש, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו

התייח הקב"ה לישראל להחזירה אותם בתשובה אליו, שילכו בדרך הישר, כדי להתעלות ביניהם. כי כשישראל הם זכאים, והולכים בדרך הישר, כביכול, התעלות היא להקב"ה עמהם, מכל אומות העולם. כי כשישראל הם זכאים, והולכים בדרך הישר, מעלה אותה הקב"ה על כל בני העולם, וכולם מודים ומשבחים לו. ולא הם בלבד אלא אפילו העליונים למעלה, כולם מודים לו בשביל ישראל. ולא זה בלבד, אלא הוא מתעלה בכבודו ממש, בשביל ישראל. ולא זה בלבד, אלא אפילו ישראל ממש, מתעלים בכבודו של הקב"ה, למעלה ולמטה.

(ק) תא חזי בשעתא וכו': בוא וראה, בשעה שישראל כשרים, הכסא הכבוד שלמעלה הוא מלכות, מתעלה למעלה למעלה, בכמה חרות, בכמה אהבה, ומתחברים העולמות, (דפו"י וף ס"ב ס"ג * ט"ד)

קג) כגוונא דא כתיב, הלוך ילך ובכה, על חוביהון דישראל. מאי נושא משך הזרע. דא רזא דכורסייא דיקרא, דאיהו נטיל משיכו ׁ דזרע קודשא עילאה, למיעבד פירין ואיבין בהאי עלמא.

קד) וכד ה אסתליקת בקלא דישראל, אע"ג דלאו אינון זכאין, עם כל דא, קב"ה א אעלי לה, ואשקי לה, משקיו דנחלא עמיקא, ואשתלים מכל סטרין. כדין, בא יבא ברנה, מגו דההוא שלימו וברכאן וקדושין ב דאשתלימת. בקדמיתא, הלוך ילך ובכה, על חובייהון דישראל. כד ג תבו, בא יבא ברנה.

קה) בשעתא דבנה שלמה בי מקדשא, ואשתלים עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ישראל כולהון הוו זכאין, ואסתלקו בכמה דרגין עילאין, וכדין אסתלק כורסייא דיקרא בחדוה, בכמה חדוון, בכמה עילוין.

קו) וכדין שיר השירים אשר לשלמה, סליקו בחדווא, ונחיתו בחדווא. עלמין כולהו בחדווא. וחיבורא בחדוה. שיר, לקב"ה. השירים, לעילאין ותתאין. אשר לשלמה, ד חבורא דעלמין כולהו בחדווא, למלכא דשלמא כלא דיליה. על פומא דאליהו אתגזר.

קז) שיר השירים, כתיב ה יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו'. בשעתא דברא קב"ה עלמא, ברא בקדמיתא, שיתין עילאין, דאינון מקורי, לנחתא בהון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה (דברים כח) מקץ רנה ז"ח עג ט"ד. ש ג"א דזרע אסתכלא בקלא דישראל (קראקא) ת ה"ג דפוס מונקאטש ג"א אסתליק (כל הדפוסים). א ה"ג דפוס ירושלם ג"א אמלי (בכל הדפוסים). ב ג"א דאשתלים (קראקא). ג ה"ג דפוס ירושלים ג"א תב (כל הדפוסים). ד ג"א חדא (קראקא).

הלוך ילך ובכה

הסולם

מאמר

התחתון, שהוא מלכות, כעין העולם העליון, שהוא בינה, היו ישראל כולם כשרים, ונתעלו בכמה מדרגות עליונות, ואז נתעלה כסא הכבוד, שהוא המלכות, בשמחה, בכמה שמחות ובכמה ערכים.

קו) וכדין, שיר השירים וגו': ואז, שיר השירים אשר לשלמה. עלו בשמחה וירדו בשמחה, וכל העולמות היו בשמחה, והחיבור היה בשמחה. שיר, הוא להקב"ה, דהיינו שהמלכות משוררת להקב"ה. השירים, הוא לעליונים ותחתונים, דהיינו לחיבור של ז"א וחילכות, ע"י היסוד המיוחדס זב"ז. אשר לשלמה, היינו החיבור של כל העולמות בשמחה, למלך שהשלום כולו הוא שלו, שהוא בינה. כל זה על פיו של אליהו נחתך.

מאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב

קז) שיר השירים: כתוב, יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' מהו אוצרו הטוב. בשעה שהקב"ה ברא העולם ברא תחילה שיתין עליונים, שהם מקורות, להוריד בהם גשם ברכות וקדושות עליונות שלמעלה. והם לוקחים תחילה ממקוד החיים, שהוא בינה דהיינו

פניו. מתי נתעלה לכבוד הזה, הוא, כשחטאו ישראל, ולימד עליהם זכות.

קג) כגוונא דא כתיב וכו': כעין זה כתוב, הלוך ילך ובכה. היינו בשביל עונותיהם של ישראל. מהו נושא משך הזרע. זהו סוד הכסא הכבוד, שהוא המלכות, שהוא נושא משך זרע הקדש העליון, דהיינו זרע של נשמות ישראל. כדי לעשות פירות ואבים, דהיינו להוליד הנשמות, בעולם הזה.

קד) וכד אסתליקת בקלא וכו': וכשהיא המלכות, עולה בקול ישראל, דהיינו הקול בקשת רחמים על ישראל (כנ"ל באות ק"ב) אע"פ שישראל אינם כשרים, עם כל זה, הקב"ה, שהוא ז"א, מעלה אותה ומשקה אותה משקיו של הנחל העמוק, שהוא בינה, והיא נשלמת מכל הצדדים. אז, בא יבא ברנה, דהיינו מתוך אותה השלמות והברכות והקדושות שנשלמה. בתחילה, כשחטאו, הלך ילך ובכה, על עונותיהם של ישראל, וכשהזרו בתשובה, בא יבוא ברנה.

קה) בשעתא דבנה שלמה וכו': בשעה שבנה שלמה את בית המקדש, ונשלם עולם

ה גשמיא דברכן, וקדושין עילאין דלעילא. ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דחיי, מאתר עילאה דנפקו מתמן.

קח דהא בקדמיתא עד לא איתברי עלמא, סליק ואתגלי חד רעותא, ו דאיברי מחשבה סתימא, ושוי כולא ז בההיא מחשבה סתימא, וכל מאי דהוה ׀ ויהוי. ומההוא מחשבה סליק רעותא למברי עלמא, ונפק נביעו דקיק, ׀ כליל סתימו דמחשבה, ודא לא אשתמע לבר, ולא אתגליא. ואית ביה אסתכלותא דחכמתא, לחכימי לבא . אתמסר, בגין דלא אתגליא לבר.

קט) כ מהאי נפקי חמש מקורין, וחד סתימא, וחד דכניש כולא. ז ואינון מקורין הוו, כד אתברי עלמא. כד"א, ׀ בראשית ברא אלהים. בראשית: ׀ בר"א שי"ת. דא שית, מקורא דכניש כל מקורין, למיזן עלמין.

קי) את השמים, אלין אינון ו' מקורין עילאין ז דלעילא, למיהב להאי שית. מיומא דאתברי עלמא, עד ׀ דאתבני בי מקדשא, הו סתימין, ולא אתפתחו כלל. קיא) ואיתימא אברהם הוה בעלמא. ׀ הא כתיב, ׀ ויהי רעב בארץ. יצחק, ויהי רעב בארץ מלבד הרעב וגו'. ויעקב, הא כתיב, ׀ ויהי רעב בכל הארצות.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׀ (בראשית א) ב"א שכו להלן רס. ת) (שם יב) ה ג"א גשמים (דפוסים ראשונים). ו ג"א דאתקרי לך עב א) (שם מא). (בכל הדפוסים בשם ס"א) ז ג"א בהאי (קראקא). ח ג"א והוי (קראקא). ט ג"א סתימו דמחשבה כליל (קראקא). י ג"א מוסיף אתמסר ולא אתמסר (דפוסים ראשונים). כ ג"א מההוא (מינקאטש) ג"א מההיא (דפוסים ראשונים). ל ג"א אינון (קראקא). מ ג"א ל"ג בר"א שי"ת (קראקא). נ ג"א דעילא (קראקא) ונ"א דעליהו (בכל הדפוסים בשם ס"א). ס ג"א דאתכליל (קראקא). ע ג"א ל"ג הא כתיב (קראקא).

יפתח ה' לך את אוצרו הטוב

הסולם

מאמר

ברא אלקים. בראשית הוא אותיות ברא שית. זה הוא שית. שהוא המקור שמאסף אליו כל המקורות, שהם חגית נהיי דז"א, לזון העולמות.

הטעם שהמלכות נקראת שית. ולא שבע. הוא מרמז בזה, שהכוונה היא על מלכות דמפתחא, שאינה בחינת מלכות ממש, אלא בחינת יסוד דמלכות, וע"כ קורא אותה שית כמו שנקרא היסוד. (ועי' בהקדמת ספר הזהר אות מ"ג).

קי) את השמים: אלו הם ששת המקורות העליונים שלמעלה, שהם חגית נהיי דז"א, לתת לשית הזה, שהוא מלכות. מיום שנברא העולם עד שנבנה בית המקדש היו המקורות האלו סתומים, ולא נפתחו כלל להשפיע אל המלכות שתזון העולם.

קיא) ואיתימא אברהם הוה וכו': ואם תאמר, הרי אברהם היה בעולם, והמקורות נפתחו ודאי בשבילו. הגה כתוב, ויהי רעב בארץ. הרי שהיו סתומים ולא השפיעו למלכות שתזון העולם. יצחק. גם בו כתוב, ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון. ויעקב, הרי כתוב, ויהי

דהיינו מהמקום העליון, שהשתין יצאו משם. קח) דהא בקדמיתא עד וכו': ומפרש דבריו. כי בתחילה מטרם שנברא העולם, עלה ונגלה רצון אהר, שנקרא מחשבה סתימא, שהוא א"א דהיינו כתר. ונתן הכל באותה מחשבה הסתומה, כל מה שהיה ויהיה. ומאותה המחשבה, שהוא כתר, עלה הרצון לברוא את העולם. ויצא מבוט דק, שהוא או"א עלאין, הכולל סתימת המחשבה, וזה אינו נשמע לחוץ ואינו מתגלה. דהיינו שהחכמה אינה מתגלה בו. ויש בו, דהיינו בז"ת שלו, הנקראים ישו"ת, הסתכלות החכמה. והיא נמסרה לחכמי לב, שנשמתם מלבשת את ישו"ת. משום שהחכמה אינה נגלית מהם ולחוץ. כלומר, שאינה מאירה ממעלה למטה, אלא חמטה למעלה. ואותם שאינם במקומם, לא יוכלו לקבל מהם.

קט) מהאי נפקי חמש וכו': מזה, מיסו"ת, יוצאים חמשה מקורות, שהם חגית ג"ה דז"א, וסתום אחד, שהוא יסוד דז"א, ואחד שמאסף את הכל. שהוא המלכות. והמקורות האלו היו כשנברא העולם, כש"א בראשית

משה, הא בכמה דוכתינ כתיב, (ב) מי יאכילנו. (ג) להמית את כל הקהל הזה ברעב. (ד) ויצמא שם העם למים. (ה) ולא היה מים לעדה. (ו) וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ. בימי שופטים כתיב, (ז) ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ. (ח) בדוד כתיב, (ט) ויהי רעב בימי דוד.

קיג) מאי טעמא כל דא. בגין דאינון שיתין לא אתפתחו, ועלמא אתון מתמציתא דחיק, בלא פתיחא כלל, אלא כזיע דזיע מגו אילנא, ונחית לתתא, או מגו אבנא.

קיד) בשעתא דאתא שלמה מלכא, ואתבני בי מקדשא, והוו עלמין ר כולהו בשיקולא חדא ט עילא ותתא. כדין, ההוא שית דמקבל וכגיש ת לכל אינון שיתין עילאין, א אתפתח.

קטו) ב אימתי אתפתח. (*) בשעתא ג דאינון שיתין עילאין אתפתחו. כיון דאתפתח האי שית נפקו ברכאן לעלמא. אימתי אתפתח. כד אעדיאו מניה, חד ד עקימא דיתיב לרגליה. וכיון ה דההוא אתעבר, שית אתעביד שיר, ואתפתח אוצר הטוב. בחילא דמאן. את השמים. אינון שאר שיתין, והיינו השירים, דכולהו אתפתחו, ו ואתקינו למיהב מזונא לכל עלמין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (במדבר יא.) ג) (שמות טו.) ד) (שם יז.)
 ה) (במדבר כ) אמור רסא חקת לו ז"ח בראשית
 תריא. ו) (יהושע ה) וילך ד. ז) (רות א) ז"ח עה
 ט"א עו ט"ד מז ט"א עח ט"א. ח) (ש"ב כא) ז"ח
 נח קלו.
 אימתי אתפתח (קראקא). ג ני"א ל"ג: מן דאינון עו
 דההוא שית אתעבר אתעביד (דפוסים ראשונים). ו ני"א ואתתקנו (דפוסים ראשונים).

הכולם

מאמר

יפתח ה' לך את אוצרו הטוב
 דהיינו שז"א ומלכות היו פנים בפנים, שוים זל"ז, אז אותו השית, שהוא המלכות, המקבל ומאסף לכל השתי העליונים האלו, שהם חג"ת נה"י דז"א, נפתח.
 קטו) אימתי אתפתח. בשעתא וכי: מתי נפתח השית, שהוא מלכות. הוא, בשעה שאלו השתי העליונים נפתחו ושהם חג"ת נה"י דז"א וכיון שנפתח השית הזה, שהוא המלכות, יוצאות ברכות לעולם. מתי נפתח. הוא כשהסירו ממנו עקלתון אחד היושב לרגלו. דהיינו וחש עקלתו, שהוא הנוקבא של סמאל, מקור כל הקליפות והרע. וכיון שזה נעבר, השית נעשה שיר, ונפתח אוצר הטוב. שעליו נאמר, יפתח ה' לך את אוצרו הטוב (באוח ק"ז) בכח של מי נפתח. היינו את השמים, שהם שאר שתי, שהם חג"ת נה"י דז"א הנקרא שמים. והיינו השירים, שהם חג"ת נה"י דז"א, שכולם נפתחו ונתתקנו לתת מזון לכל העולמות. כדין

ויהי רעב בכל הארצות. משה, הרי בכמה מקומות כתוב. מי יאכילנו. וכתוב, להמית את כל הקהל הזה ברעב, וכן, ויצמא שם העם למים. ולא היה מים לעדה.
 קיב) יהושע אע"ג דעאלו וכי: וכן יהושע, שאע"פ שנכנסו לארץ, כתוב, וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ. בימי השופטים כתוב, ויהי בימי שפוט השיפטים ויהי רעב בארץ. בדוד כתוב, ויהי רעב בימי קיג) מאי טעמא כל וכי: מהו הטעם של כל זה. של הרעב שהיה בימי הצדיקים האלו. הוא, משום שהשתי האלו, שהם חג"ת נה"י דז"א, לא נפתחו, והעולם ניזון מתמצית בדוחק. בלי פתיחא כלל, אלא כזיעה המזיעה מתוך אילן ויודדת למטה, או מתוך אבן.
 קיד) בשעתא דאתא שלמה המלך ונבנה בית המקדש, בשעה שבא שלמה המלך ונבנה בית המקדש, והיו כל העולמות במשקל אחד, למעלה ולמטה.
 35 (דפו"י דף ס"ב ט"ד *) דף ס"ג ט"א

קטז) כדין כתיב ^ט וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו. וכתיב, ^י אוכלים ושותים ושמחים. דהא שית ושיתין אתפתחו. וכל עידונין עילאין הוו נחתין לעלמין כולהו. וכלהו הוו חדאן לסלקא לגבי עלמא עילאה, למלקט ברכאן ועדונין ^ז לעלמין. כדין, חביבו אתער מנייהו לגבי מלכא עילאה, למהוי כולא חד בלא פירודא. כדין שבחא דסלקא על כל שבחין, למלכא דשלמא כלא דיליה, למהוי כולא ^ח בחדוה עילא ותתא.

קיו) כתיב ^כ שיר, ^ס וכתיב ^ז לך דומיה תהלה וגו'. דוד מלכא הוה ידע ברוח קודשא, דאזדמן שיר ^{דא}, לאתגליא בעלמא. ואמר, שיר דאזדמן לאתגלי, לך דומיה, איהו בחשאי, דלית רשו לאתגלייא תושבחתא דא, אלא תושבחתא ותהלה דא אלהים בציון, כד אתבני בי מקדשא, דאיהו לקביל מקדשא עילאה, כדין לך ישולם נדר ^כ.

קיח) פתח רבי שמעון ואמר, ^מ אז ישיר ישראל את השירה הזאת. ^ו אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת. ^ז התם תושבחתא דנוקבא. הכא תושבחתא דסליק לעלמא דדכורא איהו.

קיט) הכא איהו רזא, דגופא ורוחא מתחבראן כחדא, גופא בגופא, ורוחא ברוחא. שיר השירים, אתדבקתא דגופא בגופא. ^ס ישקני מנשיקות פיהו,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז נ"א דעלמין (קראקא). ח ה"ג הסלם נ"א חורא (כל הדפוסים). ט ה"ג בדפוס ירושלם נ"א ל"ג וכתיב (כל הדפוסים). י נ"א ולא אתגלי (קראקא). כ בדפוס ווינציא ובדפוס מונקאטש כתבו עד כאן דברי אליהו ז"ל. ל נ"א התם תושבחתא דסליק לעלמא דדכורא תושבחתא איהו וז"ל מן התם עד סוף האות (קראקא).

ט) (מ"א ה) נח שיט להלן קמט. י) (שם ד). כ) (תהלים סה). ל) (שם) ב"א תמ"ב. מ) (במדבר כא) בשלח ריד וילך מן ז"ח חקת יב להלן תקבת. ו) (שמות טו) ב"א רמח תק"ח צד ט"ג צו ט"א ק ט"ד קח ט"ב. ט) (שה"ש א) ב"ב קל ז"ח חקת סח להלן קיט קסו.

מאמר

הסולם

שיר דכורא, שירה נוקבא

אלקים בציון, דהיינו כשיבנה בית המקדש, שהיא כנגד המקדש העליון, שהוא מלכות, אז, לך ישולם נדר, ותגלה השיר הזה. קיח) פתח ר' שמעון וכו': פ"ש ואמר, אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת. וכאן כתוב, שיר השירים, לשון זכר, ולא שירה. ומשיב שם הוא שבח הנוקבא, שהיא המלכות. וע"כ אומר שירה לשון נקבה. וכאן הוא שבח העולה לעולם הזכר, שהמלכות משבחת לז"א, שהוא עולם הזכר. וע"כ כתוב שיר, שהוא לשון זכר.

קיט) הכא איהו רזא וכו': כאן הוא סוד גוף ורוח המתחברים יחד, גוף המלכות בגוף הז"א, ורוח המלכות ברוח ז"א. יחוד היסודות נקרא יחוד גוף בגוף, ויחוד נשיקות נקרא יחוד רוח ברוח. שיר השירים, הוא דבקות גוף בגוף. ישקני מנשיקות פיהו, הוא דבקות

קטז) כדין כתיב וישב וגו': אז כתוב וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו, וכתוב, אוכלים ושותים ושמחים כי שית, שהוא מלכות, ושיתין, שהם חגית נה"י דז"א, נפתחו, וכל המעדנים העליונים היו יורדים לכל העולמות, וכולם היו שמחים לעלות לעולם העליון, שהוא בינה, ללקוט ברכות ומעדנים לעולמות, או מתעוררת מהם אהבה למלך העליון, שהוא ז"א, שיהיה הכל אחד, ז"א ומלכות, בלי פדוד. אז השבח העולה על כל השבחים למלך שהשלום שלו, שהוא בינה, שיהיה הכל בשמחה למעלה ולמטה.

קיו) כתיב שיר וכתיב וכו': כתוב שיר, וכתוב, לך דומיה תהלה. דוד המלך ידע ברוח הקדש, ששיר זה, שהוא מלכות, צתיד להתגלות בעולם, ואמר, שיר, העתיד להתגלות, לך דומיה. עתה הוא בחשאי שאין רשות לגלות תשבחה זו, אלא תשבחה ותהלה זו, תגלה.

דמקבל ההוא נהירו, אתעביד ליה ה היכלא, וגניז ליה בגויה, ובגיניה אתעביד אדון רבון ושליט.

קלג) פשיט ו זהירו דדרום, האי רתיכא תתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו, ומקבלה ליה ז ואתנהיר מניה. וכד אתנהיר ההוא פן מההוא נהירו, כדין ההיא פן אקרי אל. ואיהו שליט לאוטבא לעלמא ברחמי. ולמיהב מזונא לכל חד וחד כדקא יאות.

קלד) פשיט נהירו ה דצפון, האי רתיכא ט תתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו, ומקבלא ליה, ואתנהיר מניה. וכד ההוא פן אתנהיר מניה, כדין ההוא פן איקרי אלהים. ואיהו שליט, רבון, למידן עלמא בדינא, ולמיהב דינא לכל מאן דאצטריך, ולאנתהגא כולא בדינא.

קלה) עד הכא, אנפין עילאין ואנפין תתאין, ברזא דתלת בתלת מתחבראן, ואתכלילו אלין באלין. פן חד דאשתאר מרתיכא תתאה, כולא שאלין עליה אופן, אן איהו פן חד דאשתאר.

קלו) הדר ואמר באן אתר כ הוא, בארץ. בגין דלא ישתארו תתאין בלא אשגחותא אפילו רגעא חדא. ההוא פן, ז כד אתכלילו כולהו תלתא אחרנין, האי

חלופי גרסאות

ה ג"א בהיכליה (קראקא) ג"א מוסיף בהיכליה היכלא (ווינצ'יא). ו ג"א נהירו (קראקא). ז ג"א ואתנהיר (קראקא). ח ג"א ל"ג מן דצפון עד ומקבלא (מונקאטש). ט ג"א תתא גליף חד (קראקא). י ג"א תלת (קראקא). כ ג"א היא (קראקא בשם ס"א). ל ג"א ביה אתכלילו (מונקאטש) ו"א כר אתכליל בכלהו (קראקא).

וארא החיות והנה אופן אחד בארץ

הסולם

מאמר

וכאשר הפן הזה האיר ממנו, מקו שמאל, אז נקרא אותו הפן אלקים, שפירושו, שהוא שליט ורבון לדון העולם בדין, ולתת דין לכל מי שצריך, ולנהוג הכל בדין. כי כל הדינים באים מקו שמאל. בסו"ה מצפון תפתח הועה. קלה) עד הכא אנפין וכו': עד כאן, הפנים העליונים שבמרכבה דו"א, והשנים התחתונים שבמרכבה דמלכות. מתחברים בסוד ג' בג', דהיינו שג' פנים אריה שור נשר, שבמרכבה דו"א, מאירים לג' פנים אריה שור נשר שבמרכבה דמלכות, כנ"ל, ונכללים אליו באלו. פן אחד שנשאר ממרכבה תחתונה, שהוא פני אדם, הכל שואלים עליו והנה אופן, שפירושו, איפה הוא פן אחד שנשאר.

מגלה פן אחד, מד' פנים שבמרכבה שלה. דהיינו פני נשר, כנגד אותו האור שבקו האמצעי, ומקבלת אותו, והאירה ממנו. וכשאותו הפן האיר מאותו האור, אז נקרא הפן ההוא אדני. שפירושו, שליט ורבון בשליטת אור גדול. והפן ההוא, כיון שמקבל אותו האור, דקו האמצעי, נעשה היכל אליו, וגונו אותו בתוכו, ובשבילו נעשה אדון רבון ושליט.

קלג) פשיט זהירו דדרום וכו': המרכבה דו"א, פושטת האור הדרומי שבה, שהוא קו ימין. המרכבה התחתונה, שהיא במלכות, מגלה פן אחד מד' פנים שלה דהיינו פני אריה, כנגד אותו האור, ומקבלת אותו והאירה ממנו. וכאשר הפן הזה האיר מאותו האור דקו ימין, אז הפן נקרא אל. שפירושו, ששולט להטיב לעולם ברחמים, ולתת מזון לכל אחד ואחד כראוי.

קלו) הדר ואמר באן וכו': חזר ואמר באיזה מקום הוא, בארץ. כדי שלא ישארו התחתונים בלי השגחה אפילו רגע אחד. כי הפן ההוא, דהיינו פני אדם, כשנכללו כל ג' האחרים, אריה שור נשר, הפן הזה לוקח מכולם, ונכלל בכולם, והוא בלבדו הוא בכל ג' פנים, כדי להשגיח בחסד על כל בני העולם. והאי

קלד) פשיט נהירו דצפון וכו': המרכבה דו"א פושטת האור הצפוני שבה, דהיינו הקו השמאל, המרכבה התחתונה, שבמלכות, מגלה פן אחד, מד' פנים שלה, דהיינו פני שור, כלפי אותו האור, ומקבלת אותו, והאירה ממנו.

פן נטיל מכולהו, ואתכלילו בכלהו, ן ואיהו בלחודוי בכלהו, בגין לאשגחא בטיבו על כל בני עלמא.

קלו) והאי פן משבח תדיר, ן ואתערת אתערו לגבי אינון דלעילא דעלה. ואינון * דלעילא דעלה, מתערי לגבי אינון עילאין דלעילא. ואינון עילאין דלעילא, מתערין לגבי עילא, ואתקשרי דא בדא עד אין סוף.

קלח) והאי כד ן אתער באתערו דאינון פנים, באינון נשיקין עילאין, למהוי ן דביקי ן ברזא עילאה, ולאשלמא ולמיון כל עלמין, למהוי כל עלמין כולהו בחדוא. כד״א, ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין.

קלט) ישקני מנשיקות פיהו. על פומא דאליהו אתגזר. כתיב ן והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין וגו'. והאדם, דא אדם קדמאה, ן סתירא, בגליפוי דיקין עילאין. ידע, מה דלא אשתמודע ן בה מקדמת דנא. ידע למהוי אנפין באנפין. כד אסתכלן אנפין באנפין לשימושא, כדן כתיב ידע. ידע לאשקאה לה, למיזרע בה זרעא, למעבד תולדין. האי לטב, באתערו ן דאשגחותא לתתא.

מסורת הזמר

ן (בראשית ד) ב״א שכד

ן ג״א ל״ג ואתערת ונ״א ואתערת תדיר (קראקא). ן ג״א אתערו (קראקא). ן ג״א כלא בחדוה המד״א ישקני מנשיקות פיהו (קראקא בשם ס״א). ן ג״א מוסיף בארעא ברזא (קראקא). ן ג״א טפסירא ונ״א טפסירא דגליפי (כל הדפוסים בשם ס״א). ן ג״א ביה (קראקא). ן ג״א לאשגחותא (קראקא).

חלופי גרסאות

קין הבל ושת

הסולם

מאמר

פירוש. סוד המלה ידע. רומז על המשכת החכמה ע״י הדעת. וז״ש והאדם, דא אדם קדמאה סתירא. דהיינו שרומז על ז״א הנקרא האדם הראשון הנסתר. בגליפוי דיקין עילאין. שבחקיקותיו אורות דקים עליונים, דהיינו אורות חסדים בלי חכמה, שהם דקים וקטנים. ידע, מה דלא אשתמודע בה מקדמת דנא, דהיינו שידע להמשיך למלכות אורות החכמה ע״י הדעת, מה שלא ידע מקודם לכן, כי מקודם לכן, היו בגליפו, דיקין עלאין כנל. ידע למהוי אנפין באנפין. שהווג הוה, של ז״א ומלכות, נקרא זווג פנים בפנים, כד אסתכלן אנפין באנפין לשימושא כדן כתיב ידע, כי ידע, פירושו המשכת החכמה ע״י הדעת, שוה נבחן, שז״א ומלכות הם פנים בפנים. ידע לאשקאה לה למיזרע וכו' כלומר. שע״י זווג פנים בפנים נולדים נשמות. ולא בענין אחר. האי לטב, כל הנאמר עד כאן, הוא לטוב, דהיינו ללמד, שהאדם הראשון גרם במעשיו, לזווג פב״פ של ז״א ומלכות. וע״כ זכה גם הוא להיות בזווג פב״פ עם חוה, הראוי להמשיך נשמות קדשות. באתערו דאשגחותא לתתא. בהתעוררות ההשגחה העליונה למטה, כלומר שע״י הווג העליון פב״פ נמשכת ההשגחה למטה לתחתונים.

קלו) והאי פן משבח וכו': והפן הוה. פני אדם משבח תמיד, ומעורר התעוררות לאותם שהם למעלה עליה. ואותם שלמעלה עליה, מתעוררים אלו העליונים שהם למעלה מהם, וכן אלו העליונים שלמעלה מהם מתעוררים למעלה, ומתקשרים זה בזה עד אין סוף.

קלח) והאי כד וכו': וזה הוא, כשנתעורר בהתעוררות הפנים האלו בנשיקות העליונות, להיות דביקות בסוד העליון, ולהשלים ולזון את כל העולמות, שיהיו כל העולמות בשמחה. כמ״א, ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין.

מאמר קין הבל ושת

קלט) ישקני מנשיקות פיהו: על פי אליהו נחתך הואמר. כלומר שאליהו ביארו. כתוב, והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין וגו'. והאדם, זה הוא האדם הראשון הנסתר, שאורות דקים עליונים בחקיקותיו דהיינו אורות חסדים. ידע, היינו שידע מה שלא הכיר בה מקודם לכן, כי ידע להיות עמה פנים בפנים, וכשהם מסתכלים פנים בפנים לשימוש, או כתוב ידע, שידע להשקות אותה, לזרוע בה זרע לעשות תולדות. זה הוא לטוב, בהתעוררות ההשגחה למטה.

קמ) מדאתא נחש על חוה, אטיל בה זוהמא, וקין ׀ מההוא זוהמא נפיק. ואי תימא איך נפיק מתמן, והא כתיב והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, דמשמע דמאדם הוה, ולא מסטרא אחרא, ואת אמרת דאטיל נחש בה זוהמא ונפיק מיניה קין.

קמא) אלא, ודאי ההוא נחש אטיל בה זוהמא, ומההוא זוהמא ׀ אישאיב בה ההוא רוח בישא, וההוא הוה מכשכשא במעהא, ולא הוה ליה גופא לאתכללא ביה, ולמיפק לעלמא. וכיון דאתא אדם, ׀ באתערו דההוא זוהמא, ואתחבר באתתיה, ׀ עבד ליה גופא לההוא רוחא בישא דהוה במעהא, ואתכליל בגויה, ונפק לעלמא ׀ בדיוקנא מעילא ותתא.

קמב) וחווה ׀ אשגחת בהאי, ואמרת קניתי איש את ה'. עם ה'. ובגין כך, כל עובדוי דקין, הוו מההוא סטרא אחרא בישא. וכד אייתי קורבניה, מההוא סטרא בישא אייתי ליה. הה"ד, ׀ ויהי מקץ ימים, ולא כתיב ויהי מקץ ימין. קמג) ותוסף ללדת את אחיו את הבל. דודאי ההוא רוחא בישא אתתקף ואתגבר בעובדא דקין, ׀ ואתבר חילא ותוקפא ׀ בהבל, ולא הוה לגביה כלום. עד הכא הוה בסטרא דזוהמא כולא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ש) (שם) ב"א שלד. ת) (שם) ב"א שנ. ש) ב"א מההוא זוהמא נפק (קראקא). ת) ב"א דאישתאיב (קראקא). א) ב"א ואתחבר באתתיה אתערת ההוא זוהמא כההוא זרע דאדם ועבד גופא לההוא רוחא בישא דהוה במעהא (מונקאטש בשם מדרש רות). ב) ה"ג דפוס ירושלם. ג"א ההוא רוחא בישא דהוה במעהא עבד ליה גופא (בכל הדפוסים). ג) ב"א פניו דאמי לעילא ותתא (והינציא בשם ס"א). ד) ב"א אשתכחת (קראקא). ה) ב"א ואתגבר (ירושלם). ו) ה"ג דפוס מונקאטש ג"א דהבל (דפוסים ראשונים) ונ"א ל"ג בהבל (קראקא).

קין הבל ושת

הסולם

מאמר

הסתכלה בזה, שהיה מעורב מב' צורות, ואמרה, קניתי איש את ה', דהיינו עם ה'. כי איש שבו, הוא מצד זוהמת הנחש. עם ה', שהוא הגוף שבו, שנמשך ע"י אדם שהיה מן הקדושה, שהיא מן ה'. ומשום זה כל מעשיו של קין היו מאותו הצד האחר הרע. וכשהביא קרבנו, מאותו הצד האחר הביא אותו. ז"ש. ויהי מקץ ימים, ולא כתוב, ויהי מקץ ימין. כי הצד האחד נקרא קץ הימים. והקדושה נקראת קץ הימין (כמ"ש בוהר נח אות ע"ה ע"ו ע"ש).

קמ) מדאתא נחש על וכו': משבא הנחש על חוה, דהיינו שהסיתה לאכילת עץ הדעת. הטיל בה זוהמא, דהיינו רוח הטומאה. וקין, מאותה זוהמא יצא. ואם תאמר, איך יצא משם, מזוהמת הנחש, הרי כתוב, והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, שנשמע שקין יצא מאדם, ולא מהצד האחר. ואתה אומר, שהנחש הטיל בה זוהמא, ויצא ממנה קין.

קמג) ותוסף ללדת את וגר': ותוסף ללדת את אחיו את הבל. כי ודאי שאותו הרוח הרע נתחזק ונתגבר במעשיו של קין, והכח והתוקף של הרוח הרע נשבר בהבל, דהיינו ע"י מעשיו של הבל, ולא היה אצל הבל כלום. כי הבל היה כולו מצד ימין, ולא היתה בו אחיזה אל הצד האחר. ועד כאן היה הכל בצד הזוהמא של הנחש. פירוש, אפילו הבל לא היה על צד השלמות. כי היה כולו ימין, ולא היה בו מהקו האמצעי, שה"ס צורת אדם

קמא) אלא ודאי ההוא וכו': ומשיב אלא ודאי הנחש ההוא הטיל בה זוהמא, ומאותה זוהמא, נשאב ונבלע בה אותו רוח הטומאה, שהוא היה דופק במעיה, ולא היה לו גוף להתלבש ולהלכלל בו ולצאת לעולם. וכיון שבא אדם ונתחבר באשתו בהתעררות אותה זוהמא, עשה גוף לאותו הרוח הרע שהיה במעיה, והרוח הרע נתלבש ונכלל בגוף הזה, ויצא לעולם בצורה שמלמעלה ושמלמטה. דהיינו שהיה מעורב מב' צורות מצורת הקדושה שמצד הגוף, שהוא מאדם. ומצורת הטומאה שמצד הרוח, שהיה מזוהמת הנחש.

קמב) וחווה אשגחת בהאי וכו': וחווה

קמד) כיון דאתא לבתר ואתייליד שת, אתבסם עלמא, בצדיקי וחסידי דהו לבתר בעלמא. ש"ת: דא איהו סיומא דאלפא ביתא. ואע"ג דאתבסם, לא אעדיו עקימו בישא מעלמא, אלא אתכפיא מקמי סטרא דמהימנותא, סיומא דאתון.

קמה) : דהא עד הכא אתברי עלמא באתון דאורייתא, ולא אשתלימו אתון, עד דאתייליד שת. כיון דאתייליד שת, אשתלימו כל עובדין דלעילא ותתא, ברזא דאתון. כדין אתבסם עלמא, דאשתלים תיקוני. מכאן ולהלאה, שארי עלמא לאתנהגא כפום מישר אורחוי.

קמו) שירותא דקא שארי, מאינון אתון דאשתבקו בקדמיתא. אדם, שארי באל"ף, וסיים במ"ם. ולבחר דסיים אלפא ביתא בשת, אתהדרו אתון אנוש, אל"ף כמלקדמין, נ' דאיהו בחר מ' דאשתביק מאדם. ש', שירותא דאתון דש"ת. נטיל אתון מהאי ומהאי. ו' דיוקנא דאדם, לאתחזאה, ה דהא משת אתיחסו דרין בעלמא באורח מישר, כדקא יאות.

קמז) וברזא דאתון אתבגי כולא. ואזלו תלתין ותרין אלפא ביתות, עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, * אתכנישו אתון, ואסתימו בהפוכא דאלפא ביתות, ונפקאת אורייתא, כלילא

חלופי גרסאות

ז נ"א ל"ג דהא (קראקא). ח נ"א בהא (קראקא).

הסולם

מאמר

כמו שהיה ק"ו, אלא בקו האמצעי הכולל שניהם יחד (ע"י לעיל אות קמ"ג).
קמו) שירותא דקא שארי וכו':
ההתחלה של השמות שהתחיל אחר שנוגד שת, היא מאלו האותיות שנעזבו מקודם. ומפרש, שהשם אדם, מתחיל בא' וגומר במ'. ולאחר שגמר הא"ב בשת ש"ת, חזרו האותיות אל השם אנוש, הא' של אנוש. היא כמקודם, דהיינו כמו בשם אדם שהוא תחילת הא"ב, הנ' של אנוש, שהיא אחר מ', שנעזבה מאדם, כי הוא נגמר במ' נתתקנה בנ' של אנוש. הש' שא' אנוש נלקחה מהתחלת האותיות של שת, כי אנוש לקח האותיות מזה ומזה, דהיינו הא' של אדם, והש' של שת. הו' של אנוש, היא צורת האדם שבו, שהיא הקו האמצעי (כמ"ש) בזהר בראשית ב' אות שמ"ט) להראות שמשות נתיחסו הדורות בעולם בדרך ישר, כראוי, דהיינו בקו האמצעי שהוא ביושר ואינו נוטה לא לימין ולא לשמאל (כמ"ש שם).

מאמר ח' ס' אתהדרו ס"ח

קמז) וברזא דאתון אתבגי וכו': ובסוד האותיות של האלפא ביתות, נבנה הכל כלומר שבכל מדרגה שיצאה, היו בה כ"ב אותיות שבא"ב, והלכו ל"כ אלפא ביתות עד שעמדו ישראל על הר סיני. כיון שעמדו ישראל על הר סיני

אדם. וזה גרם לו הוזהמא של הנחש. וז"ש, עד הכא הוה בסטרא דוזהמא כולא. (וע"י) בזהר בראשית ב' אות שמ"ט ובהסולם).
קמד) כיון דאתא לבתר וכו': כיון שלאחר כך בא ונוגד שת, נמתק העולם בצדיקים וחסידים שהיו לאח"כ בעולם, שיצאו ממנו. ש"ת זה, הוא סיומו של האלף בית. כי ש' ת' הן האותיות האחרונות של הא"ב ואע"פ שהעולם נמתק, לא הוסרו העקשות והרע מן העולם, אלא שנכנעו מפני צד האמונה, דהיינו המלכות שנקראת אמונה, שהיא סיום האותיות. כי סיום האותיות, ק"ר ש"ת, הן אותיות המלכות (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר אות כ"ג בהסולם).

קמה) דהא עד הכא וכו': כי עד כאן נבראו העולמות באותיות התורה, ולא נשלמו האותיות של הא"ב, עד שנוגד ש"ת, שנקרא באותיות האחרונות של הא"ב. כיון שנוגד שת, נשלמו כל המעשים שלמעלה ושלמטה, בסוד האותיות. אז נמתק העולם, דהיינו שהעקשות והרע נכנעו לקדושה, כנ"ל כי נשלמו תיקוניו. מכאן ולהלאה התחיל העולם להתנהג על פי דרכי הישר. דהיינו בסוד קו האמצעי שהוא ישר, ואינו נוטה, לא לימין בלבד, כמו שהיה הבל, ולא לשמאל בלבד.

בתלתין ותריין שבילין דרזא דחכמתא עילאה, ואתרשימת אלפא ביתא, בתריסר תחומין, תריסר שבטין. בר תרין דאסתלקו מנהון, ואינון ח"ט, ם דלא . אתחזו ן בהו כלל.

קמח) עד דאעלו לארעא בשירותא, והוה ם חרם בינייהו בחובא דעכן, וכדין אתהדרו אינון תרין אתוון, דהוו מסתלקי מנייהו, ואינון ן מכרוי ואמרי חטא ן ישראל. ואלין אתוון לא אסתלקו מנייהו, אע"ג דהוו בארעא קדישא, בכל דרא ודרא.

קמט) עד דאתא שלמה, ובנה בי מקדשא, ואתיישבו עלמין, עילא ותתא בדיוקנא חדא. כדין ם אתיישרו אתוון כולהו, ואינון תרין אתוון דהוו רשימין

חלופי גרסאות

ם נ"א ישראל (קראקא). י נ"א מוסיף אתחזו איתרחו (קראקא). ן נ"א בהוא (קראקא). ל ה"ג בדפוס ירושלם נ"א ל"ג חרם (חניצ'א מונקאטש) נ"א אד' (קראקא). ן נ"א ל"ג מכרוי (קראקא). ן נ"א מוסיף ישראל לה' (קראקא). ם נ"א אתקשרו (קראקא).

ח' ס' אתהדרו ס"ח

הסולם

מאמר

סיני נאספו האותיות, דהיינו ל"ב האלפא ביתות, ונסתמו בהתהפכות האלפא ביתות, ויצאה התורה כלולה בל"ב שבילים של סוד החכמה העליונה, ונרשמה כל האלפא ביתא ביי"ב גבולים ובי"ב שבטים. חוץ מב' אותיות שנסתלקו מהם, מן י"ב השבטים, והן ח"ט, ן, שלא נראו בהם כלל.

קמח) עד דאעלו לארעא וכו': עד שבאו תחילה לארץ ישראל, והיה חרם בהם בחטאו של עכן, שמעל בחרם, (יהושע ז') ואז חזרו אלו שתי האותיות, שהיו מסתלקות מהם, והן מכריזות ואומדות חטא ישראל. והאותיות האלו לא היו מסתלקות מהם בכל דור ודור, אע"פ שהיו בארץ הקדושה.

קמט) עד דאתא שלמה וכו': עד שבא שלמה ובנה את בית המקדש, ונתישבו העולמות למעלה ולמטה בצורה אחת, שזו"ן, שהם העולמות שלמטה, עלו והלבישו את א"א, שהם העולמות שלמעלה, ונעשו בצורה אחת כמוהם. כי התחתון שעלה לעליון נעשה כמוהו. אז נתישרו כל האותיות, ואלו שתי האותיות ח"ט שהיו רשומות ביניהם לרע, דהיינו לחטא, נהפכו לטוב, וחזרו ט"ח, שכתוב, וישב יהודה וישראל לבטח.

ביאור הדברים. אין לך מדרגה שלא יהיו בה אורות וכלים. והכלים של כל מדרגה נקראים אותיות. וז"ש (באות קמ"ז) ובריזא דאתוון אתבני כולא, שהכל נבנה ימושג בסוד האותיות שהם הכלים של כל המדרגות. ואזלו ל"ב אלפא ביתות עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, דחיינו מעת שנתגלתה ה' וישראל לבטח.

והנה ב' נקודות יש במלכות, שהן מפתחא שה"ס מדת הרחמים, ומנעולא, שה"ס מדת הדין, וכשהאדם זוכה, דהיינו שמגביר הימין על השמאל, שולטת בה הנקודה דמפתחא, שהיא שורש כל האורות, והנקודה דמנעולא היא בגניזה, וע"כ ממשכת המלכות כל האורות על האדם. ואם האדם אינו זוכה, אלא שמגביר השמאל

בינייהו לביש, אתהפיכו לטב, אתהדרו טח, דכתיב א וישב יהודה וישראל לבטח.

מסורת הזהר

(א) (מ"א ה) לעיל אות קטו.

מאמר

הסולם

ח ט' אתהדרו ט"ח

בשם אלא ג' קוין שמקבלת. ולא יותר, וע"כ הם ד' בחינות, שבכל אחת ג', והם י"ב, ולא ט"ז. וכשאלו י"ב גבולים כולם, מאירים בבחינת המלכות, הם נקראים בה י"ב שבטים. והנך מוצא שבסוד י"ב גבולים וי"ב שבטים אין שם אלא בחינת ג' קוין דו"א בלבד. והמלכות אינה נחשבת עמהם אלא מבחינת הקבלה בלבד. וע"כ אין בהם האותיות ח' ט' שה"ס האחיזה של הקליפות בסוד טוב ורע שיש במלכות, כי ו"א ה"ס עץ החיים, שאין הרע נאחו בו, כמו בעץ הדעת טוב ורע, שהוא המלכות.

ו"ש, ואתרשימת אלפא ביתא בי"ב תחומין שהם ד' בחינות חגת"ם שבכל אחד ג' קוין, שהם בז"א. תריפור שבטיין, כשהם מאירים כולם במלכות בלבד, נקראים י"ב שבטים. וכל זה נשלם במתן תורה. בר תריין דאסתלקו מנהון, ואינון ח' ט' דלא אתחזו בהו כלל. כי בכל י"ב הבחינות האלו אין שם אלא ג' קוין דו"א, והמלכות אינה עילה ביניהם בשם רק בבחינת קבלה מהם בלבד, ובז"א אין אחיזה לטוב ורע, שה"ס ב' הצירופים ח"ט וט"ח, כנ"ל. וע"כ אין אותיות אלו בי"ב שבטים. ונתבאר שבשלימות של מתן תורה, לא היו בה ח' ט' כלל. וזו היא בחינה ראשונה של ג' הבחינות הנ"ל.

ו"ש (באות קמ"ח) עך דאעלו לארעא בשירותא, שארץ ישראל היא מלכות, והוה חרם בינייהו בחובא דעכו, דהיינו שמעל בחרם, והגביר השמאל על הימין, ואז התעוררה בחינת המנעולא במלכות ונעשה הצירוף ח"ט, המורה על התגברות השמאל על הימין כנ"ל. וז"ש וכדון אתהדרו אינון תריין אתוון דהוו מפתלקי מינייהו, דהיינו האותיות ח' ט'. ונעשה הצירוף ח"ט, ואינון מכרוזי ואמרי חטא ישראל וכו'. דהיינו שנגלה במלכות הצירוף ח"ט, שה"ס חטא ישראל. דהיינו בחינת לא זכי הא רע, שיש במלכות, וזו היא הבחינה הב' של ג' הבחינות הנ"ל.

ו"ש (באות קמ"ט) עך דאתא שלמה וכו' ואינון תריין אתוון דהוו רשימין בינייהו לביש, דהיינו הצירוף ח"ט, שה"ס חטא ישראל, בסוד לא זכי הא רע, אתהפיכו לטב, אתהדרו

השמאל על הימין, או מתגלה נקודה דמנעולא במלכות, שכל האורות מסתלקים מהמלכות בסבתה (כמ"ש כל זה בהקדמת ספר הזהר אות קכ"ג, ובהסולם שם, אות קכ"ב עש"ה) ועל שם זה נקראת המלכות עץ הדעת טוב ורע, שאם זוכה ומגביר הימין על השמאל הנה טוב, ואם אינו זוכה ומגביר השמאל על הימין הנה רע. כמ"ש שם. ומבחינת טוב ורע אלו הם ב' אותיות ח' ט' המאירות במלכות בב' צירופים, כי הח' ה"ס הארת השמאל, והט' ה"ס הארת הימין, שהן נמשכות אל המלכות מב' הצנורות. ימין ושמאל שביסוד דו"א, ואם זוכים ומגבירים הימין על השמאל, שאז שולטת נקודת המפתח ונקודת המנעולא בגנות, נעשה הצירוף ט"ח, שהט' שה"ס הארת הימין, שולטת, והח' שהיא הארת השמאל, נכנעת לימין ונסתרת. וטח הוא לשון כיסוי והעלם, מלשון טח עיניהם מראות, שזה רומז על המנעולא, שנתכסתה ונגנזה, ואם אינם זוכים ומגבירים השמאל על הימין, נעשה הצירוף ח"ט, שהח' שה"ס השמאל שולטת על הימין, ואז נתגלתה נקודת המנעולא, המסלקת את כל האורות, והנה רע. וכל זה הוא רק במלכות, אבל ו"א ה"ס עץ החיים, שאין בו אחיזה לרע, ואין בו אלו שתי האותיות ח' ט' (ועי' בוהר בלק אות ע"ז ע"ח ובהקדמת ספר הזהר אות ל"ג).

ולפיכך יש בשתי האותיות ח' ט' ג' בחינות, א) כשאין ח' ט' כלל, שאין שם אחיזה לרע, שהוא בז"א, וכן בי"ב שבטים כמו שנבאר. ב) כששתי אותיות אלו הן בצירוף ח"ט, שהשמאל גבר על ימין, והוא בחינת לא זכה הא רע, שיש במלכות. ג) כששתי אותיות אלו הן בצירוף ט"ח, שהימין גבר על השמאל, שהיא בחינת זכה הא טוב שיש במלכות.

וסוד י"ב תחומין, ה"ס התכללות ד' בחינות, שה"ס ג' קוין דו"א, ומלכות המקבלתם, שה"ס חגת"ם, זה בזה, והיה צריך להיות ט"ז תחומין, כי דפ"ד הם ט"ז, אלא מפני שהמלכות אינה נכללת עמהם אלא מבחינת קבלה בלבד, ונבחנים שיש כאן ג' קוין ומלכות שהם חגת"ם, שבכל אחד מחגת"ם אין בו אלא ג' קוין, ואפילו במלכות עצמה, אינם עולים

קנ) כולהו אתוון הוו שלמין בינייהו בלא קטרוגא כלל, ואתוון דאלפא ביתא כולהו, הוו שלימי עילא ותתא. אתוון עילאין הוו שלימין לעילא. אתוון דקיקין הוו שלימין לתתא.

קנא) בשעתא דכרובים הוו פרסי גדפייהו מתתא ע לעילא, פ אתוון פרחין מתתא לעילא, ואתוון מעילא לתתא, ועאלין אלין באלין, ואתכלילו אלין באלין, בנשיקין דרחימו.

קנב) כיון דאתוון מתחברו, כל דרגין תתאין, ודרגין עילאין, ז ועלמין כולהו, מתחבראן כחדא, ק ונשקי אלין באלין, בנשיקו דרחימו, עד דהוו כולהו חד, וקב"ה חד, בלא פירודא כלל.

קנג) כל נשיקין דרחימו, לאו אינון אלא למהוי כללא חדא, לאתכללא דא בדא בלא פירודא. ובג"כ נשיקין אלין בכולא, אינון, למהוי כולא חד בכללא חדא, אתוון באתוון, עלמין בעלמין, דרגין בדרגין, אתתא בבעלה, למהוי כולא חד.

קנד) פיהו, אמאי פיהו, פיו מיבעי ליה. אלא לאכללא תרוייהו כחדא.

חלופי גרסאות

ע ג"א ל"ג לעילא (קראקא). פ ה"ג בדפוס קראקא ג"א ואתוון (כל הדפוסים). צ ג"א ל"ג ועלמין (קראקא). ק ג"א ל"ג ונשקי (קראקא).

ח' ט' אתהדרו ט"ח

הסולם

מאמר

ואותיות היו פורחות ממעלה למטה, דהיינו האותיות שהן בחינת הקו הימין, החאיר טמעלה למטה, ונכנסים אלו באלו, שאותיות דימין ושמאל נכנסות אלו באלו, ונכללות אלו באלו, בנשיקות של אהבה.

קנב) כיון דאתוון מתחברו וכו': כיון שהאותיות מימין ומשמאל, מתחברות אלו באלו, כל המדרגות התחתונות, והמדרגות העליונות, וכל העולמות, מתחברים יחד, ונושקים אלו לאלו, בנשיקות האהבה, עד שנעשים כולם אחד, בסוד שמו אחד שהוא המלכות, והקב"ה אחד שהוא ז"א, בלי שרד כלל.

קנג) כל נשיקין דרחימו וכו': כל הנשיקות של האהבה, אינון, אלא שיהיו כלל אחד להתכלל זה בזה בלי פרוז, ומשום זה הנשיקין האלו, בכל וכל הך להעשות הכל בכלל אחד: אותיות באותיות, עולמות בעולמות, מדרגות במדרגות, אשה בבעלה, שיהיו הכל אחד.

מאמר ישקני — כי טובים דודך מיין

קנד) פיהו, אמאי פיהו וכו': שואל, כתוב, פיהו, למה פיהו, פיו היה צריך לכתוב, ומשיב, אלא כדי לכלול שניהם, ז"א ומלכות, יחד

אתהדרו ט"ח וכו', שהצירוף הוה רמוז על התגברות הימין שה"ס ט' על השמאל, שה"ס ח', ואז זכי הא טוב, ומתכסה ונעלמת המנעולא, שה"ס מדת הדין, ומדת הרהמים שולטת במלכות וכל האורות מתגלים, וכן הצירוף ט"ח מרמוז על הגניזה הזו, של מדת הדין, שהוא מלשון טח עיניהם מראות, שהוא לשון כיסוי והעלמה, וזו היא הבהינה הג' של ג' הבהינות הג"ל, שבונו כל השלימות.

קנ) כולחו אתוון חוון וכו': כל האותיות היה בניהם שלום בלי מריבה, כי הקו האמצעי עשה שלום בין הקו הימין לקו השמאל שבאותיות וכללם זה בזה, וכל האותיות של הא"ב היו שלמות למעלה בז"א, ולמטה במלכות. האותיות העליונות היו שלמות למעלה בז"א, והאותיות הדקות, היו שלמות למטה במלכות, כי האותיות שבמלכות הן קטנות.

קנא) בשעתא דכרובים חוון וכו': בשעה שהכרובים שה"ס זרין היו פורשים כנפיהם ממטה למעלה, שה"ס התקון דמסך דחירק דקו האמצעי הנקי כנפים, היו אותיות פורחות ממטה למעלה, דהיינו האותיות שהן בחינת הקו השמאל, המאיר רק ממטה למעלה.

פיהו, לאתחזאה דהא איהי זמינית לגביה, כאתתא דתקינת פומה, לקבלה נשיקו
 ו מבעלה. בגין כך אתחזי ט זמינו דפומה.

קנה) פיהו, הכא אית לאסתכלא, ה אי תימא דנשיקין אינון לעילא לעילא
 באין סוף, בגין דאמר באורח סתים ישקני פיהו. ולבתר אהדר באתגליא דודיך.
 לאו הכי, דהא נשיקין לא תליין תמן לעילא, אלא אתתא בבעלה. אלא עד לא
 אתקריבו דא בדא, אמר באורח סתים. כיון דאתקריבו ואתנשיקו בדביקו דרחימו
 דא בדא, איהי אמרה באתגליא, דודיך, ולא כתיב דודי, דהא כלילן כחדא
 ברחימו, בחבורא חדא, בלא פירודא כלל.

קנו) כי טובים דודיך מיין, טוב לאו איהו, אלא מסטר דאור קדמאה,
 דכתיב ב וירא אלהים את האור כי טוב. והשתא דאת בשלימו, דאתכליל ימינא
 בשמאלא. טובים דודיך מיין, דא א יינא דאורייתא, דאיהו חדוה, טובים מסטרא
 דשמאלא.

קנו) חדי רבי שמעון ואמר, ודאי דא איהו חדוה, דזכינא בכל הני מלין
 עילאין. איל אליהו, רבי, אפתח פומך, דמילך כתיבין לעילא, ומיליי כתיבין
 לתתא. זכאין אתון צדיקיא קמי עתיק יומין, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.
 קנח) פתח ר"ש ואמר, ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. אורייתא

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

ר ג"א בעלה (קראקא). ש ג"א זמינא דפומא (קראקא).
 ת ג"א את נשיקין (קראקא). א ג"א יינה (דסר ראשונים).

ב) (בראשית א) לעיל את קנח.

ישקני — כי טובים דודיך מיין

הסולם

מאמר

כי הם כלולים יחד באהבה בחבור אחד. בלי
 פירוד כלל.
 קנו) כי טובים דודיך מיין: אין טוב
 אלא מצד האור הראשון שהוא חסד. שכתוב,
 וירא אלקים את האור כי טוב. ואומרת המלכות
 לז"א, עתה שאתה בשלמות, שנכלל הימין
 בשמאל, טובים דודיך מיין, מיין, פירושו
 יינה של תורה, שה"ס הארת החכמה שמשמאל,
 שהוא שמחה וידידות, וטובים מצד השמאל.
 כלומר כיון שימין שהוא חסד, נכלל ביין שהוא
 הארת החכמה משמאל, נעשה השמאל ג"כ טוב.
 קנו) חדי רבי שמעון וכו': שמח ר"ש
 ואמר, ודאי זו היא שמחה, שזכיתי בכל אלו
 הדברים העליונים. אמר לו אליהו, רבי, פתח
 פיך, כי דבריך כתובים למעלה, בז"א, ודברי
 כתובים למטה, במלכות. כי ר"ש היה מרכבה
 לדעת דז"א, ואליהו ה"ס מלכות. אשריכם
 הצדיקים לפני עתיק יומין, שהוא כתר,
 בעולם הזה ובעולם הבא.

יחד. כי ה' הוא מלכות ו' היא ז"א. ע"כ כתוב
 פיהו. פיהו הוא להראות שהיא, המלכות,
 מוכנה אצלו, כמו אשה שמתקנת פיה לקבל
 נשיקה מבעלה. משום זה נראית ה' במלה
 פיג, הרומזת על הכנת פיה של המלכות.
 קנה) פיהו, הכא אית וכו': כתוב פיהו,
 כאן יש להסתכל. אם תאמר שהנשיקות הן
 למעלה למעלה בא"ס, משום שאומד בדרך
 סתום, ישקני פיהו. כי ישקני הוא לשון נסתר,
 וכן פיהו. וע"כ רומז על א"ס ב"ה, שהוא נסתר.
 ואח"כ חוזר ללשון גלוי ואומר דודיך, דהיינו
 כי טובים דודיך מיין, ודודיך הוא לשון נוכח
 וגלוי, הרומז על זו"ן שהם בגלוי. אינו כן,
 כי נשיקות אינן תלויות שם למעלה בא"ס ב"ה,
 שאין השגה תופשת בו, אלא אשה בבעלה,
 דהיינו בז"א ומלכות בלבד המכונים אשה
 ובעלה. ומה שבתחילה אומר פיהו, לשון
 נסתר, ואח"כ דודיך, לשון נוכח, הוא, כי טרם
 שנתקרבו זה בזה, אומר הכתוב, בדרך סתום
 ונסתר, ישקני. כיון שנתקרבו זה לזה והתנשקו
 זה בזה בדבקות האהבה, היא המלכות, אומרת
 דודיך בגלוי, ולא כתוב דודי, לשון נסתר.

מאמר קישוטי כלה

קנח) פתח ר"ש ואמר וכו': פר"ש
 ואמר, ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך
 מיין

דבעל פה, ב הוה אמרה לגבי אורייתא דבכתב, דאיהי אזלת בתר אינון נשיקין דתורה דבכתב, * בתר מתיקו דילה, לאתחברא דא עם דא באינון נשיקין. ג וכדין ד איהי בפלוגתא בעולימתהא, לאתתקנא בהדה, למהוי כולהו קשיטין לגבי תורה שבכתב.

קנט) וכד אתחברת ואתכלילת בתורה שבכתב בחדוה, בחבורא חדא, דנשיק דא בדא ברחימו, אתקפת ביה, ואמרה ליה בחביבו, כמה יקירין חביבותיך, מחמרא דילך, ה דאתקיף בי רחימו דילך, עד דרוי ו לי חמר דרחימו, לאתתקפא

חלופי גרסאות

ב ג"א היא (דפוסים ראשונים). ג ה"ג וינציא מונקאטש כשם ס"א ג"א וכד (כל הדפוסים). ד ג"א איהו (דפוסים ראשונים). ה ג"א הא תקיפי ול"ג דאתקיף בי (קראקא). ו ג"א לך (קראקא).

מאמר

הסולם

קישוטי כלה

כלול מחכמה וחסדים יחדיו. בסוד דבקות רוחא ברוחא. אין ז' הנערות רוצות לקבל את האור הזה. מפני שהוא בעקרו חסדים. ולפיכך יש למלכות מריבה עם הנערות. להכריח אותן לקבל אור החכמה הכלול בחסדים. והנך מוצא. שלולא הכלים דאחורים שבני הנערות. לא היו כלים למלכות לקבל אור הנשיקות הכלול מחכמה. וכן ז"א לא היה לו מקום להשפיע את אור החכמה הכלול בנשיקות. ולפיכך. נבחן. שז' הנערות מקטנות את ז"א. שהחסדים שלו יכללו בחכמה. וכן את המלכות שתוכל לקבל אור הנשיקות הכלול מחכמה. וז"ש (באות קנ"ח) **אורייתא דבעל פה**. שהיא המלכות. אמרה לנבי **אורייתא דבכתב**. שהיא ז"א. דאיהי אזלת בתר אינון נשיקין דתורה שבכתב. שהיא חישת לאור הנשיקות של ז"א. בתר מתיקו דילה. אחר החכמה הכלולה כאור הישיהית. כי אור החכמה. מכונה מחיה. לאתחברא דא עם דא באינון נשיקין. להרלל זה הזה הסוד דבקות רוחא ברוחא. ופדיו איהו בפלוגתא בעולימתהא לאתתקנא בהדה. כי השלמות. שהן ז' הנערות הנ"ל. אינן חסדות להבל אור הנשיקות. משום שהוא כלול מחסדים. כי להיותן מהמצב הא' של המלכות. הם דוחים חסדים. כמו הו שמאל. וז"כ יש לה מריבה עמהם והיא מכריחה אותן לקבל אור הנשיקות. ולהחתקן טמה יחד. לדבקות רוחא ברוחא. למהוי כולחו קישוטיין לנבי תורה שבכתב. כי על ידי זה שהן תקבלנה אור החכמה הכלול בנשיקות. יוכל ז"א להשפיע חכמה וחסדים יחדיו. ואור החסדים דז"א יתקשט עם אור החכמה. כנ"ל. שלולא הנערות. אין מקום להשפעת החכמה.

ו"ש (באות קנ"ט) וכד אתחברת וכר

כמה

מין. התורה שבעל פה. שהיא המלכות. אמרה לתורה שבכתב. שהיא ז"א. שהיא הולכת אחר אלו הנשיקין של התורה שבכתב. ואחר המתיקות שלה. להתחבר זו עם זו בנשיקות גאלו. ואז היא במריבה עם עלמותיה. שתתקנה עמה. שתהיינה כולן קישוטים לתורה שבכתב.

קנט) וכד אתחברת ואתכלילת וכו' :

וכשהיא מתחברת ונכללת בתורה שבכתב בשמחה. בחבור אחד. שנושקים זה את זה באהבה. מחזקת בו. ואמרת לו באהבה. כמה יקרים דודיך מין שלך. שהאהבה שלך אחזתני. עד שהעלמות הרוו אותי יין האהבה להתחזק כך. שהוא עדי. שהערתה התורה שבעל פה בעלמותיה. כדי להתחבר בתורה שבכתב. פירוש. נודע שב' מצבים הם במלכות

במצב הא' היא בחכמה בלי חסדים. כמו קו שמאל. ואינה יכולה לעמוד בו. כי החכמה אינה מאידה בלי חסדים. וע"כ באה למצב הב'. שאז היא מתוקנת לקבלת החסדים מו"א (כמ"ש בפלפ"ס אות פ"ח) אמנם אין הכלים דמצב הב' מוכשרים לקבלת החכמה. וע"כ כדי לקבל חכמה. היא משמשת בכלים דמצב הא' שנשארו בה. אבל אינם יכולים להתתקן בגופה עצמה. להיותם כלים דאחורים. ולא פנים. לפיכך נפרדים ממנה ומתלבשים בני המלאכים. מיכאל גבריאל רפאל אוריאל צדקאל יופיאל רזיאל. וה"ס שבע הנערות הראויות לתת לה. למלכות. ובשעה שהמלכות רוצה לקבל חכמה. היא משמשת בכלים דאחורים שלה. המלוכשים בני הנערות האלו. ומתוך שז' הנערות הם מהמצב הא' של המלכות. שאז היתה דוחה החסדים. כמו הקו השמאל. לכן כשהמלכות רוצה לקבל אור הנשיקות מז"א. שהוא אור

ז בך, קישוטא דאתקשטת אורייתא דעל פה בעולימתהא, לאתחברא באורייתא דנכתב.

קס) משנה איהי שרותא דרישא, ברזא דתיקונא דאתחזי ן לה, ברייתא איהי ברזא דתיקונא ירכין ורגלין. גופא בתיקונא דאתחזי ן לה.
 קסא) אתאן עולימתהא, מקרבין לה, לתקנא ן לה. דא אמר מותר, ודא אמר אסור, ודא איהו קישוטא דכלה, כד מקשטי לה. דא אמר כד מקשטי, הכי אזלא קישוטא דא. ודא אמר לאו הכי. ך דא אמרה קישוטא דרישא הכי אסיר ומהדק. ם ודא אמרה כיפה דרישא מותר בסטרא דא, ואסיר ומהדק בסטרא דא.
 קסב) דא ן אמרה, קישוטא דדהבא דא, בלבושא ן דא, איהו פסול למהוי קישוטא ן לגבי דא. ודא אמר, כשר ויאות הוא לאתחזאה דא בדא. וכל דא איהו תיקונא וקישוטא דכלה.

חלופי גרסאות

ז גיא לך (קראקא). ח הג הסלם גיא לך (כל הדפוסים). ט גיא מוסיף לה לגופא (מונקאטש במרובעים). י גיא אתיין (קראקא). כ גיא ל"ג לה (כל הדפוסים הראשונים). ל גיא אלא וליג דא אמרה (קראקא). ם גיא ליג ודא אמרה (קראקא). נ גיא אמרי (קראקא). ן גיא מוסיף דגופא דא (קראקא). ע גיא מוסיף דא לגבי (קראקא).

קישוטי כלה

הסולם

מאמר

אלו ואלו הם דברי אלקים חיים. ולפיכך מפרש תחילה איך חלקי תורה שבע"פ מתיחסים אל המלכות, ואומר, שהמשנה ה"ס הראש והג"ד של המלכות. והמחלוקת המובאה במשנה היא קישוטי ג"ר. והברייתא היא קשוטי נה"י. וחלק התורה המיוחס לגוף המלכות, דהיינו לחגית שלה, לא פירש. ונראה שיש כאן חסר.
 קסא) אתאן עולימתהא וכו': העלמיה, שהן ז' הנערות (הנ"ל באות קנ"ט) וה"ס התנאים בעלי המחלוקת, באות ומקרבות את המלכות לז"א, על ידי שמתקנות אותה, זה אומר מותר, כלומר שהותר הקשר, ותקון זה אינו שייך לכאן. וזה אומר אסור שתקון זה קשור לכאן, כי זה הוא עדי הכלה, כשמקשטים אותה, דהיינו כשמעדיס אותה עדייס, וכשמקשטים אותה, זה אומר, כך הולך עדי הזה, וזה אומר, אינו כן. זו אומרת, העדי של ראש קשור ומהודק כך. וזו אומרת הכיסוי של הראש, מותר, דהיינו אינו קשור, מצד זה, וקשור ומהודק מצד זה. מהדק פירושו קשור היטב בחזקה, כמו הא דמהדק (שבת ס"ה) פ"פח פירושו כיסוי הראש. כמו כפה של צמר (שבת נ"ז)

כמה יקירין חביבותך מחמרא דילך. כי הארת החכמה מכונה יין, ואמרת, מה יקרו דודיך, דהיינו אודותיך, מהארת החכמה הכלולה בהם, המכונה יין. דאתקיף בי רחימו דילך. שהיתה מתגעגעת אחר האהבה דז"א, שהוא אור התסדים, אבל לא היתה יכולה לקבלו בלי התכללות החכמה, וז"ש, ע"ד דרוי לי חמר דרחימו וכו' עד שהנערות הרוו לה יין האהבה, שהיא הארת החכמה, ומפרש, שהיא קישוטא דאתקשטת אורייתא דבעל פה בעולימתהא, יין פירושו אותם הקישוטים שהמלכות מתקשטת בעלמותיה, דהיינו הארת הכמה שו' הנערות מקבלות בעד המלכות ומקשטות אותה כניל. לאתחברא בתורה שבכתב. שתוכל לקבל אור הנשיות מז"א כניל.

קס) משנה איהי שירותא וכו': המשנה, שבתורה שבעל פה, שה"ס המלכות, היא תחילת הראש של המלכות שה"ס ג"ר. בסוד התקון הראוי לה. הברייתא, היא בסוד התקון של ירכים ורגלים, דהיינו הנה"י של המלכות. שהם חבר לגופה, הגוף של המלכות. הוא בתקון הראוי לה.

פירוש. שהולך ומבאר כאן שהמחלוקת הנמצאת בתורה שבעל פה, שה"ס המלכות, שזה מתיר וזה אסור, זה מטהר וזה מוסל וכו', כל אלו הם הקישוטים של המלכות, הן דברי המתידים והן דברי האוסרים. שו"ס (דפו"י דף ס"ד ס"א)

קסב) דא אמרה קישוטא וכו': זו אומרת, עדי זהב זה בלבוש הזה, פסול מלהיות עדי אל זה. וזה אמר, כשר ויפה הוא שיתרא זה בזה, שכל זה, הוא תקון ועדי הכלה.
 ועם

קסג) ועם כל דא, בעוד דאינון מקשטן, ורמיא קטרוגא בקישוטא, היא אוסיפת חילא ונוי וגוון, ותיקון בהו ויתבא ביקרא בינייהו, ואתחשבת בנפשה יתיר מכמה דהות מאה זמנין.

קסד) כיון דאתקשטת בהו, כולהו אחדין פ לה בקישוטהא, ובתיקוני שפירתא, ועאלין לה לגבי מלכא, אורייתא דבכתב.

קסה) כד יתבא מטרוניתא במלכא, בתיקון שפירא, ומלכא חזי לה מתקשטא בשפירו, ההוא קישוטא מכריז ואמר למלכא, לנשקא לה, דדא איהו דבקותא דרחימו, לאתכללא דא בדא. מאן גרים באינון נשיקין ובההוא רחימו, אינון עולמתאן דקשיטו לה.

קסו) כד בעיא לאוטבא לעולימתהא, היא ומלכא למיהב לון נבזבון, לכולהו יהיב כחדא. לכולהו ז דהוו מקטרגי דא בדא על קישוטהא, יהבי מלכא ומטרוניתא נבזבון ב ומתנן ברעו בחיבו, למיחסן לון ירותא באלף עלמין ר דכסיפין לעלמא דאתי. וכ"ש אינון דידיעי ברזין ט דחכמתא, לקשטא קישוטהא, דלית שיעורא לאחסנת ירותא דלהון בעלמא דאתי. עלייהו כתיב, ו להנחיל אוהבי י"ש וגר.

קסז) ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. הא הכא שבעה תיבין,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (משלי כא) הקסה"ו נט לך רפא ויצא רט רלב ויגש יז ויחי תרפת תרומה תשלח שמיני צב פנחס תקה תתסה ת"ז תסיה צו: בהשמטות ת"ה קמא. ז"ח בשלח ט בהר א. ד) (שה"ש א) לעיל קיט. פ) ה"ג הדמוסים הראשונים ג"א ליה (מונקאטש). צ) ג"א דמקטרגי ולי"ג דהוו (קראקא) ק ג"א מתנן (חינציא) ונ"א דמתנן (קראקא). ר ג"א בכסופין (קראקא). ש ג"א מוסיף דחכמתא דא (קראקא).

מאמר

הסולם

קישוטי כלה

קסג) ועם כל דא בעוד וכו': ועם כל זה, בעוד שאלו שהם מקשטים ואלו מטילים קטרוג בעדי, כלומר, הן מדברי המחייבים את העדיים, והן מדברי השוללים את העדיים, היא המלכות, מוסיפת על ידיהם כח ויופי וצבע ותקון, ויושבת ביניהם ביקר, ומחשבת את עצמה מאה פעמים יותר ממה שהיתה.

ב' רוחות בזכר וב' רוחות בנקבה (כנ"ל אות ג' ע"ש). מי גרם הנשיקות האלו והאהבה הזו, הן העלמות שקשטו אותה. (כמו שנתבאר לעיל אות קנ"ט בהסולם ע"ש). קסד) כד בעיא לאוטבא וכו': כשרוצה להטיב לעלמות, היא והמלך, לתת להם מתנות בשביל שגרחו להם האהבה והנשיקות, נתן לכולן יחד, דהיינו לכולן שהיו מריבות זו עם זו על העדיים (כנ"ל אות קס"א) נתנים המלך והמלכה, מנחות ומתנות ברצון באהבה, להנחילים נחלה באלף העולמות החמודים, לעולם הבא. וכל שכן אותם היודעים סוד החכמה, איך לקשט קישוטים לחלכות שאין שיעור נחלת ירושתם בעולם הבא. עליהם כתוב, להנחיל אוהבי יש וגר.

קסה) כד יתבא מטרוניתא וכו': כשהמלכה, שהיא מלכות, יושבת עם המלך שהוא ז"א, בתקון נאה, והמלך רואה אותה מתקשטת ביופי, אותה העדי מכריז ואומר אל המלך, שינשק אותה. שפירושה, שזו היא דבקות האהבה שיכללו זה בזה. כי נשיקות הי"ט דבקות רוח הזכר ברוח הנקבה, בסוד

קסז) ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין: הגה כאן ז' מלות כנגד ז' מדרגות שעל המלכות. ומכנגדן ז' הנצרות הראויות לתת לה, שהן מקשטות את המלכות להביאה אל המלך, שהוא ז"א.

ישקני

לקביל ז ה דרגין דעלה. ולקבלייהו ז הנערות הראויות לתת לה, דקא מקשטי לה, לאעלא לה לגבי מלכא.

קסח) ישקני, לגבי חי העולמים. מנשיקות, לגבי חסדי דוד. פיהו, לגבי ישראל סבא. כי טובים, לגבי אור קדמאה. דודיק, לגבי יצחק ידיד מבטן. מיון, לגבי יין עילאה דמנטרא תדיר.

קסט) א שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך, אינון: מיכאל. גבריא"ל. רפאל. אוריא"ל. צדקיא"ל. יופיא"ל. רזיא"ל. וכמה אלף ורבוא משריין עמהון. כד"א, ועלמות אין מספר.

קע) תלת קראי אינון הכא, דכולהו נ בחושבנא על ז רזין דלהון. חד, שיר השירים, דאיהו ה רזא דרתיכא, כמא דאתמר. תרין, ישקני, ו דאיהו רזא דשבע תיבין, בז' דרגין, כמא דאתמר. תלת, לריח שמניך טובים, דאיהו * רזא דעשר תיבין, עשר אמירן. ז ודא איהו רזא דתושבחתא דא, ה לכללא חדא קדמאה. ועל רזא דא תושבחתא דשבת מתייסדא. ט בר תריסר בתראי, דאינון בתושבחתא אחרא.

חלופי גרסאות

ה ג"א שייפין דליה (קראקא). א ג"א מוסיף שבע וכו' שבע (קראקא). ב ג"א נופיאל (קראקא). ג ג"א חושבנא (קראקא). ד ג"א רזא (קראקא). ה ג"א רזא דר' תיבין כמה דאתמר ול"ג דרתיכא (קראקא) ג"א חד שה"ש כו' דאיהו ז' תיבין רזא דרתיכא עלאה כמה דאתמר (בהגהות דפוס מונקאטש). ו ג"א לקבל ז' תיבין בשבע דרגין כמא דאתמר (קראקא). ז ג"א ודא רזא דתושבחתא דשבת חדא דכללא קדמאה אמתייסדא בה (קראקא). ח ג"א דכללא (כל הדמוסים בשם ס"א). ט ג"א בה (קראקא).

מאמר

הסולם

מאמר הנשיקות

קע) תלת קראי אינון וכו': ג' כתובים כאן, שבכולם, המלות בחשבון לפי הסידות שלהם. הא' הוא שיר השירים, שיש בו ד' מלות, שהוא סוד המרכבה של ד' השמות אדני צבאות הויה אהיה כמו שאמרנו (לעיל אות ס"ג ע"ש בהסולם) הב' הוא הכתוב ישקני, שהוא סוד ז' מלות בז' מדרגות כמו שאמרנו (לעיל קס"ח) הג' הוא הכתוב לריח שמניך טובים, שהוא סוד עשר מלות כנגד עשרה מאמדות, דהיינו עשר ספירות. וזה הוא סוד השבח הזה לכלל האחד הראשון, דהיינו שכל עשר הספירות שבכתוב לריח שמניך, הן כולן במדרגה אחת הראשונה, שבז' מדרגות שבכתוב ישקני מנשיקות. שהוא מדרגת הבינה (כנ"ל אות קס"ח) ועל סוד זה נתיסד השבח של שבת, אל אדון, שיש שם חמשים מלות כנגד חמשים שערי בינה, חוץ מ"ב המלות האחרונות שבשבח הזה שהן שבח נותנים לו כל צבא מרום, תפארת וגדולה שרפים יחיות ואופני הקודש, שהם בשבח אחר (כמ"ש בזהר תרומה אות ק"ג וק"ד ע"ש)

קסח) ישקני לגבי חי וכו': ומפרש דבריו שז' המלות שבכתוב הן כנגד ז' המדרגות שעל המלכות, ישקני, הוא, אל חי העולמים, שהוא יסוד דו"א. מנשיקות, הוא, אל חסדי דוד, שהם נצח והוד דו"א הנקראים חסדי דוד. פיהו, הוא, אל ישראל סבא, שהוא בחינת תפארת דו"א. כי טובים, הוא אל האור הראשון, שהוא חסד, שהוא הראשון לד"ת. דודיק, הוא, אל יצחק, שהוא ידיד מבטן, דהיינו גבורה דו"א. מיון, הוא, אל היין העליון, שהוא בינה, המשומר תמיד, ונתבאר, כי ז' המלות שבכתוב ישקני, הן כנגד ז' המדרגות שעל המלכות, שהן בינה חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד.

קסט) שבע הנערות וכו': ומפרש, שבע הנערות הראויות לתת לה, המקשטות את המלכות להביאה לפני המלך, הן ז' מלאכים. מיכאל גבריא"ל רפאל אוריא"ל צדקיא"ל יופיא"ל רזיא"ל. וכמה אלף ורבוא מחנות עמהם. כש"א ועלמות אין מספר (וכבר נתבאר סודם לעיל אות קנ"ט בהסולם).

קעא) הכא, בשיר השירים, בקרא, ה) נר"ד וכרכם וגו'. ד' נשיקין אינון, בשבע דרגין דהאי קרא. דנשיקין שבע אינון, מכל דרגא חד נשיקה. וכן נשיקין דיעקב, ב'ד תיבין כליל נשיקוי, דכתיב, וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. בכיה דחדוה דרחימו, לקבל תיבת כ מיינ. ג' דאיהו רחימו דחדוה.

קעב) לאתחזאה, דנשיקין ברזא דשבע אינון. כמא דאיהי בת שבע, הכי כל מילוי בשבע. וע"ד ה) שובע שמחות את פניך וגו', מ' אל תקרי שובע, אלא שבע, שבע שמחות.

קעג) בכל נשיקין דרחימו, לית נשיקין כאינון, דאתערא הכא כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. אע"ג דאינון ד' נשיקין כמא דאתמר, תלת נשיקין מ' אתחזון הכא, והני תלת נשיקי מ' דאתחזון בקרא. ישקני חד, מנשיקות דאינון תרין, הא תלת.

קעד) והשתא איהי תבעת מאינון נשיקות, ומה דאמרת מנשיקות, דמשמע חד נשיקא, דכתיב מנשיקות, ולא כתיב נשיקות, דהא נשיקות דאינון תרין, מאינון נשיקות לאו איהו אלא חדא. ז' ודאי אצטריך, מאן דשאל, לא אצטריך לשאלה סגי, אלא זעיר, דהא כיון דשארי, יטול מאן דיטול. קב"ה, שאלין ליה זעיר, והוא יהיב סגי. אברהם שאל זעיר, וקב"ה יהב ליה סגי. הוא שאל ברא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (שה"ש ד) משפטים תכז תרומה צט ויקהל ש ת"ז בהקדמה יא: ו) (תהלים ט"ז) ב"א קמה תרומה תשם ויקרא לב פנחס קצ תקפב בהשמטות ח"ג ש: ד"י ת"ז בהקדמה ה: ת"ל עד. ז"ח יתרו צ. הדפוסים. מ ג"א ל"ג מן אל תקרי עד סוף האות (קראקא). נ ג"א דאתערת (חינציא) ונ"א דיתערת (קראקא). ס ג"א אינון (קראקא). פ ג"א ומ"ם ול"ג ומה דאמרת (קראקא). צ ג"א ודא (דפוסים ראשונים).

מאמר הנשיקות

הסולם

מאמר

כך כל דבריה הם בשבע. וע"כ כתוב, שובע שמחות את פניך וגו'. אל תקרא שובע, אלא שבע, שהן שבע שמחות. שהמלכות ה"ם שמחה, וכל דברי המלכות הם בשבע.

קעג) בכל נשיקין דרחימו וכו': בכל נשיקות האהבה, אין נשיקות כאלו שכנסת ישראל, שהיא המלכות, העירה כאן, בכתוב, ישקני מנשיקות פיהו, ואע"פ שהן ד' נשיקות, כמו שאמרנו, נראו כאן ג' נשיקות, שהן ג' נשיקות הנראות בכתוב, ישקני, היא נשיקה א'. מנשיקות הן שתיים, הרי שלש.

קעא) הכא בשיר השירים וכו': כאן בשיר השירים, בכתוב, נרד וכרכום קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות וגו' ד' נשיקות הן בשבע מדרגות שבכתוב הזה. דהיינו ב'ד מיני בשמים, נרד, כרכום, קנה, קנמון לבונה, מר, ואהלות. כי הנשיקות הם שבע, שמכל מדרגה נמשכת נשיקה אחת. וכן הנשיקות של יעקב, ב'ד מלות כלולות נשיקותיו, שכתוב, וישק, יעקב, לרחל, וישא, את, קולו, ויבך. שיש כאן ד' מלות, כמו בכתוב, ישקני מנשיקות, פיהו, כי, טובים, דודיך, מיינ. ויבך, היא בכיה של שמחת האהבה שהיא כנגד המלה מיינ. שהיא אהבת דודים. דהיינו אהבה דשמאל, שה"ם יין (וע"י לקמן אות קע"ו).

קעד) והשתא איהי תבעת וכו': ועתה היא דורשת מנשיקות אלו הג'. ומה שאמרת מנשיקות שמשמע שהיא נשיקה אחת, שכתוב מנשיקות, ולא כתוב נשיקות. כי נשיקות הן שתיים, ומנשיקות, אינה אלא אחת מהן, ומשיב, ודאי צריך לומר מנשיקות, כי מי שמבקש אינו צריך לבקש הרבה אלא מעט, כי כיון שיתחיל לתת, יקח מה שיקח. הקב"ה, מבקשים ממנו מעט והוא

קעב) לאתחזאה דנשיקין ברזא וכו': וע"כ הן ד' מלות בכתובים של הנשיקות, להראות שהנשיקות הן בסוד שבע. דהיינו יטבע ספירות, כמו שהיא, המלכות, נקראת בת שבע, (דפו"י דף ס"ד ט"ב)

חדא, מה כתיב, ^ז והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וגו'. בגין דכך אורחוי דקביה, ועל דא אמרת מנשיקות, ולא נשיקות. קעה) ישקני, דביקו דרחימו, רוח ברות. דהא ד' רוחין מתחברן, ואתעבידו כחדא. דא יהיב רוחא לחבריה. ונטיל ההוא רוח ^ק דחבריה, דאתדבק ביה. ^ר אשתכת, רוחא דיליה ורוחא דחבריה, הא תרין. אוף הכי חבריה. ^ס אשתכחי, ד' רוחין דמתחברן כחדא, באינן נשיקין. קעז) מנשיקות פיהו, מאינן נשיקין עילאין, דקא הוה נשיק מקדמת דנא. דהא רחימו דחדוא לאו איהו, אלא ^ת מגו נשיקין דרוחא עילאה בתתאה. קעז) פיהו, ולא כתיב פיו, מאי פיהו. אלא ^א זמינו דעלמא דאתי, מלך דשלמא כולא דיליה. ודא איהו תוספת ה', דאתוסף על דא. בגין דכל רחימו דעלמא תתאה, לאו איהו אלא לאתחברא בעלמא עילאה, עלמא דאתי. ועי' ד, כל תושבחן אתער עלמא תתאה, לגבי עלמא עילאה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ק נ"א ל"ג מן דחבריה עד דחבריה (קראקא). ר נ"א משתכח (קראקא). ש נ"א משתכחי (דפוסים ראשונים). ת נ"א בנשיקין ולי"ג מגו (קראקא). א נ"א זמונא (וינציא) ונ"א זמונא דעלמא בעלמא עלאה (קראקא).

ז) (בראשית כב) וירא תי.

הסולם

ד' רוחין מתחברן כחדא בנשיקין

מאמר

^א העליונות שהיה נושק מקודם לכן. כי מנשיקות, מורה השואה למקודם לכן. כי אהבת דודים, אינה אלא מתוך הנשיקות של הרוח העליון שהוא ז"א, לתחתון. שהוא המלכות. פירוש. אהבה סתם היא אהבת חסד, והיא בחינת ז"א בלבד שה"ס ימין. אבל אהבת דודים, פירושה התכללות חכמה בחסדים, וזה לא יצויר אלא ע"י דבקות רוח ז"א שהוא חסד, ברוח המלכות שהיא חכמה. ואהבה זו נמשכת בעיקרה משמאל, שה"ס הארת החכמה הנמשכת מקו שמאל המכונה יין. קעז) פיהו ולא כתיב וכו': כחוב. מנשיקות פיהו, ולא כתוב פיו, מהו פיהו. ומשיב, אלא היא הזמנה לעולם הבא. שהוא בינה. שהוא מלך שכל השלום הוא שלו. כי שורש הקו האמצעי העושה שלום בין ימין לשמאל הוא בביתה, וכן שורש היסוד העושה שלום בין ז"א למלכות הוא בביתה, וע"כ כל השלום שלו. וזה הוא תוספת ח' שנתוסף על המלה פיה, הרומזת על בינה, שהיא ה' ראשונה דהוי"ה. משום שכל אהבת העולם התחתון, שהוא מלכות, אינה אלא להתחבר בעולם העליון, שהוא עולם הבא. דהיינו בביתה. וע"כ מעורר העולם התחתון כל התשבחות לעולם העליון. כי

הוא ניתן הרבה. אברהם בקש מעט והקביה נתן לו הרבה. הוא בקש בן אחד, מה כתוב, והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וגו'. משום שכך דרכיו של הקביה, וע"כ אמרת מנשיקות ולא נשיקות. קעה) ישקני דביקו דרחימו וכו'. ישקני, פירושו דבקות אהבה רוח ברות. כי ד' רוחות מתחברים בנשיקות ונעשו כאחד, כי זה ניתן רוח מפיו לחבירו, ולקח רוח מפיו של חברו המתדבק בו. נמצא שיש לו רוח שלו ורוח של חברו, הרי שני רוחות. וחברו גם כן יש לו ב' רוחות. נמצא שבנשיקות האלו, מתחברים ד' רוחות יחד. פירוש. הרוח של ז"א ה"ס אור החסדים, הרוח של המלכות ה"ס הארת החכמה, וכשמתדבקים זב"ז בסוד הנשיקות, והרוח של ז"א נתדבק במלכות, והרוח של המלכות נתדבק בז"א, נמצא שז"א כלול מב' רוחות שלו ושל המלכות, שהם חסדים וחכמה, והמלכות כלולה מב' רוחות, שלה ושל ז"א. שהם חכמה וחסדים. וכולם כלילים יחד. שז"ס מארבע הרוחות בואי הרוח. קעז) מנשיקות פיהו מאינן וכו': מנשיקות פיהו, פירושו, מאלו הנשיקות ⁵⁴ (דפויי דף ס"ד ט"ב)

קעח) כי טובים, דליקו ונציצו ב דבוצינין עילאין, וכל שרגין מתקנן ודלקין ונהרין כדקא יאות ז ודא איהו דודיך, אינון ה בוצינין ו קדישין רחימין צילאין, כולהו נהרין ונצצין בנהירו בנציצו, כדקא יאות. מיין, מחדוה דחמרא זבא עילאה, דנהיר אנפין, ויהיב חדוה ללבא, ז וכל ה עלמין בחולקהון, חדאן כההוא חדוה.

קעט) ת"ח, ישראל נטלין חולקהון, וחדאן כההוא ט חדוה, מחמר טב דנהיר, וזכיך, ושכיך, וקיימא על דורדייה. שאר עמין כולהו, לא נטלי אלא מגו אינון שמרים דתחות חמרא.

קפ) וע"ד, זמין קב"ה למעבד לון משתה שמרים. דהא אינון שמרים דורדיין כולהו, חולקא דשאר עמין. וע"ד ישראל חדוה דילהון כההוא יין דמנטרא, ונפקא מעלמא דאתי, ומנטרא בענבוי.

קפא) * תנו, מאן דחמי ענבין בחלמא, אי חוראן אינון, סימן טב ליה. ואי אוכמי, כ בעיין רחמי. דהא ודאי בדינא קיימא. מ"ט. בגין דאינון ענבין חוראין, אינון ענבי דנטרי ההוא חמרא עילאה, ואינון גוון חיור רחמי. ואינון ענבין סומקין, אינון סטר דינא גוון סומק.

חלופי גרסאות

ב ג"א דבוסמנין וניא דבוסינין (קראקא). ג ג"א ונצצין (מונקאטש). ד ג"א ל"ג ודא איהו (קראקא). ה ג"א ל"ג בוצינין (קראקא) וניא בויסינין (חינצ'יא). ו ג"א ל"ג קדישין (קראקא). ז ג"א ולכל עלמין חולקהון יחדאן וניא וכל עמין בחולקהון חדאן כההוא חמרא וישראל נטלי חולקהון וחדאן כההוא חמרא דחמר טב זיר (קראקא). ח ג"א עמין (חינצ'יא מונקאטש). ט ג"א מוסיף חדוה דנהר טב (קראקא). י ג"א מוסיף זמין הוא (קראקא). כ ג"א ל"ג בעיין רחמי (קראקא).

הסולם

מאמר

א לא מתוך אלו השמרים שהם מתחת היין. דהיינו הדינים כנ"ל.
 קפ) וע"ד זמין קב"ה וכו': וע"כ עתיד הקב"ה לעשות להם משתה שמרים. כי אלו השמרים הם שמרי היין, שכולם הם חלקם של יתר העמים. וע"כ ישראל, השמחה שלהם היא ביין המשומר היוצא מעולם הבא, דהיינו מקו שמאל דבינה, שהוא משומר בענביו. ואין בהם אחיזה לדינים. שזו היא כל השלמות המקווה.

קעח) כי טובים דליקו וכו': כי טובים דודיך מיין. כי טובים, פירושו ההדלקה וההתנוצצות של הנרות העליונים. שהם הספירות של ז"א, הם טובים, כי כל הנרות מתתקנים ודולקים ומאירים כראוי. וזה הוא דודיך, הם הנרות הקדושים האהובים העליונים, שהם ספירות דז"א, כולם מאירים ומתנוצצים באור ובהתנוצצות, דהיינו באור ישר ואו"ח, כראוי. מיין, היינו משמחת היין הטוב העליון שהוא הארת החכמה שבקו שמאל של הבינה, המאיר פנים, בסוד חכמת אדם תאיר פניו, ונותן שמחה ללב, שה"ס ל"ב נתיבות החכמה, וכל העולמות, כל אחד לפי חלקו, שמחים באותה השמחה.

קעט) ת"ח ישראל נטלין וכו': בוא וראה, ישראל לוקחים חלקם ושמהים באותה השמחה, מהיין הטוב המאיר והנך והשוקט ועומד על שמריו. דהיינו שהשמרים, עוה"מ הדינים המתגלים עם החכמה, נמצאים מתחת היין ואינם מתערבים לעלות בתוך היין, שה"ס הארת החכמה. יתר העמים, כולם אינם מקבלים

אכלן

קפב) אכלן, כדאי איהו לעלמא דאתי. מ"ט. בגין דעבר על דינא, וכי
 לשצאה ליה. וחמרא טבא דעלמא דאתי, אית ליה ביה חולקא. שתי חמרז
 חורא, סימן טב ליה, וחדוה. סומקא, איהו דינא דשריא עליה.
 קפג) י יעקב, כד קריב לגבי יצחק אבוהי, יהב ליה מההוא חמרא טבא
 דמנטר מעלמא דאתי, דחדוה ורחימו לאו איהו, אלא כד אתער מגו חמרא
 טבא.

קפד) וע"ד יצחק, נ דהוה מסטרא דדינא קשיא, אצטריך למחדי ליה
 בההוא חמרא טבא, דאתי מרחוק. הה"ד, ויבא ל"ו יין מרחוק, מדוכתא עילאה,
 מ מש"ך עליה מההוא חדוה למחדי ליה, כד"ן אתבסם רוגזא, ודינא תקיפא
 אתכליל ברחמי, למהוי כולא כדקא יאות.

מאמר אהבת דודים

קפה) ובגין כך אינון דודים, רחימין עילאין, פ בוצינן קדישין, לא נהרין
 אלא מגו ההוא י"ן, ומאן איהו. דא שמא גליפא ז מפרש דשבעין אתוון. דאינון

חלופי גרסאות

ל ג"א מוסיף יעקב כתיב ביה (קראקא). מ ג"א ל"ג כד אתער (קראקא). נ ג"א והוא (קראקא). ס ג"א ל"ג
 משיך עליה (קראקא). ע ג"א ל"ג דודים (כל הדפוסים בשם ס"א). פ ג"א בוסינן (כל הדפוסים). צ ג"א
 ל"ג מפרש (קראקא).

אהבת דודים

הסולם

מאמר

קפה) ובגין כך אינון וכו': ומשום
 זה הדודים האלו, האהובים העליונים, המאורות
 הקדושים, שהם ז"א ומלכות, אינם מאירים
 אלא מתוך היין ההוא (כנ"ל אות קע"ו) ומי הוא.
 הוא השם החקוק המפורש של שבעים האותיות
 של אלו המאורות הקדושים, השם הקדוש של
 שבעים שמות, זה הוא בסוד הענבים האלו
 השומדים את היין העליון, מבינה, שהיא הכלל
 של אלו השבעים.
 פידוש. סוד השם ע"ב, תמצא בזהר
 (פרשת בשלח אות קע"ג) שהוא יוצא מג'
 פסוקים, ויסע, ויבא, ויט, שבכל פסוק יש
 ע"ב אותיות, כי ה"ס ג' קוין, ויש בקו ימין
 ע"ב אותיות, ויש בקו שמאל ע"ב אותיות, ויש
 בקו אמצעי ע"ב אותיות, ומשילוב ג' פעמים
 ע"ב האותיות האלו זו בזו יוצא השם של ע"ב
 שמות, שבכל שם יש ג' אותיות, כמו שמפורש
 שם כל זה באר היטב ע"ש. ואע"פ שהם במספר
 ע"ב אותיות, וכן ע"ב תבות, כל תיבה בת
 ג' אותיות, עכ"ז נחשבים רק לע' שמות (כח"ש)
 בזהר בשלח אות קס"ג) בסוד ע' סנהדרין
 וב' סהדי. ע"ש. ולפיכך קורא אותם הזהר
 פעמים רק ע' שמות וע' אותיות, וכשרוצה
 לזכר מקו אחד של ג' הקוין האלו, מכנה
 אותו ע' אותיות, כי בכל קו יש ע"ב אותיות
 שעקדן

קפב) אכלן כדאי איהו וכו': אם ראוי
 ענבים שחורים בחלוט ואכלם, הוא ראוי
 לעולם הבא. מה הטעם. הוא משום, שעבר על
 הדין ויכול לכלותו, כי עם האכילה, העבירים
 מן העולם, ויש לו חלק ביין הטוב של העולם
 הבא. שמה יין לבן בחלומי, סימן טוב לו
 ושמחה, שמורה, שהארת החכמה כלולה בחסד,
 שהוא לבן. שמה יין אדום בחלומי, הוא מורה
 ששורה עליו דין, כי זה מורה שהחכמה אינה
 כלולה בחסדים, ודינים נמשכים ממנה.
 קפג) יעקב כד קריב וכו': יעקב
 שה"ס הקו האמצעי, כשקרב אל יצחק אביו
 שה"ס קו שמאל, נתן לו מאותו היין הטוב
 המשומר, מהעולם הבא, שהוא בינה, כי שמחה
 ואהבה, דהיינו אהבת דודים, אינה אלא
 כשמתעורר מתוך היין הטוב (ע"י לעיל אות
 קע"ו)
 קפד) וע"ד יצחק דהוח וכו': הע"כ
 יצחק שהיה מצד הדין הקשה דהיינו מקו
 שמאל, צדיקים לשמח אותו באותו היין הטוב
 הבא מרחוק. ז"ש, ויבא לו יין מרחוק, מרחוק.
 פירושו ממקום עליון, שהוא בינה, המש"ך
 עליו מאותה השמחה לשמח אותו, או נמתק
 הכעס, והדין הקשה נכלל ברחמים, להיות
 הכל כדאוי.

בוצינין קדישין, שמא גליפא קדישא דשבעין שמהן, דא איהו ברזא דאינון
ענבין, דנטרין יין עילאה, כללא דאינון שבעין.
קפו) ובגין כך, חדוה ורעו באינון נשיקין, לאתערא רחימו, מיין עילאה
איהי. ועל דא, בוצינין גהרין ונצצין מההוא יין, דכתיב כי טובים דודך מיין.

מאמר הריח

קפו) ח) לריח שמניך טובים ש אמר רבי שמעון, האי קרא אסתכלנא ביה,
ואיהו סתים ברזא עילאה. ריח, אית ריח ואית ריח, וכמה ריחין אינון. ת אית
ריח דסליק מתתא לעילא, כגון ריחא דקורבנא, דהאי איהו ריחא, דסליק, וקשר
קשרין דא כ בגו דא, ומשתלשל דא בדא, עד דאתעביד כולא קשרא חדא,
ונהירו חד.
קפח) אית ריח אחרא ודא איהו מלכא משיחא, דאקרי ריח. דכתיב,
והריחו ביראת ד'. ודא אקרי ב ריח. ומתקשרא ברזא דריח קורבנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח) (שה"ש א) וירא יט. ט) (ישעיה יא) יתרו קעה. ק ג"א בוסנין (כל הדפוסים). ר ג"א בוצינין (כל
הדפוסים). ש ה"ג דפוס ירושלם ג"א ר"ש אמר (כל
הדפוסים). ת ג"א דסליקו ול"ג אית ריח (קראקא). א ג"א ל"ג בגו דא ומשתלשל דא (קראקא). ב ג"א
רוח (קראקא).

הריח

הסולם

מאמר

שעקון הן ע'. וכשרוצה לדבר מיחוד כל ג'
קוין בבת אחת. מכנה אותם ע"ב תבות של
ג' אותיות. או ע"ב שמות. שעקום הוא ע'
שמות. (ועי' להלאה אות שפ"ד)
וז"ש אינון דודים וכו' לא נהרין אלא
מגו ההוא יין. כי אהבת דודים ה"ס הארת
קו שמאל, המכונה יין (כנ"ל אות קע"ו) וז"ש.
ומאן איהו. דא שמא גליפא מפרש דשבעין
אתוון דאינון בוצינין קדישין, דהיינו ע'
האותיות שבפסוק ויבא. שאותיות אלו ה"ס
קו שמאל מג' הקוין, הנקראים מאורות
הקדושים (כמ"ש בזהר בשלח אות קע"ג ע"ש)
שמשם נמשך היין, שה"ס אהבת דודים. שמא
גליפא קדישא דשבעין שמהן, דהיינו השם
הקדוש המשולב מג' פעמים ע"ב אותיות, שהיא
נקרא ע' שמות כנ"ל, דא איהו ברזא דאינון
ענבים דנטרין יין עילאה, כי השם דע"ב
שמות מודה על שלוב ויחוד הקוין זה בזה
ע"י הקו האמצעי, שאז נשמר היין העליון
שלא יגעו בו החיצונים (כמ"ש בפלפ"ס אות
ל"ח) ומקור ג' קוין אלו הוא בבינה, וז"ש
יין עילאה כללא דאינון שבעין, שהם שומרים
היין העליון שבבינה ששם הכלל, דהיינו המקור,
של ע' השמות האלו.
קפו) ובגין כך חדוה וכו': ומשום זה

קפט) ורזא דא אשה ריח ניחח לה, אשה לבר קישורא, ומזונא ונהיו
 ד חילין ומשריין דאשא, ה בטהרונא ו קמיטין. ריח לגו מיניה, ז ודא איז
 דאתקשר לגו, ונהיר ברזא דברית קדישא. ודא אתקרי מלכא משיחא, דאיר
 ריח מאינן ה בוסמין עילאין, ט דכתיב כריח בשמים.

מסורת הזכר

חלופי גרסאות

(י) ויקרא א) נח רל פנחס שכה ת"ז ה"ע קל. ג ג"א אשא (קראקא). ד ג"א וחילי משריין (קראקא)
 ז"ח סה ט"ב פב ט"א.
 ה ג"א בסקרונא (קראקא). ו ג"א מוסיף קמיטי
 (חינצ'יא). ז ג"א ל"ג מן ודא עד ודא (קראקא). ח ג"א בוסגיין (קראקא) ו ג"א מוסיף בוסגיין בוסמין (חינצ'יא)
 ט ג"א וכתיב (קראקא).

מאמר

הסולם

הריח

במצב הב' אינה יכולה עוד לקבל מבינה. ואין
 לה מעצמה כלום. והכל צריכה לקבל מז"א
 בעלה. ויש מעלה במצב הב' שלה, כי אז היא
 בבחינת פנים בפנים בז"א. ומאירה חכמה
 וחסדים לתחתונים. משא"כ במצב הא' אע"פ
 שהיתה מקבלת שלמות החכמה מקו שמאל
 דבינה, לא היתה יכולה להאיר לתחתונים,
 שהיתה חשך ולא איר, כי החכמה שבה לא
 היתה יכולה להאיר מחמת חסרון חסדים
 (כמ"ש כל זה בפלפ"ט אות פ"ח ע"ש).

זו"ש, אשה, לבר קישורא. השם אשה,
 היא לחוץ מקשר. דהיינו שהשמאל והימין
 אינם מקושרים בה יחד. אלא שהיא שמאל
 בלי ימין. שה"ס המצב הא' של המלכות.
 ומזונא ונהירו דחילין. ומשריין דאשא
 בטהרונא קמיטין שהמזון והאור של הצבאות
 והמחנות הנמשכים ממנה במצב הזה, שהב של
 אש, מריבוי הדינים שבהם, מקומטים
 ומצומצמים בצהרים. כלומר, אע"פ שהחכמה
 מאירה בה מקו שמאל של הבינה, בכל
 השלמות, כשמש בצהרים, עכ"ז מזונם ואורם
 קמוטים ומצומצמים מחמת חסרון החסדים
 שבמלכות, שאין החכמה מאירה לתחתונים בלי
 חסדים. ולפיכך מרומז המצב הזה בשם אשה,
 שהוא לשון אש ודינים. ואע"פ שהמלכות
 מסתלקת מהמצב הזה, ובאה למצב הב' כנ"ל,
 עכ"ז אין העדר ברוחני, וגם המצב הא' נשאר
 בה, אלא בבחינת אחורים וחיצוניות. וה"ס
 נקודה דאחור.

זו"ש, ריח, לגו מיניה. השם ריח, הוא
 לפנים מאשה, כי אשה, היא אחורים
 וחיצוניות, שה"ס המצב הא' של המלכות.
 כנ"ל, אבל ריח, טובב על המצב הב' של
 המלכות, שהוא פנימיות, ודא איזה דאתקשר
 לגו, ונהיר, ברזא דברית קדישא, וכאן
 בפנימיות, מתקשרים הימין ושהמאל זב"ה, והם
 מאירים בכל השלמות, שזה נעשה לה בסוד
 הברית

וקשר קשרין דא כגו דא, דהיינו שהקו
 השמאל מתקשר ומתחבר בקו הימין, והימין
 בשמאל, ומשתלשל דא ברא, שהארת הימין
 הכלולה משמאל, משתלשלת ויורדת ומאירה
 לכל העולמות, עד דאתעביר בלא קשרא
 חדא, ונהירו חד, דהיינו שהימין והשמאל
 נעשים קשר אחד ואור אחד, בשליטת החסדים.
 והנה ג' בחינות יש בקרבן, בסו"ה אשה ריח
 ניחח, כמ"ש לפנינו. וז"ש, אית ריח אחרא
 ודא איהו מלכא משיחא דאקרי ריח וכו'
 ומתקשרא ברזא דריח קורבנא, שהריח
 שהמלך המשיח משתמש בו, בסו"ה, והריחו
 ביראת ה', הוא סוד הריח, שבג' בחינות אשה
 ריח ניחח, הנאמר בסוד הקרבן, כמ"ש לפנינו.
 קפט) ורזא דא אשה וכו': וזה סוד
 אשה ריח ניחח לה, אשה, הוא לחוץ מן
 הקשר, שהמזונות והאור של צבאות ומחנות
 האש נצטמצמו בצהרים, ריח, הוא לפנים
 ממנו, וזהו שמתקשר בפנים, ומאיר בסוד
 ברית הקדש, וזהו שהמלך המשיח נקרא שהוא
 ריח מאלו הבשמים העליונים, שכתוב כריח
 בשמים. (צ"ע, כי לא נמצא כתוב כזה)

פירוש, נודע שיש ב' מצבים במלכות,
 שבמצב הא' נאחזת בקו שמאל דבינה, שבו
 הארת החכמה, והיא שמאל בלי ימין, דהיינו
 חכמה בלי חסדים, והיא גדולה כמוהו, בסו"ה
 שני המאורות הגדולים, ועכ"ז אינה יכולה
 להאיר לתחתונים, כי חכמה בלי חסדים
 אינה יכולה להאיר, וע"כ היא מלאה דינים,
 והיא אז בבחינת אש שורף, ואז היא בסוד
 קטרוג הלבנה, וכדי לתקן זה, נאמר לה לבי
 ומעטי את עצמך, ואז נתמעטה וירדה לבחינת
 נקודה תחת יסוד ז"א, שז"ס המצב הב', והיא
 נבנית מחדש להיות נוקבא דז"א, ולהודווג
 עמו פב"פ, שזו היא תכלית שלימות המלכות
 לפני גמר התקון, ויש מעלה במצב הא' שלה,
 כי אז מקבלת חכמה מקו שמאל דבינה, משא"כ
 (דפריי דף ס"ד ט"ג) 58

קצ) ניחוח, נהירו דכל גוונין עילאין, תפארת ישראל, ושפירו דכלא. ודא איהו ניחא דרוחא עילאה, דשריא עליה, ונהיר לגביה. לה' למלכא דכולא, וכולא אתקשר דא בדא, ואנהיר דא בדא, למהוי חד כ בחדוה דכולא, ברזא דקורבנא.

קצא) וואי תימא, מ הא נ אשא דאיהו לבר בקמיטון, דא איהו אשה, דמהווא מ אשא מתקמטן כמה חיילין, וכמה משריין, אלין באלין מלהטן, בכמה

חלופי גרסאות

י ג"א ואנהיר (כל הדפוסים). כ ג"א בתורות כלא רוא (קדאקא). ז ה"ג דפוס ירושלם ג"א ואם תאמר (מונקאטש) ג"א ל"ג ואי תימא (קראקא) ג"א תאמר (ווינצ'יא). מ ג"א אשה דאיהו ול"ג הא ג"א אשה ול"ג דאיהו (קראקא). נ ה"ג הסלם ג"א אשה (כל הדפוסים). ס ה"ג הסלם ג"א אשה (מונקאטש) ונ"א אישא; דפ"סים ראשונים).

הריח

הסולם

מאמר

הברית הקדוש. שהוא יסוד. דהיינו הקו האמצעי שלמטה מהטבור. הקושר ימין ושמאל זה בזה. ודא אתקרי מלכא משיחא. וברית הוה, דהיינו הריח של המצב הב' של המלכות. נקרא מלך המשיח. שנאמר עליו והריחו ביראת ה'. ובחינה זו של המלכות נקרא נקודה דפנים. ונתבאר סו"ה אשה ריח. שאשה ה"ס נקודה דאחור. ריח ה"ס נקודה דפנים. ושתייהן הן במלכות כנ"ל. שהם מב' מצבי המלכות. ניחוח. ה"ס ג' קוין שבז"א. שהם מקור ההשפעה של הארת החכמה. וג' בחינות אלו מתקשרות זו בזו. לגלות הארת החכמה שבסוד הקרבן. כי אע"פ שהריח. שה"ס הארת החכמה אינו מגולה אלא במצב הב' של המלכות. כנ"ל. עכ"ה. היא צריכה להשתמש אז בכלים דמצב הא'. כי הכלים דמצב הב' אינם ראויים לקבל חכמה (כח"ש בהקדמת ספר הזהר' בהסולם. בסוף אות ה') הרי שב' בחינות אלו צריכות זו לזו. כי במצב א' בלבד. אין גילוי לריח. מחמת חסרון חסדים. ובמצב הב' בלבד. אין כלים לקבלת החכמה. וע"כ נעשים שניהם אחד לקבלת החכמה. והם מקבלים החכמה מהבחינה הג'. שהיא ניחוח. דהיינו ג' קוין דז"א. ואע"פ שז"א משפיע החכמה. עכ"ז אין החכמה מתגלה בו. אלא במלכות בלבד. (כנ"ל בזהר ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) הרי שאשה ריח ניחוח מקושרים זה בזה בעת גילוי החכמה. אשה. שממנה הכלים. ריח. הוא מקום הגילוי של החכמה. ניחוח הוא המשפיע. וז"ש. וכולא אתקשר דא בדא ואנהיר דא בדא למהוי חד בחדוה דכולא ברזא דקורבנא. שבסוד הארת החכמה. שה"ס הריח המתגלה בסוד הקרבת הקרבן. צריכים להתקשר כל ג' הבחינות. אשה ריח ניחוח. זו בזו. שאם היתה חסרה אחת מהן. לא היתה הארת החכמה יכולה להתגלות.

קצא) ואיתימא חא אשה וכו': ייש אומרים

פירוש. השם ניחוח. רומז על ג' קוין דז"א. שהם הממשיכים הארת החכמה וז"ש. נהירו דכל גוונין עילאין. שהם חג"ת דז"א. שהם עליונים ממלכות. תפארת ישראל. שבשביל ג' קוין שבו נקרא ז"א. תפארת ישראל. ושפירו דכלא. כי הוא המקור להארת החכמה המכונה יופי. שהכל מקבלים ממנו. אמנם המקור הוא בבחינה. ולא בז"א. אלא הרוח העליון שבבחינה. שורה על ז"א ומאיר לו. וע"כ נבחן ז"א למקור. וז"ש. ודא איהו ניחוח דרוחא עילאה דשרייא עליה ונהיר לגביה. שהמדובר הוא ברוח הבחינה השורה על ז"א בשלשה קוין שלו. בסוד תלת מחד (דסו"י דף ס"ד ס"ג)

זינין, לכמה סטריין. וכולהו ברזא דקורבנא אתקמיטו, ותאבו ועאלו ׁ בהא אשא.

קצב) בגין דכולהו מארי תריסין, מארי דדינין. וכד תבין, כמה דתב רוגזא דנפיק ׁ מנחירין, ׁ כד הוי ׁ נייחא, ׁ לדוכתיה. כמה דאלין חיילין ׁ ומשריין מלהטן קמטיין באתרייהו, הכי נמי חיילין ומשריין עילאין קדישיין, מארי דנייחא ורעו, נהרין ותבין *) בנהירו לאתקשרא, גו האי ה, וכלהו אלין באלין, ודא בדא בחבורא חדא, אקרי אשה, רזא דנייחא, ומזונא, ונהירו דכל סטריין.

חלופי גרסאות

ע ג"א בהוא (דפוסים ראשונים). פ ג"א מנחלין (קראקא). צ ג"א כדין (מונקאטש). ק ה"ג דסלב ג"א נוחא (כל הדפוסים). ר ה"ג דפוס קראקא ג"א בדוכתיה (וויניציא) ונ"א דוכתיה (מונקאטש). ש ג"א ל"ג מן ומשריין עד ומשריין (קראקא).

מאמר הסולם הריח

בסוד הקרבן, שפירושו שהתעוררות הזו של הדינים והחשך שהיתה להם במצב הא' של המלכות, גורמת להם עתה התדבקות גדולה בז"א בצמאון גדול, כיתרון האור מתוך החשך. ואז המלכות בסוד ה'. הרומזת שמלאה מכל טוב.

ז"ש (באות קצ"א) הא אשה דאיהו לבר בקמיטון, דא איהו אשה. שהאש הזו שהוא בחצונות המלכות, דהיינו במצב הא' ששם המקום המצומצם והמקומט מאור, זה הוא שנקרא אשה, דמהווא אשא מתקמטון כמה חיילין וכמה משריין, שמאש הדינים הזו, מתקמט האור והמזון של המחנות והצבאות הנמשכות ממלכות במצב ההוא (כנ"ל אות קפ"ט) אלין באלין מלהטן בכמה זינין לכמה סטריין, שמתקבצים שם כמה מיני דינים לכמה צדדים. וכלהו ברזא דקרבנא אתקמיטו ותאבו ועאלו בהאי אשא. שכל הצבאות והמחנות והכלים דמצב הא' של המלכות, חוזרים ומתעוררים בכל מיני הדינים שלהם, בסוד הקרבן, שאז המלכות קרובה לזווג עם ז"א, והיא נקראת משום זה קרבן. ומפרש למה הם חוזרים ומעוררים הדינים שלהם, הוא בגין דכלהו מארי תריסין מארי דדינין, מפני שכולם הם בבחינת דינים, וכד תבין, וכשחוזרים לעורר הדינים בסוד הקרבן, דומה, כמה דתב רוגזא דנפיק מנחירין כד הוי נייחא לרוכתיה. כי אחר שכבר נמתק הרוגז, הוא חוזר להתעורר במקומו כדי להגדיל מתוקו. כמה דאלין חיילין ומשריין

אומרים, האש הזו שהיא מבחוץ במקום המקומט והמצומצם (כנ"ל אות פ"ט) זו היא אשה, שמהאש היא מצטמצמים כמה צבאות וכמה מחנות, אלו באלו לוחטים בכמה מיניב לכמה צדדים. וכולם, חוזרים ומצטמצמים בסוד הקרבן, וחוזרים ובאים באש ההיא. ואיתומא, הוא כמו ואית ימא, שפירושו ויש אומרים. קצב) בגין דכלהו מארי וכו': ומפרש, שע"כ חוזרים ובאים באש, בסוד הקרבן, משום, שכולם הם בעלי מגן ובעלי דינים, וכשחוזרים בסוד הקרבן, דומים, לכעס היוצא מנחיריים, החוזר למקומו אחר שנת מכעסו. כי כמו שאלו הצבאות והמחנות דמצב הא' דמלכות, לוחטים ומצומצמים במקומם, כך הצבאות והמחנות העליונים הקדושים, הנמשכים מז"א, שהם בעלי הנחת הרצון, מאירים ושבים להתקשר באור בתוך ה' הזו, שהיא המלכות. וכולם, אלו באלו מחנות דמצב הא' ומחנות של ז"א, וזה בזה בחבור אחד, נקראים אשה, דהיינו אש ה', שהוא סוד הנחת, והמזון, והאור המאיר לכל הצדדים.

פירוש. היש אומרים מפרשים שהשם אשה, אינו על כלים דמצב הא' של המלכות בשעה שהם ריקים ומצומצמים מאור, כמו שפירש מקודם (באות קפ"ט) עיין שם. אלא השם אשה, הוא, על כלים דמצב הא' של המלכות, שכבר מקבלים האור מז"א, שאז נקראת המלכות ה', ולא ד'. ואשה, הוא אותיות אש ה', אש רומז על הכלים דמצב הא' שחוזרים להתעורר באש הדינים שלהם (דפו"י דף ס"ד ט"ג *) ט"ד)

קצג) ריח, נקודה דלגו. רזא דברית קדישא. אמאי אקרי ריח. בגין דאיהו ריחא דבוסמין עילאין ה קדישין, טמירין, דלא אתגליין. וכד א שריין, ארח לון, כהאי מאן ב דארח ריח בהדס, איהו ריח נפיק מהדס, ודא נקודה אקרי ריח דנפיק מהדס.

קצד) ניחוח, אתר דנחת רוח עילאה, ושראת עליה למהוי רתיכא עילאה, ברזא דע"ב שמהן. ורתיכא עילאה כלא קישורא חדא. לה, למהוי כולא בנהירו חדא. ועל דא ג אקרי ריח ניחוח. קצה) ובכל אתר, ריח, מסליקו דקאים על דרגא אחרא תתאה מניה, והאי

חלופי גרסאות

ח ג"א ל"ג קדישין (דפוסים ראשונים). א ג"א שראן ונ"א מוסיף שריין בה (קארקא). ג"א שריין פה (חיניציא). ב ג"א מוסיף דארח ודאי (דפוסים ראשונים) ג"א דארח בפה (מונאקטש) ונ"א דארח ודאי ביה (דפוס ירושלם). ג ג"א אית ריח ואית ריח (חיניציא ובכל הדפוסים בשם ס"א) ונ"א אקרי ריח ול"ג גיהוח (קארקא).

מאמר

הסולם

הרית

על המלכות, היא מריחה אותם, כמי שמריח ריח בהדס. כי חג"ת דז"א נקראים הדסים. והיא, הארת החכמה, היא ריח היוצא מהדס. דהיינו שמושפע מז"א הנקרא הדס, וע"כ נקודה דפנים זו נקראת ריח היוצא מהדס. מפני שהארת החכמה שבה מקובלת מהדס, שהוא ז"א.

קצד) ניחוח אתר דנחת וכו': ניחוח, הוא המקום שיורד הרוח העליון, בינה, ושורה עליו. דהיינו חג"ת דז"א, כדי שהחג"ת יהיו מרכבה עליונה לבניה, בסוד ע"ב שמות, היוצאים מג' פסוקים ויסע ויבא ויט, שה"ס חג"ת דז"א (כנ"ל בזה) בשלח אות קנו"ג ע"ש) והמרכבה העליונה כולה, היא קשר אחד. כלומר, שג' קוין חג"ת קשורים זה בזה כקשר אחד. לה', שכתוב ניחוח לה'. פירושו, שיהיה הכל באור אחד. וע"כ נקרא ריח ניחוח. דהיינו ריח היוצא מחג"ת דז"א הנקראים ניחוח. ושיעור הכתוב הוא, אשה ה"ס נקודה דאתור דז"א בעת שכבר מתוקנת בסוד הזווג. ריח ה"ס המלכות דמצב הב' שה"ס נקודה דפנים, שבה מתגלה הריח. ניחוח ה"ס חג"ת דז"א בסוד שם ע"ב שבהם. לה' הוא יחוד הכל באור אחד, דהיינו בשליטת אור החסדים.

קצה) ובכל אתר ריח וכו'. עתה חזר לפרש את הכתוב שהתחיל בו. לריח שמניך טובים. ואומר, ובכל מקום, ריח, הוא מעליה, העומדת על מדרגה אחרת התחונה ממנו. וזה הוא ריח מאותו העליון כי לריח, זו היא הנקודה העליונה העומדת בסתימה, מתוך אותו הסתום

ומשריין מלהטין קמטין באתרייהו. וכן כאן, כמו שאלו הצבאות והמחנות הנמשכים מהמצב הא', הם לוחטים בדינים ומצומצמים במקומם במצב הא' הכי נמו חילין ומשריין עלאין קדישין, שהם הספירות והכחות הנמשכים מז"א, שהם מארי דניחוח ורעני. שהם המשפיעים נחת ורצון, נהרין ותבין בנהירו לאתקשרא גו האי ה' הם חוזרים ומאירים להתקשר במלכות בסוד הזווג שיהיא נקראת או ה', ולא ד'. ובלהו, אלין באלין ודא ברא בחבורא חדא, אקרי אשה וכולם הן הצבאות והכלים דמצב הא' של המלכות, והן הצבאות והכלים של ז"א המלאים אור. כשמחברים אלו באלו זה בזה בחבור אחד, או נק' הצבאות והכלים דמצב הא' בשם אשה, רזא דניחוח ומזונא ונהירו דכל ספריין, שאו המלכות בסוד הנחת והמזון והאור שמקבלת מז"א.

קצג) ריח נקודה דלגו וכו': ריח הוא נקודה שבפנים, כי אשה, היא נקודה דאחור, שהיא המלכות שמסוד המצב הא', וריח היא נקודה דפנים, דהיינו המלכות שמצד המצב הב' (כנ"ל באות קפ"ט) סוד בריה הקודש, שהנקודה דפנים דבוקה בברית הקודש, שהוא יסוד. למה נקראת ריח, הוא משים שהריח הוא מהבשמים העליונים הקדושים הנסתרים שאינם מגולים, כי ריח ה"ס הארת החכמה, שאינה מגולה בספירות העליונות, שהן ממעלה למלכות, וכשהבשמים העליונים, שה"ס הארת חכמה, שבספירות דז"א, שורים

איהו ריח מההוא עילאה. לריח, דא איהו נקודא עילאה, דקיימא בסתימו, מגו
ההוא דסתימין, דכל סתימין, דלא אתידע כלל. והאי נקודה ה איהי ריח מההוא
ו סתימא דכולא. ובגין האי ריח, כל אינון ז שמנין ח ובוסמין, כולוה נהירין
ואקרונ טובים, בגין דהאי קיים לון, למהוי כולוה חד קישורא, גהיר כחדא.
קצו) ואי לאו, לא אקרונ טובים. בגין דכד האי ריח ט עילאה, עאל בסתימו
לגו נחלא. עמיקא, ואמלי ליה כדקא יאות, כולוה דרגין אקרונ כ טובים.

חלופי גרסאות

ז היג הסלם ג"א מוסיף בכל סתימו וכל (חינציא) ונ"א בכל סתימו ול"ג וכל סתימין (קראקא). ו ג"א איהו
(קראקא). ו ג"א סתימו (קראקא). ז ג"א שמנין (קראקא). ח ג"א ובוסנין (קראקא בשם אי"ג דאצ"ל).
ט ג"א עאל ול"ג עלאה ונ"א עלאה ול"ג עאל (קראקא). י ג"א עמיקתא (קראקא). כ ג"א מוסיף טובים מאי טובים
גהירין (כל הדפוסים בשם ס"א)

מאמר הסולם הריח

אוי"א הם בבחינת לא אתידע, דהיינו שהי'
אינה יוצאת מאויר שלהם, והם תמיד בחסדים
נעלמים מחכמה, כמו רד"א. אלא בשעה שהם
צריכים להשפיע חכמה לישסו"ת, אז עולים
לחכמה סתימאה דא"א ומקבלים ממנה חכמה
כדי להשפיע לישסו"ת. ואז נקראים או"א
דיחא עלאה, דהיינו חכמה עלאה. וז"ש,
והאי נקודה איהו ריח מההוא
פתימא דכולא, שנקודה זו, דהיינו או"א הם
דיח כשמקבלים חכמה מהסתום מכל שהוא
חכמה סתימאה דא"א, ומשפעת לישסו"ת. וז"ש,
ובגין האי ריח, כל אינון שמנין ובוסמין
כולוה נהירין, ואקרונ טובים, דהיינו כל
המדרגות המקבלות מישסו"ת הארת דיחא
עלאה זו, נקראות טובים. בגין דהאי קיים
לון וכו', משום שדיחא עלאה מקיים אותם
וכו' בגין דכד האי ריח עלאה שהוא או"א,
עאל בסתימו לגו נחלא עמיקא, שהוא
ישסו"ת ואמלי ליה כדקא יאות, כי כשאו"א
נכנסים ומשפיעים הדיח, העליון לישסו"ת
וממלאים אותם, אז כלהו דרגין, כל המדרגות
המקבלות מישסו"ת אקרונ טובים.
ויש לדעת כאן, כי כל זה אמור דק
בג"ד לישסו"ת, שהם יכולים לקבל החכמה
מאו"א, אע"פ שהיא בלי חסדים, כי דק בז"ת
אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, אבל
בג"ד יכולים להאיר גם בלי חסדים (כמ"ש)
בשער הכונות דף ק"א ענין יוה"כ דרוש ג'
ע"ש) וע"כ יכולים או"א להמשיך להם חכמה,
מחכמה סתימאה דא"א ולמלאותם. אע"פ שהיא
בלי חסדים (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר את
י"ד ד"ה קיימא) מה שאין כן בז"ת לישסו"ת,
שבהן

הסתום מכל סתומין שלא נודע כלל. ונקודה
זו, היא דיח מאותו הסתום מכל, ומשום הריח
הזה, כל השמנים והבשמים כולם מאירים,
ונקראים טובים, משום שזה מקיים אותם,
שהיו כולם קשר אחד, ומאירים כאחד.
קצו) ואי לאו לא וכו': ואם לא,
אינם נקראים טובים. משום, כשהריח העליון
הזה נכנס בסתימה לנחל העמוק, שהוא בינה,
וממלא אותו כדאוי, אז כל המדרגות נקראות
טובים.
פירושו, דיח הוא הארת החכמה, ומקורו
הוא בקו שמאל לישסו"ת. ונודע, שאין החכמה
דקו שמאל לישסו"ת יכולה להאיר, מחמת
שהיא בחסדון חסדים, אלא אם כן, שז"א
עולה למ"ן לישסו"ת ומיחד ב' הקוין ימין
ושמאל לישסו"ת זה בזה, והחכמה נכללת
בחסדים, אז יכולה החכמה להאיר. נמצא
שהדיח, שה"ס הארת החכמה, יוצא ע"י עלית
התחתון, שהוא ז"א, לעליון, שהוא בינה. וז"ש,
ובכל אתר, ריח מסליקו דקאים על דרגא
אחרא תתאה מניה, שבכל המקומות יוצא
הריח, שהוא הארת החכמה, ע"י עלית מדרגה
אחרת. התחתונה ממנה, דהיינו ע"י עלית מ"ן
דז"א לישסו"ת והאי, דהיינו שבכתוב, לדיח
שמנין טובים, איהו ריח מההוא עלאה,
שמתגלה הריח ע"י המשכה מהמדרגה העליונה
מישסו"ת, שהוא או"א עלאין, כי לריח, דא
איהו נקודה עלאה, שהיא או"א עלאין,
דקיימא בסתימו מגו ההוא דפתימ דכל
פתימין דלא אתידע כלל, שהיא עומדת
תמיד בסתומה, ויונקת מסתום דכל סתום
דלא אתידע, הנקרא רישא דלא אתידע. וכך
(דפ"י דף ס"ד ט"ד)

מאמר תפלין דקב"ה מנח לון, וי"ט וחווה"מ

קצו) ז רב המנונא סבא אמר הכי, אלין אינון ימים ט דאקרון טובים. ו אינון תפלין דרישא, ס דאינון תפלין דקודשא בריך הוא מנח לון, וע"ד אקרון טובים, בגין דאינון נהרין ברישא דקודשא עילאה. קצח) ובכל אתר, ימים טובים אינון תפלין דרישא, דקב"ה מנח לון. חולו של מועד, דלא אקרי י"ט, אלין תפלין דדרועא, דהא לית לה לסיהרא מגרמה כלום, אלא מנהירו די"ט. קצט) תפלין דדרועא דאיהי תפלה של יד, לא נהירא אלא מגו נהירו דתפלין של ראש. תפלה דרישא, ימים טובים. תפלה דדרועא, חולו של מועד. ושפיר קאמר, והכי הוא.

מאמר אסור להניח תפלין בחווה"מ

ר) וע"ד, ט חולו של מועד פ איהו לעגין עבידתא, כגוונא די"ט. ואצטריך חדוה כגוונא דיליה. ובגין כך, באלין יומין דאינון תפלין דמארי עלמא, אסור

חלופי גרסאות

ז ג"א ל"ג מן רב המנונא עד דאינון (קראקא). מ ג"א מוסיף ימים טובים (חינצ'יא). נ ג"א דאינון (מונקאטש). ס ג"א ואינון (קראקא). ע ג"א בתולו (קראקא). פ ג"א אינו אסר בעבידתא ונ"א אינון עבידתא כגוונא (קראקא) ג"א מוסיף איהו לעגין עבידתא אינון עבידתא כגוונא (חינצ'יא).

התפלין דקב"ה מנח לון וי"ט וחווה"מ

הסולם

מאמר

תפלין של הזרוע, שה"ס המלכות, כי אין ללבנה, שהיא המלכות, כלום מעצמה. אלא ממנה שמקבלת מאורו של יום טוב, שהוא ז"א. קצט) תפלין דדרועא דאיהי וכו': תפלין של הזרוע, שהן תפלה של יד. אינה מאירה אלא מתוך האור של תפלין של ראש. ומפרש, תפלה של ראש היא ימים טובים, דהיינו מוחין דז"א. תפלה של זרוע, היא חולו של מועד, דהיינו מוחין של המלכות. ויפה אמר רב המנונא, וכך הוא.

שבהן אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ החכמה היא מלאה דינים בהם, ונעשית מחלוקת בין ימין לשמאל, ואינה נשלמת אלא על ידי מדרגה תחתונה מהם, שהיא ז"א, העולה להם למ"ן, ומיחד הימין והשמאל זה בזה.

מאמר תפלין דקב"ה מנח לון, וי"ט וחווה"מ

קצו) רב המנונא סבא וכו': רה"ס אמר כך, אלו המקבלים מג"ד דישטות הנ"ל, הם ימים הנקראים טובים. והם תפלין של ראש, שהם תפלין שהקב"ה מניח אותם כלומר שהם המוחין דז"א הנקראים תפלין, וע"כ נקראים טובים, משום שהם מאירים בראש הקודש העליון, שהוא ז"א.

קצח) ובכל אתר ימים וכו': ובכל מקום, ימים טובים הם תפלין של ראש, שהקב"ה מניח אותן, (ע"י להלאה אות ר"ה) חולו של מועד, שלא נקרא יום טוב, הם

מאמר אסור להניח תפלין בחווה"מ

ר) וע"ד חולו של וכו': וע"כ חולו של מועד, הוא בעגין עשית מלאכה, כמו יום טוב, וצריך להיות בשמחה כמו ביו"ט, ומשום זה בימים האלו שהם בחינת התפלין של רבון העולם, דהיינו ימים טובים, אסור להניח בהם שאר תפלין, כי ביו"ט אסור להניח תפלין.

לאנחא שאר תפילין, דהא אלין יומין, דאינון תפילין עילאין ז שריין על רישיהון,
 ישראל קדישין.
 (רא) רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי, איל, תינח תפילין דרישא,
 דשריין על רישיהון דעמא קדישא ביי"ט. תפילין של יד, דאיהי חולו של מועד,
 איך אנו ר אחדין ס לה.
 (רב) איל, בגין ת דאנון אחדין לה, ואיהי י"ד כהה, אסור למעבד עבידתא
 בסטרא ז דילה, ואצטריך למעבד חדוה, בסטרא דתפילין דרישא.
 (רג) ועמא קדישא אחדין תפילין ב דמארי עלמא ושריין עלייהו ביי"ט
 ובחולו של מועד, ואסור לאעברא תפילין דמארי עלמא מעל ג רישיהון,
 ז לאנחא תפילין אחרנין, דאינון דוגמא ודיוקנא לתתא.
 (רד) למלכא דבעי לגטרא ליה לעבדיה, איל עביד ה חותמא כדיוקנא
 דחותמא דילי, כל זמנא דההוא דיוקנא יתחזי ו עלך, כלא יזועון וידחלון מינך.
 ז לבתר מגו רחימו עילאה, דקא רחים * ליה מלכא, יהב בידיה חותמא
 דגושפנקא עילאה דיליה, כיון דאחיד חותמא עילאה דמלכא בידיה, שביק
 מניה ההוא דיוקנא דאיהו עבד.

חלופי גרסאות

צ ג"א שראן (קראקא). ק ג"א ל"ג קדישין (כל הדפוסים בשם ס"א). ר ג"א לא אחדין לה ואיהו תפילין
 ש"י יד כהה א"ל דחולו של מועד אסור למעבד עבידתא בסטרא דיליה אצטריך למיעבד חדוה בסטרא דתפילין
 דרישא ועמא (מונקאטש בשם ס"א). ש ג"א ליה וגי"א ל"ג מן לה עד לה (קראקא). ת ג"א דאינון (קראקא).
 א ג"א דיליה (קראקא). ב ג"א ל"ג דמארי עלמא (דפוסים ראשונים). ג ג"א רישאן (קראקא). ד ג"א ולאנחא
 (דפוסים ראשונים). ה ג"א ל"ג חותמא (דפוסים ראשונים). ו ג"א עמך (חינצ'יא) וגי"א לגבך (קראקא).
 ז ג"א ל"ג לבתר (קראקא).

אסור להניח תפילין בחוה"מ

הסולם

מאמר

שהוא תפילין של ראש, ע"כ צריכים להיות
 בשמחה בחול המועד.

(רג) ועמא קדישא אחדין וכו': והעם
 הקדוש אחוזים בתפילין של רבון העולם, והן
 שורות עליה ביו"ט, ובחול: של מועד, תפילין
 של ראש, ביו"ט, ושל יד, בחול המועד, ואסור
 להעביר התפילין של רבון העולם מעל ראשיהם
 ולהניח תפילין אחרים, שהם דמיון וצורה
 שלמטה.

(רד) למלכא דבעי לגטרא וכו': בדומה
 למלך, שרצה לשמור את עבדו, א"ל עשה לך
 חותם כצורת החותם שלי, כל זמן שצורה זו
 נראית עליך, הכל יזועו ויפחדו ממך. אחד כך
 מאהבה עליונה, שהמלך היה אוהב אותו, נתן
 בידו את החותם העליון של טבעתו, כיון שאחו
 בידו החותם העליון של המלך, עזב אותה
 צורת החותם שהוא עשה.

כי אלו הימים, שהם בחינת התפילין העליונות,
 שורים על ראשיהם של ישראל הקדושים
 (כמיש להלן אות ר"ד ע"ש)

(רא) רבי אלעזר שאיל וכו': ר"א
 שאל לר' שמעון אבוי, אמר לו זה נכון בתפילין
 של ראש, שהם המוחין העליונים דז"א, שהן
 שורות על ראשיהם של העם הקדוש ביום
 טוב, אבל בתפילין של יד, שהוא חולו של
 מועד, ולא יו"ט, איך אנו נאחזים בה.

(רב) א"ל בגין דאנון וכו': אמר לו,
 משום שאנו אחוזים בה, במלכות, שה"ס חולו
 של מועד, והיא נקראת יד כהה, ע"כ אסור
 לעשות מלאכה בחול המועד מצדה, וצריכים
 לעשות שמחה בחול המועד, מצד תפילין של
 ראש, כלומר מצד שחול המועד מקבל מיו"ט,
 64 (דפו"י דף ס"ד * דף ס"ה ס"א)

רה) אי ההוא ן עבד, דחי חותמא עילאה דמלכא, בגין ההוא חותמא דאיהו עביד, ודאי בר קטולא איהו ההוא עבדא, בגין דעביד קלנא בחותמא ם דמלכא, ולא חייש . ליקריה. ובג"כ, אסור לעמא קדישא לדחיא חותמא דמלכא עילאה דשרי עלן, בגין דיוקנא דא ם דאנן עבדין.
 (רו) האי במועד ובחולו של מועד, וכ"ש בשבת, דכלא שריא עלן, שבת דמעלי שבתא, תפלה של יד. שבת דיומא, תפילין דרישא.

חלופי גרסאות

ח ג"א ליג עבד (מונקאטש). ט ג"א מוסיף דמלכא עלאה (קראקא). י ג"א ליקריב (קראקא). כ ג"א דאינן עבדים (דפוסים ראשונים) ונ"א דאינן עבדי (מונקאטש).

אסור להניח תפילין בחוה"מ

הסולם

מאמר

ע"י עלית ז"א עם המסך דחירק שבו. וכיון שכה הדין הנמצא במסך דחירק ממנעולא ומפתחא. מתעורר רק ע"י מעשה תחתונים. ע"כ החכמה המתוקנת על ידו. נבחנת. לבחינת תפילין של מעשה התחתונים. כלומר שמעשה התחתונים גרם ליציאתם.

ח"ש (באות ר"ג) ועמא קדישא אחדין תפילין דמארי עלמא ושריין עלייהו ביום טוב ובחולו של מועד, שביורט ובחול המועד ישראל אחוים במוחין דג"ר דבינה. שהם נבחנו לתפילין דמארי עלמא מניח אוהם. ואסור לאטברא תפילין דמארי עלמא מטל רישיהו. לאנחא תפילין אחרנין דאינן דוגמא דדיוקנא לתתא. דהיינו התפילין שאנו מניחים. שה"ס המיחין הנמשכים מז"ת דישסו"ת. ובחיים שהחתונים עושים איתם. והם דוגמא דדיוקנא לתתא. שהוא משום שכה הדין שבמסך דחירק שבקו האמצעי מסוררים התחתונים. וזהו המשל שמביא בין חורם שהעיד עשה כדוגמת חותם המלך לבין החורם י"ל הילד ע"א. וז"ש (ראות ר"ה) ובג"כ אסור לעמא קדישא לדחיא חותמא דמלכא. שה"ס הארת המוחין דז"א המקבלים מ"ר דישסו"ת המאירים על ישראל כירט ובחול המועד. בגין דיוקנא דא דאנו עבדין. דהיינו המוחין המתעוררים עלינו ע"י הנחת התפילין הנמשכים מהארת המוחין דז"א מז"ת דישסו"ת. שאינם מתוקנים זולת ע"י מעשה ידינו. שה"ס כח הדין שבמסך דחירק. המתעורר על ידינו. וע"כ נבחה. שאנו עושים תפילין אלו. (רו) האי במועד ובחולו וכו': זהו במועד ובחול המועד. שאסור להניח תפילין דמעשה ידינו. ולדחות התפילין דמארי עלמא. וכל שכן בשבת שהכל שורה עלינו. שבת של ליל

רה) אי ההוא עבדא וכו': אם אותו העבד דחה אותו החותם העליון של המלך. כשביל אותו חותם שעשה בעצמו, ודאי בן מות הוא אותו העבד. משום שעשה בזיון בחותם המלך, ולא דאג לכבידו. ומשום זה אסור לעם הקדוש לדחות חותם המלך העליון השורה עלינו ביו"ט וחול המועד. משום צורה זו שאנו עושים. דהיינו התפילין שאנו מניחים. ביאור הדברים. כי נתבאר לעיל (אות קצ"ה) שיש ב' מיני ריח. שיש ריח. דהיינו הארת חכמה ע"י עלית מדרגה תחתונה למ"ן אל העליונה. דהיינו ז"א שעולה למ"ן לישסו"ת. ומיחד ימין ושמאל שלהם, ואז יוצא הריח, ולולא עלית ז"א למ"ן לא היה הריח מגולה שם (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) ויש ריח עליון הנמשך מהמדרגה העליונה מישסו"ת. דהיינו מאו"א עלאין הממשיכים אליהם הארת חכמה סתימאה דא"א. ונתבאר שם, שזה אמור בג"ר דישסו"ת שהם יכולים לקבל חכמה בלי חסדים. אבל ז"ת דישסו"ת, שהחכמה שבהם אינה יכולה להאיר בלי חסדים, אינם יכולים לקבל מריחא עלאה, מחמת שהיא מחוסרת חסדים. וע"כ יש מחלוקת בין ימין ושמאל דישסו"ת ואין החכמה יכולה להאיר שם אלא ע"י עלית מ"ן דז"א, שעם כח המסך דחירק שבו, מיחד ימין ושמאל (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) גם נתבאר שהמוחין דג"ר דישסו"ת מאירים ביום טוב, ובחולו של מועד בשיעור שמקבלים מיו"ט. שה"ס תפילין דמארי עלמא מניח אותם, שמוחין דיו"ט הם מוחין דז"א מג"ר דישסו"ת, ומוחין דחול המועד, הם מוחין של המלכות שמקבלת מג"ר דישסו"ת. אבל התפילין שאנו מניחים אותם, הם ממוחין דז"ת דישסו"ת, שאין החכמה מאידה בהם, אלא

(ז) **הכי קא מסדר קב"ה לעמא קדישא רחימא דיליה, בחול אינון תפילין דעבדו דיוקנא דחותמא דמלכא, למהוי נטירין בכל סטרין. בשבת ומועד דאינון יומין ל טבין, ותפילין מ דמארי עלמא ממש. מעברן ההיא דיוקנא, ומנחי תפילין דמארי עלמא. זכאין עמא דא, ל דבידן חותמא עילאה דמלכא.**
 (ח) **מאן דמנח תפילין, אצטריך למחדי. ועל דא כתיב, ושמחת בחגך. בתפילין דמארי עלמא אצטריך למחדי. וחדוה דא, במועד ובחולו של מועד, בתפילין דרישא, ובתפילין דדרועא.**
 (ט) **ביום טוב מההוא ע ריחא עילאה, שמניך טובים, תפילין דרישא. בחולו של מועד, שמן תורק שמך, תפלה של יד, פ דקא סלקא לאתאחדא באורח סתים בתפילין דרישא.**
 (י) **על כן עלמות אהבוך, ביום טוב בתראה דחג, דהא תפלה של יד אשתלים צ ואתנהיר בשלימו. ולפלגא חולקא לכולא, ק לכל אינון משריין וחילין**

חלופי גרסאות

ל ג"א תפילין ול"ג טבין (קראקא). מ ג"א ל"ג מן דמארי עלמא עד דמארי עלמא (קראקא). נ ג"א דאחיזן בחותמא (כל הדפוסים בשם ס"א). ט ג"א מוסיף בתפילין דרישא (קראקא). ע ג"א מ"ח (דפוסים ראשונים) ונ"א מוחא (מונקאטש). פ ג"א דהא (קראקא). צ ג"א ואנהיר (קראקא). ק ג"א ל"ג לכל אינון משריין וחילין (לעילא (כל הדפוסים בשם ק"א)

אסור להניח תפילין בחוה"מ

הסולם

מאמר

על כן עלמות אהבוך. ואומר, ביום טוב, מאותו הריח העליון, המאיר בג"ר דישטו"ת, שמניך טובים, שהוא תפילין של ראש. דהיינו המוחין דג"ר דישטו"ת המאירים בד"א. בחולו של מועד, ה"ס שמן תורק שמך, שהוא תפילין של יד, דהיינו המלכות הנקראת שם, שהיא עולה להתאחד בדרך סתום, בתפילין של ראש שהוא ז"א, במוחין דג"ר דבינה.
 (י) **על כן עלמות אהבוך: זהו ביום טוב האחרון של החג. שאז נשלמה התפלה של היר, שהיא המלכות, והאירה בשלמות ומחלקת חלק לכל, לכל אלו המחנות והצבאות שלמעלה, דהיינו הנמשכים מו"א, שהם צריכים חסדים, ולכל אלו המחנות והצבאות של מטה, הנמשכים מן המלכות שהם צריכים הארת חכמה. וע"כ עלמות אהבוך, שהם, המחנות והצבאות שלמעלה, ועולמות ומחנות וצבאות שלמטה.**
 פירוש. בוי ימי החג, המלכות מחלקת ומשלמת לצבאות שלמטה הצריכים הארת החכמה. כי אז הזמן של המשכת הארת החכמה. ובאחרון של החג, דהיינו בשמיני עצרת, המלכות ממשכת ומשפעת חסדים. ואז נשלמים הצבאות של מעלה הנמשכים מו"א. וי"ש, ביום

ליל שבת, שהוא בחינת תפלה של יד. שהיא מלכות. כי שבת של היום היא תפילין של ראש. שהוא ז"א, וע"כ ודאי הוא שאסור להניח תפילין.
 (ז) **והכי קא מסדר וכו': וכך מסדר הקב"ה לעם הקדוש, אהביו, בחול, מניחים התפילין, שעושים צורת החותם של המלך, להיות שמורים בכל הצדדים. ושה"ס הארת המוחין דו"א מז"ת דישטו"ת. בשבת ומועד, שהם ימים טובים, ותפילין דמארי עלמא ממש, שה"ס הארת המוחין דו"א מג"ר דישטו"ת המאירים עליהם. אנו מעבירים אותה הצורה דהיינו התפילין שלנו, ומניחים תפילין דמארי עלמא, שמשכיכים הארת המוחין דו"א מג"ר דישטו"ת. אשרי הם העם שבידיהם החותם העליון של המלך.**
 (ח) **מאן דמנח תפילין וכו': מי שמניח תפילין, צריך לשמוח, וע"כ כתוב ושמחת בחגך. שצריכים לשמוח בתפילין דמארי עלמא. ושמחה זו, היא, במועד ובחול המועד, שה"ס תפילין של ראש, ותפילין של הדרוע, דמארי עלמא.**
 (ט) **ביום טוב מההוא וכו': חוזר לבאר הכתוב, לריח שמניך טובים שמן תורק שמך (דפו"י דף ס"ה ט"א)**

דלעילא, ולכל אינון משריין וחילין דלתתא. וע"ד עלמות ר אהבוך, אינון משריין וחילין דלעילא, עולמות ׀ ומשריין וחילין דלתתא.

מאמר ג' ריחות

ריא) פתח ר"ש ואמר, כתיב ׀ וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו', מה חמא יצחק, דאע"ג דההוא מיכלא ומשתיא קא אייתי ליה יעקב, לא ברכיה, עד זמנא דארח באינון לבושין.

ריב) הכא אית לאסתכלא, דהא אינון לבושין לא הוו דידיה דיעקב, דהא אורייתא אסהידת, דכתיב, ׀ את בגדי עשו בנה הגדול, והכא כתיב את ריח בגדיו, ׀ וכי בגדיו הוו, ריח הבגדים מיבעי ליה, מאי בגדיו.

ריג) אלא, בגדיו ודאי הוו אינון לבושי ממש, ולא דעשו. ואע"ג דכתיב בגדי עשו, בטופסא הוו גביה. כגוונא דא ההוא באר דיתב עליה יעקב, ויתב עליה משה, בטופסא הוו לגבי אחרנין, כיון דאתא יעקב אשתמודע בירא למאריה, וסליקו מיא לגביה, וכן לגבי משה.

ריד) כגוונא דא, אינון לבושין, בטופסא הוו לגבי עשו, כיון דאלביש לון יעקב, אשתמודעו מאנין למאריהון. מיומא דעביד לון קב"ה, לא סליקו ריחין א דילהון, עד זמנא דא ב דלביש לון יעקב, דהא אהדרו לבושין לדיוקנייהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר נ"א ומשריין ול"ג אהבך אינון (חינציא). ש נ"א חילין ול"ג ומשריין (קראקא). ת נ"א ל"ג וכי בגדיו הוו (קראקא). א נ"א ל"ג דילהון (דפוסים ראשונים). ב נ"א דאלביש (קראקא). כ (בראשית כז) ב"א תמו תולדות קלד ל (שם) תולדות קלא ויחי שו משפטים שלו כי תשא יט.

הסולם

ג' ריחות

מאמר

כיום טוב כתראה רחג, דהיינו בשמיני עצרת, שאז הוא בהמשכת חסדים, דהא תפלה של יד אשתלים, כי בני ימי התג המשיכה חכמה. ובשמיני עצרת שהמשיכה חסדים, היא גשלת בבל. וז"ש ולפלגא חולקא לכלא, וכי, הן לצריכים חכמה והן לצריכים חסדים (עי' זהר פנהס אות כ"ז בכל ההמשך)

מאמר ג' ריחות

ריא) פתח ר"ש ואמר וכו': פר"ש ואמר, כתוב, וירח את ריח בגדיו ויברכהו. מה ראה יצחק, שאע"פ שיעקב הביא לו אותו המאכל והמשתה, לא ברכו, עד הזמן שהריח בלבושים האלו.

ריב) הכא אית לאסתכלא וכו': ומשיב. כאן יש להסתכל, הרי הלבושים האלו לא היו שלו, של יעקב, כי התורה מעידה, שכתוב, את בגדי עשו בנה הגדול, וכאן כתוב, את

יעקב דיוקנא נ דאדם ודאי הוה, ושפירו דיליה, בשעתא דחמו לבושין דיוקנא דאדם, סליקו ריחא.

רטו) תלת ריחין אסתלקו הכא, חד, ריח בגדיו. ב/, ריח בני. ג/, ריח שדה אשר ברכו ה'. וכולהו תלת, סליקו לגבי דיצחק, בשעתא דעאל יעקב לגביה. רטז) וכולהו ז כתיב בהאי קרא, ריח בגדיו, היינו על כן עלמות אהבוך. ריח בני, היינו שמניך טובים. ריח שדה, היינו שמן תורק שמך. * ה ודאי כולא קישורא חדא. ורזא דקורבנא דקא אתערנא ביה, כמא דאתמר אשה, דהיינו עלמות אהבוך, וכלא רזא חדא. ו ריח, שמן תורק שמך. ניחות, שמניך טובים, וכולא חד. לה', היינו לריח. וכולא מלה חדא, ז ורזא חדא, בקישורא חדא, כמא דאתמר.

חלופי גרסאות

נ גיא דאתא (קראקא). ד גיא כתיבי (דפוסים ראשונים). ה גיא ליג ודאי כלא (דפוסים ראשונים) גיא דאי כלא (קראקא). ו גיא שמן תורק שמך ריח ניחות לריח שמניך טובים (קראקא). ז גיא ליג ורזא חדא (קראקא).

מאמר

הכולם

ג ריחות

וכולם הם על דרך שנתבאר הכתוב שבקרבנות. וצריך שתזכור סו"ה שבקרבנות, אשה ריח ניחות לה', אשר אשה, פירושו הכלים דאחורים הנמשכים מהמצב הא' של המלכות (כמ"ש) באות קפ"ט ובאות קצ"ב). ריח, פירושו הכלים דפנים של המצב הב' (כמ"ש) באות קפ"ט ואות קצ"ג) ניחות, ה"ס האורות דז"א (כמ"ש) באות ק"צ ובאות קצ"ד). לה' הוא אורות דבינה (כמ"ש) באות ק"צ).

וזהו שאומר כאן, ומשוה אותם יחד, אשר אשה, היינו עלמות אהבוך שבשיר השירים, שגם עלמות אהבוך, פירושם הכלים דאחור, מהמצב הא' של המלכות, הנקראות עלמות (כנ"ל אות קנ"ט). וכן ה"ס ריח בגדיו, כי הכלים דאחורים נקראים בגדים, מלשון בגד בוגדים בגדו. ריח שה"ס נקודה דפנים שבמצב הב', היינו שמן תורק שמך, שפירושו שהורק מכלי אל כלי, וכן הורק האור מנקודה דאחור לנקודה דפנים, ואז העלה ריח, (כנ"ל באות קפ"ט) וכן ה"ס ריח שדה אשר ברכו ה'. כי המלכות נקראת שדה, והמלכות דמצב הב', ברכו ה', לאפוקי מלכות דמצב הא' שלא ברכו ה'. ניחות, שפירושו אורות דז"א, היינו שמניך טובים, שפירושו ג"כ אורות דז"א, וכן ריח בני הנאמר על יעקב ה"ס אורות דז"א, כי יעקב ה"ס ז"א. לה', שפירושו אורות דבינה, היינו לריח, שפירושו ריחא עלאה, שהוא מאיר בבינה (כנ"ל אות קצ"ו)

האמצעי, כי הלבושים חזרו לצורתם. יעקב היה ודאי צורתו של אדם, ויפיו, דהיינו הקו האמצעי, ובשעה שראו הלבושים צורת אדם, העלו ריח.

רטו) תלת ריחין אסתלקו וכי: ג' ריחות עלו כאן, א', ריח בגדיו ב/, ריח בני. ג' ריח שדה אשר ברכו ה'. וכל הג' עלו ליצחק, בשעה שבא אליו יעקב.

רטז) וכלהו כתיב, בהאי וכי: וכל ג' הריחות כתובים במקרא הזה, לריח שמניך טובים וגו'. ריח בגדיו, היינו על כן עלמות אהבוך. ריח בני, היינו שמניך טובים. ריח שדה, היינו שמן תורק שמך. ודאי שהכל הוא קשר אחד. ובו סוד ריח הקרבן שהערנו, כמו שנאמר בכתוב, אשה ריח ניחות לה'. אשה היינו עלמות אהבוך, והכל הוא סוד אחד. ריח היינו שמן תורק שמך, ניחות, היינו שמניך טובים, והכל אחד. לה' היינו לריח. והכל הוא דבר אחד, וסוד אחד, בקשר אחד. כמו שאמרנו.

ביאור הדברים, שהוהר משוה ג' המקראות. שהם, הכתוב, אשה ריח ניחות, שבקרבנות, והכתוב, לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך, שבשיר השירים, והכתוב וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. ומבאר שכולם הם ענין אחד וקשר אחד, (דפרי דף ס"ה ט"א * ט"ב)

ריז) n) משכני אחרִיך נרוצה. כתיב, ונתתי משכני בתוככם וגר. ת"ח, קב"ה יהב שכינתיה ביניהון דישראל, למהוי רביעא עליהו, כאימא על בנין, ולאגנא עליהו בכל סטרין.

ריח) וכל זמנא דההיא אימא קדישא יתבא עליהו, קב"ה אתי לדיירא עמהון. בגין דהא קב"ה לא שביק לה לעלמין, וכל חביבו דלעילא עלה איהו. ריט) ובגין כך, יהב לה משכונא בגוייהו דישראל, למנדע דלא ינשי " לון, ולא ישבוק לון לעלמין. מ"ט. בגין דההוא משכונא " בגייהו. והיא אמרת, משכונא . הויתי בתתאי, " אהא משכונא לגבך, ולסלקא לקבלך, ואנא ובני אחרִיך נרוצה.

רכ) משכני, אהדרנא לקישורא דמילין קדמאין, על " ההוא רזא אשה ריח ניחות. " דהא בשעתא דרעותא סליק מתתא ברזא " דקורבנא, איהו סלקת ואמרה לגבי רחמא דילה, משכני : אושיט ימינך לגבאי, לקבלא לי, ולסלקא לי, בסטרא דאתערותא דשמאלא. וימינא לחבקא לי, ודא " איהי משכני. רכא) ודא " אשה אמרה לגבי ריח, ריח לגבי ניחות, ניחות לה. וכדין, אחרִיך נרוצה. מאי נרוצה. נהא " ברעותא. כד"א, (י) ונרצה לו לכפר עליו. ודא

תלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ח (שה"ש א) לך שיג ז"ח לך עא להלן רמג שכט " נ"א ל"ג לון (קראקא). ט נ"א מוסיף די בגייהו שלו שמ. ז) (ויקרא א). (קראקא). י נ"א הוית (דפוסים ראשונים). כ נ"א איהי (קראקא). ל נ"א רזא דההוא (קראקא). מ נ"א ל"ג דהא (קראקא). נ נ"א דקורבנין (קראקא). ס נ"א איהו ונ"א הוא (קראקא). ע נ"א ל"ג אשה (קראקא). פ נ"א ברעוא (קראקא).

ג ריחות

הסולם

מאמר

כי בשעה שהרצון עולה מלמטה בסוד הקרבן, השכינה עולה ואומרת לאוהבה, משכני : הושט לי ימינך לקבלני, ולהעלות אותי בהתעוררות הצד השמאל, שה"ס השפעת החכמה שבשמאל, והימין יחבקני, שה"ס הארת החסד שבימין. וזה הוא פירושו של משכני. דהיינו בשתי ידיים, בחכמה חסדים.

ריז) משכני אחרִיך נרוצה : כתוב, ונתתי משכני בתוככם וגר. בוא וראה הקב"ה נתן שכינתו בין ישראל, שתהיה רובצת עליהם, כאם על הבנים, ולהגן עליהם בכל הצדדים.

ריח) וכל זמנא דההיא וכו' : וכל זמן שהאם הקדושה, שהיא השכינה, יושבת על ישראל, בא הקב"ה לדור עמהם. משום שהקב"ה אינו עוזב את השכינה לעולם, וכל האהבה שלמעלה היא בה.

ריט) ובגין כך יהב וכו' : ומשום זה נתן אותה הקב"ה ערבון בתוך ישראל, שירעו, שלא ישכח אותם, ולא יעזוב אותם לעולם. מהו הטעם. הוא משום הערבון שבתוכם. והשכינה אומרת להקב"ה, ערבון הייתי בתחתונים, אהיה ערבון אצלך, כדי שלא תשכח את בני, ולעלות כנגדך. ואני ובני אחרִיך נרוצה.

רכא) ודא אשה אמרה וכו'. ואשח זו, שה"ס כלים דאחורים דמלכות מהמצב הא' אומרת אל ריח, שה"ס הכלים דפנים דמלכות מהמצב הב'. וריח אומר לניחות, שה"ס האורות דע"ב דז"א, יניחות לה, שה"ס הבינה. (ע"י לעיל אות רט"ז בהסולם) כלומר שנקשרות זו בזו, ואם היתה חסרה אחת מהן, לא היתה מתגלה החכמה (כנ"ל אות ק"צ ע"ש) ואז, כשד' מדרגות אלו נקשרות זו בזו, אחרִיך נרוצה. מהו נרוצה. היינו נהיה ברצון. כש"א ונרצה לו לכפר עליו. וז"ש, ויריצוהו מן הבור. מהו ויריצוהו היינו שהרצו איתו בדברים טובים, בדברים של רצון טוב, משום שהיה עצב

רכ) משכני, אהדרנא לקישורא וכו' : משכני. נחזור לענין ולקשר הדברים הקודמים. שעל אותו הסוד שבכתוב, אשה ריח ניחות.

איהי דכתיב, ויריצוהו מן הבור. מאי ויריצוהו. דארצו ליה במלין טבין, במלין דרעוא טבא, דהוה עציב מההוא בור. ועל דא נרוצה: נהא ברעוא, ברעוּתא שלים כדקא יאות.

רכב) אחרין נרוצה, טול את רעוא בקדמיתא, ולבתר דתטול אנת, אנא, וכל אינון עולימתאי, נהא ברעוא. וע"ד משכני.

רכג) מכאן, דרעואן וברכאן לא אשתכחו אלא באתר דדכר ונוקבא אתחברו כחדא. ובג"כ, משכני לגבך בקדמיתא, בגין א דאקבל רעוא, מאתר דכל רעוין אשתכחו. ולבתר, אחרין נרוצה, נהא ברעוא. ואי לא ב תמשכני לגבך, רעוּתא, ורעוא עילאה לא ישרון עלך, דהא דכר בלא נוקבא, לא שריין ביה ברכאן.

רכד) וכל דא, בדיוקנא דקא אתערנא ברזא ג דאלף. דהא תמן אשתכחו רזין אלין, אשה ריח ניחוח לה. ואיהו רזא דלעילא ותתא, וכל רזא ד דמהימנותא ביה ה תליא. וע"ד סלקא ו באחד. וכלא ז איהי א.

רכה) בשעתא דאת דא פרח באוירא, אסתליקו אלף ומאה עלמין, ואתכלילו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט (בראשית מא) מקץ לב מא. ז ג"א מוסיף אחרין נרוצה (קראקא). ט ג"א ל"ג נהא (קראקא). ת ג"א מוסיף וע"ד אמרת (קראקא). א ג"א דתקביל (קראקא). ב ג"א משכני (קראקא). ג ג"א דא (קראקא). ד ג"א דמהימנותיה (דפוסים ראשונים). ה ג"א תליהו (דפוסים ראשונים). ו ג"א בה' (מונקאטש). ז ג"א איהו (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ג' ריחות

ממך החסדים. ואם לא תמשכני אליך. הרצין והרצון העליון, שהם חכמה וחסדים, לא ישרו עליך, כי דכר בלי נוקבא, אין הברכות שורות בו.

פירוש. ז"א הוא תמיד בחסדים מכוסים מחכמה, שכן הוא בחינתו בסוד כי חפץ חסד הוא. ואינו בהארת חכמה זולת בשעה שהוא בזוג עם המלכות, וצריך להמשיך לה הארת החכמה מן הבינה וז"ש, דהא דכר בלא נוקבא לא שריין ביה ברכאן, שז"א כשהוא בלי זוג עם המלכות, אין הארת החכמה שורה בו.

רכד) וכל דא בדיוקנא וכו': וכל זה, שכל הסודות האלו, הם בצורה שהערת בסוד הא', כי שם נמצאים הסודות האלו שבכתוב, אשה ריח ניחוח לה, והוא סוד שלמעלה ושלמטה, של ז"א ושל המלכות, וכל סוד האמונה, שהיא המלכות, תלוי בו. וע"כ עילה הא' במספר אחד, והכל הוא א', שכל המוחין דז"א ומלכות המקבלים מבינה נרמזים בא'. רכה) בשעתא דאת דא וכו': בשעה שהאות הזו פורחת באויר, נסתלקו אלף ימאה עולמות, ונכללו בתוכה, ונרשמו אותיות אחרות ונחקקו

עצב מן הבור. וכן הוא נרוצה. פירוש, נהיה ברצון, ברצון שלם כראוי.

רכב) אחרין נרוצה טול וכו': אחרין נרוצה, פירוש, קבל אתה את הרצון בתחילה ואחר שאתה תקבל, אני, וכל העלמות, נהיה ברצון, וע"כ משכני.

פירוש. שדורש הלשון אחרין, שהמלכות אומרת לז"א, שאחר שאתה תקבל הרצון, דהיינו הארת החכמה מבינה, אני, דהיינו המלכות דמצב הב' שה"ס נקודה דפנים, וכל אינון עולימתאי, שה"ס הכלים דמלכות מהמצב הא' מסוד נקודה דאחור. שה"ס, אשה, ריח, ניחוח (כנ"ל אות רכ"א) אז נרוצה, נהא ברעוא.

רכג) מכאן דרעואן וברכאן וכו': מכאן נשמע, שדצונות וברכות, שה"ס חכמה וחסדים אינם נמצאים אלא במקום שדכר ונוקבא, שהם ז"א ומלכות, מתחברים יחד, ומשום זה אמרה המלכות לז"א, משכני אליך בתחילה כדי שאקבל רצון, שה"ס הארת חכמה, ממקום שכל הרצונות נמשכים, שה"ס הבינה, ואחר זה, אחרין נרוצה, דהיינו נהיה ברצון שאקבל (דפויי דף ס"ה י"ב)

בגויה. ואתרשימו אתוון אחרנין, ואתגליפו אבתריה. ואיהו אתעטר ן בעטורא גליפא, ם דכליל כל עלמין.

רכו) ואיהי חד . א, אשה ריח ניחוח לה. אשה, דא כ קוצא דתליא לתתא, רזא דכל חיילין ומשיריין אלין ואלין. ריח, רזא דעל ההוא קוצא ; דאתאחדא

חלופי גרסאות

ח גיא מוסיף בעטורא בגר' (קראקא). ם גיא דכללא (קראקא). גיא אשה ריח א (קראקא). כ גיא דיוקנא (קראקא). ל גיא דאתא חדא (קראקא).

מאמר

הסולם

ג ריחות

שבבינה, מסכה שהאור נעשה אויר, ואתכלילו בגויה, שנכללו בה, להיות ו"ק חסר ג"ר, ונהבאר, שאז יורדת בינה ותו"מ ממדרגת בינה ומתלבשים בווי"ן, שעייז מתתקנים ווי"ן שיהיו ראויים לעלות למקום בינה ולקבל מהם מוחין. וז"ש, ואתרשימו אתוון אחרנין, שהם ווי"ן, ואתגליפו אבתריה, שנחקקו אחר הבינה, דהיינו שנהקקו להיות כלים, שיקבלו המוחין מבינה. כי בעת שהבינה תחזור לגדלות ותמשיך אליה בינה ותו"מ דמדרגתה או יעלו עמהם גם ווי"ן ויקבלו ממנה מוחין, וז"ש, ואיהו אתעטר, שהבינה תתעטר בעטרה החקוקה, דהיינו בעת שתחזור לגדלות להיות אור ג"ר, ותמשיך אליה הזו"ן, נמצאת הבינה מתעטרת בעטורא גליפא דכליל כל עלמין, עטרה פרושה מוחין, כל עלמין, היינו ז"א ומלכות, שהם כוללים כל העולמות

ונחקקו אחריה. והיא נתעטרה בעטרה הקיקה הכוללת כל העולמות.

פירוש. נודע שהבינה צמצמה את עצמה מאור לאויר, דהיינו מג"ר לקומת רוח, כדי לתת מוחין לזו"ן, שלולא זה לא היו זיי"ן יכולים לקבל אור. ולפיכך העלתה הבינה אליה את המלכות תחת כתר החכמה שלה, שה"ס עלית ה"ל לאור הבינה, והמלכות סיימה שם מדרגת הבינה, ובינה ותו"מ דבינה יצאו ממדרגת הבינה ונפלו למדרגת זו"ן. וכיון שלא נשארו במדרגת הבינה אלא ב' כלים כתר וחכמה, שבהם נתלבשו נפש רוח, נסתלקו הג"ר, שהם נשמה חיה יחידה מן הבינה. כי אין שם כלים שיתלבשו בהם. וז"ס שהאור נעשה לאויר, כי אור פירושו ג"ר, ואויר פירושו קומת רוח, שהוא ו"ק.

אמנם זו"ן השיגו עייז תקון גדול, כי מאחר שבינה ותו"מ דמדרגת בינה נפלו לזו"ן, נעשו עמהם לאחד, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו. ומשום זה בעת שהבינה מוציאה ה"ל מאויר, וחוזרת ומעלה אליה את הבינה ותו"מ, להשלמת ה' כלים כח"ב תו"מ שלה וה' אורות נרנח"י, הנה אז עולים גם זו"ן לבינה, ביחד עם ג' הכלים בינה ותו"מ הדבוקים בהם, ומקבלים גם הם המוחין דבינה, וכל זה מרומז בצורת הא' , כי רישא דא' דהיינו י' עליונה שבה, היא בינה, והקו שתחתיה, הוא ז"א, וי' תחתונה של הא' היא מלכות, אשר י' עליונה שהיא בינה תקנה את עצמה בעלית ה"ל לאויר, כדי שתוכל להשפיע מוחין לז"א ומלכות.

וז"ש, בשעתא דאת דא פרח באוירא, בשעה שהבינה פרחה באויר, דהיינו בשעה שתקנה את עצמה על ידי העלאת י' לאור שלה ונעשה לאויר, כנ"ל, אסתליקו אלף ומאה עלמין, אלף ה"ס חכמה ומאה ה"ס חסדים, דהיינו שנסתלקו החכמה והחסדים

רכו) ואיהי חד א' זכו: אשה ריח ניחוח לה, הם א' אחת. כלומר שד' הבחינות שבהם מרומזות בצורת הא'. אשה, שה"ס כלים דאחורים של המלכות מהמצב הא'. היא הקוץ של ה' התחתונה של הא' התלוי למטה. שה"ס כל הצבאות והמחנות אלו ואלו. כלומר שה"ס הצבאות והמחנות דמצב הא' המחוברים בצבאות ובמחנות הנמשכים מז"א (כנ"ל אות קצ"ב) ריח שהוא המלכות דפנים, ה"ס ה' התחתונה דא', שהיא נקודה דפנים דמצב הב', המחוברת בקוץ התחתון שה"ס אשה, והיא מתאחדת בקו שבאמצע הא', שה"ס ז"א. כי ה"ס המלכות דמצב הב', שהיא בזוג עם ז"א. ניחות, ה"ס המרכבה המתפשטת באמצע הא', ששורה עליו רוח עליון, כלומר שה"ס ז"א שנעשה מרכבה לבינה (כנ"ל אות קצ"ד ע"ש). לה' שהוא בינה, הוא הנקודה העליונה שעל הקו האמצעי שבא', שהיא מקיימת הכל. והכל הוא קשר אחד.

פירוש, כי הקוץ התחתון של ה' התחתונה דא'

באמצעיתא. ניחוח, רתיכא דפשיטו דאמצעיתא, ן דשריא עליה רוח עילאה. לה, נקודה ן עילאה דעל גבי אמצעיתא, דאיהו מקיים כולא. וכולא קישורא חדא. רכז) ודא דאחורי אמצעיתא, אמר, משכני אחרוך, לאתחברא עמך, ליטול ברכאן, מעם נקודה עילאה דעלך. ן וכד נהא דכר ונוקבא כחדא, כיון דתטול ברכאן ורעוא, ן אנא וקוצא דתליא לתתא מיני, אחרוך נרוצה, נתרעי אבתרך, למהוי חד שלימו ן עילא ותתא. ולמהוי א ן כל אחד בשלימו * דיליה.

מאמר הביאני המלך חדריו

רכח) ן הביאני המלך חדריו וגו'. בכה רבי שמעון כמלקדמין ואמר. ן הלואי ן יהא בידן לגלאה רזין עילאין, חדוא ן איהו, הואיל ורעותיה לגלאה רזין ן עילאין בדרא דא.

רכט) אית למנדע, דהא קישורא דמלין לא ן אשתכחו בקרא, דכיון דאמר משכני, מהו הביאני המלך חדריו, תביאני לחדריך מבעי ליה. ועל דא נגילה ונשמחה בך.

רל) אלא ברזא דאתוון, תליין עילאין ותתאין, ועלמין כולהו. וקישורא דמלין הכי הוא, קישורא דתושבחתא לגבי נהורא, דעלה אמרה לגבי בעלה, אמצעיתא דאלף, משכני עמך, כמה דאתמר, ואע"ג דאמרת ן דא, בעאת לאשתבחא לגביה, ן דאע"ג דאיהי ן תחותי בשחותא לגבי אמצעיתא דאלף,

מסורת הזהר

ע) (שה"ש א) לך שיג ז"ח חקת ןב להלן ססד. ן ג"א דשרא עליהו (קראקא). ן ג"א ל"ג עלאה דעל גבי (קראקא). ן ג"א כד (קראקא). ע ג"א זאנא (קראקא). ן ג"א ל"ג עילא ותתא (קראקא). ן ג"א כלא חד בכל שלימו (מונקאטש). ן ג"א ולואי (קראקא). ן ה"ג הסלם ג"א מוסיף דלא יהא (כל הדפוסים). ן ג"א יהא (כל הדפוסים בשם ס"א). ן ג"א ל"ג עלאין (קראקא). א ג"א משתכחי (קראקא). ב ג"א דאבעת (קראקא). ג ג"א ל"ג דאע"ג (קראקא). ד ג"א תחותיה (קראקא).

הסולם

מאמר

ג ריחות

אשה, אחרוך נרוצה, נרצה אחרוך להיות עמך לשלימות אחת למעלה ולמטה, דהיינו שכולם יאירו באור אחד, שה"ש שליטת החסדים, ויהיה א' כל אחד בשלמות הראויה לו.

מאמר הביאני המלך חדריו

רכח) הביאני המלך חדריו וגו': בכה ר"ש כמקורם, ואמר, לו יהיה בידינו לגלות הסודות העליונים, שהיא שמחה לפני הקב"ה, כיון שרצונו לגלות סודות עליונים בדור הזה. רכט) אית למנדע דחא וכו': יש לדעת, שלא נמצא קשר הדברים בכתוב, כי כיון שאמר משכני, מהו, הביאני המלך חדריו, תביאני לחדריך היה צריך לומר, ועיז נגילה ונשמחה בך. ולמה אומר הביאני.

רל) אלא ברזא דאתוון וכו': ומשיב. אלא בסוד האותיות תלויים העליונים והתחתונים, וכל העולמות, וקשר הדברים כך הוא, הוא קשר של שבח אל האור, שהמלכות משבחת

דא' שה"ס כלים דאחורים של המלכות, שהיא אשה, רבוק ומקבל מי' התתונה של הא', שהיא המלכות דפנים ממצב הב' שה"ס ריח. וי' תחתונה שה"ס ריח, רבוקה ומקבלת מן הקו שבאמצע הא' שהוא ז"א, שה"ס ניחוח. והקו האמצעי שה"ס ניחוח רבוק ומקבל מהי' העליונה, שה"ס בינה, שהיא לה' וז"ש, וכלא קשורא חדא, שכל ד' הבחינות הם קשר אחד בצורת הא'.

רכז) ודא דאחורי אמצעיתא וכו': וי' זו העומדת אחר הקו האמצעי שבא' שהיא המלכות דפנים שה"ס ריח, אומרת לקו האמצעי, שהוא ז"א שה"ס ניחוח, משכני אחרוך, לתתחבר עמך, לקבל ברכות מן הנקודה העליונה שעליך, דהיינו מי' עליונה שבא', שה"ס לריח, נהיא בינה, וכשנהיה דכר ונוקבא ביחד, כיון שתקבל ברכות ורצון, דהיינו חכמה וחסדים, אני, והקוץ התלוי למטה מא', שהיא הכלים דאחורים שה"ס

ושכיבת תחותיה, ה אמרת לאו אנא בכך, ואע"ג דאנא לגבך הכי, הביאני
 המלך חדריו, ו אנא בעילויא וחביבו לגבי מלכא עילאה, בלא שחותא.
 (רלא) דהא הביאני ז חדריו. ח באן אתר. באת ה', דהא אתפשטותא דלעילא,
 רזא דמלכא עילאה, ט את ה"א איהו. וההוא דעאל לגביה, אנא איהי. ובגין כך,
 אנא בתושבחתא סגי, ובעילויא יקרא, אע"ג דאנא בשחותא לגבך.
 (רלב) ואנא לא חיישנא, אלא למהוי גבך בשחותא. ואת דתשלוט עלי. ועל
 דא, אע"ג כ דאהא יתיר בשחותא לגבך, אנא וחיילי נגילה ונשמחה בך, חדווא

חלופי גרסאות

ה נ"א אמר (דפוסים ראשונים). ו נ"א ל"ג מן אנא עד באן אתר (קראקא). ז נ"א חדרין (דפוסים ראשונים).
 ח נ"א כאן ונ"א באתרהא באת ה' (קראקא). ט נ"א ל"ג את ה' (קראקא). י נ"א ויקרא ול"ג ובעילויא יקרא
 (קראקא) נ"א מוסיף ובעילויא יקרא ויקרא (ויניציא). כ נ"א ונהא (קראקא).

מאמר

הסולם

הביאני המלך חדריו

חסדים, לא היתה יכולה לעמוד בו, מפני
 שהחכמה אינה מאירה בלי חסדים. שז"ס
 קטרוג הירח, עד שנאמר לה לכי ומעטי את
 עצמך, דהיינו שבאה למצב הב' להיות נקודה
 תחת היסוד דז"א. והמסך רחוק דז"א ממעט
 אותה עם הדינים שבו, ומשפילה, שלא תוכל
 לקבל עוד כלום מן הבינה, וע"כ אין לה
 מעצמה כלום, אלא מה שמקבלת מז"א בעלה.
 ואע"פ שבמצב הב' הזה נמצאת המלכות
 במיעוט, אבל כנגד זה היא מקבלת עתה
 חכמה וחסדים מז"א בעלה והיא מאירה בכל
 השלמות. משא"כ כשהיתה במצב הא', אע"פ
 שהיתה במדרגה גדולה שהיתה מקבלת מן
 הבינה עצמה, עכ"ז לא יכלה להאיר שם
 מחמת חסרון החסדים, ולפיכך בחרה במצב
 הב' (עי' כל זה בזהר בראשית א', מאות ק"ו
 עד אות קט"ו).

משכחת עצמה בו, שעליו אמרה לבעלה, שהוא
 הקו האמצעי שבצורת הא' משכני עמך, כמו
 שנאמר, ואע"פ שאמרה את זה, היא רוצה
 להשתבח לפניו, שאע"פ שהיא נמצאת תחתיו,
 בשפלות, להיותה ה' התחתונה שתחת הקו
 האמצעי של הא', ושוכבת תחתיו, היא אומרת
 לו איני שפל כל כך, כי אע"פ שאני אצלך
 כך, הביאני המלך חדריו, הנה אני בחשיבות
 וחביבות אצל המלך העליון, שהוא בינה בלא
 שפלות.

(רלא) דהא הביאני חדריו וכו': כי
 הביאני חדריו, באיזה מקום. הוא באות ה'
 ראשונה של הויה, שהיא בינה, כי התפשטות
 של מעלה, של סוד המלך העליון, היא אות
 ה' ראשונה, ואותו הנכנס אליו אני הוא.
 ומשום זה אני בשבח גדול, ובחשיבות יקרה,
 אע"פ שאצלך אני בשפלות.

(רלב) ואנא לא חיישנא וכו'. ואני
 איני מתחשב בזה, אלא שאני רוצה להיות
 אצלך בשפלות, ואתה תשליט עלי. ועל כך,
 אע"פ שאליה אצלך יותר בשפלות, אני
 וצבאותי, נגילה ונשמחה בך שמחה ורצון
 יש לנו להיות אצלך, ולא להפרד ממך, כי
 כל שמחה ורצון אינם אלא בך. כי אין שמחה
 ורצון לאשה אלא בבעלה, ולא באמה ובאביה.
 לפיכך, הביאני המלך חדריו, ולא קבלתי
 שמחה ורצון אלא בך.

ביאור המאמר. נודע שב' מצבים הם
 במלכות, שבמצב הא', היתה בסוד ב' המאורות
 הגדולים, שהיתה גדולה כמו ז"א, כי שניהם
 היו מקבלים ממקור אחד, מן הבינה, אלא
 ז"א היה מקבל מקו ימין של הבינה, והמלכות
 היתה מקבלת מקו שמאל של הבינה, ובהיותה
 מקבלת משמאל בלי ימין, שה"ס חכמה בלי

זו"ש (באות ר"ל) ואע"ג דאמרת דא,
 היינו שאמרה לז"א משכני אחריו נרוצה,
 בעאת לאשתבחה לגביה דאע"ג דאיהי
 תחותי בשחותא לגבי אמצעיתא דא'
 ושכיבת תחותיה. דהיינו במצב הב',
 שהמלכות נמצאת תחת מדרגת ז"א בשפלות,
 שאין לה מעצמה כלום, רק מה שנותן לה ז"א.
 אמרת לאו אנא בכך, שאיני כל כך שפלה,
 ואע"ג דאנא לגבך הכי, אע"פ שאני תחתך
 בשפלות, הביאני המלך חדריו, אנא בעילויא
 וחביבו לגבי מלכא עילאה בלא שחותא
 וכו' דהיינו במצב הא', שהמלך העליון, שהוא
 בינה, הביאה בחדריו וקבלה מהקו השמאל
 דבינה, והיתה אז גדולה כמו ז"א בלי שפלות
 ומיעוט. זו"ש (באות ר"ל"א) וההוא דעאל
 לגביה אנא איהי, ואותו שנכנס אליו לקבל
 חכמה, מהקו השמאל שלו, אני הוא ולא
 לגביה

ורעוא אית לן למהוי לגבך, ולא לאתפרשא מינך, דהא כל חדוא ורעוא לאו
י איהי אלא בך, ם דהא לית חדוא ורעו לאתמא אלא בבעלה, ן ולא באימא
ואבוה. הביאני המלך חדריו, ולא קבילנא חדוא ורעו אלא בך.

מאמר ד' חדרים שהג"ע ניוון מהם

רלג) הביאני המלך חדריו, ם אלין אינון חדרי ג"ע. וא"ת חדרי ג"ע, איהי
גן ם עדן, ואיהי ן אמרת הכי. אלא, אינון חדרים דגן עדן אתונת מנייהו, ואתקרי
בהו.

מאמר חדרא קדמאה

רלד) חדרא קדמאה, ז י"ה, דא חדרא, ואידרא עילאה דלית ביה חיון,
ולא גוון כלל, אלא כמא ן דאצטבע לפום שעתא במדידו דבוצינא דקרדינותא,
והדר סלקא ן לאין סוף, בסתירו דגניו.

רלה) ן האי ן חדרא קדמאה כד סלקא משחתא, א אתעברא ן צביעו
חלופי גרסאות

ל נ"א איהו (קראקא). ם נ"א ל"ג דהא (קראקא). ן נ"א ובאמה ול"ג ולא (קראקא). ם ה"ג כל הדפוסים בשם
ס"א נ"א אלין ול"ג אינון (כל הדפוסים). ע נ"א ועדן (קראקא). ן נ"א אמרה (קראקא). ז נ"א ל"ג י"ה (קראקא).
ק נ"א מוסיף דאצטבע ביה (קראקא). ר ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א באין (כל הדפוסים). ש נ"א ל"ג
האי (קראקא). ת נ"א חדוא (מונקאטש). א ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א אתעבדא (כל הדפוסים).
ב נ"א ל"ג צביעו דגווא ואתמר (חינציא).

מאמר

הסולם

חדרא קדמאה

הראשון, שגן עדן ניוון ממנו, הוא השם י"ה.
זהו חדר, וחדר עליון, שאין בו מראה. שהיא
חכמה, ואין בו שום צבע, אלא כמו שנצטבע
לפי שעה במדידת הניצוץ הקשה, וחזר לעלות
אל אין סוף בסתר הגנוז.

רלה) האי חדרא קדמאה וכו': החדר
הראשון הזה, כשעלתה המדה, נעברה צביעת
הצבע, והסתתר, ולא נראה בו צבע כלל. אז
בארבעה צדדים, שהם דרום צפון מזרח מערב,
נראים בסתר, דהיינו בדרום צפון, ומתכסים
בגלוי, דהיינו במזרח מערב, והם ארבע
אותיות, כי דרום צפון, ה"ס י"ה, ומזרח
מערב, ה"ס ו"ה. והם אהיה אשר אהיה.

ביאור הדברים. נודע שא"א וישסו"ת
נעשו מבינה שיצאה לחוץ מראש דא"א, כי
מחמת עלית המלכות למקום בינה דע"ס דבינה
הזו, נתחלקו כח"ב תו"מ דבינה לב' מדרגות,
שמכתר וחכמה דבינה זו, שהם למעלה
מהמלכות שעלתה, נעשו ונתתקנו או"א עלאין.
ומבינה ותו"מ דבינה זו, שהם למטה מן
המלכות שעלתה, נעשו ישסו"ת. וזהו בעת
קטנות. ולעת גדלות, אותה המלכות שעלתה
וחצתה את או"א וישסו"ת לב' פרצופים, היא
יוצאת משם למקומה, ואז נעשו או"א וישסו"ת
פרצוף אחד, או"א לימין, וישסו"ת לשמאל.
ועולים לראש א"א, ואז מקבלים או"א חכמה.

מחכמה

אחר, כי ז"א לא קבל מבינה. אלא חסדים
בלבד. ובגין כך אנא בתושבחתא סגוי וכו'
אע"ג דאנא בשחותא לגבך, ובשביל זה,
אע"פ שאני נמצאת במצב הב' הזה במיעוט
ובשפלות, אני מרגישה את עצמי בשבח
גדול ובחשיבות יקרה, מומן של המצב הא'
ח"ש (באות רל"ב) ועל דא אע"ג דאהא
יתיר בשחותא, אע"פ שבמצב הזה אהיה
יותר בשפלות, אנא וחיילי נגילה ונשמחה
בך, חדרה ורעוא אית לון וכו' כי עתה
שנתמעטה ובאה במצב הב', יש לה שמחה
ורצון, דהיינו חכמה וחסדים, דהא לית חרוח
ורעו לאתתא אלא בבעלה, ולא באמא
ואבוה. כי בהיותה בקו שמאל דבינה, שה"ס
אמא, לא היו לה שמחה ורצון. מפני שהחכמה
אינה מאירה בלי חסדים כנ"ל, אבל במצב
הב', כשבאה תחת בעלה ז"א, יש לה שמחה
ורצון, שהיא חכמה וחסדים. שהוא כל השלמות.

מאמר ד' חדרים שהג"ע ניוון מהם

רלג) הביאני המלך חדריו: אלו הם
חדרי גן עדן. ואם תאמר, חדרי גן עדן, הרי
הוא עצמה היא גן העדן. כי המלכות ה"ס
גן עדן, וא"ת היא תאמר כך, שהביאה בחדרי
גן עדן, ומשיב, אלא הם החדרים, שגן
העדן ניוון מהם, ונקראת בהם.

רלד) חדרא קדמאה י"ה וכו': החדר

(דסו"י דף ס"ה ס"ג)

דגוונא ג ואתטמר, ולא אתחזי ז ביה גוון כלל. כדין בארבע סטרין, אתחזיין
בטמירו, ואתכסיין באתגליא, ה ארבע אתוון, ו אינון: אהיה ז אשר אהיה.

חלופי גרסאות

ג נ"א ואתחזי (קראקא). ד נ"א גוון ול"ג ביה ול"ג כלל (קראקא). ה נ"א ל"ג ארבע (קראקא). ו ה"ג בדפוס
קראקא ג"א ואינון (כל הדפוסים). ז ה"ג הסלם ג"א ל"ג אשר אהיה (כל הדפוסים).

חזרא קדמאה

הסולם

מאמר

הגנוז, דהיינו הנעלם מחכמה. וזה מטעם היותם
בסו"ה: כי חפץ חסד הוא. כמ"ש לעיל, וז"ש
(באות רל"ה) האי חזרא קדמאה כד פלקא
משחתא. אחרי שעלתה המדה, דהיינו אחר
שהשלימו השפעת החכמה לישסו"ת, אתקברא
צביעו דגוונא, כי חזרו לבחינת אורא דכ"א,
שלא שייך בו צבע לבן אדום ירוק, ואתטמר
שנתקנו בחסדים מכוסים, ולא אתחזי ביה
גוון כלל. וע"כ אין נראה בהם גוון. ולא עוד,
אלא אפילו ישסו"ת שהם מקבלים החכמה,
אינם מקבלים בשביל עצמם, כי להיותם ז"ת
דבינה, גם הם בוחרים יותר בחסדים, אלא
שצריכים להשתלם בחכמה כדי להשפיע חכמה
לוז"ן. ואחר שהשפיעו חכמה לזו"ן חוזרים
גם הם לחסדים מכוסים.

וז"ש כדין בארבע סטרין, אתחזיין
בטמירו ואתכסיין באתגליא. שבב' סטרין,
שהם דרום צפון, שה"ס י"ה, שבהם נראה
החכמה, כי הם עולים ומקבלים חכמה מחכמה
סתימאה, כנ"ל, הרי היא נראית שם בסתר,
כי אחר המשכת החכמה הם חוזרים לחסדים
מכוסים ונעלמים מחכמה, כנ"ל, וב' סטרין
מזרח מערב, שהם ו"ה, דהיינו ז"א ומלכות,
שבהם מתגלה החכמה, אבל בהם צריכה להיות
החכמה מכוסה, כי אסור במקומם להמשיך
החכמה, אלא מקבלים החכמה ממטה למעלה,
דהיינו בשיעור שהמשיכו או"א וישסו"ת,
ונמצא שאע"פ שהחכמה היא באתגליא בו"א
ומלכות, עכ"ז ואתכסיין, שאסור להמשיך
החכמה למקומם, אלא רק ממטה למעלה,
ארבע אתוון, וה"ס ד' אותיות י"ה ו"ה אשר
בי"ה אתחזיין בטמירו, ובו"ה אתכסיין
באתגליא, כנ"ל. ואינון אהיה אשר אהיה,
כי אהיה אשר אהיה, ה"ס חכמה בינה דעת,
שהאהיה הראשון הוא חכמה, שהיא או"א.
אשר, היא בינה שהיא ישסו"ת, והאהיה
האחרון, היא דעת, שהיא זו"ן שעלו לבניה,
ולפי הג"ל נמצא שאהיה אשר שהם או"א
וישסו"ת שה"ס י"ה, אתחזיין בטמירו,
והאהיה האחרון שהם דעת שה"ס זו"ן, הם
אתכסיין באתגליא.

מחכמה סתימאה דא"א, ומשפיעים לישסו"ת.
והנה או"א מקבלים תקונם להיות פב"פ
תכף מעת קטנות, בהיותם עוד בב' כלים
כו"ח, ובב' אורות נפש ורוח. והוא מטעם
שהבינה היא בסו"ה כי חפץ חסד הוא, והם
דוחים חכמה, וע"כ הם מתתקנים בחסדים
דרישא דלא אתידע, אשר חסדים אלו הם
חשובים מחכמה ונחשבים לג"ר. אבל ישסו"ת
להיותם תחת המלכות שעלתה וסיימה את
או"א, אינם יכולים להתתקן בחסדים אלו שהם
אורא דכ"א, כי דיני המלכות מעכבים בעדם,
וע"כ אין להם תקון ג"ר אלא בעת גדלות,
אחר שיצאה המלכות המסיימת מתחת או"א,
וידה למקומה, שאז נעשו או"א וישסו"ת
לפרצוף אחד ימין ושמאל ועולים לא"א, ואו"א
מקבל מחכמה סתימאה דא"א, ומשפיע
לישסו"ת, ואחר שאו"א השפיעו החכמה
לישסו"ת, הם חוזרים מיד לבחינתם, לחסדים
מכוסים מחכמה, מטעם היותם תמיד בסו"ה,
כי חפץ חסד הוא, ואינם חפצים בחכמה.

וז"ש (באות רל"ד) חזרא קדמאה י"ה,
שהי' היא או"א וההי' היא ישסו"ת, דא חזרא,
ואדרא עלאה, ישסו"ת, הם חזר, ואו"א, הם
חזר עליון, דלית ביה חיזו ולא גוון כלל,
שבאו"א אין מראה, שהוא חכמה, ושום צבע
כלל, כי הארת החכמה שבשמאל עושה צבע
אדום, ומשום זה נבחן הימין ללבן, אבל או"א
שאינ מקבלים חכמה לשמאל שלהם, ואין
השמאל בצבע אדום, לא שייך להבחין את
הימין ללבן, וע"כ נבחנים בלי צבע לגמרי.
ואע"פ שלעת גדלות נעשים או"א וישסו"ת
לפרצוף אחד ועולים לא"א, ואו"א משפיע
חכמה לישסו"ת, א"כ יש בהם צבע, אמנם
נתבאר לעיל, שאחר שהשפיעו חכמה לישסו"ת,
מיד חוזרים למדרגתם, לחסדים מכוסים, וע"כ
תכף מתבטל הצבע מהם, וז"ש, אלא כמא
דאצטבע לפום שעתא במודיו דבוצינא
דקרדינותא, והדר פלקא לאין סוף בסתירו
דגניז, דהיינו לעת גדלות כשאו"א מקבלים
חכמה מחכמה סתימאה דא"א בשביל ישסו"ת,
והם מצטבעים בהכרת, הרי זה רק לפי שעה,
ומיד חוזרים לקבל חסדים מאין סוף בסתר

מאמר אהיה אשר אהיה

רלז) על מה אתקרי הכי דומין לאתגלייא מגו ן ריחא דעלה. ובגין דעד לא ם אתמליאת . לאנהרא לתתא, אתקרי אהייה.

רלז) וסימנא דא שירותא דנבואה דמשה, דעד כ כאן לא נפקת , סיהרא ן מכסויה, לאתנהרא מגו שמשא. וכיון דסיהרא ן הות בחשוכא, עד ם כען ן שמשא לא נהיר לגבה, ואידרא עילאה דא לא אתגלייא לאנהרא, דהא ההוא ריחא עילאה, סלקא לגו ן סתימא דכל סתימין, דלא ץ אתידע כלל, וכדין אהייה.

רלח) ן וכד תב לאתריה, כדין קיימא ודאי ך לאנהרא לכולא, וכדין אשר, אהיה, דהא כדין ן אתתקנן לאתמליא, מגו שביל חד דקיק, דעייל ביה בסתימו. ועם כל דא, בשמהן אליו, ן עד כען לא אתגלייא לאנהרא בوسیנין. רלט) לבתר אהיה תליתאה, ן דהא ב זמינת לאתגליא, ג ולאפשטא ן גהורין לכל סטר, ודא איהו אהייה, הא אנא זמין לאתגלייא.

חלופי גרסאות

ח גיא רוחא (קראקא). ט גיא אתמלי (קראקא). י גיא לנהרא (קראקא). כ גיא כען (דפוסים ראשונים). ל גיא סימנא (קראקא). מ גיא מכסוייא (קראקא). נ ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א גיא היא (כל הדפוסים). ס גיא כאן (כל הדפוסים בשם ס"א). ע גיא מוסיף לא נפקת שמשא (כל הדפוסים בשם ס"א). פ גיא סתימו (קראקא). צ גיא אתידע (דפוסים ראשונים). ק גיא וכדין תבין (קראקא). ר גיא לא נהרא (קראקא). ש גיא אתתקנו (קראקא). ת גיא אתהקן (וינציא). ת גיא עזי ול"ג כען (קראקא). א גיא דקא (קראקא). ב גיא זמין (קראקא). ג ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א גיא ולא פשיט (כל הדפוסים). ד גיא נהירין (קראקא).

הסולם

מאמר

אהיה אשר אהיה

רלח) וכד תב לאתריה וכי: וכאשר חזר הריח שהוא חכמה סתימאה, למקומו, להאיר לאו"א שעלו לראש א"א, או עומדים ודאי או"א, להאיר לכל, לישסו"ת, ואז נקרא יסו"ת, אשר, (ה"ג ולא גרסינן אשר אהיה). כי אז נתתקנו יסו"ת להתמלאות, בהארת החכמה, מתוך שביל אחד דק שהוא יסוד דאו"א, שנכנס בהם בסתום. ועם כל זה, בשמות אלו, שהם, אהיה, אשר, דהיינו או"א וישסו"ת, עוד לא נגלה עד עתה להאיר הנרות שהם ז"א ומלכות.

פירוש. כי השם, אהיה, שהוא או"א נבחן עתה לקו ימין, והשם אשר, שהוא ישסו"ת, נבחן לקו שמאל, וחסר להם הקו האמצעי, שהוא דעת, שה"ס אהיה האחרון. וע"כ עוד לא נגלו להאיר. כי מטרם שנגלה הקו האמצעי אין ימין ושמאל יכולים להאיר. ועוד כי מחכמה ובינה אין המשכה לתחתונים, אלא מן הדעת.

רלט) לבתר אהיה תליתאה וכי: אח"כ נגלה אהיה שהוא השם הגי, דהיינו דעת, שפירושו, כי מוכנה להתגלות ולהמשיך אורות לכל צד, דהיינו לימין ולשמאל, שה"ס חסו"ס ודא

רלז) על מה אתקרי הכי וכי: ומפרש דבריו. למה הם נקראים כן. אהיה אשר אהיה, הוא כי אהיה הא' שה"ס או"א, פירושו, שעתיד להתגלות מתוך הריח שעליה, שה"ס החכמה סתימאה דאו"א שאו"א עתידים לקבל משם חכמה, כנ"ל בסמוך. ומשום שעוד לא נתמלא בחכמה, להאיר למטה, לישסו"ת, הוא נקרא אהיה, שפירושו שאני עתיד להתגלות, ועתה אני מכוסה.

רלז) וסימנא דא שירותא וכי: וזה סימן התחלת הנבואה של משה ששאל, מה שמו מה אומר אליהם, נאמר לו השם הזה, שעד כאן עוד לא יצאה הלבנה, שהיא המלכות, מכיסוי שלה. להאיר מן השמש, שהוא ז"א. וכיון שהלבנה היתה בחשך, הרי, שעד עתה לא האיר לה השמש, שהוא ז"א, והחדר העליון זה, שהוא או"א, לא נגלה להאיר החכמה לישסו"ת וז"א, כי אותו הריח העליון, שבחכמה סתימאה דאו"א, המאיר לאו"א, עלה לסתום דכל סתומים, דלא אתיידע כלל, שהוא רדל"א. ואז נקראים או"א אהיה, שפירושו, שעתה הם סתומים אלא שעתידים להתגלות.

(רמ) ודא ה תליתאה, * תיקונא דשופר לאפקא קלא. וכיון דנפק ההוא קלא בתקיפו, דשירותא דקלא, ז נפיק בתוקפא דההוא דתקע ליה, ההוא שירותא דקלא איקרי ה יהוה. בגין דההוא תוקפא ט דשירותא תב לאתריה, ולא . אתגלייא כשאר שמהן. לבתר כד אתפשט קלא בפשיטו דנייחא, כדן כ איקרי ז יהוה, שמא דאתגליא.

חלופי גרסאות

ה ג"א תלתאה (קראקא). ו ג"א דרשותא (קראקא). ז ה"ג דפ"ס קראקא ג"א מוסיף כד נפיק (כל הדפוסים). ח בדפוס קראקא ה' ראשונה מנוקדת בשוא והי' בסגול. ט ג"א דרשותא (כל הדפוסים בשב ס"א). י ג"א אתגלי (כל הדפוסים בשב ס"א). כ ה"ג דפ"ס קראקא ג"א מוסיף איקרי זעיר (כל הדפוסים). ל בדפוס קראקא כתוב בס"א נקוד זה השם בזה האופן האות הראשון בחולם האות השני בקמץ והאות הג' בשוריק והאות ה"ו אינו נקוד. ג"א ה"ו בקמץ ושאר האותיות בלי נקוד (קראקא) ג"א ה"ו בקמץ ה' בחולם ו' במלופס (ווינציא).

אהיה אשר אהיה

הסולם

מאמר

קול. כי כיון דג' יצאו מאחד, שהוא ז"א. קבל גם האחד ג' קוין, ומתחילה מקבל ז"א ב' הקוין הראשונים, שהם ימין ושמאל. ואז נסתמו אורותיו כמו השופר מטרם שהדעת הקנה אותו. ואח"כ נמשך לו הקו הג', המיוחד ימין ושמאל ואז נפתחו אורותיו ונתתקן. וז"ש. וכיון דנפק ההוא קלא בתקיפו דשירותא דקלא. וכיון שהקול הזה יוצא בתקפו של התחלת הקול. כלומר כשמקבל רק ב' קוין ימין ושמאל. מטרם שהספיק לקבל את הקו האמצעי. נפיק בתוקפא דההוא דתקע ליה. יצא באותו תוקף הדין. כמו השופר שתקע את ז"א. דהיינו בדינין דשמאל שאינו מיוחד עם הימין. ההוא שירותא דקלא התחלת הקול הזה, שהוא בדינין דשמאל איקרי הוי"ה בנקוד דאלקים. משום שתוקף הדין של ההתחלה שהיתה בשופר מטרם שהדעת תקנתו. שאז נקרא השופר. אלקים. חזר למקומו. בז"א. וז"ש בגין דההוא תוקפא דשירותא שתוקף הדין דשמאל שבהתחלה, שהיתה בשופר, תב לאתריה. בקו שמאל דז"א, ולא אתגלייא כשאר שמהן. ואין האורות שלו מתגלים כשאר השמות. וע"כ ניקודו בניקוד דאלקים. הי' בניקוד חטף סגול כמו הא' דאלקים. ה"ו בחולם, כמו ה"ו דאלקים. ה"ו בחיריק, כמו ה"ו דאלקים. כי ז"א בעצמו נקרא הויה. והניקוד שבו. המורה על הארת תחכמה שקבל מבינה. הוא בניקוד דאלקים. שהוא דינים. מטעם שהשמאל אינו מיוחד עדיין בימין. כי האותיות בכל מקום הי"ס ז"א. והנקודות בכל מקום הי"ס י"ו החכמה המחיה את האותיות. המקובל מבינה. וז"ש. כד אתפשט קלא בפשיטו דנייחא דהיינו שנמשך בו הקו הג', הקו האמצעי. שאז מתפשט : י התפשטות

וחכמה, וזה הוא אהיה. שפירושו. הרי אני מוכן להתגלות.

(רמ) ודא תליתאה תקונא וכו': וזה השם השלישי, הוא תקון השופר להוציא הקול. וכיון שהקול ההוא יצא בתוקפו של התחלת הקול, יצא בתקפו של אותו שתקע אותו, אותה התחלת הקול נקראת הויה בניקוד דאלקים, דהיינו ה"ו בשוא, והה' בחולם, והי' בחיריק. כי התוקף ההוא של התחלת הקול, הוא שחזר למקומו ואינו נגלה כשאר השמות. אח"כ כשנתפשט הקול בהתפשטות של מנוחה, אז נקרא הוי"ה בניקוד שוא חולם קמץ כדרכו. שהוא השם הנגלה.

פירושו. הקו השמאל דבינה, דהיינו בינה ותו"מ שלה, הנקראים ישו"ת, נקראים שופר, שה"ס אתון אל"ה דאלקים, המעלים את ז"א לבינה. ותקון השופר, הי"ס יחוד שמאל בימין, שזה נעשה ע"י ז"א שעלה לבינה, ונעשה בסוד הדעת המיוחדת חו"ב, ואז נתתקן השופר, שיוכל להאיר למטה. וז"ש. ודא תליתאה, הוא תקונא דשופר, שה"ס הדעת המתקן את השופר, שה"ס קו שמאל ומיוחדו בימין. שמטרם זה אין השופר יכול להאיר. ובשביל שתקון זה נעשה ע"י ז"א בסוד הדעת, השיג גם ז"א ג' קוין חו"ב ודעת. בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא (כנ"ל בזה בראשית א' אות שסיג. דף רפ"ז ד"ה תלת ע"ש) שכל האורות שהתחתון גורם בעליון זוכה בהם התחתון, וכיון שז"א גרם ליציאת ג' קוין חב"ד, השיג גם הוא ג' קוין. הרי שבשביל שתקונא דשופר נעשה ע"י ז"א, ע"כ זכה בג' קוין שלו. וז"ש. ודא תליתאה, תקונא דשופר לאפקא קלא. ז"א נקרא קול, ומשום שהשם הג' שהוא דעת תקן את השופר, ע"כ יצאו ג' קוין לז"א הנקרא

רמא) הכא רזא דרזין, לידעי חכמתא עילאה. וזעירין אינון ם דידיעין
 נ שמא דא. ם ואע"ג דהא אוקימנא ברזא דאתון, והכי ם איהו. אבל נקודי
 ם וטעמי, קבלה למשה מסיני, באורח סתים, לחכימי לבא.
 רמב) ורזא דא, ם ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. דהא מרזא דנקודי
 ותנועי דטעמי, ם הוּ ידעין לאנהרא ציורין דלעילא. דהא נקודי דאתון
 ם מתנהגן בהו ם הוּ ידעין, וברזא דילהון הוּ ידעין ואשתמודען לקיימא
 ההוא ציורא ברזא עילאה.

רמג) בגין דכוונה ורעותא ם איצטריך לכל אינון ם עובדין וציורין עילאין
 דלעילא. ואינון הוּ ידעי מגו רזא דציורא דנקודי, לשוואה רעותא ולבא בכל
 עובדא ועובדא.

רמד) כל אינון ציורין דמשכנא, לא הוין אלא רזא דאתון דקיקין. בגין
 דאית אתון עילאין רברבין, ואית אתון זעירין דקיקין. אתון זעירין דקיקין,
 אינון עובדא דמשכנא. אתון עילאין רברבין, עובדא דבי מקדשא דבית ראשון.
 ם והני לא ם אתעבידו ם לאתקדשא לעילא, אלא בציורא ם דא.

רמה/א) ם דרזא דנקודי ם דאתון דקיקין, אינון מסטרא דשמאלא. ונקודי
 דאתון עילאין רברבין, אינון מסטרא דימינא. ואלין ם כגוונא דאלין ם אתנשו

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

פ) (שמות לא) משפטים תכד תרומה תקעב סקודינו. ם ג"א ל"ג דידיעין (קראקא) ונ"א דהא (חינציא).
 נ ג"א לשמא ונ"א ל"ג דא (קראקא) ובדפוס חינציא
 כתוב גראה שחכר כאן. ם ג"א דאע"ג (קראקא). ע ג"א הוא (קראקא). פ ג"א ותנועי (קראקא). צ ג"א ל"ג מן
 הוּ ידעין עד הוּ ידעין (קראקא). ק ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א ג"א מתנהרן (כל הדפוסים). ר ג"א ל"ג מן הוּ
 ידעין עד הוּ ידעין (קראקא). ש ג"א ידעי (קראקא). ת ה"ג הסלם ג"א מוסיף הוא אצטריך ונ"א הוּ אצטריך
 (חינציא) ונ"א דאצטריך (קראקא). א ג"א עבידן (קראקא). ב ג"א מוסיף והני והני (קראקא). ג ג"א אתעכד
 (קראקא). ד ג"א ולא אתקדשא (קראקא). ה ג"א ל"ג דא (קראקא). ו ג"א בדוא (קראקא). ז ג"א ואתון
 (קראקא). ח ג"א בגוונא (בכל הדפוסים בשם ס"א). ט ה"ג דפוס קראקא ג"א ואתנשו (בכל הדפוסים).

מאמר

הסולם

אהיה אשר אהיה

התפשטות של מנוחה דהיינו שאין עוד מחלוקת
 בין ימין לשמאל, כדון אקרי הויה בניקוד
 שבא חולם קמץ, שמא דאתגליא, שהוא
 שם שמגולה, ואין בו דינים.
 רמא) הכא רזא דרזין וכו': כאן הוא
 סוד הסודות, לידעי החכמה העליונה, ומועטים
 המה היודעים השם הזה. ואע"פ שהעמדנו
 ובארנו בסוד האותיות, וכך הוא, אבל נקודות
 וטעמים הלכה למשה מסיני, בדרך סתום
 לחכימי לב.
 רמב) ורזא דא ובלב וכו': וזה סוד,
 ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, כי מסוד
 הנקודות והתנועות של הטעמים היו יודעים
 להאיר הציורים שלמעלה, כי היו יודעים
 הנקודות, שהאותיות מתנהגות בהן, ובסוד
 שלהן היו יודעים ומכירים לקיים אותו הציור,
 של כלי המשכן, בסוד עליון. דהיינו כמו

רמה/א) דרזא דנקודי דאתון וכו': כי

מעלמא, בר דאתו חכימי, דקבילו נהירו דחכמתא מקדמאי, ואקימו לון על אתוון, לנטלא אתוון מטלנון כ בגינייהו. וע"ד עבידתא דמשכנא, ועבידתא דבי מקדשא, בציורא ז נקודי הוו שלמין ברעותא וכונה.

רמה/ב) תנועי דטעמי קיימו כולא על ידא דמשה. וע"ד, ז ויביאו את המשכן אל משה, דאיהו קיים כולא ברזא דלהון.

רמו) בתנועי דטעמי, אית בהו ח תנועי ברזא, דלתתא, לאנהגא ולקיימא עובדא דמשכנא. ואית בהו תנועי ברזא דלעילא, לאנהגא ולקיימא עובדא דבי מקדשא.

רמוז) שלמה מלכא, לא אצטריך לנקודי ולטעמי, אלא אינון הוו אתיין בסתימו ולחישו, ט ומתצייירין ו בגליפו ציורי מקדשא. הה"ד, ו והבית בהבנותו, ז ודאי, אבן שלימה מסע נבנה. אבן שלמה, ולא חסרה באתוון דקיקין, כעובדא דמשכנא. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. לא נשמע ודאי, דהא אתריה גרם דאיהו בלחישו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז (שמות לט) פקודי רפג שלח בהטמטות ח"ג ש. י נ"א לעילא (קראקא). כ נ"א ובגינייהו (קראקא). ד"י. ק) (מ"א ו) לעיל אות צא. ל ה"ג דפוס ירושלם נ"א דנקודי (בכל הדפוסים). ח נ"א ל"ג תנועי (קראקא). ו נ"א דתתאה (קראקא). ט נ"א ומצייירי (קראקא) נ"א מוסף ומצירי ומתצייירן (חיניציא). ע נ"א בגלופי (חיניציא בשם ס"א). פ נ"א אבן שלימה בהבנותו (קראקא). צ נ"א ודא (קראקא).

מאמר

הסולם

אהיה אשר אהיה

התנועות של הטעמים. קימו הכל על ידי משה, כי חכמי לב המשיכו הנקודות למעשה המשכן, ומשה המשיך הטעמים. וע"כ, ויביאו את המשכן אל משה, שהוא קיים הכל בסוד הטעמים.

רמוז) בתנועי דטעמי אית וכו': בתנועות הטעמים יש בהם תנועות בסוד שלמטה, של המלכות, להנהיג ולקיים מעשה המשכן, שהוא מלכות. ויש בהם תנועות בסוד שלמעלה, של הבינה, להנהיג ולקיים מעשה בית המקדש, שה"ס בינה.

רמוז) שלמה מלכא לא וכו': שלמה המלך שבנה את בית המקדש, לא היה צריך להמשיך הנקודות והטעמים, אלא הם היו באים בסתום ובלחש ומצטיירים בחקיקות ציורי בית המקדש. ז"ש והבית בהבנותו ודאי, אבן שלמה מסע נבנה. אבן שלמה, המלכות שנקראת אבן, היתה בשלמות, כמו הבינה, ולא חסדה, באותיות דקות, כמעשה המשכן, ומקבות והגרזן כל כלי ברזל, שהם דינים, לא נשמע בבית בהבנותו. לא נשמע ודאי כי המקום שלו גרם, שהיתה במקום בינה, שהיא בלחש. בלי דינים.

סוד הנקודות של האותיות הדקות, הן מצד שמאל, וסוד הנקודות של האותיות העליונות הגדולות, הן מצד ימין. ואלו כמו אלו נשכחו מן העולם, עד שבאו החכמים שקבלו אור החכמה מן הראשונים, והקימו הנקודות על האותיות, שישעו האותיות על ידם למסעיהם. וע"כ מעשה המשכן, ומעשה בית המקדש היו שלמים בצירוד הנקודות ברצון וכונה.

פירוש. כי האותיות הדקות הן בחינות מלכות, ונודע שעיקר בנין המלכות הוא מצד שמאל, דהיינו מהארת חכמה. וז"ש, דרזא דנקודי דאתוון דקיקין, אינון מספרא דשמאלא. והאותיות הגדולות הן בחינות בינה, שהיא בסוד כי הפץ חסד הוא, וז"ש, ואתוון עלאין רב רבין, אינון מספרא דימינא, דהיינו מחסדים, ועי' להלן (אות רצ"ז), שכ"ב אותיות ה"ס קו ימין, וה' אותיות מנצפ"ך, ה"ס קו שמאל הנשכח בקטנות המדרגה, שז"ס מנצפ"ך שנשכחו וחזרו ויסודם ע"ש. וז"ש, ואלין כגונא דאלין אתנשו מעלמא וכו'. כי הנקודות באות מיוחד ימין ושמאל, וע"כ כיון שנשכחו המנצפ"ך נשכחו הנקודות.

רמה/ב) תנועי דטעמי קיימו וכו':

רמח) ועל דא, ספר תורה דאיהו דיוקנא דבי מקדשא, לית ביה דיוקנא
 דטעמי ונקודי, דכולא סתים בגויה, כגוונא דדיוקנא דרזא דבי מקדשא קדמאה,
 דטעמי ונקודי הוו סתימין בגויה.

רמט) ודחיקו דתוקפא דשירותא דקלא, אהדר לאתריה, ונקודי
 דיליה באתוון א יהוה ב אינון, ברזא דשמא ג אלהים. ובגינייהו איקרי בשמא
 ד דא, לאתגליא אלהים חיים. ועיד נקודי ה מעילא לתתא כניש ונטיל, ואהדר
 לאתריה.

רנ) לבתר אתפשיט בפשיטו ו דניחא, ואתהדרו נקודי, ז כגוונא * דרזא
 עילאה, למהוי כולא רזא חדא כדקא יאות. אתוון ונקודי בגוונא חדא.
 רנא) נקודי בתלת אתוון קדמאין. ה בתראה, לית לה גהורא מגרמה
 כלום. י איהו אתנהיר ביה נהירו דנקודה בהווא ה גוונא ממש, והווא דיוקנא
 ממש. ה, נהירו דנקודה בהווא גוונא, ורזא חדא. ו גוונא דאיהו אמצעיתא, כ ברזא
 דיליה למהוי כולא גופא ורוחא, בדיוקנא ונהירו שלים, כדקא יאות.

חלופי גרסאות

א ג"א ועל דספר תורה דיוקנא (קראקא). ר ג"א דחיקו (קראקא). ש ג"א בתוקפא (קראקא). ת דשירותא (קראקא).
 א בדפוסים הראשונים כתבו בכס ס"א נקוד השם שבא כגול אות הגי' חולם וחיריק ואות הדי' בלא נקוד.
 ב ג"א ל"ג אינון ברזא דשמא [ג"א דשם] (חינציא). ג ג"א דאלקיס (קראקא). ד ג"א ל"ג דא (קראקא). ה ה"ג הסלם
 ג"א מוסיף מתתא לעילא ומעילא (כל הדפוסים) ג"א מתתא ומעילא לתתא (קראקא) ו ג"א בניחא (קראקא).
 ז ג"א בגוונא (כל הדפוסים בשם ס"א). ח ג"א ל"ג גוונא (קראקא). ט ג"א מוסיף ו' נקוד בזה האופן (קראקא
 בשם ס"א). י ג"א דא איהו (קראקא). כ ג"א כרזא (בכל הדפוסים בשם ס"א).

מאמר

הסולם

אהיה אשר אהיה

הארץ שמאל בלי ימין, וחזר למקומו כח
 הדין של השמאל דבינה.

רנ) לבתר אתפשט בפשיטו וכי:
 אח"כ נתפשט הקול בהתפשטות של מנוחה
 (כנ"ל באות ר"מ) דהיינו שנתפשט בו הקו
 האמצעי המביא שלום ומנוחה לבי הקוין,
 וחזרו הנקודות להאיר כמו בסוד העליון. דהיינו
 כמו בבינה, שיהיה הכל סוד אחד כראוי, דהיינו
 שהחכמה והחסדים יכללו זה בזה ויאירו ביחד,
 והאותיות והנקודות יהיו באפן אחד לא
 כמקודם, שהאותיות היו של רחמים, דהיינו
 הויה, והנקודות של דין, דהיינו נקוד אלקים,
 אלא שתהיינה שתיהן באפן אחד, של רחמים.
 רנא) נקודי בתלת אתוון וכי: כגי'
 האותיות הראשונות דהויה, שהם יה"ו, יש
 נקודות, שה"ס הארת חכמה, בה' אחרונה,
 אין נקודה, משום שאין לה אור מעצמה כלום.
 כי ה' אחרונה ה"ס מלכות, שאין לה, אלא מה
 שז"א, שה"ס יה"ו, נותן לה. ה"ל האירה בה
 אור הנקודה באותו אפן ממש, כמו ה"ל, שהוא
 או"א עלאין, ובאותה צורה ממש, שהיא צורת
 קו הימין, ה"ל מאירה בה הארת הנקודה
 באותו

רמח) ועל דא ספר וכי: וע"כ ספר
 תורה, שהוא בצורת בית המקדש, אין בו
 צורת טעמים ונקודות, שהכל סתום בתוכו,
 כמו הצורה של סוד בית המקדש הראשון,
 שהטעמים והנקודות היו סתומים בתוכו.
 רמט) ודחיקו דתוקפא דשירותא וכי:
 חזר לענינו (לעיל אות ר"מ) ומפרש, והדחיק
 של תוקף הדין של התחלת הקול, שהוא מקו
 שמאל דישסות, חזר למקומו בקו שמאל דז"א,
 וע"כ הנקודות של ז"א שבאותיות הויה,
 הן בסוד הנקודות של השם אלקים, שהי'
 דהויה היא בנקודה דא' דאלקים, שהיא חטף
 סגול, והה' דהויה היא בנקודה דל' דאלקים,
 שהיא בחולם, והו' דהויה היא בנקודה דה'
 דאלקים שהיא בחירק, וה' אחרונה היא בלי
 נקודה, ועל כן נקרא בשם הזה, דהיינו בניקוד
 אלקים, כדי שיתגלה בו אלקים חיים, שהיא
 הבינה, כלומר אח"כ בהשלמתו, כשמחלבת
 החכמה דקו שמאל בחסדים דימין, או נגלה
 בו מכאן שם אלקים חיים, שה"ס הבינה בהארץ
 החכמה, הנקראת חיים, וע"כ אסף ולקח
 הנקודות, שה"ס החכמה, ממעלה למטה, שה"ס
 80 (דפויי דף ס"ה סיד * דף ס"ו ס"א)

מאמר טעמים נקודות אותיות

רנב) ועל דא, שמא דא שמא דרחמי, דאתוון ונקודי בדיוקנא ורזא חדא, באורח מישר. כד אתוון ונקודי : בעקימו דא מן דא, כדין לאו איהו ׀ באורח דרחמי, דהא בהפוכא ׀ קיימא.

רנג) ורזא דא, ׀ ויבא בין מחנה מצרים כ׳, ברזא דאתוון גליפין דקודשא בריך הוא, אתחזי באינון תלת סטריין. וההוא דהפוכא, לאו איהו באורח דרחמי, בגין דמתהפכן אתוון. וכ״ש אתוון דאינון כגוונא אחרא. רנד) ה׳ בתראה, לית לה מגרמה כלום. ובגין כך לית לה נקודה מגרמה,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׀ (שמות יד) ב״ב תט תק״ח זה ט״ג קי ט״ב ט״ג. ׀ נ״א בעמיקו (קראקא). ׀ נ״א ל״ג מן באורח עד באורח וכתב ע״ו דפוס קראקא ש״ס היה שדלגו ונדמה שכתבו. ׀ נ״א קיימי (דפוסים ראשונים).

טעמים נקודות אותיות

הסולם

מאמר

השם הזה הוא שם של רחמים, משום שהאותיות והנקודות הם בצורה וסוד אחד בדרך יושר. שהנקודות הן מגי קוין שבבינה. והן מאירות בגי קוין שבאותיות כל אחת בקו שלה, כנ״ל בדבור הסמוך. אבל כשהאותיות והנקודות עקומות זו לזו, כלומר שאינו מתאימות זו לזו, כמו בקטנות ז״א שכל הנקודות הן מקו אחד, השמאל, ומאירות לאותיות שהן מגי קוין, כנ״ל בסמוך, אז אינן בדרך הרחמים כי עומדות הפוכות זו לזו. שנקודה דשמאל מאירה באות דימין וכו׳.

באותו אפן כמו אות ה׳, שהיא ישו״ת. ובסוד אחד. דהיינו בהארט החכמה ממטה למעלה שבקו השמאל. הו׳ שהיא הקו האמצעי, מאירה בו הנקודה בסוד שלו, דהיינו בהארט קו אמצעי, שיהיה הכל גוף, שה״ס האות, והרוח, שה״ס הנקודה, בצורה שלמה ואור שלם כדאוי.

רנג) ורזא דא ויבא וגו׳: ח״ס, ויבא בין מחנה מצדים וגו׳. כי בסוד אותיות חקוקות של הכב״ה, דהיינו בעשׁ ע״ב, הן נראות באלו גי צדדים, דהיינו בגי קוין, ימין שמאל ואמצע, שהו חסד דין ורחמים, ואתו הקו שכתוב בסדר הפוך, שהוא הפתוב, ויבא בין מחיה מצריח ינו׳ הכתיב למפרע וכמו שכתוב בפרשת בשלח, אות קט״ג, ע״י שס) אינו בדרך רחמיה. אלא הוא דין, משום שסדר האותיות הוא הפוך. וכל שכו האותיות שהן הפוכות באפן אחר, דהיינו ויחזור אינו מתאים אל הכלי, שנקודות דושמאל מאירות בכלים דימין כנ״ל, ודאי הוא ושהוא דין.

פירוש, בתחילת הקול, דהיינו בקטנות ז״א, אין האותיות דהויה שוות לנקודות שלהם, כי האותיות הם סוד גי קוין שהאות י׳ היא קו ימין, ואות ה׳ היא קו שמאל ואות ו׳ היא הקו האמצעי. אבל כל גי הנקודות שמתחתיהם נמשכות משם אלקיים, שהוא קו שמאל בלבד, וע״כ אין יחס בין האותיות שה״ס הכלים והגוף, לבין הנקודות, שה״ס האור המתלבש בהן. משא״כ בגדלות ז״א, כשנמשך לו גם הקו האמצעי, של הארת הנקודות, המיוחד ב׳ הקוין ימין ושמאל זה בזה, ונמצא שיש לו גם גי הקוין של הארת הנקודות, אז מתלבשות הנקודות והאותיות אלו באלו, ביחס השווה, שנקודת השוא, נמשכת מקו ימין דבינה, שה״ס או״א, ומתלבשת באות י׳, שהיא ג״כ קו ימין וסוד או״א. ונקודת החולם נמשכת מקו שמאל דבינה, שה״ס ישו״ת, ומתלבשת באות ה׳ שהיא ג״כ בחינת קו שמאל וישו״ת. ונקודת הקמץ נמשכת מקו אמצעי דבינה, שה״ס הדעת ומתלבשת באות ו׳, שהיא ג״כ הקו האמצעי. ונמצאים האותיות והכלים שוים אלו לאלו בבחינתם.

רנד) ה׳ בתראה לית וכו׳: ח׳ אחרונה דהויה, אין לה מעצמה כלום, וע״כ אין לה נקודה מעצמה (כנ״ל אות רנ״א) חוץ כשהיא עושה שליחות, דהיינו להשפיע לתחתונים ולהיהינם, משאילים לה נקודה אחת, לכנוס בתורה ולעשות חיל יתוקף. וכמו שמשאילים לה נקודה שתכנוס בתוכה, שה״ס אור, כך משאילים לה אותיות, שה״ס כלים, שהם

מאמר טעמים נקודות אותיות

רנב) ועל דא שמא וכו׳: ועל כן

בר כד ם עבדא שליחותא, דאזופין לה חד נקודה, ן לאעלא ולמעבד חילין ותוקפא. כמה דאזופין לה נקודה ן לאעלא, אוף הכי אזופין לה אתוון, דאינון רזא עילאה ן לאשלמא ן בההוא שליחותא.

מאמר החדר הב' שהג'ע ניזון ממנו
 רנה) חדרא תניינא, אל. דא חדרא ואדרא דימינא, ן דאית ביה חיון, דאתטמר ואתגניז. כיון דנפיק ונהיר לפום שעתא, מיד אתגניז.
 רנו) אל, אמאי איקרי הכי. א, איהו רזא דנהורא קדמאה, דכליל בתרין נהורין, ועל דא אי איהו חד. מתמן שירותא לאתנהרא ולאנפשטא נהורין לכל סטר. ועל דא איהו קדמאה לכל אתוון, שירותא דכלהו.
 רנו) כללא ן דתלת, דאינון חד. ן תלת נהורין אינון כלילין באות א'. ן בדרועא חדא בחד סטרא. ודרועא חדא בחד סטרא. ן באמצעיתא, דכליל תרין דרועין, ן דתרין סטריין.
 רנח) ואצטריך שיעורא דאמצעיתא, בתרין דרועין דתרין סטריין. בגין

חלופי גרסאות

ע נ"א עבדא (קראקא). ע נ"א לאענאה (ווינציא) נ"א לאתענאה (קראקא). ן נ"א לאענאה (ווינציא קראקא) נ"א לאתענא (קראקא). צ נ"א לאשתלמא (קראקא). ן נ"א בהו (ווינציא). ן נ"א אית (קראקא). ש נ"א דתלת דאינון חד דתלת דאינון חד ונ"א דלתא איהי (קראקא). ת נ"א דתלת (כל הדפוסים בשם ס"א). א נ"א ל"ג מן בדרועא עד ן (קראקא). ב נ"א ל"ג דהרין סטריין (קראקא).

חדר הב' שהג'ע ניזון ממנו

הסולם

מאמר

נעשו אור אחד בשליטת החסד משם היא ההתחלה להאיר ולהמשיך אורות לכל צד. הן לחסד שבצד ימין, והן לחכמה שבצד שמאל. ועל כן היא אות ראשונה לכל האותיות, והתחלת כולן. להיותה מאירה לכל צד

שהם סוד עליון, מבינה להשלים אותה בשליחות ההיא. (ענין שאילת כלים ואורות ע"י ענינים בהקדמת ספר הזהר במאמר אמא אוזיפת לברתא מנאה אות י"ז)

מאמר חדר הב' שהג'ע ניזון ממנו

רנו) כללא דתלת דאינון וכו': הא'. היא כלל של שלשה שהם אחד. כי שלשה אורות כלולים באות א'. כי א'. היא צורת ב' יודין בימין ושמאל שהן כמו ב' זרועות, ו' באמצע. שבזרוע אחת בצד אחד שהוא קו ימין, יש אור אחד שהוא חסד. זרוע אחת בצד האחר, והוא קו שמאל, היא גבורה והו' באמצע, עריא ת"ת. וקו אמצעי, שהוא כולל ב' הזרועות, של ב' הצדדים של הא'. הרי שג' אורות כלולים באות א'.

חדר הב' שהג'ע ניזון ממנו
 רנה) חדרא תניינא וכו': החדר השני שגן העדן שהוא המלכות, ניזון ממנו (כנ"ל אות רל"ג) הוא השם אל. זהו חדר ואדרא של ימין, שיש בה מראה, שהיא הארת החכמה המכונה ראייה, שמתכסה ונגנזת. כי כיון שיצאה והאירה לפי שעה מיד נגנזה. פירוש. השם אל, הוא חסד ואע"פ שכלול מחכמה, והחכמה מאירה בו, הוא רק לפי שעה, ומיד נגנז. מפני שהחסדים שולטים בו.

רנח) ואצטריך שיעורא דאמצעיתא וכו': והשיעור שבקו האמצעי שבא' צריך להיות בשתי זרועות שבב' צדדים, דהיינו שיאיר כשיעור ב' הקוין. משום שהוא לוקח אותם, והוא בלבדו הוא בשניהם. א' מורה, א"ש מצד זה, שהוא גבורה, דהיינו ב' התחתונה

רנו) אל, אמאי איקרי וכו': שואל, אל, למה נקרא כך. ומשיב, הא' של השם אל, הוא סוד האור הראשון, שהוא חסד, הכלול בשני אורות, מחכמה וחסדים, ועל כן א' הוא במספר אחד, כי ב' האורות חכמה וחסדים.

דאיהו נטיל לון, ואיהו בלחודוי בתרוייהו. א, אש מסטרא דא. מים מסטרא דא.
רוח פסיק באמצעיתא, ונטיל בתרין סטרין, וכולא אינון חד.
(רנט) תו, א ג דא, אתפשט ואתכליל ד בכללא דכלהו, וכיון דאיהו כליל
בשלימו דתרין סטרין, דאתערו ה דתלתא, אתער לגבי ו נוקביה, ואתהפך א
ברזא אחרא. ונטיל נוקביה לתתא מיניה, ומתחבראן כחדא, וכדין נקודה עילאה
שריא עליה, ז לאחזאה דנהורא עילאה, נקודה קמייתא, ברזא דשכינתא עילאה,
לא שריא אלא באתר דאיהו דכר ונוקבא מתחברן כחדא.
(רט) ש בראשית ברא אלהים את, הא הכא ארבע אלפין, מתחברן כחדא
דכר ונוקבא, בארבע תיבין, בכל תיבה ותיבה א' דאיהו דכר. ובכל תיבה
ותיבה, את חד דאיהו נוקבא.
(רסא) ובספרא דרב המנונא סבא, בראשית, אדם ואתתיה. ברא, אברהם
ונוקביה. אלהים, יצחק ונוקביה. את, יעקב ונוקביה.
(רסב) ואי תימא ה את נוקבא בכל אתר. ת"ח, ט א דכר, ת נוקבא כלילן
תרוייהו כחדא, ונוקבא אתחזי בשלימו, כלילא ברזא דכל אתוון. ובג"כ א את,
אע"ג דנוקבא כ איהו, ל אבל ט איהי ברזא דכללא נ דדכורא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ש) (בראשית א) לעיל קט.
ה ג"א דלתתא (מונקאטש) ונ"א דלתתא בסוגריים (חינציא). ו ג"א נקודי (קראקא). ז ג"א לאתחזאה (קראקא).
ח ג"א מוסיף את ה' (ירושלים במרובעים) ג"א את ה"א (קראקא). ט ג"א ת' נוקבא א' דכר (קראקא). י ג"א
ל"ג את (מונקאטש). כ ג"א איהי (דפוסים ראשונים). ל ג"א ל"ג אבל (קראקא). מ ג"א ל"ג איהי (דפוסים
ראשונים). נ ג"א דאתחזן דכורא (קראקא).

חדר הב' שהגיע ניזון מבנו

הסולם

מאמר

התחתונה השמאלית, מים מצד זה, שהוא
חסד, דהיינו ב' עליונה הימנית. רוח שהוא
ת"ת וקו אמצעי, דהיינו ה' שבא', מבדיל
באמצע ולוקח בשני הצדדים. והכל נעשה אחד.
(רנט) תו א' דא וכו': עוד יש להבחין,
שהא' הו, מתפשטת ונכללת בכלל כולם,
וכיון שהוא, הקו האמצעי שבא', כלול
בשלמות שני הצדדים, שעמו עצמו, הם
התעוררות של ג' קוין, הוא מתעודר לנוקבא
שלו, שהיא המלכות, ונהפכה הא' להבחין
בה בסוד אחר, אשר הו' שבאמצע הא', היא
ז"א הכולל ג' קוין, וי' תחתונה הדבוקה בו'
היא המלכות, וו' עליונה, היא בינה המשפעת
אל ז"א, וז"א לוקח הנוקבא שלמטה ממנה,
שהיא ה' התחתונה, ומתחברים יחד, ואז
הנקודה העליונה, דהיינו ה' העליונה, שהיא
בינה, שורה עליו, להראות שהאור העליון
שהוא הנקודה הראשונה, שהיא סוד השכינה
(דפריי דף ס"ו ט"א)

העליונה שהיא בינה, אינה שורה, אלא במקום
שדכר ונוקבא מתחברים יחד.
(רט) בראשית ברא וגו': בראשית ברא
אלקים את. הרי כאן ארבע אלפין, שכל א'
מתחברת יחד דכר ונוקבא בארבע מלות. בכל
מלה ומלה יש א' שהיא דכר, שהי"ס ג' קוין
דז"א. כנ"ל, ובכל מלה ומלה יש אות אחת,
שהיא נוקבא. בבראשית, יש אות ת' שהיא
נוקבא. בברא, האות ב' היא נוקבא. באלקים,
האות ה' היא נוקבא. את, האות ת' היא
נוקבא.
(רסא) ובספרא דרב המנונא וכו': ובספרו
של רב המנונא סבא יש, בראשית, הי"ס אדם
ואשתו. ברא, הי"ס אברהם ונוקביה. אלקים,
הי"ס יצחק ונוקביה, את, יעקב ונוקביה.
(רסב) ואי תימא את וכו': ואם תאמר,
המלה את, היא נוקבא בכל מקום. ואיך נאמר
שהא' של את, היא דכר. ומשיב ברא וראת.
א' היא דכר, ת' היא נוקבא הכלולים שניהם
יחד

רסג) וע"ד ארבעא זווגין אינון הכא. ובכל אתר א ס דכר, דמתחברא בנוקבא באת אחרא, קרית ארבע, על ם דאתחברו ארבע רברבן ממנן דעלמא תמן.

רסד) ל, דא מגדל * דפרח באוירא, דאיהו מלך גדול. ובגין כך איקרי אל ם עילא ואמצעייתא כחדא. עילא ורישא דאשגחותא, רישא דכל אתוון, כחדא. אל : נטיל אל"ף סיועא דההוא מגדלא דפרח באוירא לגביה, ועליה סליק בשמא.

מאמר ל"ב נתיבות החכמה, י מאמרות וכ"ב אותיות

רסה) תלתין ותרין שבילין אינון דנפקי מאורייתא, ואינון רזא דעשר אמירו, ועשרין ותרין אתוון דאורייתא. וכלהו נפקי מרזא דנקודה עילאה. עשר אמירו, כלהו כלילן ברזא דאורייתא, ם דאיהו מלך עילאה, רזא דתורה שבכתב, עלמא דאתי.

רסו) ם ועשרין ותרין אתוון, מתפשטין, ושריין ם לאתנהרא מרישא דנהורא קדמאה, ברזא דיחודא, דתמן אתוון לאתגליא, ומתמן נהרין אתוון וסלקין, א' ם רזא דכל אתוון ברזא דאחד.

חלופי גרסאות

ח נ"א ל"ג דכר (קראקא). ע נ"א דאהקברו (דפוסים ראשונים). פ ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א עלאה דאמצעייתא (כל הדפוסים). צ נ"א דאיהו (קראקא). ק נ"א עשרין (קראקא). ר נ"א לאנהרא (קראקא). ש נ"א ל"ג רז"א (קראקא) ובהגהות אי"ג אולי צ"ל רישא.

חדר הב' שהג"ע ניזון ממנו

הסולם

מאמר

לוקחת לה לעזרה אותו המגדל הפורח באויר, שהוא בינה, ובשבילו היא עולה בשם הזה. מאמר ל"ב נה"ח, י מאמרות וכ"ב אותיות. רסה) תלתין ותרין שבילין וכו'. ל"ב שבילי החכמה הם, היוצאים מהתורה, שהיא ז"א. וה"ס עשדה מאמדות. שהם עשר ספירות, וכ"ב אותיות שבתורה, שהיא ז"א. וכולם יוצאים מסוד הנקודה העליונה, שהיא בינה, עשדה מאמדות, שהם ע"ס, כולם כלולים בסוד התורה, שהיא מלך עליון, דהיינו בבינה, שממנה נאצלת התורה, שה"ס תורה שבכתב, והיא עולם הבא, שהיא בינה (כמ"ש באדרא זוטא אות ע"ג ע"ש).

רסו) ועשרין ותרין אתוון וכו': וכ"ב אותיות מתפשטות ומתחילות להאיר מראש האור הראשון, שהוא א', שהוא ז"א, בסוד היחוד, שמשם מתחילות האותיות להתגלות ומשם מאירות האותיות ועולות, שהיא א' שה"ס כל האותיות, בסוד של אחד. כי הא', הוא מספר אחד.

יחד, והנוקבא נראית כשהיא בשלמות, שהיא כלולה בסוד כל האותיות מא' עד ת', ומשום זה המלה את, אע"פ שהיא נוקבא, אבל היא בסוד כללות הדכר שהוא א'.

רסג) וע"ד ארבעה זווגין וכו': וע"כ ארבעה זווגים הם כאן, בכתוב בראשית וג', שה"ס אדם ואשתו אברהם וכו' כנ"ל, ובכל מקום, הא' היא דכר המתחבר בנוקבא, שהיא אות אחרת, כנ"ל, וה"ס שנקדאה קרית ארבע, משום שנתחברו שם ארבעה גדולים ממוני העולם, שהם אדם ואשתו וכו'.

רסד) ל' דא מגדל וכו': האות ל' שבשם אל, היא מגדל הפורח באויר, שהוא מלך גדול, שהוא בינה, ומשום זה נקרא ז"א אל, שהעליון, שהוא בינה, והאמצעי, שהוא ז"א, הם ביחד. כי הא' היא קו האמצעי, כנ"ל, והל' היא בינה, העליון, וראש ההשגחה, שהיא בינה, הראש של כל האותיות, שהוא א', שהוא ז"א, הם ביחד. השם-אל, הוא, שהא', שהיא ז"א, 84 (דפויי דף ס"ו ס"א ס"ב)

מאמר החדר הג' שהג"ע ניזון ממנו

רסז) חדרא תליתאה, אלהים. דא ה איהו זהרא א סומקא, ב נציץ כדהבא. זהרא, דלזמנין ג נהיר וטב, ולזמנין אתחשך בחשוכא, ד ולית ליה נציצו כמה ה דהבא.

רסח) אלהים, רזא דאתערותא לגבי נוקבא, בההוא סטרא. ו דשמא דא איהו ברזא דרזין לידעי חכמתא, ז דשמא דא איהו דכר, ואתערו לגבי נוקבא בשמא דא, כלא אתער.

רסט) ואלמלא אתערו דשמא דא, צדיק לא איתער. ואע"ג דכולא ה איהו דינא, וצדיק מסטרא דימינא איהו, אבל אתערו דיליה, לאו איהו אלא מסטרא דשמאלא.

חלופי גרסאות

א ג"א איהו (קראקא). א ג"א ל"ג סומקא (קראקא). ב ג"א נציץ זהרא דלזמנין תאיבי (קראקא). ג ג"א תאיבי דל"ג נהיר וטב (קראקא). ד ג"א דלית נציצו (וויציא) ג"א דיליה נציצו (מונקאטש) ג"א דלית לה נציצו (קראקא). ה ה"ג דפוס מונקאטש כמרובעים ג"א דהוה (דפוסים ראשונים). ו ג"א שמא (קראקא). ז ג"א שמא (קראקא). ח ג"א הוא (קראקא).

חדר הג' שהג"ע ניזון ממנו

הסולם

מאמר

הוא דכר, דהיינו גבורה דז"א כנ"ל, והתעוררות בשם הזה אל הנוקבא מעורר הכל. שה"ס הכתוב, שמאלו תחת לראשי כמי"ש לפנינו.

רסט) ואלמלא אתערו דשמא וכי: ולולא התעוררות של השם הזה, אלקים, שהוא קו שמאל, הצדיק, שהוא יסוד דז"א, לא היה מתעורר. ואע"פ שהשם הזה, כולו הוא דין, והצדיק הוא מצד ימין, שהוא חסד. אבל התעוררות של היסוד אינה אלא מצד שמאל. פירוש. ז"א הוא בחינת קו ימין, כלומר שהוא בשליטת חסדים מכוסים מחכמה, ואין הארת החכמה מתעוררת בו אלא בשעת הזווג עם המלכות, כי אז הוא משפיע הארת החכמה אליה. ולפיכך בשעה שז"א רואה את המלכות, הוא מתעורר ליחוד עמה, כדי להשתלם בהארת החכמה. וז"ס הכתוב, הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני. כי עינים ה"ס החכמה. וז"ש. ואע"ג דכולא איהו דינא וצדיק מסטרא דימינא איהו, כי יסוד דז"א שנקרא צדיק. הוא בחינת קו ימין, שדרכו רק בחסדים מכוסים מחכמה, ואיך נאמר, שלולא השם אלקים, לא היה מתעורר הצדיק אל הנוקבא. ומשיב, אבל אתערו דיליה לאו איהו אלא מסטרא דשמאלא, כי מתוך שז"א חושק להשתלמות השמאל

רסז) חדרא תליתאה אלקים וכי: החדר השלישי, שגן עדן ניזון ממנו (כנ"ל אות דל"ג) הוא השם אלקים. זה הוא זהר אדום בוצץ כזהב. זהר, שלפעמים הוא מאיר והוא טוב ולפעמים נחשך בחשכה, ואין לו התנוצצות כמו זהב.

פירוש. החדר השני (הנ"ל באות רנ"ה) הוא חסד, קו ימין דז"א, שה"ס השם אל, כנ"ל. והחדר השלישי, ה"ס גבורה, קו שמאל דז"א, שה"ס השם אלקים. והקו השמאל ה"ס צבע אדום, וכשהוא מאיר בהארת החכמה, הוא מתנוצץ כזהב. וז"ש דא איהו זהרא סומקא נציץ כדהבא. אמנם כל זה אמור בשמשמאל מיוחד עם החסדים שבקו ימין, אבל אם אינו כלול עם הימין, אין החכמה שבו יכולה להאיר, והוא חשך ולא אור, (כנ"ל בראשית א' דף מ"ז ד"ה נפיק) וז"ש, זהרא דלזמנין נהיר וטב, דהיינו בשעה שהוא כלול עם הימין, ולזמנין אתחשך בחשוכא וכי: היינו בשעה שהוא שמאל בלי ימין.

רסח) אלקים, רזא דאתערותא וכי: השם אלקים, בצד הזה, שהוא שמאל, הוא סוד התעוררות אל הנוקבא, שהיא המלכות. כי המלכות נבנית מצד שמאל. כי השם הזה הוא בסוד הסודות ליודעי החכמה, כי השם הזה

רע) אדם שבק סטרא דא, ואתער בהווא טופסרא דדהבא, ו דנפיק מלכלוכא דהתוכא דיליה.

רעא) אלהים, א, כ דכר, ל להי"ם, אתערותא דצדיק, ו ואיהו, נ מיליה בפריעו, בלא סטר ערלה כלל. ודא איהו כד אדכר שמא דא לטב, כגון ויזכור אלהים את בריתו, דאתער ברית. ברזא דא, ואלהים פקוד יפקוד.

רעב) בסטרא אחרא, אורייתא אסהידת על דינוי, דהא ו מתמן ערלה נפקת. לזמנין שמא דא, ו נוקבא ירתא ליה, בגין ו לאתדנא עלמא בהווא רזא דערלה. כד אתתקף האי אלהים לעילא, ואתקשי ההוא ערלה, ופריעה לא אשתכח.

רעג) ועל דא, לטב בפריעו איהו, דהא אתפרע ערלה ואתעבר, ואתגליא רזא דברית קדישא. וכולא ברזא דאלהים איהו. ו דהא גוון דא אתהפך לכמה גוונין, לזמנין הכי, ולזמנין הכי, ו דא איהו ברזא דאלהים.

חלופי גרסאות

ס ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א דנפקי (קראקא) נ"א מה דאפיק ומלכלכא בהיתוכא (כל הדפוסים).
י נ"א אחת (מונקאטש). כ נ"א דבר (מונקאטש). ל נ"א אלקים (מונקאטש). מ נ"א דאיהו (קראקא). נ נ"א בפריעו מילה (קראקא). ס נ"א תמן (קראקא). ע נ"א ל"ג נוקבא (חינציא). פ נ"א לאתדנא בהווא שמא עלמא ברזא דערלה (דפוסים ראשונים) נ"א לאתדנא [עלמא] בהווא שמא ברזא דערלה (מונקאטש). צ נ"א דהווא (קראקא). ק ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א דהא (כל הדפוסים).

חדר הג' שהג"ע ניזון כמנו

הסולב

מאמר

מילה ופריעה. המרחיק הקליפות שלא יינקו מן השמאל, וז"ס אותיות להי"ם דאלקים שהם אותיות מילה. הי"ש להי"ב, אתערותא דצדיק ואיהו מילה בפריעו בלא סטר ערלה כלל. שאין ממנו יניקה לקליפה היונקת מיסוד הנק' ערלה. וכל מקום שנזכר אלקים לטוב, הוא בסדר הזה.

רעב) בסטרא אחרא אורייתא וכו': בצד האחר, דהיינו כשאינו כלול בימין, התורה מעידה על דינוי, כי משם יוצאת הערלה. לפעמים יורשת הנוקבא השם הזה, אלקים, כדי לדון העולם בסוד הערלה, דהיינו ע"י הקליפות הנקראות ערלה, והוא בעת כשמתגבר השם אלקים הזה למעלה בדיניס שהוא הנוקבא, ומהקשה הערלה היא לדון העולם, ופריעה, שה"ס גילוי המוחין, אינה נמצאת. מילה ה"ס הרחוקת הקליפה הנקראת ערלה. ופריעה ה"ס גילוי המוחין ד"ה, שהיא אותיות פרע י"ה.

רעג) ועל דא לטב וכו': וע"כ אלקים לטיב הוא על ידי פריעה, כי הערלה נפרעה ונעברה, ונגלה סוד הברית הקדושה, דהיינו הנוחין ד"ה, והכל הוא בסוד השם אלקים. כי גוון זה של השם אלקים, מתהפך לכמה אפנים, לפעמים כך ולפעמים כך (כנ"ל באות רע"א) וזה הוא בסוד השם אלקים.

אלקים

השמאל ע"כ הוא מתעורר אל היחוד עם המלכות. כנ"ל.

רע) אדם שבק סטרא וכו': אדם עזב את הצד הזה, דהיינו הצד השמאל הכלול בימין, שה"ס זהב, והתעורר בפסולת הזהב הזה, היוצא מהטינוף של ההתוך שלו. כי ע"י אכילת עצה"ד, הותך הזהב, שה"ס שמאל כלול בימין, והשמאל נפרד מן הימין ואז נעשה השמאל פסולת הזהב, שלא יצלה לכלום. רעא) אלקים א' דכר וכו': השם אלקים, הא' דאלקים היא זכר, שהוא ז"א, להי"ם דאלקים, הם התעוררות הצדיק, שהוא יסוד דז"א, וליה"ם הם אותיות מילה, דהיינו מילה ופריעה, בלי צד ערלה כלל. וזה הוא כשנזכר שם זה, אלקים, לטוב, כמו ויזכור אלקים את בריתו, שנתעוררה הברית, שהיא יסוד, ובסוד זה, הוא ואלקים פקוד יפקוד, שהוא בסוד מילה ופריעה.

פירוש. השם אלקים נזכר לפעמים לטוב, ולפעמים הוא נחשך (כנ"ל אות רס"ז) כי כשהשמאל כלול בימין ע"י הקו האמצעי הוא טוב, ואם נפרד מקו ימין הוא נחשך ומעניש את הרשעים. וז"ש אלקים א' דכר, כי הא' מורה על ג' קוין, שהם ז"א, הבלולים זה בזה, שאו נתעורר היסוד דז"א בבחינת

מאמר ג' שמות אלהים

רעד) אלהים, תלת שמהן אינון. חדא, ר אלהים חיים, דאיהו ט אלהים חיים ומלך עולם. אלהים, דפחד יצחק. אלהים בתראה. ת ותמן מתפשטין אלהים דפחד יצחק.

רעה) אשגחותא דיליה, ת חציו אל הים הקדמוני א דייקא. וחציו אל הים האחרון. אל הים ב האחרון דייקא. ג דאתקרי בשמא דא.

רעו) ז ובגין דנפיק מלעילא, אית ה ליה רשו ו לאכללא ימינא בגויה. וכד אתכלילא ימינא בגויה, כדין ז איהי בחדוא, ואחיד בגו ימא תתאה תחות ח רישא. דכתיב ח שמאלו תחת לראשי, כדין אתקרי אלהים, דהא אזיל אל הים האחרון. ודא איהו ט חדרא. תליתאה, כ מההוא מלך עילאה.

מאמר החדר הד' שהג"ע ניזון ממנו

רעז) חדרא רביעאה, דיוקנא דיעקב סבא, ברזא יהו, דנטיל ירותא ז דאבא ואמא, ואיהו אתרבי בגויהו, ואזל לקמיהו.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ת (זכריה יד) רעה בהשמטות ז"א רסא: ד"י שלח רב. א) (טה"ש ב) ב"א רפא ז"ה תולדות כט כי תשא עה חקת סח. דייקא (כל הדפוסים). ב ג"א ל"ג האחרון (דפוסים ראשונים). ג ג"א לאתקרי (דפוסים ראשונים). ד ה"ב דפוס ירושלם במרובעים ג"א ובגין דנטיל (מונקאטש) ג"א ובגין כך מה דנטיל (דפוסים ראשונים) ה ג"א לה (כל הדפוסים בשם ס"א). ו ג"א לאתכללא (קראקא). ז ג"א איהו (דפוסים ראשונים). ח ג"א רישה ונ"א רישה (קראקא). ט ג"א כחדא ול"ג תליתאה (קראקא). י ג"א ל"ג תליתאה (קראקא). כ ג"א ל"ג מההוא (כל הדפוסים בשם ס"א). ל ג"א מאבא (קראקא).

מאמר ג' שמות אלקים

הסולם

מאמר

הוא הולך אל הים האחרון. וזה הוא החדר השלישי הנמשך מאותו המלך העליון שהוא בינה. (כנ"ל אות רס"ז) פירוש. ז"א נמצא תמיד בחסדים מכוסים מחכמה, דהיינו תחת שליטת הימין. כי אין השמאל יכול להתגלות בו מחמת שליטת הימין. חוץ משעה שמזדווג עם המלכות. שאז מתעורר להמשיך החכמה שבשמאל לצורך המלכות. וז"ש. כדין אתקרי אלקים. שה"ס הארת החכמה שבשמאל דהא אזיל אל הים האחרון. משום שהולך להשפיע אל הים האחרון שהוא המלכות. ולולא זה, אין השם אלקים מתעורר בו.

מאמר החדר הד' שהג"ע ניזון ממנו

רעז) חדרא רביעא וכו': החדר הרביעי מחדרים שג"ע ניזון מהם (כנ"ל באות רל"ג) הוא צורת יעקב סבא. שהוא ז"א. בסוד יה"ו. המקבל ירושת אבא ואמא. שהם י"ה. והוא ז"א שה"ס ו', התגדל ביניהם בין י"ה והולך לפניהם. דהיינו יה"ו. שהו' הולכת לפני י"ה.

אורח

רעד) אלקים תלת שמהן וכו': אלקים, ג' שמות הם. א) אלקים חיים. שהוא בינה, שהוא אלקים חיים ומלך עולם. ב) אלקים דפחד יצחק, שהוא גבורה דז"א. ג) אלקים אחרון, שה"ס המלכות, ושם במלכות, מתפשטים אלקים דפחד יצחק, שהוא גבורה דז"א. רעה) אשגחותא דיליה חציו וגו': ההשגחה שלו, של השם אלקים. חציה אל הים הקדמוני, הקדמוני הוא בדיוק, שהוא בינה. וחציה אל הים האחרון, אף הים האחרון, הוא בדיוק, שהוא מלכות, שהיא הספירה האחרונה, שהיא נקראת בשם הזה.

רעו) ז ובגין דנפיק מלעילא וכו': ומשום שהשם אלקים, שהוא גבורה דז"א, יוצא מלמעלה, משם אלקים שבבינה, יש לו רשות לכלול הימין עם השמאל. וכשנכלל הימין עם השמאל, אז ז"א הוא, בשמהה, ואוחז בים התחתון, שהוא המלכות, תחת הראש, כלומר, שמשפיע אל ג"ר שלה, שנק' ראש. שכתוב, שמאלו תחת לראשי, אז נקרא ז"א אלקים, כי

רעח) אורח דצניעו דכל מ עלמא, הכי אתחזי, כגוונא דסידורא דאתון
 דמארי כולא, כמא דאינון ס מסתדרון יהוה. אורחיה דדכורא, לשואה תדיר
 ע נוקביה לקמיה, *) לאשגחא בה, פ ולאסתלקא ז מינה חשדא וקנאה, ולא
 יהיב פ עינוי ר באנתו אחרא. י זכר, ה' נוקבא. י"ה, הא נוקבא לקמי דכורא,
 בגין לאסתכלא בה תדיר. ברא אזיל לקמיה אמיה, לחפיא לה מעינא. בגין
 יקרא ט דיליה ת ויקרא דאבוי. וסימנך ב בן פורת יוסף. דכתיב, ו) ואחר נגש
 יוסף ורחל, יוסף א לקמי אמיה.

רעט) ב יעקב נטיל נוקביה, ג ושוי לה לקמיה, לאשגחא בה ז תדיר ולא
 ה באחרא. הה"ד, ו) תמיד עיני ה' אלהיך בה, דלא תסתלק מעינא רגעא חדא.
 ודא איהו סדרא דאתון קדישין, למהוי סידורא דא עילא ותתא.
 רפ) אתון אלין אתרשימו ברשימו דלהון, כד נפקו לבר מחילא ותוקפא
 דשופר. ו כדין בשעתא דנפקי מחילא ותוקפא דשופר, מגו דחיקו, ז דאתעביד
 קלא כלילא ח מאש ס ורוח ומים, אתון אתגלימו, ואתרשימו בפרצופין דלהון,
 כל חד וחד כדקא חזי לון, ואתיישרו בדוכתייהו.

מסורת הזהר חלופי גרסאות

ב) (בראשית מט) וישלח קצד ז"ח וישב סו. ג) (שם
 לג) וישלח קצד בלק שכב. ד) (דברים יא) לך תמו
 ז"ח פו ט"ב.
 ז) (בראשית מט) וישלח קצד ז"ח וישב סו. ג) (שם
 לג) וישלח קצד בלק שכב. ד) (דברים יא) לך תמו
 ז"ח פו ט"ב.
 ז) (בראשית מט) וישלח קצד ז"ח וישב סו. ג) (שם
 לג) וישלח קצד בלק שכב. ד) (דברים יא) לך תמו
 ז"ח פו ט"ב.
 ז) (בראשית מט) וישלח קצד ז"ח וישב סו. ג) (שם
 לג) וישלח קצד בלק שכב. ד) (דברים יא) לך תמו
 ז"ח פו ט"ב.
 ז) (בראשית מט) וישלח קצד ז"ח וישב סו. ג) (שם
 לג) וישלח קצד בלק שכב. ד) (דברים יא) לך תמו
 ז"ח פו ט"ב.

מאמר הסולם חדר הדי שהגיע גיוון ממנו

רעח) אורח דצניעו דכל וכו': דרך
 הצניעות של כל העולם כך נראה, כמו סידור
 אותיות השם של רבון הכל, כמו שהן מסתדרות
 ו"ח ו"ה. דרך הזכר הוא, לשים תמיד הנוקבא
 שלו לפניו, כדי להשגיח בה, ולהסיר ממנה
 חשד וקנאה, ולא יתן עינוי באשה אחרת. כך
 אותיות השם, ו' ה"ס דכר, שהוא אבא. ח'
 ה"ס נוקבא, שהיא אמא, הרי שבשם ו"ה,
 נמצאת הנוקבא לפני הדכר, כדי שיסתכל
 בה תמיד. הבן שה"ס ו', הולך לפני אמו שהיא
 ח' ראשונה, כדי לכסות עליה מעין זרים,
 בשביל כבודו וכבוד אביו. וסימנך, בן פורת
 יוסף, וכתוב, ואחר נגש יוסף ורחל, שיוסף
 הלך לפני אמו. לכסותה מעינו של עשו הרשע.
 נתבאר למה ח' לפני ו' ו' לפני ח'. שהן
 אותיות יח"ו שבשם.

רעט) יעקב נטיל נוקביה וכו': יעקב,
 שה"ס ו' דהיינו ז"א, לקח נוקביה, שהיא ח'
 שהיא מלכות, ושם אותה לפניו, כדי להשגיח
 בה תמיד, ולא באחרת. ז"ש, תמיד עיני
 ה' אלקיך בה, כדי שלא תסוד מן העין אפילו
 דגע אחד. וזהו סדר אותיות הקדושות, שסדר
 זה יהיה למעלה ולמטה, ונתבאר סדר ד'
 אותיות י"ה ו"ה.

רפ) אתון אלין אתרשימו וכו':
 אותיות אלו נרשמו ברושם שלהם, לאחר
 שיצאו לחוץ מכחו ותקפו של השופר, שהוא
 בינה, אז כשיצאו מכחו ותקפו של השופר,
 מתוך הדחק מחמת שנעשה קול כלול מאש
 ורוח ומים, נגלמו האותיות, דהיינו שנעשה
 בהן ממשות, ונרשמו בפרצופין שלהם, כל אחת
 ואחת כראוי לה, ונתישרו במקומם.

רפא) גניזין הוּו אתוון גו שופר, בלא רשימו דאתחזי כלל, כיון דנפקי, אתגלימו כולהו, ואתרשימו בדיוקנייהו, כל חד וחד כדקא חזי ליה, כמא דאתחזי גו רזא כ דנקודין.

רפב) חדריו, חדרין טמירין. הביאני, גו אינון אתוון, למהוי בנייהו

חלופי גרסאות

כ ג"א דנקודיו (דפוסים ראשונים). ל ג"א חדריו חודין (קראקא).

חור הד' שהג"ע גיזון ממנו

הסולם

מאמר

ותו"מ דבינה, וע"כ הוא נחשב כגוף הבינה, ויש לו כח ליחד הימין והשמאל דבינה, ולקבוע שם צורת כ"ב האותיות.

ועכ"ז, כיון שסוף סוף אין מקומו של ז"א בבינה, אלא שהוא שם בבחינת עלית מ"ן, אין האותיות נשלמות שם בבינה לגמרי, כי כח הדין המגביל שבמסך דחירק אין שם בכל תקפו. אלא אחר שז"א חוזר למקומו עם ג' הקוין שקבל מבינה, בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא. או מתעורר כח הדין שבמסך דחירק שבו ומשלים גבולן של האותיות, ואז נשלמות לגמרי.

וזה"ש (באות ר"ט) אתוון אלין וכו' כד נפקו לבר מחילא ותוקפא דשופר. כי לפני שהאותיות, שה"ס ג' קוין, יוצאות לחוץ מבינה למקום ז"א, אין בהם שלמות, משום שכח הדין שבמסך דחירק שבקו האמצעי אינו יכול לשלוט למעלה ממקום מציאותו. כנ"ל. כדן בשעתא דנפקי מחילא ותוקפא דשופר מגו דחיקו דאתעביד קלא כלילא מאש ורוח ומים, דהיינו מתוך דחקות הדינים שבמסך דחירק, שבקו האמצעי, שהוא ז"א הנקרא קול, כי במקום ז"א יש לו כח לשלוט בכל תקפו להיותו במקומו. אתוון אתגלימו ואתרשימו בפרצופין דלהון אז נשלמו חקיקת ורשימת האותיות כל חד וחד כדקא חזי לון ואתיישרו בדוכתייהו כי אז נקבעו גבולותיה של כל אות ואות ובאו במקומן כראוי להן. וזה"ש (באות רפ"א) גניזין הוּו אתוון גו שופר, בלא רשימו דאתחזי כלל, שבעודן בבינה, לא נרשמו האותיות כל אחת בגבולותיה, מחמת חולשת כח הדין שבמסך דחירק, שהוא למעלה ממקום מציאותו כנ"ל. כיון דנפקי אתגלימו בלהו וכו' כיון שיצאו מן הבינה ובאו למקום ז"א, נתגלמו, דהיינו שקבלו ממשות מן הדין שבמסך דחירק ונקבע גבולה של כל אות וכו'.

רפב) חדריו חדרין טמירין וכו': וזה"ש הביאני המלך חדריו, חדריו היינו חדרים נסתרים

רפא) גניזין הוּו אתוון וכו': גנוזות היו האותיות בתוך השופר, שהוא בינה, בלי רשימה נראית כלל, כיון שיצאו, נגלמו כולן, ונרשמו בצורתן, כל אחת ואחת כראוי לה, כמו שנראה בסוד הנקודות שמתחתיהן.

פירוש. האותיות ה"ס הכלים להתלבשות האורות, הנותנים גבול לכל אור בשיעור התפשטותו, והן כ"ב אותיות, כי עיקרן הוא ז' אותיות, שהן ז' כלים, חג"ת נהי"מ, אלא לפי שיש בהם ג' קוין, יש ג"פ שבע אותיות, שהן כ"א אותיות, ובקו אמצעי יש תוספת אות אהת בסוד המסך דחירק שבו, שהיא שורש היחוד והגבולים היוצאים מקו האמצעי, וע"כ יש בקו האמצעי, שמונה אותיות, ועם י"ד שבב' קוין ימין ושמאל, הם כ"ב אותיות, וסדר יציאת האותיות הוא כסדר יציאת ג' קוין, שבב' קוין ימין ושמאל היתה מחלוקת ביניהם, עד שיצא הקו האמצעי ותקן אותם על היכנם. וזה"ש חז' האותיות חג"ת נהי"מ דימין וחג"ת נהי"מ דשמאל היו לחים, כלומר, שהיו נדחקים כל אחד בגבול של חבירו, דהיינו שהיתה ביניהם מחלוקת, עד שבא הקו הג', ונקרשו, כי הוא סידר גבולו של כל אחד, שהכלים דשמאל לא יאירו אלא מנוטה למעלה, והכלים דימין יאירו ממעלה למטה, ולא נתערבו עוד כל אחד בגבול של חבירו, דהיינו שנשקטה המהלוקת, שז"ס שנקרשו ע"י הקו האמצעי (וע"י כל זה בזהר בראשית א' אות ל"ד, שהארכתי בזה)

וכל כח הקו האמצעי להשקיט המחלוקת הוא בתוקף הדינים של מסך דחירק שלו (כמ"ש בפלפלה"ס אות ל"ח ע"ש) ונודע שכל דין אינו שולט אלא ממקום יציאתו ולמטה, ולא ממנו ולמעלה, וכיון שהמסך דחירק הוא בבחינת ז"א, שהוא למטה מן הבינה, יש לשאול, איך הוא שולט להכריע בכח הדין שלו את הקו השמאל שבבינה וליחדו עם הימין, והתשובה היא, כי זה הוא מחמת שז"א עלה למ"ן לבינה, מחמת היותו דבוק בבינה

ס גופטרא בחבורא חדא. וכל דא נ למה. (ח) נגילה ונשמחה בך, ס בגין דיהא
ע לן חדווא בך.

מאמר כ"ב אותיות ומנצפ"ך

רפג) על פומא דאליהו אתגזר. (ח) משכני אחרין נרוצה. כתיב (ז) ויברא
אלהים את האדם בצלמו וכו'. כד ברא קב"ה לאדם, כמא דאמרו חברייא
זכאין פ אינון, דו פרצופין אתבריאו באתוון עילאין רברבין. זכאתוון ז זעירין
תתאין.

רפד) אתוון עילאין רברבין, הוו באורח מישור לגבי דכר. אתוון זעירין
תתאין, ק הוו בהיפוכא לגבי נוקבא. אתוון עילאין רברבין, הוו באורח מישור
לגבי דכר, אב גד, וכן כולהו, כמה דאתחזי למיהך אתוון באורח מישור לגבי
דכורא. אתוון זעירין תתאין, הוו בהפוכא למפרע גו נוקבא, תשרק, וכן כולהו,
כמא דאתחזי גבי נוקבא, ר דהוות מאחורא, קשר דתפילין דאיקרי אהור.
רפה) כד"א אהור וקדם צרתני, אהור, לגבי ט נוקבא. וקדם, לגבי דכורא.
ודא איהו דכתיב, (ח) וראית את אחורי, דא נוקבא דהות מאחורא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ה) (שה"ש א) תולדות מו. (ו) (שס) לעיל ריו להלן (ח) (כראשית א) הקסה"ו רלו. (ח) (שמות לג)
ז"ח אחרי מות נ.
(קראקא) ונ"א אתין (וינציא). צ נ"א זהירין (קראקא). ק נ"א בה (קראקא). ר נ"א דהה (קראקא). ש ה"ג
ס נ"א גפטרא ונ"א גו פטרא (קראקא). נ נ"א ל"ג
למה ונ"א למה ול"ג וכל דא (קראקא). ס נ"א ל"ג
כגין (קראקא). ע נ"א לון (קראקא). פ נ"א אתיון
ק נ"א בה (קראקא). ר נ"א דהה (קראקא). ש ה"ג
דפיסים ראשונים נ"א נוקבין (מונקאש).

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

הסולם

מאמר

ומפרש. האותיות העליונות הגדולות, היו
בדרך ישר אל הזכר, שהוא ז"א. האותיות
הקטנות התחתונות היו בסדר הפיך אל הנוקבא
שהיא המלכות. ומפרש יותר. האותיות העליונות
הגדולות היו בדרך ישר אל הזכר, היינו בסדר
ישר, א"ב ג"ד, וכן כולן, כמו שהאותיות
ראויות ללכת בדרך ישר אל הזכר, שה"ס
פניס. האותיות הקטנות התחתונות היו בסדר
הפוך, למפרע, אל הנוקבא, שהוא מלכות,
היינו תשר"ק צפע"ס, וכן כולן, שמחתהיליס
בת' ומסתיימים בא'. כמו שראוי להיות אצל
הנוקבא שהיתה מאחורי ז"א. בסוד קשר של
תפלין שנקרא אהור. שהוא מאחורי הראש.

רפה) כד"א אהור וקדם וגו'. כמו
שאתה אומר, אהור וקדם צרתני, שפירושו,
אהור אצל הנוקבא, שהיתה מאחוריו. וקדם
אצל הזכר, שהוא היה בבחינת פניס. זהו
שכתוב, וראית את אחורי, שזו היא הנוקבא,
דהיינו המלכות, שהיתה מאחוריו. פירושו, שזה
היה במצב הא' של המלכות, שהיתה אז
הנוקבא

נסתרים, כלומר שהביאה באותיות הגנוזות
שבבינה, שהדין דמטן דחירק אין לו תוקף
שמה, כנ"ל בדבור הסמוך, הביאני, בתוך
אותיות אלו דבינה, להיות כהתנשאות ביניהן
בחבור אחד. וכל זה למה, הוא כדי נגילה
ונשמחה בך, כדי שיהיה לנן שמחה בך.
גופטרא פירושו התנשאות ורוממות, מלשון
גיפתנותא, שעל גאונך תרגם יונתן גיפתנותא
(שמות ט"ו ז').

מאמר כ"ב אותיות ומנצפ"ך

רפג) על פומא דאליהו וכו'. על
פיו של אליהו נחתך המאמר הזה. דהיינו
שאליהו אמרו. משכני אחרין נרוצה. כתוב,
ויברא אלקים את האדם בצלמו וכו'. כשברא
הקב"ה את אדם, הנה כמו שאמרו החברים
אשרי הם, נברא דו פרצופין, כלומר, ב'י
פרצופים זכר ונקבה יחד. שה"ס ז"א ומלכות.
דהיינו באותיות עליונות גדולות, לז"א,
ובאותיות קטנות תחתונות, אל המלכות.
רפד) אתוון עילאין רברבין וכו'.

רפו) וכד אתקשטת ה נוקבא, דקשיט לה מלכא עילאה, לאתישבא
 אתוון בדוכתייהו כדקא חזי, אעיל לון לאדרוי לאתקנא, ואתקנו אתוון.
 רפז) וכל את א דנוקבא, ב קרי לכל את דדכורא, ג ואתקנו כל את ואת
 דכר ונוקבא. וכל אם קרי ואמר, ט משכני אחריך נרוצה.
 רפח) כד אתקנו לאתחברא, ברזא דאית ב"ש אתהֶנו. ואתישובו
 אנפין באנפין. ונוקבא כד ד בעא לאתחזאה לגביה, היא אומרת, דהא אתקשטא
 ברעו דאימא, וכל אתוון אתקנו. וע"ד הביאני המלך חדריו, ה לאתקנא
 ולאקשטא כדקא יאות.
 רפט) וכל דא בגין ו דנגילה ונשמחה ב"ך. עשרין ותרין אתוון רשימין
 עילאין. ודא איהו ב"ך. ורזא דא אשר נשבעת להם בך.
 רצ) נזכירה דודיך מיין, כיון דנתחבר כחדא, בההוא חדוא דילן, ניהב
 חלקא לכל חד וחד מההוא חדוא דילן, ונרווי לון. כד"א, יזכור כל מנחותיך.
 מיין: מחדוא דילן, מסטרא ז דההוא יין דחדי כולא.
 רצא) מישרים אהבוך, ח מישרים: ט אינון שאר אתוון דאשתארו. ומאן

חליפי גרסאות

מסורת הנהר

ט) (שה"ש א) לעיל ריו רפג. ת ג"א ל"ג נוקבא (קראקא). א ג"א קרי דנוקבא
 (חינצ'יא) ג"א וכל את קרי דזכורא (קראקא). ב ג"א ל"ג קרי (מונקאטש) ג ג"א ואתקנו כל את ואת דזכורא
 ונוקבא ג"א ואתקנו כל את לאתר דכר ונוקבא (קראקא). ד ג"א בעיא (קראקא). ג"א בעאת (חינצ'יא).
 ה ג"א ולאקשטא ול"ג לאתקנא וג"א ולאקשטא ול"ג ולאקשטא (קראקא). ו ג"א נגילה (קראקא). ז ג"א
 ההוא (קראקא). ח ג"א ל"ג מישרים (קראקא). ט ג"א איהו (קראקא).

כ"ב אותיות ומנצפ"ך.

הסולם

מאמר

שהיא אות נקבה. והב' שהיא אות נקבה,
 נתחברה עם הש' שהיא אות זכר. וכו' עד"ז
 (כמ"ש להלן אות ש"א) ונתישבו פנים בפנים.
 והנוקביי כשהיא רוצה להראות אליו, לז"א,
 היא אומרת, שנתקשטה ברצון אמא, דהיינו
 בהארת הבינה, וכל האותיות נתקנו, וע"כ,
 הביאני המלך חדריו, להתקן ולהתקשט
 כראוי. שה"ס הארת ג"ד הנק' קישוט'ים.
 רפט) וכל דא בגין וכו': וכל זה משום
 שנגילה ונשמחה בך. ב"ך מורה כ"ב האותיות
 הרשומות העליונות. כי ב"ך הוא אותיות כ"ב.
 וזה הוא בך. וז"ס, אשר נשבעת להם בך.
 רצ) נזכירה דודיך מיין: פירושו, כיון
 שנתחבר יחד בשמחה ההיא שלנו, ניתן חלק
 לכל אחד ואחד מהשמחה ההיא שלנו, ונרוה
 אותם, כש"א, יזכור כל מנחותיך וגו'. מיין,
 פירושו, מן השמחה שלנו מצד היין ההוא.
 שהוא הארת החכמה, המשמח הכל.
 רצא) מישרים אהבוך: מישרים. הם
 שאר האותיות שנשארו מן כ"ב האותיות.
 ומי הן. הן מנצפ"ך. כי אין בכל האותיות
 שיהיו

הנוקבא מאחורי ז"א. שפירושו, שלא יכלה
 להשפיע כמו שאין אדם משפיע לחבירו אלא
 דרך פניו. ולא מאחוריו. והטעם הוא מפני
 שהיתה או בבחינת חכמה בלא חסדים, ואין
 החכמה יכולה להשפיע כשהיא בלי חסדים.
 (ע"י בפלפ"ס אות פ"ח)
 רפו) וכד אתקשטת נוקבא וכו':
 וכשנתקשטה הנוקבא, שהיא מלכות, דהיינו
 שבאה למצב הב', שאז חזרה להיות בבחינת
 פנים (כמ"ש בפלפ"ס אות פ"ח ע"ש) שקשיט
 אותה המלך העליון, שהוא ז"א, להחזיר
 האותיות שלה למקומן כראוי, הכניס אותה
 לחדריו להתקן, ונתקנו אותיותיה.
 רפז) וכל את דנוקבא וכו': וכל את
 של הנוקבא, שהיא המלכות, קראה לכל את
 שבזכר, שהוא ז"א, ונכללו יחד, ונתקנה כל
 את ואת להיות זכר ונקבה, וכל את קראה
 ואמרה, משכני אחריך נרוצה.
 רפח) כד אתקנו לאתחברא וכו':
 כשנתקנו להתחבר נתקנו בסוד א"ת ב"ש,
 אשר א', שהיא אות זכר, נתחברה עם הת'
 (דפ"י דף ס"ז ט"ג) 91

אינון. מנצפ"ך. דלית בכל אתון דאיקרון מישרים, בר אלין. * ואינון דאתכפלו מישרים אלין באלין, מ' במ', נ' בך, צ' בך, פ' בך, כ' בך. אלין מישרים אלין באלין, ודא בדא.

רצב) דהא עשרין ותרין אתון כלילן ב"ך, אינון דאשתארו דאינת מישרים, אהבוך לאתכללא עמך, באינון עשרין ותרין אתון.

רצג) אילין מישרים, אינון אתון טמירין גניזין גו עלמא עילאה. וכד אתגניזו אור קדמאה, אתגניזו אתון אלין. והוה ידע לון אדם. כ בתר דחטא אדם, אתגניזו כמלקדמין. עד דאתא אברהם וידע לון ברות קודשא, דשראת עליה.

רצד) לבתר אורית לון ליצחק דכתיב, ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק. יצחק אורית לון ליעקב. יעקב אורית לון ליוסף. כיון דמית יוסף, ובני ישראל הוה בגלותא, אתגניזו אתון, ואסתלקו כמלקדמין.

רצה) עד ׀ דקיימו ישראל על טורא דסיני, ואתמסרת אורייתא לישראל, ׀ אתגלו אתון, והוה ישראל ידעין לון על ברירו דלהון, ברזא דשמהן גליפין. עד דחטאו. כיון ׀ דחטאו, כתיב ׀ ויתנצלו בני ישראל את עדים. והוה ידע לון משה ויהושע ושבעים זקנים, ובהו עאלו לארעא.

רצו) כיון דאתבני בי מקדשא, ואתגלי שיר דא, אתגליפו אלין אתון, בעשרין ותרין אתון, רזא ב"ך, והיינו מישרים אהבוך.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י) (בראשית כז) וירא צ חיי שרה רס ויחי רעז. (קראקא). ל ג"א דשאר (קראקא). ׀ ג"א דאתגלו (קראקא). נ ה"ג דפוס ירושלם ג"א ואתגלו (כל הדפוסים). ׀ ג"א מוסיף דחטאו אסתלקו (ירושלם).

מאמר

הסולם

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

כל אשר לו ליצחק. יצחק הורישן ליעקב. יעקב הורישן ליוסף. כיון שמה יוסף. ובני ישראל באו בגלות, נגנזו האותיות מנצפ"ך, ונסתלקו כבתחילה.

רצה) עד דקיימו ישראל וכו': עד שעמדו ישראל על הר סיני ונמסרה התורה לישראל, נגלו האותיות מנצפ"ך, והיו ישראל יודעים אותן בברורם, בסוד שמות חקוקים. עד שחטאו. כיון שחטאו, כתוב, ויתנצלו בני ישראל את עדים. והיה יודע אותן. משה ויהושע ושבעים זקנים, ובהו באו לארץ.

רצו) כיון דאתבני בי וכו': כיון שנבנה בית המקדש ונגלה השיר הזה, נחקקו אל האותיות מנצפ"ך, ככ"ב אותיות, שה"ס ב"ך, והיינו מישרים אהבוך. שמנצפ"ך שה"ס מישרים אוהבים להתדבק בך, שה"ס כ"ב אותיות.

שיהיו נקראות מישרים, חוץ מאלו. והן שנתכפלו מישרים אלו באלו. מ' במ' נ' בך, צ' בך, פ' בך, כ' בך. אלו הן מישרים אלו באלו וזו בזו.

רצב) דהא עשרין ותרין וכו': כי כ"ב אותיות כלולות במלה בך, אלו שנשארו. שהן מישרים, דהיינו מנצפ"ך, אהבוך להתכלל עמך, דהיינו ככ"ב אותיות אלו.

רצג) אלין מישרים אינון וכו': מישרים אלו, דהיינו מנצפ"ך. הן אותיות נסתרות ונגוזות בתוך העולם העליון. וכשנגנזו האור הראשון, נגנזו האותיות האלו. והאדם הראשון היה יודע אותן. אחר שאדם חטא, נגנזו האותיות מנצפ"ך כבתחילה. עד שבא אברהם וידע אותן ברות הקודש ששרה עליה. רצד) לבתר אורית לון וכו': אח"כ ירש יצחק אותן מנצפ"ך. שכתוב. ויתן אברהם את

רצו) וכתוב; (ז) אתה כוננת מישרים. (ח) וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים. כלהו ברזא דאלין אתוון, אינון דאקרון מישרים. ואלין אתוון,

מסורת הזהר

(ז) (תהלים צט) לך רכס להלן שא. (ח) (שה"ש ז) תרומה קמט ספרא דצניעותא כג שמיני סח אמור קמה אורא רבא קע בלק פו ז"ח פה ס"ג.

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

הסולם

מאמר

וגבורה דז"א, וגבורה דמלכות. ופ"ם, הן ג' ת"ת, דיחידות ועשיריות ומאות. שהן ת"ת דבינה, ות"ת דז"א, ות"ת דמלכות. זע"ך, הן ג' נצחים, דיחידות ועשיריות ומאות. שהן נצח דבינה, ונצח דז"א, ונצח דמלכות. חפ"ף, הם ג' מיני הוד, דיחידות ועשיריות ומאות. שהן הוד דבינה, והוד דז"א, והוד דמלכות. טצ"ץ, הן ג' יסודות, דיחידות ועשיריות ומאות, שהן יסוד דבינה, ויסוד דז"א, ויסוד דמלכות. והנה נתבאר, שכ"ז אותיות, הן ט"ס דראש, וט"ס דתוך, וט"ס דסוף של הפרצוף. אמנם לפי"ז יש לשאול, למה אנו אומרים תמיד דק כ"ב אותיות, ואין אנו אומרים כ"ז אותיות, ולפי האמור, אין אנו צריכים להזכיר כלל מספר כ"ב, אלא רק כ"ז. והענין הוא, כי ב' זמנים יש בכל פרצוף, זמן קטנות וזמן גדלות. אשר בקטנות עולה המלכות במקום הבינה של המדרגה ומסיימת שם המדרגה, וחצי בינה ותו"מ של המדרגה יוצאים מן המדרגה ונופלים למדרגה שמתחתיה, שמסבה זו נסתלקו ג"ד מן המדרגה, כי לא נשארו אלא הכלים דכתר וחכמה וחצי בינה במדרגה, באורות דרוח נפש. וזהו זמן הקטנות (כמ"ש בפלפ"ס אות ט"ז י"ז ע"ש). ולעת גדלות, יורדת המלכות ממקום בינה וחוזרת למקומה, ואז חוזרים הכלים דבינה ותו"מ אל המדרגה, ואז חוזרים ג"ד, כי כיון ששוב יש ה' כלים במדרגה, שהם כח"ב תו"מ, שוב מתלבשים בהם ה' אורות נרנח"י. (כמ"ש שט באות י"ח י"ט ע"ש)

ותדע, שאלו ג' הכלים חצי בינה ותו"מ, היוצאים מן המדרגה ונופלים למדרגה התחתונה ממנה בזמן הקטנות, וחוזרים אל המדרגה בזמן הגדלות, מכונים מבחינת האותיות, בשמות מנצפ"ך. שז"ס מה שאמר: חז"ל, מנצפ"ך צופים אמרום, ששכחום וחזרו ויסודום (שבת ק"ד.). כי בזמן קטנות המדרגה, הן נשכחות, מפני שאינן במדרגה, אלא שהן נמצאות במדרגה שמתחתיה, ולעת גדלות המדרגה, שאז חוזרים המנצפ"ך ומתחברים למדרגתם. נמצא שחזרו ויפרדם: אז נקדאים בעלי

רצו) וכתוב אתה כוננת גוי: וכתוב, אתה כוננת מישרים. וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים. כולם הם סוד אותיות אלו מנצפ"ך, שהן נקראות מישרים. ואלו האותיות הן ספירות גנוחות תוך העולם הבא, שהוא בינה, וכולן הן מבוע אחד מבוע תוך המחשבה בחקיקת סודות השמות הקדושים, בחקיקת דבר ונוקבא, שיתרצו ויסכימו זה לזה להיות יחד, כי אין בכל האותיות רצון והסכמה של אלו באלו להיות יחד זו בזו, חוץ מאלו האותיות מנצפ"ך.

ביאור המאמר. כבר ידעת שהאותיות ה"ס הכלים שבכל פרצוף, גם נודע שבכללות אין יותר מג' כלים בכל פרצוף, שהם בינה וז"א ומלכות, כי לחיה ויחידה אין כלים. וה"ס ראש תוך סוף של הפרצוף, אמנם בפרטות, יש ט' ספירות בבינה, שה"ס ראש הפרצוף, ויש ט' ספירות בז"א, שה"ס תוך הפרצוף, ויש ט' ספירות במלכות שה"ס סוף הפרצוף.

וה"ס כ"ז אותיות, שהם לפי מספר הספירות שיש בפרצוף, דהיינו ט' כלים דבינה, וט' כלים דז"א, וט' כלים דמלכות. ט' הכלים דבינה, הם בסוד יחידות, שהם האותיות מא' עד י', וט' כלים דז"א, הם עשיריות, והם האותיות מ"א עד ק', וט' כלים דמלכות הם מאות, והם האותיות מ'ק' עד ק' אדוכה, שהן ק' ד' ש' ת' ד' ס' נ' ה' פ' ק'. והם סוד הצירוף של האלפא ביתא אי"ק בכ"ד וכו', אשר כל אחד הוא צירוף מדת"ס, שהם בינה ז"א ומלכות, כי אי"ק, הן ג' כתרים, דיחידות ועשיריות ומאות, כתד דבינה שהוא א', כתד דז"א שהוא י', וכתד דמלכות, שהוא ק'. ככ"ך, הן ג' חכמות, דיחידות ועשיריות ומאות, חכמה דבינה, שהיא ב', וחכמה דז"א, שהיא כ', וחכמה דמלכות, שהיא ר'. גל"ש, הן ג' בינות, דיחידות ועשיריות ומאות, שהן בינה דבינה, ובינה דז"א ובינה דמלכות. דמ"ת, הן ג' חסדים, דיחידות ועשיריות ומאות, חסד דבינה, וחסד דז"א, וחסד דמלכות. הנ"ך, הן ג' גבורות, דיחידות ועשיריות ומאות, שהן גבורה דבינה,

כתרין גניזין גו עלמא דאתי אינון. וכולהו נביעו בתר נביעו גו מחשבה,

מאמר

הסולם

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

לו"א, וכאתוון זעירין תתאין, דהיינו כ"ב אותיות קטנות לנוקבא. וכבר נתבאר שה"ס ט' הכלים דראש וט' הכלים דתוך, וד' הכלים דסוף שבז"א או שבנוקבא שמספרן כ"ב. שהן עיקר המדרגה והן קבועות בה תמיד. אבל ה' אותיות מנצפ"ך אינן קבועות בה, כי אינן נמצאות אלא בשעת גדלות. וע"כ הן נבחנו לתוספת בלבד.

ומהמתבאר, תבין להבחין בין כ"ב אותיות למנצפ"ך, שכ"ב אותיות ה"ס קו ימין שבמדרגה, שה"ס חסדים, ומנצפ"ך הן קו שמאל שבמדרגה, שה"ס הארת החכמה שבשמאל. כי מצב הקטנות, בעת שבינה ותו"מ חסרים מן המדרגה, שה"ס כ"ב אותיות, הוא קו ימין, ואותם בינה ותו"מ החוזרים אל המדרגה לעת גדלות, שה"ס מנצפ"ך, הן קו שמאל (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ג ול"ד) ח"ש (באות רפ"ט) וכל דא, כגין דנגילה ונשמחה ב"ך, עשרין ותריין אתוון וכו', דהיינו שאמרה שכל מה שהנוקבא זכתה לקבל מז"א לעת גדלות, הוא משום שזכתה להדבק בכ"ב אותיות דז"א, שה"ס החסדים הקבועים בז"א, שאינם משתנים. וז"ש, ורזא דא, אשר נשבעת להם ב"ך, דהיינו בכ"ב האותיות הקבועות בו תמיד, שהם החסדים, ששם היא השבועה.

וז"ש (באות רצ"א), מישרים אינון שאר אתוון דאשתארו ומאן אינון מנצפ"ך. כי אלו האותיות נשארו בעת קטנות מחוץ מז"א, וע"כ אינן עיקרים בו, ואינן בחשבון האותיות הקבועות בו. וכבר ידעת שמנצפ"ך אלו ה"ס קו שמאל. ונודע שהשמאל אינו יכול להאיר מטרים שקו האמצעי מיחד אותו בימין (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ה ול"ח) והקו האמצעי נקרא ישר, משום שהארתו כוללת ימין ושמאל בדרך ישר, ואינה נוטה לא לימין ולא לשמאל. ומתוך שמנצפ"ך אלו הן בחינת קו שמאל, שאינן יכולות להאיר בלי תקון הקו האמצעי הנקרא ישר, ע"כ נקראות גם הן מישרים, מחמת התקון הישר הרובץ עליהם. וז"ש, דלית בכל אתוון דאיקרון מישרים בר אלין, שהוא מטעם האמור, שכ"ב האותיות כולן, יכולות להאיר בלי עזרת הקו האמצעי, חוץ מן המנצפ"ך, שהן אינן יכולות להאיר אלא בתקון הקו האמצעי הנקרא ישר, המתקנם שלא יאירו אלא ממטה למעלה כמ"ש שם.

וז"ש

בעלי המדרגה בשם צופים, משום שמשיגים הארת החכמה המכונה ראייה.

והנה מקור האותיות הוא מבינה, אבל שם עוד לא נתגלמו כראוי, עד שבאות לו"א, ובז"א הן מתגלמות ונשלמות. ולפיכך נבחנו האותיות שמתחילות רק בז"א. ונודע, שעיקר ז"א הוא הקטנות שבו, שהוא בו"ק בלי ראש, כי הוא מדת הקביעות שבו. אבל מדת הגדלות, אינם עיקר בו, אלא תוספות מוחין בלבד. ונמצא שעיקר הז"א הוא רק כ"ב אותיות, והמנצפ"ך הן אצלו בבחינת תוספת ולא עיקר. ומשום זה, אנו חושבים רק כ"ב אותיות, ולא כ"ז.

והנה אנו מבחינים יציאת בינה ותו"מ מן המדרגה, רק בט' ספירות דמלכות, שהם במספר מאות, אשר קרש"ת ה"ס כתר חכמה וחצי בינה שנשאר במדרגה, שק' היא כתר, ר' היא חכמה, ש' היא חצי בינה, והת' היא מסך המסיים את הפרצוף. ומנצפ"ך, הן חצי בינה ותו"מ שיצאו ממדרגת ז"א, ונפלו למדרגה שמתחתיו, שהיא הנוקבא. שמשום זה לא נשאר בז"א, אלא ט' אותיות דבינה, שבו, וט' אותיות דז"א שבו, וד' אותיות שבמלכות שבו, שהם כ"ב אותיות. והטעם שאין אנו מבחינים יציאת בינה ותו"מ מן המדרגה בט' אותיות דבינה שהן יחידות, ולא בט' אותיות דז"א שהן עשיריות, אלא בט' אותיות דמלכות בלבד, הוא משום, כי בינה ותו"מ שיצאו מט' אותיות דבינה, שה"ס ראש של ז"א, נפלו למדרגה שמתחתיה, שהיא ט' אותיות דז"א, שהן בחינת תוך של ז"א, וכן בינה ותו"מ שיצאו ממדרגת ט' אותיות דז"א, שה"ס תוך, נפלו למדרגה שמתחתיה, שהיא האותיות דמלכות שה"ס סוף, אבל בין כך ובין כך לא יצאו מפרצוף ז"א כלל. וע"כ אינן חסרות מפרצוף ז"א, ורק בינה ותו"מ שנפלו מט' אותיות דמלכות, שהן מנצפ"ך, הן שיצאו לגמרי לחוץ מפרצוף ז"א, ובאו בפרצוף הנוקבא, וע"כ הן חסרות בז"א, ואין שם אלא ט' דבינה וט' דז"א וד' דמלכות, שהם כ"ב אותיות בלבד.

וז"ש (באות רפ"ג) כד ברא קב"ה, שה"ס בינה, לאדם שה"ס ז"א, שהוא בחינת הויה דאלפין, שהוא בגי' אדם, דו פרצופין אתבריא, דהיינו בדכר ונוקבא, באתוון ילאין רברבין, דהיינו בכ"ב אותיות גדולות

בגליפו דרזין דשמהן קדישין, בגליפו דכר ם ונוקבא, ף לאסתכמא כחדא,
דהא לית בכל אתון אסכמותא אלין באלין למהוי דא בדא, בר אלין.

חלופי גרסאות

ע נ״א ונוקבא (קראקא) נ״א מוסיף ונוקבא ונוקבא (ווינציא). ף נ״א לאסתכמא (דפיסיס ראשינים).

כ״ב אותיות ומנצפ״ך

הסולם

מאמר

אתון ואסתלקו כמלקדמין. שהמנצפ״ך חזרו
ונפלו. עד דקיימו ישראל על טורא דסיני,
וכו' אתגלו אתון. שהמנצפ״ך חזר למדרגת
ז״א, וחזר אור קדמאה. דהיינו ג״ר. כיון
דחטאו, כתוב, ויתנצלו בני ישראל את עדים.
עדים, כולל מנצפ״ך דכלים וג״ר דאורות. וכן
משה זיהושע וחקנים ידעו המנצפ״ך. כלומר
שהיו נהוברים בכ״ב אותיות דז״א. ובהו
עאלו לארעא וכו' ואתגלי שיר דא. שה״ס
אור הג״ר המלוכש בשיר השירים. אתגליפו
אלין אתון נתחברו אלו האותיות מנצפ״ך.
בעשרין ותרין אתון. רזא כ״ך. דהיינו
שמנצפ״ך חזרו למדרגה, ונכללו בימין שה״ס
כ״ב אותיות. דהיינו מישרים אהבוך. כי אחר
שנכללו בימין נקראים מישרים כנ״ל. והם
אוהבים להתחבר בכ״ב אותיות. כנ״ל. כי אינם
יכולים להאיר זולתן.

ו״ש (באות רצ״ו). וכתוב אתה כוננת
מישרים. וחכך גו'. כלחו כרזא דאלין
אתון אינון דאיקרין מישרים. שפירושו.
אשר אתה. שהוא הסד כוננו את המנצפ״ך
הנק' מישרים. כי מטרם שהמנצפ״ך נתלבשו
בחסד. לא יכלו לתאיר כנ״ל. ואלין וכו'
גניזין גו' עלמא דאתי. היינו שאורותיהן
גנוזים בבניה. הנקראת עולם הבא. וכולהו
נביעין בתר נביעין שהארת תחכמה הנובעת
ממנצפ״ך. רודפת להכלל בנביעת החסדים
עבכ״ב אותיות. שכן הוא. גו' מחשבה. שהיא
בינה בסוד חקיקת השמות הקדושים. דהיינו
בסוד מו' אלה של השם אלקים (כח״ש)
בהקדמת 99 הזהר אות ז״). וכן בגליפו
דבר ונוקבא. שהנוקבא. שיסודה היא משמאל.
שה״ס מנצפ״ך. רודפת להכלל בו״א. שעיקרו
הוא חסדים וימין. לאסתכמא כחדא. להיות
בהסכם אחד. דהיינו בשליטת החסדים. דהא
לית בכל אתון אסכמותא אלין באלין
למהוי דא בדא. בר אלין. כי אלו המנצפ״ך
אינון יכולות להאיר כלל. בלי החיבור עם
החסדים. כנ״ל. וע״כ הן רודפות אחריהם.
להיות עמהם יחד.

ו״ש. ואינון דאתכפלו מישרים אלין
באלין מ' במ' וכו'. כלומר כשמנצפ״ך
הסופיות. שהן שמאל. מתחברות בקו ימין. שהן
מנצפ״ך הפשוטות שבכ״ב האותיות. שהיהוד
הזה בעשה ע״י הקו האמצעי. או הן נקראות
מישרים. ו״ש (באות רצ״ב). מישרים
אהבוך לאתכללא עמך באינון כ״ב אתון.
מפני שאינון יכולות להאיר זולת בהתכללות
עם הימין. שה״ס כ״ב אותיות.

ומה שאמרנו. שהמנצפ״ך דז״א. בעת
קטנות. נופלות למדרגה התחתונה מז״א. שהיא
הנוקבא. הכונה היא אל הכלים בלבד בלי
האורות שבהם. אבל האורות שבהם. מסתלקים
לשורשם למדרגה העליונה מז״א. שהיא בינה.
ו״ש (באות רצ״ג). אינון אתון טמירין
גניזין גו' עלמא עלאה. דהיינו שבעת קטנות
עולים אודותיהן ונגנונים במדרגה העליונה
מז״א. שהיא בינה. וכד אתגניזו אור קדמאה.
דהיינו בעת שגנוזו אור ג״ר. הנקרא אור
קדמאה. שזה היה מחמת עלית המלכות למקום
בינה. שהוציאה הבינה ותו״מ לחץ מז״א כנ״ל.
או אתגניזו אתון אלין. דהיינו המנצפ״ך.
שאורותיהן עלו לבינה. והכלים לנוקבא דז״א.
ונעלמו מז״א. והוה ידע לון אדם. דהיינו
מטרם שחטא היו לו ה' כלים כחבתו״מ וה'
אורות נרנח״י. כי המנצפ״ך היו מחוברות
בכ״ב אותיות. והיו לו ט' כלים דבינה מא'
עד י'. שהן יחידות. וט' כלים דז״א מ' עד
ק'. שהן עשיריות. וט' כלים דמלכות שהן
מק' עד י'. ארוכה. בתר דחטא אדם.
אתגניזו כמלקדמין. שהמנצפ״ך. שהן בינה
ותו״מ. יצאו ממנו. למדרגה תחתונה. ונסתלקו
ממנו אורות דג״ר. עד דאתא אברהם וידע
לון ברוח קודשא דשראת עליה. שהעלה
מין והחזיר המנצפ״ך למדרגתם. וחזרו אורות
דג״ר. שה״ס אור קדמאה. שמטרם עלית
המלכות לבינה. וכן ליעקב שקבל מאברהם.
וכן ליוסף שקבל מיעקב. כיון דמית יוסף
וכני ישראל הוו בגלותא. דהיינו שחטאו
ישראל. או חזרו המנצפ״ך ונפלו מז״א. וחזר
ז״א לקטנותו. ז״ק בלי ראש. ו״ש. אתגניזו

רצח) ז תו. מישרים, אליו יה, דרחימו דלהון לגבי ו, ואינון אסכמותא כלא, וברעותא חדא לגבי ו. ועל דא, משכני לגביך, למהוי עמך, דהא אתוון קדישין עילאין אינון יה, אתחבר עמהון ו, ואיהו שמא קדישא עילאה. ה דיתבא תחותיה, ולית לה מגרמה כלום, תיאובתה ו דידה לסלקא לגביה, לאתחבר בהדיה, ולא סלקא אלא ברשו, ואיהי ו אומרת משכני, למהוי בהדך בחיבורא חדא.

רצט) הביאני המלך חדריו, ואתקין לי בכל זיני תיקוני, בשפירו עילאה, בגין למהוי לגבך. וע"ד נגילה ונשמחה בך, אנא וכל תיקוני, כד ה אהא לגבך בחיבורא חדא.

ש) ו נזכירה דודך, כמה דאיתמר, נרווי לכל חד וחד, ונחדי לון מההוא יין דחדי כולא, ולא נפסיק מלמחדי לון, דהא מישרים אהבוך. ולא יפסקון למיתן לך, הואיל והם אהבוך, למיתן לך, ולאנהרא לך. שא) אר"ש, ה אי ניחא קמי דמר, הא כתיב, ו אתה כוננת מישרים. אי אינון יה, מאן יכיל לאתתקנא לון, בר עתיקא דכל עתיקין, דלא ידיע כלל, וההוא דלא אתידיע, טמיר וגניז, לא אקרי אתה, ו והיכי קאמר ו כתיב אתה כוננת מישרים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) שם א) לך שיג תולדות מו. ט) (תהלים צט) ז נ"א ל"ג תו (קראקא). ק נ"א מוסיף ו' ה' לעיל רצו. (קראקא). ד נ"א ליתבא סלקא (קראקא). ש נ"א אמרת (דפוסים ראשונים). ת נ"א איהו ונ"א איהא (קראקא). א נ"א ל"ג אי (קראקא). ב נ"א אי הכי מאי איהו אתה (קראקא).

מאמר

הסולם

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

ש) נזכירה דודך כמה וכו': נזכירה דודך, פירושו, כמו שלמדנו, נרוה לכל אחד ואחד, הן לאותן הצריכים חסדים והן לאותן הצריכים חכמה. ונשמח אותם מאותו היין המשמח את הכל, שה"ס הארת החכמה. ילא נחל מלשמח אותם, כי מישרים אהבוך, שהם י"ה, דהיינו חכמה ובינה. שהם לא יחדלו לתת לך, משום שהם אהבוך לתת לך, ולהשפיע לך, ולהאיר לך. שא) אר"ש אי ניחא וכו': אמר ר' שמעון לאליהו, אם טוב לפני אדוני, אשאל אותך, הרי כתוב, אתה כוננת מישרים, ואם מישרים הם י"ה, שהם חו"ב, מי יכול לתקנם, חוץ מעתיקא דכל עתיקין, שהוא כתר, דהיינו המדרגה שהיא למעלה מחו"ב, והוא אינו ידוע כלל, ואותו הלא נודע הסתור והגנוז, שהוא כתר, אינו נקרא אתה, שהוא לשון נוכח וגלוי, ואיך אומר הכתוב, אתה כוננת מישרים.

רצח) תו מישרים אליו וכו': עוד יש לפרש. מישרים, אלו הם י"ה שה"ס חכמה ובינה, שאהבתם היא אל ה' שהיא ז"א, והם בהסכמה שלמה, וברצון אחד להשפיע אל ה'. וע"כ אומרת המלכות אל ז"א, משכני אליך להיות עמך, כי האותיות הקדושות העליונות, שהן י"ה, ה' מתחברת עמהן. והוא שם קדוש עליון, יה"ו. נע"כ ה' תחתונה שהיא מלכות, היושבת תחתיו, ואין לה מעצמה כלום, כל תשוקתה היא, לעלות אליו ולהתחבר עמו. ואינה עולה אלא ברשות ז"א, והיא אומרת, משכני, להיות עמך בחיבור אחד.

רצט) הביאני המלך חדריו: פירושו, שהמלכות אומרת, שהמלך הביאני חדריו, והתקין אותי בכל מיני תקונים ביופי העליון, כדי שאהיה אצלך. וע"כ נגילה ונשמחה בך, אני וכל התקונים שלי, כשאהיה עמך בחיבור אחד.

(שב) אמר ליה, הא אתמר ג דלית דיוקנא לאתוון בגלימו דלהון, עד דנפקי לבר, כיון דנפקי, אתגלימו ד ואתתקנו, לאתקרי בהו באינון אתוון קב"ה. ובגין כך, אתה כוננת מישרים. כיון ה דמטו לההוא אתר דאקרי אתה, כדין אתתקנו מישרים.

(שג) ועל דא ו תיאובתא לאתחברא באינון אתוון, למהוי כולא שמא שלים, ועד ז דאתתקנו אינון סטרין דילה, לא אתחברת ח באינון אתוון, למהוי כולא שמא שלים.

(שד) ועל דא *) איהי אמרת בתיקוני שפירהא, משכני אחרין נרוצה, הא ט איהי וסטרהא. הביאני המלך חדריו נגילה ו ונשמחה, הא היא וסטרהא. (שה) בגין דאיהי אתתקנת בשפירו ו תיקונהא, לאתחברא, למהוי שמא שלים בחיבורא חדא. דכד סלקא, כדין ט איהו שמא שלים, רזא דשמא ידו"ד אלהים.

(שו) ואי תימא, הא כד סלקא לאתחברא, כדין נ היא שמא שלים ידו"ד, ולא יתיר, אן הוא רזא דאלהים. אלא כד הוי שמא בשלימו, כדין אתכלילת עילא ותתא, עילא בשמא דיהו"ה. לתתא בשמא ט דאלהים. וכדין אשתלימת בכולא.

חלופי גרסאות

ג נ"א ולית (קראקא). ד נ"א ל"ג ואתתקנו (קראקא). ה נ"א דמטאן (קראקא). ו נ"א תיאובתיה (דפוסים ראשונים). ז נ"א דאתקנו (קראקא). ח נ"א עם שאר ול"ג באינון (דפוסים ראשונים). ט נ"א היא (כל הדפוסים בשם ס"א). י נ"א סטרהא (קראקא). כ נ"א הא היא וסטרהא ונשמחה בך (קראקא). ל נ"א תקונא ונ"א תקנתהא (דפוסים ראשונים). מ נ"א ל"ג איהו שכא שלים (קראקא). נ נ"א יהא (קראקא). ס נ"א אלקים ולעולם כדין (דפוסים ראשונים).

כ"ב אותיות ומנצפ"ך

הסולם

מאמר

(שב) אמר ליה הא וכו': אמר לו אליהו. הרי למדנו שאין צורה לאותיות בממשיות שלהן, עד שיוצאות חוץ מבינה. כיון שיוצאות לחוץ בעשית בהן ממשיות, ונתתקנו שהקב"ה יהיה נקרא באותיות אלו, ומשום זה, כתוב, אתה כוננת מישרים. כי כיון שהגיעו למקום שנקרא אתה אז נתתקנו מישרים.

פירושו. שאליהו תירץ לו, שמישירים סובב רק על אותיות הבינה, שה"ס י"ה, ולמדנו (לעיל אות ר"פ), שאותיות הבינה אין להם ממשיות עד שבאים למקום ז"א, ואז קונים ממשיות, ע"ש. וסו"ה אתה כוננת מישרים, שז"א הנקרא אתה, הוא המתקן את האותיות דבינה הנקראות מישרים.

(שג) ועל דא תיאובתא וכו': וע"כ חשקת המלכות היא, להתחבר באותיות אלו, שהן מישרים, כדי שיהיה הכל שם שלם, ומטרים שנתתקנו הבחינות שלה, שהן ז' הנערות

מאמר ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

(שז) כתיב, ^ט והמלך שלמה ברוך. אמאי איקרי הכי. ^ט אלא והמלך שלמה, מלכא דשלמה דיליה. דהא בכמה ^פ אתרי כתיב המלך סתם, ולא כתיב המלך שלמה. אלא המלך סתם, על בית דוד קאמר. המלך שלמה, על מלכא דשלמא דיליה קאמר.

(שח) ברוך, דהא כדין נביעו דברכאן לא הוו פסקין עילא ותתא. ברוך, דכל ברכאן נביעין מתמן, לאתברכא כל עלמין, וכל אתוון אתנהרין, כלהו בחבורא חדא, בשלימו חד.

(שט) וכדין, ירתא שמא ^צ דא, את בתראה דבשמא קדישא, לאתקרי אוף הכי ברוך. דכתיב, ^ק ברוך ה' אלהי כו' דוד ^ק אבי.

(שי) דכד אתקרי ברוך, כדין כולא איהו שמא שלים כדקא יאות, וכל עלמין אתברכאן ^ר מגו מקורא דחיי. ושמא דא, איהי עילא ותתא. לזמנין לעילא, לזמנין לתתא. זכאין אתון עמא קדישא, דרוזין קדישין עילאין אתגליין לכו.

(שיא) כד מתחברן אתוון דשמא קדישא, כדין ^{ו'} נחית לאמשכא ה', מתתא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ט) (מ"א ב) ת"ז בהקדמה יד תל"ח לג. ת"ע. ע ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א ל"ג אלא (כל כבג. תק"ח קסו ט"ד. פ) (מ"א ה). הדפוסים. פ נ"א אתר (קראקא). צ נ"א ל"ג דא (קראקא). ק נ"א מוסיף אבי [דא] את בתראה דבשמא קדישא לאתקרי אוף הכי ברוך (דפוסים ראשונים). ר נ"א גו (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

(שט) וכדין ירתא שמא וכו': ואז האות האחרונה שבשם הקדוש. שהיא מלכות. יורשת את השם הזה. שתהיה נקראת גם היא ברוך. שכתוב, ברוך ה' אלקי וכו' דוד אבי. שהיא מלכות.

(שי) דכד אתקרי ברוך וכו': כי כשהמלכות נקראת ברוך, אז הכל הוא שם שלם כדאוי, וכל העולמות מתברכים ממקור החיים, שהוא בינה. ושם זה, ברוך, הוא למעלה ולמטה. לפעמים למעלה. בז"א. ולפעמים למטה. במלכות. אשרי אתם עם קדוש, שסודות קדושים עליונים מתגלים לכם.

(שיא) כד מתחברין אתוון וכו': כשהאותיות של השם הקדוש מתחברות. אז יורדת ה', שהיא ז"א, להמשיך את ה', שהיא מלכות. ממטה למעלה. להיות חיבור אחד. וזה סוד האלפא ביתא דא"ת ב"ש, וכו'. כי אז האותיות של האלפא ביתא א"ת ב"ש

נכללים יחד למעלה ולמטה, למעלה. הוא שם והיה שהוא ז"א. למטה. הוא שם אלקים שהוא מלכות. ואז נשלמת בכל.

מאמר ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש
(שז) כתיב והמלך שלמה וגו': כתוב, והמלך שלמה ברוך. שואל, למה נקרא כך. ומשיב, אלא והמלך שלמה. היינו המלך שהשלוש שלו, שהוא ז"א. כי בכמה מקומות כתוב המלך סתם, ולא כתוב המלך שלמה. אלא המלך סתם, אומר על בית דוד. שהוא מלכות. המלך שלמה, על המלך שהשלוש שלו, אומר, שהוא ז"א.

(שח) ברוך דהא כדין וכו': והמלך שלמה ברוך. ברוך, פירושו, כי אז נביעת הברכות אינם חדרים למעלה ולמטה. ברוך, פירושו, שכל הברכות נובעות משם. שיתברכו כל העולמות, ושיאירו כל האותיות, כולם בחבור אחד, בשלמות אחת.

לעילא, למהוי חיבורא חדא, וכדין אתוון דאלפא ביתא נחתין וסלקין. א
 נחתא לגבי ת, לאמשכא לה לגביה, לאתחברא אלין גו אלין. ב' סלקא
 לגבי ש, מתתא לעילא, דהא אתמשכת מתתא, ה ובעיא לאתעטרא בבעלה.
 שיב) א רזא דאת ו, דבעי לאקמא א לכלה, באלין שירין דאיהי אתערת
 מתתא, כד איהי ב מתקשטת. ויהיב לה ידא לאמשכא ג לה לגביה, ד ואתוון
 חדאן דא לגבי דא. בשעתא דאיהי אמרת ה לגביה משכני, כדין א' דאיהו ו,
 נחית לגבי ת, לאמשכא לה לגביה.
 שיג) ובשעתא דאיהי אמרת אחרין נרוצה, סלקא ו ב', ומרהטא בתר
 ש, דאיהו ו'. וכדין עיילא איהי גו חדרי מלכא, דאינון תלת נקודין, וחדרין,
 ואכסדרין לגו חדרין, דא ז איהו אות ש, תלת נקודין, ואכסדרין לגו.
 שיד) ובשעתא דאמרת נגילה ונשמחה כך, ה אתיא ג' לאתדבקא ט באת
 ר, דהא כדין חדווא ו רעוא בעשרין ותרין אתוון, כ דאשתלימו באת ג'.
 ואת ר' אתפרעא לגביה, לנטלא מניה בלא כיסופא כלל. ואיהו לאתדבקא בה,
 ולארקא בה ז ברעוא.
 שטו) בשעתא דאיהי אמרת נזכירה דודך מיין, ה אידכרת דהא ערלה

חלופי גרסאות

ש נ"א ל"ג נחתא (קראקא). ת נ"א ל"ג ובעיא (קראקא). א נ"א לכולא (קראקא). ב נ"א מתקסטא (קראקא).
 ג נ"א ליה (קראקא). ד נ"א ו' אתחן (קראקא). ה נ"א ל"ג לגביה (קראקא). ו נ"א ומרהטא ב' כהר ש'
 (קראקא). ז נ"א איהי (קראקא). ח נ"א אתא (קראקא). ט נ"א את (קראקא). י נ"א ורעות (קראקא).
 כ נ"א לאשתלמא (קראקא). ל נ"א ברעות (קראקא). מ נ"א אתכרית (קראקא).

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

הסולם

מאמר

ב"ש. יורדות ועולות. הא' יורדת אל הת'
 להמשיכה אליו. שיתחברו אלו באלו. הב' עולה
 אל הש', ממטה למעלה. כי נמשכת מלמטה.
 ממלכות. ורוצה להתעטר בבעלה. ז"א. שהוא
 למעלה.
 שיב) א' רזא דו' וכו': ומפרש דבריו.
 א' היא סוד ו', שהיא ז"א. שהוא רוצה להקים
 את הכלה. שהיא המלכות. באלו השירים. שהיא
 מעוררת מלמטה בעת שהיא מתקשטת. וז"א
 נותן לה יד להמשיכה אליו. והאותיות שמחות
 זו לזו. בשעה שהיא אומרת אליו משכני. או
 הא'. שהיא ו'. דהיינו ז"א. יורדת אל הת'.
 שהיא מלכות. להמשיכה אליו.
 שיג) ובשעתא דאיהי אמרת וכו':
 ובשעה שהיא אומרת. אחרין נרוצה. עולה
 הב'. שהיא המלכות. ורצה אחר הש'. שהיא
 ו'. דהיינו ז"א. ואו היא נכנסת לחדרי המלך.
 שהם ג' נקודות. שהן ג"ר. וחדרים. שהם
 הג"ת. ואכסדרין אל החדרים. שזו היא צורת
 האות ש' שבה ג' נקודות למעלה. ומסדרונות
 אל החדרים. שהם ג' ווין שבה. ובסיסה
 נזכרת

אתייה גו אינון אוכלוסין, לערבבא חדוהא, בגין למיטל חולקא נ בחדווא דקודשא. וכד אייה חמת ליה, דאחיד מסאבא בשיפולי מקדשא, כדין אייה אזעירת גרמה, בגין למיהב ם ליה תמצית דחיק וסתים, כמה דנביע ם מגו אבנא. וכדין ד' יהיב לאת ק', ף ואת ק' ץ אתפשט בחדווא, לנטלא חולקא ם מגו מקדשא.

שטז) ועל ר דכלה דא ם קדישא אייה, למסאבו לית לה למיהב, ה עבידת (* גרמה ד', כמאן דלא נטיל ם בגווה כל כך, ואייה מסכנא, והכי אצטריך. וסימניך, ץ ב ם) ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. ג דאתון בשבעא ובעותרא, הא חייבי ארעא גבייכו, אחזו גרמייכו מסכנין ד וכפינין. ועל דא אחזיאת גרמה בחדוה, ה ד'.

שיז) ן כד חמת, חייבא ז דא את ק', ן דאתפשטא כנחש דפשיט זגביה, ואתקיף ליה בחדווא, לינקא מן מקדשא, ם דכדין אייה אודמן לערבבא חדוה, בכל אתר ם דחמי ם לה.

שיח) וע"ד, בכל אתר דחדווא, אית לאסגאה חילין, בדיל דלא יכיל לקטרגא. וכן בכל אתר ז דאבלא, אית לאסגאה חילין, דהא אייה תמן, ם דלא יכיל לקטרגא, ויתברון נ חיליה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

צ) (בראשית מב) מקץ פד קה רמט בחיג צ"ב ויחי נ נ"א חדווא (קראקא). ם נ"א לה (קראקא). ע נ"א ג יא אמור עז עט. גו (קראקא). ף נ"א ל"ג ואת ק' (קראקא). צ נ"א אתפשטותא דחדווא (קראקא). ק נ"א גו (דפוסים ראשונים). ר נ"א דכלא (קראקא). ש ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א קדישא אית ולגבי למסאבו [נ"א דמסאבו מונקאטש] אית למיהב למסאבו (דפוסים ראשונים). ת נ"א עביד (דפוסים ראשונים). א ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א בגויה (כל הדפוסים). ב נ"א דאמר יעקב לבנוי (קראקא). ג נ"א ל"ג דאתון (קראקא). ד נ"א ופסגין (קראקא). ה נ"א ל"ג ד' (קראקא). ו נ"א כד חמא (חוינצ'יא) נ"א ל"ג כד חמת (קראקא). ז נ"א ד' (מונקאטש) נ"א ד' ואת ק' אתפשטת כנחש (חוינצ'יא). ח נ"א אתפשטת [ונ"א אתפשט] נחש פשיט זגביה (קראקא). ט נ"א כדין (קראקא). י נ"א דרחמי (מונקאטש). כ נ"א ליה (קראקא). ל נ"א דאכלא (מונקאטש). ם נ"א ולא (דפוסים ראשונים). נ נ"א חילויה (קראקא).

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

הסולם

מאמר

שהיא לשון דלות, דהיינו, כמו שלא קבלה לתוכה כל כך אור, והיא עניה וכך צריך להיות. וסימניך, ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. דהיינו, למה אתם מראים את עצמכם, שאתם בשובע ובעושר. הרי רשעי העולם אצלכם, שירצו לינק מכם, ע"כ, הראו את עצמכם עניים ורעבים. וע"כ הראתה המלכות את עצמה בצורת דלת בשמחה. שיז) כד חמת חייבא וכו': כשהמלכות ראתה את הרשעה הזו, שהיא אות ק', שהיא מתפשטת כנחש הפושט זנבו, ומתקיפה אותה לינק בשמחה מן המקדש. אשר אז הוא מזדמן לבלבל את השמחה, בכל מקום שריאה אותה. שיח) וע"ד בכל אתר וכו': וע"כ בכל מקום שיש שמחה, יש להרבות כחות, כדי שהס"א

נזכרת, שהערלה, שהיא הס"א, באה בתוך המחנות דקדושה המקבלים ממנה. לערבב את השמחה, כדי לקחת חלק בשמחת הקדושה, וכשהיא רואה שהטומאה נאחזת בשולי המקדש, שהוא המלכות, כדי לינק ממנה, אז המלכות ממעטת את עצמה, כדי לתת לו תמצית דחוק וסתום כמו שנובע מתוך האבן. ואז נקראת המלכות ד', שהיא לשון דלות ועוני. והד' נותנת לאות ק', הרומזת על הקליפה היונקת מן המלכות. ואות ק' מתפשטת בשמחה לקחת חלק מן המקדש, שהוא המלכות. וז"ס הצירוף ד"ק, דא"ת ב"ש. שטז) ועל דכלה דא וכו': ומשום שכלה זו, דהיינו המלכות, היא קדושה, ואין לה לתת אל הטומאה, ע"כ היא עושה את עצמה דלת. (דפוס דף ס"ז ט"א * ט"ב) 100

שיט) בשעתא ^ס דא, אמרת משרים, ^ע ואדכרת ^פ את ^צ חד מאינון משרים. כדין נפקת את תקיף זנבא פשיט לתתא, חמשין ^ק אמין. כגוונא דההוא ^ר אתר, דהמן אזדקיף ביה, ודא איהי את ^ץ. כיון דזקיף האי נחש עינוי, וחמא להאי זקפא דאתי, כדין אתפרש מגו מקדשא, ועריק. (שכ) ^ס וכלה נפקת לגביה ^ת דרחימה, ^א ואתעברת מאת ^ד, ועיילא באת ^ה, ונפקת לגביה, וחזוה אשתלים מכל סטרין, בלא קטרוגא אחרא, ובלא ^ב ערבוביא.

חלופי גרסאות

ס גיא דאיהי (דפוסים ראשונים). ע גיא ואתברת (קראקא). פ גיא ל"ג את חד מאינון משרים (מונקאטש). זגיא ל"ג מן את עד את (קראקא). צ גיא ל"ג חד (קראקא). ק ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א גיא ל"ג אמין (כל הדפוסים). ר גיא את (מונקאטש). ס גיא וכלא (קראקא). ת גיא ל"ג דרחימה (דפוסים ראשונים). א גיא אתעברת (קראקא). ב גיא ערבובא (קראקא).

מאמר
 ג'אחסי"א לא יוכל לקטרג. וכן בכל מקום שיש אבל יש להרבות כחות, כי הסי"א הוא שם, כדי שלא יוכל לקטרג, ולשבור כחו. שיט) בשעתא דא אמרת וכו': בשעה זו אמרת המלכות, משרים, דהיינו משרים אהבוך, ומזכירה אות אחת מאלו משרים, דהיינו מן אותיות מנצפ"ך הנקראות משרים (לעיל אות רצ"א). אז יוצאת את עם זנב חזק הנמשך למטה חמשים אמה. כעין אותו המקום שהמן נתלה עליו, שנאמר, יעשו עץ גבוה חמשים אמה (אסתר ה'), חו היא האות ^ץ. כיון שאותו הנחש נושא את עינוי, ורואה אותה התליה שבאה, אז נפרד מן המקדש, ובורח. (שכ) וכלה נפקת לגביה וכו': אחר שהנחש ברח, יוצאת הכלה אל אהובה, ועוברת מאות ^ד, ובאה באות ^ה, ויוצאת אליו, והשמחה נשלמת מכל הצדדים, בלי קטריג אחר, ובלי בלבול. וז"ס הצירוף ה"ץ, דאית ב"ש.

הסולם
 ביאור הכתובים לפי א"ב דאית ב"ש
 ימין, דהיינו מטרים שהקו האמצעי מיעט את ג"ר דחכמה. אשר אז אפשר להמשיך החכמה מקו שמאל ממעלה למטה, שה"ס ג"ר דחכמה, שכל הקליפות חושקות להמשיך אותה. ולפיכך תיכף מתקרב הנחש לינוק ממלכות, ולהמשיך התכמה ממעלה למטה. וז"ש (באות שט"ו), בשעתא דאיהי אמרת נזכירה דודין מוין, דהיינו בתחילת הזווג, שנתעוררה בה יניקת השמאל בלי ימין מהמצב הא', דהיינו ג"ר דחכמה כנ"ל, אז אידכרת דהא ערלה אתי"א וכו' בגין למיטל חולקא בהדווא דקודשא, שכיון שהיא מדגישה בהארת ג"ר דחכמה, תיכף נזכרת בנחש, שהוא הקליפה שנקראת ערלה, שיבא להמשיך החכמה דקדושה אל הטומאה, דהיינו שימשיך החכמה ממעלה למטה. וז"ש, וכד איהי חמת ליה דאחיד כפאבא, כשהמלכות רואה אחיות הטומאה וכו', אזעירת גרמה בגין למיהב ליה תמצית דחיק, היא ממעטת עצמה כמו שהיתה במצב הא', שאז היתה החכמה בבחינת אור חשוך, כדי לתת לו הארה מועטת עד כמה שאפשר, שלא יספיק לו להמשיך ממעלה למטה. ואז נבהן, שהמלכות היא בסוד האות ^ד, שהיא דלה ועניה מאור, והקליפה היא בצורת האות ^ק. שהדגל שלה נמשכת למטה מן השורה, הרומזת על תשוקתה להמשיך החכמה ממעלה למטה. וז"ש, וכדין ^ד יהיב לאית ^ק, ואת ^ק אתפשט בהדווא לנטלא חולקא מגו מקדשא, שאז כיון שהקליפה נדבקה בשולי המלכות לינק ממנה, נמצאת שהמלכות, שהיא אז בסוד ^ד כנ"ל, נותנת מהארתה לאות ^ק, שהיא הערלה הטמאה, והאות ^ק מתפשטת בשמחה, דהיינו שממשכת רגלה למטה, כדי לקחת חלק ^{סי} הארת

ביאור הרברים. נודע שיש ב' מצבים במלכות (כמ"ש בפלפח"ס אות פ"ח) שבמצב הא' היא מקבלת מקו שמאל דבינה, בלבד, ואין לה חיבור עם הקו האמצעי ולא היתה יכולה להאיר בלי חסדים דימין. שאז היה קטרוג הירח, ונתמעטה המלכות ובאה למדרגה שמתחת ז"א, שאז היא מקבלת הכל מז"א, שהוא הקו האמצעי, הממעט קו השמאל מג"ר דחכמה ומיחדו עם הימין, וכיון שהארת החכמה נתלבשה בחסדים, היא יכולה להאיר ע"ש. והנה דבר זה נשנה בכל זוג וזוג של המלכות עם ז"א, שבשעה שמקבלת חכמה מז"א, בסו"ה שמאלו תחת לראשי, אז נתעורר בה תחילה המצב הא', שהוא שמאל בלי (דפוי דף ס"ז ט"ב) 101

שכא) הכא אית לאסתכלא, בשעתא דאמרת משכני, איהו א', ואיהי ת'.
 ובשעתא דאמרת אחריק נרוצה, איהי ב', ואיהו ש'. ובשעתא דאמרת נגילה
 ונשמחה בך, איהו ג', ואיהי ר'. ובשעתא דאתיא נחש, כד אמרה נזכירה דודיק
 מיין, איהי ד', וההוא מקטרגא ק'. ג כל דא, אמאי מתחלפי אתוון מאתר
 לאתר, איהו אתחלף באתוון אחרנין, ו איהי אתחלפת באתוון אחרנין.
 שכב) אלא, בשעתא דאמרת משכני, לית את דאמשיך לה, בר דא
 ה. א. דאיהי את דנהרא בסטרא דאור קדמאה, רזא דימינא, דהא ימינא מקרב

חלופי גרסאות

ג' ג'א על (קראקא). ד ג'א איהי (דפוסים ראשונים) ונ"א ואיהי מתחלפא (קראקא). ה ג'א ל"ג א' (קראקא).

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

הסולם

מאמר

שסיומם הוא באות האחרונה שהיא ק' / שו"ש
 העץ שנתלה עליו המן, שהיה גבוה חמשים
 אמה. וז"ש. ודא איהי את ק' / כי בספירה
 האחרונה, נמצא כח המסך דחירק הזה, שטא
 השער הנ'. שהמן נתלה עליו. וז"ש. כיון
 דזקיף האי נחש עינני וחמא להאי זקפא.
 כיון שהנחש רואה כח הדין שבק', שהוא
 עמוד התליה של המן, כדון אתפריש מגו
 מקדשא ועריק, אז נפרד מן המקדש ובודח.
 כי כח הדין הזה, ממעט את השמאל. וכל
 הנמשכים ממנו (כמ"ש בפלפא"ס אות ל"ח
 ע"ש).

ונודע שהמצב הא' של המלכות נקרא ד'.
 על שם שהיא דלה ועניה. ובמצב הב' אחר
 שקבלה הארת הקו האמצעי, היא נקראת ח'.
 בסוד הנקודה האמצעית הרוכבת על המרכבה
 של ד' (כנ"ל בזהר חדש בראשית אות ל"ח).
 וז"ש (באות ש"כ), וכלה נפקת וכר'
 ואתעברת מאת ד' ועיילא באת ה' וכר'.
 שאז היא עשירה ומלאה בכל טוב.

שכא) הכא אית לאסתכלא וכר': חוזר
 על הדברים כדי לבארם ביותר. כאן יש
 להסתכל. בשעה שאמרה משכני, הוא ז"א,
 א' והיא, המלכות, ת'. ובשעה שאמרה
 אחריק נרוצה, היא ב'. והוא ש'. ובשעה
 שאמרה, נגילה ונשמחה בך, הוא ג'. והיא
 ר'. ובשעה שבא הנחש, דהיינו, כשאמרה,
 נזכירה דודיק מיין, היא, המלכות, ד'. ואתו
 המקטרג הוא ק'. ושואל, למה מתחלפות
 האותיות כל כך ממקום למקום. הוא, ז"א,
 מתחלף באותיות אחרות, והיא, המלכות,
 מתחלפת באותיות אחרות.

שכב) אלא בשעתא דאמרת וכר':
 ומשיב. אלא בשעה שהמלכות אומרת משכני,
 אין אות שתמשיך את המלכות זולת הא',
 שהיא

הארת המלכות, ולהמשיכה כחפצה, מלמעלה
 למטה. וז"ש (באות שט"ז), ועל דא אחזיאת
 גרמה בחדוה, ד' דהיינו כדי לא להוציא
 אורות הקדושה אל הטומאה היא מדאה את
 עצמה בצורת ד', בשמחה. כלומר שמדעתה
 ומרצונה היא מחזירה עצמה לבחינת דלות
 האור, כמו שהיתה במצב הא'.

וז"ש (באות שי"ז), כד חמת, חייבא
 דא, את ק' דאתפשטא כנחש, כשהמלכות
 ראתה את האות ק' הרשעה, שמתפשטת כנחש,
 דהיינו דפשיט זנביה, שפושטת את זנבה,
 שהיא רגלה של הק' הנמשכת למטה מן השירה,
 ואתקיף ליה בחדוה, לינקא מן מקדשא,
 אשר בפשיטת רגלה זו היא מתקיפה את
 המקדש, להמשיך החכמה ממעלה למטה, כנ"ל,
 וכר'. וז"ש (באות שי"ט), בשעתא דא אמרת
 מישרים, בשעה זו, כדי להבריא את הערלה
 הטמאה, היא אומרת, מישרים אהבוך.
 ואדברת את חד מאינזון מישרים, דהיינו
 שממשכת אות אחת מן המנצפ"ך של ז"א,
 שה"ס הארת החכמה המיוחדת עם החסדים
 שבימין, על ידי כח מסך דחירק שבקו האמצעי,
 הממעט ג"ר רחכמה שבשמאל, ומיחדה עם
 הימין (כמ"ש בפלפא"ס אות ל"ח) שמשום זה
 נקראות המנצפ"ך מישרים, משום שכל המסך
 דחירק של הקו האמצעי שולט עליהם, והקו
 האמצעי נקרא ישר, ע"כ נקראים גם הם
 מישרים (כנ"ל אות רצ"ז בהסוגס), והמסך
 דחירק מבריא את הערלה.

וז"ש, כדון נפקא את תקיף זנבא
 פשיט לתתא חמשין אמין וכר' ודא איהי
 את ק'. דהיינו הק' דמנצפ"ך, כי ה' אותיות
 מנצפ"ך כסדרן, הן, ד', ס', ן', ף', ף', ף', וה"ס
 ה' ספירות (כנ"ל אות רצ"ז בהסילס ע"ש),
 וכל ספירה כלולה מעשר, והם המשים אמה,

תדיר, ואתקיף בה, לאמשכא לה לעילא. ובגין כך איהו א, ואיהי ת, דאיהי מתקשטא בכל סטרין, בגין לסלקא לעילא, משבחת ו ומהדרת לאתערא לעילא.

שכג) ובשעתא דאמרת אחרין נרוצה, הא כל אינון ו אוכלוסין פנימאן דילה, דאינון גופא, ח נטלה לגבה, ואיהי ט ביתא לקבלא אוכלוסהא, ולעאלא לון לגבי מלכא. כד"א, ק) בתולות אחריה רעותיה וגו'. ועל דא איהי ב'. ואיהו . אתעטר בשיין, ופתח היכלין דאינון חדרי מלכא, לקבלא לה ולאעלא לה לגביהו.

שכד) ובשעתא דאמרת נגילה ונשמחה בך, הא חדוא כ דצדיקיא, דאזדמן למחזי לה. ועל דא איהו ג', ו ואיהי ר', אתתקנת איהי בלחודהא, ואתפרעא לגביה, לנטלא חדוה דההוא אתר, ט כאתתא נ דאתפרעא לאשתמשא בבעלה.

שכה) ובשעתא דאמרת נזכירה דודין מיין, אתקריב ההוא מקטרגא,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ק) (תהלים מה) משפטים רכא. ו ג"א ל"ג ומהדרת (קראקא). ז ג"א פנימאין ול"ג אוכלוסין ונ"א אוכלוסין ול"ג פנימאין (קראקא). ח ג"א נטלא (דפוסים ראשונים). ט ג"א בית (קראקא). י ג"א שיין אתעטר (קראקא). כ ג"א דצדיקא (דפוסים ראשונים). ל ג"א ואיהו (ירושלם). מ ג"א כד אתא (קראקא). נ ג"א לאתפרעא (קראקא).

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

הסולם

מאמר

הוא שמחת הצדיקים. שהם יסוד דד"א ויסוד דמלכות, הנקראים צדיקים, שנודמן לשמחה. ועל כן הוא ג' שה"ס כ"ב אותיות, דהיינו שליטת החסדים, כנ"ל, והיא המלכות. ר'. כי אז היא נתקנה לבודה, דהיינו בלי ז' הנערות, ונפרעה אליו לקחת שמחת המקום ההוא, כאשה שנפרעה להשתמש בבעלה. פירוש. כי בשעה שאמרה אחרין נרוצה, דהיינו בצירוף ב"ש, לקחה המלכות עמה את שבע הנערות, שה"ס הכלים דאחורים של המלכות המקבלים חכמה (כנ"ל אות שכ"ג, וכנ"ל אות קנ"ט ע"ש), והביאה אותן אל המלך. שהיא מפני שרצתה לקבל גם חכמה מז"א, והם בית הקבול לחכמה. אבל בימן הזווג עם ז"א, אינה מקבלת אלא חסדים בלבד, וע"כ אינה צריכה עתה לשבע הנערות. וז"ש, אתתקנת איהי בלחודהא, דהיינו רק לקבלת החסדים בלבד. וע"כ אינה צריכה עתה לתקן את שבע הנערות, שהן מקבלות חכמה. ונתבאר טעם יחוד ז"א ומלכות בצירוף ג"ר דא"ת ב"ש.

שהיא האות המאירה בבחינת האור הראשון, שהוא סוד הימין, שהוא חסד, כי הימין מקרב אותה תמיד, ומחזיק בה, להמשיכה למעלה. ומשום זה הוא א' והיא ת', שהמלכות שהיא ת', מתקשטת בכל הצדדים, כדי לעלות למעלה, לז"א, וע"כ משבחת, וחוזרת להתעורר למעלה, ונתבאר טעם יחוד ז"א ומלכות בצירוף א"ת דא"ת ב"ש.

שכג) ובשעתא דאמרת אחרין וכו': ובשעה שהמלכות אומרת, אחרין נרוצה, הנה כל המחנות הפנימיים שלה, שהם בחינת גוף שלה שהיא סומכת עליהם, היא לזקחת אותם אצלה, והיא בית לקבל את המחנות, שה"ס ז' הנערות שלה (כנ"ל אות קנ"ט בהסולם) ולהביאם אל המלך. כש"א, בתולות אחריה רעותיה מובאות לך. וע"כ היא בית, דהיינו ב'. והוא ז"א, מתעטר בש', ופותח ההיכלות, שהם הדרי המלך, שה"ס ג"ר, המרומזות בצורת ש' (כנ"ל אות שי"ג), לקבלה ולהביאה אליהם. ונתבאר טעם יחוד ז"א ומלכות בצירוף ב"ש דא"ת ב"ש.

שכד) ובשעתא דאמרת נזכירה וגו': ובשעה שאמרה המלכות, נגילה ונשמחה בך,

שכד) ובשעתא דאמרת נגילה ונשמחה בך,

וכיון דחמת ליה, אתעבידת ס מסכנא, ברזא דאת ע ד, בגין דלא יסתאב
מקדשא. והוא מקטרגא פשיט זנביה בחידו, לקבלא מעינוגי דחדוא, פ ועיד ק'.
שכו) ז עד דאמרת משרים, ואתגלייא י', והוא מקטרגא ערק. ואיהי
אתייא ר ומתעברא מאת ד, ועיילת באת ה'. וכדין אתגליין משרים. היץ, הא
משרים. ט רף, הא משרים.

שכו) ועל דא, מתחלפי אתוון, מאתר לאתר, ומדרגא לדרגא, וכולא
ברזא דאתון דאורייתא. זכאין עמא קדישא, דאינון מתדבקי במלכא עילאה,
וכולא אתתקן ה בגינייהו.

שכח) (* חדי רבי שמעון, א אמר ליה אליהו, ר, אפתח פומך, וינהרון
מילך קמי עתיק יומין. פתח רבי שמעון ואמר, אי ניחא קמי דמר דאשאל
מיניה חד שאילתא. אמר ליה, ר, קוטרא ב דהורמנותא בגליפין טהירין מהו.
שכט) איל, ההיד, ה משכני אחרוך נרוצה. דהא באתר ג דהורמנותא
דמלכא עילאה אזיל, תמן אזלי כולהו ואתמשכן אבתריה. השתא ר, אימא
מילך ד וסדר זינגך.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו) (שה"ש א) לעיל ריו הפג רפו. ס נ"א משכנא (קראקא). ע נ"א ר' (קראקא). פ נ"א
עד (קראקא). צ נ"א ל"ג עד (קראקא). ק נ"א ואיהי (קראקא). ר נ"א ומתערא (קראקא). ש נ"א ל"ג ורף
הא משרים (קראקא). ת נ"א בינייהו (קראקא). א נ"א ל"ג מן אמר עד ואמר (קראקא). ב נ"א דמהימנותא
(קראקא). ג נ"א דהורמנו (קראקא). ד נ"א וסידרי (קראקא).

ביאור הכתובים לפי א"ב דא"ת ב"ש

הסולם

מאמר

שכו) ועל דא מתחלפי וכי: ועל כן
האותיות, דצירופי א"ת ב"ש, מתחלפות ממקום
למקום וממדרגה למדרגה, כי כל צירוף מורה
על יחוד אחר, כמו שנתבאר, והכל הוא בסוד
אותיות התורה. אשריהם העם הקדוש, שהם
דבקים במלך העליון, והכל נתתקן בשבילם.
שכח) חדי רבי שמעון וכי: שמח
ר' שמעון, אמר לו אליהו, דבי, פתח פיך
ויאירו דברריך לפני עתיק יומין. פתח ר"ש
ואמר, אם טוב לפני אדוני, שאשאל ממנו
שאלה אחת. אמר ליה, רבי, קשר שאילת
רשות בחקיקות האורות מה הוא. כלומר למה
צריכים האורות לנטילת רשות.
שכט) א"ל הה"ד משכני וכי: א"ל
אליהו, ז"ש, משכני אחרוך נרוצה. כי משכני,
פירושו תן לי רשות, ואז אחרוך נרוצה, כנ"ל.
כי במקום שהולך רשות של המלך העליון,
שם הולכים כולם ונמשכים אחריו. עתה רבי,
אמור דברריך וערוך את כלי הויזן שלך.
פתח

קרב אותו מקטרג, להמשיך החכמה ממעלה
למטה, וכיון שראתה אותו, עשתה עצמה עניה
בסוד אות ד', כדי שלא יטמא את המקדש.
ואתו המקטרג, פשט את זנבו בשמחה כדי
לקבל מתענוג השמחה. דהיינו להמשיך הארת
החכמה ממעלה למטה (כנ"ל אות שט"ו), הע"כ
צורת המקטרג היא באות ק', שרגלה נמשכת
למטה מן השורה כנ"ל, ונתבאר הטעם של
הצירוף ד"ק שבא"ת ב"ש.

שכו) עד דאמרת מישרים וכי: עד
שהמלכות אמרה, מישרים, ונתגלתה היץ,
ואתו המקטרג ברה, והמלכות באה ועברה
מאות ד', ונכנסה באות ה', ואז נתגלה
מישרים, שזהו הצירוף היץ דא"ת ב"ש (כנ"ל
אות שי"ט וש"כ), שהוא מישרים, כלומר
שהיץ היא מישרים, דהיינו ממנצפ"ד (כמ"ש
סס), וכן הצירוף ו"ף מא"ת ב"ש, הוא
מישרים. כי הף היא מישרים

מאמר למה בחר ה' בדוד

של) פתח ואמר, משכני אחרִיךְ נרוצה הביאני המלך חדריו. ה כתיב, (ט) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. ת"ח. דוד מלכא, ו קב"ה אתרעי ביה יתיר מכל מלכין דעלמא. כמה דאתמר, (ט) ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל. מ"ט.

שלא) בגין דדוד, מן יומא דהוה אזיל בטר עאנא במדברא, הוה מסתכל ו התם במדברא עובד אומנותא דקב"ה, והוה משבח ואמר, (ט) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'.

שלב) מ"ט. בגין דהא בליליא, כל בני עלמא שכבי גיימין על ערסייהו, ואיהו הוה יתיב במדברא, והוה אסתכל בשמיא, בסיהרא וכוכביא ובמזלי, ובעובדי דשמיא, והוה אמר כי אראה שמך וגו'. וכתיב (ט) ה' אדוננו מה אדיר שמך וגו'. ותדיר הוה דחיל, ומשבח ומרומם לקב"ה.

שלג) לבתר הוה עריק מקמי חמוי, ובכל עאקו דהוה ליה, הוה משבח ומצלי קמי קב"ה. והשתא בהיותו במדבר יהודה, דהוה שאול מלכא רדיף ו בתריה, הוה אמר שירה. דכתיב, (ט) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, באתר דהוה רדיפין אבתריה.

שלד) ומה אמר, (ז) אלהים אלי אתה אשחרך וגו'. אלהים, אלי, אתה,

חלופי גרסאות

ה ג"א וכן וליג כתיב (קראקא). ו ג"א אתערי ביה מקדשא וליג קב"ה אתערי ביה (קראקא). ז ג"א עובדא וליג מן התם עד דקב"ה (קראקא). ו ג"א ליה (קראקא). ט ג"א מוסף מזמור לדוד וכן באבשלום כתיב מזמור לדוד בכרחו מפני אבשלום בנו הוה אמר שירה והשתא אמר שירה [ג"א שירתא קראקא] (כל הדפוסים בשם ס"א). י ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א ג"א ליג ומה (כל הדפוסים).

מסורת הזהר

(ט) (תהלים סג) תרומה רג ויקרא ססד. (ת) (מ"א) (ח) ויקהל סד. (א) (תהלים ח) הקסה"ז יב. (ב) (שם) הקסה"ז יב בהשמטות ה"א רסו: ד"י שמות יז בשלח קטו תרומה רסה ספרא דציניעותא נח ויקהל קמד פנחס קמו ז"ח אחרי מות נו. (ג) (שם ג) ויצא פח ז"ח נח קלב. (ד) (תהלים סג) תרומה רנח ויקרא ססד ז"ח בראשית ססד.

למה בחר ה' בדוד

שוכבים ישנים על מטותיהם, והוא היה יושב במדבר, והיה מסתכל בשמים, בלבנה, בכוכבים, ובמזלות, ובמעשי השמים, והיה אומר: כי אראה שמך וגו'. וכתוב, ה' אדוננו מה אדיר שמך וגו', והיה ירא תמיד, ומשבח ומרומם להקב"ה.

שלג) לבתר הוה עריק וכו': אח"כ היה בורח מפני חותנו. ובכל הצרות שהיו לו, היה משבח ומתפלל לפני הקב"ה. ועתה בהיותו במדבר יהודה, ששאול המלך היה רודף אחריו, היה אומר שירה, שכתוב, מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. במקום שהיי רודפים אחריו.

שלד) ומה אמר, אלקים וגו': ומה

אמר

הסולם

מאמר

של) פתח ואמר משכני וגו': פו"א, משכני אחרִיךְ נרוצה הביאני המלך חדריו. כתוב, מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. בוא וראה. דוד המלך, בחר בו הקב"ה, יותר מכל המלכים שבעולם. כמו שנאמר ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל. שואל, מהו הטעם.

שלא) בגין דדוד מן וכו': ותשיב, משום שדוד, מיום שהלך אחרי הצאן במדבר, היה מסתכל שם במדבר במעשה אומנותו של הקב"ה, והיה משבח ואומר, כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'.

שלב) מ"ט בגין דהא וכו': מהו הטעם שאמר זה. הוא משום שבלילא, כל בני העולם

תלת שמהן אינן. אלהים, דא איהו דרגא דיליה, כתרא דמלכותא. אלי, דא
 וישא, דכתרא דא דקיימא עליה, ואיהו חד עמודא דכל עלמא עליה קיימא.
 דכתיב, (ה) וצדיק יסוד עולם. אתה, דא ימינא עילאה. דכתיב, (ו) אתה כהן
 לעולם. ועיד, תלת דרגין הכא, אלהים, אל"י, את"ה. אשחרך, ואבקר לגבך
 בכל יומא תדיר.

(לה) (א) צמאה לך נפשי, כמאן דצחי למשתי, אוף הכי אנא, צחי נפשי
 לגבך, כ תאיבא לגבך בשרא דילי, למהוי נפשא ובשרא > דבקא לגבך. בארץ
 ציה ועיף בלי מים, מאי בלי מים. דלית תמן > נהירו דאורייתא, נהירו דנהורא
 עילאה.

(לו) (ב) כן בקדש חזיתך, > מאי טעמא. אלא כן בקדש חזיתך, אע"ג
 דאנא במדברא דא, > באתר דאיהו הכי, אנא חמי לך, > לאתדבקא בך, ותאיב
 אבתרך למחמי עוזך וכבודך. ודא איהו כמא דכתיב, (ג) משכני אחרוך גרועה,
 בזמנא דתמשכני אבתרך, כלא נתרעי עמך.

(לז) הביאני המלך חדריו, אליו חדריו דגנתא דעדן. דתנינן, > כד ברא
 קב"ה לאדם הראשון, מעפרא דבי מקדשא נטיל, ומתמן אתברי. ונפח באנפוי
 נשמתא דחיי, ומתמן פתח ליה פתחא דגן עדן, ועייל > ליה בשבעין > אדרין
 היכלין קדישין, ועבד ליה עשר חופות. כגוונא דאינון חופות דזמין קב"ה
 למעבד לצדיקים בג"ע. ומלאכי עילאי הוו מרקדן קמיה, והוה חדי תמן.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

(ה) (משלי י) ב"א שסב ז"ח תשא לב. (ו) (תהלים
 קי) משפטים קפח. (ז) (שם סג) לעיל אות שלה.
 (ח) (שם) תרומה רסא. (ט) (שה"ש א) לעיל דיו רפג
 רפו שכט להלן שכ.
 כלא (קראקא). צ הכי גרסינן בדפוסים ראשונים גוסח
 כ נ"א תאיבנא (קראקא). ל נ"א לגבך דבקה (קראקא).
 ח נ"א ל"ג נהירו (קראקא). נ נ"א ל"ג מאי טעמא
 (קראקא). ס נ"א בתר (קראקא). ע נ"א ואהדבקא
 בהוך (קראקא). פ נ"א ל"ג כד (מונקאטש) ונ"א
 אחר לה (מונקאטש). ק גוסח אחר חדרין (קראקא).

למה בחר ה' כדוד

הסולם

מאמר

(שלו) כן בקדש חזיתך וכו': שואל,
 מהו הטעם של הכתוב הזה. ומשיב. אלא כן
 בקדש חזיתך, פירושו, אע"פ שאני במדבר
 הזה, במקום שהוא כך, שאין שם אור תורה
 ואור עליון, אני רואה אותך להתדבק בך,
 וחושק אליך לראות עוזך וכבודך. וזה הוא
 כש"כ, משכני אחרוך גרועה, שפירושו, בשעה
 שתמשכני אחרוך, כולנו גרעה להיות עמך.
 כי גרועה, הוא לשון רצון, כנ"ל.

אמר, אלקים אלי אתה אשחרך וגו'. אלקים
 אלי אתה, הם ג' שמות, אלקים, זו היא
 מדרגתו של דוד, שהיא ספירת המלכות. אלי,
 זה הוא ראש, שספירה זו עומדת עליו, והוא
 עמוד אחד שכל העולם, שהוא מלכות, עומד
 עליו, שכתוב, וצדיק יסוד עולם, דהיינו יסוד
 דו"א. אתה, זה הוא ימין עליון. דהיינו חסד
 דו"א, שכתוב, אתה כהן לעולם. שאתה,
 פירושו חסד דו"א, שנקרא כהן, וע"כ ג'
 מדרגות כאן, אלקים אל"י את"ה. אשחרך,
 היינו שאבקר אצלך בכל יום תמיד.

(שלו) הביאני המלך חדריו: אלו הם
 חדריו גן עדן, שלמדנו, כשברא הקב"ה את
 אדם הראשון, לקחו מעפר בית המקדש,
 ומשם נברא. ונפח באפיו נשמת חיים, ומשם
 פתח לו פתח גן העדן, והכניסו בע' חדרים
 והיכלות קדושים, ועשה לו עשר חופות, כעין
 אלו החופות שעתידי הקב"ה לעשות לצדיקים

(לה) צמאה לך נפשי: היינו, כמי
 שצמא לשתות, כך גם אני, נפשי צמאה לך,
 כמה לך בשרי, שהנפש והבשר יהיו דבקים
 בך. בארץ ציה ועיף בלי מים. מהו בלי
 מים, הוא, שאין שם אור תורה והארת האור
 העליון.

שלח) ותמן אעבר קמיה קב"ה, כל אינון רוחין ונשמתין, דזמינין זמתעתדן למהוי בבני * נשא, דיפקון מיניה.

שלט) כיון דמטא למלך דוד, חמא ליה דלא הוי ליה חיינ כלל. אמר קמיה רבש"ע, מאן הוא דנא, דלא המינא ליה חיינ, עד דאמר ליה קב"ה, דוד מלכא איה. כיון דחמא אדם הראשון כך, יהיב ליה משנוי שבעין שנין, ואינון ע' שנין דחיי דוד מלכא. וכל שייפא ושייפא מכל שייפוי, יהב ליה ר-מדיליה, וחסרו מאדם קדמאה שבעין שנין, מאינון אלף שנין דיליה.

(שמ) כתיב, י משכני אחרין נרוצה, אתוון דרזא דשמא קדישא, הוו גליפין עילא ותתא. בשעתא דאינון ו אתוון בלטין וסלקין לגבי אתוון אחרנין, כל אינון משריין קדישין, ת נטלין במטלנון א באימתא וכסופא. בגין דלית תקיפו ב לעילאי.

(שמא) מהכא, כל אינון בני עלמא דלית בהו כסיפא, לית להו חולקא לעלמא דאתי. ג כל אינון תקיפא מצחא דהוי בהו בישראל, ד כד הוו מסתכלין באתוון דשמא קדישא, בציצא נזרא דקודשא דכהן גדול, ה הוו מתברי ו לבייהו, ומסתכלי בעובדיהון, בגין דציץ על את הוה קאים, דכל מאן דאסתכל ביה, הוה מכסיף מעובדוי.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

ר ג"א מוסיף מדיליה משייפוי הוה ליה מדיליה (קראקא). ש ג"א תתאין (וינציא). ת ג"א עאלין (קראקא). א ג"א מהימנותא וכסופא וג"א דכסופא ומתא (קראקא). ב ג"א ל"ג לעילאי מהכא (קראקא). ג ג"א מוסיף בהו כל (קראקא). ד ג"א ל"ג כד (מונקאטש) ג"א כך (קראקא) ובוהר ויקהל מובא כל המאמר מן אות תס"ד עד אות תע"ח בשינוי גוסחאות. ה ג"א והו (קראקא). ו ג"א לגביה (קראקא).

למה בחר ה' בדוד

הסולם

מאמר

שנים, ולא חי אלא תשע מאות ושלושים שנה, מפני שנתן ע' שנים לדוד המלך. (שמ) כתיב משכני אחרין וכו': כתוב, משכני אחרין נרוצה. היינו כי אותיות השם הקדוש היו חקוקות למעלה ב"א, ולמטה במלכות, ובשפה שהאותיות האלו של המלכות, היו בולטות ועולות אל האותיות האחרות, של ז"א. כל אלו המחנות הקדושים של המלכות, היו נוסעים במסעיהם באימה ובבושה. משום שאין להן עזות, כלפי האותיות העליונות. (שמא) מהכא, כל אינון וכו': מכאן נשמע, שכל אלו בני העולם שאין להם בושה, אין להם חלק לעולם הבא. כל אלו עזי המצח שהיו בהם בישראל, כשהיו מסתכלים באותיות השם הקדוש שבציץ נזר הקדוש של הכהן הגדול, היו נשברים לבבותיהם. ומסתכלים במעשיהם אס הם טובים, משום שהציץ על אות ונס היה עומד, שכל מי שהסתכל בו, היה מתבייש ממעשיו.

בגן עדן, והמלאכים העליונים היו רוקדים לפניו. והיתה שם שמחה. שלח) ותמן אעבר קב"ה וכו': ושם העביר הקב"ה לפניו, הרוחיות והנשמות העתידים והנועדים להיות בבני אדם שיצאו ממנו.

שלט) כיון דמטא למלך וכו': כיון שהגיע למלך דוד, ראה אותו שאין לו חיים כלל. אמר לפני הקב"ה מי הוא זה, שאיני רואה בשבילו חיים. עד שאמר לו הקב"ה, שהוא דוד המלך. כיון שראה כך אדם הראשון, נתן לו ע' שנים משנותיו. והם ע' שנים של חיי דוד המלך, וכל אבד ואבד מכל אבריו של אדם הראשון נתן לו חיים משלו, וחסרו מאדם הראשון ע' שנה מאלו אלף השנים שהיו לו לחיות. פירוש, כי נאמר ביום אכלך ממנו מות תמות. ויזמו של הקב"ה הוא אלף שנים. כמ"ש חז"ל, וע"כ היה לו לחיות אלף

(שמב) אתוון ז דרזא ן דשמא קדישא דידוד, דהוה גליף על ציצא, הוה נהרין ובלטין ונצצין, כל מאן דאסתכל בהווא ם נציצו, הוה חמי אתוון בלטין, ואנפוי נפלין מאימתא דמאריה, ותבר לביה לגבי קביה.

מאמר הקטורת

(שמג) כגוונא דא קטורת, כל מאן דארח בהווא תננא, כד סליק ההוא עמודא, מההוא מעלה עשן. הוה מברר . לביה בכרירו ם ונהירו, בחדווא ורעותא, למפלח למאריה, ואעבר מניה זוהמא וטנופא דיצר הרע, ולא הוה ליה אלא לבא חדא, לקבל אבוי דבשמיא.

(שמד) בגין דקטורת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין. וכמא דציץ הוה קאים על ניסא, אוף הכי קטורת. דלית לך מלה בעלמא, דמתבר ליה לסטרא אחרא, בר קטורת.

(שמה) תא חזי, דהא אוקמוה, דכתיב, ם ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו', דהא תבירו דסטרא אחרא לאו איהו אלא קטורת. בגין דהא לית חדוה וחביבו קמי קביה כקטורת. וקיימא לבטלא חרשין ומילין בישא מביתא. ריחא ועשנא דקטורת, דעבדי בני נשא להווא עובדא : איהו מבטל. כ"ש קטורת. שמו) מלה דא איהו ם גזירת : קיומא קמי קביה, דכל מאן דאסתכל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז גיא ליג דרזא (קראקא). ן גיא דהוייה וליג דשמא קדישא וגי' דשמא קדישא וליג דהוייה (קראקא). ם גיא נציצא חמי (קראקא). י גיא ביה (קראקא). ם גיא ונהירן (קראקא). ז גיא ליג איהו (מונקאטש) גיא ואיהו (דפוסים ראשונים). ם גיא גור אות (קראקא). נ גיא קיימא (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הקטורת

(שמב) אתוון דרזא דשמא וכו': דאותיות של השם הקדוש הויח, שהיה חקוק על הציץ, היו מאירות וכולטות ונוצצות. כל מי שהסתכל באותה התנוצצות; היה רואה האותיות כשהן בולטות, ופניו נופלים מאימת אדונו, ומשבר לבו לפני הקביה.

מאמר הקטורת

(שמג) כגוונא דא קטורת וכו': כעין זה היתה הקטורת. כל מי שהריח באותו העשן, כשהיה עולה אותו העמוד של עשן ממעלה העשן ההוא. היה מברר לבו באפן ברור ובאור, בשמחה ורצון, לעבוד את אדינו, והעביר ממנו את הזוהמא והטנופת של היצר הרע, ולא היה לו אלא לב אחד כנגד אביו שבשמים. (שמד) בגין דקטורת תבירו וכו': משום שהקטורת היא ודאי השבירה של היצר הרע, בכל הצדדים. וכמו שהציץ היה צומד

ו וקרי בכל יומא עובדא דקטורת, אשתזיב מכל מלין דחרשין דעלמא, ומכל פגעין בישין, ומהרהורא בישא, ו ומדינא בישא, וממותנא. ולא יתזק כל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטאה עליה, ואצטריך דיכוין ביה. שמז) אמר רבי שמעון, אי בני נשא הוו ידעי כמה עילאה הוא עובדא דקטורת קמי קב"ה, הוו נטלי כל מלה ומלה מניה, וסלקי לה עטרא על רישיהו, ו ככתרא דדהבא. ומאן דישתדל ביה, לאסתכלא בעובדא דקטורת, ו ולכוין ביה בכל יומא, אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ויסלק מותנא מיניה ומכל עלמא, וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא, ומסטרין בישין, ומדיני דגיהנם, ומדינא דמלכו אחרא.

שמח) בההוא קטורת, כד הוה סליק תננא בעמודא, כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא קדישא ו פרישן באוירא, וסלקין לעילא בההוא עמודא. לבתר, כמה רתיכין קדישין הוו סחרין ליה מכל סטרין, עד דסליק וחדי למאן דחדי. ובההוא קטורת ו הוה * מתקשרי קשורין עילאין. ושייפין ו נחתין לאמשכא לדרגא דלתתא לעילא. וכדין איהי אמרת, משכני אחריך נרוצה. בגין דקטורת איהי מקשר קשרין ו עילא ותתא.

שמט) פתח ואמר, ו ועשית מזבח מקטר קטורת וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה. בגין דתרין מדבחין הוו, מדבחא ו דעלוון, ומדבחא דקטורת בוסמין. ו דא לבר, ודא לגאו. האי מדבחא דקטורת, איהו פנימאה.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ז (שמות ל) ויקהל תעד פנחס תשד. ו ג"א וחמי (קראקא) ג"א ויקרי (דפוסים ראשונים). ו ג"א ל"ג ומדינא בישא (קראקא). ו ג"א כקטורת (קראקא). ו ג"א ויכוין (דפוסים ראשונים). ו ג"א פרחין (וינציא). ו ג"א ל"ג הוה (כל הדפוסים בשב כ"א). ו ג"א נחתין (קראקא) ו ג"א נייחין (וינציא). ו ג"א דלעילא (קראקא). ו ג"א דעלמא (קראקא). ו ג"א ודא לבר דא לגאו (קראקא).

הקטורת

הסולם

מאמר

כל אותו היום. כי הסטרא אחרא אינו יכול לשלוט עליו, וצריך שיכוון בו. שמז) אמר רבי שמעון וכו': אר"ש, אם בני אדם היו יודעים, כמה חשוב הוא מעשה הקטורת לפני הקב"ה, היו לוקחים כל מלה ומלה ממנו, ומעלים אותה עטרה על ראשיהם, כמו כתר של זהב. ומי שיעסוק בה להסתכל במעשה הקטורת, ולכוין בו בכל יום, יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא. ויעביר המות ממנו ומכל העולם, וינצל מכל דיני העולם הזה, ומצדדים רעים, ומדיני גיהנם, ומהדינים של המלכות האחרת.

שמח) בההוא קטורת כד וכו': בקטורת ההיא, בעת שהיה עולה ממנה עמוד העשן, היה הכהן רואה האותיות של סוד השם

אמאי

שנ) אמאי איקרי מזבח, והא לא דבחין ביה דבחין, ומזבח על דא איקרי. אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין. וההוא סטרא אחרא ה הוה כפית, כעגלא דכפית ז לדבחה, אוף הכי סטרא אחרא ה הוה כפית, דלא יכיל לשלטה, ולא למהוי מקטרגא, וע"ד איקרי מזבח.

שנא) כד ההוא סטרא אחרא הוה חמי עמודא ו דעשנא דקטורת סליק, הוה אתכפייא וערק, ולא יכיל לקרבא למשכנא. ובגין ז דא אתדכי, ולא אתערב אחרא בההוא חדווא ה דלעילא, בר קב"ה בלחודוי.

שנב) ולית סטרא אחרא דאתהני מיניה, ולית ט לסי"א בה חולקא . כבשאר קורבנין ועלוון. בגין כ דבשאר קורבנין, לכולא אית חולקא וקריבו בההוא קרבן. בקטורת, לא מתקשר ומתקרב בר קב"ה בלחודוי, וכל סטרין בישין ערקין, ז וסטרין קדישין מתקרבין, ומתקשרין שייפא בשייפא, דא בדא, כל חד וחד כדקא חזי ליה.

שנג) ובגין דחביבא כ"כ, לא ה קאים ההוא מזבח ה פנימאה אלא לגו. ט דהאי איהו מזבח ט דברכאן אשתכחו ביה, וע"ד סתים מעינא.

שנד) פ מה כתיב באהרן, ה ויעמוד בין המתים וגו'. דכפית ליה למלאך

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה (במדבר יז) וירא קב. ז ג"א ל"ג הוה (מונקאטש) ג"א הוא (קראקא). ד ג"א מוסיף לדבחה כעולה (חניציא) ג"א מוסיף לדבחה כעולה דכפית למרבחא (קראקא). ה ג"א הוי (קראקא). ו ג"א ל"ג דעשנא (דפוסים ראשונים). ז ג"א דלא יתדכי ולא יתערב (קראקא) ג"א אתדחי ונ"א ולא אחזקי (הגהות דפוס מונקאטש). ח ג"א אחרא (קראקא). ט ה"ג הסלם ג"א ל"ג לסי"א (כל הדפוסים) ונ"א ביה ול"ג לסי"א בה (כל הדפוסים בשם ס"א). י ג"א כשאר (דפוסים ראשונים). כ ג"א בשאר (דפוסים ראשונים). ל ג"א דשאר (קראקא). מ ג"א לא גריס וסטרין קדישין מתקרבין (קראקא). נ ג"א קיימא (קראקא). נ ג"א אלא לגו פנימאה (דפוסים ראשונים). ס ג"א ל"ג דהאי איהו (חניציא) ונ"א דהא ההוא (דפוסים ראשונים). ע ג"א דברכא אשתכח (דפוסים ראשונים). פ ג"א ומה (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הקטורת

שנ) אמאי איקרי מזבח וכו': שואל. מזבח הקטורת למה נקרא מזבח, והרי אין שוחטים בו זבחים. ומזבח, נקרא על שם שזבחים בו. ומשיב, משום שמבטל ועוקד כמה צדדים רעים. ואותו הסטרא אחרא היה עקוד, וכמו עגל העקוד לשחיטה, אף כך הסטרא אחרא היה עקוד שלא היה יכול לשלוט, ולא להיות מקטרג. וע"כ נקרא מזבח.

שנא) כד ההוא סטרא וכו': כשסטרא אחרא היח רואה את עמוד עשן הקטורת כשהיה עולה, היה גכנע ובורח, ואינו יכול לקרב אל המשכן, שהוא המלכות, ומשום זה, הוא נדכה, ואחר אינו מתערב בשמחה של מעלה חוץ מהקב"ה בלבד. אתדכי, פירושו שנעשה מדוכא ומדוכדך. מלשון דכא לארץ חיתי (תהלים קמ"ג).

שנב) ולית סטרא אחרא וכו': והסטרא

המות, דלא יכיל לשלטאה כלל, ולא למעבד דינא. סימנא דא אתמסר בידנא, דבכל אתר דאמרי ז בכונה וברעותא דלבא עובדא דקטורת, דלא שלטא מותנא בההוא אתר, ולא יתזקו, ולא יכלין ט עו"ג ולא שאר דרגין ר אחרנין לאתקרבא בהדיהו.

שנה) מה כתיב ביעקב, וישת לו עדרים לבדו. מכאן, דבירר פסולת מן מקדשא, ושווי ת חולקיה בלחודוי, וכל אינון רתיכין דאתחזון ליה לרזא דמהימנותא קדישא. ולא שתם על צאן לבן, דשווי חולק שאר עמין בלחודייהו, דלא יתערבון בהדי מהימנותא קדישא. הצאן המקושרות, אינון א דמתקשרי בקישורא ב חדא, דלא מתערבי בהדי שאר עמין, דלא מתקשרין בהדיהו ג לעלמא.

שנו) כגוונא דא קטורת, דהא בההוא קטורת, כל רתיכין קדישין דרזא דמהימנותא, הוו מתקשרן, וכל שייפין עילאין ותתאין, כולהו מתקשרין אלין באלין. דהא רתיכין קדישין דלתתא, הוו מתקרבין ומתקשרין אלין באלין, למהוי כולהו בייחודא חדא, לסלקא בייחודא כדקא חזי.

שנו) וכל אינון משריין דשאר עמין, כולהו ה מתבדרי, ומתפלגי דא מן דא, וע"ד איקרון ישראל גוי אחד, דאינון בייחודא וקישורא חדא. ועל דא איקרון הצאן המקושרות, מה דלית הכי לשאר עמין.

שנח) קטורת אסור לאקטרא ו בר במזבח, ולא במנא אחרא, בר במחתה.

הלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ז נ"א ברעוא ברעותא (קראקא) ונ"א בכונה ברעותא (חינצ'א). ק נ"א שאר עמין (דפוסים ראשונים). ר נ"א ל"ג אהרנין (קראקא). ש נ"א שוי (דפוסים ראשונים). ת נ"א חולקי ונ"א חולקין (קראקא). א נ"א דמתקשרת (קראקא). ב נ"א רבא ולא בהדי שאר עמין ול"ג דלא מתערבי (קראקא). ג נ"א לעלמין (דפוסים ראשונים). ד נ"א דקטורת ול"ג דא (קראקא). ה נ"א מתברי (קראקא). ו נ"א ל"ג בר במזבח ולא במנא אחרא בר במזבח (חינצ'א) ונ"א במנא אחרא בר במחתה (קראקא) נ"א באתר אחרא ול"ג בר במזבח (קראקא בשם ס"א).

הקטורת

הסולם

מאמר

המרכבות הקדושות של סוד האמונה, שהיא המלכות, היו מתקשרות בה, וכל האיברים, דהיינו הספירות, העליונים והתחתונים, של ז"א ושל מלכות, כולם מתקשרים אלו באלו, כי המרכבות הקדושות שלמטה, היו מתקרבין ומתקשרים אלו באלו, שיהיו כולם ביחוד אחד, ולעלות ביחוד, למעלה, לז"א, כראוי. שנו) וכל אינון משריין וכו': וכל המחנות האלו של יתר העמים, כולם מתפזרים ומתחלקים זה מן זה. וע"כ נקראים ישראל, גוי אחד. כי הם ביחוד וקשר אחד, וע"כ נקראים הצאן המקושרות, מה שאין כן ליתר העמים.

שנח) קטורת אסור לאקטרא וכו': קטורת אסור להקטיר זולת במזבח, ולא בכלי אחר, זולת במחתה. מי שהדין רודף אחריו, צריך

שבכל מקום שאומרים מעשה הקטורת בכוונה, וברצון הלב, אין המות שולט באותו מקום, ולא יהיו נזוקים, ולא יוכלו עכו"ם ולא שאר המדרגות האחרות להתקרב אליהם.

שנה) כזה כתיב ביעקב וכו': מה כתוב ביעקב, וישת לו עדרים לבדו. מכאן נשמע, שבירר הפסולת מן המקדש, ושם חלקו לבדו עם כל המרכבות הראויות לו לסוד האמונה הקדושה, שהיא המלכות, ולא שתם על צאן לבן, ששם חלק שאר העמים בלבדם, שלא יתערבו עם האמונה הקדושה. הצאן המקושרות, פירושו, אלו המתקשרות בקשר אחד שאינם מתערבים עם יתר העמים, ואינם מתקשרים עמהם לעולם.

שנו) כגוונא דא קטורת וכו': כעין זה היא הקטורת. כי בקטורת, ההיא, כל

האי מאן דדינא רדיף אבתריה, אצטריך להאי קטורת, ולא תבא לקמי מאריה, דהא סיועא איהו : לסלקא דינין מעליה.

שנט) ובהאי ודאי מסתלקין דינין מעליה, אי הוא ח רגיל * בהאי, לאדכרא ליה תרין זמנין בכל יומא, בצפרא וברמשא, דכתיב ט) והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבקר בבקר. וכתיב טו) ובהעלות אהרן וגו'. ט ודא איהו קיומא דעלמא . דלתתא, וקיומא דעלמא כ דלעילא.

שס) בההוא אתר דלא אידכר בכל יומא עובדא דקטורת, דינין ז דלעילא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (שמות ל) ויחי תיט ויקרא קסה צו קנב בהעלותך (שמות ל) ויחי תיט ויקרא קסה צו קנב בהעלותך כב. וקיומא דעלמא דלעילא והג דעלמא תדיר דכתיב קטורת לפני ה' איהו קיומא דעלמא לתהא וקיומא דעלמא לעילא (קראקא). כ ג"א מוסיף דלעילא תדיר דכתיב קטורת תמיד לפני ה' (וינציא). ז ג"א דעלמא (קראקא).

הקטרת

הכולם

מאמר

בההוא תננא וכו' מההוא מעלה עשן. כי העשן העולה הוא משריפת ג"ר דשמאל בלי ימין כנ"ל מכח הדינין שבמסך דחירק, וע"כ מי שמריח בו בתקון הזה, היה מברר לביה בכריחו ונחירו בחדוא ורעותא למפלה למאריה, דהיינו שהיה מברר לעבוד לאדונו ע"י גילוי הו"ק דחכמה ששם השמחה והרצון, ואעבר מניה זוהמא ופנופא דיצר הרע, שהיצה"ר לא יוכל עוד להכשילו להמשיך הארת החכמה ממעלה למטה, שה"ס ג"ר דשמאל, כי כבר נשרפו כליל. וז"ש (באות שמ"ה) וקיומא לבטלא חרשין ומלון ביישין מביתא, כי הכשפים וכל הס"א נמשכים מג"ר דשמאל, וכיון שע"י הקטורת נשרפים ג"ר דשמאל נמצאים הכשפים והס"א בטלים. וז"ש (באות שמ"ז), ויפלק מורתא מניה ומכל עלמא וכו'. כי ע"י המשכת ג"ר דשמאל נגלית מדת הדין דמנועולא, שממנה נמשך המות לכל העולם (כח"ש בזהר ויצא דף י"ז ד"ה וצריך ע"ש), וכיון שמעשה הקטורת מבטל את הג"ר דשמאל, נמצא מבטל גם המות לפי שיעור התקון, לו ולכל העולם.

וז"ש (באות שמ"ח), בההוא קטורת וכו' כהנא הוה חמו אתוון דרזא דשמא קדישא פרישן באוירא, היינו שהיה מתגלה מבחינת היחוד דימין ושמאל השמות המאירים בהארת ו"ק דחכמה המכונים אויר. דהיינו קומת רוח, שהיא נשארה, אחר שריפת הג"ר דשמאל. כנ"ל. וסלקין לעילא בההוא עמודא, דהיינו

צריך לקטורת הזו, ולשוב לפני אדונו, כי היא עזרה להסיך הדינים ממנו.

שנט) ובהאי ודאי מסתלקין וכו': וכוה מסתלקים ממנו הדינים בודאי, אם הוא רגיל בזה, להזכיר הקטורת ב' פעמים בכל יום, בבוקר ובערב. שכתוב, והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר. וכתוב, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגו'. וזה הוא קיומו של העולם שלמטה, ושל העולם שלמעלה.

שס) בההוא אתר דלא וכו': במקום זה שאינו נזכר בכל יום מעשה הקטורת, דינים שלמעלה שורים עליו, ומגפה רבה בו, ועמים אחרים שולטים עליו. משום שכתוב, קטרת תמיד לפני ה' לדורותיכם. היא עומדת תמיד לפני ה', יותר מכל העבודות האחרות.

פירוש המאמר. יש ריח העולה מבשמים מאליו, מפני שקו השמאל שממנו נמשכת הארת החכמה הנקראת ריח, הוא כבר מתוקן מיחוד ימין ושמאל, וע"כ הבשמים הנמשכים מהם מעלים ריח מאליהם בלי תקון האש. ויש ריח העולה מן הבשמים רק ע"י תקון האש, שה"ס הקטורת, והוא מפני שהבשמים נמשכים מקו שמאל שאינו מתוקן בימין, וע"כ צריכים לתקון האש, שה"ס הדינים שבמסך דחירק דקו האמצעי הממעטים הג"ר דחכמה, שיש בשמאל בלי ימין, ומיחדים אותו עם הימין.

וז"ש (באות שמ"ג), כל מאן דארח

ם שריין נ עליה, ומותנא סגיאה ביה, ועמין אחרנין שלטין ֶ עליה, בגין
דכתיב, ֶ קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם. תדיר ֶ איהו קיימא לפני ה',
יתיר מכל פולחנין אחרנין.

מאמר משכני באתוון דשמא קדישא

שסא) משכני, באתוון דשמא קדישא. כד ֶ מתחברן תרין שמהן כחדא,
דאינון שמא שלים, יהוה אלהים. שמא קדמאה, משיך ֶ לגביה שמא אחרא.
שסב) ֶ ומה דאמר אחרין נרוצה, ולא כתיב ארוצה. בגין דשמא דא
דאיכרי אלהיים, כמה רתיכין, וכמה בי דינין, כולהו כלילן ומתחברו ביה.
ועי' דכתיב אחרין נרוצה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ֶ (שם) ויקהל תעה לעיל שנט. מ נ"א שרין (קראקא). נ נ"א ביה (קראקא). ס נ"א
ביה (קראקא). ע נ"א יהיה (קראקא). פ נ"א מחברן (קראקא). צ נ"א לגבי (קראקא). ק נ"א ודא (קראקא).

הקטרת

הסולם

מאמר

ועליון בגין דבשאר קורבנין לכלא אית
חולקא וכו', כי בכל הקרבנות יש חלק לכל.
דהיינו אפילו לסטרא אחרא. כנ"ל. בקטורת
לא מתקשר ומתקרב בר קב"ה בלחודו.
כי כולה לא באה אלא לשריפת ג"ר דשמאל
ולבטל הס"א. ולקיום ו"ק דשמאל. שהוא
תקון קב"ה בלחודו. שה"ס הקו האמצעי. כדי
לקיים הארת שניהם. של ימין ושל שמאל.
וכל פטרין בישינ ערקין וכו', מחמת הפחד
שלא יתבטלו לגמרי.

דהיינו שהיו מאירים ממטה למעלה. ולא
ממעלה למטה. וז"ש. ובההוא קטורת הזה
מתקשרי קשורין עליון. דהיינו הכחות של
ימין ושמאל שלמעלה היו מתקשרים ומתאחדים
זה בזה. ושייפין נחתין לאמשבא לדרגא
דלתתא לעילא סספירות ז"א יורדות ונמשכות
באורותיהן אל המלכות. שהיא מדרגה מאירה
ממטה למעלה. כלומר כי אורות ז"א נמשכים
בסוד אור זכר ממעלה למטה. וע"כ אין האות
החכמה יכולה להתגלות בז"א עצמו. להיותה
מאירה רק ממטה למעלה. וע"כ צריכה לרדת
למלכות ולהתגלות שם. שהיא המדרגה המאירה
ממטה למעלה.

מאמר משכני באתוון דשמא קדישא

שסא) משכני באתוון דשמא וכו';
משכני, היינו באותיות השם הקדוש. כי
כשמתחברים שני שמות יחד, שהם שם שלם.
דהיינו הוי"ה אלקים, השם הראשון, שהוא
הוי"ה. מושך אליו השם האחרון, שהוא אלקים.
ועי' נאמר משכני. שהמלכות שהיא השם
אלקים אמרה לז"א שהוא שם הוי"ה. משכני.
שסב) ומה דאמר, אהריך וכו': ומה
שאמרה, אחרין נרוצה, לשון רבים. ולא
כתוב ארוצה. הוא משום שהשם הזה שנקרא
אלקים, שהוא המלכות, כמה מרכבות וכמה
בתי דין. כולם כלולים ומתחברים בו. וע"כ
כתוב, אחרין נרוצה. שכללה בזה את כל אליו
המתחברים בה.

ויש הפרש בין הקטורת לקרבנות. כי
בקרבנות, בתחילת הווג והשפעת השמאל
מו"א למלכות מתגלות ג"ר דשמאל. כי אי
אפשר שיתגלו ו"ק בלי ג"ר. אלא שתיכף
נעלמים. ולא נשאר אלא ו"ק דחכמה. אמנם
גילוי ג"ר אלו של תחילת הווג אע"פ שנסתלק.
מספיק להאיר הארה מועטת אל הסטרא אחרא.
שאינה ניזונה אלא מג"ר דשמאל. אלא שהיא
הארה מועטת מאד, שאינה מזיקה לקדושה.
מה שאין כן במעשה הקטורת, שכל עיקרה לא
באה אלא לשרוף הג"ר דשמאל, נמצא שאין
לסטרא אחרא שום חלק בה. ואדרבה היא
בורחת כדי שלא תתבטל לגמרי. וז"ש (באות
שנ"ב) ולית בה חולקא כבשאר קורבנין

שסג) סגיאין אינן דכלילן בהאי שמא, ואיהו כולא שמא חדא. דכין דשמא קדמאה משיך לשמא אחרא, כדן כלא הוא חבורא ר חדא, ועילאין ותתאין כולהו ם דרגין מתקשרין הא בהא, למהוי ן כולהו קשורא חד, וחיבורא חד, וייחודא חד.

שסד) הביאני המלך חדריו, א דא מלכא קדישא עילאה. חדריו, אלין חדרין עילאין, ואידרין קדישין דרתיכין ב עילאין.

שסה) חדרא קדמאה, איהו נהירו דנהיר מסטרא דימינא, נהירו דנהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. נהירו דכל נהורין כלילן ביה. נהירו דארבע גוונין, גליפין בארבע סטרין דעלמא, ואיקרי אל גדול. נהירו ג דנטיל ברישא, אדרא וחדרא קדמאה. ודא איהו נהורא דאתאחדא ברישא ברזא דאיקרי יהוה. שסו) חדרא תניינא, נהירו דחשוכא, דקא נפקא מסטרא דנהירו קדמאה. ודא איהו נהירו סומקא, דחשיך. ודא איהו דאתקרי אלהים, דבסטר שמאלא, לאתקשרא בנהירו קדמאה.

שסז) תרין אדרין דמתקשרן ומתחברן דא בדא. דהא באלין ד אדרין, ההיא דלתתא אתאחדא, ואעיל לה מלכא עילאה לאלין חדרין קדישין. ואנא

חלופי גרסאות

מסורת הנהר

ז) (שה"ש א) לעיל רכח. ר ג"א מוסיף חדא דשמא חדא (כל הדפוסים בשם ס"א). ש ג"א ל"ג דרגין (קראקא). ת ג"א ל"ג כולהו (קראקא). א ג"א מוסיף הביאני המלך דא מלכא (קראקא) ונ"א דא קדישא ול"ג מלכא (תינציא). ב ג"א מוסיף עילאין דאינן חדרין עלאין (קראקא). ג ג"א דעיל (קראקא). ד ג"א נהירו דלתתא ועיל ול"ג אדרין ההיא דלתתא אתאחדא ואעיל (קראקא).

משכני באהון דשמא קדישא

הסולם

מאמד

ח"ג תו"מ. ונקרא אל גדול. הוא האור הנוסע בראש, הוא אדרא וחדר ראשון. וזה הוא אור האחוז בתחילה בסוד ז"א שנקרא הוי"ה. שהוא אור החסד שבז"א, שהוא הספירה הראשונה שלו, הכוללת כל הספירות שלו. שסו) חדרא תניינא וכו': החדר השני, הוא אור שהוא חושך, שהוא קו שמאל שנקרא גבורה, שמטרס שנכלל בימין הוא חושך, היוצא מצד האור הראשון. שהוא חסד, כי גבורה נאצלת ויוצאת מחסד, וזה הוא אור אדום, שהוא חושך, וזה הוא שנקרא אלקים, שהוא בצד שמאל להתקשר באור הראשון, שה"ס חסד וקו ימין. ואז הוא מאיר.

שסג) סגיאין אינן דכלילן וכו': רבים הם הבלולים בשם הזה, אלקים, והוא כולו שם אחד. כי כיון שהשם הראשון, הויה, שהוא ז"א, משך לשם האחרון, אלקים, שהוא מלכות, אז הכל הוא חבור אחד לכל המדרגות העליונות, דז"א. והתחתונות, דמלכות, מתקשרות זו בזו, שיהיו כולם קשר אחד, וחבור אחד, וייחוד אחד.

שסד) הביאני המלך חדריו: המלך, זהו המלך הקדוש העליון, שהוא ז"א. חדריו, אלו הם החדרים העליונים, והחדרים הקדושים של המרכבות העליונות, שהם חג"ת דז"א.

שסז) תרין אדרין דמתקשרין וכו': וב' שמות הנ"ל, אל גדול, ואלקים, הם ב' חדרים המתקשרים ומתחברים זה בזה, כי הם ימין ושמאל המתקשרים זב"ז ע"י הקו האמצעי, כי באלו החדרים מתאחד אותו שלמטה, שהוא המלכות, והמלך העליון, שהוא ז"א, מכניסה לחדרים הקדושים האלו, ואז

שסה) חדרא קדמאה וכו': החדר הראשון, הוא האור המאיר מצד ימין, שהוא האור המאיר מסוף העולם ועד סופו, אור שכל האורות כלולים בו, אור של ארבעה צבעים, שהם לבן אדום ירוק שחור שה"ס ג' קוין ומלכות, החקוקים בארבע רוחות העולם, שהם (דפו"י דף ס"ח ט"ב) 114

וכולהו, בשעתא דאתקשרנא כחדא בקישורא חדא, נגילה ונשמחה בך. ה נגילה ונשמחה באינון כ"ב אתוון אלפא ביתא, דאקרי ב"ך. כד"א אשר נשבעת להם בך. בך יברך ישראל.

שסח) אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת אלין אינון עשרים ותרין אתוון דאלפא ביתא, ומתחלפי לעשרין ותרין אלפא ביתות, ברזא דשמהן קדישין גליפין ו בשמהן דלהון, ו ואינון איקרון ב"ך.

מאמר הכסא עומד על ד' עמודים

שסט) נגילה ונשמחה בך, בך ודאי, דהא כל אתוון נטיל האי ה קיימא ו קדישא, רזא בך: אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת.

שע) אשב גתד הקו זרח טפי כצל מסן עזר אכתריאל יה צבאות יושב על כסא רם ונשא. וכל גדודי שרי צבאות מעלה, מימינו חיים משמאלו מות. והכסא עומד על ארבעה עמודים. ודא עמוד הימיני, בד' שלהובי מלהטן דאתוון.

שעא) בשא דתג וקה חרזיפט לצכ נסמ עזר יהו, דא איהו רזא וסתרא ו דעמודא דאמצעייתא, מאינון ארבע עמודין, דההוא כסא סמכא עליהו, ברזא דאתוון דאלפא ביתא. ואינון * תריסר בכל עמודא ועמודא, לאתקיימא כל חד מנייהו על תריסר עמודין סמכין, לאתקיימא כורסייא עלייהו.

חלופי גרסאות

ה נ"א ל"ג מן נגילה עד כד"א ונ"א כד"א אשר נשבעת להם כך לפני נגילה ואחר דאקרי בך כד"א בך יברך ישראל (קראא). ו נ"א ל"ג בשמהן (קראא). ז נ"א ואיקרון ול"ג ואינון (קראא). ח ה"ג דפוס קראא נ"א קיומא (שאר הדפוסים). ט נ"א ל"ג קדישא (קראא). י ה"ג הסלם ג"א ל"ג ודא (כל הדפוסים). כ ה"ג הסלם ג"א מוסיף דאור קדמאה דעמודא קדמאה ונ"א דעמודא קדמאה (שאר הדפוסים).

הכסא עומד על ד' עמודים

הסולם

מאמר

שח"ט) אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת. שהם אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת. (שע) אשב גתד הקו וכו': אש"ב גת"ד הקו זר"ח טפ"י כצל מס"ן עז"ר אכתריאל יה צבאות יושב על כסא רם ונשא וכל גדודי שרי צבאות מעלה מימינו חיים משמאלו מות. והכסא עומד על ארבעה עמודים. וזהו העמוד הימיני בד' שלהבות לזהטות דאותיות.

שעא) בשא דתג וקה וכו': בש"א דת"ג וקה חר"ז יפ"ט לצ"כ נס"מ עז"ר יהו. זה הוא סוד וסתר של העמוד האמצעי מארבעה העמודים האלו. שאותו הכסא סומך עליהם. בסוד האותיות של אלפא ביתא. והם י"ב בכל עמוד ועמוד, שכל אחד מהם יתקיים על י"ב עמודים סומכים, שעליהם יתקיים הכסא. עמוד

אומרת המלכות, אני וכולם, דהיינו כל המרכבות המתחברות במלכות, בשעה שנקשרנו יחד בקשר אחד, נגילה ונשמחה בך. נגילה ונשמחה בכ"ב האותיות האלו של האלפא ביתא הנקראות ב"ך. כש"א אשר נשבעת להם בך. בך יברך ישראל.

שסח) אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת. אלו הם כ"ב האותיות של האלפא ביתא, והן מתחלפות לכ"ב אלפא ביתות. כלומר, שיוצאים מהם כ"ב צירופי אלפא ביתות, בסוד השמות הקדושים החקוקים בשמות שלהם, והם נקראים ב"ך.

מאמר הכסא עומד על ד' עמודים

שסט) נגילה ונשמחה בך: ב"ך ודאי, כי כל האותיות לוקחות הברית הקדושה הזו

שעב) עמוד השמאלי, איהו ל ברזא אחרא, ם תא"ש רביק צג"פ עדי"ס נה"ם לויך כז"י טח"י הרי דא איהו רזא וסתרא דעמודא דשמאלא. וכורסייא מתתקנא עלייהו, ברזא נ וסתרא דתריסר ם סמכין.
 שעג) והא תשעה הוו. אלא, תלת אתוון מצטרפין גו צירופא חדא בהאי

חלופי גרסאות

ל ג"א כוסיף ברזא דסטרא (ווינציא) וג"א ל"ג ברזא (קראקא). ם בדפוס מונקאסש ל"ג מן תא"ש עד דא איהו (ונראה שחסר מחמת ט"ס) ובדפוס ווינציא כתוב אמ"ז וכן מצאתי בקונטרס כחיבת יד

העמוד הימני			העמוד השמאלי		
ב	ש	א	ר	ב	ק
ח	ר	ז	ג	ה	ס
ג	ס	ס	י	ח	י
ד	ת	ג	ש	א	ת
י	פ	ט	ע	ד	ס
ע	ז	ר	כ	ז	י
ו	ק	ה	ו	ק	ה
ל	צ	ך	ל	צ	ך
י	ה	ו	י	ה	ו

נ ג"א וסטרא (קראקא). ם ג"א כמנין (קראקא).

מאמר

הסולם

הכסא עומד על ד' עמודים

מבארם בעולם הבריאה, בסוד ד' העמודים שכסא הכבוד עומד עליהם. כי משם מתחילות האותיות. אמנם שרשיהן בכל פרטיהן הם בז"א דאצילות, כמ"ש לעיל (באות דפ"א) וע"כ המלכות מקבלת כל צירופי האותיות מז"א דאצילות, ועם התלבשות המלכות בכסא הכבוד שבבריאה, היא מוציאה שם כל צירופי האותיות שקבלה מז"א דאצילות. ותחילה צריכים לדעת איך כ"ב האותיות מתחלקות לג' קוין, וכבר נתבאר זה בזהר (ב"א אות ל"ד עש"ה. כי לא אכפיל כאן האריכות הזו).
 וז"ש (באות שס"ט) נגילה ונשמחה בך, ב"ך ודאי, דהא כל אתוון נפיל האי קיימא קדישא, רז"א ב"ך. כי המלכות הנקראת ברית, לוקחת כל האותיות וכל הצירופים שה"ס ב"ך, דהיינו היוצאים מכ"ב אותיות, ומאירה אותן לבי"ע. ואלו ד' עמודים שכסא הכבוד סומך עליהם, נמשכים מד' רגלי הכסא שבאצילות, שה"ס ג' קוין דז"א ומלכות המקבלתם. ונודע שהם כלולים זה מזה, ויש בכל אחד מד' אלו ג' קוין, שה"ס י"ב צירופי חויה, וי"ב שבטים שבמלכות. אמנם כאן במלכות דאצילות שירדה ומתלבשת בג"ר דבריאה, יש בה מיעוט מחמת ירידה זו, ואין בה אלא ב' קוין ימין ושמאל. והם עושים י"א צירופים בכ"ב אותיות, וז"ש, שהם א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"ג פ"ע פ"ב ק"ד ש"ת, שכל צירוף, ה"ס זוג של ימין ושמאל. אבל בג' העמודים האחרים יש בכל אחד מהם ג' קוין, אשר בעמוד הא' שהוא קו ימין, חסד, הן כסדרן, אשר ז' הזוגות הראשונות מי"א הזוגות שבכ"ב האותיות, שהם א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"ג, הנה כל זוג מהן, הוא

עמוד השמאלי איהו וכו': העמוד השמאלי הוא בסוד אחר, כזה, תא"ש רביק צג"פ עדי"ס נה"ם לויך כז"י טח"י הרי. זה הוא סוד וסתר של העמוד השמאלי. והכסא מתתקן עליהם בסוד וסתר של י"ב סומכים. שעג) והא תשעה הוו וכו': שואל, והרי אינן אלא תשע מלות בכל עמוד, ולא י"ב ומשיב, אלא ג' אותיות מצטרפות בצירוף אחד לג' תיבות בצד זה ובצד זה, עולות ויורדות, והן נסתרות בסוד יהו, ובחקק בחקיקת השם הקדוש, כזה, יה"ו יה"ו יה"ו יה"ו אלו גנוזים בעמוד הראשון שהוא העמוד הימני. יה"ו יה"ו יה"ו, אלו גנוזים בעמוד השמאלי. הו"י וי"ה וה"י גנוזים בעמוד האמצעי (כצ"ל). כדי שהכסא יהיה שלם בסוד כ"ב האותיות של האלפא ביתה, שאותה הברית הקדושה, שהיא המלכות, מאספת ולוקחת בתוכה בסוד ב"ך. וע"כ נגילה ונשמחה בך.
 ביאור המאמר. יש לדעת, שאע"פ שהזהר אומר לעיל (באות ר"פ רפ"א) שבז"א כבר נתגלמו האותיות (עש"ה) הנה כל זה אמור רק לשורש בלבד, אבל עצם האותיות לא יכלו לצאת עד עולם הבריאה. דהיינו מתחת המסך דאצילות, שמשם ולמטה יש שליטה למסכים, אבל באצילות אין כח מסך כלל, ובלי כח המסך אין האותיות מתגלמות כנ"ל. ומה שאנו מבחינים שם מסכים ואותיות הם רק לשורשים המפעילים כזה בעולמות התחתונים. כמו שנתבאר ענין זה לעיל בכרך א' במבוא לספר הזהר. ע"ש.
 והנה הזהר רוצה לבאר כאן סוד ד' העמודים, שהכסא עומד עליהם, איך הם מצטרפים בסוד הצירופים מכ"ב אותיות, וע"כ

סטרא, ובהאי סטרא, ם לתלת ן תיבין. סלקין ונחתין, ואינון ץ טמירין ברוא יהו, גליפו דשמא קדישא מחקאא ן יהו יהו יהו אלין ר גניזין בעמודא

חלופי גרסאות

ע בדפוס קראקא ל"ג לתלת (ונראה שהוא ט"ס). פ ג"א סטרין ונ"א ל"ג תיבין (קראקא). צ ג"א עמודין (קראקא). ן ג"א יהו"י יהו"י (בכל הדפוסים בשם ט"א) ג"א יהו"י יהו"י בימין הו"י וי"ה וה"י בשמאל (מהר"ש בשם הרמ"ק). ר ג"א גנוזין (קראקא).

מאמר הסולם הכסא עומד על ד' עמודים

ג' קוין ומלכות המקבלתם, שבכל אחד מג' הקוין יש בו ג' קוין, חוץ מהמלכות עצמה, שבה ב' קוין, שה"ס י"א זוגות א"ב ג"ד ה"ו וכו' כנ"ל. ודא עמוד הימני שט' המלות, אש"ב גת"ד הק"ו וכו' ה"ס העמוד הימני, וע"כ הצירופים הם כסדרן, כמ"ש לעיל. בד' שלהובי מלהטן דאתון, דהיינו ד' העמודים, שהם ד' שלהבות לזהטות של האותיות, וט' המלות הנ"ל, הן הקו הימני שבד' העמודים האלו.

והנה העמוד האמצעי, כלול ג"כ מג' קוין, על דרך שביארנו בעמוד הימני, שכל זוג מו' זוגות עד זוג מו"ן, הם ימין ושמאל, והקו האמצעי שה"ס ח' האותיות מד' הזוגות ש"ת ק"ר פ"צ ס"ע מכריע באמצע כל זוג, אלא ההפרש הוא, כי כאן בעמוד האמצעי כל זוג וזוג הוא למפרע, כי במקום א"ב כתוב ב"א, ובמקום ג"ד כתוב ד"ג וכו' עד"ו, שהוא מפני שהעמוד האמצעי יש בו יותר דין מאשר בעמוד הימני.

וז"ש (באות שט"א) בש"א דת"ג וק"ה חר"ז יפ"ט לצ"כ נפ"מ עז"ר יה"ו, כי בזוג הראשון, שהוא ימין ושמאל בסדר ב"א, נמשכת באמצען ש' דש"ת שבקו אמצעי ונעשה הצירוף בש"א, ובימין ושמאל, שהם ד"ג נמשכת בהן הת' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף דת"ג, ובימין ושמאל שהם ו"ה, נמשכת באמצען הק' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף וק"ח, ובימין ושמאל שהם ח"ו נמשכת באמצען הר' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף חר"ז, ובימין ושמאל שהם י"ט נמשכת באמצען הפ' של הקו האמצעי, ונעשה הצירוף יפ"ט, ובימין ושמאל שהם ל"כ, נמשכת הצ' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף לצ"כ, ובימין ושמאל שהם נ"מ, נמשכת בהן הס' של הקו האמצעי, ונעשה הצירוף נפ"מ, ונשלמו בזה ז' הצירופים של הקו האמצעי, שהם כנגד חג"ת נהי"מ, ובקו האמצעי שיש לו ח' אותיות, נשארת אות אחת פנויה, שהיא האות ע"ו, ואז מצטרפת עם ב' האותיות

הוא סוד ב' קוין ימין ושמאל עד מ"ן, והקו האמצעי, ה"ס ח' אותיות שהן ארבעה זוגות, ולהיותו בחינת דין כלפי ב' הקוין הראשונים, ע"כ הוא מסודר למפרע, כזה, ש"ת ק"ר פ"צ ס"ע, אשר הש' היא קו אמצעי לא"ב, ויוצא הצירוף אש"ב, והת' היא קו אמצעי לג"ד ויוצא הצירוף גת"ד, והק' היא קו אמצעי לה"ו, ויוצא הצירוף הק"ו, והר' היא קו אמצעי לו"ה, ויוצא הצירוף זר"ח, והפ' היא קו אמצעי לט"י, ויוצא הצירוף טפ"י, והצ' היא קו אמצעי לכ"ל, ויוצא הצירוף כצ"ל, והס' היא קו אמצעי למ"ן, ויוצא הצירוף מס"ן, ובהיות שבב' הקוין ימין ושמאל אין בהם אלא ז' אותיות, שנגמדו בזוג מו"ן, ובקו אמצעי יש ח' אותיות, שהוא נגמר בע' לפיכך נעשה צירוף שמיני עז"ר, שהאות הראשונה ה"ס ע' דקו אמצעי, וב' האותיות ז"ר מתחברות בו, שהוא מלשון זרות המורה דין, וכן מלשון עזרה.

וטעם הדבר, הוא, כי באמת אין בכל קו יותר מזו אותיות, שה"ס ז' ספירות חג"ת נהי"מ, ומה שיש בקו האמצעי ח' אותיות, הוא מטעם המסך דחירק שהקו האמצעי נושא איתו (כמו שהארכתי בזה לעיל בזהר בראשית א' אות ל"ד עש"ה) ועליו רומז הצירוף של האות האחרונה ע', עם ב' האותיות זר, שרומז על דין ועל עזרה, כי בעזרתו התגבר הקו האמצעי על השמאל ויחד אותו עם הימין (כמ"ש בפלפ"ה"ס אות ל"ח).

וז"ש (באות שט"ע) אש"ב גת"ד הקו זרח טפי כצל כוסן עזר אכתריאל, שהם סוד ג' קוין מכ"ב האותיות כסדרן, עד הצירוף עזר כנ"ל, והצירוף עזר מורה על המסך המחובר בקו האמצעי, והט"ס אכתריאל הוא כת"ר דבריאה, ששם התלבשה המלכות דאצילות, עם כל צירופי האותיות שקבלה מו"א דאצילות כנ"ל, וע"כ הוא מתחבר ומשלים לט' מלות, כמ"ש להלן וז"ש, והככא עומד על ארבעה עמודים, דהיינו כמ"ש לעיל, שה"ס

קדמאה, דאיהו עמודא דימינא. ם יהו ירה יהו, אלין ת גניזין א בעמודא דשמאלא. למהוי כורסייא שלימא ברזא דעשרין ותרין אתוון דאלפא ביתא.

חלופי גרסאות

ם הג הסלם גיא ירה יהו יהו (כל הדפוסים). ת גיא גנוזין (קראקא). א גיא לג בעמודא (קראקא).

מאמר הסולם הכסא עומד על ד' עמודים

דקו אמצעי, ונעשה הצירוף רב"ק. ובימין ושמאל שהם צ"פ, נמשכה ג' דקו אמצעי, ונעשה הצירוף צג"פ. ובימין ושמאל שהם ע"ס, נמשכה ד' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף עד"ם. ובימין ושמאל שהם ג"ם, נמשכה ה' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף נה"ם. ובימין ושמאל שהם ל"ך, נמשכה ו' דקו האמצעי ונעשה הצירוף לו"ך.

האותיות זר, ונעשה הצירוף עזר כמ"ש לעיל בעמוד הימני ולהשלים ט' המלות, נוסף עליהם השם יה"ו, שהוא השורש של ג' הקוין, כנודע. וז"ש, דא איהו רזא וסתרא דעמודא דאמצעייתא וכו' ברזא דאתוון דאלפא ביתא, שסדר זה הוא העמוד האמצעי הסומך את הכסא בסוד צירופי אותיות.

ובב' הצירופים כז"י טח"י, יש ט"ס, וצריך לומר יז"ט חט"י, כי בימין ושמאל, שהם י"ט נמשכה הו' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף יז"ט. ובוה נשלמו ז' צירופים כנגד חגית נהי"מ, אמנם בקו האמצעי שיש לו ח' אותיות, נשארה לו אות אחת פנויה, שהיא ח'. ונתחברו לה ב' אותיות ט"י, ונעשה הצירוף חט"י, כי האות השמינית מורה על מסך דחירק המחובר בקו האמצעי כנ"ל, וע"כ מרומז בו צירוף מלשון חטא, המורה על חסרון ודין, וכדי להשלים ט' המלות נתוסף עליו השם יה"ו, שהוא שורש ג' הקוין, אלא מתוך שהוא דין נרמז בו בסדר הפוך, שהוא הו"י, וז"ש, וכורסייא מתתקנא עלייהו ברזא וסתרא דתריסר סמכין שהכסא מתתקן על העמודים, בסוד שכל עמוד כלול מי"ב סומכים, שעליהם רומזות המלות שבכל עמוד, כנ"ל.

וז"ש ואינון י"ב בכל עמודא ועמודא לאתקיימא כל חד מנייהו וכו', כי בדרך כלל יש כאן סוד י"ב, שהם ארבעה עמודים, שבכל עמוד ג' קוין כנ"ל, שהם י"ב, אמנם כיון שהם כלולים זה מזה, צריך להיות בכל אחד מהם סוד י"ב, וע"ז יש בכל עמוד י"ב מלות, כי מוסיפים עליהם ג' שמות יה"ו, שהם השורשים של ג' הקוין, ונעשו י"ב מלות, כמ"ש להלאה, ונתבארו ב' העמודים הימני והאמצעי.

וז"ש באות שט"ג) והא תשעה הוו, שואל, והרי אין יותר מט' מלות בכל עמוד, כנ"ל, ומשיב, אלא תלת אתוון מצטרפין ג' צירופא חדא כהאי סטרא וכהאי סטרא לתלת תיבין, שג' האותיות יה"ו, שהן שורשי ג' הקוין מצטרפין לכל צד צירוף אחד, דהיינו לכל קו צירוף אחד יה"ו, סלקין ונחתין, שהם מאירים באו"י ואו"ה, ואינון טמירין ברזא יה"ו, שאלו האורות נסתרים ביה"ו, שהן שורש ג' קוין, גליפו דשמא קדישא מחקקא, שהן חקיקת השם הקדוש הנחקק, יה"ו יה"ו יה"ו, דהיינו יה"ו לקו ימין, יה"ו לקו שמאל, יה"ו לקו אמצעי, שעם יה"ו, וג' השמות יה"ו הנסתרים בו, הם י"ב מלות

והנה העמוד השמאלי כלול ג"כ מג' קוין, ע"ד שבארנו בב' העמודים הימני והאמצעי, אלא מתוך שהעמוד השמאלי הוא דין, ע"כ נהפכו בו סדרי האותיות, להיות בסדר א"ב שלמפרע, שהוא סדר תשר"ק צפע"ס נמל"ך וכו', באופן שהימין והשמאל לא נעשו מא"ב ג"ד יה"ו וכו' שהוא בסדר ישר גמור, שנעשה בו העמוד הימני, ולא מן ב"א ד"ג ו"ה, שהוא ג"כ מעט בסדר, אלא שנעשה מן ת"ש ר"ק צ"פ ע"ס נ"מ ל"ך, שכולו הפוך, ולא עוד, אלא הקו האמצעי שבו, שצריך להיות מן אותיות מאוחרות, מאותיות של ב' קוין, כי הקו האמצעי יוצא אחר ב' הקוין, כנודע, הוא נעשה כאן מהאותיות הקודמות לאותיות ב' קוין, שמתחיל בא' ונסתיים בח', שכל זה מורה על הדין שבעמוד השמאלי.

וז"ש (באות שט"ב) תא"ש רב"ק צג"פ עד"ם נה"ם ל"ך כז"י טח"י הו"י, דא איהו רזא וסתרא דעמודא דשמאלא, כי בזוג הא' ימין ושמאל שהוא ת"ש נמשכה באמצעין א' דקו האמצעי, ונעשה הצירוף תא"ש, ובימין ושמאל שהם ר"ק, נמשכה ב'

דהוא ב קים ג קדישא כניש ונטיל ז בגוויה ברזא בך, ועד נגילה ונשמחה בך.

מאמר ע' ממנן דסחרין כורסייא

שעד) נזכירה דודיך מיין, מינה של תורה. דודיך, אלין ע' ממנן דסחרין כורסייא קדישא. ואינון רברבין שלטין, ונטלין דינא מההוא יין. ועל דא כתיב, אשקך מיין הרקח. ואינון דודים שבעין.
 שעה) ואלין אינון: מיכאל. גבריאל. רפאל. נוריא. קדומיא. מלכיא. צדקיא. פדאל. תומיא. חסדיאל. צוריא. ה רמאל. יופיא. סטוריה. גזריאל. להמיאל. חזקיא. רהטיאל. קדשיאל. שבניאל. גדהסיאל. ומיא. קדמיאל. חכמיאל. רמאל. קדשיאל. עניאל. עזריאל. פוריא. חכמיאל. מבניאל. קניאל. גדיאל. צורטק. עופפיאל. רחמיאל. סנסניה. ודרגוריה. ודרגויה. רססיאל. רומיא. סניה. טהריאל. עזריאל. גדיה. ו שמיאל. עינאל. תסוריה. ז דנאל. צוריה. כסיסיה. עיריא. סמכיא. מרוניה. כמניה. ירויא. טטרוסיה. חוניאל.

חלופי גרסאות

ב גיא קיים (דפוסים ראשונים). ג גיא ל"ג קדישא (כל הדפוסים בשם ס"א). ז גיא לגביה (כל הדפוסים בשם ס"א). ה גיא רויאל (חינציא). ו גיא סמיאל (קראקא). ז גיא דגאל (קראקא).

הכסא עומד על ד' עמודים

הסולם

מאמר

עצמו להכלל מסוד י"ב. שה"ס י"ב מלות שבכל עמוד. אמנם בעמוד הרביעי, שה"ס מלכות, שבו י"א זוגות, א"ב ג"ד ה"ו ז"ח וכו', שכל זוג שבו מורה על ב' קוין ימין ושמאל כנ"ל. לא פירש, איך יש בו י"ב מלות. ואולי יש לומר, שעליהם נתוסף השם י"ה. שעמו יש י"ב מלות גם בעמוד הרביעי. כי כמו שהשם יה"ו נתוסף בג' קוין, משום שהם שורשי ג' קוין, כך השם י"ה נתוסף בעמוד הרביעי מפני שהוא שורש ב' הקוין, ימין ושמאל.

מלות. אלין גניזין בעמודא קרמאה דאיהו עמודא דימינא. אלו ג' יה"ו. הם בעמוד הימני, דהיינו בג' הקוין שבו. יה"ו יו"ה הי"ו. אלין גניזין בעמודא דשמאלא, שבג' הקוין דעמוד השמאלי מאירים ג' צירופים אלו של יה"ו. בג' קוין שלו, שעמהם יש בעמוד השמאלי י"ב מלות. וחסרים כאן ג' הצירופים להשלים י"ב המלות שבעמוד האמצעי. ונראה לי שצריך לומר, הו"ו יו"ה ודה"ו. אלין גניזין בעמודא דאמצעיתא. כי יש ששה צירופים ביה"ו, וג' הצירופים הראשונים שהם יה"ו יו"ה הי"ו מאירים בעמוד השמאלי, וג' הצירופים האחרונים, הו"ה וי"ה ודה"ו מאירים בעמוד האמצעי. והטעם שג' הצירופים הראשונים הם בעמוד השמאלי וג' האחרונים הם בעמוד האמצעי, הוא משום שהעמוד השמאלי הוא קודם העמוד האמצעי. ונתבאר היטב י"ב המלות, שיש בכל עמוד מג' העמודים. כי כמו שד' העמודים ה"ס י"ב בכללות, כי כל עמוד כולל ג' קוין, ואפילו העמוד הרביעי כולל ג' קוין אחר ההתכללות. וג"פ ד' הם י"ב. כך צריך כל עמוד בפני

מאמר ע' ממנן דסחרין כורסייא

שעד) נזכירה דודיך מיין: היינו מינה של תורה. שה"ס הארת החכמה המכונה יין. דודיך, אלו הם ע' המכוונים המסבבים את הכסא הקדוש, שהוא מלכות. והם שרים שולטים ולוקחים דין מאותו היין, להיותו נמשך מחכמה דשמאל, ששם דינים. וע"כ כתוב, אשקך מיין הרקח. והם שבעים דודים. שעה) ואלין אינון וכו': ואלו הם. מיכאל וכו'.

זכריאל. ועריאל. ח דטיאל. גדיאל. בראל. אהינאל. ט אין בין כולם רק ס"ה.
 ש(עו) בספרים אחרים כתוב כסדר הזה: מיכאל. גבריאל. רפאל. נוריאל.
 קדומיאל. מלכיאל. צדקיאל. פדאל. תומיאל. חסדיאל. צוריאל. רמאל. יופיאל.
 סטוריאל. גזריאל. ודריאל. להריאל. חזקיאל. רהמיאל. קדשיאל. שבניאל.
 ברקיאל. אהיאל. חניאל. לעריאל. מלכיאל. שבניאל. רהסיאל. רומיאל.
 קדומיאל. קדמאל. חכמיאל. רמאל. קדשיאל. עניאל. עזריאל. חכמיאל. מחניאל.
 קניאל. גדיאל. צורטק. עופפיאל. רחמיאל. סנסניה. ודרגזיה. רמסיאל. דומיאל.
 סניה. טהריאל. יעזריאל. נריה. סמכיאל. עינאל. תסיריה. רנאל. צוריה.
 פסיסיה. עיריאל. סמכיאל. מרוניה. קנוניה. ירואל. כ טטרוסיה. חוניאל.
 זכריאל. ועריאל. דניאל. גדיאל. בריאל. אהניאל.

ש(עז) ז הם ע' אילין, אינון דסחרין כורסייא קדישא, דאקרון דודים.
 ונהרין ונצצין, מאינון דודים עילאין, דנהרין ונצצין בטמירו וגניזו עלאה.
 ועלייהו כתיב, (ק) כי טובים דודיך ט מין. דודך, נ אלין כולהון בכללא חדא,
 תתאין מגו עילאין, וכולהו נהירין ונצצין מגו הווא יין דמנטרא.
 ש(עז) עילאין טמירין, אינון איקרון חיות טמירין, דאינון רצוא ושוב.
 ואינון נהרין מגו עלמא עילאה, עלמא דאתי. ואלין תתאין, נהרין ונצצין מגו
 ההוא נהירו טמיר וגניז, ט דאלין נצצין.

ש(עט) וכלהו מין, ט מאינון שבעין שמהו, פ דאינון ז נהרין טמירין. דהא
 (* אינון שבעין דסחרין כורסיא קדישא לתתא, מאינון שבעין פנימאין נהירין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ק) (שה"ש א) כ"ב קל ויקרא קצת אמור ככו בהעלותך ח ג"א רטיאל (קראקא). ט ג"א ל"ג אין בין כולם
 כג ז"ל חקת סת. רק ס"ה (דפוסים ראשונים). י ג"א צדקיאל מלכיאל
 (קראקא). כ ג"א טטרוסיא (קראקא). ל ג"א ל"ג הם ע' (קראקא) ג"א ל"ג מן הם ע' עד אלין כילהון (חניציא).
 ט ג"א ל"ג מין (קראקא). נ ג"א ל"ג אלין (קראקא). ס ג"א אלין (קראקא). ט ג"א דאינון (קראקא). פ ג"א
 דאלין (קראקא). צ ג"א טמירין נהירין (קראקא).

מאמר

הסולם

ע' ממנו דסחרין כורסייא

ש(עז) עילאין טמירין אינון וכו': ע'
 השמות העליונים הנסתרים שבז"א. הם נקראים
 חיות נסתרות שהן רצוא ושוב. ואלו מאירים
 מהעולם העליון שהוא העולם הבא. דהיינו
 בינה. ואלו ע' השמות התחתונים, שבמלכות,
 מאירים ונוצצים מתוך אותו האור הנסתר
 והגנוז של אלו הניצוצות העליונים. שהם ע'
 שמות דז"א.

ש(עט) וכלהו מין, מאינון וכו': וכולם.
 כל ע' השמות שבמלכות. הנקראים דודים.
 נמשכים מין, מאלו ע' שמות דז"א. שהם
 אורות נסתרים. כי בז"א אין הארת החכמה
 יכולה להתגלות. כי אלו ע' השמות המסבכים

ש(עו) מיכאל גבריאל וכו': נוסח אחר.
 מיכאל גבריאל רפאל וכו'. (ועי' בזהר וירא
 אות רע"ה)

ש(עז) הם ע' אלין וכו': ע' מלאכים
 אלו הם המסבכים את הכסא הקדוש הנקראים
 דודים. ומאירים ונוצצים מאלו הדודים
 העליונים, שהם ע' השמות שביחג"ת דז"א.
 המאירים ונוצצים בהסתר ובגניזה עליונה.
 ועליהם כתוב, כי טובים דודיך מין. דודיך,
 היינו, אלו כולם בכלל אחד. דהיינו ע' שמות
 המלאכים התחתונים המאירים מתוך ע' השמות
 העליונים שבז"א. וכולם מאירים ונוצצים מתוך
 אותו היין המשומר, שהוא בבינה

כלהו ונצצי. ודא הוא מיין, מאינן נהרין עילאין, יינא דאורייתא. ואינן
 בוצינין עילאין דנהרין אנפין, ר ובוצינין. ואינן שבעין שמהן דאתקרי בהו
 קב"ה.

מאמר התחלקות הא"ב ליוז וי"ב

שפ) ברזא וסתרא דאלפא ביתא, ט דאינן כ"ב אתון, אית מנייהו עשר
 עילאין, א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י. ת ותריסר אחרנין, דמתהפכיין לכמה גוונין,
 ומתגלגלין באתון, ולעולם לא משניין. כ דהא יינא דאורייתא מהכא מתפרש.
 לא דנפקא מאלין אתון, אלא מטמירו דלהון.

חלופי גרסאות

ק נ"א מוסיף אינן בוצינין ונ"א בוצינין (קראקא). ר נ"א ובוצינין (קראקא). ש נ"א דאינן א"ב ג"ד ה"ו
 זח"י ט"י ותרין אתון אית מנייהו עשר אתון עלאין תריסר (קראקא). ת נ"א תריסר (קראקא). א נ"א
 ה היא (קראקא).

מאמר התחלקות הא"ב ליוז וי"ב

הסולם

מאמר

ושם שולט השם מ"ב המכוסה מחכמה. וי"ב
 אחרנין דכותהפכיין לכמה גוונין. שהן תוך
 וסוף דז"א. שהם הכלים ז"א ומלכות דז"א.
 הן מתהפכות לכמה גוונים. שהם לבן אדום
 ירוק, משום שבהן מתגלה השם ע"ב. הממשיך
 חכמה. ומתגלגלין באתון. והגוונים מתגלגלים
 להאיר באותיות. פירוש. כי ביוז אותיות
 דאשונות. שהן בחינת ראש דז"א אין הארת
 החכמה מאירה בהן. כי שם מאיר השם מ"ב.
 המכוסה מחכמה. וע"כ אין שם גוונין. ורק
 בתוך סוף דז"א. שהם ז"א ומלכות דז"א. שם
 שולט השם ע"ב הממשיך חכמה. וע"כ שם
 מאירים הגוונים. שה"ס הארת החכמה. וז"ש
 ולעולם לא משניין. כי אע"פ שהאותיות
 מתגלגלות על ג' הגוונין לבן אדום ירוק. עכ"ז
 אינם משתנים מן הגוון הלבן שבהן. שהיא
 חסד. והוא מטעם שבז"א שולט החסד ושאר
 גוונים בטלים אליו. דהא יינא דאורייתא
 מהכא מתפרש. שיינה של תורה יוצאת מ"ב
 אותיות אלו. שה"ס הארת החכמה. וגוון אדום.
 אכל. לא דנפקא מאלין אתון. אלא מוטמירו
 דלהון. כלומר מתוך שז"א ממעט ומסתיר ג"ר
 דחכמה דשמאל. שע"ז מיהדו עם הימין.
 מתגלה מזה הארת ו"ק דחכמה (כח"ש)
 בפלפלה"ס אות ל"ח נמצא שגילוי החכמה
 נמשך מהסתר ג"ר דחכמה. ולפיכך אע"פ שז"א
 נמצא תמיד בטליטת החסד. הוא יכול להמשיך
 חכמה בטביל המלכות.

הכסא הקדוש. שהוא המלכות. למטה מאירים
 ונוצצים כולם. מאלו ע' השמות הפנימיים.
 שהם בז"א. וזה הוא מיין. מנהרות עליונים.
 דז"א. שהם יינה של תורה. והם הנרות
 העליונים המאירים הפנים. והנרות התחתונים.
 של המלכות. והם ע' שמות שהקב"ה נקרא
 בהם. דהיינו השם ע"ב. כח"ש לפנינו.

מאמר התחלקות הא"ב ליוז וי"ב

שפ) ברזא וסתרא דאלפא וכו': בסוד
 וסתר האלפא ביתא. שהם כ"ב אותיות. יש
 מהן עשר אותיות עליונות. א"ב. ג"ד. ה"ו.
 ז"ח. ט"י. וי"ב אותיות אחרות. המתהפכות
 להרבה אפנים. ומתגלגלות באותיות. ולעולם
 אינן משתנות. כי יין של תורה מתפרש מכאן.
 לא שיוצאים מהאותיות האלו. אלא מהסתר
 שלהן.
 פירוש. כבר נתבאר (לעיל אות דצ"ז)
 שכ"ב האותיות מהחלקות לראש תוך סוף.
 שהם בינה ז"א ומלכות. שמא' עד י' ה"ס
 בינה. ומ' עד ק' ה"ס ז"א. ומק' עד ת'.
 ה"ס מלכות. וכל מדרגה נבנית מג' כלים אלו.
 שהם בינה ז"א ומלכות. עש"ה. ואין צורך
 להאריך כאן. והנה כאן המדובר הוא מ"ב
 אותיות שבז"א. וז"ש ברזא וסתרא דאלפא
 ביתא וכו' אית מנייהו עשר עילאין. מא'
 עד י' שהן בינה דז"א. ובחינת הראש שלו.

שפא) בגין דאתוון כולהו נפקו מגו נקודה עילאה, טמירא נ וסתמא,
רזא וכללא נ דאורייתא, ולא ד הו רשימין אתוון ביה, עד דעלו לגו היכלא
ה טמירא, ונפקו אתוון, ולחים הוו, ואתקרישו.

מאמר שם מ"ב ושם ע"ב

שפב) וכדין אתגליף שמא קדישא ברזא דאתוון. בגו אתוון דאתבריאו
בהו שמיא וארעא. שמא גליפא עילאה ברזא דמ"ב אתוון.
שפג) כיון דקיימו אתוון על תיקונייהו, ואתקיים עלמא. כדין אתתקנו

חלופי גרסאות

ב נ"א סתימא (קראקא). ג נ"א מוסיף רזא דאורייתא (קראקא). ד נ"א הו ליה אתוון רשימין (קראקא).
ה נ"א טמירתא ועלו ונפקו (קראקא). ו נ"א ואתתקו ונ"א דאתקיים (קראקא).

שם מ"ב ושם ע"ב

הסולם

מאמר

פירוש. ז"א ה"ס אותיות, כי בו נקשרו
האותיות. כנ"ל בדבור הסמוך. ובעקרו ה"ס
כ"ב אותיות. וכשמקבל מוחין מישסו"ת. שה"ס
ו"ק דאו"א, ששם מתגלה הארת החכמה, היא
בסוד ל"ב נתיבות החכמה. שהם כ"ב אותיות
דז"א ועשר ספידות שמקבל מישסו"ת.
וכשמקבל מוחין דג"ר, דהיינו מאו"א עלאין.
אז מתוספות לו עוד עשר ספירות מאו"א, והוא
בסוד השם מ"ב אותיות, דהיינו כ"ב אותיות
של עצמו, ועשר דישסו"ת, ועשר דאו"א. ואז
כשהוא נתתקן בסוד השם מ"ב, הוא נבחן,
שג"ר דמוחין בלבד הם בסוד השם מ"ב,
להיותם מאו"א. אבל ו"ק שמקבל מישסו"ת
הם בסוד השם ע"ב. דהיינו בגילוי ל"ב נתיבות
החכמה שבו. באופן שמתדם שמישיג השם מ"ב
בראש, דהיינו בג"ר, אין השם ע"ב מתגלה
בו בו"ק.

שפג) כיון דקיימו אתוון וכו': וכיון
שהאותיות עומדות בתקונן, דהיינו בהארת
השם מ"ב, ונתקיים העולם, כי בו נבראו
שמים וארץ. כנ"ל בסמוך, אז נתקנו האותיות
בע"ב שמות, הנקראים יין, שהם ע' שמות
שנקרא בהם הקב"ה, ואלו הם סוד יין. דהיינו
שמשפיעים הארת החכמה הנקראת יין.

פירוש. כמ"ש לעיל בדבור הסמוך, שאין
השם ע"ב יכול להאיר בו"ק דז"א. מטרם
שהשם מ"ב מאיר בג"ר דז"א. ע"ש. וז"ש,
כיון דקיימו אתוון על תיקונייהו וכו'
דהיינו אחר שנתקן ז"א בשם מ"ב אותיות
כג"ר

שפא) בגין דאתוון כלהו וכו': משום
שכל האותיות יוצאות מהנקודה העליונה, שה"ס
חכמה עלאה, דהיינו או"א עלאין, שהיא מכוסה
וסתומה, כי או"א הם תמיד בחסדים מכוסים
ואינם מקבלים חכמה אלא בשביל ישסו"ת.
והיא סוד וכלל של התורה, כי או"א הם
מקור וכלל של ז"א הנקרא תורה, אבל, האותיות
לא היו רשומות בה בנקודה העליונה, משום
שאין שם גילוי חכמה, עד שנכנסו אל היכל
נסתר, שהוא ישסו"ת, ומשם יצאו האותיות.
והיו לחות. ואח"כ נתקשרו.

לחות, פידוש, שכל אחת נכנסת בגבול
חברתה, כדרך דבר לח שהגבול שלו אינו
מוצק, ובישסו"ת לא יצאו אלא בחינות ב'
הקוין ימין ושמאל של האותיות, והיתה ביניהן
מחלוקת, שכל אחת רצתה להכנס בגבול
חברתה, כדברים לחים. עד שז"א עלה למ"ן,
ומיעט ג"ר דשמאל עם המסך דחירק, ונעשה
קו אמצעי המיוחד ימין ושמאל, וקיים הארת
שניהם, שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל
ממטה למעלה, אז נעשה גבולם של האותיות
חזק ומוצק, וז"ש ולחים הוו ואתקרישו.
שבישסו"ת היו לחים, וע"י ז"א, נקשרו

מאמר שם מ"ב ושם ע"ב

שפב) וכדין אתגליף שמא וכו': ואז
נחקק השם הקדוש בסוד ז'אותיות, דהיינו
באותיות שנבראו בהם שמים וארץ, שהוא
השם תחוקק העליון בסוד מ"ב אותיות.

(דפו"י דף ס"ח ס"ה)

אתוון בע"ב שמהן, דאיקרון יין, שבעין שמהן דאתקרי קב"ה בהו. ואלין אינון י"ן.

שפד) והיו יל"י. סיט. עלימ. מה"ש. לל"ה. אכ"א. כה"ת. הו"י. אל"ד. לא"ו. הה"ע. יז"ל. מבי"ה. הר"י. הק"ם. לא"ו. כל"י. לר"ו. פה"ל. נל"ך. י"י. מל"ה. חה"ו. נת"ה. הא"א. יר"ת. שא"ה. רי"י. או"ם. לכ"ב. ושיר. יח"ו. לה"ח. כו"ק. מנ"ד. אנ"י. חע"ם. רה"ע. י"ז. הה"ה. מי"ך. ור"ל. יל"ה. סא"ל. ער"י. עש"ל מ"י"ה. והיו דנ"י. הח"ש. עמ"ם. ננ"א. ני"ת. מבי"ה. פרי. נמ"ם. י"ל. הר"ח. מצ"ר. ומ"ב. יה"ה. ענ"ו. מח"י. דמ"ב. מנ"ק. אי"ע. חב"ו. רא"ה. יב"ם. הי"י. מו"ם.

מאמר ב' נהורין אוכמא וחיוורא מתחברין כחדא

שפה) ה) שחורה אני ונאווה, ז בוצינא דמערב, כד שלטא ח וקיימא לגבי ס בוצינא דמזרח, דא אוכמא, ודא חיוורא. כמה הוא יאה, בהווא נהירו חוורא. שפו) נהירו כ דבוצינא, תרין נהורין מתחברן כחדא. תתאה אוכמא,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ד) (שה"ש א) ב"ב ריג ז"ח יתרו לו להלן תח תלג. ז ג"א במינא (קראקא) ונ"א בוכינא (דפוסים ראשונים). ח ג"א בקיימא (חינציא). ט ג"א בוכינא (קראקא). י ג"א יהא (קראקא). כ ג"א דבוכינא (דפוסים ראשונים).

הסולם ב' נהורין אוכמא וחיוורא מתחברין כחדא

מאמר

בג"ר שלו. כדון אתתקנו אתוון בע"ב שמהן וכו', או נתתקנו האותיות. דהיינו ז"א. בשם ע"ב בוק" שלו. שה"ס ג' קוין חג"ת (כמ"ש בזהר בשלח אות ק"ס). ומה שאומר ע' שמהן ולא ע"ב שמהן. הוא כי השם ע"ב תיבות. ה"ס ע' סנהדרין וב' סהדי. (כמ"ש) בזהר בשלח אות קס"ג) וע"כ חושב רק ע' שמות. שה"ס הסנהדרין.

שפד) וה"ו יל"י סי"פ וכו': השמות האלו יוצאים מג' פסוקים ויסע זיבא ויט. כמו שנתבאר בזהר בשלח אות קע"ג עש"ה.

מאמר ב' נהורין אוכמא וחיוורא מתחברין כחדא שפה) שחורה אני ונאווה: כי הנר של המערב, שהוא המלכות. כאשר שולט ועומד אצל הנר של המזרח. שהוא ז"א. זה שחור. היינו המלכות, שה"ס גוון שחור, הרומוז על דינים. וזה לבן. דהיינו ז"א. שהוא בשליטת החסד, שה"ס גוון לבן. כמה היא, המלכות. נאה, כשהיא מיוחדת באותו האור הלבן. שהוא חסד. וז"ש, שחורה אני, כשאני לעצמי. ונאווה. בעת שהשחרות שלי דבוקה בלבן שלך.

שפו) נהירו דבוצינא תרין וכו': באור הנר, שני אורות מתחברים יחד. החלק התחתון הוא אור שחור. החלק העליון הוא לבן. זה

עילאה חיוורא. דא שלטא על דא, נהורא חיוורא על אוכמא. ועם כל דא, כמה
 > איהי יאה.

שפז) בתיקונא דתחותה, כמה תיקונין קיימין תחותה, פתילה ושרגא
 ומשחא. ואיהי קיימא ברבו עילאה, ׀ יאה בההוא נהורא חיוורא. כך ׀ בנות
 ירושלים, אלין תקונין דלתתא, דקיימין ׀ תחותה בנוי דילה. כאהלי קדר
 כיריעות שלמה. דא אוכמא, ודא חיוורא.

מאמר האדם הראשון בג"ע

שפח) שחורה אני ונאווה, כתיב ׀ חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא

מסורת הזהר

׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.
 ׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.
 ׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.
 ׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.

חלופי גרסאות

׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.
 ׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.
 ׀ (משלי כב) ב"א תעד זהר חדש תרומה מר
 להלו תו.

מאמר

הסולם

ב' נהורין אוכמא וחיוורא מתחברין כחדא
 שמן. הוא קו ימין, והנר, הוא קו שמאל.
 והפתילה המחברת שניהם היא הקו האמצעי.
 והכלי, שבה נמצאים ג' הקוין האלו, הפתילה
 ושרגא ומשחא, הוא המלכות המקבלת ג' הקוין
 (כמ"ש בתקונים חדשים דף צ"ה טור ד' דפוס
 ווארשא) ואלו ד' בחינות השמן והנר והפתילה
 והכלי המקבלתם. ה"ס ד' שהם המרכבה של
 המלכות, והיא עצמה ה"ס הנקודה הרוכבת
 עליהם מלמעלה, שה"ס ה'. ו"ש ואיחי,
 דהיינו הנקודה, קיימא ברבו עלאה יאה
 כההוא נהורא חיוורא, שהנקודה עצמה,
 שהיא המלכות דפנים הרוכבת עליה היא
 מקבלת רק האור הלבן, שהוא חסדים, אלא
 המרכבה שלה העומדת תחתיה, שהיא, השמן
 והנר והפתילה והכלי, הם המקבלים חכמה.
 ו"ש, כך בנות ירושלים אלין תקונין
 דלתתא דקיימין תחותה, דהיינו השמן,
 והנר, והפתילה, והכלי שלהם, ששם מלובשים
 הכלים דמצב הא' שהם שחורים. ו"ש, בנות
 ירושלים וכו' כאהלי קדר כיריעות שלמה,
 דא אוכמא ודא חיוורא, כי בנות ירושלים שהן
 המרכבה שלה הן שחורות מהמצב הא', דהיינו
 כאהלי קדר, והמלכות הרוכבת עליהן היא
 לבנה, כיריעות שלמה, וכולם מאירים יחד.
 ומתבארים כל ה' הכחינות שבנר, במלכות
 עצמה. כי המלכות דפנים היא האור הלבן
 שבנר, שהוא מעל הכל, והאור השחור שבנר,
 הוא קו השמאל שבמרכבה, והשמן הוא קו
 הימין. והפתילה היא הקו האמצעי, והכלי
 המקבל הכל, הוא המלכות המקבלת ג' הקוין.

מאמר האדם הראשון בג"ע

שפח) שחורה אני ונאווה: כתוב, חנוך

לנער

פירוש. כי אמר לעיל (בז"ח בראשית אות
 ל"ח) ולא אקרי ה' דא. אלא ברזא דאלין
 ארבע, ונקודה בתראה דשריית עליהו
 באמצעיותא אתעביד ה' ע"ש בהסולם. כי
 במרכבה שלה, מלובשים הכלים שלה מהמצב
 הא', אשר הם מתחברים אליה גם במצב הב'
 ומתלבשים בד' המלאכים, שה"ס ג' קוין
 ומלכות המקבלתם, ועליהם רוכבת הנקודה
 דפנים, שהיא המלכות מהמצב הב' שהיא
 מקבלת מו"א רק חסדים. ושניהם יחד מאירים
 בחסדים וחכמה שהם כל השלמות, החכמה
 מצד ד' הבחינות של המרכבה, והחסדים מצד
 בחינתה עצמה, הרוכבת עליהם. שז"ס שצורתה
 היא ה'. ע"ש.

ו"ש, כמה תקונין קיימין תחותה
 פתילה ושרגא ומשחא, שה"ס ג' קוין כי

יסור ממנה. כד ברא קב"ה לאדם, ברא ליה בדיוקנא עילאה, אברוי ושייפו כלהו ברזא עילאה. נחית ליה לארעא גו גינתא דעדן, דברא קב"ה בארעא באתר טמיר וגניז, דאיהו בדיוקנא וציורא דלעילא. דכתיב, (ח) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויניחהו בג"ע סתם, דכולא ברזא חדא.

(שפט) ואי תימא, בג"ע עילאה, כמה תחומין, וכמה שורין מתתחמן סחור סחור ליה, מכמה משריין עילאין ורוחין קדישין, והכא ע בהאי גנתא דעדן דארעא, לא מתתחמא הכי. דאי תימא, הואיל ואיהו בדיוקנא עילאה, אתקין ליה בכמה רוחין פ ונשמתינ דצדיקייא. אי הכי, עד לא ז הו צדיקייא בעלמא, לא הוה בדיוקנא עילאה האי גנתא דעדן דלתתא.

(שצ) אלא, ודאי בדוגמא ודיוקנא עילאה איהו מיומא דאתברי עלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ע נ"א בהא (קראקא). פ נ"א נשמתינ (דפוסים ראשונים). צ נ"א הוה (חינצ'יא).

(ח) (בראשית ב) ב"א רנט ואתחנן סוד.

האדם הראשון בג"ע

הסולם

מאמר

הניחו הקב"ה בגן עדן התחתון, שהוא ג"כ בדיוקנא עילאה. וז"ש, כד ברא קב"ה לאדם ברא ליה בדיוקנא עילאה דהיינו בצורת בינה, ולפיכך נחית ליה לארעא גו גינתא דעדן דברא קב"ה בארעא וכו' דאיהו בדיוקנא וציורא דלעילא, שהוא בצורת גן עדן העליון, שהוא בינה.

(שפט) ואי תימא בג"ע וכו': ואם תאמר, הרי בגן עדן העליון יש כמה גבולות, כי י"ב גבולות מאירים שם, וכמה חומות מבדילים מכמה מחנות מלאכים קדושים, ורוחות צדיקים קדושים סביב סביב לגן עדן, כי שם עומדות כל הנשמות מטרם שיבואו לעולם הזה, וכאן בגן עדן התחתון הזה, אין בו הגבולות האלו, כי אם תאמר, שמשום שג"ע הוא בצורה עליונה, ע"כ התקין והכין אותו בשביל כמה רוחות ונשמות הצדיקים שיתתקנו כאן, אחר פטירתן מהעולם הזה, כנ"ל בדבור הסמוך, אם כן, מטרם שהיו צדיקים בעולם הזה, לא היה צריך ג"ע התחתון להיות בצורה עליונה, כי לא היה צורך שיתתקן בדיוקנא עילאה, מטרם שהצדיקים שבעוה"ז יהיו צריכים לו.

(שצ) אלא ודאי בדוגמא וכו': ומשיב. אלא ודאי, שג"ע התחתון, הוא בצורה עליונה כג"ע העליון, מיום שנברא העולם, ומטרם שנברא

לנער על פי דרכו גם כי יוקין לא יסוד ממנה. כשברא הקב"ה את האדם, ברא אותו בצורה עליונה, עצמותיו ואבריו כולם היו בסוד עליון. הורידו לארץ לגן עדן התחתון, שבראו הקב"ה בארץ במקום סתר ומכוסה, שהוא בצורה וציוור של גן העדן העליון. שכתוב, ויקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויניחהו בגן עדן, סתם, שלא פירש אם הוא ג"ע העליון או ג"ע התחתון. משום שהכל הוא סוד אחד. שג"ע התחתון שוה לגמרי לג"ע העליון, ואין לחלק ביניהם.

פירוש. גן עדן הוא לתענוג הנשמות, ויש ב' ג"ע, גן עדן תחתון וג"ע עליון. שה"ס בינה ומלכות. אמנם גם ג"ע התחתון שהוא מלכות, הוא בחינת בינה דמלכות, ונתתקן שתהיה לו צורת גן עדן העליון לגמרי. ונשמות הצדיקים לאחר פטירתן, היו צריכות לעלות לג"ע העליון, להיותן מאור הבינה, אלא מתוך שהיתה מלוכשת בגוף בעולם הזה, הוכן בעדם גן עדן התחתון, שהוא בעקרו מבחינת מלכות, שיש לו יחס עם הגוף, ויושבת שם זמן מסוים עד שתטהר מהתרשמות הגוף, ואח"כ עולה לג"ע העליון (כמ"ש בזה בראשית ב' אות ח). וכשנברא האדם הראשון, נברא בדיוקנא עילאה, דהיינו בצורת בינה (כמ"ש בזה ב"ב אות ב' ע"ש) ולא היה לו מהעיה"ז כלום (כמ"ש בזה קדושים אות ט"ב) ולפיכך (דפ"י דף ס"ח ט"ז)

ועד לא אתברי אדם, הוּו כמה * שורין תחומין דמלאכין עילאין סחרין ליה, דלא הוה בלא נטירו, בגין דבכל אינון היכלין דתמן, אית שולטנין נטרין ליה. עד דאינון רוחין אתכלילן ^ק למיתי בהאי עלמא, כל רוחין ונשמתין דהוּו זמינין ^ר לאעלא בהאי עלמא, כלהו הוּו תמן ^ט עד לא אתברי אדם.

שצא) ועד יומא עד לא ייתון לאעלא בהאי עלמא, אינון רוחין דזמינין לאתייבא בהאי עלמא, כלהו הוּו תמן. ואלין רוחין ונשמתין סלקין ונחתין, נפקו מג"ע דלעילא, ונחתין בג"ע דלתתא, ומתלבשן תמן בלבושין, כגוונא דגופי ^ח דהאי עלמא.

שצב) ואתעסקן באורייתא, למנדע ולאסתכלא בהווא לבושא ביקרא דמאריהון, כל חד וחד, כמה דאודמן למהוי בהאי עלמא.

שצג) והווא דתיקוניה שפיר ויאות ^א בהווא לבושא, ^ב ואי אשתדלותיה כדקא יאות, סלקין ליה לעילא לקמי מלכא קדישא, ^ג בהאי לבושא כגוונא דהאי עלמא, וקאים קמיה, וחדדי ביה קב"ה. הה"ד, ^ד חי ה' אשר עמדתי לפניו. עד לא ^ה נפקית ^ו לעלמא.

שצד) אית לבושין דמתלבשין בהון רוחין, ^ז כגוונא דגופא דהאי עלמא. ^ח ואי האי גופא אודמן למשבק רוחא קדישא, ^ט ולאסטאה בתר רוחא בישא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (מ"ב ה).
 ר אשונים. ^ט נ"א ל"ג מן עד לא אתברי עד דהאי עלמא סוף אות שצ"ב (מונקאטש). ^ח נ"א בהאי (קראקא).
 א נ"א בהאי (קראקא). ^ב נ"א ואיהו (דפוסים ראשונים) נ"א והוה (מונקאטש). ^ג נ"א בהווא (דפוסים ראשונים). ^ד נ"א ל"ג עד ונראה שט"ס הוא וכתוב עד בסוף השורה (קראקא). ^ה נ"א נפקי (דפוסים ראשונים).
 ו נ"א מעלמא (קראקא). ^ז נ"א כגוונא דעלמא דא (מונקאטש בשם ס"א) ונ"א מוסיף כגוונא דעלמא דא כגוונא (קראקא). ^ח נ"א והאי ול"ג ואי (דפוסים ראשונים). ^ט נ"א ולאסתאה (קראקא).

מאמר

הסולם

האדם הראשון בג"ע

על ידי הלבוש ההוא בכבוד אדונם. כל אחד ואחד משיג שם, כמו שעתידי להיות בעולם הזה. כלומר שהעתידי משמש שם כמו העבר, וכל מה שעתידי לזכות ע"י מעשיו הטובים בעוה"ז, כבר הוא זוכה להשיג שם.

שצג) והווא דתיקוניה שפיר וכו':
 ואותו שהתקון שלו יפה וטוב באותו הלבוש, ואם השתדלותו בתורה ומע"ט בעוה"ז הוא כראוי, מעלים אותו למעלה לפני המלך הקדוש באותו הלבוש שהוא כעין הגוף שבעולם הזה, ועומד לפניו ושמש בו בהקב"ה. ז"ש, חי ה' אשר עמדתי לפניו. דהיינו מטרם שבאתי לעולם הזה.

שצד) אית לבושין דמתלבשין וכו':
 יש לבושים שהרוחות מתלבשות בהם. שהם כעין הגוף שבעוה"ז, שזה נוהג בג"ע התחתון כנ"ל, ואם אותו הגוף, שהרוח עתיד להתלבש בו בעוה"ז, עתיד לעזוב את הרוח הקדוש, ולסור

שנברא האדם, היו בו כמה חומות וגבולות מהמלאכים העליונים שסובכו אותו, כבג"ע העליון. כי לא היה בלי שמירה, משום שבכל ההיכלות אשר שם, יש שליטים ששומרים אותם. ומטרם שהרוחות נכללו לבא בעולם הזה, וכל הרוחות והנשמות שהיו עתידים לבא בעולם הזה, כולם היו שם מטרם שנברא האדם.

שצא) ועד יומא עד וכו':
 ועד היום ההוא, מטרם שיבואו בעולם הזה, כל הרוחות העתידים להגותן בעולם הזה, היו שם. והרוחות והנשמות האלה היו עולות ויורדות, שהיו יוצאות מגן עדן העליון, ויורדות לגן עדן התחתון, ומתלבשות שם בלבושים כעין הגיפות של העולם הזה. שהוא מבחינת המלכות הממותקת בבניה.

שצב) ואתעסקן באורייתא למנדע וכו':
 והו עוסקות שם בתורה לדעת ולהסתכל (דפו"י דף ס"ח ס"ד * דף ס"ט ס"א)

ההוא רוחא קדישא פרח מגו . ההוא לבושא, וההוא לבושא אתמשך לבר מג"ע.
 שצה) בגין דבכל יומא תניינא ובכל יומא רביעאה, רוחא בישא דאשת
 זנונים, אזלא סחרניה כ דגנתא. ואית לבושין דאתמשכן אבתריה דההוא רוחא
 בישא, ותיאובתיה דההוא רוחא בישא בהו. וכיון דרוחא קודשא נחית ואתלבשא
 ביה, לא י אתישבא בגויה, ופרח מניה, וסליק לעילא.
 שצו) וההוא לבושא, אתמשך בתר ההוא רוחא בישא, מ ומפקי ליה לבר,
 ויתבא תמן עד דאתי ההוא בר נש, ואתלבש ביה, ונחית ליה לגיהנם,
 ואתדן ביה בכל יומא.
 שצז) וההוא רוחא דקודשא, דקא פרח מההוא לבושא, סליק לעילא, ופעל
 בחד אוצר, עד דנפיק מההוא חייבא ברא, או זרעא, ודיחות ההוא רוחא
 קדישא, ואשתלים ביה כדקא יאות. וההוא חייבא אית ליה נייחא ו לבתר,
 ומצפצפא וסליק, ואתלבש בלבושא אחרא.
 שצה) וקאי אפתחא דג"ע, וחמי לההוא רוחא קדישא דאיהו שבק, בכמה
 יקר, ובכמה נהירו, ואכטיף ביה. וכן אשגח בההוא יקר דשאך צדיקייא, ואכטיף
 ו בכי על עובדוי.

חלופי גרסאות

י ג"א ל"ג ההוא (קראקא) ונ"א הויה (חניציא). כ ג"א מוסיף דגנתא דעדן (קראקא). ל ג"א אתייאשא (חניציא)
 ג"א אתיא כאבא ול"ג בגויה (קראקא). מ ג"א ונפקי לה (קראקא). נ ג"א מוסיף ולבתר אתדן בגיהנם ויתבא
 (קראקא). ס ג"א ואתלבש בגיהנם ול"ג ביה ונחית ליה לגיהנם (חניציא) ג"א ואתלבש ביה בגיהנם (קראקא).
 ע ג"א מוסיף ויתבא תמן עד דאתי ההוא ב"ג ואתדן (קראקא). פ ג"א ועאל (חניציא) ג"א ועל (קראקא).
 צ ג"א דיחוד (קראקא) ונ"א דמחית (מונקאטש). ק ג"א לבתר (קראקא). ר ג"א ל"ג ובכי (קראקא).

<p>מאמר</p> <p>ולסוד אחר רוח רעה, אז, אותי הרוח שבג"ע פורח מאותו לבוש שלו, והלבוש נמשך לחוץ מגן עדן. שצה) בגין דבכל יומא וכו': ומפרש דבריו. משום שבכל יום ב' ובכל יום ד', הרוח הרעה של אשת הזנונים, הולכת מסביב לגן עדן. ויש לבושים הנמשכים אחר אותו הרוח הרע, ותשוקתו של אותו הרוח הרע היא ללבושים האלו. וכיון שהרוח הקדוש יורד מגן עדן העליון ומתלבש באותו הלבוש, אינו מתישב בו. משום שנמשך אחר הרוח הרע, והוא פורח ממנו ועולה למעלה. לג"ע העליון.</p> <p>שצו) וההוא לבושא אתמשך וכו': ואותו הלבוש, אחר שהרוח הקדוש פרח ממנו, נמשך אחר הרוח הרע, ומוציאים אותו לחוץ מגן עדן, ויושב שם. עד שבא אותו אדם, דהיינו הגוף שבעולם הזה, אחר פטירתו</p>	<p>האדם הראשון בג"ע</p> <p>מהעולם הזה, שמעשיו הרעים גרמו אל הלבוש שבג"ע, שיסור אחר הרוח הרע. כי העתיד משמש שם כמו עבר (כנ"ל אות שצ"ב) ומתלבש בו, ומורידים אותו לגיהנם, ונידון בו בכל יום. שצז) וההוא רוחא קודשא וכו': ואותו הרוח הקדוש, שפרח מאותו הלבוש, עולה למעלה, ונכנס באוצר אחד ויושב שם. עד שיצא מאותו רשע בן, או זרע, שיהיה צדיק, ויוריד אותו הרוח הקדוש לעולם הזה, וישתלם בו כראוי. ואח"כ תהיה לאותו רשע מנוחה, ומצפצף ועולה מגיהנם, ומתלבש בלבוש אחר.</p> <p>שצה) וקאי אפתחא דג"ע וכו': והוא עומד בפתח ג"ע, ורואה אותו הרוח הקדוש שעזב, שהוא ביקר ובכמה הארות, וחושק אותו, וכן הוא רואה בכבוד יתר הצדיקים, ומתבייש ובוכה על מעשיו.</p>
--	--

מאמר אדם וחנוך

שצט) וכד ברא קב"ה לאדם הראשון, אעיל ליה * בגנתא דעדן בחד לבוש יקר * דנהורא דג"ע, ואשתלים ביה ברוח ונשמה קדישא, למהוי שלים בכולא.

ת) הוא ואתתיה * היו מטיילין בג"ע, ומלאכי עילאי * סחרנייהו, מענגי לון בכמה * עדונין ועינוגין. פתח ליה חד אוצר, ואחמי ליה כל אינון דרין בתראין, כל דרא ודרא. והוה * חמי דיוקנין עילאין, ודיוקנין תתאין, בנהירו דאספקלריא דנהרא * עלייהו.

תא) נחתא אשת זנונים, וההוא דרכיב ושליט * עלה, ההוא חסר לב, דאסטי כלא. וחמו ההוא יקר עילאה דהוה ביה אדם ואתתיה. * אתתקפת אשת זנונים, בחילא ותוקפא דההוא * דשליט עלה, וקריבת אצל חוה, ושריאת למפתי לה בכמה פתוים, ובכמה מתיקו דלישנא, עד דאתפתיאת. כדין, ואתפתי לבתר אדם, ופרחו אינון לבושין מיניה, וסליקא נשמתא זהרא דאספקלריא דלעילא מיניה, ואשתאר ערום מכלא, הוא ואתתיה.

תב) כיון דחשיב תשובה, * לבתר * דאתתרך מגן עדן, ואתקיים לבר. חס עליה קב"ה, ועבד ליה לבושין אחרנין, כגוונא דאצטריך לאשתמשא בהאי עלמא. ולבתר אשתמש לבר, ואוליד בנין.

תג) וההוא זהרא דנשמתא עילאה דפרחה מניה, סליקא לעילא, והות

חלופי גרסאות

ש ג"א גנתא (חיניציא) ונ"א מוסיף לגבי גנתא (קראקא). ת ג"א נהירא חיורא דג"ע (קראקא). א ג"א ל"ג היו (קראקא). ב ג"א סחרניה מענגי ליה (קראקא). ג ג"א מוסיף נגינין ועדונין (קראקא). ד ג"א מוסיף חמי ליה (קראקא). ה ג"א עליה (דפוסים ראשונים). ו ג"א על (דפוסים ראשונים). ז ג"א אתקנא (קראקא). ח ג"א שליט (דפוסים ראשונים). ט ג"א אתתרך (קראקא).

מאמר

הסולם

אדם וחנוך

העליון שהיו בו אדם ואשתו. התחזקה אשת הזנונים בכח ותוקף של אותו השולט עליה, וקרבה לחוה, וחתחילה לפתיתה בכמה פיתויים ובכמה מתיקות הלשון, עד שנתפתתה, ואח"כ נתפתה אדם, ופרחו ממנו אלו הלבושים, ונסתלקה ממנו הנשמה, שהיא זהר המדאה שלמעלה, ונשאר ערום מכל, הוא ואשתו.

תב) כיון דחשיב תשובה וכו': וכיון שלאחר שגודש מגן עדן חשב בתשובה, ונתקיים לחוץ מגן עדן, חס עליו הקב"ה ועשה לו לבושים אחרים, כמו שצריך להשתמש בעולם הזה. ואח"כ השתמש לחוץ מג"ע, והוליד בניים. תג) וההוא זיהרא דנשמתא וכו': ואותו הזהר של הנשמה העליונה שפרחה ממנו, עלה למעלה, והיה גנוז באוצר אחד שנקרא

שצט) וכד ברא קב"ה וכו': וכשברא הקב"ה את אדם הראשון, הביאו לגן עדן בלבוש יקר אזור, של אור גן העדן, ונשלם בו ברוח ונשמה קדושה, להיות שלם לגמדי.

ת) הוא ואתתיה הוו וכו': הוא ואשתו היו מטיילים בגן עדן, ומלאכים עליונים סביב להם, המענגים אותם בכמה מעדנים ותענוגים. ופתח לו אוצר אחד, והראה לו שם את כל הדורות הבאים, כל דור ודור, והיה רואה צורות עליונות וצורות תחתונות שאוד המדאה המאידה, מאיר עליהם.

ת) נחתא אשת זנונים וכו': ירדה אשת הזנונים, שהיא הנחש, ואותו הרוכב והשולט עליה, שהוא אותו חסר לב, דהיינו היצר הרע, המסית הכל, וראו אותו היקד (דפ"י דף ס"ט ס"א * ט"ב)

גניזא בחד אוצר, דאיהו גוף. עד דאוליד בנין, ונפק חנוך לעלמא. כיון דאתא חנוך, ההוא זהרא עילאה נשמתא קדישא נחתת ביה, והוה חנוך בההוא רבו עילאה דשבק מניה אדם. הה"ד, ב ויתהלך חנוך את האלהים וגו'.

תד) לבתר, אצטריך ליה קב"ה . לנטלא ליה מהאי עלמא, ולאתכללא רוחא קדישא, מתתא כ ומלעילא, ואתכליל כולא בההוא ג רוחא קדישא. וההוא רוחא קדישא אתכליל מתתא מ ומלעילא, נ לאתמשכא כל עלמא זינא בתר ס זיניה.

תה) כיון דאתכליל, אתעביד ממנא בהאי עלמא ובעלמא דלעילא. בהאי עלמא, מסטרא דההוא כלילו דאתכליל ע מהאי עלמא. ובעלמא דלעילא, מסטר דההוא כלילו דאתכליל מלעילא.

תו) ובכל זמנא זמנא דצדיקי וחסידים אית בעלמא, אתחדש ההוא כלילו דאתכליל מתתא מסטרא דחנוך, כדין איהו נער, ברזא דחדתותא דסיהרא. ורזא דא, א חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. מאי ע"פ דרכו. ע"פ דרכו דחנוך. למיזל בההוא דרך קשוט, באורח אישר ושלים.

תז) גם כי יזקין ההוא דיוקנא דחנוך, מההוא זמנא דאתכליל בההוא קודשא, לא תימא דהא סיב מכמה יומין ואתעדי מההוא אתר, לאו הכי, אלא בכל זמנא זמנא דצדיקי וחסידים אית בעלמא, ההוא כלילו דההוא סטרא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (בראשית ה) ב"א תעד ז"ח תרומה לו. ג) (משלי י ג"א לנטרא (קראקא). כ ג"א לעילא (קראקא). ז ג"א ל"ג רוחא (קראקא). מ ג"א לעילא (קראקא). נ ג"א ולאתמשכא כלא ול"ג עלמא (קראקא). ס ג"א זינא (קראקא). ע ג"א ל"ג מן מהאי עלמא עד מלעילא (קראקא) ונ"א גריס במקום מלעילא מלתתא (הגהות דפוס קראקא).

אדם וחנוך

הסולם

מאמר

מצד אותה התכללות שנכלל מהעולם העליון. פירוש. העוה"ז ה"ס מוחין דאחור. העולם העליון ה"ס מוחין דפנים. והוא כולל ב' מיני מוחין אלו. (כמ"ש בוי"ח תרומה אות מ"ד ואות ע"א ע"ש)

תו) ובכל זמנא זמנא וכו': ובכל זמן זמן שיש צדיקים וחסידים בעולם מתחדשת בו אותה התכללות שנכלל מלמטה מצד חנוך. אז הוא נער. בסוד חידוש הלבנה. שבכל חודש חזרת לתחילתה. וז"ס חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. מהו על פי דרכו. היינו ע"פ דרכו של חנוך. ללכת באותו דרך אמת בדרך ישר ושלים. (כל המאמר הזה כבר נתבאר לעיל בוי"ח תרומה אות מ"ד ואות ע"א ע"ש)

תז) גם כי יזקין: פירושו, גם כי תזקין אותה הצורה של חנוך, דהיינו, שכבר עבר זמן רב, מאותו זמן שנכלל בקודש ההוא אל

שנקרא גוף. עד שהוליד בנים ויצא חנוך לעולם. כיון שבא חנוך, ירד בו אותו הזהר העליון של הנשמה הקדושה. והיה חנוך באותה הגדלות העליונה שהיה בה אדם. ז"ש, ויתהלך חנוך את האלקים וגו'.

תד) לבתר אצטריך ליה וכו': אח"כ היה צריך הקב"ה לקחת אותו מהעולם הזה, ולכלול הרוח הקדוש של חנוך מלמטה, מהעוה"ז, ומלמעלה, מהמלאכים, ונכלל הכל באותו הרוח הקדוש. ואותו הרוח הקדוש נכלל ממטה ולמעלה, כדי שימשוך אחריו כל העולם כל מין אחד מינו. שיש לו כח למשוך העליונים, מתוך שהוא מלמעלה, ויש לו כח למשוך בני אדם משום שהוא מלמטה.

תה) כיון דאתכליל אתעביד וכו': כיון שנכלל, נעשה ממונה בעולם הזה ובעולם העליון, בעולם הזה שלט. מצד אותה התכללות שנכלל מהעולם הזה. ובעולם העליון שלט,

אתחדש, ואתחזי ההוא דיוקנא ממש נער, ולא פ אתעדי מתמן. ובגין ההוא כלילו, ירתי תתאי ז מטלא דשקיו עילאה, ונתתא ירותא דרבו קדישא לעלמא.

מאמר שחורה אני ונאווה

תח) וע"ד ז שחורה אני ונאווה, שחורה אני מסטרא דלתתא, ונאווה אני מסטרא ר כלילו דלעילא.

תט) שחורה אני, כד חזינא כמה חייבין ר דמרגיזין למארי כולא, ואנא זן לון בסטרא דההוא כלילו דלתתא דבי. ונאווה, מסטרא דלעילא.

תי) בנות ירושלים, אע"ג דירושלם ובי מקדשא כולא חדא, בי מקדשא איהו יתיר, בכמה קדושין, בכמה עילוין. בי מקדשא חד, וירושלים חד, ובית ש קדש הקדשים ה לגו מינייהו, דהוא פנימאה מכולהו.

תיא) והאי בשעתא דמטרוניתא אתקשטת, ובעיא לאתקרבא בבעלה, א והיא אתקשטא, איהי אמרת לאוכלסיה, שחורה אני, מסטרא דלתתא. ב ונאווה, בכלילו דסטרא דלעילא יתיר, בגין דכתיב, ה ואתם הדבקים בה' אלהיכם. ישראל ג דבקים בה', בההיא תיקונא יתיר מכולא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ד) (שה"ש א) לעיל שפה. ה) (דברים ד) ב"ב קסד פ ג"א יתעדי (קראקא). צ ג"א מכלא דשקין (קראקא). ז"ל מטות ה. ק ג"א דכלילן דלתתא (קראקא). ר ג"א ומרגיזין (קראקא). ש ג"א ל"ג קדש (קראקא). ת ג"א גו (דפוסים ראשונים). א ג"א איהי (קראקא) ג"א והא אתקשט (חינצ'א). ב ג"א ונאווה בסטרא דכלילו דלתתא תליא (כל הדפוסים בשם ס"א). ג ג"א הדבקים (קראקא).

שחורה אני ונאווה

הסולם

מאמר

אל תאמר, שהוא כבר זקן מימים מרובים, והוסר מאותו מקום, כי אינו כן, אלא בכל זמן שיש צדיקים וחסידים בעולם, אותה ההתכללות של הצד שלו מתחדשת, ונראה באותה הצורה נער ממש, ולא סרה ממנו. ומשום אותה התכללות שמלמטה ומלמעלה, יורשים התחתונים מטל שקויו העליון, וירשת הגדלות הקדושה יורדת לעולם.

מאמר שחורה אני ונאווה

תח) וע"ד שחורה אני וגו': ועל כן אמרה המלכות, שחורה אני ונאווה. שחורה אני, מצד שלמטה, שהוא מוחין דאחור, כנ"ל. ונאווה אני, מצד ההתכללות של מעלה, שהיא מוחין דפנים.

תט) שחורה אני, כד וכו': שחורה אני, היינו כשאני רואה כמה רשעים שמרגיזים לאדון העולם ואני מזין אותם מצד ההתכללות שלמטה שבי. ונאווה, היינו מצד מעלה.

תי) בנות ירושלים, אע"ג וכו': בנות

תיב) שחורה אני ונאווה, אמר ליה אליהו, ר', כל אלין מלין אינון רשימין לעילא עד לא תיתי לעלמא מן שמך. והשתא בחדתותא קיימי כולהו כמלקדמין. ובחותמא דגושפנקא דמלכא כולהו סתימין.

מאמר נפילה וקימה של המלכות

תיג) פתח ואמר, ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, האי קרא אתמר. וחבריך אתעררו ביה, והכי איהו. אלא אמאי כתיב דא ביומא רביעאה, דהא ד מיום שני אתחזי למהוי סיהרא ה חסרא, דביום שני אתברי ביה גיהנם, והזאיל ואתברי ביה, סיהרא ו איהי חסרה בגיניה, אמאי איהו כתיב ברביעי. תיד) תו אית לשאלא, * אי גרעונא דסיהרא איהו ברביעי, הא תנינן, דנישואי בתולה לאו איהו אלא ברביעי, יומא דגרעונא דבתולת ישראל, לא אתחזי למהוי בתולה אחרא בשלימו, דהא לית שלימו לאתתא אלא בבעלה. תטו) אבל ביום שני דאתברי ביה גיהנם, עד לא קיימא ז בקיומא. דהא נפק מיום שני דהוא חשך, וכדין אתברי מניה. דכתיב, ז קץ שם לחשך וגו', וארחה ה דההוא קץ. לכל תכלית הוא חוקר, אימתי. לבתר דקיימא בקיומה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהו

ד ג"א ביום (דפוסים ראשונים). ה ג"א ל"ג חסרא (קראקא). ו ג"א חסרה איהי (קראקא). ז ג"א בקיימא (חינצ'יא). ח ג"א דאיהו (קראקא) ג"א דהוא (חינצ'יא). (בראשית א) כ"א צח ז"ח בראשית קנת. ז (איוב כח) נח עה.

נפילה וקימה של המלכות

הסולם

מאמר

תיד) תו אית לשאלא וכי: עוד יש לשאול. אם מיעוט הלבנה, שהיא המלכות, הוא ברביעי, הרי למדנו, שנישואי בתולה אינם אלא ברביעי. וכיון שהוא יום המיעוט של בתולת ישראל, שהיא המלכות, אינו ראוי שתהיה בתולה אחרת בשלימות. דהיינו שיהיה זמן נשואין. לבתולה. כי אין שלמות לאשה אלא בבעלה, וע"כ זמן הנשואין הוא יום השלמות שלה, ולא היה צריך להיות ביום ד'. הדבקים בה' אלקיכם. ישראל דבקים בה', שה"ס וזקו האמצעי, באותו התקון שלו, שהוא מוחין דפנים, יותר מכל. תיב) שחורה אני ונאווה: אמר ליה אליהו, רבי, כל אלו הדברים רשומים הם משמך מטרם שבאת לעולם. ועתה נמצאים כולם בהתחדשות כמקדם. ובהותם טבעת המלך סתומים כולם.

מאמר נפילה וקימה של המלכות

תיג) פתח ואמר ויאמר וגו': פו"א, ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים. מקרא זה למדנו, והחברים העירו בו. שמארת כתוב חסר, שמורה על מיעוט המלכות, וכך הוא, כמו שאמרו. אלא למה כתוב זה ביום הרביעי הרי מיום שני היתה המלכות ראויה להיות חסרה, כי ביום שני נברא בו גיהנם, וכיון שנברא בו גיהנם נמצאת הלבנה, שהיא המלכות, חסרה מסבתו, ולמה זה כתוב ביום רביעי.

תטז) ולא קיימת בקיומה, עד דאזעירת סיהרא ברביעי, דהא סיהרא רגלא רביעאה איהו בכורסייא עילאה. ובגין דאיהי יומא ד' גבי ג' קיימין אחרנין, אתמר ברביעאה עובדא דילה, דהא אזעירת גרמה, ואחשיך נהוראה. ועל דא בתולה אית לה ׀ קיומא ברביעאה, לאחזאה ׀ קיומא בסיהרא. תיז) והוא יומא דבתולה נשאת ברביעי, ואית לה ׀ קיומא לתתא. ׀ כרוזא קיימא לעילא וקרי, ׀ אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי. וע'ד, ביומא דנפילה קימה משמע, דכתיב כי נפלתי קמתי.

מאמר שחורה אני, לאינן דלבר ולפנימאי ישקני

תיח) ויאמר אלהים יהי מארת, חסר, בגין דאתיהיב דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה. וחפיא נהורא דסיהרא, כהאי אגוזא, דקליפה חפיא על מוחא בכל סטרין, ׀ ואתתקפת קליפא לבר, וכערלה על ברית. ובגין כך אתחשכת נהורא דלעילא.

תיט) ׀ והיא אמרת שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, לגבי אינן אוכלוסין דלא הון בקשוטהא ׀ באינן פנימאי. לפנימאי דקשיטו לה, לא אמרת האי. אלא כד נפקת לבר, לגבי שאר אוכלוסין אמרת האי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח) (מיכה ז) פקודי תב להלן תכפ. ׀ ה'ג הסלם ג'א קיימא (מונקאטש) ג'א לקיימא (תינציא) ו'א מוסיף לקיימא ברביעאה קיומא (קראקא). ׀ ה'ג הסלם ג'א קיימא (דפוסים ראשונים) ג'א קיימא (מונקאטש). כ ג'א קיימא (דפוסים ראשונים). ל ג'א מוסיף ברזא דא כרוזא (קראקא). ׀ ג'א דאתתקפת (דפוסים ראשונים). נ ג'א ל'ג והיא אמרת שחורה אני ונאווה (דפוסים ראשונים). ׀ ג'א ה'א כאינן (קראקא).

מאמר

הסולם

נפילה וקימה של המלכות

יום רביעי, היתה הקימה, שהיא בנין השלמות שלה. שכתוב, כי נפלתי קמתי. (וביאור סיום הכתוב, ע'י להלאה אות ת"ל)

מאמר שחורה אני לאינן דלבר ולפנימאי ישקני תיח) ויאמר אלקים יהי וגו': ויאמר אלקים יהי מארת. כתוב חסר ו'. הוא משום שניתן לסטרא אחרא מקום לשלוט. ונתכסה אור הלבנה כאגוז הזה, שהקליפה מכסה על המוח. דהיינו על הגרעין, בכל הצדדים, והקליפה מתחזקת בחוץ. וכערלה המכסה על הברית. ומשום זה חשך האור שלמעלה.

תיט) והיא אמרת שחורה וכו': והיא המלכות, אומרת, שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, לאלו המחנות שלא היו בקשוטים שלה בין הפנימיים, אבל לפנימיים שקשטו אותה, אינה אומרת זאת, אלא כשיוצאת לחוץ לאלו שאר המחנות אומרת זאת.

לפנימאי

תטז) ולא קיימת בקיומה וכו': והגיהנס לא נמצא בקיומו עד שנתמעטה הלבנה, שהיא המלכות, ביום רביעי. כי הלבנה היא רגל רביעית בכסא העליון, שהוא בינה, כי חגית דז'א הם ג' רגלים, והמלכות רגל רביעית. ומשום שהמלכות היא יום רביעי לג' הספירות האחרות, שהם חגית דז'א, שעליהם רומזים ג' ימים ראשונים, של מעשה בראשית, ע"כ נאמר ברביעי מעשה המלכות, אשר מיעטה את עצמה, והחשיכה אורותיה. וע"כ, בתולה, יש לה קיום ושלמות ביום רביעי, להראות הקיום של הלבנה דהיינו המלכות. שהוא ביום הזה.

תיז) והוא יומא דבתולה וכו': ואתו יום שהבתולה נשאת ליום רביעי, ויש לה קיום ושלמות למטה, עומד הכרוז למעלה וקורא, אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי. ועל כן, משמע שביום הנפילה, שהוא

תכ) לפנימאי דידיעי קישוטהא, וקשיטו לה בכמה קישוטיין עילאין, היא אמרת לון ישקני. כמה אנא מתתקנת יאות, לקבל נשיקין ממלכא. לאינון דלבר דלא ידעי בקישוטהא, אמרת דאיהי שחורה, מסטרא דתתאי, מסטרא דכלילו דלתתא, בגין דלא ישגחון בעינא בישא לקטרגא לתתאי.

תכא) דהא לית ׁ לון קנאה אלא בתתאי, כד תתאי אינון בעילויה, אינון מקנאן לון יתיר מכולא. ואי תימא, דלית בהו קנאה. בינייהו לית קנאה, אבל על אחרנין אית קנאה.

תכב) ובגין דאיהי כאימא על בנהא על ישראל, ההוא תיקונא שפירא ויאה מכולא, דאיהו מסטרא ׁ דכלילו דלתתא, דבגיניה ׁ סלקא לעילא, ׁ מחכדא ליה לגבי אוכלוסהא דלבר, בגין דלא יקנאון ולא יקטרגו עלייהו דישראל. ובגין כך, אל תראוני שאני שחרחורת, לא תסתכלון בהאי תיקונא, בגין שאני שחרחורת.

תכג) ובכל תיקונין ׁ דילה, לית תיקונא שפירא ויאה בעילויה, לסלקא לקודשא, בר ההוא תקונא מסטרא דכלילו דלתתא. וכל דא אמרת לגביה אוכלוסהא, ולא לגבי רחימה. ועל דא אמרת לון, שחורה אני ונאווה.

שחורה אני מתתאי, ונאווה מצד המלאכים

תכד) תו. שחורה אני מסטרא דלתתא, ונאווה מסטרא דילכון, אתון בנות

חלופי גרסאות

פ ג׳א לן (קראקא). פ ג׳א כלילא (קראקא). צ ג׳א שלטא (קראקא). ק ג׳א מבערא (דפוסים ראשינים).
ר ג׳א דילה (קראקא).

שחורה אני לאינון דלבר ולפנימאי ישקני

הסולם

מאמר

תכ) לפנימאי דידיעי קישוטהא וכ׳: לפנימיים היודעים קישוטיה, וקשטו אותה בכמה קישוטים עליונים, היא אומרת להם, ישקני וגו׳. שפירושו, כמה אני מתתקנת טוב ונאה כדי לקבל נשיקות מן המלך. לאלו שמבחוץ, שאינם יודעים בקישוטיה, אומרת, שהיא שחורה מצד התחתונים. מצד שהם כלולים למטה. כדי שלא יסתכלו בעין רעה לקטרג על התחתונים מחמת קנאה.

תכא) דהא לית לון וכ׳: כי אין למלאכים קנאה, אלא לתחתונים. כשהתחתונים הם במדרגה גבוהה, הם מקנאים אותם, יותר מכל. ואם תאמר, הרי למדנו שאין קנאה בין המלאכים, הוא, שביניהם אין קנאה. אבל על אחרים יש להם קנאה.

תכב) ובגין דאיהי כאמא וכ׳: ומשום שהמלכות היא על ישראל, כאם על הבנים, אותו התקון היפה והנאה מכל, שהוא מצד מאמר שחורה אני מתתאי, ונאווה מצד המלאכים (תכד) תו שחורה אני וגו׳: עוד יש לפרש. שחורה אני, היינו מצד מטה, ונאווה מצד שלכן, אתן בנות ירושלים. כי התקון שלי הוא בכך, כי אתן מחנות קדישים. ומשום זה

תכב) ובגין דאיהי כאמא וכ׳: ומשום שהמלכות היא על ישראל, כאם על הבנים, אותו התקון היפה והנאה מכל, שהוא מצד מאמר שחורה אני מתתאי, ונאווה מצד המלאכים (תכד) תו שחורה אני וגו׳: עוד יש לפרש. שחורה אני, היינו מצד מטה, ונאווה מצד שלכן, אתן בנות ירושלים. כי התקון שלי הוא בכך, כי אתן מחנות קדישים. ומשום זה

ירושלים, הא תיקונא דילי בכון איהי, דאתון אוכלוסין קדישין. ובגין כך לא תסתכלון בהווא תיקונא דסטר תתאי.

תכה) וכלא איהו כאמא על בנין, דכמה מקטרגין אינון דקיימי התם, ׀ ואי יסתכלו בהווא תיקונא דכלילו דלתתא, כמה איהו יאה וכמה איהי שפירא לסלקא ביה לעילא, ייתון לקטרגא ולאדכרא חוביהון דישראל. ומקטרגי להו, ומעכבי ן לה לסלקא לעילא, ולא תתברא בבעלה.

תכו) ועל דא, כאהלי קדר, מסטרא דתתאי. כיריעות שלמה, מסטרא דילכון. ובגין כך, אל תראוני שאני שחרחורת. לא תסתכלון בי כלל, בשביל אינון תיקוני דילי, דאינון בסטרא דתתאי, דהא * בגיניהון נזיף בי שמשא. ולא איהו בלחודוי, אלא בני אמי נחרו בי, אבהן דעלמא, כד חמו קדרותא דילי מסטרא דתתאי.

תכז) וא"ת יאות הוא למימר הכי. אין. דהא מתרין סטרין יאות הוא. חד, בגין אורח שלים, דלא יקטרגון על ישראל בנהא. ׀ אחד, דלא יעכבון עלה מלסלקא לאתחברא בבעלה, ן ולמנקט נייחא. ן דהא כלא בסיהרא.

תכח) דבזמנא דאיהי חפיא נהורא דסיהרא, שמשא לא אתקרב בהדה. בר חוטא חדא דחסד עילאה דאתמשך עלה, והאי כרי בהווא קליפה ותבה

חלופי גרסאות

ש נ"א ואיך (קראקא). ת נ"א ליה (קראקא). א נ"א ועוד (קראקא). ב נ"א ולמלקט (כל הדפוסים בשם ס"א). ג נ"א בהא כולא דסיהרא (קראקא) נ"א דהא כלה דסיהרא (חינצ'יא) נ"א מוסיף ועוד דאינה משקרת דהא (הרנ"ש בשם הרמ"ק מונקאטש).

מאמר

הסולם

שחורה אני מתתאי, ונאזה מצד המלאכים

תכז) וא"ת, יאות הוא וכי: ואם תאמר, הכי יפה הוא לומר כך, שהוא ההיפך מהאמת, שהרי באמת היא יפה מצד התחתונים (כנ"ל באות תכ"ד). ומשיב. הן. כי משני צדדים הוא יפה. אחד, מפני דרך שלום, שלא יקטרגו על בניה ישראל. ואחד, שלא יעכבו אותה. ע"י קטרוגם, לעלות להתחבר בבעלה (כנ"ל אות תכ"ו) ולקבל נחת. וגם אינה משקלת במה שאמרה שחורה אני, כי הכל הוא בלבנה, שהיא המלכות.

תכח) דבזמנא דאיהי חפיא וכי: ומפרש. כי בזמן שהס"א מכסה אור הלבנה, השמש, שהוא ז"א, אינו קרב אליה. חוץ מהוט אחד של חסד עליון שנמשך עליה, וחוט זה כורה באותה הקליפה המכסה על אור המלכות, ומשבר כחה. ונותן אל המלכות נוי ויופי. הרי שהכל הוא במלכות. ואינה משקרת. והיא אצרת. שחורה אני מצד הערלה. ונאזה מצד אותו החוט שנמשך עלי.

זה לא תסתכלנה בתקון ההוא של צד התחתונים.

תכה) וכלא איהו כאמא וכי: והכל היא כאם על הבנים, כי כמה מקטרגים הם שעומדים שם, ואם יסתכלו באותו התקון הכלול למטה, כמה הוא נאה, וכמה הוא יפה לעלות בו למעלה, יבואו לקטרג ולהזכיר עונות ישראל. ולהם יקטרגו, ואותה, המלכות, יעכבו לעלות למעלה ולהתחבר עם בעלה, ז"א.

תכו) ועל דא כאהלי קדר, הוא מצד התחתונים. כיריעות שלמה, הוא מצד שלכן, ומשום זה, אל תראוני שאני שחרחורת. היינו שלא תסתכלנה בי כלל, בשביל התקונים שלי שהם בצד התחתונים, כי בשבילם גער בי השמש. שהוא ז"א. ולא הוא בלבד, אלא בני אמי נחרו בי, שהם אבות העולם, דהיינו חג"ת, כשראו השחרות שלי מצד ההתחתונים.

חילה, ויהיב לה נוי ושפירו. ואיהו אמרת, שחורה אני מסטרא דערלה. ונאוה מסטרא דההוא חוטא דאתמשך עלי.

תכט) תו. שחורה, מסטרא דחשך עילאה כד אתתקף. כד"א, (ס) כי הנה החשך יכסה ארץ. ונאוה, מסטרא דאור קדמאה. כד"א, (י) כי אשב בחשך, מסטרא דשמאלא. ה' אור לי, מסטרא דימינא.

תל) (ס) אל תראוני שאני שחרורת. היא אמרת לאוכלוסהא, כמה ד ערבובא דא לכוון, דאל תראוני, בזמנא דחפיא עלי ההיא סטרא, ולא תיכלון לאתנהרא מני, ה ולאסתכלא ו בנהורי כלל.

תלא) בני אמי נחרו בי, דהא אסתלק לעילא שמשא אתכניש, ובני אמי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ס) (ישעיה ס) ויחי מד שמות קד במדבר לס. (קראקא). ו ג"א בנהורא (דפוסים ראשונים).
(י) (מיכה ז) לעיל תינו. (כ) (שה"ש א) ז"ל יתרו מה.

שחורה אני מתהאי, ונאוה מצד המלאכים

הסולם

מאמר

החכמה אינה יכולה להאיר בלי הסדים. ונוסף על זה היתה הקליפה מכסה אותה. כלומר כי הקליפות שכל מגמתן היא להמשיך החכמה ממעלה למטה. קרבו או אל המלכות ורצו לינוק ממנה. ולהמשיך החכמה אליהם. ואז נחשך אור המלכות לגמרי, כדי שהקליפות לא תוכלנה לינוק ממנה. ואח"כ נתמעטה, וירדה מן הבינה למתחת מדרגת ז"א. וחזרה ונבנתה להיות פנים בפנים עם ז"א. (כמ"ש בצלפח"ס ע"ש)

תכט) תו. שחורה מסטרא וכו': עוד יש לפרש. שחורה, הוא מצד חשך העליון כשמתגבר. כש"א, כי הנה החשך יכסה ארץ, שהיא המלכות הנקראת ארץ. ונאוה, מצד אור הראשון, שהוא חסד. כש"א, כי אשב בחשך, מצד השמאל, הויה אור לי, מצד הימין. שהוא חסד.

ווי"ש (באות תי"ח) יהי מארת חסר, כי הכתוב יהי מארת, הוא בעת שהמלכות היתה במצב הא', שהיתה מאור גדול כמו ז"א. והיתה מקבלת מבינה כמו ז"א, וא"כ קשה למה כתוב מארת חסר ו'. שמראה על חסרון. ומשיב, בגין דאתיהיב דוכתא לפטרא אחרא לשלטאה, כי אז שהמלכות היתה דבוקה בקו שמאל דבינה, והג"ר דחכמה דשמאל היו מאירות בה, ע"כ נתדבקו בה הקליפות לינוק ההכמה ממנה, ולהמשיכה ממעלה למטה, וחפייא נהורא דסיהרא וכו' ובגין כך אתהשבת נהורא דלעילא. דהיינו כדי שהערלה לא תוכל לינוק ממנה כנ"ל.

תל) אל תראוני שאני וגו': אל תראוני שאני שחרורת. פירושו, שהמלכות אומרת אל המחנות, כמה בלבול הוא לכם, שאל תראוני, בשעה שאותו הצד, דהיינו הס"א, מכסה אותי, ולא תוכלו להאיר ממני. ולהסתכל באורי כלל.

ונודע שבמצב הב' של המלכות, בעת שנבנית להיות בזווג פנים בפנים עם ז"א, אינה יכולה לקבל חכמה בכלים דפנים, אלא בכלים דמצב הא', כי היא נתקנת בהם במצב הב', כדי לקבל בהם חכמה. ובכלים דפנים היא מקבלת חסדים. ואז נכללת ההכמה בחסדים ומאירה בכל השלמות. והוקשה להזהר, כי בכזווב

תלא) בני אמי נחרו בי: כי השמש, שהוא ז"א, נסתלק למעלה ונאסף, ובני אמי, נסתלקו למעלה, ומשום זה שלטה הערלה, ואתם אל תראוני, דהיינו שלא תוכלו לראות ולהסתכל באורי כלל. שמוני נוסרה את הכרמים, כיון שהערלה אצלי, והיא יונקת ממני כדי לתת אל המחנות שלה, ולאלי המחנות של העמים האחרים, נמצא שמוני נוסרה כרמים אחרים. כרמני שלי לא נטרתי, אלו הם המחנות הקדושים שלי. שלא יכולתי, כשהייתי בצד הזה, לזון אותם.

באור המאמר. כבר ידעת שבמצב הא' של המלכות, היתה המלכות מקבלת חכמה מקו שמאל דבינה. אמנם כיון שהיתה מחוסרת חסדים, לא היתה החכמה מאירה בה, כי

אסתלקו לעילא, ובג"כ שלטא ערלה, ואתון אל תראוני, לא תיכלון למחמי ולאסתכלא ז בנהורי כלל. שמוני נוטרה את הכרמים, דהואיל והערלה לגבי, ם והיא ינקא ממני למיהב לאוכלסין ם דילה, ולאיון משריין דשאר עמין.

חלופי גרסאות

ז ג"א בנהורא (דפוסים ראשונים), ח ג"א היא ינקא מני (דפוסים ראשונים). ם ג"א ל"ג דילה (קראקא).

מאמר

הסולם

שחורה אני מתתאי, ונאוד מצד המלאכים

מסטרטא דכלילו דלתתא, מצד שהתחתונים כלולים בי. אבל האמת היא שעתה במצב הב' אין היא שחורה לתחתונים, ולהיפך, כי עתה היא משפעת לתחתונים ממיטב אורותיה, מחכמה וחסדים יחדיו. ומה שאומרת להם, שחורה אני מסטרטא דתתאי, הוא, בגין דלא ישגחון בעינא בישא לקטרנא לתתאי, דהא לית לון קנאה וכו', כי יראו שישראל כבר דבוקים בימין, ויש להם חכמה וחסדים יחדיו, וכלום לא יחסר להם, יקנאו אותם, כי הם מבחינת שמאל בלי ימין, דהיינו מהמצב הא', שהחכמה אינה יכולה להאיר, ולישראל מאירה החכמה. וכן כיון שישראל נכללו עתה בימין, יש חשש שלא יקטרנו על ישראל לבטל הימין המאיר להם, כדרך השמאל בלי ימין, המקטרג ויש לו מחלוקת עם הימין ורוצה לבטלו (כנ"ל בפלפול"ס אות ל"א). וז"ש (באות תכ"ב) ובגין דאיהי כאמא וכו' החוא תקונא שפירא ויאה מכולא דהיינו תקון הכלים דמצב הא' במצב הב' דבגיניה סלקא לעילא, שבשבילו, כדי לכלול החכמה עם החסדים, היא עולה למעלה לז"א, דאיהי מסטרטא דכלילו דלתתא, שהתקון הזה הוא מהתכללות התחתונים, שהעלו מ"ן. מחכמא ליה לגבי אוכלוסהא דלבר, היא מחד זה ממלאכים החיצונים, בגין דלא יקנאון ולא יקטרנו עלייהו דישראל. כנ"ל. ובגין כך אל תראוני שאני שחורה, שפירושו, לא תסתפלון בהאי תקונא, דהיינו במה שהכלים דמצב הא' נתקנו במצב הב', בגין שאני שחורה, משום שבכלים האלו אני שחורה. אבל האמת היא, ובכל תקונין דילה לית תקונא שפירא וכו' (כמ"ש באות תכ"ג) וכל רא אמרת לגבי אוכלוסהא, רק למלאכים החיצונים לבר, ולא לגבי רחיקה, כי לאוהבה לז"א אומרת ישקני וגו' כי טובים דודין מין, ומיושבת הקושיא הנ"ל שפעם משבחת הכלים דהארת החכמה, שאומרת כי טובים

בכתוב אחד אומרת המלכות. ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודין מין, שהמלכות נשתבחה ביון, שה"ס הארת החכמה המקובלת בכלים דמצב הא'. ואח"כ אומרת על המצב הא' שחורה אני, וכן אל תראוני שאני שחורה וכו' שמשמע שהכלים דמצב הא' משפילים אותה, וע"כ אינה רוצה בהם. ומשום זה אומר (באות ת"ט) והיא אמרת, שחורה אני ונאוד בנות ירושלים, לגבי אינון אוכלוסין דלא הוו בקישוטהא באינון פנימאי, פירושו, יש מלאכים בבחינת מצב הא' של המלכות, והם נקראים חיצונים. ויש מלאכים במצב הב' של המלכות, והם נקראים פנימים. ואומר, שהכתוב שחורה אני ונאוד, המלכות אומרת למלאכים החיצונים, שהם ממצב הא', והם לא היו בין מלאכים הפנימים, שהם ממצב הב', ואינם יודעים מכל הקישוטים, שהם המוחין דפנים, הנמצאים במצב הב', ולהם אומרת שחורה אני, לפנימאי דקשיטו לה לא אמרת הכי, אבל למלאכים הפנימים, שקשטו אותה בתקונים והמשיכו המוחין דפנים, אינה אומרת זה אלא כד נפקת לבר לגבי שאר אוכלוסין, שהם המלאכים החיצונים, אמרת האי, אבל לפנימאי דידעי קישוטהא, שהם יודעים איך הכלים דמצב הא' נתקנו ונתקשטו במצב הב' ומביאים שם כל השלמות בסוד טובים דודין מין כנ"ל. וקשיטו לה בכמה קישוטין עלאין, מחכמה וחסדים יחדיו, היא אמרת לון ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודין מין, ומתפארת לפנייהם כמה אנא מתתקנת יאות לקבל נשיקין ממלכא, דהיינו שמתפארת בתקונים דכלים דמצב הא' שנתקנו לה במצב הב', שעי"ז החסדים שמקבלת בנשיקות הם נכללים מחכמה וחסדים, בסוד טובים דודין מין (כנ"ל אות קנ"ו). אבל לאינון דלבר דלא ידעי בקישוטהא אמרת דאיהי שחורה מסטרטא דלתתאי, שבמעשיהם הרעים גרמו שהס"א תעלה לינוק ממנו וע"כ נחשכתי, כנ"ל. (דפרי דף ס"ט ט"ד)

כרמי שלי לא נטרתי, אלן אוכלסין קדישין דילי, דלא יכילנא בההוא סטרא למיזן לון.

תלב) השתא אית לאסתכלא. מאן דאתעסק בשיר, איך אמר תרעומין וקנטורין, בשירותא דתושבחתא. אלא ודאי טעמא קדמאה איהו רזא דתושבחתא, וכלא איהו בקרא. על פומא דאליהו אתגזר.

מאמר י' ו' ז' דלית בהו חיזורא

תלג) שחורה אני ונאווה וגו', כתיב, (ח) יפה נוף משוש כל הארץ וגו', יפה נוף, שפירו דנופא, דאילנא דחיי, ברזא. דכלילו דכל אתוון.

הלופי גרסאות

מסורת הזנר

י' ג"א דכלילי (דפוסים ראשונים).

ז' (שה"ש א) לעיל שפה ת"ח. ח) (תהלים מז) להלן תנ.

שחורה אני מתתאי, ונאווה מצד המלאכים

הסולם

מאמר

חוטא דהפד עלאה וכו', שיסוד דז"א הנק' חוט של חסד, כורה בה, דהיינו שממעט אותה, ועושה אותה בית קבול, (כנ"ל בז"ח בראשית אות ק"ג) והאי כרי בההוא קליפה ותבר חילה, שבהיותו ממעט הג"ר דשמאל. נשברת הקליפה, שאין לה מה לינוק עוד מהמלכות, כמ"ש שם, ויהיב לה נוי ושפירו, שנותן לה חסדים להלביש החכמה, שזה כל היופי של המלכות וכו'.

וז"ש (באות תכ"ט) תו, שחורה מסטרא דחשך עלאה. שהוא הקו השמאל מטרם שמתיחד עם הימין שהוא חשך. ובשביל שקבלתי ממנו בהיותי במצב הא', ע"כ אני שחור מצדו. ונאווה, מסטרא דאור קדמאה, מצד אור החסד, שהוא הראשון לאורות, שהוא קו ימין, אני נאה. כד"א כי אשכ בחשך מסטרא דשמאלא, דהיינו בזמן שהייתי דבוק בשמאל דבינה, הוי"ה אור לי, מסטרא דימינא, הנה החסדים דהוי"ה מלאים אור לי, בעת שאני דבוק בצד ימין. (והשאר מוזבן ואינו צריך ביאור.)

תלב) השתא אית לאסתכלא וכו': עתה יש להסתכל. מי שעוסק בשיר איך יאמר דברי תלונה וכעס בתחילת השבה. אלא ודאי הטעם הראשון, הוא סוד שבחים. והכל הוא בכתוב. וצריכים לפרשו כן. על פיו של אליהו נחתך.

מאמר י' ו' ז' דלית בהו חיזורא

תלג) שחורה אני ונאווה: כתוב, יפה נוף משוש כל הארץ וגו'. יפה נוף, פירושו, יופי הנוף של עץ החיים. דהיינו המלכות בשעה

טובים דודיך מיין, ופעם היא משפלת אותם, שאמרה שחורה אני, כי את הכתוב שהורה אני אמרה למלאכים חיצוניים, כדי שלא יקטרגו וכו'. ואת הכתוב ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין, אמרה לז"א בעלה, ולמלאכים הפנימיים.

ובאות תכ"ד, מפרש באפן אחר. שהמלאכים החיצוניים, אינם מהמצב הא' במקומו, שאינם יודעים מקישוטיך דמצב הב', אלא שהמלאכים החיצוניים הם מכלים דמצב הא' המחוברים במצב הב'. וז"ש, תו, שחורה אני מסטרא דלתתא. ונאווה מסטרא דלבוך, אני שחורה מצד התחתונים שגרמו במעשיהם שתינק ממני הקליפה בזמן המצב הא'. אבל מצדכם אני נאה, מפני, הא תקונא דילי ככון איהי וכו'. כי כל התקון שלי להמשיך חכמה עתה במצב הב', הוא על ידכם, דהיינו מהכלים שלכם דמצב הא', המחובדים בכלים דמצב הב'. וז"ש (באות תכ"ו) ועל דא, כאהלי קדר מסטרא דתתאי, כיריעות שלמה מסטרא דלבוך. וכג"כ אל תראוני שאני שחרחרת, לא תסתכלון בי כלל, דהיינו שלא יסתכלו איך שהמלכות מקבלת חכמה בכלים שלהם, בשביל אינון תקונין דילי, דאינון בסטרא דתתאי, כי אלו התקונים שלי בכלים דמצב הא', פגמו בהם התחתונים, כנ"ל, דהא בניניהון נזיף בי שמשא, וכו', שמשום מעשיהם הרעים נתרקק ממני ז"א, שנקרא שמש. וז"ש (באות תכ"ח) דבזמנא דאיהי חפיא וכו', דהיינו במצב הא', שמשא לא אתקרב בהדה, שז"א הוא מרחוק, בר

תלד) דכד אתוון מתחקקו, ואתרשימו באילנא דחיי, סלקן אתוון כולהו, ואתרשמו בחד את, ואתכלילו בהוא את. וכיון דאתכלילו ביה, כולהו אפיק לון לבתר.

תלה) והוא את, איהו שבחא דכולהו. האי את, לא עביד רשימו אחרא, לבר מינה, בגין דאיהי אתכלילת כ בגוה, ולא עביד רשימו בר טמירו וגניזו. ומאן איהי. את י'.

תלו) דאיהי נקודא חדא, בלא רשימו אחרא. כל אתוון אית לון רשימו אחרא, על גבי אתריה ל דכתיב תמן, והוא רשימו, אשתאר בחוורו דהוא את, בר י' דאיהי נקודה חדא, בלא חוורו דאתר אחרא.

תלז) והאי נקודה, ירתא כלה דא בתיקונהא. ואיהי נקודה חדא גו חילהא ומשריאה, ואתקרי י', נקודה חדא.

תלח) וכיון דסלקא בשמא דא, ואתקרי י', הא אתקשטת בתיקונא עילאה, ואמרת שחורה אני, לית לי ׀ אתרא לאתכללא אחרנין בגוואי בזמנא דא. דהא בשמא די' אתקרינא, לסלקא לעילא.

תלט) וע"ד, שחורה אני ונאווה, כתיקונא דלעילא, ריש כל דרגין. בהאי אתכלילנא בגווי לסלקא לעילא, ולית לי השתא אתר פשיטו אחרא לאתגליא.

חלופי גרסאות

כ ג"א בגויה (קראקא). ל ג"א דאיכתיב (קראקא) ג"א דאכתיב (וינציא). ט ג"א אחרא (קראקא ונראה שט"ס הוא)

מאמר

הסולם

י ר ז' דלית בהו היורא

ומלבן, שבתוך השחור יש לבן בצורה אחרת מהשחור, חוץ מן הי', שהיא נקודה אחת שאין בה לבן ממקום אחר. כלומר, שאין בה בחינה אחרת יותר מן השחורות שבה.

תלז) והאי נקודה ירתא וכי': ונקודה זו יורשת הכלה, שהיא מלכות, בתקוניה. והיא נקודה אחת בתוך צבאותיה ומחנותיה, ונקראת י', שהיא נקודה אחת.

תלח) וכיון דסלקא בשמא וכי': וכיון שהיא עולה בשם הזה, ונקראת י', היא נתקשטה בתקון עליון, ואומדת, שחורה אני, אין לי מקום שיכללו אחרים בתוכי בעת הזאת, כי בשמה של הי' נקראתי לעלות למעלה, לז"א. תלט) וע"ד שחורה אני וגו': ועל כן, שחורה אני, ונאווה, כמו התקון שלמעלה הראש של כל המדרגות, שהוא חסד, בזה, בחסד, נכללתי לעלות למעלה, ואין לי עתה מקום התפשטות אחר להגלות. הנה התכסיתי בלי מדאה אחרת בסוד נקודה אחת, כדי שתעלה נקודה לנקודה.

בשעה שהיא דבוקה בז"א הנקרא עץ החיים, היא נבחנת אז לענף מעץ החיים. בסוד שהיא כלולה מכל האותיות.

תלד) דכד אתוון מתחקקו וכי': כי כשהאותיות נחקקות ונרשמות בעץ החיים, שהוא ז"א, עולות כל האותיות ונרשמות באות אחת, ונכללות באותה אות, וכיון שנכללו בה, היא מוציאה אח"כ את כולן.

תלה) והוא את איהו שבחא וכי': והאות ההיא, היא השבח של כל האותיות, האות הזו, אינה עושה רושם אחר להוץ ממנה, משום שהיא נכללת בתוך עצמה, ואינה עושה רושם לגלות משהו, חוץ מהסתד וגניזה. כלומר, שכל עצמותה אינה יותר מהסתד וגניזה, ומי היא, היא האות י'.

תלו) דאיהי נקודה חדא וכי': כי הי' היא נקודה אחת בלי רושם אחר. כל האותיות יש להן רושם אחר על המקום שכתובות שם, שאותו הרושם נעשה בלבן שבאותה האות, כלומר שהאות מורכבת מבי צורות משחור

הא אתכסינא בלא חיזו אחרא, ברזא דנקודה חדא, לסלקא נקודה לנקודה. תמ) ובגין דאנא שחורה בלא פשיטו דאתר אחרא, אל תראוני, לית לכו רשו למחזי, לי כלל, לא תיכלון * למחזי ב, בי, דהא אנא בטמירו וגניזו, ברזא דחד נקודה, דלא אתידע בה פ אתר כלל. תמא) דכל אתוון אית לון דוכתא אחרא צ בחוורו, בר י, דלית לה פשיטו

חלופי גרסאות

י ג"א בי (קראקא). ס ג"א ביה (קראקא). ע ג"א כמא (קראקא). פ ג"א סטר (דפוסים ראשונים). צ ג"א בחוורא (קראקא).

מאמר הסולם ר ר ד' דלית בהו חיורא

שבאה וירדה מתחת המסך דחזה של ז"א. שהדינים דמסך דחזה שולטים עליה ומכעטים אותה גם מחכמה. שאינה דאוייה עוד לקבל כלום מאמא. ואז אין לה מעצמה כלום. לא חסדים ולא חכמה. אלא שנתקנה להיות בזוג פב"פ עם ז"א. ומקבלת הכל מז"א. הן חכמה. והן חסדים. ובזה היא נשלמת להשפיע אל התחתונים הן חכמה והן חסדים. (כמ"ש בפלפלה"ס אות פ"ח)

ומכאן תבין, שבתחילה במצב הא' היתה המלכות בסוד אות ז', שהיא שחור בלי לבן, שזה מורה על חכמה בלי חסדים. ואח"כ במצב הב', אחר שירדה תחת המסך דחזה דז"א הממעטה גם מקבלת חכמה. נבחן שנקטעה רגלה של הז', ונעשית י', שכבר אינה ראויה לקבל אפילו חכמה, ונשארת בלי חסדים ובלי חכמה. ואין לה מעצמה כלום. אבל תחת זה, היא נבנתה להיות נוקבא לז"א. ומקבלת ממנו הכל, הן חכמה והן חסדים, והיא יכולה להאיר בכל השלמות. וסוד צורת הז' יתבאר להלאה. וצריך שתדע, שעם כל זה. אין הארת החכמה מתגלה אלא במלכות. ולא בשום ספירה אחרת (כמ"ש בזהר בראשית א' אות רע"ו ד"ה ועוד כמה) ולפי"ז תבין שמה שאמרנו. שכל האותיות מורכבות משחור ולבן, המרמז שיש בהן ב' מיני אורות שהם חכמה וחסדים. זה אמור, אחר שנתקנה המלכות לקבל את החכמה. דהיינו במצב הב'. אבל מטרם זה. לא היתה הארת החכמה כלולה בשום אות מן האותיות. כי בהן עצמן אין מקום גילוי של החכמה. להיותן משאר ספירות. אלא אחר שנתקנה המלכות במצב הב', ונתגלתה בה החכמה. אז נכללות כל האותיות מהחכמה שבמלכות.

תמ) ובגין דאנא שחורה וכו': ומשום שאני שחורה בלי התפשטות למקום אחר. אל תראוני. אין לכם רשות לראותי כלל. לא תוכלו לראות בי. כי אני בהסתר ובגניזה. בסוד נקודה אחת בלתי נודעת בה מקום כלל. תמא) דכל אתוון אית וכו': כי כי האותיות יש להן מקום אחר, דהיינו צורה אחרת. בלבן שבהן. חוץ מן הז', שאין לה התפשטות להתראות כלל. וזה הוא. אל תראוני שאני שחורה וכו'. כי מכל הצדדים אין בי מקום לבן. ומקום אחר. שיכללו בי אחרים. כאהלי קדר, שהם נסתרים בהרים. נאינם יוצאים לחוץ. כך היא. יונתי תמתי בחגוי הסלע. היא נקודה תוך המחנות. דהיינו שאין לה התפשטות לחוץ.

ביאור המאמר. בכל האותיות יש שהור ולבן בתוך השחור. חוץ מג' אותיות י' ו' ז'. שזה מורה שכל האותיות מורכבות מב' מיני אורות. שהם חכמה וחסדים. אבל י' ו' ז'. שהן שחור בלי לבן. מורה, שאין בהן אלא מין אחד. או חכמה בלבד בלי חסדים. או חסדים בלי חכמה. או חסרה משניהם. כי הז' היא התפשטות חסדים בלי חכמה. והז' היא התפשטות החכמה בלי חסדים. והי'. שהיא גם מחוסרת רגל המורה התפשטות. מורה שאין לה שום התפשטות. לא מחכמה ולא מחסדים.

ומקור הדברים. כי נודע שב' מצבים הם במלכות. שבמצב הא' היא גדולה כמו ז"א. ומקבלת חכמה מאמא. אבל אינה יכולה להאיר מפאת חסרון חסדים. שהחכמה בלי חסדים אינה יכולה להאיר. וע"כ לא יכלה להיות במצב הזה. עד שנאמר לה לכי ומעטי את עצמך. שאז נתמעטה המלכות. מחמת

לאתחזאה כלל. ודא היא אל תראוני שאני שחרחורת, בכל סטרין לית בי אתר חוורו, ודוכתא אחרא לאתכללא בי אחרנין. כאהלי קדר, דטמירין גו טינרי, ולא נפקי לבר. כך הוא יונתי תמתי בחגוי הסלע, נקודה גו אוכלוסהא.

מאמר

הסולם

ר ר ז ז' ז' דלית בהו חוורא

לית לי אתרא לאתכללא אחרנין בגוואי, כי אין לי מה לתת להם, משום שאין לה מעצמה כלום, דהא בשמא די' אתקרינא לסלקא לעילא, כי בצורת המיעוטים שבי' נקדאתי לעלות למעלה להזדוג בו"א פב"פ. כי מטדם שהיו לי המיעוטים האלו, דהיינו במצב הא', לא הייתי דאוייה להזדוג עם ד"א. וז"ש (באות תל"ז) וע"ד שחורה אני ונאות כתקונא דלעילא ריש כל דרגין, וע"כ אע"פ שאני שחורה, מחמת המיעוטים, עכ"ל, אני יפה כתקון העליון ראש כל המדרגות, דהיינו חסד. כהאי אתכלילנא בגווי לסלקא לעילא, בחסד הזה נכללתי כדי לעלות למעלה, לז"א. ולית לי השתא אתר פשיטו אחרא לאתגליא. ואין לי עתה מקום התפשטות אחד להתגלות. דהיינו שאינה דאוייה עתה להתפשטות חכמה, מחמת המיעוטים שבה. הא אתכסינא בלא חיוז אחרא ברזא דנקודה חדא, כי התכסיתי בלי מראה אחדת, דהיינו בלי הארת החכמה, אלא ברזא דנקודה חדא, שקבלה צורת המיעוטים שבנקודה, כדי לסלקא נקודה לנקודה, כדי לעלות לאו"א עלאין, הנקדאים נקודה דלא אתיידע.

וז"ש (באות ת"מ) ובגין דאנא שחורה בלא פשיטו דאתר אחרא, שמשום שהיא שחורה מחמת המיעוטים הגיל שבי', שאין לה עוד התפשטות של חכמה, לית לכו רשו למחמי לי, שאין לכם רשות לראותי, כלומר, שאין לכם רשות להמשיך לי חכמה הנקדאת ראייה, כי לא תיכלון למחוי בי דהא אנא בטמירו וגניזו, וכו', כי אני בבי' המיעוטים של הי', כנ"ל.

ואין להקשות הרי נודע שכל גילוי החכמה הוא במלכות דמצב הב', שה"ס הי', וא"כ איך אומרת אל תראוני וכו'. והענין הוא, כי בעת זוגה עם ז"א יש בה גם תקון חבור של הכלים דמצב הא' שלה, שמבחינתם נעשו לה מדכבה ד' המלאכים, אשר הנקודה שה"ס הי' דוכבת עליהם, (כמ"ש בדין בראשית אות ל"ח) אשר במדכבה שלה מתגלה החכמה, שז"ס, וראית את אחורי, אבל הנקודה עצמה לא תקבל חכמה לעולם, אלא חסדים מכוסים בלבד (כמ"ש שם באורך ע"ש).

וז"ש (באות תל"ד) דכד אתון מתחקקון ואתרשימו באילנא דחיי, סלקון אתון כלהו ואתרשמו בחד את, ואתכלילו ביהוא את, כשהאותיות מתתקנות בעץ החיים, שהוא ז"א, עולות כל האותיות ונכללות באות ההיא, שהיא הי', המורה על המלכות דמצב הב', שאז נתגלתה בה החכמה, וכל האותיות נכללו מהחכמה שבמלכות, כי בהן עצמן אין מקום לגילוי החכמה, וז"ש, וכיון דאתכלילו ביה, דהיינו אחד שכל האותיות נכללו במלכות שה"ס י', כולוהו אפיק לון לבתר, המלכות מוציאה מתוכה כל האותיות כשהן נכללות מהארת החכמה שבה.

וז"ש (באות תל"ה) והוא את איהי שבחא דכלהו, שע"כ, האות י' היא השבח של כל האותיות, שאין שלמות לשום אות זולת על ידיה, האי את לא עביד רשימו אחרא לבר מינה, כלומר, שאין לה שום אור מעצמה שתוכל לעשות איזה דושם אחד חוץ ממנה, בגין דאיהי אתכלילת בגוה ולא עביד רשימו בר טמירו וגניזו, שנכללת בתוכה בלי שום התפשטות של אור, וע"כ אינה עושה שום דושם זולת דושם של הסתר וגניזה שבה. דהיינו הדושם של בי' המיעוטים שבה הן מחכמה והן מחסדים כנ"ל. וז"ש (באות תל"ו) כל אתון אית לון רשימו אחרא על גביה אתריח וכו', דהיינו שחוץ מהשחור שבה יש בה ג"כ לבן, שזה מורה שיש בהן בי' מיני אור, הן חכמה והן חסדים. בר י' דאיהי נקודה חדא בלא חוורא דאתר אחרא, דהיינו מורה שאין בה רק מין אחד של אור שהוא חכמה, וגם החכמה נטעיה דגלה, שאין לה התפשטות, מטעם המיעוט שנתמעטה, כנ"ל. וז"ש (באות תל"ז) והאי נקודה ירתא כלה דא בתקונהא וכו', שהיא התקון של המצב הב', שאז נעשית נוקבא לז"א, כנ"ל, ונקדאת כלה.

וז"ש (באות תל"ח) וכיון דסלקא בשמא דא ואתקרי י', הא אתקשטת בתקונא עלאה, כי אחר שנקדאת י', דהיינו אחד שנתמעטה הן מחכמה והן מחסדים, אז נתקשטה בתקון עליון, דהיינו שבאה למצב הב' להיות פב"ב עם ז"א. כנ"ל. דאמרת שחורה אני,

תמב) כיריעות שלמה, יריעות שלמה אינן כלילן כחדא באת חד, ובהווא את לא אתחזון ביה כלל. ואינן שית, ואינן חמש. ורזא דא, חמש היריעות תהיין חוברות, בלא פירודא כלל. וחד דכליל ר לון, דאיהו טמיר וגניז. ואיהו את חד, דלית ביה חיורו דאתר אחרא.

תמג) ודא איהו את ו', ש דלית בה אתר ת לאתחזאה בה כללא אחרא, אלא כלא סתים בגויה. כך א האי נקודה, היא ב בלא חוורו דאתר אחרא, וכלא כליל בגויה. ומאן כליל בגויה. ג שית סטרין אחרנין. תמד) כאהלי קדר, דא את אחרא, דאית בה כל דרגין אחרנין, דלית ד לה חוורו דאתר אחרא, וכולא כליל ה בגויה, ודא איהו את ז'.

חלופי גרסאות

ק ג"א יחד (חינציא). ר ג"א מוסיף לון ו' (דפוסים ראשונים). ש ג"א לית (קראקא). ת ג"א לאחזא (קראקא). א ג"א מוסיף היא האי (קראקא). ב ג"א כלא חוורו אחרא (קראקא). ג ג"א ל"ג שית (קראקא). ד ג"א ליה (קראקא). ה ג"א מוסיף בגויה ומאן כליל בגויה (קראקא).

י ו' ז' דלית בהו חיורא

הסולם

מאמר

בלבד. ורזא דא חמש היריעות תהיין חוברות. בלא פירודא כלל. דהיינו בלי הכר בין ימין לשמאל, כי בו' הן באור אחד בלבד כנ"ל. וחד דכליל לון, שהוא יסוד הכולל בתוכו את כל החמש, כנ"ל, דאיהו טמיר וגניז, שהיסוד הוא נסתר וגניז. ואיהו את חד דלית ביה היורו דאתר אחרא, שה"ס ה', שכולה שחור, ואין בה לבן של מקום אחר, דהיינו שאין בה חכמה דשמאל, אלא אור ממין אחד, שהוא חסדים בלי חכמה (כנ"ל בהסולם אות ת"מ).

תמג) ודא איהו את וכו': וזו היא האות ו', שאין בה מקום להראות בה כלל אחר, שהוא חכמה, אלא הכל סתום בתוכה באור אחז, חסדים. כך היא הנקודה הזו, שהיא ה', בלי לבן של מקום אחר, דהיינו שהיא ג"כ בחסדים בלי חכמה, והכל כלול בתוך ה'. ומי כלול בתוכה, היינו ששה קצוות אחרים, חג"ת נה"י, וע"כ אמרה ה', שהיא כיריעות שלמה.

תמד) כאהלי קדר דא וכו': כאהלי קדר זו היא אות אחרת, שיש בה כל המדרגות האחרות, דהיינו חכמה, ואין לה לבן של מקום אחר, שהוא חסדים, אלא שהיא חכמה בלי חסדים, והכל כלול בתוכה, שאינה משפעת ממנה ולחוץ. וזו היא האות ז'. פירוש. האות ז', ה"ס המלכות מהמצב הא', שהיא חכמה בלי חסדים, והחכמה אינה מאירה ממנה ולחוץ, מפני חסרון החסדים.

את

תמב) כיריעות שלמה יריעות וכו': כיריעות שלמה. פירוש, כי יריעות שלמה הן כלולות יחד באות אחת, שהיא ו', ובאות היא אינן נראות בה כלל. והן שש, והן חמש. וז"ס חמש היריעות תהיין חוברות, בלי פירוד כלל. ואחת הכוללת אותן, שהיא נסתרת וגניזה. והיא אות אחת, שאין בה לבן ממקום אחר.

פירוש סוד ה' נתבאר לעיל (בזהר חדש) בראשית אות קכ"ב וקל"ב) שהיא נהירו דא כלילא בשית סטרין, שהיא אור אחד, שהוא חסדים לבד, ובו כלולים ו' קצוות חג"ת נה"י, וג' הקוין ימין שמאל ואמצע אינם ניכרים בה, להיותה באור החסד בלבד. ע"ש. וז"ש, כיריעות שלמה, יריעות שלמה אינן כלילן כחדא, שלמה, הוא מלך שהשלום שלו, דהיינו ז"א, וספירותיו נקראות יריעות, והן כלולות יחד באת חד, שהיא ו', ובהווא את לא אתחזון ביה כלל, שהספירות אינן ניכרות בה בדרך ימין שמאל ואמצע, אלא הן בה התפשטות אחת של חסדים. כנ"ל.

ונודע, שעיקרו של ז"א, אינו אלא ה' ספירות חג"ת נ"ה, שהן כנגד ה' בחינות כח"ב תו"מ. והיסוד דו"א, אינו בו בחינה ששית, כי אין יותר מה' בחינות כח"ב תו"מ, אלא שהוא כולל בלבד, דהיינו שכולל בתוכו כל ה' הספירות חג"ת נ"ה, וז"ש ואינן שית, דהיינו חג"ת נה"י, ואינן חמש, שעיקרן אינן אלא חמש, שהן חג"ת נ"ה, כי יסוד הוא כולל

תמה) את דא, איהי אהלי קדר. יריעות שלמה, דא את ו'. ו וע"ד ז' איהו, דבני קדר ז כולהו מגיחי קרבא תדיר, מכל שאר אומין. וזמינין לאגחא קרבא בסוף יומין, בכל אומין דעלמא.

תמו) וע"ד, שחורה אני, ס דא יר"ד. כמה דאתמר, דלית ביה חוורא דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה. כאהלי קדר, דא את ז', דהכי איהו, דלית ביה חוורא דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה. כיריעות שלמה, את ו', דלית ביה חוורו דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה.

תמוז) ועם כל דא, אע"ג דתרין אלין, אהלי קדר ויריעות שלמה, אינון סתימין, ולית בהו חוורו אחרא, לית סתים וגניז כאת י'. ובג"כ, אל תראוני, כמא דאתמר.

תמח) ואי תימא, את כ ו'. ג האי, נפקא מאת ו', דאתפשט מכללו דכר ונוקבא. ובגין דנפקת מאת ו', לאו איהו חושבנא ס בגרמה.

תמט) וע"ד, תרין אלין, אינון שחורות נ בגרמייהו, וכללא דאינון פנימאין,

חלופי גרסאות

ו ג"א ועל דאת (מונקאטש). ז ג"א דכולהו (קראקא). ח ג"א מכל (מונקאטש) ג"א ככל (ירושלם). ט ג"א ל"ג דא יר"ד (דכוסים ראשונים). י בדפוס קראקא יש גירסא כאהלי קדר דא את ו' וכן כיריעות שלמה את ז' והוא ס"ס. כ ג"א ז' (קראקא). ל ג"א ל"ג האי נפקא (קראקא). מ ג"א דגרמא (קראקא) ג"א בגרמא (ווינצ'יא). נ ג"א בגווייהו (קראקא).

ו ו' ז' דלית בהו חוורא

הסולם

מאמר

תמה) את דא איהי וכו': אות זו. הז', היא אהלי קדר. יריעות שלמה. זו היא האות ו', וע"כ אהלי קדר הם ז', כי בני קדר כולם הם בעלי מלחמה תמיד יותר מכל האומות האחרות. ועתידיים לערוך מלחמה באחרית הימים, בכל אומות העולם. וע"כ נמשלו לאות ז' המורה על המצב האי של המלכות, המלאה דינים ועונשים.

תמו) וע"ד שחורה אני וכו': ועל כן, שחורה אני, זו ו', כמו שאמרנו, משום שאין בה לבן ממקום אחר, שהיא חכמה בלי חסדים, והכל כלול בתוכה, שאפילו החכמה נפסקה הארתה, מחמת שירדה מתחת החזה דז"א (כנ"ל בהסולם אות תמ"א). כאהלי קדר, זו היא האות ז', שהי"ס המלכות דמצב האי (כנ"ל אות תמ"ד), שהיא חכמה בלי חסדים, כי כך היא, שאין בה לבן ממקום אחר, שהוא חסדים. והכל כלול בתוכה. כיריעות שלמה, היא האות ו', שאין בה לבן ממקום אחר, דהיינו חכמה. והכל כלול בתוכה. (כנ"ל אות תמ"ב).

תמוז) ועם כל דא וכו': ועם כל זה, אע"פ ששני אלו, אהלי קדר ויריעות שלמה,

קרבין דלהון. ולית בהו חוורו דאתר אחרא, לאתחזאה. אהלי קדר ויריעות שלמה, ובכל אתון, לית בהו כאת י, דאיהי סתים ם מכל סטרוי. (תנ) ן יפה נוף, דא נופא דאילנא דחיי, דנפיק מאת ו. ולבתר אתכליל באת י. כיון דאריק כל אינון ברכאן בחבורא חדא, אתכליל באת י, והוי כולא נקודה חדא. ודא איהו משוש כל הארץ. לבתר דאתכליל בהוא נקודה, כלא איהו הר ציון. כלא ן נקודה חדא איהי. (תנא) אע"ג דאיהי ן זעירא, ולא אתחזיאת בה פשיטו אחרא, וחורו, לאתכללא בה אחרנין, קרית מלך רב איהי. והוא מלך רב, עילאה ושליטא בכל אוכלסין דיליה, כולהון עאלין גו האי נקודה דאיהי י.

מאמר עיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

(תנב) ודא איהי ן עיר קטנה ואנשים בה מעט, דלית ץ בה חוורו דאתר ן אחרא לאתכללא ולאעלא אחרנין בגווה. ובא אליה מלך גדול, דא את ל, דאיהי מגדלא דפרח באוירא דכיא ן דאתפס. בגין דאית אוירא אחרא דלא ן אתפס כלל, ולא ידיע.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ן תהלים מח) ויצא פד ויגש לב שמות רצב פקודי ן ג"א מן כל (קראקא). ן ג"א חדא נקודה (קראקא). לח ויקרא ן ואתחנן קצר ז"ח ויצא ע תק"ח ן ג"א מוסיף זעירא קרית מלך רב איהי (קראקא). צח ט"ג קט ט"ד לעיל חלג. ן (קהלת ט) תרומה קכ. ץ ג"א בהו (קראקא). ק ג"א ל"ג אחרא (דפוסים ראשונים). ר ג"א דאתפשט ביה (קראקא). ש ג"א אתפשט ביה (קראקא).

עיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

הסולם

מאמר

שאינן בה לבן של מקום אחר. להכלל ולהכניס אחרים בתוכה. וע"כ אנשים בה מעט. ובא אליה מלך גדול. זו היא האות ל, שהיא מגדל הפורח באויר הטהור. הנתפש. דהיינו ישסו"ת. משום שיש אויר אחר שאינו נתפש כלל. ולא ידוע. שהוא או"א עלאין ע"כ מדייק לומר אויר הנתפש. שהוא ישסו"ת. פירוש. אויר, הוא קומת רוח שנעשה באו"א וישסו"ת. מחמת עלית המלכות שהיא י באור שלהם. והאור שלהם נתמעט לאויר שהוא ו"ק, והג"ר נעלמו. ויש הפרש בין קומת אויר דאו"א לקומת אויר דישסו"ת. כי אויר דאו"א אינו נתפש לעולם. כלומר, שאין ג"ר חונרות עליהם. וי"ק בלי ג"ר, נבחנים שאין בהם תפישה. אבל האויר דישסו"ת, הוא נתפש. שבהם הי' חונרות ויוצאת מאויר, וחזרו להיות אור הג"ר, וע"כ האויר שלהם נתפס. וי"ש, ובא אליה מלך גדול דא את ל, דאיהו מגדלא דפרח באוירא דכיא דאתפס. דהיינו הבינה שהג"ר שלה

(תנ) יפה נוף דא וכו': חוזר לתחילת המאמר. יפה נוף, זהו נוף עץ החיים, דהיינו המלכות, שהיא ענף מז"א, הנקרא עץ החיים. היוצא מן ה', שהיא ז"א. ואח"כ נכלל ז"א באות ה', כי כיון שהשפיע אל ה', שהיא המלכות, כל אלו הברכות, כשהם בחבור אחד, הוא נכלל באות י, ונעשה הכל נקודה אחת. וזהו שנקראת אז המלכות, משוש כל הארץ. לאחר שנכלל ז"א באותה הנקודה, שהיא המלכות, הכל הוא הר ציון. הכל הוא נקודה אחת.

(תנא) אע"ג דאיהי זעירא וכו': אע"פ שהי' היא קטנה, ולא נראה בה שום התפשטות אחרת, ושום לבנונית כדי לכלול בה אחרים, עכ"ז היא קרית מלך רב. ואותו מלך רב הוא עליון ושולט בכל המחנות שלו. וכולם נכנסים לתוך אותה הנקודה שהיא י.

מאמר עיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

(תנב) ודא איהי עיר קטנה וכו': וזה הוא עיר קטנה ואנשים בה מעט. שהיא הי',

תנג) ה האי, אע"ג דאת דא מלך גדול על כל אתוון, עייל א בגוה, ב ואיהי את זעירא שחורה ג דלית בה חוורו דאתר ד אחרא. כניש ליה ה בגוה, וכלל ליה. וסבב אותה באת חד דאיהי ט'. ו ט' ל' הות, ובההוא סיבובא דקא מסבב סחור סחור, אתעביד ז בעגולא ח ט'.

תנד) ו ובנה עליה מצודים גדולים, . לאתפשא *) מאן דבעיא בתפיסו דילה. כד"א, אשר היא מצודים וחרמים. ז ובנה עליה, עליה ודאי, בגינה, בגין יקרה, למיהב לה שלטנותא ח על בני ז חייבי כמה מיתות בית דין, כמה קנסין, כמה עונשין, ח מאן דיעול לגבי ההוא נקודה, קנסא יתירא קניס, על נקודה דא. תנה) בגין נקודה דא, אפסיד שלמה מלכא מלכותיה, ואתקרע, ואתיהב לאחרנין. ואע"ג דאיהי זעירא מכל אתוון, ואיהי נקודה חדא בלחודאה.

חלופי גרסאות

ח ג"א והאי (דפוסים ראשונים) ג"א והכי (מונקאטש). א ג"א בגויה (דפוסים ראשונים). ב ג"א ואית ג"א ואע"ג דאיהי (קראקא). ג ג"א דאית (חיניצא). ד ג"א ל"ג אחרא (דפוסים ראשונים). ה ג"א בגויה (קראקא). ו ג"א ל"ג ט' (קראקא). ז ג"א בגו מילה (קראקא). ח ג"א ל"ג ט' (קראקא). ט ג"א מוסיף כן ובנה (קראקא). י ג"א לאתפשט (מונקאטש בסוגריים) ג"א לאתפשטא (קראקא). כ ג"א מוסיף ולמקטס מאן (כל הדפוסים ובדפוס מונקאטש הוא בסוגריים) ו ג"א ולמקטס מאן (בהגהות דפוס קראקא). ל ג"א עליה ובנה אליה ודאי (קראקא). מ ג"א ל"ג על (דפוסים ראשונים). נ ג"א ל"ג חייבי (דפוסים ראשונים). ס ג"א כמה דעייל (חיניצא) ג"א כמה דעיקן (קראקא).

הסולם

מאמר

עיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

חכמה מקו שמאל דישסו"ת. ואח"כ, וסבב אותה באת חד דאיהי ט'. דהיינו במצב הב', שנתמעטה לנקודה תחת יסוד ז"א, שהיסוד דז"א הוא אות ט', והיסוד השפיע בה חכמה וחסדים. וז"ש, ט' ל' הות וכו' ובההוא סבובא וכו' אתעביד בעגולא ט'. שמתחילה במצב הא' היו המוחין של המלכות, מאות ל' שהיא ישסו"ת, ובסיבוב ההוא שסיבב עד שבאה המלכות למצב הב' נתמעטו המוחין דל' מן המלכות ונעשה במקומה המוחין דאות ט', שהוא יסוד דז"א. ונמצא שהמוחין דאות ט' שמלכות מקבלת עתה, היו מתחילה בבחינת המוחין דאות ל'. וז"ש ט' ל' הות וכו'.

תנד) ובנה עליה מצודים גדולים: היינו כדי שתתפוש את מי שרוצה, במצוד שלה. כש"א, אשר היא מצודים וחרמים. ובנה עליה, מה הפירוש של עליה, ומשיב, עליה ודאי בשבילה, שפירושו בשביל כבודה. לתת לה שליטה על כמה חייבי מיתות בית דין, ועל כמה חייבי קנסות, וכמה חייבי עונשים. מי שיכנס ויחלל אותה הנקודה, עונש קשה יענש על הנקודה הזו.

תנה) בגין נקודה דא וכו': בשביל הנקודה הזו אבד שלמה מלכותו, ונקרעה וניתנה לאחרים, אע"פ שהיא קטנה מכל האותיות, והיא רק נקודה אחת בלבד.

שלה ה"ס או"א עלאין, והו"ק שלה הם ישסו"ת. ומחמת עלית המלכות, שה"ס י' לאור שלה, נעשה האור לאויר, וע"כ נקראת מגדל הפורח באויר. וכדי שלא תטעה שהכונה היא לאו"א עלאין, אומר באוירא דכ"א דאתפס, דהיינו שלעת גדלית יוצאת הי' מאויר, והאויר נתפס וחוזר לג"ר, שזה נוהג בישסו"ת. וז"ש, כגין דאית וכו', שהם או"א. תנג) האי, אע"ג דאת וכו': זה, אע"פ שהאות ל' זו, שהיא בינה, היא מלך על כל האותיות, כי האותיות יוצאות מבינה, הוא נכנס בתוכה, בתוך הי' הנ"ל, שהיא מלכות, שהיא אות קטנה שחורה שאין בה לבן ממקום אחר. ומאסף אותה בתוכה, וכולל אותה, ומסבב אותה באות אחת, שהיא ט'. ה"פ' היתה ל', ובאותו הסבוב שמסבב סביב סביב נעשית ט', בעגול.

פירוש. נודע שבמצב הא' היתה המלכות דבוקה ומקבלת חכמה מקו שמאל דבינה, ולפיכך היתה או גדולה כמו ז"א, ששניהם קבלו ממקור אחד. ואח"כ באה למצב הב', שמיעטה את עצמה וירדה תחת היסוד דז"א, ואין לה אלא מה שמקבלת מיסוד דז"א. וז"ש אע"ג דאת דא מלך גדול, אע"פ שהאות ל' היא מלך גדול, שהוא ישסו"ת, עייל בגוה וכו'. דהיינו במצב הא', שהיתה דבוקה ומקבלת

(תנו) דהא ץ בההיא שעתא סליק יי קמי מלכא קדישא, אמרה קמיה, הא שלמה מלכא עבד לי פלסתר. מאן יי. יי ץ דלא ירבה לו סוסים. ולא ירבה לו נשים. וכסף וזהב לא ירבה לו מאד. אמר ף לה קודשא בריך הוא, שלמה יתאבד, ואלף אחרנין, ואת לא תתעקר מגו אתרך.

(תנו) בההיא שעתא, נפקת ץ קוף מקמי קב"ה, ותריך ליה ממלכותיה, ואזל הדיוטא בעלמא, והוא אכריז ואמר באת ק ק', ף אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים.

(תנח) ועל דא ץ ובנה עליה מצודים גדולים, ך לאתפסא בגיניה בני

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ׁ (דברים יז). ף (קהלת א) ויחי תמא. ץ (שם ט) ׁ ה"ג דפוס חייניא בשם ס"א נ"א דהא בשעתא דסליק (קראקא). ף נ"א ליה (חייניא). ץ נ"א ל"ב קוף (קראקא). ק נ"א א' (קראקא). ך נ"א לאתפסא בגיניה (קראקא).

פיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

הסולם

מאמר

כי כל קו מג' הקוים נכלל מכולם. שקו ימין שלה ה"ס נשים, וקו שמאל שלה ה"ס סוסים, וקו אמצעי הכולל שניהם. ה"ס כסף וזהב, אשר כסף הוא מימין, וזהב הוא משמאל. ולפיכך יש מדה באלו הג', דהיינו שימשיך בהם רק ממטה למעלה, ולא ממעלה למטה. שו"ס ג' יודין שכתוב בהן, שהם נושאי מסך דחירק, המזהיר ומעניש על הריבוי שלהם, למעלה מן המדה. וכיון ששלמה המלך עבר עליהם, סליק יי קמי מלכא זכו' יי דלא ירבה לו סוסים זכו', כי הוא פגם במדתה של הי' והרבה למעלה מן המדה. אמר לה קב"ה זכו'. כי התקון שבה לא יתבטל, וניתן לו העונש. ונודע שהאות ק' רומזת על הקליפה המושכת החכמה ממעלה למטה. שז"ס הרגל של הק' היוצאת ונמשכת למטה מן השורה (כנ"ל ב"ח שה"ש אות שט"ו ע"ש). ולפיכך אותה הק' שנלכד ברשתה היא הענישה אותו וגירשתו ממלכותו. וז"ש בההיא שעתא נפקת קוף מקמי זכו' ותריך ליה ממלכותיה. ולפיכך ורמזה ק' זו בספר קהלת, באמרו הייתי מלך על ירושלים, שמשמע שעתה אינו מלך. וע"כ רמז אות ק' באמרו אני קהלת. לרמז כי הק' גרמה לו זה. וז"ש, והוא אכריז ואמר באת ק' אני קהלת וגו'. שמכריז, שהק' גרמה לו הירידה ממלכותו.

(תנח) ועל דא ובנה וגו': ועל זה אזה"כ, ובנה עליה מצודים גדולים, לתפוש בני העולם בשבילה, בחטאיהם. ואם לשלמה המלך

(תנו) דהא בההיא שעתא זכו': כי בשעה ההיא, עלתה הי' לפני המלך הקדוש, ואמרה לפניו, הנה שלמה המלך עושה אותי שקר. מי היא הי'. היינו הי', מלא ירבה לו סוסים, ולא ירבה לו נשים, וכסף וזהב לא ירבה לו מאד. אמר לה הקב"ה, הוא שלמה, יתאבד, ואלף אחרים. ואת לא תתעקרי ממקומך.

(תנו) בההיא שעתא נפקת זכו': באותה שעה יצאה הק' מלפני הקב"ה, וגירשה אותו ממלכותו, וכנקלה הלך בעולם. והוא הכריז ואמר, באות ק', אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים.

פירוש הדברים. יי זו ה"ס נקודה אמצעית הרוכבת על ד' ונעשתה הי' (כנ"ל ב"ח בראשית אות ל"ח) והיא הנושאת המסך דחירק של ז"א אחר שירדה תחת החזה דז"א. וע"כ היא שולטת על החכמה דקו שמאל, שלא ימשכו ממעלה למטה, ולקלקל התקון דקו אמצעי. וז"ש (באות תנ"ד) ובנה עליה מצודים זכו' למיהב לה שולטנותא על בני חייבי כמה מיתות ב"ד זכו'. שבכח הדינים של המסך דחירק שהיא נושאת היא מענישה כל מיני עונשים למי שפוגם אותה, דהיינו שימשוך החכמה ממעלה למטה. וז"ש, מאן דייעול לגבי ההוא נקודה קנסא יתירא קנים זכו'. דהיינו מי שיכנס אליה לחלל אותה, שימשוך החכמה מלמעלה למטה, שהוא מחלל את גבולה.

ובקו שמאל ששם החכמה, יש ג' קוין,

עלמא בחוביהון. ואם לשלמה מלכא הוה הכי, ואתפס באינון מצודין, כ"ש וכל שכן שאר בני נשא. ובגין כך איהי אמרת, שחורה אני, כמה דאתמר. וע"ד, אל תראוני, לא תיכלון לאסתכלא בי ולעאלא בגוואי, בגין שאני שחרחורת, כלא כמה ^ט דאתמר.

תנט) ^ק בני אמי נחרו בי, אעיקו לי בהאי נקודה, דלא ^ח לאעלא אתרא בגוואי. אינון אתפשטו ואתתקנו בתיקוניהון כדקא יאות. ^א אתתקנו ואתפשטו באח ^ו, דנפקא מגו נקודה עילאה, ואתתקנו בתקוניהון כדקא יאות. אתתקנו ואתפשטו ואתגליפו באח ^ש, דנפקא מתמן.

תס) אתתקנו ואתגליפו ואתפשטו, באח ^ב ^י. אתתקנו ואתגליפו ^ג ואתפשטו באח ^ז ^צ. ואנא לית לי פשיטו לסטרא בעלמא, ולא שבקו לי אתר אחרא לאכללא לכו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ק) (שה"ש א) ב"א קיב תוריע סב ז"ח כי תשא צח. ^ט ב"א דאת אמר (וינציא). ת ב"א עאלא (קראקא). א ב"א ל"ג מן אתתקנו עד אתתקנו וגורס ו' במקום שי (קראקא) ובהגהות דסיס קראקא ג"ב אמר המגיה פה מצאתי ג"א ואתפשטו באח ד' וזאת הדי' היתה משוכה מעט עד שנסתפיתי אם היא ד' וסיום הגרסא דנפק מגו נקודה עלאה אתתקנו וכו'. ב ה"ג דפוס וינציא בשם ס"א ג"א ד' (כל הדפוסים). ג ג"א אתפשטו (דפוסים ראשונים). ד ג"א י' (מונקאטש).

מאמר

הסולם

עיר קטנה — ובא אליה מלך גדול

היתה היא מלבשת את הקו השמאל של אמא, והג"ת דז"א היו מלבישים את הקו הימין של אמא. וז"ש, בני אמי נחרו בי, אעיקו לי בהאי נקודה. שחג"ת דז"א שהם בני אמה של המלכות, הם שהצידו אותה ועשו אותה לנקודה בב' המיעוטים הנ"ל. כי בהיותה במצב הא', לא נתנו לה חסדים ואח"כ במצב הב' תקנו את המסך דחידק שבחזה שלהם באותה הנקודה ונתמעטה גם מחכמה. דלא לאעלא אחרא בגוואי, ואין אחד יכול עוד לכנוס לתוכי, כי אין לי לא חכמה ולא חסדים. אינון אתפשטו ואתתקנו בתקוניהון כדקא יאות, שע"י מסך דחידק, שהיא נושאת עתה, נשלמו ונתפשטו כל האותיות כראוי. אתתקנו ואתפשטו באח ^ו דנפקא מגו נקודה עלאה וכו'. כי האות ^ו נתפשטה בחסדים בלבד (כנ"ל אות תנו"ב ותנו"ג) שמקבלת מהנקודה העליונה, שהיא בינה. אתתקנו וכו' באח ^ש, שהיא התפשטות של ג' קוין כמו צורת הש', שיש בה גם התכללות החכמה דשמאל, ועד"ז, מביאה בי' אותיות, המורות על זווג זכר ונקבה ביחד. וז"ש, אתתקנו וכו' באח ^י, שהיא התפשטות החסדים מהאות ^ו בסוד זכר ונקבה ביחד. כנ"ל

המלך היה כן, שנתפס באלו המצודים, כל שכן וכל שכן שאר בני אדם. ומשום זה היא אמרה שתודה אני, כמו שלמדנו. וע"ז אמרה, אל תראוני, לא תוכלו להסתכל בי ולכנוס בתוכי, משום שאני שחרחורת. הכל כמו שאמרנו לעיל.

תנט) בני אמי נחרו בי: הצידו אותי בנקודה זו, שאחר לא יכנוס בתוכי. הם נתפשטו ונתתקנו בתקוניהם כראוי. נתפשטו ונתתקנו באות ^ו, היוצאת מתוך הנקודה העליונה, ונתתקנו בתקוניהם כראוי. נתתקנו ונתפשטו ונחקקו באות ^ש היוצאת משם. תס) אתתקנו ואתגליפו ואתפשטו וכו': נתתקנו ונחקקו ונתפשטו באות ^י. נתתקנו ונחקקו ונתפשטו באות ^צ. ואני אין לי התפשטות לצד בעולם, ולא הניחו לי מקום אחר לכלול אתכם.

פירוש, כבר ידעת שהי' כוללת בתוכה ב' המיעוטים, המיעוט דמצב הא' שאז היתה חסדה חסדים, והמיעוט דמצב הב'. שמתוך שירדה למטה מחזה דז"א, שולט עליה כח המסך דחידק שבחזה דז"א, ונתמעטה גם מקבלת החכמה, ומבחינת המצב הא' היא קודמת את החג"ת דז"א. בני אמי, כי אז (דפו"י דף ע"ב)

מאמר שמוני נוטרה את הכרמים

תסא) שמוני נוטרה את הכרמים, דאנא נקודה חד, דנטיר לשאר אתוון ה דאתנקידו בי, וואנטרנא לון, דהא אנא אזיל בכל אתוון, ואתפשטו ז בי, כולהו ה בי אתפשטו.

תסב) כרמי שלי לא נטרתי, דאנא לית לי פשיטו, ו ולא ענפא, לסטרא דא, ולא לסטרא דא. דאלמלי פשיטנא ענפין, כ כלילנא לכון בגואי. אבל ז לא נטרתי, לא אושיטנא ענפין לסטרא בעלמא. נטרתי, נטר ענפא.

תסג) את דא, בית ישראל איהי, דירית לה מ מגו נקודה עילאה. דכתיב, כי כרם ה' צבאות בית ישראל. וע"ד, כרמי שלי לא נטרתי, דלא אושיטנא ענפין לסטרא בעלמא, לאחדא לכו.

תסד) ואנא נוטרה את הכרמים, משלח ופשיט ענפין לכל אתוון, ומגוואי אתתקנו. וואות שלי לא אושיטנא ביה ענפין, ובגין כך אל תראוני, לא תוכלין לאסתכלא בי, ולאעלא בגואי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר) (ישעיה ה) שמות לט משפטים תצ"ז תס"ט ה ג"א דאתנהירו (קראקא). ו ג"א ונטיר (קראקא). ז ג"א ל"ג בי (דפוסים ראשונים). ח ג"א כי מגחני [ג"א מגוי] אתפשטו (קראקא). ט ג"א ולענפא (קראקא). י ג"א דאלמלא (דפוסים ראשונים). כ ג"א מוסיף כלילנא לכולהון בגוואי ואחידנא (דפוסים ראשונים). ל ג"א ל"ג לא (מונקאטש). מ ג"א בנו (קראקא). נ ג"א ואשתלימו (דפוסים ראשונים).

שמוני נוטרה את הכרמים

הסולם

מאמר

תסב) כרמי שלי לא נטרתי: כי אני עצמי אין לי התפשטות למטה, ולא ענף, לא לצד זה, לימין, שהוא חסדים, ולא לצד זה, לשמאל, שהוא חכמה. ולולי פשטתי ענפים למטה, הייתי כולל אתכם בתוכי, ואחזיתכם בתוכי. אבל לא נטרתי, לא הושטתי ענפים לשום צד בעולם. נטרתי, פירושו, נטר ענף. דהיינו, שלא שמרתי שיתפשט ממני ענף. תסג) את דא בית וכו': אות י' זו, היא בית ישראל, שירשו אותה מנקודה עליונה, שכתוב, כי כרם ה' צבאות בית ישראל. כלומר, שע"כ הם נקראים כרם על שמה. וע"ז אמרה, כרמי שלי לא נטרתי, שלא הושטתי ענפים לשום צד בעולם, לאחזי אתכם. תסד) ואנא נוטרה את וכו': ואני נוטרה את הכרמים, דהיינו אותיות אחרות, שאני משלח ופושט ענפים לכל האותיות, ומתוכי נתתקנו. דהיינו בהארת החכמה שמאירה ממטה למעלה, וכן במסך דחירק שבת, כנ"ל. ואות שלי עצמי, לא הושטתי בו ענפים, להאיר למטה, ומשום זה, אל תראוני, לא תוכלו להסתכל בי ולכנוס בתוכי.

מאמר שמוני נוטרה את הכרמים

תסא) שמוני נוטרה את הכרמים: היינו, כי אני נקודה אחת השומרת את שאר האותיות שנוקדו בי, ואשמור אותן. להיותה נושאת את מסך דחירק כנ"ל, המיחד ימין ושמאל, שמיחודס יצאו כל האותיות. כי אני הולך בכל האותיות ונתפשטו בי, כולן נתפשטו בי. הן ע"י הארת החכמה, שהמלכות מאירה ממטה למעלה, והן ע"י מסך דחירק, שהיא הנושאת אותו.

תסה) וכל דא, ס בגין דאיהי היא אתכלילא בייחודהא לסלקא לעילא, ולא אצטריכא ט לאעלא פ בגוה.

תסו) ז בר איהי בייחודא דילה, נקודה פנימאה גו ט אוכלוסהא. וכל אוכלוסהא בתיאובתא ר לאתקרבא לגבה. וכיון דאיהי אמרת דא, איהי סלקא ואתטמרא מנייהו, לאשתעשעא לעילא. כיון דסלקא, ושבקו לה אוכלוסהא.

תסז) דהא דא ט קשיא ת לה, בגין דלא שבקו לה אוכלוסהא, ואפילו רגעא חדא. וכד איהי באת דא, אתכלילת בגוה בייחודא, ואמרת דא, כדין * אוכלוסהא שבקין לה בעל כרחייהו, ואיהו א אשתמיטת מנייהו, וסלקא לעילא. כיון דסלקא לעילא, אמרת לגבי רחימה, ט הגידה לי שאהבה נפשי וגר.

תסח) חדי ר"ש, אמר ז אי ניחא ליה למר, מאן דשרי מלה, ליסיים.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ט (שה"ש א) ב"א קיג להלן תצב תצו. ס נ"א ובגין (קראקא). ט נ"א לאכללא (דפוסים ראשונים). פ נ"א בגויה (קראקא). צ נ"א כד (קראקא). ק נ"א אוכלסין (קראקא). ר נ"א לאתקרב לגביה ונ"א בגוה (קראקא). ש נ"א קשיר (קראקא). ת נ"א לון (כל הדפוסים בשם ס"א). א נ"א אשתמוטא (קראקא). ב נ"א ל"ג אי (קראקא).

שמוני נוטרה את הכרמים

הסולם

מאמר

למעלה, שזהו אחר שעלתה, ועזובה המחנות. תסז) דהא דא קשיא וכו': ומפרש דבריו, כי זה קשה לה, דהיינו לעלות לז"א, משום שהמחנות אינם עוזבים אותה אפילו רגע אחד, שרוצים לינק ממנו הארת החכמה. וכשהיא באות הזו, דהיינו ה"ל בבי מיעוטים שבה, היא נכללת בעצמה ביחידות, ואמרת את זה שחזרה וכו', אז עוזבים אותה המחנות בעל כרחם, דהיינו נגד רצונם העו להדבק בה, והמלכות נשמתת מהם ועולה למעלה, לז"א. אחר שעולה למעלה, אומרת לאותבה, הגידה לי שאהבה נפשי וגר.

תסה) וכל דא בגין וכו'. וכל זה הוא, משום שהיא ה' הנכללת ביחוד שלה לעלות למעלה, לז"א, ואינה צריכה שיכנסו בתוכה. פירוש, המלכות דמצב הא, נקראת ד', המורה שהיא דלה ועניה, והמלכות דמצב הב' נקראת ה', המורה שהיא בזווג עם ז"א, והיא מלאה מכל טוב. וזה שאומר וכל דא, דהיינו כל המיעוטים שב', שאינה יכולה להתפשט לא לחסדים ולא לחכמה בגין דאיהי ה', היא משום שהיא עתה במצב הב', שהוא בחינת ח', דהיינו, שהיא אתכלילא בייחודהא לסלקא לעילא, שהיא צריכה להכלל ביחוד ז"א ולעלות אליו למעלה, ולא אצטריכא לאעלא בגוה, ואינה צריכה שיכנסו אליה לקבל ממנה במקומה, מטרם שעולה לזווג עם ז"א. ולפיכך היא נמצאת במקומה בבי מיעוטים הנ"ל, כדי שיעזבו אותה ללכת למעלה להזדווג עם ז"א.

תסח) חדי ר"ש ואמר וכו': שמח ר' שמעון, ואמר אל אליהו, אם טוב בעיני אדוני, מי שהתחיל בדבר, יגמור אותו. דהיינו שלא יפסיק מלבאר הכתוב הגידה לי שאהבה נפשי וגר. משום שיש לי שמחה בדברי אדוני, במה שהתחיל יגמור. אמר לו אליהו, רבי, דברייך, הנחקקים ומפותחים למעלה, בז"א, תאמר אתה מתחילה, דברי, הנחקקים ומפותחים למטה, במלכות, אני אומר אח"כ, ואתה פתח פיך ויאירו דבריך.

תסו) בר איהי בייחודא וכו': כי המלכות היא ביחוד שלה עצמה, היא נקודת הפנימיות בתוך המחנות, שהם המלאכים שבבי"ע ונר"נ בני אדם, וכל המחנות, הם בהשתוקקות להתקרב אליה. וכיון שהיא אימרת את זה, דהיינו שחזרה אני וגר אל תראוני וגר, היא נסתרת מהם, ועולה להשתעשע

פירוש. חידושי התורה שהצדיקים אומרים, ממשיכים אותם משורש נשמתם למעלה. ור"ש בן יוחאי שורשו בדעת ז"א, וע"כ כל חידושי התורה

דהואיל וחדוה דילי במלין דמר, במאי דשרי ליסיים. ג איל, ר, מליך דמתחקקין ומתגלפין לעילא, הוי אימא בקדמיתא. מילי דמתחקקין ומתגלפין לתתא, אימא לבתר, ז ואת פתח פומך וינהרון מילך.

מאמר הגידה לי שאהבה נפשי

תסט) פתח רבי שמעון ואמר, הגידה לי שאהבה נפשי וגו'. הא אתערנא, בכל אתר דכתיב הגד, הגיד, ויגד, כולהו מלי דאגדה אינון, ואית לאסתכלא בהו. והכא כתיב הגידה לי, ה רזא דחכמתא איהו.

תע) וא"ת הא סגיאין אינון באורייתא, דלית בהו רזא דחכמתא, כגוונא דכתיב, ה הגד הגיד לנו כי נמצאו האתונות ואת דבר המלוכה לא הגיד לו. אפילו ו הני ברזא דחכמתא הוו, דאלמלא הוו ברזא דחכמתא, מנא ידע שמואל אי אשתכחן אי לא. דבר המלוכה, חכמתא עילאה היא לעילא ותתא, ז רזין דקב"ה.

תעא) הגידה לי שאהבה נפשי. כתיב, ה ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וכו', כד סליק ברעותא דקב"ה למברא ארעא, נטיל מתלגא דתחות כורסייא יקרא, וארמיה לגו מיא, ה ואקפייה תמן, והות ארעא ט גלידא גו מיא, ואתטמרת תמן, והות גו חשוכא . בקדרא.

חלופי גרסאות

מסורת הזר

ה) (ש"א י, א) (בראשית א) ב"א סו ריח ז"ח ג נ"א ל"ג א"ל ר' מליך (קראקא וכתוב ב' במקום יתרו פד כי תשא ל. ר' וזה ט"ס). ד נ"א ואת אפתח (דפוסים ראשונים) נ"א ואפתח (קראקא). ה נ"א דה"א (קראקא). ו נ"א הכי (דפוסים ראשונים). ז נ"א ורזין (דפוסים ראשונים). ח נ"א ואתתקפת (חינצ'א) נ"א ואתכפייא ונ"א ואתקפא (קראקא). ט נ"א גלית (דפוסים ראשונים). י נ"א בקדירו (מונקאטש) ונ"א בקדרו (דפוסים ראשונים).

הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

תע) וא"ת הא סגיאין וכו': ואם תאמר הרי הרבה הם בתורה, שכתוב הגדה, ואין בהם סוד חכמה. כעין שכתוב, הגד הגיד לנו כי נמצאו האתונות. ואת דבר המלוכה לא הגיד לו. ואיזה סוד חכמה יש כאן. ומשיב, אפילו אלו הם בסוד החכמה. כי אם לא היו בסוד החכמה, מאין ידע שמואל אם נמצאו האתונות אם לא. וכן דבר המלוכה, היא חכמה עליונה למעלה ולמטה. שהם סודות הקב"ה.

תעא) הגידה לי שאהבה נפשי: כתוב, ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים וגו'. כשעלה ברצונו של הקב"ה לברוא הארץ, לקח משלג שמתחת כסא הכבוד, והשליכו לתוך המים, ונקפאו שם. והארץ היתה קפואה תוך המים, ונסתרה שמה, והיתה בחשכה ובשחרות.

התורה שלו הם מו"א. ואליהו הוא סוד מלכות. ע"כ חידושי התורה שלו מבחינת מלכות. וז"ש אליהו, רבי מליך מתחקקין ומתגלפין לעילא, דהיינו ששורשם הוא למעלה בז"א, הוי אימא בקדמיתא, תאמר אתה תחילה. מילי דמתחקקין ומתגלפין לתתא במלכות, אימא לבתר. משום שהמלכות היא אחר ז"א.

מאמר הגידה לי שאהבה נפשי

תסט) פתח ר"ש ואמר וכו': פר"ש ואמר, הגידה לי שאהבה נפשי וגו'. הנה הערתי שבכל מקום שכתוב הגד הגיד ויגד, כולם דברי הגדה הם, כלומר שה"ס המשכת חכמה, כי חכמה נקראת הגדה, ויש להסתכל בהם. וכאן כתוב, הגידה לי, וא"כ, הוא סוד חכמה. וצריכים להסתכל בה.

תעב) בשעתא דאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, כ דהא אינון מקורין אושיטו כ ואנגידו מיין מעילא, לאתר דיסודא כ דמלכא עילאה. כדן ארעא דהוות טמירא גו תתא, אתקשטת ואתתקנת לאתחזאה. דאי לא אתתקן האי אתר, ארעא לא אתחזיאת. דהאי אתר כ לא אתתקן בנגידו דמיין עילאין, בר למיתן לנוקבא.

תעג) וכד איהו אתתקן לגבה, כדן ותראה היבשה, ותראה כ בקשיטהא. מכאן דלא תתחזי אתתא בקושיטהא ובתיקונהא, בר כד איהי בבעלה, אזי תראה ותתתקן כדקא יאות.

תעד) כדן ב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, יבשה הוה בקדמיתא, דלית לה חיזו ודיוקנא למעבד פירין ואיבין, כיון דאתתקנת בבעלה, מיד נקראת ארץ, אתר מתתקנת למעבד פירי ואיבין.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ב) (שם) ב"א שעז ת"ז חכ"א נד. ה"ס"ט קו. כ ג"א ל"ג דהא (קראקא). ל ג"א ואתנגידו (קראקא). כ ג"א דעלמא ול"ג דיסודא דמלכא (קראקא). ג ג"א ל"ג לא (חינצ"א). ט ג"א בקושטהא (קראקא).

מאמר

הסולם

הגידה לי שאהבה נפשי

למברא ארעא. דהיינו כשעלה ברצון המאציל להאציל המלכות הנקראת ארץ. נטיל מתלגא דתחות כורפיא יקרא, לקח מהשלג שמתחת הבינה הנקראת כסא הכבוד, כלומר שהעלה המלכות תחת הבינה שתקבל שם מקו שמאל דבינה, חכמה בלי חסדים, המכונה שלג, מחמת שבלי חסדים היא קפואה, ואינה יכולה להאיר, וארמיה לגו מיא זאקפייה תמן, והשליך השלג אל המלכות, והוקפא האור שם. והות ארעא גלירא גו מיא, שהארץ שהיא המלכות, היתה קפואה בתוך מי החכמה, ולא יכלה להאיר, ואתטמרת תמן שלא היתה נראית מחמת שפלותה. והות גו חשוכא בקדרא, שהיתה חשוכה ושחורה. מחמת הדינים הנמשכים מחכמה בלי חסדים. בשעתא דאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, שזה היה אחר שנתמעטה המלכות וירדה להיות נקודה תחת יסוד דז"א, דהיינו במצב הב'. אז אמר יקוו המים וגו', שפירושו שהמקורות, דהיינו הספירות דז"א, יושיטו וימשיכו מים דהיינו חסדים מלמעלה למקום יסוד המלך העליון, שהוא יסוד דז"א, כדי להשפיע למלכות. כדן, אחר שהמלכות קבלה החסדים מיסוד דז"א, ארעא דהות טמירא גו תתא, אתקשטת ואתתקנת לאתחזאה וכו', כלומר, שאז נתקנה ונתקשטה בהארת חכמה מלובשת בחסדים, המכונה מראה, וראיה

תעב) בשעתא דאמר יקוו וגו': בשעה שאמר, יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, אז מקורות המים הושיטו והמשיכו מים ממעלה למקום יסוד המלך העליון. אז הארץ שהיתה נסתרת למטה, נתקשטה ונתתקנה להראות. שאם מקום זה, שהוא יסוד, לא נתתקן, לא היתה נראית הארץ. כי מקום זה לא נתתקן בהמשכת מים עליונים. אלא כדי לתת לנוקבא, שהיא המלכות.

תעג) וכד איהו אתתקן וכו': וכשהוא היסוד, נתתקן אליה, אז נאמר, ותראה היבשה, דהיינו שתראה בקישוטיה. מכאן שלא תראה אשה בקישוטיה ותקוניה, חוץ כשהיא עם בעלה, אז תראה ותתקן כראוי.

תעד) כדן ויקרא אלקים וכו': אז ויקרא אלקים ליבשה ארץ. יבשה היתה בתחילה, שלא היה לה מראה וצורה לעשות פירות ואיבים, כיון שנתתקנה בבעלה, מיד נקראת ארץ, שפירושו מקום מתוקן לעשות פירות ואיבים.

ביאור המאמר. כבר נתבאר שהמלכות נתתקנה בב' מצבים, שבמצב הא' היתה תחת הבינה, והיתה חכמה בלי חסדים, ואז נקפאה בה החכמה, שלא יכלה להאיר בלי חסדים (כמ"ש זה, בזהר בראשית א' דף ר"צ ד"ה כתוב, ודף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו ע"ש). וז"ש (באות תע"א) כד פליק ברעותא דקב"ה

תעה) בשעתא דאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ודאי, כדין כל חדוה וכל חידו וכל תיקונא אתתקן. כיון דכל תיקונא אתתקן, כדין סלקא לגבי דכורא, ואיהי אמרת הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. איכה איכה תרין זמנין, רמז על שני חרבנין חרבן בית ראשון וחרבן בית שני.

תעו) ובגין כך, איכה תרעה, בחרבן קדמאה. איכה תרביץ, בחרבן ם תניינא. דהא חדוה דילן טב ויאות, ובגו חדוה דא אית לי ף לבכייא על תרי מקדשי, חד מקדשא עלאה, וחד מקדשא תתאה.

תעז) ג שלמה אהיה כעוטיה, אי לאו הני תרי זמני ז דאנא ן זמינא למקרי איכה. שלמה ר אהיה, בשלם ן אהא בלא ת גלותא כלל. בשלם ן על בני לתתא. כעוטיה, כד"א, ד והוא עוטה מעיל. אהא אתעטפא בעיטופא ב דקודשא ג עילאה, ד דאיהו שמא קדישא י"ה. שלמה ה אהיה, בשלם ו אהא בכל שלימו

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ג) (שה"ש א) ב"א קיב כי תצא קל. ד) (ש"א כח). ן מוסיף תניינא וכו' בחרבן תניינא (קראקא). ף ג"א לבעינא (דפוסים ראשונים). צ ג"א דאנת (ויניציא). ק ג"א זמינית (קראקא). ר ג"א אהיה (קראקא). ש ג"א ל"ב אהא (קראקא). ת ג"א נאותא (קראקא) ג"א גאוחתה (ויניציא) ונ"א גאותה (ירושלם). א ג"א בבנוי (קראקא). ב ג"א דקדישא (קראקא). ג ג"א ל"ג עלאה (קראקא). ד ג"א ל"ב דאיהו שמא קדישא י"ה (קראקא). ה ג"א אהיה (דפוסים ראשונים). ו ג"א איהו (קראקא).

הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

התרבנות הנמשכים ממצב הא', כדי לחבב את המצב הזה הב'. תעו) ובגין כך איכה וכו': ומשום זה, איכה תרעה. בחרבן הראשון, איכה תרביץ, בחרבן השני. שהס היו מחמת שהביאו את המלכות למצב הא', כנ"ל. כי השמחה שלנו, במצב הזה הב', היא טובה ונאה ובתוך השמחה הזו, יש לי לבכות על שני מקדשות, אחד, המקדש העליון, ואחד, הוא המקדש התחתון.

תעז) שלמה אהיה כעוטיה: אם לא אלו ב' פעמים שאני עתיד לקרות איכה, שלמה אהיה, אהיה בשלום בלי גלות כלל, אהיה בשלום לבני למטה. כעוטיה, פירוש, כש"א, והוא עוטה מעיל, דהיינו לשון עיטוף, שאמרה, אהיה מתעטפת בעיטוף הקדש העליון, שהיא השם הקדוש י"ה. כי כעוטיה הוא אותיות כעוטה י"ה. ושיעור הכתוב, שלמה אהיה, אהיה בשלום בכל השלימות של מעלה, כעוטיה, כעוטה י"ה. להיות בכל השלימות העליונה שב"ה. על עירי חבירי, היינו המדרגות הקדושות של כולם, שהן כעין של מעלה.

כדין

וראיה. וז"ש כדין ותראה היבשה, ותראה בקשיטתהא וכו', דהיינו שתאיר בהארת החכמה הנקרא ראייה. כדין ויקרא וכו' יבשה הות בקדמיתא וכו', דהיינו במצב הא' שהיתה יבשה וקפואה. כיון דאתתקנת בבעלה, דהיינו במצב הב' אחר שנתמעטה לקבל הכל מז"א בעלה, מיד נקראת ארץ, אתר מתתקנת למעבד פירי זאבין. דהיינו שנפתחו אודותיה להשפיע לתחתונים.

תעה) בשעתא דאמר יקוו וכו': בשעה שאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ודאי, שהוא יסוד הנקרא מקום אחד. שזה היה במצב הב', של המלכות, כנ"ל בסמוך, אז כל חדוה וכל שמחה וכל תקון נתתקן. כיון שכל התקונים נתתקנו, אז עלתה המלכות אל הדכר, שהוא ז"א, והיא אמרה, הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה ואיכה תרביץ בצהרים. איכה איכה, נאמר ב' פעמים. שהוא רמז על שני חרבנות, חרבן בית ראשון וחרבן בית שני.

פירוש. חרבן בית ראשון ובית שני, היה מפני שהתחתונים במעשיהם הרעים החזירו המלכות למצבה הא' ונפרדה מז"א בעלה. לפיכך עתה במצב הב', מזכירה המלכות

ז דלעילא. כעוטיה: כעוטה ייה, למהוי בכל שלימו עילאה. על עדרי חבריך, אלין דרגין קדישין דכולהו, כגוונא דלעילא.

תעת) כדין * איהו אתיב לגבה, ושרי מן מלה דא, דאיהו בתראה מן האי שבחא, ואמר, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם את לא ידעת תרין איכה איכה למאי נינהו. צאי לך, פיקי וחמי בעקבי הצאן, על מה יהא חורבן בית ראשון ובית שני. תנדע על מה. על משכנות הרועים, דהא זמינין לבטלא אורייתא, בבית ראשון ובבית שני.

תעט) הגידה לי שאהבה נפשי, את רחימא דנפשאי, הגידה לי ברזא דחכמתא, איכה תרעה, אי כדין תרעי אנת לקבלי, למהוי אנא גבך בחדוה, ולמהוי עמך. דהא בזמנא ן דאהא עמך, שלמה אהיה, בשלם אהא, כמוחא דאגוזא, דאיהי מתעטפא על כל אינון היכלין דבגווה, דכתיב, ה) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

מאמר חכמתא דאצטריך ליה לבר נש

תפ) זכאין ן כל אינון דמשתדלי באורייתא, למנדע בחכמתא דמאריהון, ואינון ידעי ומסתכלין ברזין עילאין. בגין דכד ב"נ נפיק מהאי עלמא, בהא אסתלקו מניה כל דינין דעלמא. ולא עוד, אלא דפתחין ליה תליסר תרעי דרזי דאפרסמונא דכיא, דחכמתא עילאה תלייא בהו.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ה) (דברים ד).

ז ג"א ל"ג מן דלעילא על עלאה (קראקא). ח ג"א דא הא (קראקא). ט אינון כל (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הגידה לי שאהבה נפשי

כל ההיכלות שבתוכו, אף אני אהיה מתעטף, ומסתיר כל המדרגות, שחבריך, שהם הספירות דז"א, ישפיעו לי. דהיינו כדי שלא ימשכו ממנו הארת החכמה ממעלה למטה. שכתוב, וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלקים וגוי. שז"א שנקרא הוי"ה, הוא האלקים, שהוא המלכות, דהיינו שיהיו שניהם אחד.

תעת) כדין איהו אתיב וכו': אז הוא משיב לה, ומתחיל להשיב מדבר זה, שהוא האחרון משיר הזה, ואמר, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם אין את יודעת, ב' איכה איכה למה הם, צאי לך, צאי וראי, בעקבי הצאן, על מה יהיה חורבן בית ראשון ובית שני, ותדע על מה. על משכנות הרועים, משום שעתידים לבטל את התורה, בבית ראשון ובבית שני. כי משכנות הרועים, פירושם בתי מדרשות שלומדים שם תורה.

מאמר חכמתא דאצטריך ליה לבר נש
תפ) זכאין כל אינון וכו': אשריהם כל אלו העוסקים בתורה, לדעת חכמת אדונם, והם יודעים ומסתכלים בסודות עליונים. כי כשאדם יוצא מהעולם הזה, והוא עשה תשובה, ולא נשארו לו אלא העבירות שרק המיתה מכפרת עליהן, על ידי זה, דהיינו המיתה, מסתלקים ממנו כל הדינים שבעולם, ולא עוד, אלא שפותחים לו י"ג שערים מסודות האפרסמון הטהור, שחכמה עליונה תלויה בהם.

ולא

תעט) הגידה לי שאהבה נפשי: היינו פירוש אחר. אתה אהוב נפשי. הגידה לי, בסוד החכמה, איכה תרעה, היינו איכה תרצה אתה לנגדי, שאהיה אצלך בשמחה, ולהיות עמך תמיד. כי בזמן שאהיה עמך שלמה אהיה, אהיה בשלום, כעוטיה על עדרי חבריך, היינו שאהיה כמוח האגוז, שהוא מעוטף על
152 (דפ"י דף ע' ט"ג *) ט"ד

תפא) ולא עוד, אלא דקב"ה חקוק ליה בהווא פורפירא, דכל דיוקנין גליפין . תמן. וקב"ה אשתעשעא ביה בגן עדן, ואחסין תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי.

תפב) חכמתא דאצטריך ליה לבר נש. כ חד, למנדע לאסתכלא ברזא דמאריה. וחד, למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודע מאן איהו. ואיך אתברי. ומאן אתי. ולאן יהך. ותיקונא דגופא, היאך אתתקן. והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכולא.

תפג) וחד, למנדע ולאסתכלא ברזין . דנשמתי. מאי היא האי נפש דביה, ומאן אתיא, ועל מה אתי בהאי גופא טפה סרוחה, דהיום כאן ומחר בקבר. וחד לאסתכלא בהאי . עלמא, . ולמנדע עלמא דאיהו ביה, ועל מה . יתתקן. ולבתר, ברזין . עילאין דעלמא דלעילא, לאשתמודעא למאריה. וכל דא . יסתכל בר נש מגו רזין דאורייתא.

תפד) ת"ח, כל מאן דאזיל . להווא עלמא בלא ידיעה, אפילו אית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעי דהווא עלמא. תפה) פוק חמי מאי כתיב הכא, הגידה לי, אימא לי רזין דחכמתא עילאה, איך אנת רעי ואנהיגת בהווא עלמא עילאה. אוליף לי רזין דחכמתא, דלא ידענא, ולא אוליפנא עד הכא. בגין דלא אהוי בכיסופא, בגו אינון דרגין עילאין, דאנא עאל בינייהו, דהא עד הכא לא אסתכלנא בהו.

חלופי גרסאות

י ג"א מוסיף תמן בהאי עלמא ובעלמא דאתי (קראקא). כ ג"א מוסיף למנדע ולאסתכלא ברזא דמאריה חד (קראקא). ל ג"א דנשמתי (דפוסים ראשונים). מ ג"א ל"ג עלמא (חינצ'יא). נ ג"א ל"ג ולמנדע עלמא (קראקא). ס ג"א אתתקן (קראקא). ע ג"א ל"ג עלאין (קראקא). פ ג"א אסתכל (קראקא). צ ג"א בהווא (קראקא).

הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

כאן ומחר בקבר. ואחד הוא, להסתכל בעולם הזה, ולדעת העולם, שהוא נמצא בו, ועל מה יתתקן העולם. ואחד זה, יסתכל בסודות העליונים של העולם העליון, לדעת את אדונו. וכל זה יסתכל האדם מתוך סודות התורה.

תפד) ת"ח כל מאן וכו': בוא וראה, כל מי שהולך לעולם הוא בלא ידיעת סודות התורה, אפילו יש בו הרבה מעשים טובים, מוציאים אותו מכל השעדים של העולם ההוא.

אלו

תפא) ולא עוד אלא וכו': ולא עוד, אלא שהקב"ה חוקק אותו בבגד המלכות ההוא, שכל הצורות חקוקות שם (כמ"ש בזהר ב"ב אות י"ט ע"ש), והקב"ה משתעשע עמו בגן עדן, ומנחילו ב' עולמות, את העולם הזה ואת העולם הבא.

תפב) חכמתא דאצטריך ליה וכו': החכמה שהאדם צריך לדעת אותה. אחת היא, לדעת ולהסתכל בסוד אדונו. ואחת היא, לדעת את עצמו, שידע מי הוא, ואיך נבדא, ומאין הוא בא, ולאן ילך, ותקון הגוף איך מתתקן, ואיך הוא עתיד לבא בדין לפני מלך הכל.

תפג) וחד למנדע ולאסתכלא וכו': ואחד הוא, לדעת ולהסתכל בסודות הנשמה. מה היא נפש זו שבו, ומאין באה, ועל מה היא באה בגוף הזה, שהוא טפה סרוחה, שהיום

(דס"י דף ע' ס"ד)

תפו) תא חזי, מאי ק כתיב, (אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם את אחיא בלא ידיעה, ולא אסתכלת בחכמתא, עד דלא תיעול הכא, ולא ידעת ברזין דעלמא עילאה, צאי לך, לית את ר כדי למיעל הכא בלא ידיעה, ש צאי לך בעקבי הצאן, והוי ידעת גו אינון עקבי הצאן, אלין אינון דבני נשא ת דדשין לון בעקב, וידעין רזין עילאין דמאריהון, ובהו תנדע לאסתכלא ולמנדע. תפז) ורעי את גדיותיך, אלין אינון תינוקות של בית רבן. א ינוקי דאינון בבי מדרשא, ואולפין אורייתא. על משכנות הרועים, על אינון בתי כנסיות ובתי מדרשות, דתמן אולפין חכמתא עילאה. אע"ג דאינון לא ידעי, את תנדע מגו אלין מלין דחכמתא דקאמרי.

מאמר מיעוט הירח

תפח) כתיב, ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים וכו', ויברא אלהים, בקדמיתא תרין נהורין הוו שקולין דא לקביל דא, כמא דאוקמוה חברין. ואוקימנא, דאינון תרין נהורין ב הוו ברזא חדא, דבוקים כחדא, והוו בשיקולא ג חדא, לאתקרי * תרוייהו גדולים, כמה דאוקימנא. תפט) לאו דהות סיהרא בקדמיתא רב ועילאה, אלא דבכל זימנא דסיהרא

מסודת הוור

חלופי גרסאות

(1) (שה"ש א) ב"א קיג להלן תצו תקיד. ק ג"א דכתיב (דפוסים ראשונים). ר ג"א כדוי (קראקא). ש ג"א והוי ידעת צאי לך בעקבי הצאן אלין אינון (קראקא). ת ג"א דשין (דפוסים ראשונים). א ג"א דאינון ינוקי ואינון (קראקא). ב ג"א מוסיף חדא הוו (חינצ'יא). ג ג"א ל"ג חדא (חינצ'יא).

מאמר

הסולם

הגידה לי שאהבה נפשי

אלו המדרגות העליונות שאני באה ביניהן. כי עד כאן עוד לא הסתכלתי בהן. תפו) תא חזי מה וכו': בוא וראה מה כתוב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, הקב"ה משיב לנשמה, אם את באת, ולא הסתכלת בחכמה מטרם שבאת לכאן, ואינך יודעת את סודות העולם העליון, צאי לך, אין את ראויה לכונוס לכאן בלי ידיעה, צאי לך בעקבי הצאן, היינו שתתגלגלי פעם שניה לעולם, ותהיי יודעת בעקבי הצאן האלו, שהם בני אדם, שהאנשים דשים אותם בעקב, דהיינו שמחזיקים אותם לשפלים, והם יודעים הסודות העליונים של אדונם, ובהם תדעי להסתכל ולדעת. כלומר שמהם תלמדי.

מאמר מיעוט הירח תפח) כתיב ויברא אלקים וגו': כתוב, ויברא אלקים את שני המאורות הגדולים וגו'. ויברא אלקים, בתחילה היו ב' המאורות שקולים זה כנגד זה, כמו שהעמידו החברים. והעמדנו, שאלו ב' המאורות היו בסוד אחד דבוקים יחד, והיו במשקל אחד שיקראו שניהם גדולים. כמו שהעמדנו.

תפט) לאו דהות סיהרא וכו': מה שאמרנו שהמלכות היתה גדולה כמו ז"א, אינו משום שהלבנה, שהיא המלכות, היתה מתחילה גדולה ועליונה בחשיבות ממה שהיא עתה, אלא בכל זמן שהלבנה עומדת עם השמש בסוד אחד, בשבילו, היא נקראת עמו גדולים

תפו) ורעי את גדיותיך: אלו הם ילדים של בית רבם. ילדים שהם בבית המדרש, ולומדים תורה על משכנות הרועים, היינו על אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, (דסו"י דף ע"י ס"ד) דף ע"א ט"א

קיימת בשמשא ברזא חדא, ד בגיניה, איהי אתקריאת בהדיה גדולים. זנבא דאריה, אריה איהו, ואריה אתקרי.

(תצ) אמרה סיהרא קמי קביה, אפשר למלכא חדא ללשתמש בתרין כתרין כחדא. אלא דא בלחודוהי, ודא בלחודוהי.

(תצא) אמר לה, חמינא בך, דרעותך למהוי ראש לשועליה. זילי ואזעירי גרמיך, דהא אע"ג דאת תהוי רישא להון, אזעירו אית לך מכמה דהוית.

חלופי גרסאות

ד נ"א בגיניה כך איהי אתקריא (דפוסים ראשונים).

מיעוט הירח

הסולם

מאמר

(תצ) אמרה פיהרא קמי וכו': אמרה הלבנה לפני הקביה. הכי אפשר למלך אחד שישתמש בשני כתרים ביחד. אלא זה צריך להיות לבדו זה צריך להיות לבדו. הזהר מפרש כאן דרך חדשה לביאור קטרוג הלבנה. כי בכל מקום ניסח הקטרוג הוא, אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, שהפירוש הוא, ז"א ומלכות הם ב' המלכים, וכתר אחד הוא בינה, שהביאור הוא כמ"ש בזהר בראשית א' (מאות ק"א עד אות קט"ו ע"ש) וכאן, אומרת המלכות, אפשר למלכא חדא דלשתמש בתרין כתרין כחדא. וכאן הפירוש הוא, שהמלך האחד זה הוא בינה, וז"א ומלכות הם ב' הכתרים. והקטרוג היה, על מה שהמלכות היתה דבוקה בז"א בפרצוף אחד, שא. היתה הבינה משמשת בשניהם בבת אחת. והמלכות רצתה להפרד ממנה להעשות פרצוף בפני עצמה. וזה שאמרה, אלא דא בלחודוהי ודא בלחודוהי. ומהו החסרון שהמלכות דבוקה עם ז"א בפרצוף אחד, ומהי המעלה של הנסירה לב' פרצופין נבדלים, הוא ענין ארוך, וכבר נתבאר (באדרא רבא בהסולם אות שכ"ד ע"ש. ואין להאריך כאן).

(תצא) אמר לה חמינא וכו': אמר לה, אני רואה בך, שאת רוצה להיות ראש לשועלים, דהיינו להיות פרצוף מיוחד ולהשפיע חכמה לספירות ג' עולמות בי"ע הצריכות חכמה, והנקראות שועלים, בערך ספירות האצילות המכונים אריות. לכי ומעטי את עצמך, כי אע"פ שאת תהיי ראש לשועלים, תמצאי במיעוט יותר ממה שאת עתה. כי אז תהיה מדרגה תחתונה לז"א, וסיוס האצילות, שהוא ראש הבריאה.

גדולים, הזנב של האריה הוא ג"כ אריה, ונקרא אריה.

פירוש. המקרא הזה נאמר על המלכות דמצב הא', שאז היתה המלכות גדולה כמו ז"א, וע"כ אה"כ עליהם, על ז"א ומלכות, הנקראים שמש ולבנה, שני המאורות הגדולים. ואומר, שאין לטעות בזה שהמלכות היתה אז יותר חשובה ממה שהיא עתה במצב הב', כי אינו כן, כי אז היתה בבחינת אחורים ולא יכלה להאיר כנ"ל, ועתה במצב הב' היא בבחינת פנים ומאירה בכל השלמות. אלא משום כך נבחנת אז לגדולה כמו ז"א, משום ששניהם קבלו אז משורש אחד. מבינה, שז"א היה מלביש קו ימין של הבינה, והמלכות הלבשה קו שמאל של הבינה, וע"כ נמצאים ז"א ומלכות הם שניהם מדרגה תחתונה לבינה, וכיון שהם במדרגה אחת אנו אומרים שהיא גדולה כמוהו. כי במצב הב', כבר ירדה משם אל מתחת מדרגת ז"א, ומקבלת מז"א, ע"כ נחשבת עתה למדרגה קטנה ממנו. וז"ש, דבכל זמנא דסיהרא קייכות בשמשא ברזא חדא, דהיינו שהמלכות עם ז"א הם בסוד אחד, שמקבלים שניהם משורש אחד, בגיניה, איהי אתקריאת בהדיה גדולים, בשביל זה, שהיא באותה המדרגה כמוהו, היא נחשבת עמו יחד לגדולים, כי כמו שז"א הוא מדרגה אחת אחד הבינה, כן המלכות היא מדרגה אחת תחת הבינה, אבל מבחינת הערך של הארתה, הרי אז היתה בבחינת אחורים לז"א, ולא היתה פרצוף שתוכל להאיר. ועתה במצב הב' נבנית לפרצוף בווזג פנים בפנים עם ז"א. ומה שממשיל לזנבא דאריה, הוא משום שזנב, פירושו אחורים.

תצב) ודא איהו דאמרת סיהרא, (ו) הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה, איכדין אפשר לך לאנהגא עלמא, בתרין כתרין כחדא. איכה תרביץ בצהרים, דהא סיהרא לית היא כדאי (ה) לאנהרא, ואי אפשר לך לאנהגא בתרין כתרין כחדא, בשמשא (ו) ובסיהרא, דהא סיהרא מה נהורא אית לה בצהרים. בגיכ, אי אפשר לך לאשתמשא בתרין כתרין כחדא.

תצג) שלמה אהיה כעוטיה, אכדין אהא אנא מתעטפא בצהרים, כד נהירו ותוקפא דשמשא (ה) להוי אזיל ואתקיף. הא אנא מתעטפא בכיסופא קמיה, ולא איכול לשמשא קמך. ואנת איך תיכול לאנהגא ולאשתמשא בתרין כתרין כחדא.

תצד) אמר (ט) לה קב"ה, הא ידענא ביך, זילי ואזעירי גרמיך. (ז) אם לא תדעי לך היפה בנשים, דאמרת, דאי אפשר לי לאנהגא עלמא בתרין כתרין כחדא, זילי ואזעירי גרמיך, ותיהוי רישא לשועלים.

תצה) צאי לך בעקבי הצאן, (כ) פיקי והוי רישא לאינון אוכלוסין וחיילין דלתתא. ורעי לון, (ג) ואנהיגי לון, והוי מלכא דכולהו תתאי, ואנהיגי לכל חד וחד כדקא חזי ליה. והוי שלטא בליליא. ודאי (מ) פוקי, ואזעירי גרמיך, (נ) והכי אתחזי לך.

תצו) אמר ליה אליהו, רבי, זכאה חולקך, דסתרין דמארך נהירין קמך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (שה"ש א) לעיל תסו להלן תצו. (ז) (שם) לעיל תסו. ה ג"א לאנהגא (קראקא). ו ג"א וסיהרא (קראקא). ז ג"א לא אשתמשא ול"ג אי אפשר לך (קראקא). ח ג"א ל"ג להוי (מונקאטש). ט ג"א ליה (קראקא). י ג"א ל"ג כחדא (קראקא). כ ג"א פוק (קראקא). ל ג"א ואנהיג (קראקא). מ ג"א פוק ואזעיר (קראקא). נ ג"א והני אתחזי (קראקא).

מיעוס הירח

הסולם

מאמר

תצד) אמר לה קב"ה וכו': אמר לה הקב"ה, שהוא בינה, אני מבין אותך, שאת רוצה לשלוט ולהשפיע חכמה, לכי ומעטי את עצמך. אם לא תדעי לך היפה בנשים, כי אמרת שאי אפשר לי להנהיג העולם בב' כתרין ביחד, לכי ומעטי את עצמך, דהיינו שתרד מתחת המסך שבחזה דז"א, ותהיה למדרגה שמתחתיו, ואז תהיה ראש לשועלים. לדרי בי"ע הנקראים שועלים.

תצה) צאי לך בעקבי הצאן: צאי והיי ראש למחנות ולצבאות שלמטה מאצילות, ורעי אותם והנהיגי אותם, והיי מלך על כל התחתונים, והנהיגי את כל אחד ואחד כראוי לו. והיי שולטת בלילה. ודאי צאי, ומעטי את עצמך, וכך ראוי לך.

תצו) אמר ליה אליהו וכו': אמר לו אליהו, רבי, אשרי חלקך, שסתרני אדונך מאירים לפניך כאור השמש. ומשום זה, כל אלו

תצב) ודא איהו דאמרת וכו': וזה הוא שאמרה הלבנה, שהיא המלכות, אל הבינה, הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה, שפירושו, איכה אפשר לך לנהוג העולם בב' כתרין ביחד, שהם ז"א ומלכות. איכה תרביץ בצהרים, כי במצב הזה, הלבנה אינה ראויה להאיר, ואי אפשר לך להנהיג העולם בב' כתרין יחד, בשמש ובלבנה, שהם ז"א ומלכות דבוקים בפרצוף אחד, כי הלבנה, איזה אור יש לה בצהרים, בשעה שז"א מאיר בכל תקפו, משום זה אי אפשר לך להשתמש בב' כתרין ביחד.

תצג) שלמה אהיה כעוטיה: איכה אני אהיה מתעטפת בצהרים, כשהאור ותוקף השמש הולכים וחזקים, הרי אני מתעטפת בבושה לפניו, ואיני יכולה לשמש לפניך. ואתה איך תוכל להנהיג ולהשתמש בשני כתרין ביחד.

כנהורא דשמשא. ובג"כ, כל אינון מילין דפומך, כלהו חקיקין ם לעילא. וחדינא דאנא שמענא לון מפומך. זכאה אנת בהאי עלמא, וזכאה אנת בעלמא דאתי. מלה דא הוה תליא קמי מלכא קדישא, דלא אתגלי לכל חיילין דלעילא. מאן איהו דגלי ליה בהאי קרא השתא, אנת הוא, דזכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי.

מאמר אליהו הגידה לי שאהבה נפשי

תצז) על פומא דאליהו אתגזר, ן הגידה לי שאהבה נפשי, כיון דאיהו סלקת לעילא, ואשתמיטת מגו חילהא, וכל ם אינון אוכלוסהא, ברזא דאת י, איהי אמרת, הגידה לי שאהבה נפשי, אנת דאיהי רחימא דנפשאי, איכה תרעה, הואיל ואנא נקודה חדא בלא פשיטו כלל, דהא אנא כלילא בגרמאי, ולא יכילנא למלקט ולמיהב.

תצח) ודא איהי אמרה לגבי רחימה, בגין דאיהי יתבא קמוטא ן בגרמה, בנקודה חדא, ץ ואיהי ן בעאת לאעלא איהו בגוה. כד"א, ובא אליה מלך גדול, אע"ג דאיהי את זעירא, מכל אתוון.

תצט) וע"ד, מיומא דאתחריב בי מקדשא, ך אומי קב"ה, דלא ם ייעול לגבה לעילא, עד דייעלון ישראל לתתא. דכתיב, ם בקרבך קדוש ולא אבא בעיר.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (שה"ש א) לעיל תסז תצב. ט (הושע יא) וירא שצו. ם ג"א לעלאי (קראקא). ם ג"א ל"ג אינון (קראקא). ן ג"א בגרימא (קראקא). ץ ג"א ואיהו (קראקא). ן ג"א בעי לאעלא בגוה (חיניציא) ג"א בעי לאעלא בגויה (קראקא). ך ג"א אומר (קראקא). ם ג"א ייעלון לעילא ול"ג לגבה (קראקא).

אליהו הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

נקודה אחת בלי התפשטות כלל, כי אני כלול בעצמי ואיני יכול ללקוט ולתת לתחתונים (כמ"ש ש"ס).

תצח) ודא איהי אמרה וכו': והיא אומרת זאת לאוהבה, משום שהיא יושבת אן מצומצמת בעצמה בנקודה אחת. בלי התפשטות, והיא רוצה שז"א יכנוס בתוכה ויזדווג עמה, כמ"ש, ובא אליה מלך גדול, שהוא ז"א, אע"פ שהיא האות הקטנה מכל האותיות.

תצט) וע"ד מיומא דאתחריב וכו': וע"כ מיום שנחרב בית המקדש נשבע הקב"ה, שלא יכנוס אל המלכות למעלה להזדווג, מטדם שיכנסו ישראל למטה בבית המקדש. שכתוב, בקרבך קדוש ולא אבא בעיר. ועיר, פירושו מלכות. כתוב כאן בעיר, וכתוב שם עיר קטנה, מה עיר קטנה פירושה מלכות, משום שהיא

האות

אלו הדברים שמפיך, כולם חקוקים למעלה. ואני שמח ששמעתי אותם מפיך. אשריך בעולם הזה, ואשריך בעולם הבא. סוד הדבר הזה היה תלוי לפני המלך הקדוש, שלא נתגלה לכל הצבאות שלמעלה. מי הוא שגילה אותו עתה במקרא הזה. אתה הוא, אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר אליהו הגידה לי שאהבה נפשי

תצז) על פומא דאליהו וכו': על פי אליהו נחתך המאמר הזה. הגידה לי שאהבה נפשי. כיון שהמלכות עלתה למעלה, ונשמטה מצבאותיה ומכל המחנות, בסוד אות י' שיש בה ב' מינוטים (כנ"ל אות תמ"א), היא אומרת הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה וגו'. אתה אהוב נפשי איכה תרעה, כיון שאני

כתיב הכא בעיר, וכתיב התם (עיר קטנה. דהא איהי את י' זעירא מכלהו. תק) שלמה אהיה כעוטיה, כלילא בגואי, דלית לי פשיטו מכל סטרין כלל. בגין ה דאיהו סתימא מכל סטרין יתיר מכל שאר אתוון. תקא) אם לא תדעי לך וגו', צאי לך, פשיטי גרמיך בכל סטרין, א ולקטי עדונין וכיסופין, (בהווא *) פשיטו. ומאי איהו ב ההוא פשיטו. דאתעביד כחד סכה ג דאינון נטורי עדרי דענא. ודא איהו את ה'. תקב) ודא איהי צאי לך. צאי לא כתיב, אלא צאי לך. כד"א (הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך וכו'. דהא בקדמיתא לא הוית אלא נקודה חדא שחורה, דלית בה אתר אחרא, אלא איהי סתימא בגווה, השתא דסלקא ואיהי מתחברא בבעלה, איהו אמר לה, צאי לך. הרחיבי מקום אהלך, פשיטי גרמיך, וכדין ורעי את גדיותיך, תוכלי למלקט עדונין וכיסופין. תקג) דהא בשעתא דאיהי נקודה חדא, וסלקא ד לעילא, וההוא מלכא עילאה נחית לגבה ה למיעל בה, בטש ו בההוא נקודה, ואתפשט בכל סטרין, ואתעביד ההוא נקודה את ה', ואשתלימת מכל סטרין, ז ולקטא עדונין וכיסופין. כדין אמר ה לה, ורעי את גדיותיך, זילי, והוי זן ומפרנס לכל ט אוכלוסיך, זעירין ורברבין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י' (קהלת ט) לעיל תנב. כ) (ישעיה נד) ויחי צ ח ג"א דאיהי (דפוסים ראשונים). א ג"א ונקיטי ויקהל שפן. (דפוסים ראשונים). ב ג"א פשיט ול"ג ההוא (קראקא). ג ג"א דעדרי אינון נטרי ענא (דפוסים ראשונים). ד ג"א ל"ג לעילא (קראקא). ה ג"א ומיעל (דפוסים ראשונים). ו ג"א בההיא (דפוסים ראשונים). ז ג"א ונקטא (דפוסים ראשונים). ח ג"א ל"ג לה (קראקא). ט ג"א אוכלסין (קראקא).

אליהו הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

האות י' הקטנה מכל האותיות, אף לא אבא בעיר, פירושו מלכות. תק) שלמה אהיה כעוטיה: היינו למה אהיה כלולה בתוכי, כי אין לי התפשטות כלל מכל הצדדים, משום שהיא סתומה מכל הצדדים יותר מכל האותיות האחרות. (כנ"ל בסולם אות תמ"א). תקא) אם לא תדעי לך וגו': צאי לך, פשטי עצמך בכל הצדדים, לימין ולשמאל, ולקטי עדונים, שהם הארת חכמה משמאל, וחמורות, שהן חסדים מימין, בהתפשטות ההיא. ומה היא ההתפשטות ההיא. היינו שנעשתה כסוכה של שומרי עדרי הצאן, שע"ז נאמר בעקבי הצאן, וזו היא האות ה', שהיא נראית כסוכה. פירושו, מה שהיתה מקודם הזווג עם ז"א י' קטנה בלי התפשטות כלל, נתפשטה עתה בעת הזווג עם ז"א ונעשתה ח', שהיא סוכה מלאה מכל טוב.

תקב) דהא בשעתא דאיהי וכו': כי בשעה שהיא נקודה אחת, דהיינו י', ועלתה למעלה, לז"א, והמלך העליון ההוא, ז"א, יורד אליה לכנוס בתוכה, הוא בוטש, דהיינו שמדווג, בנקודה ההיא, ומתפשטת לכל צד, דהיינו לימין ולשמאל לקבל חסדים וחכמה, והנקודה ההיא נעשית אות ה' ונשלמת מכל הצדדים

האות י' הקטנה מכל האותיות, אף לא אבא בעיר, פירושו מלכות. תק) שלמה אהיה כעוטיה: היינו למה אהיה כלולה בתוכי, כי אין לי התפשטות כלל מכל הצדדים, משום שהיא סתומה מכל הצדדים יותר מכל האותיות האחרות. (כנ"ל בסולם אות תמ"א). תקא) אם לא תדעי לך וגו': צאי לך, פשטי עצמך בכל הצדדים, לימין ולשמאל, ולקטי עדונים, שהם הארת חכמה משמאל, וחמורות, שהן חסדים מימין, בהתפשטות ההיא. ומה היא ההתפשטות ההיא. היינו שנעשתה כסוכה של שומרי עדרי הצאן, שע"ז נאמר בעקבי הצאן, וזו היא האות ה', שהיא נראית כסוכה. פירושו, מה שהיתה מקודם הזווג עם ז"א י' קטנה בלי התפשטות כלל, נתפשטה עתה בעת הזווג עם ז"א ונעשתה ח', שהיא סוכה מלאה מכל טוב.

מאמר אות ה'

תקד) היפה בנשים, נקודה חדא כ גו אתוון, לית שפירו לכל אתוון בר את י'. בנקודה דא ל מתתקנן כל אתוון, ואיהי שפירא דכלהו, ולית את דאזיל בלא נקודה דא. היא בכלהו, וכלהו בה. והיא יפה ושפירו דכולא, מ דהא מאתר סתימא עילאה קא ל, אתת, ריש כל דרגין ס עילאין. ובה איהו ריש כל דרגין תתאין דלתתא. בג"כ היפה בנשים, שפירו דכלא.

תקה) ותו היפה בנשים, כתיב בנשים, באינון אתוון דאינון נוקבי. ומאי ע איהו. את ה'. דהא כדין איהי פשיטו, ושפירו דכולא, למרעי, ו ולמפלגא חולקין לכל אוכלוסין עילאין דילה. ועל דא, צאי לך מהאי צ סתימו, דאת כלילא ק וסתימא בגוון. לך, לגרמך ולתועלתך. וכולא ברזא דאתוון איהו.

תקו) כתיב, אלהים בארמנותיה נודע למשגב. דהא בשעתא דההוא מלך גדול אתי לגבה, ואמשיך לה לעילא למיעל בה, ובטש בה ר בההוא נקודה. כיון דבטש ש בההוא נקודה, ת אתפשטת ואתפתחת לכל סטרין, ואתעבידת את ה', פתחא דהכלין לכל א סטר, ב למיעל ההוא מלך גדול, וכדין אלהים בארמנותיה באינון פתיחו דהיכלין, באת ה' אשתמודע.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

י ג"א ל"ג היפה בנשים (מונקאטש). כ ג"א בכל (קראקא). ל ג"א ממתקן (קראקא). מ ג"א מוסיף דהא מעלמא (דפוסים ראשונים). נ ג"א אחיא (קראקא) ונ"א אחת (ווינצ'יא). ס ג"א מוסיף עלאין איהי (קראקא). ע ג"א איהי (דפוסים ראשונים). פ ג"א לפלגא (דפוסים ראשונים). צ ג"א סתימו דאתכלילו ונ"א סתימא דאתכלילא (קראקא). ק ג"א סתימא לגוון (קראקא). ר ג"א בההיא (דפוסים ראשונים). ש ג"א בההיא (דפוסים ראשונים). ת ג"א אתפשטת ואתפתח (קראקא) ג"א אתפתח (ווינצ'יא). א ג"א מוסיף סטר וסטר (קראקא). ב ג"א מוסיף למיעל בה (דפוסים ראשונים).

אות ה'

הסולם

מאמר

המלכות דעליון ה"ס כתר לתחתון. משום זה, אומר היפה בנשים, שהוא היופי שבכולן.

תקה) ותו, היפה בנשים וכו': ועוד יש לפרש, היפה בנשים. כי כתוב, בנשים, דהיינו באלו האותיות שהן נקבות, כמו ב' ד' ז' עיין להלן אות תרס"ב). ומי היא. היא האות ה' שבה כל היופי. כי אז הח' היא כל ההתפשטות והיופי שבכולם לרעות, דהיינו לזון, ולחלק חלקים לכל המחנות העליונים שלה. ועל זה אמר, צאי לך מסתימה זו שבאות י' הכלולה וסתומה בד'. לך, היינו לעצמך ולתועלתך. והכל הוא בסוד האותיות.

תקו) כתיב אלהים בארמנותיה וגו': כתוב, אלקים בארמנותיה נודע למשגב. כי בשעה שאותו מלך גדול, ז"א, בא אליה, וממשיכה למעלה לכנוס בה, ומזדווג בנקודה ההיא, כיון שנזדווג בנקודה ההיא, היא מתפשטת ומתפתחת לכל הצדדים, והאות ח' נעשית

הצדדים, מימין ומשמאל, ולוקטת עדונים וחמודות. אז אומר לה, ורעי את גריותך, לכי והיי זן ומפרנס לכל המחנות הקטנים והגדולים.

מאמר אות ה'

תקד) היפה בנשים. נקודה וכו': היפה בנשים, היינו ה', שהיא נקודה אחת בכל האותיות, ואין יופי לכל האותיות חוץ מהאות י'. בנקודה זו מתתקנות כל האותיות, והיא היופי של כולן, יופי, ה"ס חכמה, שאינה מתגלה אלא במלכות (כנ"ל אות תמ"א ע"ש). ואין אות שתלך בלי הנקודה הזו, היא בכולן, וכולן בה. כי אי אפשר לכתוב אות, אם לא יתחיל אותה בנקודה. והיא יפה והיופי שבכולן, כי ממקום סתום עליון באה, הראש של כל המדרגות העליונות, שהוא כתר. ובה הוא הראש לכל המדרגות התחתונות של מטה. כי

תקו) ההוא אלהים חיים, ג נטלא ההוא שמא, למיזן ד ולמפלגא חולקין לכולא. וכדין נודע למשגב, למהוי משגב לתתאי, ולארקא ברכאן לכולא, כגזנא דלעילא.

תקח) בשעתא דבעא קב"ה למברי עלמא, סליקו כל מלין דעלמא, וכל דרגין עילאין ותתאין, כלהו במחשבה. אמאי אקרי מחשבה. אלא דא איהי נקודה חדא סתימא, דקיימא במחשבה. דהא נקודה חדא, לא ה אתידע לאן אתר אתפשטת, ומה יהוי מינה, ולאן אתר יסטי אורחא. ונקודה דא, איהי רישא דכל רעותין וכל מחשבין דעלמא.

תקט) והוה כלא סתים בגווה, ולא אתידיע, עד דאתפשט האי מחשבה, ואתעביד ד חד פשיטו, לסטרא דא ולסטרא דא. כיון דהאי נקודה אתפשט בהאי פשיטו, אתגלי יתיר כל מה דהוה סתים.

תקי) לא ז דאתגלי למנדע, אלא אתגלי ההוא ה סתימו, לאן אתר ט סטי אורחא. ונפקא מרזא דמחשבה, דהא לא קיימא במחשבה, ולא סלקא בשמא

חלופי גרסאות

ג ג"א ונטלא (קראקא). ד ג"א ופלא (דפוסים ראשונים). ה ג"א אתידיע לאן אתר אתפשט (דפוסים ראשונים). ו ג"א האי (קראקא). ז ג"א מוסיף דאתגלי לה (קראקא). ח ג"א סתימא (קראקא). ט ג"א שטי (דפוסים ראשונים). י ג"א ונפק (דפוסים ראשונים).

אות ה'

הסולם

מאמר

אינס נודעים. ונקודה זו היא ראש כל הדצונות וכל המחשבות שבעולם. תקט) והוה כלא סתים וכו': והיה הכל סתום בתוכה. בתוך המחשבה, שהיא אר"א, ולא נודע. עד שנתפשטה המחשבה ההיא, ונעשתה התפשטות אחת, שהיא ישו"ת, לצד זה ולצד זה, דהיינו שהי' יצאה מהאור שלהם ונעשה צד שמאל וצד ימין. דהיינו שנתפשטה לג' קוין. כיון שהנקודה נתפשטה בהתפשטות הזו נגלה יותר כל מה שהיה סתום. כי הי' יצאה מאור, ונתגלתה הארת החכמה.

תקי) לא דאתגלי למנדע וכו': אין הפירוש שנתגלתה החכמה בישו"ת לדעת ולהשיג שם, אלא הפירוש הוא, שנתגלתה אותה סתימה, שהיתה באר"א עלאין, בשיעור לדעת היכן נוטה הדרך, כי דרך גילוי החכמה מתגלה מישו"ת, אבל בהם עצמם במקומם, אין החכמה מתגלה, אלא במקום המלכות. והיא יוצאת מסוד המחשבה, כי אינה עומדת עוד במחשבה, שאין שם גילוי כלל, ואינה עולה בשם הזה, מחשבה, אלא עומדת בשם, להתגלות. ונעשתה קול בלחש, שמצד אחד נתגלה לחוץ, כמו קול הנגלה ויוצא ממחשבה, ומצד אחד אינו נשמע ואינו מגולה, כאן במקום

נעשית פתח אל ההיכלות לכל צד, שיכנוס בה אותו מלך גדול, שהוא ז"א, ואז אלקים בארמנותיה נודע למשגב, דהיינו בפתיחה של ההיכלות הוא נודע באות ח'.

תקו) זהו אלקים חיים וכו': ומפרש יותר, אלקים בארמנותיה, היינו אלקים חיים והוא, לוקח השם הזה, שהוא ה', לזון ולחלק חלקים לכל. ואז נודע למשגב, דהיינו להיות משגב לתחתונים, ולהריק ברכות לכל, כעין שלמעלה.

תקח) בשעתא דבעא קב"ה וכו': בשעה שרצה הקב"ה לברוא העולם, שהוא המלכות, עלו כל דברי העולם, דהיינו כל בחינות המלכות, וכל המדרגות, העליונות והתחתונות, כולם במחשבה, שהיא אר"א עלאין, דהיינו שעלו למין לאר"א. למה נקראת מחשבה, אלא זו היא נקודה אחת סתומה, העומדת במחשבה, כלומר, שאין לה גילוי, כמו שאין גילוי למחשבה שאדם חושב, כי נקודה אחת, שהיא אר"א עלאין, לא נודע לאיזה מקום היא מתפשטת, ומה יהיה ממנה, ולאיזה מקום תכוון דרכה. כי אר"א הס סתומים, משום שהי' אינה יוצאת מאור שלהם לעולם, ונמצאים תמיד בחסדים מכוסים מחכמה, וע"כ

דא, אלא קיימא בשמא לאתגלייא. ואתעביד חד קול כ בלחש, ומאי איהו. ג דא
 את ה'. ה דהוא נ מנו לאפקא כל אינון מלין סתימין ס דהו גו מחשבה.
 תקיא) הכא איהו בהיפוכא ע מגוונא דלתתא. פ לתתא, ז מאן דבטש
 בההיא נקודה דלתתא, כד איהי סתימא, ואתי * ק לגבה ההוא מלך גדול,
 דאיהו ברזא ש דאת ו' דנפיק מההוא ה' עילאה. ההוא ו' ת דנחית א מגויה,
 בטש ב בהאי נקודה, ואפיק ג מגויה כל מה ד דלקיט מלעילא, ה ואתפשטת
 ואתפתחת לכל סטרין, ואתעביד את ה'.
 תקיב) לעילא, מאן דבטש באת ה' עילאה, איהי נקודה חדא עילאה
 סתימא, כיון דבטש בה, אפיק לבר, ואתגליין כל אינון מלין סתימין דהו תמן,
 ונפקי לבר, ו הא אתיידע ההוא מחשבה דהוה סתימין ולא ידיע.
 תקיג) כגוונא דא, כד בטש ו' בנקודה דא לתתא, כדן ז אפיק מגויה, כל
 אינון חיילין ומשריין ואוכלוסין ח ונהורין ונחלין עמיקין ט דלעילא.
 תקיד) וכדין אמרי לה, ט ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים. טול

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

כ ג"א מוסיף קול בלחש (קראקא). ל ג"א ל"ג דא
 (דפוסים ראשונים). מ ג"א דא הוא (דפוסים ראשונים).

ט (שה"ש א) לעיל תפו.

נ ג"א מינו (דפוסים ראשונים) ונ"א מגו (מונקאטש). ס ג"א דהא (דפוסים ראשונים). ע ג"א כגוונא (קראקא).
 פ ג"א ל"ג לתתא (קראקא). צ ג"א ל"ג מאן (מונקאטש). ק ג"א לגבי (דפוסים ראשונים). ר ג"א איהו
 (דפוסים ראשונים). ש ג"א דאהון (קראקא). ת ג"א דנפיק (דפוסים ראשונים). א ג"א מגויה (דפוסים ראשונים).
 ב ג"א בההיא (קראקא). ג ג"א בגויה (וינציא). ד ג"א דנפיק (קראקא). ה ג"א ואתפשטת (דפוסים ראשונים).
 ו ג"א האי (קראקא). ז ה"ג דפוס קראקא ג"א אפיק בגויה (וינציא) ג"א נגדין לגויה (מונקאטש בשם ס"א)
 ח ה"ג דפוס ירושלם ג"א נהורין (כל הדפוסים). ט ג"א דלעיל (קראקא).

אות ה'

הסולם

מאמר

אחת עליונה סתומה, שהיא או"א עלאין
 כנ"ל, כיון שמזדווגת עמה, היא מוציאה לחוץ.
 ומתגלים כל הדברים הסתומים האלו שהיו
 שם, ויוצאים לחוץ, ואז נודעת המחשבה
 שהיתה סתומה ובלתי נודעת. הרי שהנקודה
 הסתומה שאין לה התפשטות היא המשפעת,
 והה' היא המקבלת. שהוא להיפך ממה שהוא
 בז"א ומלכות. שהו' שיש לה התפשטות היא
 המשפעת, והנקודה הסתומה היא המקבלת.
 תקיג) כגוונא דא כד וכו': כעין זה
 כשהו', שהיא ז"א, מזדווגת עם הנקודה הזו
 שלמטה, שהיא מלכות, אז היא מוציאה מתוכה
 כל אלו הצבאות והמחנות והגדודים והאורות
 והנחלים העמוקים שלמעלה שבז"א. דהיינו
 כמו ה' ראשונה המגלה כל מה שיש בי'
 שהיא או"א עלאין.

הזה, אלא למטה במלכות, ומי היא ההתפשטות
 הזו. היא האות ה' ראשונה דהויה, שהיא
 ישו"ת, שהיא כלי, להוציא כל אלו הדברים
 הסתומים שהיו במחשבה. מנו, הוא מלשון
 מן או מנא, שפירושו כלי (ויקרא י"ג י"ט).

תקיא) הכא איהו בהיפוכא וכו': כאן
 הוא בהיפך מן האפן שלמטה. למטה, בז"א
 ומלכות, מי שמזדווג באותה נקודה שלמטה,
 שהיא המלכות, כשהיא סתומה, היינו, ובא
 אליה מלך גדול ההוא, שהוא בסוד אות ו',
 שהוא ז"א, היוצא מהח' העליונה ההיא, שהיא
 בינה, ואותה הו' היורדת מתוכה, מזדווגת
 באותה הנקודה, שהיא מלכות, והיא מוציאה
 מתוכה כל מה שלקטה מלמעלה, ומתפשטת
 ומתפתחת לכל הצדדים, ונעשית אות ח'
 אחרונה משם הויה. ונמצא שהו', שיש לה
 התפשטות, היא המשפעת. והנקודה, שאין לה
 התפשטות, היא המקבלת.

תקיד) וכדין אמרי לה וכו': האז
 אומרים לה, ורעי את גדיותיך על משכנות
 הרועים, דהיינו, קחי אורות ומזונות, וחלקי
 לכל אלו הצבאות, ותני להם, על משכנות
 הרועים, אלו הם רועים שהם מנהיגי העולם,
 לתת

תקיב) לעילא מאן דבטש וכו': למעלה,
 באו"א וישו"ת, שה"ס י"ה דהויה, מי שמזדווג
 עם האות ה' העליונה דהויה, היא נקודה

נהורין ומזונין, ופלגי לכל אינון חיילין .. והבי לון. על משכנות הרועים, אינון רועים כ דהן מנהגי עלמא, למיהב לון שולטנו ותוקפא, כל חד וחד כדקא חזי ליה. וכל דא, באתפשטו כ דההיא נקודא דהות סתימא מן קדמת דנא. תקטו) חדי רבי שמעון, ואמר, בקדמיתא עד לא מ אתאמר ולא אתגלי מלין אלין דשיר השירים, בכינא ועציבנא. והשתא דמלין אלין אתגליין, חדינא, ואמינא, דזכאה חולקי דהוינא בדא. ותו, דמלין עילאין דלעילא, אתגליין הכא על ידא דמר.

מאמר לסוסתי ברכבי פרעה

תקטו) (1) לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי, רבי שמעון פתח ואמר, (2) ויקח שש מאות רכב בחור וכו', ת"ח, חכמתא דמצרים, דכל מה דעבדו, לגבי רזא דחכמתא דלעילא (3) עבדו. ופרעה חכים הוה יתיר, דהא לא מוקמי מלכא במצרים אי לא יהא חכים מכלהו.

תקיו) ועל דא כתיב ויקח, איהו נטיל כולא בחכמה, נטיל עיטא דחכמתא לגביה. אמר, עמא דא שש מאות אלף אינון, עאל לאידרוי, והפך בכל זיני חרשין דיליה, ועבד (4) סגימין (5) פסיסין, (6) וחרש חרשין, ונטיל שית מאה רכב ברירן. בחור: ברירן בחרשין, טעונין בכל זיני קסמין וחרשין כרזא דלעילא. דההוא ממנא דאתמנא עלייהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(1) (שה"ש א) ויגש קלג בשלח סג ת"ז בהקדמה (2) (שמות יד) בשלח סא פנתס רצח. (3) (שמות יד) בשלח סא פנתס רצח. (4) (שמות יד) בשלח סא פנתס רצח. (5) (שמות יד) בשלח סא פנתס רצח. (6) (שמות יד) בשלח סא פנתס רצח.

לסוסתי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

מה שעשו, עשו על פי החכמה העליונה. ופרעה היה חכם יותר מכולם, כי אין מעמידים מלך במצרים, אם לא יהיה חכם מכולם. תקיו) ועל דא כתיב וכו': וע"כ כתוב, ויקח. שרומז, שלקח הכל בחכמה, לקח לו עצת חכמה. אמר, העם הזה הם שש מאות אלף איש. נכנס לחדריו, והפך בכל מיני הכיטוף שלו, ועשה הרבה פתויים, וכישף כשפים, ולקח שש מאות רכב ברורים. בחור, היינו שהם הברורים שבכשפים, ועמוסים בכל מיני קסמים וכשפים בסוד שלמעלה, של אותו ממונה שנתמנה עליהם, דהיינו השר שלהם. סגימין, פירושו הרבה, מלשון סוגני, שעל ורוב ת"י וסוגני (בראשית כ"ז כ"ח). פסיסין, הוא מלשון שטר פסיס, שפירושו שטר פתוי (כתובות עט).

לתת להם שליטה ותוקף, כל אחד ואחד כראוי לו. וכל זה נעשה, בהתפשטות אותה הנקודה, שהיא י', שהיתה סתומה מקודם לכן, ועתה נעשית ה'. תקטו) חדי ר"ש ואמר וכו': שמח ר' שמעון ואמר, בתחילה מטרם שנאמרו ונתגלו דברים אלו של שיר השירים בכיתי והייתי עצוב, ועתה שנתגלו דברים אלו, אני שמח ואומר, אשרי חלקי שהייתי בזה. דהיינו שזכיתי למדרגות אלו. ועוד, שדברים עליונים שלמעלה נתגלו כאן על ידי אדוני.

מאמר לסוסתי ברכבי פרעה

תקטו) לסוסתי ברכבי פרעה וכו': לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי, רבי שמעון פתח ואמר, ויקח שש מאות רכב בחור וגו'. בוא וראה, חכמת מצרים היתה, שכל

תקיח) והוה נטיל טעין בקסמין וחרשין, שש מאות רכב בחור, דהוּ ברירן לקבליהו דישראל. וכל רכב מצרים, כל חד וחד טעין בחרשוי ק וקוסמוי. לא הוּ חכימין במצרים, דלא טעין טעונין דקסמין וחרשין.
 תקיט) ושלישים על כלו, מאי ושלישים. אלא ר זינין דחרשין ליה גליפן בתלת תלת. ושמהן דמסאבו הוּ באתוון דתלת תלת. כלהו גליפי בקסירין מזינין, כגוונא דלעילא, למהוי ליה ט זיונין קסירין לגבייהו דישראל.
 תקכ) על כלה כתיב, דהא עיטא נטל על ה כלה, ובגין לשיצאה לון לישראל. וכלהו הוּ זיני משריין על כלה, דהות נטלא קמייהו דישראל.
 תקכא) מיד ט ויחזק ה' את לב פרעה וירדוף אחרי בני ישראל ובני ישראל יוצאים ביד רמה. א מיד רמה לא כתיב, אלא ביד רמה. איהי יד דכתיב ביה, ט וירא ישראל את היד הגדולה, ההיא יד הגדולה איהי יד רמה.
 תקכב) בההיא שעתא, חקיק קב"ה בהאי יד, כל דיוקנין, וכל חיילין ותוקפין דמצראי, כגוונא דאינון חרשין וקסמין דעבדו, בשעתא דהוּ אתיין בחרשא דא. ההיא יד, הוה חקיק ב ביה לקבליה דההוא ג חרשאי, ד ואתברת קמיה דההוא דיוקנא דהוה חקיק ה בההוא יד. הה"ד, ז ימינך יי נאדרי בכח ימינך יי תרעץ אויב. * ובגין האי דמיתך, דיוקנין וציוורין חקיקנא בך, כגוונא דסוּוּתא דפרעה. עד הכא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ט (שמות יד) שמות שכג נשא צו ת"ז בהקדמה ט. ק ג"א וקולבוי (דפוסים ראשונים). ר ג"א זינייהו ת"ה כ. תסיט קא. פ (שם) ב"ב רצג ת"ז תכא סג. דחרשין ושמהן דמסאבו הוּ ליה גליפן בתלת תלת (קראקא). ש ג"א זיונין (קראקא). ת ג"א כלהו ז (שם טו) לך רלב. ג (שם טו) לך רלב. א ג"א ל"ג מיד רמה לא כתיב (מונקאטש) ג"א מאי ביד רמה (וויניציא). ב ג"א ל"ג ביה (קראקא). ג ג"א חרשא (קראקא). ד ג"א ואתברת (קראקא). ה ג"א בה ההוא (קראקא).

לסוּתִי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

השלישים, היו מיני קשרים על הכלה, דהיינו השכינה, שהיתה נוסעת טעין וקסמין, שש מאות רכב בחור, שהיו נבחרים כנגד ישראל. וכל רכב מצרים, כל אחד ואחד טעין וקסמין, לא היו חכמים במצרים שלא היו טעונים משאות של קסמים וכשפים.
 תקיט) ושלישים על כלו: מהו ושלישים. אלא מיני כשפים היו לו חקוקיב בג' ג'. ושמות הטומאה היו בג' ג' אותיות כולן חקוקים בקשרים מזוינים שכל ג' אותיות הן קשר, כעין הקשרים של מעלה. שיהיו לו קשרי כלי זיין כנגד ישראל.
 תקכ) על כלה כתיב וכו': ושלישים על כלו. הכתיב הוא על כלה, כיון שחטר בו ו, שרומז, שלקח עצה על הכלה, שהיא השכינה, כדי לכלות את ישראל, וכולם, כל ימינך

השלישים, היו מיני קשרים על הכלה, דהיינו השכינה, שהיתה נוסעת טעין וקסמין, שש מאות רכב בחור, שהיו נבחרים כנגד ישראל. וכל רכב מצרים, כל אחד ואחד טעין וקסמין, לא היו חכמים במצרים שלא היו טעונים משאות של קסמים וכשפים.
 תקיט) ושלישים על כלו: מהו ושלישים. אלא מיני כשפים היו לו חקוקיב בג' ג'. ושמות הטומאה היו בג' ג' אותיות כולן חקוקים בקשרים מזוינים שכל ג' אותיות הן קשר, כעין הקשרים של מעלה. שיהיו לו קשרי כלי זיין כנגד ישראל.
 תקכ) על כלה כתיב וכו': ושלישים על כלו. הכתיב הוא על כלה, כיון שחטר בו ו, שרומז, שלקח עצה על הכלה, שהיא השכינה, כדי לכלות את ישראל, וכולם, כל ימינך

תקכג) אבל בקישורא דמלין, לא אתקשרו. דאי הכי, מאי האי לגבי קרא
דלעילא, וברזא דרחימו וחזוה דתשבחתא דא. מאי בעאן הכא רתיכין דפרעה.
ו מאי קא אתיב לגבה.

תקכד) אלא ודאי כולא בקישורא דרזא חדא איהו. לסוסתי ברכבי פרעה.
אהדרנא למלה קדמאה. דכד קב"ה מני לה על כל אינון אוכלסין ומשיריין
דלתתא למהוי רישא דלהון. מההוא זמנא איהי משבחת תדיר, ולא שכיכת,
וכל אוכלוסין דילה משבחן תדיר, ולא שכיכו ז לעלמין.

תקכה) ותושבחתא דרחימו דא, הוי שירותא, כד נפקת ממצרים, וכל
אוכלוסין דלעילא ותתא הוו קמה, וכדין שריאת רחימו דתושבחתא לגבי עילא.
וסוסוון דפרעה ורתיכווי הוו נטלן אבתריהו דישראל, איהי שריאת בתושבחתא
דרחימו לגבי עילא.

תקכו) וקב"ה לא בעי בתושבחתא בההוא זמנא, כמא דתנינן דכתיב
ו לא קרב זה אל זה כל הלילה. ואיהו ח אשתיק ט לה מגו תושבחתא דרחימו
דשריאת.

תקכז) פוק חזי, כלה דקיימא ברחימו כ למחמי לבעלה, כד חמאת ליה,
אתערת רחימו לגביה, ושריאת לשבחא לגביה. ג ואי איהו לא בעי בתושבחתא,
משתקה בשתיקו מאתערוהא דרחימו דשריאת. איך ז שכיך לבה ורעותה.

מסורת הזמר

חלופי גרסאות

ו ג"א ומאי הוה חשיב לגבה (קראקא). ז ג"א ל"ג
לעלמין (קראקא). ח ג"א אשתיקת (דפוסים ראשונים). ט ה"ג דפוס כונקאטש ג"א ל"ג לה (כל הדפוסים).
י ג"א פיקו חמו (קראקא). כ ג"א למהוי (קראקא). ל ג"א ל"ג ואי (קראקא). מ ג"א ושחקא (חינצ'יא) ג"א
שתקא (קראקא). נ ג"א שביק (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

לסוסתי ברכבי פרעה

תקכה) ותושבחתא דרחימו דא וכו':
ושיר האהבה הזו, התחיל כשיצאה השכינה
ממצרים, וכל המחנות שלמעלה ושלמטה היו
לפניה, אז התחילה אהבת השיר כלפי מעלה.
וסוסי פרעה ומדכבותיו היו נוסעים אחר
ישראל, והשכינה התחילה בשיד האהבה
למעלה, לז"א.

תקכו) וקב"ה לא בעי וכו': והקב"ה
לא דצה באותו זמן בשירה, כמו שלמדנו,
שכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה (כח"ש)
בוהר תרומה אות תתט"ז). והוא השתיק, את
המלכות, משיד האהבה שהתחילה.

תקכז) פוק חזי כלה וכו': צא וראה,
כלה שהיא באהבה לראות את בעלה, כשרואה
אותו, מתעוררת בה האהבה, ומתחילה לשבח.
ואם בעלה אינו רוצה השבח, ומשתיקה לשתוק
מהתעוררות שלה האהבה שהתחילה, איך ישקוט
לבה ורצונה.

ימינך ה' תרעץ אויב. ומשום זה כתוב לסוסתי
ברכבי פרעה דמיתך רעיתי, דמיתך הוא
לשון דמיון וציור, כי דמויות וצורות חקקתי
בך כעין סוסי פרעה. (עד כאן הוא הביאור)
תקכג) אבל בקשורא דמלין וכו': אבל
בקשר הדברים שבפסוקים לא נקשר הביאור
הזה, כי אם כן, מה זה שייך למקרא שלמעלה,
ומה זה שייך בסוד האהבה והשמחה של השיר
הזה. ומה רוצות כאן מדכבות פרעה. ומה
השיב לה.

תקכד) אלא ודאי כולא וכו': אלא
ודאי הכל הוא בסוד קשר אחד. לסוסתי ברכבי
פרעה. נחזור לענין הראשון. כשהקב"ה נתן
אותה, את המלכות, להיות ראש על כל
הגדודים והמחנות שלמטה (כנ"ל אות תצ"א),
מאותו זמן, היא משבחת תמיד ואינה שקטה,
וכל המחנות שלה משבחים תמיד, ואינם
שוקטים לעולם.

תקכה) כיון דטבעי כל אינון סוסוון ורתיכין דפרעה בימא, וחמו ישראל כל אינון גבוראן וניסין דעבד לון קביה, שבחו ישראל בארעא תושבחתא בגינה, וקביל לון קביה, דכתיב, ה) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי. לבתר כד אהדר בירא, שבחו ישראל תושבחתא בגינה. דכתיב, אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אתא יהושע ושבח תושבחתא בגינה. אתו דבורה וברק ושבחו תושבחתא בגינה.

תקכט) כיון דבנה שלמה בי מקדשא, ועלמין הוה כלהו בשיקולא חדא, כדין איהי ו אתערת רחימו ותושבחתא עילאה, ואמרת מילין ו עילאין אילין דתושבחתא ורחימו לגביה.

תקל) כדין איהו, מגו רחימו ותיאובתא ו דכלה, בעא ו לאדכורי לה ההוא שתיקו, דעבד לה למשתק, ולא בעא בתושבחתא, פתח ואמר, ו לסוסתי ברכבי פרעה, כד אינון סוסוון ורתיכין דפרעה הוה אתיין ורדפין אבתריהון דישראל, דמיתין רעיתי, ו אשתיקית לך באשתוקא. דמיתין: כמא דאתמר, וידום אהרן. ו שמש בגבעון דום.

תקלא) ועם כל דא, הכי אצטריך, דהא בההוא זמנא עד כעו, בנין ואכלוסין דארעא, וכל תיקונין דילך, לא הוה שלמין כדקא יאות, ואת לא הוית מתעטרא בהו כדקא יאות בתיקוניך.

תקלב) אבל השתא נאו לחייך בתורים, כמא יאין כל תיקונין דילך, וכמה שפירין אינון בתורים, דכבר קבילו אורייתא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואתעטרת בהו. מה דלא הוית מקדמת דנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזר

ו) (שמות טו) לעיל קית. ו) (שה"ש א) לעיל תקטו. ו ג"א אתעטרת (קראקא). ו ג"א ליג מן עלאין עד לגביה (מונקאטש) ג"א עלאין והשבחן ברחימו לגביה וליג אליו דתושבחתא ורחימו (דפוסים ראשונים). ו ג"א דכלא (קראקא). ו ג"א לדכורי (קראקא). ו ג"א אשתיקית לך כמשתוקא (קראקא). ו ג"א דמו להרוג וליג שמש בגבעון דום (קראקא). ו ג"א שפירה (קראקא).

לסוסתי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

תקל) כדין איהו מגו וכו': אז הוא, ז"א, מדוב אהבה והשתוקקות הכלה, רצה להזכיר לה אותה השתיקה, שעשה לה לשתוק בקריעת ים סוף, שלא היה רוצה אז בשירתה, לפיכך פתח ואמר, לסוסתי ברכבי פרעה, דהיינו, כשהסוסים והמדרכות של פרעה היו באים ורודפים אחרי ישראל, דמיתין רעיתי, השתקתי אותך בשתיקה, דמיתין, פירושו, כמו שנאמר, וידום אהרן. שמש בגבעון דום. תקלא) ועם כל דא וכו': ועם כל זה, כך היה צריך להיות, כי באותו זמן עד עתה, הבנים, והמחנות שבארץ, וכל התקונים שלך, לא היו שלמים כראוי. ואת לא היית מתעטרת בתקונים כראוי.

תקלב) אבל השתא נאו וכו': אבל עתה, נאו לחייך בתורים. כמה נאים כל התקונים

תקכה) כיון דטבעי כל וכו': כיון שטבעו כל סוס ורכב פרעה בים, וראו ישראל כל הגבורות והנסים, שעשה להם הקביה, שרו ישראל בארץ שירה בשביל המלכות, וקבל אותם הקביה, שכתוב, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה. אח"כ כשחזרה הבאר, שרו ישראל שירה בשבילה, שכתוב, אז ישיר ישראל את השירה הזאת. בא יהושע ושר שירה בשבילה. באו דבורה וברק ושרו שירה בשבילה.

תקכט) כיון דבנה שלמה וכו': כיון שבנה שלמה את בית המקדש, והעולמות, שהם ז"א ומלכות, היו כולם במשקל אחד, דהיינו שהיו בווג פנים בפנים, אז היא המלכות, עוררה אהבה ושירה עליונה, ואמרה אליו דברים עליונים אלו של שירה ואהבה.

תקלג) ובגין כך דמיתוך רעיתי, ולא בעינא בתושבחתך, ואתערו דרחימו דילך, בגין דאת ערום ועריה, ולא הוית מתתקנא ה בתיקונין. והשתא כמא יאיין א תיקונין דילך, ורעותא ב דילי בך, ובמילי תושבחתך. צוארך, הא אית לך בי מקדשא בארעא, ג בגוונא דכלהו ציורין עילאין וכמה צדיקים וחסידיים ד עאלין בגויה.

תקלד) והשתא דאת מתעטרא * בתיקוניך, ובשלימו דלהון, הא כל מקורין עילאין, וכל דרגין ושייפין הא אינון לגבך, לקבלא לך, ולא תקנא לך בתיקונין עילאין.

תקלה) ועל דא ה תורי זהב נעשה לך, נעשה ודאי, אעשה לא כתיב, אלא נעשה, מרישא דנקודה עילאה, עד יסודא תתאה, נתקן לך, ה ונעביד לך מסטרא דזהב, דתמן אתערו דרחימו. עם נקודות הכסף, מסטרא דימינא.

תקלו) לאחזאה, דהא אתערו דלעילא, לא אתער ולא אתתקן לגבה, אלא כד אתתקנא איהו בקדמיתא בתיקוני דהאי עלמא. כיון דתיקונין דהאי עלמא אתתקנו בה כדקא יאות, כדן תיקוני דלעילא מתתקני בה, ויהבי לה תורי זהב עם נקודות הכסף. תורי, כמד"א ה תור אסתר בת אביחיל.

מסורת הזהר

הלופי גרסאות

ת (שה"ש א) הקסה"ז ו נשא שמא ז"ח עב ט"ד
 ב נ"א ל"ג דילי (קראקא). ג נ"א כגונא (קראקא). ד נ"א
 עילאין (דפוסים ראשונים). ה נ"א ונקביל (קראקא).

מאמר

הסולם

לסוסי ברכבי פרעה

עלאה, עד היסוד התחתון דז"א. כולנו נתקן אותך, ונעשה אותך מצד הזהב. שה"ס הארת החכמה המכונה זהב, ששם התעוררות אהבת דודים, שהיא מצד שמאל, עם נקודות הכסף, שהן חסד, מצד ימין. פירוש. וע"כ נאמר נעשה לשון רבים כי ז"א הוא בחינת חסדים מכוסים מחכמה, ומצדו רק השפעת החסדים שה"ס נקודות הכסף. וכדי להשפיע הארת חכמה, שה"ס תורי זהב, הוא צריך לחבר עמו את ישו"ת המקבלים מחכמה עלאה, שהם משפיעים החכמה למלכות.

תקלו) לאחזאה דהא אתערו וכר: להראות, שהתעוררות שלמעלה, אינה מתעוררת ואינה מתתקנת אל המלכות, אלא כשהיא מתתקנת בתחילה בתקוני העולם הזה, דהיינו אותם התקונים שמזמן קריעת ים סוף עד בית המקדש שעשה שלמה, כיון שהתקונים של העולם הזה, נתתקנו בה כראוי, אז מתתקנים בה התקונים העליונים, ונותנים לה תורי זהב עם נקודות הכסף. תורי, פירושו זמן זוג, כמ"א תור אסתר בת אביחיל. זהב, פירושו השפעת החכמה, כנ"ל.

התקונים שלך, וכמה יפים הם בתורים, דהיינו ב' התורות, כי כבר קבלו התורה, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. ונתעטרת בהם. מה שלא היה מקודם לכן.

תקלג) ובגין כך דמיתוך וכו': ומשום זה, דמיתוך רעיתי, ולא רציתי בשירתך, והתעוררות האהבה שלך, משום שאת ערום ועריה, ולא היית מתתקנת בתקונים. ועתה כמה יפים התקונים שלך, ורצוני הוא בך ובדברי שירתך. והיינו צוארך בחרוזים, שיש לך בית המקדש בארץ, המכונה צואר, באפן, שכל הציורים העליונים בתוכו, וכמה צדיקים וחסידיים באים בתוכו.

תקלד) והשתא דאת מתעטרא וכר: ועתה שאת מתעטרת בתקונך, ובשלמות שבהם, הנה כל המקורות העליונים וכל המדרגות והאברים הנה הם אליך, לקבל אותך, ולהתקין אותך בתקונים עליונים.

תקלה) ועל דא תורי וכר: ועל כן תורי זהב נעשה לך, נעשה ודאי, כי אעשה לא כתוב, אלא נעשה, שהוא לשון רבים, שפירושו, שמראש נקודה עלאה, שהיא חכמה

תקלו) וע"ד, כד : רדפין סוסון : דרכבי פרעה, דמיתך, דלא תשבח ולא תתער רחימו לגבאי. ה בגין דתיקונין דילך לתתא לא הוויין. והשתא יאות הוא, דהא נאוו לחייך בתורים וגו', ודאי תורי זהב נעשה לך וגו', ונתתקן לך כדקא יאות. וכל חד וחד כפום אורחוי, ומלין הכי . מתקשרן.

תקלח) ב) לסוסתי ברכבי פרעה וגו', כתיב א) וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו'. בשעתא דאפיק לון קב"ה לישראל ממצרים, לא הוו בעאן למיזל במדברא באורח נגיבו. דהוו רגילין במצרים, דהויא כגנתא כ דעדן, כד"א, כגן ה' כארץ מצרים. דהוו אזלין באתר נגיבו באורחא, בחורבא בלא ישובא.

תקלט) מה עבד קב"ה. שדר קדמייהו שכינתא, ג דהות אזלת בכל גוויין דזהרא, בכל גוויין דתיאובתא, והוו ה רהיטי אבתרה למחמי בתיאובתא. ובג"כ הוו רהיטין אבתרה, ואזלי, ולא הוו מתעכבי. וקב"ה עביד לון הכי, כי היכי דלא יתעכב : קדושא דשמא על ימא, דאיהו הוה בעי לאתיקרא בגו כל עממין דארעא.

תקמ) כגוונא דאלין אזלין בבהילו, אוף הכי עבד פרעה ברתיכוי וסוסון דיליה, בגין למרדף בבהילו, דלא יתעכבון רתיכוי באורחא. מה עבד. נטל סוסון נוקבי וסוסון דכורי, ה ושוי נוקבי לקמייהו ודכורי מאחורא, דכורי הוו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (שה"ש א) לעיל תקטו תקל תקע. ג) (שמות יג) ו נח שפ וישלח רכב בשלח כו מג קנו פקודי ת שוב שלח קעג בלק ככו וילך א האוינו רלט ר"ז ת"ע קלא. ז"ח יתרו פה. אוליין (קראקא). ח ג"א רהיטין אבתרי (קראקא). נ ג"א יקירו [ג"א יקרון דפוסים דאשונים] דשמה בעלמא דאיהו (כל הדפוסים בשם ס"א). ס ג"א אסוי (קראקא).

לסוסתי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

עדן, כש"א, כגן ה' כארץ מצרים, ועתה הם הולכים במקום יבש בדרך, במקום חרבן בלי ישוב.

תקלט) מה עבד קב"ה וכו' : מה עשה הקב"ה. שלח לפניהם את השכינה, שהיתה הולכת בכל מיני זהר, בכל לפני השתוקקות, והיו ישראל רצים אחריה בתשוקה לראותה. ומשום זה היו רצים אחריה במדבר, והלכו ולא התעכבו. והקב"ה עשה להם כך, כדי שלא יתעכב קידוש השם על הים, שהוא היה רוצה להתכבד על כל עמי הארץ.

תקמ) כגוונא דאלין אזלין וכו' : כמו שאלו הלכו בחפזון, שרצו אחר השכינה, אף פרעה עשה כך במרכבותיו ובסוסים שלו, כדי לרדפם בחפזון ולא יתעכבו מרכבותיו בדרך. מה עשה לקח סוסות נקבות וסוסים זכרים.

ושם

תקלו) וע"ד כד רדפין וכו' : וע"כ כשרדפו הסוסים של רכבי פרעה, דמיתך, שלא תשיר, ולא תעורר אלי אהבה, משום שהתקונים שלך שלמטה עוד לא היו, ועתה יפה הוא, כי נאוו לחייך בתורים וגו', ודאי, תורי זהב נעשה לך וגו', ונתקן אותך כראוי. וכל אחד ואחד לפי דרכו. דהיינו תורי זהב לפי דרכו ונקודות הכסף לפי דרכו, שהארת החכמה תאיר ממטה למעלה, והחסדים ממעלה למטה, כנודע. וכך מתקשרים הדברים. דהיינו הכתוב לסוסתי ברכבי פרעה, עם יתר הכתובים. תקלח) לסוסתי ברכבי פרעה וגו' : כתוב, וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו'. כי בשעה שהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים, לא היו רוצים ללכת במדבר בדרך יבשה בלי מים. שהיו רגילים במצרים, שהיא היתה כגן

רהטי בתר נוקבי, ונוקבי הוה רהטי מקמי דכורי, ואלין ואלין הוה רהטי בבהילו. ודא עבד פרעה בחכמתא, למרדף בבהילו אבתרייהו דישראל.

תקמא) כיון דאדביק לון, ובעא לאגחא קרבא בישראל, נטל נוקבי ותגר לון לאחורא, ודכורי לקמייהו, בגין ו ליאשא רתיכוי. כך בקדמיתא כתיב, ויה' הולך לפניו יומם, ולבתר כתיב, ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע, בגין ו דיתייאשון ישראל, ויהוה נטירין. וכל אינון גירין, ובלסטראין, ואבנין, וקולפין, דהוּו ו רמאן לגבייהו דישראל, לא מטו לון. והיינו דכתיב, התיצבו ו ראו, ובגין כך דמיתך, בהווא גוונא ממש.

תקמב) כיון דאינון אוכלוסין ו אתעברו, וחמו ה כל אינון נסין וגבורן דעבד קב"ה על ימא, כדין נאו לחייך בתורים, אתתקנו ישראל ברזא דמהימנותא, דכתיב ו ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וכדין אתתקנו כולא, עילא ותתא כדקא יאות.

תקמג) ו נאו לחייך בתורים, ת"ה, כל גוונין דלגו, וכל מחשבין ורעותין דעלמא דאינון גו לבא, כולהו אתחזון באנפין. ובאנפין אשתמודעא

חלופי גרסאות

מסורת הזמר

ד) (שמות) שם. ה) (שם יד) נח מב ז"ח עה ט"ב. ו ג"א ל"ג ואלין (קראקא). פ ג"א לישראל (קראקא). ו) (שם) ב"ב רצג ת"ז תכ"א ס: לעיל תקמא. צ ג"א דיתישרון (קראקא). ק ג"א שראן (דפוסים ראשונים). ר ג"א מוסיף וראו את ישועת ה' התיצבו (ז) (שיר א) לעיל חוקת קלא. ודאי (דפוסים ראשונים). ט גוסח אחר אתעבירו (קראקא). ת גוסח אחר מוסיף כל עלמין (קראקא).

לסוסתי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

שהיו זורקים על ישראל, לא יגיעו אליהם. כי השכינה שמאחריהם דחתה אותם. והיינו שכתוב, התיצבו וראו, שלא יחפזו. ומשום זה דמיתך, דהיינו שהחזירה מפניס לאחורי ישראל, באותו אפן ממש. שעשה פרעה. כנ"ל. תקמב) כיון דאינון אוכלוסין וכו': כיון שהמחנות האלו, דהיינו ישראל, עברו את היס, וראו כל הנסים והגבורות שעשה הקב"ה על היס, אז, נאו לחייך בתורים, ב' תורות, כי ישראל נתתקנו בסוד האמונה, שכתוב, ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וישראל קבלו את התורה על הר סיני, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. ואז נתתקן הכל למעלה ולמטה כראוי.

תקמג) נאו לחייך בתורים: בוא וראה, כל האפנים שיש בפנימיות האדם, וכל המחשבות והרצונות שבעולם שהם בלב, כולם נראים בפנים. ובפנים ניכר האדם, מי הוא.

אם

ושם הנקבות לפניו, והזכרים מאחורי הנקבות. והזכרים היו רצים אחר הנקבות, והנקבות היו רצות מפני הזכרים. ואלו ואלו היו רצים בחפזון. וזה עשה פרעה בחכמה לרדוף בחפזון אחר בני ישראל.

תקמא) כיון דאדביק לון וכו': כיון שהשיג אותם, ורצה לעשות מלחמה עם ישראל, לקח הנקבות ואסר אותן לאחור, והזכרים לפניו, כדי ליאש מרכבותיו, שלא ירדפו אלו אחר אלו. כך בתחילה כתוב, וה' הולך לפניו יומם, דהיינו כדי שירדפו אחר השכינה, וילכו בחפזון (כנ"ל אות תקל"ט). ואח"כ, אחר שהמצרים השיגו אותם, כתוב, ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע, כדי שיתיאשו ישראל מלרדוף אחר השכינה, ולא יחפזו. וכן כדי שיהיו נשמרים, שכל אלו החצים, ואבני הקלע, והאבנים, והקולפין שהיא מין כלי מלחמה, (דפ"י דף ע"ב ט"א)

בר נש מאן איהו. אי עובדוי לטב, אי עובדוי לביש. כד"א, (ח) הכרת פניהם
 (* ענתה במ. והשתא דתיקונין דכלא כלהו כדקא יאות, בתיקונין דכשראן,
 בתיקונין דעובדין טבין, מיד נאוו לחייך בלא כיסופא כלל.
 תקמד) וכל דא הוי בזמנא דאתבני בי מקדשא, ועלמין כולהון א בחדוא,
 עילא ותתא, ב וכדין אתתקנו אנפין כדקא חזי. אתחברו אנפין באנפין כדקא
 חזי.

תקמה) לחייך, ולא כתיב פניך, בגין דכולא חד, אבל לחיים, אינון מתקנו
 צפצופא ומילולא לאסתכלא בהו. ובגין כך, שירתא דא ג אתתקנא השתא,
 יתיר משאר זמנין דעלמא.

מאמר ד' ס' נפתחות לה' ה'

תקמו) כתיב, (ט) והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא
 ממעיך הוא יירשך. וכי אברהם דהוה אזיל בשלימו לגבי מלכא קדישא, איך
 לא האמין ד במאמר דקב"ה, אמר ה' דלהווי ליה בנין, דכתיב ו' לזרעך אתן את
 הארץ ז הזאת. ולבתר איהו אמר, ח והנה בן ביתי יורש אותי.
 תקמו) ט שפיל לרישיה דקרא, מה כתיב, י ואנכי הולך ערירי. וכתיב
 (ז) הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי. אלא בקדמיתא אברהם · הוה

חלופי גרסאות

מסורת הזתר

(ח) (ישעיה ג) יתרו קי רכז נשא מב. ר"ז בהקדמה א ג"א כחבורא חדא עילאי ותתאי (חיינציא בשם ס"א).
 יג: ט) (כראשית טו) להלן תקסו. י' (שם) לך שכ. ב ג"א ל"ג וכדין אתתקנו אנפין כדקא חזי (קראקא).
 ז"ן עה ס"ג. כ) (שם) תולדות כב. ג ג"א מתתקנת (קראקא) ג"א אתתקנת (חיינציא).
 ד ג"א בכמה זמנין דאמר ליה הקב"ה (חיינציא בשם
 ס"א) ה ג"א דלהון (דפוסים ראשונים). ו ג"א מוסיף וכתיב ויוצא אותו החוצה וכתיב לזרעך (דפוסים
 ראשונים). ז ג"א מוסיף הזאת וכתיב כי את כל הארץ וגו' ולזרעך עד עולם (מונקאטש בשם ס"א). ח ג"א
 ל"ג מן והנה עד ואנכי (מונקאטש בשם ס"א). ט ג"א מוסיף אלא שפיל (קראקא). י ג"א דהוה מהימין
 בקב"ה הוה (דפוסים ראשונים).

לסוסי ברכבי פרעה

הסולם

מאמר

אם מעשיו הם לטובה, אם מעשיו הם לרעה. של שיר השירים, נתתקנה עתה יותר מבשאר
 הזמנים שבעולם. כש"א, הכרת פניהם ענתה במ. ועתה שתקוני
 הכל, כולם הם כראוי, בתקונים ישרים, מאמר ד' ס' נפתחות לה' ה'
 בתקונים של מעשים טובים, מיד נאוו לחייך, תקמו) כתיב, והנה דבר וגו': כתוב,
 דהיינו שניכר הכל בפניו, בלי בושה כלל. והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כי אם
 תקמד) וכל דא הוי וכו': וכל זה היה אשר יצא ממעיך הוא יירשך. שואל, וכי
 בזמן שנבנה בית המקדש, וכל העולמות היו אברהם, שהיה הולך בשלמות לפני המלך
 בשמחה, למעלה ולמטה, אז נתתקנו הפנים הקרוש, איך לא האמין במאמר הקב"ה, שאמר
 כראוי, דהיינו שנתחברו ז"א ומלכות פנים שיהיו לו בנים, שכתוב לזרעך אתן את
 בפנים כראוי. ואז נאמר נאוו לחייך. הארץ הזאת. ואח"כ הוא אמר, והנה בן ביתי
 יודש אותי. ולא האמין בה'.

תקמו) שפיל לרישיה דקרא וכו': יודש אותי. ולא האמין בה'. ומשיב. הבט לראש הכתוב, מה כתוב, ואנכי
 הולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה חולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה
 בן ביתי יודש אותי. אלא בתחילה היה אברהם חולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה
 מאמין בקב"ה. ואח"כ היה מסתכל בככבים חולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה
 ובמזלות חולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה מאמין בקב"ה. ואח"כ היה מסתכל בככבים חולך ערירי, וכתוב, הן לי לא נתת זרע והנה

הימין בקב"ה, והוה מסתכל בכוכבייא כ ובהני מזלייא, והוה חזי דלא יהא ליה בר. בגין דעד כען לא הוה דביק בדביקו דמאריה.

תקמח) כיון דכתיב ויוצא אותו החוצה, אפיק ליה מההוא אורח, וקריב ליה לגביה לפולחניה, למנדע אורחין אחרנין דחכמתא, ואפיק ליה מההוא טיורי דמזלי, ואמר ליה, אברם אינו מוליד, אברהם מוליד. ם ודא ם ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך.

תקמט) מאי טעמא. בגין דלית בכל אתוון את דמתקנא לאולדא, בר את ה'. האי את, ן איהי מתקנא למעבד פירין ואיבין יתיר מכל שאר אתוון. ובגין כך ם איהי פתיחא מכל סטרין.

תקנ) ואי תימא, את דא לא אצטריך ליה לאברהם לאתוספא ליה, דהא לאו דיליה הוא, ה' ן איהי נוקבא בכל אתר, ותינח לשרה ן למהוי את דא רשימא בגווה.

תקנא) אלא תרי ההיין אינון, חד עילאה, וחד תתאה. חד עלמא דדכורא, וחד עלמא תתאה, דאיהו עלמא דנוקבא. כיון דאתוסף ה' באברהם, אור קדמאה דהוה האי ה' מתעטף ביה, נפיק ועבד איבין. ואתרשים אברהם בההוא דרגא ם עילאה דיליה, בחילא דהאי ה' עילאה, דהא לית חילא ותוקפא לההוא

מסודת הוהר

חלופי גרסאות

ז (בראשית יז) לך רצו. כ ג"א ומזלי ול"ג ובהני מזלייא (קראקא) ג"א ובקיני דמזלייא (כל הדפוסים). ל ג"א שיורי (קראקא). ם ג"א ודאי (וינציא) ג"א והאי דלא (קראקא). ן ג"א איהו (מונקאטש). ט ג"א איהו (מונקאטש). ן ג"א איהו (מונקאטש). ן ג"א למיהב ול"ג את דא (קראקא). ם ג"א ל"ג עלאה (קראקא מונקאטש).

מאמר

הסולם

ד' ם' נפתחות לה' ה'

תקנ) ואי תימא את וכו': ואם תאמר, אות זו לא היתה צריכה להתוסף לאברהם, שהרי היא אינה שלו, כי ה' בכל מקום היא נקבה, והיה נכון שאות זו תהיה רשומה לשרה בתוכה. כי היא נקבה, ולא לאברהם. תקנא) אלא תרי ההיין וכו': ומשיב, אלא שתי ההיין הן, בשם הויה, אחת עליונה ואחת תחתונה, אחת עולם הזכר, שהיא בינה, ואחת העולם התחתון, שהוא עולם הנקבה, דהיינו מלכות, כיון שנתוספה ה' באברהם, האור הראשון, שהוא חסד, שה' זו היתה מתעטפת בו, יצא ועשה פירות, ונרשם אברהם במדרגה ההיא העליונה שלו בכח הה' העליונה, שהיא בינה, כי אין כח ותוקף לאור הראשון, חוץ מן הה' העליונה, שהיא בינה, והוא זכר, והיא שורש החסד, ומשום זה לקח האור הראשון עמו את האות ה', ונתיישב במדרגתו, דהיינו בשמו, והאור הראשון עלה לעשות תולדות.

ובמזלות, והיה רואה שלא יהיה לו בן. וע"כ אמר ואנכי הולך עירי וגו'. והוא משום שעד עתה עוד לא היה דבוק בדביקות אדונו. תקמח) כיון דכתיב ויוצא וגו': כיון שכתוב, ויוצא אותו החוצה, דהיינו שהוציאו מאותה הדרך, וקרבהו אליו לעבודתו, לדעת דרכים אחרות של החכמה, והוציאו מאותם נחושי המזלות, ואמר לו, אברם אינו מוליד. אברהם מוליד, וזהו ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך. טיורי, פירושו נחושים. כי על נחש ינחש ת"י טיירא מטייר (בראשית מ"ד ט"ו).

תקמט) מאי טעמא בגין וכו': מהו הטעם שאברהם מוליד. הוא משום שאין בכל האותיות, אות מתוקנת להוליד חוץ מהאות ה'. אות זו היא מתוקנת לעשות פירות ואיבים יותר מכל שאר האותיות, ומשום זה היא פתוחה מכל הצדדים.

אור קדמאה, בר ה'. ובגין כך נטיל ההוא אור קדמאה, את ה' עמיה, ואתי שב
בדרגיה, דהא סליק למהוי עביד תולדין.

תקנב) תרין אתוון רשימין הכא, דאינון סליקו לעלמא עילאה, ואינון ה'ם.
את מ' מעלמא עילאה ק איהי. מאי בינייהו בין את מ' ובין את ה', דהא תרוייהו
מעלמא עילאה אינון.

תקנג) אלא כד סתים כולא גו מחשבה עילאה, ואיהי נקודה ד לא
אתפשטא, ואסתים לגו. כל אינון שבילין עילאין, ואתוון סתימין, ו אסתים
כולא באת מ'. והו כל אינון שבילין ואתוון עילאין סתימין כלילן באת דא.
כיון דסליק ברעו לאתגלאה, ולאפקא תולדין, האי את מ' ת אתפתח, ואתעביד
את ה'.

תקנד) לא אשתנו דא מדא, אלא דאתפתח לאפקא תולדין ולאתגלייא
בלחישו. דהא את דא לא א אתגלייא ולא אדכר. ב ואע"ג דאיהי בלחישו,
ג הוא ד בפום גלי. ובגין כך, בשעתא דאתגלי ואתפתח, כדין זמין לאולדא.

חלופי גרסאות

ק ג"א איהו (מונקאטש). ר ג"א אתפשטותאה (קראקא). ש ג"א ואסתים (דפוסים ראשונים). ת ג"א מוסיף
כד אתפתח (קראקא). א ג"א מוסיף אתגלייא אלא בפום [ג"א כפום קראקא] גלי (דפוסים ראשונים). ב ג"א
אע"ג (דפוסים ראשונים). ג ג"א אלא (דפוסים ראשונים). ד ג"א כפום (קראקא).

ד' מ' נפתחת לה' ה'

הסולם

מאמר

ואז נבחן שהם' הסתומה נפתחה והיתה לה'
הפתוחה מכל צד.
ו"ש. כד סתים כולא גו מחשבה וכו',
דהיינו בעת שיצא קו שמאל בישסות' היו
כל האורות שבישסות' סתומים כנ"ל. וז"ש
אסתים כולא באת מ'. דהיינו כמו שהם'
סתומה מכל צד. כיון דסליק ברעו לאתגלאה
וכו'. שאז עלה ז"א למין ויחד ב' הקוין זכ"ו
ונפתחו כל האורות כנ"ל. האי את מ'
אתפתח ואתעביד את ה'. כי נפתחו האורות
כמו צורת ה' שהיא פתוחה מכל צד.

תקנד) לא אשתנו דא וכו': לא נשתנו
זו מזו. האות ה' מהאות מ' אלא בזה שנתפתחה
הבינה, להוציא תולדות ולהתגלות בחשאי. כי
אות זו אינה מתגלה ואינה נוכרת, משום
שהארת החכמה שנתגלתה בה, אינה מתגלה
במקומה, אלא אחר שמשפעת אותה לז"א
ומלכות. ואע"פ שהיא בחשאי, היא פה הגילוי,
כלומר, שהיא שורש הגילוי, שזולתה לא היה
שום גילוי בעולמות. ומשום זה בשעה שנתגלתה
ונפתחה, ע"י הקו האמצעי כנ"ל, נעשתה
מוכנה להוליד.

תקנב) תרין אתוון רשימין וכו': ב'
אותיות רשומות כאן, שהן עולות לעולם
העליון, שהן הם, דאברהם, אות מ' היא
מהעולם העליון, מבינה, וכן הה' היא מהעולם
העליון, כנ"ל. מהו ההפרש בין האות מ' לאות
ה', הרי שתיהן הן מהעולם העליון.

תקנג) אלא כד סתים וכו': ומשיב.
אלא בעת שהכל סתום במחשבה העליונה,
שהיא בינה, והיא נקודה בלתי מתפשטת,
וסתומה לפנים, כל אלו השבילים העליונים
והאותיות הסתומות, נסתמו הכל באות מ'.
והיו כל השבילים והאותיות העליונות סתומים
וכלולים באות זו. כיון שעלה ברצון להתגלות,
ולהוציא תולדות, נפתחה אות מ' זו
ונעשתה ה'.

פירוש. בינה זו היא ישסות', ומתחילה
יצאו בישסות' ב' קוין ימין ושמאל, ואז היו
כל אורותיה סתומים, מפני המחלוקת שהיתה
בין ימין לשמאל. ואז היא נבחת לב' סתומה,
שהיא סתומה מכל צד ואינה יכולה להאיר.
עד שזעיר אנפין עלה למין, והכריע ועשה
שלום בין ב' הקוין ונתיחדו זה בזה אז
נפתחו האורות שלה (כמ"ש בפלפאה"ס אות ל"ג)

תקנה) דהא בעוד דלא קיימא בפתיחו דה', כולא סתים * בגווה באת מ'. לבתר דאתפתח, עביד תולדין באות ה'.

תקנו) ואינון תולדין לא נפקי לבר, בר בחד אבר, שייפא קדישא ה דאתתקן גביה, ועאל באת ה' בתרייתא. מאת ה' נפיק, ובאת ה' עייל, בההוא אבר דאתתקן גבי ה' בתרייתא.

תקנו) ובשעתא דאתפתח, ואתוסף את דא, ה' עילאה, כדין אתתקן בתיאובתא, והאי אבר צדיקא דעלמא אתתקן עליה. וע"ד, כד אתתקן האי אבר ה' בתיאובתא, אתוסף ביה ה'. וכד אבר דא לא הוי ה' בתיאובתא, והוה מ' בלחודוי, לאתחזאה דהא לא קיימא לאולדא.

תקנה) ורזא דא אברם, אברם מ', דא אינו מוליד, דהא מ' סתימא כ איהי, ולא קיימא לאולדא. כד אתוסף ה', ההוא מ' אתפתח, ואתוסף ה', וקיימא בההוא אבר למעבד תולדין. ורזא דא אברהם, אברם ה"ם, דא, מוליד ועביד איבין.

תקנט) ובגין כך אברם ה' אינו מוליד, אברהם מוליד. בגין דההוא אבר לא אתתקן עד דאתי ה'. ובכל אתר ה"א קיימא לתולדין ואיבין, וע"ד שמא גרים.

תקס) ומנ"ל דההוא אבר לא אתתקן אלא בגין ה'. דהא בזמנא דהוה

חלופי גרסאות

ה ג"א דאתתקף (מונקאטש) ג"א דאתתקף ול"ג גביה (חיניציא) וכתב נראה שחסר כאן ג"א דאתתקן גבי ה' בתרייתא ול"ג גביה ועאל באת (קראקא). ו ג"א תתאה (קראקא). ז ג"א בתיובתא והוה סמיר וגניז גרע ה' האי אבר (דפוסים ראשונים). ח ג"א בתיובתא (קראקא). ט ג"א בתיובתא (קראקא) וג"א מוסיף בתיאובתא והוה גניז גרע ה' (דפוסים ראשונים ובדפוס מונקאטש בשם ס"א). י ג"א אברם ול"ג אברם (קראקא). כ ג"א איהו (מונקאטש). ל ג"א אברהם ול"ג אברם ה"ם וג"א אברהם (קראקא). מ ג"א אינון (דפוס קראקא והוא ט"ס).

ד' מ' נפתחות לה' ה'

הסולם

מאמר

מבינה, נתוספה בו ח' באברהם. וכשאבר זה לא היה בתשוקה. מחמת שהיתה הבינה מ' בלבר, הוא להראות, כי אינו עומד להוליד. תקנה) ורזא דא, אברם וכו': וז"ס אברם הוא אותיות אבר מ'. זה אינו מוליד, כי בחינת מ' סתומה הוא, ואינו עומד להוליד. כשנתוספה ח', נפתחה אותה מ' סתומה, ונתוספה ח' ועומדת באותו אבר לעשות תולדות, וז"ס אברהם אבר חם, זה מוליד ועושה פירות.

תקנט) ובגין כך אברם וכו': ומשום זה, אברם אינו מוליד, אברהם מוליד. משום שאותו אבר מאברס לא נתתקן עד שבאה הח', ובכל מקום עומדת הח' לתולדות ולפירות. וע"כ השם גרם.

תקס) ומנ"ל דתחוא אבר וכו': ומאין לנו שאותו אבר, לא נתתקן אלא על ידי ח'.

תקנה) דהא בעוד דלא וכו': כי בעוד שאינה נמצאת בהפתיחה של הח', היה הכל סתום בתוכה באות מ'. ואחר שנפתחה, עשתה תולדות באות ח'.

תקנו) ואינון תולדין לא וכו': והתולדות האלו אינם יוצאים לחוץ להתגלות, חוץ מבאבר אחד, אבר קדוש שנתתקן בו, שהוא יסוד, והוא נכנס באות ח' התחונה, של שם הויה, כלומר שממשיך השפע מבינה, ומביאו למלכות. מאות ח' עליונה יוצא, ובאות ח' התחתונה נכנס. דהיינו באותו אבר שנתתקן בח' תחתונה.

תקנו) ובשעתא דאתפתח ואתוסף את וכו': ובשעה שנפתחה הבינה, ונתוספה אות זו, הח' העליונה, אז נתתקנה הבינה בתשוקה, ואותו האבר, צדיק העולם, שהוא יסוד, נתתקן עליה. וע"כ כשנתתקן האבר הזה בתשוקה

שמיא אברם, לא אתגזר ההוא אבר, ולא אתתקן. ב בתר דאתא ה', אתתקן
 ההוא אבר, ואתגזר, למעבד איבין ע בההוא ה' בתראה. פ ובעוד דאיהו עלמא
 עילאה סתום באת מ', ההוא אבר לא אתתקן, וקיימא ערלה בלא גזירו.
 תקסא) ז ודרגא תתאה קיימא מגו ערלה, באת ק ד', גו מסכנו. כד עלמא
 עילאה גו סתימו ברזא דאת ר מ', עלמא תתאה במסכנו ברזא דאת ט ד'.
 תקסב) כד אתפתח עלמא ה עילאה א מאת מ', ואתעביד ה', כדין, אתתקן
 ברית, ב ואתעבר ערלה. וכיון דאתתקן האי ברית, נפקין אלין תרין אתוון,
 ועיילי ג אתוון אוחרנין. נפקין תרין אלין ד"ם.
 תקסג) וכל גזירו ז דלא נפיק מיניה ה דם, לאו איהו גזירו. דהא אלין
 מתעברן ועיילין תרין אוחרנין. באתר דאת ו מ', עייל ה'. באתר דאת ד', עייל ה'.
 כדין כולא קיימא לאולדא.
 תקסד) ורזא דא ט) לם'רבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל
 ממלכתו להכין אותה ולסעדה. מ' רבה, למרבה. רזא דא, כד לאת ז מ' רבה

מסורת הנהר

חלופי גרסאות

ח) (ישעיה ט) ב"א תיד שלח ה ז"ח בראשית קיו נ נוכח אחר לא גרסינן שמיה (דפוסים ראשונים).
 עה ט"א. ס ג"א באתר כיון (קראקא). ע ג"א דאתא (קראקא).
 פ ג"א בעוד דאיהו עלמא עילא סתים (דפוסים ראשונים). צ ג"א ודרגא קיימא ערלה (קראקא). ק ג"א מ' (קראקא). ר ג"א מ' (קראקא). ש ג"א מ' (דפוסים ראשונים). ת ג"א ל"ג עלאה (קראקא). א ג"א דאת (דפוסים ראשונים). ב ג"א ואתאכיד ונ"א ואתעביד (קראקא). ג ג"א באתון (דפוסים ראשונים). ד ג"א דם (וינציא). ה ג"א דמא (קראקא). ו ג"א מ' (קראקא). ז ג"א מ' (קראקא).

מאמר

הסולם

ד' מ' נפתחות לה' ה'

תקסג) וכל גזירו דלא וכו': וכל מילה שאין ד"ם יוצא ממנה אינה מילה. כי דם מילה רומז על ב' אותיות ד' מ' היוצאות מחמת המילה, כנ"ל, כי אלו ב' אותיות ד"ם נעברות, ובמקומן נכנסות ב' אותיות אחרות, במקום אות מ' נכנסת אות ח' ראשונה, ובמקום אות ד' נכנסת אות ח' תחתונה. או עומד הכל להוליד.
 תקסד) ורזא דא לפרבה וכו': ח"ס לפרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה. מ' רבח הן אותיות לפרבה, והוא סוד, כאשר לאות מ' רבה המשרה, דהיינו שנתרבה בגדלות עליונה, כי נפתחה ה' הסתומה, ונעשתה ח', או ולשלום אין קץ. מהו ולשלום. אלא ולשלום זהו אותו אבר, שהוא יסוד העולם, שנעברה ממנו הערלה, שהיא אותה הקליפה הנקראת קץ כל בשר. וע"כ, ודאי ולשלום אין קץ, כי הקליפה שנקראת קץ נעברה, ושלום, שהוא יסוד, יושב על כסא דוד, שהוא מלכות, ועל ממלכתו, להכין אותה ולסעדה במשפט וצדקה.

כי בזמן שהיה שמו אברם, לא נמול אותו אבר, ולא נתתקן. את"כ שבאה הה' בשם אברם, נתתקן אותו אבר ונמול, לעשות תולדות באותה ח' תחתונה, שהיא מלכות, וכל עוד שאותו עולם עליון, שהוא בינה, היה סתום באות מ', אותו אבר לא נתתקן, והערלה עמדה בלי מילה.

תקסא) ודרגא תתאה קיימא וכו': והמדרגה התחתונה, שהיא מלכות, נמצאת מחמת הערלה, באות ד' הרומזת על דלות ועוני. כי כשהעולם העליון, שהוא בינה, הוא בסתימה בסוד אות מ', נמצא העולם התחתון, שהוא מלכות, בעניות בסוד אות ד'. כי אין לה חמי לקבל.

תקסב) כד אתפתח עלמא וכו': כשנפתח העולם העליון מאות מ' סתומה, ונעשה ח', אז, נתתקנה הברית, והערלה נעברה, וכיון שנתתקנה ברית זו, אלו ב' אותיות יוצאות, ונכנסות אותיות אחרות. יוצאות ב' האותיות האלו ד"ם, דהיינו הד' של המלכות וה' של הבינה, ובאות במקומן ב' ההין, אחת למלכות ואחת לבינה.

המשרה, דאסגיאן רבו עילאה, דאתפתח ואתעביד ה', כדין ולשלום אין קץ.
מאי ולשלום. אלא ן ולשלום, דא ההוא אבר יסודא דעלמא, דאתעבר מניה
ׁ ערלה, ההוא דאקרי קץ כל בשר, ודאי ך ולשלום אין קץ, דהא אתעבר. ויתיב
כ שלום על כסא דוד, ועל ממלכתו, להכין אותה ולסעדה ך במשפט ובצדקה.
תקסה) וכל דא, כד אתעבר ן ם' ואתפתח, כדין אתעבר ערלה, ן ואתעבר
ד', כמא דאתמר. ורזא דא, ן הנה דם הברית ן אשר כרת ה'. דאצטריך לאפקא
מיניה ד"ם ברית, תרין אתוון אלין.

תקסו) ועל רזא דא, אברהם אבר ן ה"ם דאתפתח את ן ם', בגין לשמשא
האי אבר בעלמא דלתתא. ובגין האי, יצחק לא נפיק, עד דאתעבר ערלה
מההוא אבר קדישא עילאה. ובג"כ, קב"ה כל מה דעבד בארעא, כולא איהו
ברזא דשימושא כגוונא עילאה, ך לאחזאה דהא ן אפיק שמהן כולהו בחכמתא
עילאה, כגוונא ך דרזא דלעילא, ן כלא כדקא יאות.

תקסז) ן והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה. מאי טעמא. בגין דהוה
(* עבד משכיל. וכדין אמר, הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי כו'. בגין דהא
איהו הוה מסתכל וחמי ן בטיורי דלא יוליד. ן ובשעתא דאתגזר אברהם,
אשתלים בכולא באת ן ה"א, דאתפתח מאת ן ם' ואת ד' אוף הכי. כדין עאל
אברהם ך באורח דחכמתא, ואתעבר מההוא אורחא אחרא דכוכביא ומזלי.

תקסח) ת"ה, בשעתא דהוה ביה ערלה, דלא ן אתגזר, קב"ה ן לא אתגלי

מסודת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (שמות כד) משפטים תקעב תקעד. (ו) (בראשית ז) נ"א לשלום (דפוסים ראשונים). ט נ"א עד לא אתיא
(ט) לעיל תקמו.
דהא אתעבר שלום על כסא ול"ג מן ערלה עד על כסא (קראקא). י נ"א שלום (דפוסים ראשונים). כ נ"א אבר
(קראקא). ל נ"א באמת (קראקא). מ נ"א מ' (חיניציא). נ נ"א ואתער ונ"א ואתער י' (קראקא). ס נ"א ל"ג
אשר כרת ה' (קראקא). ע נ"א ל"ג ה"ם (מונקאטש) נ"א ה' (דפוסים ראשונים). פ נ"א מ' (קראקא). צ נ"א
לאתחזאה (קראקא). ק נ"א אפילו (דפוסים ראשונים). ר נ"א דחכמתא (קראקא). ש נ"א ל"ג כלא (קראקא).
ת נ"א בטייר (דפוסים ראשונים). א נ"א בשעתא (דפוסים ראשונים). ב נ"א ה"ה (קראקא). ג נ"א מ' (קראקא).
ד נ"א באורחא אחרא (קראקא). ה נ"א אתער (קראקא). ו נ"א מוסיף לא אתחזי ליה בר מאן דמחזי לא (קראקא).

מאמר

הסולם

תקסה) וכל דא כד וכו': וכל זה הוא, כשנעברה ה"ם הסתומה ונפתחה ונעשתה ה', אז נעברה הערלה, ונעברה הד' מן המלכות, כמו שאמרנו, וז"ס הנה ד"ם הברית אשר כרת ה'. שצריכים להוציא ממנו ד"ם ברית, שה"ס ב' אותיות אלו.

תקסו) ועל רזא דא וכו': ועל סוד זה, נרמז, שאברהם הוא אותיות אבר הם, כי אות ב' נפתחה, כדי שישמש אותו אבר, בעולם שלמטה, שהוא המלכות. ומשום זה לא יצא ממנו יצחק עד שנעברה הערלה מאותו האבר הקדוש העליון. ומשום זה, כל מה שעשה הקב"ה בארץ הכל הוא בסוד השמוש כעין העליון. דהיינו כעין השורש של אותו הדבר הנמצא למעלה. להראות, שהוציא

תקסח) ת"ה, בשעתא דהוה וכו': בוא וראה, בשעה שהיתה בו ערלה, שלא נמול, לא

ליה אלא במחזה. בגין דעלמא עילאה הוה סתום באת ם, ועלמא תתאה הוה במסכנו באת ד'. כיון דעלמא עילאה אתפתח באת ה, ואברהם ז אעבר ההוא ערלה, ואתעבר עלמא תתאה מההוא ד', כדן כתיב, וירא אליו ה, כדן ן אתגלי כולא, ואתפתח מאי דלא הוה מקדמת דנא כדן.

תקסט) ם כהאי גוונא ממש, כל זמנא דצדיקי וחסידים. אסגיאן בעלמא, כדן כולא אתגליא ואתפתח. בזמנא דשלמה מלכא בנה בי מקדשא, והוה ישראל כולהו צדיקי וחסידים, שקטי כחמרא על דורדייה, כדן אתפתח כולא, ואתגלי שירתא דא עילא ותתא.

תקע) בההוא שעתא כתיב, ם לוסוסי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. מה סוסווא דרתיכין דפרעה הוה מזוינין בכל זיני קרבא, אוף הכי אנת הוית מתלבשא בכמה זיני קרבא, לאגחא קרבא. ם ומה סוסוון דפרעה הוה טעונין בכמה מאני זיני קרבין, אבנין, גירין, בלסטראין, ז קסורין, כולהו טעונין לאגחא קרבא, ן אוף הכי ז אנא בך טעיננא כל זיני קרבין, לאגחא קרבין, לאתקדשא בך לעיניהון דכולא, ולאגחא קרבא בהון.

תקעא) והשתא חמינא לך בגוונא אחרא, בכמה תיקונין יאין, בכמה תיקונין שפירין. נאוו לחייך בתורים, בתרי ההיין, דהא כולא אתפתח לגביך ואתגלייא. ה' עילאה חדי בך, ויאוי לקבלך, ואתפתח. ואת אתעברת מאת ד', ועיילת באת ה'. ואלין תרין, ם נאוו ואתתקנו לגביך, דאינון תרין ההיין, אינון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו) (שה"ש א) לעיל תקטז תקל תקלת. ז ג"א אתער (קראקא). ח ג"א גלי (קראקא). ט ג"א כהאי (דפוסים ראשונים). י ג"א אסגיו (דפוסים ראשונים). כ ג"א אי מה (דפוסים ראשונים). ל ג"א קסירין (קראקא). מ ג"א אנת הכי כל וליג מן אוף עד כל וחזר פעם ב' מן אי מה ונראה שזה ס"א (קראקא). נ ג"א אנת הוית מתלבשא בכמה זיני קרבא לאגחא קרבא (קראקא). ס ג"א מוסף נאוו לחייך (דפוסים ראשונים).

ד' ם' נפתחות לה' ה'

הסולם

מאמר

רעיתי היינו. מה הסוסים שברכבי פרעה היו מזוינים בכל כלי מלחמה, אף את היית מתלבשת בכמה כלי מלחמה, לעשות מלחמה. ומה סוסי פרעה היו טעונים בכמה כלי מלחמה, באבנים וחצים, ואבני קלע, וקסורין, שהוא מין כלי מלחמה, כולם טעונים לעשות מלחמה, אף את כך, אני העמסתי עליך כל מיני כלי מלחמה, לעשות מלחמה במצרים, להתקדש על ירך לעיני כל, ולעשות בהם מלחמה.

תקעא) והשתא חמינא לך וכו': ועתה אני רואה אותך באפן אחר, בכמה תקונים יאים, בכמה תקונים יפים. נאוו לחייך בתורים, היינו בבי ההין, בהיע והיית, כי הכל נפתח לך ונתגלה ה' עליונה שהיא בינה שמחה בך, והיא נאה כנגדך ונפתחת. ואת המלכות, שהיא ה' תחתונה, נעברת מאת ד', ונכנסת לאות

לא נגלה אליו הקב"ה אלא במחזה. משום שהעולם העליון היה סתום באות ם, והעולם התחתון, שהוא מלכות, היה בעניות באות ד'. כיון שהעולם העליון נפתח באות ה, ואברהם, נעברה ממנו הערלה, והעולם התחתון, נעברה ממנו האות ד', אז כתוב, וירא אליו הויה, אז נגלה לו הכל ונפתח לו, מה שלא היה מקודם לכן כזה.

תקסט) כהאי גוונא ממש וכו': כעין זה ממש, כל זמן שצדיקים וחסידים מתרבים בעולם, אז נגלה הכל ונפתח. בזמן ששלמה המלך בנה את בית המקדש, והיו כל ישראל צדיקים וחסידים, שקטים כיון על שמריו, אז נפתח הכל, ונתגלתה שירה זו למעלה ולמטה.

תקע) בההוא שעתא כתיב וכו': באותה שעה כתוב, לוסוסי ברכבי פרעה דמיתך

תורים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. צוארך בחרוזים תיקונין עילאין, דכל מקורין דאתתקנו לגבך.

תקעב) ודא איהו דאיהו ע דכיר לגבה בחביבו ורחימו סגי, בגין דתיאובתיה לגבה, ז ולנחמה ולמללא על לבה, ולאחזאה לה רחימו סגי. ועל דא אמר לגבה, תורי זהב וגו', מכאן ואילך אית לאוספא לך שפירו על שפירו, תיקונין על תיקונין.

מאמר הויה אלקים בשמיא וארעא

תקעג) כתיב, ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. האי קרא אוקמוה חברייא. אבל עלה אלי ההרה, זכאה חולקא דעבדא, דמריה סליק ליה לגביה ברתיכיה. ההיז, עלה אלי ההרה, ההרה ודאי. דהא ההר מבעי ליה.

תקעד) והייה שם, הכא אתמסר ליה למשה, מה דלא אתמסר ליה מקדמת דנא. דהא ההוא שמא ק דרתיכא קדישא, אתמסר ליה ר בידיה.

תקעה) וא"ת הא כתיב ז של נעליך. ודאי פקיד ליה לאתפרשא מאתתיה מכל וכל, אבל ט זווגא אחרא לא אתמסר ליה עד השתא. בשעתא דאמר ליה קביה, והייה שם, כדין מסר ליה שמא גליפא, ת וחקיק ליה לגבי משה בארעא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ע ג"א דכר (קראקא). פ ג"א דתיאובתא (דפוסים ראשונים). צ ג"א ולנאמא (קראקא). ק ג"א רתיכא (חינצייא בשם ס"א). ר ג"א ל"ג בידיה (קראקא). ש ג"א זמנא (קראקא). ת ג"א ל"ג וחקיק וג"א והייה (קראקא).

פ (שמות כד) תרומה תשלו שמיני צג ז"ח עג ט"א תק"ח קה ט"ג לעיל חוקת א. א. צ (שם ג) בשלח תיו ז"ח תצא לו.

הויה אלקים בשמיא וארעא

הסולם

מאמר

החברים. אבל עלה אלי ההרה, אשרי חלקו של עבד שאדוניו מעלהו אליו במרכבתו. ז"ש, עלה אלי ההרה. ההרה ודאי, שהיא המלכות הנקראת הר ה', כי ההר היה צריך לכתוב, וכתוב ההרה, עם ה' מיותרת, לרמז על המלכות שנקראת ה'.

תקעד) והייה שם. הכא וכו': והיה שם. כאן נמסר למשה מה שלא נמסר לו מקודם לכן. כי אותו השם של המרכבה הקדושה נמסר לו בידו. כי והי"ה שם, הוא שם הו"יה הרוכב על המרכבה הקדושה, שהיא המלכות הנקראת אלקים.

תקעה) וא"ת הא כתיב וכו': ואם תאמר, הרי כתוב, של נעליך. דהיינו שצוהו לפרוש מאשתו. ודאי צוה אותו לפרוש מאשתו מכל וכל, אבל זווג אחד לא נמסר לו עד עתה, בשעה שאמר לו הקביה וחית שם. א מסר

לאות ה' תחתונה. ואלו השתים. נאו והתתקנו לך, שהן ב' ההיין, שהן תורים. תורה שבכתב. ותורה שבעל פה. ועליהם נאמר נאו לחייך בתורים, צוארך בחרוזים, היינו תקונים עליונים של כל המקורות שנתתקנו לך.

תקעב) ודא איהו דאיהו וכו': וזה הוא שהוא מזכיר לה בחביבות ואהבה רבה, משום שתשוקתו אליה, ולנחמה ולדבר על לבה, ולהראות לה אהבה רבה. ועל כן אמר לה, תורי זהב וגו'. מכאן ולהלאה, יש לך להוסיף יופי על יופי. תקונים על תקונים.

מאמר הויה אלקים בשמיא וארעא

תקעג) כתיב ויאמר ה' וגו': כתוב ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. מקרא זה העמידו (דפוי דף ע"ב ט"ד)

תקעו) בקדמיתא כד הוה במצרים, חקק ביה שמא דאלקים, דכתיב (ק) ראה נתתיך אלהים לפרעה. שמא דא ודאי אתחקק ביה בשירותא דנביאותיה. * כיון דאסתלק בעילוויא אחרא, חקיק ביה קב"ה שמיה ממש, בגין לאסתלקא על שמא דאלהים דהוה ביה בקדמיתא. והשתא חקיק ביה שמא קדישא דיליה, בגין לאזדווגא ביה בשמא קדמאה, ולמהוי בארעא שמא שלים, כגוונא דלעילא, יהויה אלהיים, דהוא שמא שלים.

תקעו) ושמא שלים הוה א ביומי דמשה ב בארעא. אלקים, ההוא זווגא דיליה. יהויה, שמא קדישא ביה. ועד דלא אתגליף ביה במשה שמא דא, לא אזדווג ביה שמא דאלקים. כיון דכתיב עלה אלי ההרה, אתיהיב ליה רשו למיתב על כורסייא דמלכא. כדין כד מלכא יהיב ליה ג כורסייה, יהיב ליה שמיה ממש, דכתיב והייה שם, אנח ליה באתריה בכולא.

תקעו) בתרין דרגין סליק משה בההוא זמנא, מה דלא אסתליק הכי בר נש בעלמא. אתיהיב ליה כורסייא דמלכא, ומלכא מסר ליה ז שמיה, זכאה חולקיה דמשה.

תקעט) ואתנה לך את לחוית האבן, והא אוקמוה לחות האבן כמשמען. אלא ה כל מפתחן אתמסרו ליה למשה. משמע דכתיב ואתנה לך, ל"ך ודאי. דהא ו כד אסתלק בשמא דא והייה שם, ואתמסר ליה כורסייא דמלכא, כדין אעטר ליה בכולא, למהוי ז תיקונא שלים, תיקונא עילאה.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

א נ"א מיומוי (קראקא). ב נ"א ל"ג בארעא (קראקא).

ק) (שמות ז).

ג נ"א כורסייא יהיב ליה שמא (קראקא). ד נ"א שמא (קראקא). ה נ"א כלא (קראקא). ו נ"א כך (קראקא). ז נ"א מוסיף תיקונא עלאה (קראקא).

הויה אלקים בשמיא וארעא

הסולם

מאמר

השם הוה, לא נתחבר בו השם אלקים. כיון שכתוב, עלה אלי ההרה, שה"ס אלקים, כנ"ל, ניתנה לו רשות לשבת על כסא המלך. שהוא מלכות, ואז, כשהמלך נתן לו את כסאו, נתן לו שמו ממש, שכתוב והייה שם, שהוא אותיות השם הויה. והניחו על מקומו לגמרי.

תקעו) בתרין דרגין פליק וכו': בשתי מדרגות עלה משה באותו זמן, מה שלא נתעלה כך איש בעולם. א) שניתן לו הכסא של המלך, שהוא השם אלקים. ב) המלך מסר לו את שמו הויה. אשרי חלקו של משה.

תקעט) ואתנה לך את לחות האבן: והנה העמדנו, לוחות האבן כפשוטן. אלא כל המפתחות נמסרו כאן למשה. זה משמע, משכתוב ואתנה לך, לך ודאי. כי כשנתעלה בשם הוה, וחייה שם, שהוא הויה ונמסר לו כסא

מסר לו שם חקוק, כי והי"ה הוא אותיות הויה, וחקק אותו אצל משה בארץ.

תקעו) בקדמיתא כד הוה זכו': בתחילה כשנמשה היה במצרים חקק בו את השם אלקים. שכתוב, ראה נתתיך אלקים לפרעה. שם זה ודאי נחקק בו בתחילת נבואתו. כיון שנתעלה במעלה אחרת, חקק בו הקב"ה את שמו ממש, השם הויה, כדי שיתעלה על השם אלקים שהיה בו מתחילה, ועתה חקק בו את השם הקדוש שלו, כדי להתחבר בשם הראשון, אלקים, ויהיה בארץ שם שלם כעין של מעלה. הויה אלקים, שהוא שם שלם.

תקעו) ושמא שלים הוה וכו': ושם שלם, הויה אלקים, היה בימיו של משה, בארץ. אלקים, אותו הווג שלו, הויה, הוא השם הקדוש שבו. וכל עוד שלא נחקק במשה

תקפ) והתורה והמצוה, אלן תרין דרועין, מסטרא דא, ומסטרא דא. אשר כתבתי, אלן תרין ירכין. להורותם, דא איהו דרגא יסודא חדא, דמיניה נפקין כל טעמין, ׀ לאענאה לתתא, וכלא אתמסר ליה למשה, בגין לאעטרא ליה ברזא עילאה, למהוי תרין שמהן גליפן, דאינון שמא שלים ׁ בארעא. תקפא) ועל דא אמר דוד מלכא, ׀ לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ. אל תקרי שמות, אלא שמות. אינון תרין שמהן, דאינון שמהן גליפן, וסלקן לשמא שלים, למהוי שמא שלים בארעא, כגוונא דלעילא. תקפב) כיון דאתא שלמה, ואתבני בי מקדשא, מה כתיב. ׁ וישב שלמה על כסא יהויה למלך. כדן האי כסא. אתעטרא עילא ותתא, וסלקא בתושבחתא לגבי עילא.

מאמר ב' טעמים ונקודות ואותיות

תקפג) כיון דסלקא בתושבחתא, אושיט לה מלכא ימינא, לקבלא ׃ לה. וקביל לה בין דרועוי, ואמר לה מילי דרחימו, ופקיד למיהב לה מתנן ונבזבזן ויקר סגי, ואמר ׀ תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף. תורי זהב, אינון פסוקי טעמי. בגין דאינון אולפין אורח לאענאה, אי לימינא ואי לשמאלא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח ג"א לאעלא (וינציא). ט ג"א דארעא (דפוסים ראשונים). י ג"א אתעטרת (וינציא) ג"א אתעטר (קראקא). כ ג"א ליה וקביל ליה (קראקא).

ר) (תהלים מז) ב"ב תלב נח טו ויצא ריד שמות נג פקודי נג ז"ח בראשית תעט. ש) (ד"ה א כס) ויחי תשב ז"ח בראשית תנא עח ט"ב לעיל יתרו שיט. ת) (שה"ש א) לעיל תקלה.

מאמר

הסולם

הויה אלקים בשמיא וארעא

שלם. שיהיה שם שלם בארץ. כעין שלמעלה. תקפב) כיון דאתא שלמה וכו': כיון שבא שלמה ונבנה בית המקדש, מה כתוב, וישב שלמה על כסא ה' למלך. אז הכסא הוה, שהוא מלכות, נתעטר למעלה ולמטה ועלתה המלכות בשירה כלפי מעלה.

מאמר ב' טעמים ונקודות ואותיות

תקפג) כיון דסלקא בתושבחתא וכו': כיון שהמלכות עלתה בשירה, הושיט לה המלך ימינו, שהוא חסד, לקבל אותה. וקבל אותה בין דרועותיה, דהיינו בין חסד לגבורה, ואמר לה דברי אהבה, וצוה לתת לה מתנות ומנחות וכבוד גדול, ואמר, תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף. תורי זהב, הם הפסוקים של הטעמים שבאותיות. משום שהם מלמדים הדרך, איך להניע האותיות, אם לימין, דהיינו להמשכת חסד, אם לשמאל, דהיינו להמשכת חכמה דשמאל.

כסא המלך, שהוא אלקים, אז העטירו מכל וכל. שיהיה תקון שלם תקון עליון. תקפ) והתורה והמצוה אלן וכו': ומפרש, שששה קצוות, חגית נה"י, יש כאן, והתורה והמצוה אלו הן שתי זרועות, שהן חסד וגבורה, שמצד זה, בימין, ושמצד זה, בשמאל. אשר כתבתי, אלו ב' ירכים, שהם נצח והוד. להורותם, זו היא מדרגת יסוד אחד, שממנו יוצאים כל הטעמים, להניע למטה, במלכות, והכל נמסר למשה כדי לעטרו בסוד עליון, שיהיו ב' שמות, שהם הויה אלקים, שהם שם שלם, חקוקים בארץ. לאענאה הוא לשון תנועה.

תקפא) ועל דא אמר וכו': ועל זה אמר דוד המלך, לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות. עם שין צרויה, שהם ב' השמות, הויה אלקים, שהם שמות חקוקים ועולים לשם

תקפד) ועל מה אקרון תורי. בגין דכד מטא תור וזמנא דהאי דרגא, למיהב לה על ידא דההוא יסודא. עביד : בה רשימו לאענאה, ולמהך בההוא אורח דבעי למהך. וכן כד דרגא אחרא, מטא תור וזמנא למיהב בה, עביד בה רשימו בגוונא אחרא, לאענאה ולמהך בההוא אורח ם ממש. ועל רזא דא, ׀ ישרים דרכי ה'. אלין אינון תנועי דטעמי, כל חד וחד כדקא חזי ליה. תקפה) תורי זהב, בגין דטעמי הכי תליין על אתוון, כמא דתליין ן נזורין דנזמין על גבי אודנין. כגון ם תלשא, ושאר תנועי דאינון נזמין ונזורי, דתיקונין דאתוון.

תקפו) תיבין בלא טעמי, ולא אית בהו תנועי, הכי אינון ׁ כאודנין ס דכלה, בלא נזורין ועגולין, ושלילא מתקונא. תיבין בלא נקודי, אינון כאתתא בלא לבושין, דלא יכלא למיהך לאתר דעלמא. בגין כך תיקוני דאתוון, אינון טעמי ותנועי. ׃ אלין ואלין * תיקונין ומלבושין אינון לאתוון. וע"ד תורי זהב, אינון תנועי דטעמי.

תקפז) ומה דאמר זהב, בגין דאינון אתיין מרישא דמלכא, למיהב ף דעתא וסכלתנו לאתוון כלהו. בגין כך כולהו ברזא חדא קיימין. תקפח) נקודי וטעמי, תרין דרגין אינון, אלין ואלין אצטריכו לאתתקנא בהו אתוון. ך אתוון אינון רשימין ברזין עילאין, דהא כולהו נפקן מרזא דחכמתא עילאה, באינון תלתין ותרין שבילין דנפקא מחכמתא.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

א) (הושע יד) וישלח מב לעיל תצא יט. ל ג"א רשימו בה לאענא (קראקא). ם ג"א מוסיף ממש כגוונא דא (קראקא). ן ג"א גיירין (דפוסים ראשונים). ם ג"א תלשתא (דפוסים ראשונים). ע ג"א באודנין (דפוסים ראשונים). ף ג"א דכלא (קראקא). ׃ ג"א מוסיף אלין תקונין (דפוסים ראשונים). ק ג"א רעותא (קראקא). ר ג"א ל"ג אתוון (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

תקפו) תיבין בלא טעמי וכו': מלות שאין עליהן טעמים, ואין בהן תנועות, הן כאזני כלה בלי נזרים ונזמים, שהן משוללים מתקון. מלות בלי נקודות, הן כאשה בלי לבושים שאינה יכולה ללכת לשום מקום בעולם. משום זה, תקוני האותיות הם טעמים ותנועות, אלו ואלו הם תקונים ומלבושים לאותיות. וע"כ תורי זהב, הם תנועות הטעמים.

תקפז) ומה דאמר זהב וכו': משום שהם באים מראש המלך, לתת דעת ותבונה לכל האותיות, משום זה כולם עומדים בסוד אחד.

תקפח) נקודי וטעמי תרין וכו': נקודות וטעמים הם ב' מדרגות, אלו ואלו צדיכים לתקן בהם את האותיות. האותיות הן רשומות בסודות

תקפד) ועל מה אקרון תורי וכו': ולמה נקראים תורי. הוא משום כשמגיע התור והזמן של מדרגה זו לתת לה למלכות על ידי היסוד, עושה בה רשימו דטעמים, להניע וללכת באותו דרך שצדיכים ללכת. וכן כשמגיע תור וזמן של מדרגה אחרת לתת לה, עושה בה רשימה דטעמים באפן אחר, להניע וללכת באותה דרך ממש. שצדיכים ללכת, כדי לקבל אותה ההשפעה. ועל זה נאמר, ישרים דרכי ה'. אלו הם תנועות הטעמים, כל אחת ואחת כראוי לה.

תקפה) תורי זהב, בגין וכו': תורי זהב, נקראים, משום שהטעמים כך תלויים על האותיות, כמו שתלויים נודי נזמים על האזנים. כמו תלשא, ושאר התנועות, שהן נזמים, ונודי תקונים של האותיות.

תקפט) ואתוון כולהו חקיקין לתתא, וירתא לון תורה שבעל פה. וכד כולהו אתיין לאתקנא לה ברזא דאינון אתוון, עבדי בה נקודי וטעמי, כמה דאתמר. ועל דא תורי זהב וכו'.

תקצ) והכא רזין עילאין, לאינון דידעי ט מדין. אתוון כולהו רשימין ן ברזא, ואקרון גופי תורה, דקיימין למילף ולמנדע ברזין עילאין.

תקצא) נקודין אינון נפקין מרזא דמוחא, לקיימא אתוון על תיקונייהו, ובנקודה חדא אשתני תיבה, ואעבר לההיא תיבה ך מקיומה, בגוונא אחרא.

תקצב) בוצינא דקרדינותא, כד בטש ההוא אוירא דכיא במוחא, בטש ך ולא בטש, מטא לגביה דההוא מוחא, ואסתליק מניה, מטא ולא מטא. כדין ההוא בטישו נפיק לגבי אתוון מגו מוחא, ואתוון ן אתנקידו.

תקצג) ואית, נקודי תיקון סופרים הוא. ח"ו. דאפילו כל נביאי דעלמא יהון כמשה, דקביל אורייתא מטורא דסיני, לית לון רשו לחדתא אפילו חדא נקודה זעירא באת חד, אפילו את זעירא דאורייתא.

תקצד) כיון דההוא בטישו אתיישב במוחא, מגו אוירא דכיא דאתפס, בגין דאית אוירא דכיא דלא אתפס כלל. והאי דאתפס כד אתיישב בהאי מוחא,

חלופי גרסאות

ט ג"א מוסיף בהו מדין (קראקא). ת ג"א מוסיף ברזא עלאה (קראקא). א ג"א מקיומא במוחא (דפוסים ראשונים). ב ג"א ל"ג ולא בטש (קראקא). ג ג"א אתנקיד ונ"א אהנגידו (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

המות ונסתלק ממנו. הגיע ולא הגיע. אז יצאה אותה הארת הזווג מן המוח אל האותיות. והאותיות ננקדו.

תקצג) וא"ת נקודי תיקון וכו': ואם תאמר, שהנקודות הן תקון סופרים. חס ושלום. כי אפילו כל נביאי העולם יהיו כמשה, שקבל התורה מסיני, אין להם רשות לחדש אפילו נקודה אחת קטנה באות אחת, ואפילו באות קטנה שבתורה.

תקצד) כיון דההוא בטישו וכו': כיון שהארת הזווג הו נתישבה במוח, מתוך האויר הטהור הנתפס, כי יש אויר טהור שאינו נתפס כלל, אבל אותו האויר נתפס. כשנתישבה הארת הזווג העליון במוח ההוא. אז יוצאות כל תנועות הטעמים. והן טעמים לאותיות, כמתג לסוס, ללכת בדרך הישר, לימין, ולשמאל, לפי רצון הטעמים, ההולכים, ופוסקים, ושבים, ורצים, הולכים בגאות, ובשפלות, ואין רשות לכל אות ללכת לצד זה או לצד זה

תוך

בסודות עליונים, כי כולן יוצאות בסוד החכמה העליונה, באלו ל"ב השבילים היוצאים מחכמה. תקפט) ואתוון כלהו חקיקין וכו': וכל האותיות הן חקוקות למטה, במלכות, שיורשת אותן תורה שבעל פה, שהיא מלכות, וכשכולם, כל האורות, באים לתקן אותה בסוד אלו האותיות שלה, הם עושים בה נקודות וטעמים, כמו שאמרנו. וע"ז נאמר, תורי זהב וגו'. תקצ) והכא רזין עילאין וכו': וכאן יש סודות עליונים ליודעים ויושבים על כסא מדין, שהוא המלכות. האותיות כולן רשומות בסוד, ונקראות גופי תורה. העומדות ללמד ולדעת בסודות העליונים.

תקצא) נקודין אינון נפקין וכו': הנקודות, הן יוצאות מסוד המוח, לקיים האותיות על תקונן, ובנקודה אחת משתנה פירוש המלה, ומעבירה את המלה ממשמעותה לאפן אחר.

תקצב) בוצינא דקרדינותא כד וכו': הניצוץ הקשה, כשנודווג אותו האויר הטהור, עם המוח, נדווג ולא נדווג, הגיע אל אותו

(דפוי דף ע"ג ט"ב)

זהו בטישו עילאה. כדן נפקי כל תנועי דטעמי, ואינון טעמי ד כמתג לסוסיא, למהך באורח מישר, לימינא, ולשמאלא, לכל ה רעותא דטעמי אזלי, ופסקי, ותבי, ומרהטי, אזלי בגאותא, ובשפלי, ולית רשו לכל אתוון למהך לסטרא דא ולסטרא דא, בר ברשו, כמה דטעמי מדברי לון. ומלה ז בגינהון אשתמע, בגין למהך באורח מישר. תקצה) וע"ד, אתוון כלהו אתיין למיהך ברזא דהני תרין. בנקודי וטעמי

חלופי גרסאות

ד נ"א כמתגא (דפוסים ראשונים); ה נ"א נקודה (קראקא); ו נ"א יתבי (בכל הדפוסים בשל ס"א). ז נ"א בגינהו (קראקא)

מאמר ב	הסולם	טעמים נקודות ואותיות
<p>חוץ ברשות, כמו שהטעמים מנהיגים אותן, וכמו שהדבר נשמע מהם, כדי ללכת בדרך הישר.</p>		
<p>תקצה) וע"ד אתוון כלהו וכו': וע"כ כל האותיות באות ללכת בסוד אלו השנים. בנקודות וטעמים כאחד. וז"ס, תפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבור על אופניו. תפוחי זהב, הם טעמים ותנועות. במשכיות כסף, הן הנקודות. דבר דבור על אופניו, כי אין המלה כפי שראוי לה להיות, אם לא על ידי אלו השנים, הטעמים והנקודות. ומשום זה באמר, תורי זהב נעשה לך.</p>		<p>חב"ד, שבזה הוכן ז"א לזכות בעצמו אותם ג' קוין חב"ד, בסוד תלת נפקי מחד חד בתלת קיימא (כח"ש בזהר בראשית א' אות שפ"ג דף רפ"ז ד"ה תלת). אמנם ז"א אינו לוקח אותם תיכף, אלא תחילה יוצא בו"ק חסד ג"ר, ואז נבחן שה"ס כ"ב אותיות. בסוד גופי תורה. ואח"כ הוא ממשיך הג"ר שה"ס טעמים ונקודות. וז"ש, דקיימין למילף ולמנדע ברזין עלאין, שהאותיות כבר ראויות להמשיך הסודות העליונים, שהם ג"ר. אז נקראים גופי תורה.</p>
<p>פירוש המאמר. כי יש טעמים ונקודות ואותיות. והם ד' מדרגות. או"א עלאין שה"ס ג"ר דבינה, מהם הטעמים. ישו"ת שה"ס ר"ק דבינה, מהם הנקודות. וז"א ומלכות ה"ס אותיות. ועיקרן של האותיות הן ז"א. אלא שהמלכות יורשת האותיות מז"א, וגם המלכות ה"ס האותיות. ולפיכך עצם האותיות ה"ס ז"א ומלכות, שהם ז"ת חג"ת נהי"מ. והן חסרי ג"ר. וכשמשיגות הנקודות, שה"ס האורות דישו"ת, יש להן ג"ר דנשמה. וכשמשיגות הטעמים, שה"ס האורות דאו"א, יש להן ג"ר דחיה.</p>		<p>וז"ש (באות תקפ"ח) אתוון אינון רשימין ברזין עלאין, כי הן נרשמו על ידי עלית ז"א למ"ן לבינה, שה"ס ג"ר, הנקראים סודות עליונים, כנ"ל. דהא כולהו נפקין מרזא דחכמתא עלאה, באינון ל"ב שבילין דנפקא מחכמתא, פירוש, ענין עלית מ"ן דז"א לבינה, המוציא שם ג' קוי חב"ד, מכונה ל"ב שבילין, שה"ס כ"ב אותיות דז"א, שהם מ"ן לעשר ספירות דבינה, וכ"ב ועשר, הם ל"ב (כח"ש באדרא זוטא אות ע"ג). ונמצא שמקוד האותיות שה"ס הכלים דז"א הראויים לקבל ג"ר, הן בבינה, שמשם נעשו מוכשרים לקבל ג"ר, שהם הטעמים והנקודות. וז"ש (באות תקפ"ט), ואתוון כולהו חקיין לתתא, דהיינו בז"א אחר שיוצא מבינה ויורד למקומו. וירתא לון תורה שבעל פה, שהמלכות הנקראת תושבע"פ, מקבלת אותם מז"א.</p>
<p>וז"ש (באות תקפ"ח), נקודי וטעמי תרין דרגין אינון, כי הנקודות נמשכות אל האותיות, שהם ז"א, מישו"ת, וטעמים נמשכים להן מאו"א עלאין. אלין ואלין אצטריכו לאתתקנא בהו אתוון, שה"ס ג"ר של</p>		

כחדא. ורזא דא, ב) תפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבור על אופניו. תפוחי זהב.

מסורת הזהר

ב) (משלי כה) תרומה תא בהשמטות ח"ב עב: די ת"ז תס"ט קז. ז"ח לא ט"ד.

מאמר ב'

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

וע"כ נקראים אז או"א, אוריא דכיא דאתפס. אמנם הם ב' מדרגות, שתחילה מקבל ישוס"ת החכמה מאו"א, ע"י עליתה לראש א"א כנ"ל. ומדרגה זו נבחנת לאור הנשמה. ואחר שישוס"ת נשלמו באור הנשמה, עולים לאו"א עלאין, ומקבלים מהם אוריא דכיא דאתפס, שזה נבחן לאור החיה, וההפרש ביניהם, כי כל עוד שישוס"ת לא קבל מאו"א האוריא דכיא, אין החכמה שבהם מתישבת, והשליטה היא לאור החסדים בלבד, ואע"פ שנמשכת בהם החכמה בשעת הזווג עם או"א עלאין, אמנם תיכף חוזרת ונעלמת, אלא בשעת שהם משיגים האוריא דכיא דאתפס מאו"א, אז מתישבת בהם החכמה.

וזה"ש (באות תקצ"ב), בוצינא דקרדינותא שה"ס המסך שעליו נעשה הזווג, כד בטש ההוא אוריא דכיא, כשנודווגו או"א הנקראים אוריא דכיא, במוחא, עם ישוס"ת הנקראים מוח, דהיינו הזווג להוריד ה' מאויר שלהם, ולהשפיע בהם הארת החכמה, בטש ולא בטש, נודווג ואינו מזדווג, כלומר שנודווג להשפיע החכמה לישוס"ת ותיכף נפסק הזווג, כי כל עוד שישוס"ת לא קבלו את אוריא דכיא דאתפס מאו"א, שה"ס מוחין דחיה, אין החכמה דהארת הזווג מתישבת בישוס"ת, אלא נראית ונפסקת, ומפרש הדבר בסוד ג' קוין, שבקו ימין, ששם מקום הזווג, נבחן לבטש ולא בטש, ובקו השמאל נבחן, מטא לגביה דההוא מוחא ואפתליק, שהארת החכמה מגיעה לשמאל של המוח, ותיכף מסתלק, ובקו האמצעי נבחן מטא ולא מטא, שהחכמה הגיעה ולא הגיעה, כלומר שאינה מתישבת, כדין, ההוא בטישו נפיק לגבי אתוון מגד מוחא, שהארת החכמה שהופיעה בזמן הזווג, היא יוצאת אל האותיות, שהם זו"ן, מתוך המוח, שהוא ישוס"ת, ואתוון אתנקידו, והאותיות שהן זו"ן, נקדו, דהיינו שקבלו מוחין דנשמה, הנקראים נקודות.

וזה"ש (באות תקצ"ד), כיון דההוא בטישו אתיישב במוחא, כיון שהארת החכמה היוצאת מן הזווג דאו"א כנ"ל, נתישבה במוח, מגד אוריא דכיא דאתפס, מחמת שקבלו אוריא

של האותיות כנ"ל. וזה"ש (באות תקצ"א), נקודין אינון נפקין מרזא דמוחא, דהיינו מישוס"ת הנקראים מוח, ובנקודה חדא אשתני תיבה וכו', שהמלה שה"ס ז"א, משתנה ע"י הנקודות, מו"ק לג"ר, שכל נקודה היא בחינה אחרת של ג"ר דישוס"ת, כמ"ש להלאה.

ויש לדעת שאו"א עלאין מכוונים, אוריא דכיא, והוא מטעם שבעת עלית המלכות בבניה שלהם, שז"ס שה' נכנסה לאור שלהם והאור נעשה אויר, דהיינו קומת רוח בחסרון ג"ר, אין כניסת ה' פוגמת כלל את האויר שלהם, כלומר שאינה עושה בזה שום חסרון בהם, משום שהם תמיד בבחינת אויר, שה"ס אור חסדים, ואינם מקבלים חכמה לעולם, וע"כ נבחן האויר שלהם, שהוא טהור מכל מסך וחסרון, וכ"ז הוא באו"א עלאין, שה"ס ג"ר דבינה, הנמצאות תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא, מה שאין כן ישוס"ת, שה"ס ז"ת דבינה, שהם צריכים לקבל חכמה להשפיע לזו"ן, ולפיכך הם סובלים חסרון מחמת כניסת ה' לאויר שלהם, כי אינם יכולים לקבל חכמה, שהיא ג"ר, וע"כ האויר שלהם אינו טהור, כי יש בו חסרון, והם נקראים אויר סתם, ולא אוריא דכיא, ולפיכך האוריא דכיא דאו"א, חשובים כג"ר, משא"כ האויר דישוס"ת הוא ו"ק בחסרון ג"ר, ואין להם ג"ר עד שע"י הארה עליונה מא"ק, ה' יוצאת מאויר שלהם והם חוזרים להיות אור, שהוא ג"ר, וע"כ התחתונים מאו"א עלאין הצריכים חכמה, אינם יכולים לקבל האוריא דכיא של או"א עלאין, משום שבהם הוא נהפך לאוריא סתם ולו"ק בלי ג"ר, משום שצריכים חכמה, ולפיכך דכיא דלא אתפס, כי אין התחתונים יכולים לקרא אוריא דכיא דאו"א, בבחינת אוריא לקבל אותו, אמנם בשעה שה' יוצאת מאויר דישוס"ת, שאז עולים או"א לראש א"א, ומשפיעים חכמה לישוס"ת, ואז גם ז"א מקבל חכמה מישוס"ת, וכיון שהם נשלמים בחכמה, הם יכולים לקבל את אוריא דכיא מאו"א, כי כבר אין בהם שום חסרון, כמו או"א, ונבחן אז, שאוריא דכיא דאו"א נתפס לתחתונים,

אינון טעמי ותנועי. במשכיות כסף, אלין נקודי. דבר דבור על אופניו, דהא לית מלה כדקא יאות, לבר בתרין אלין. ובג"כ, תורי זהב נעשה לך. תקצו) כתיב א) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו וגו'. האי קרא אתערו ביה חברייא, ודאי קביה אמר דא, למשריין עילאין, ואתייעט בהו למברי אדם כמלכא גו חילוי. תקצו) אבל אית לאסתכלא, אי ברזא דלעילא הוה, דהאי אלהים איהו אלהים חיים, רזא דעלמא עילאה. ב) ואי איהו אלהים רזא דעלמא תתאה. איך אתתקן נעשה להאי סטרא ולהאי סטרא. תקצח) אלא ודאי, כולא איהו כגוונא חדא, וברזא חדא. אדם כליל בכל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח ג"א ואיהי אלקים וגי"א אי אלקים רזא דעלמא עלאה היך אתתקן ול"ג מן ואי עד איך (קראקא).

ג) (בראשית א) ב"א קנט להלן תרל.

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

אז"א, וזולתם אין הארת החכמה שבשמאל מתיישבת, ואינה נחשבת לג"ר, ע"כ כלהו ברזא חדא קיימין, שהאורא דכיא, והחכמה, עומדים בסוד אחד, כי לולא אורא דכיא דאתפס, לא היתה החכמה דשמאל מתיישבת, וע"כ קורא את האורא דכיא דאתפס, בשם תורי זהב. שה"ס השפעת החכמה הנקראת זהב, התלויה באז"א, והשפעת הנקודות שהן מיססו"ת, נקראת נקודות הכסף. משום שהארת החכמה נפסקת מהן וחוזרות לחסדים. כנ"ל. תקצו) כתיב, ויאמר אלקים וכו': כתוב, ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו וגו'. מקרא זה העירו בו החברים, ודאי הקביה, שהוא חלכות, אמר זאת למחנות העליונים, ונתיעץ בהם לברוא האדם כמלך בתוך צבאותיו.

תקצו) אבל אית לאסתכלא וכו': אבל יש להסתכל, אם בסוד העליון הוא, שאלקים זה הוא אלקים חיים, דהיינו בינה שה"ס העולם העליון, שהוא ז"א, המקבל מבינה, ואם הוא אלקים בסוד העולם התחתון, שהוא מלכות, שהיא אמרה לצבאותיה נעשה אדם כנ"ל, איך תתישב המלה נעשה אדם לצד זה, לז"א, ולצד זה, למלכות.

תקצח) אלא ודאי כולא וכו': ומשיב. אלא ודאי הכל הוא באפן אחד ובסוד אחד. אדם כלול בכל הצדדים, הסוד שלו הוא שהוא כלול בכל, ומסוד השם אלקים נמצא אדם, ואינו נמצא מסוד שאר השמות. ז"ש ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים, בצלמו

דכיא מאז"א עלאין, שאז נתישבה בהם החכמה כנ"ל, ואינה עוד בבחינת מטא ולא מטא. ומפרש למה נקרא אורא דכיא דאתפס, בגין דאית אורא דכיא דלא אתפס כלל, דהיינו טרם שישסו"ת קבלו את הארת החכמה, היה להם אורא דכיא דאז"א בבחינת בלתי נתפס כלל, כמ"ש לעיל ע"ש, אבל אחר שנתגלתה בהם הארת החכמה, כבר הם ראויים לקבל האורא דכיא דאז"א, וז"ש, והאי דאתפס, והאורא דכיא דהוא הזוהר נתפס, כד אתישוב כהאי מוחא ההוא בטישו עילאה, כשנתישבה הארת החכמה שבזווג העליון במוח ההוא, דהיינו ע"י שקבלו אורא דכיא דאתפס, שה"ס הזווג של מוחין דחיה, כדין נפקי כל תנועי דטעמי, אז יוצאים מהם תנועת הטעמים, ואינון טעמי כמתג לסוסיא וכו', שהטעמים להיותם מאז"א הם שולטים על האותיות ועל הנקודות, כמו מתג לסוס, שהם מטים את המלות לכל צד הראוי להם.

ז"ש (באות תקפ"ו), וע"ד תורי זהב אינון תנועי דטעמי, שהכתוב תורי זהב הוא על הטעמים, הבאים מאז"א עלאין, ומה דאמר זהב, כיון שהם מאז"א עלאין שה"ס אורא דכיא, שהוא חסדים שמימין, למה אמר עליהם זהב, שהוא רומז על הארת החכמה שמשמאל, והיה צריך לומר תורי כסף, שהוא חסדים, ומשיב, בגין דאינון אתיין מרישא דמלכא למיהב דעתא וסוכלתנו לאתוון כללה, כלומר מאחר שהטעמים באים מג"ר דמוחין המאירים ג"ר לכל האותיות שהם

סטרין, רזא דיליה איהו בכולא, ומרזא דאלהים אשתכח אדם. ולא אשתכח
מרזא דשאר שמהן. הה"ד, ה) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים.
בצלמו בצלם, תרין צלמין אמאי אינון. אלא חד לדכורא, וחד לנוקבא.
תקצט) תרין אלהים הכא, חד זכר, וחד נוקבא. בצלמו, זכר. בצלם
אלהים, נוקבא. ועל דא ויברא * אלהים את האדם בצלמו, דא עלמא עילאה.
בצלם אלהים, דא עלמא תתאה. ורזא דא נעשה, כללא חדא. כדקא אמרן.
תר) בשעתא דאתברי אדם, אתוון כלהו אתבריאו, אתגלימו, ו ואצטיירו.
בשעתא דאתנשיב ביה רוחא, נפקו נקודי ואתיישבו באתוון. בשעתא דאתתקן
בסוכלתנו. ובמדע, נפקו תנועי דטעמי ואתיישבו על נקודי ואתוון. וכל תיקונא
דרזא דאדם הכי איהו, בכל סטרין דעלמא. ברזא דאדם, אתיישב כולא כמא
דאתמר. ו ולית אדם, בר בכל הני תיקונין.

תרא) א"ל אליהו, ר, אפתח פומך, וינהרן מילך. דרשו דלעילא אתמסר
בידך. פתח ואמר, ה) בראשית ברא אלהים. האי קרא אוקימנא ליה בכמה
דוכתי. אבל ת"ח, על רזא דעיקרא דא כדקא אמרן, דהא אי ייתון כל נביאי
מהימני דעלמא, ויסתלקון בנבואתהון בסליקו דנבואה דמשה, לא יכלין לחדתא
אפילו חדא נקודה דאורייתא.

תרב) מאי טעמא. בגין דאתוון כולהו לא נפקו אלא מגו נקודה זעירא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (בראשית א) הקסה"ז רלו לעיל רפג. ה) (בראשית א) ב"א שכו. לעיל קט רס.
ט נ"א ואתצירו (בכל הדפוסים בשם ס"א). י נ"א
ובמדע (קראא). כ נ"א מוסיף ולא אתתקן אדם
ולית (דפוסים ראשונים).

מאמר ב'

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

בצלמו בצלם. ב' פעמים צלם למה הם. אלא
אחד לדכר שבאדם. ואחד לנוקבא שבאדם.
תקצט) תרין אלקים הכא וכו': שתי
פעמים יש כאן השם אלקים. אחד זכר, שהוא
ז"א. ונקרא אלקים משום שאדם אינו נמשך
רק משם אלקים, כנ"ל בסמוך. ואחד הוא
נוקבא. דהיינו המלכות. בצלמו. הוא זכר,
שהוא ז"א. בצלם אלקים, הוא נוקבא. שהיא
המלכות. וע"כ, ויברא אלקים את האדם בצלמו.
זהו העולם העליון, שהוא ז"א. בצלם אלקים
זהו העולם התחתון, שהוא מלכות. וזה סוד
נעשה אדם, שהוא נאמר מז"א ומלכות בכלל
אחד. כמו שאמרנו שאדם כלול מכל הצדדים.
תר) בשעתא דאתברי אדם וכו':
בשעה שנברא האדם, כל האותיות שבו נבראו,
ונגלמו. דהיינו שנעשו בהן ממשות וחזוק,
ונצטיירו. בשעה שנפח בו רוח. כמ"ש ויפח
באפו וגו'. יצאו הנקודות ונתישבו באותיות.
שה"ס הנשמה אל הגוף שנקרא אותיות (כנ"ל
184 (דפויי דף ע"ג ט"ב * ט"ג)

בהסולם אות תקצ"ה). בשעה שנתתקן בתבונה
ודעת, יצאו התנועות של הטעמים, שה"ס ג"ר
מאו"א (כמ"ש שם), ונתישבו על הנקודות
והאותיות. וכל תקון של סוד אדם כך הוא.
שכלול בכל צדדי העולם. בסוד האדם מתישב
הכל כמו שאמרנו. ואינו נקרא אדם, חוץ אם
יש לו כל אלו התקונים, שהם אותיות נקודות
וטעמים, כנ"ל.

תרא) א"ל אליהו, רכי וכו': א"ל
אליהו, רבי, פתח פיך ויאירו דבריך, כי רשות
מלמעלה נמסדת בידך. פתח ר"ש ואמר,
בראשית ברא אלקים. מקרא זה העמדהו
בכמה מקומות. אבל בוא וראה, על סוד
העיקר הנה שאמרנו, דהיינו על סוד הנקודות,
כי אם יבואו כל הנביאים הנאמנים שבעולם,
ואפילו יעלו בנבואתם כמעלת נבואת משה,
לא יוכלו לחדש אפילו נקודה אחת שבתורה.
תרב) מאי טעמא בגין וכו': מהו
הטעם. הוא משום שכל האותיות אינן יוצאות
אלא

ואתון אינן כללא דאורייתא. והא לית לכל אתון רשו לנטלא להאי סטרא ולהאי סטרא, בר בנקודי.

(תרג) אתון כולהו, כגופא בלא נפשא. כד אתין נקודי, הא גופא אתקיים בקיומיה, וכדין (ו) ויהי האדם לנפש זיה כתיב. וכלהו ז' מרזא דחד מ נקודה נפקי.

(תרד) בשעתא דאתון נפקו מגו עלמא דאתי, כולהו אגלימו ברזא דאדם, והו גופא בלא נפשא.

(תרה) עד דאתער האי נקודה עילאה, ועאל בטמירו גו עלמא דאתי. ונפקו נקודי כולהו, מגו האי נקודה, לקיימא אתון נ על ס קיומייהו. ודא איהו בראשית ברא אלהים, ו ראשית דא נקודא עילאה, דבה ברא אלהים, ואתקין כל פ נקודי תיקוני דאתון, דאינן רזא דשמים וארץ. ואי לא האי ראשית, רזא דנקודא עילאה, לא ז אתנקידו אתון, ולא הוה בהו קיומא.

(תרו) ד"א בראשית, בהאי ראשית רזא דנקודא עילאה, ברא אלהים, בחילא ר דהאי נקודה, נפקו אתון, ו ואצטיירו בתיקונייהו, למהוי רזא דגופא בשייפין ידיעון, בלא נפשא. ובג"כ כתיב ברא, בגין דלא נפק נפשא לגופא נ לקיימא בקיומיה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (בראשית ב) ב"א תה. ז נ"א ברזא (קראקא). מ נ"א מוסיף נקודה נפקו אתון ואצטיירו למהוי רזא דגופא באתון ידיעון בלא נפשא ובג"כ ברא בגין דלא נפק נפשא לגופא למהוי בקיומיה כיון דאתער נקודה עלאה לאפקא נקודי נפשא גו עלמא בשעתא (דפוס קראקא ונראה כלשון כפול). נ נ"א ל"ג על (חיינצ'יא). ס נ"א תקונייהו (קראקא). ע נ"א בראשית (קראקא). פ נ"א נקודי ול"ג תיקוני ונ"א תיקוני ול"ג נקודי (קראקא). צ נ"א אנקידו (קראקא). ר נ"א ת"ח (דפוסים ראשונים). ר נ"א בהאי (קראקא). ש נ"א ואתצטירו (קראקא). ת נ"א למהוי (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

דהיינו או"א, ונכנסה בסתר תוך העולם הבא, שהוא בינה, דהיינו ישויות, ויצאו כל הנקודות מתוך הנקודה הזו, לקיים האותיות על קיומן (כנ"ל בהסולם אות תקצ"ה). וזה הוא בראשית ברא אלקים, ראשית זו היא הנקודה העליונה, שהיא חכמה, שבה ברא אלקים, שהוא בינה, והתקין כל הנקודות, שהן תקוני האותיות, שהן סוד שמים וארץ, שהם ז"א הנקרא שמים, והמלכות שנקראת ארץ, הנקראים אותיות כנ"ל. ואם לא ראשית זו, שה"ס נקודה עלאה, שהיא חכמה, דהיינו או"א עלאין, המשפיעים חכמה לישויות, לא נוקדו האיתיות, ולא היה בהן קיום.

(תרו) ד"א בראשית, בהאי וכו': פירוש אחר, בראשית, בראשית הזו, שהיא סוד הנקודה העליונה, חכמה, ברא אלקים, שבכת הנקודה הזו יצאו האותיות, ונצטיירו בתקונייהו, שיהיו

אלא מתוך נקודה קטנה, דהיינו ה"ל, שה"ס חכמה עליונה, והאותיות הן כלל התורה, והרי אין רשות לכל האותיות לנסוע לצד זה ולצד זה חוץ מעל ידי הנקודות.

(תרג) אתון כולהו כגופא וכז': כל האותיות הן כגוף בלי נפש, כשבאות הנקודות, שה"ס נשמת חיים, הרי הגוף מתקיים בקיומו, ואז כתוב, ויהי האדם לנפש חיה, וכולן מסוד נקודה אחת יצאו, שהיא החכמה העליונה.

(תרד) בשעתא דאתון נפקו וכז': בשעה שיצאו האותיות מהעולם הבא, שהוא בינה, נתגלמו כולן, דהיינו שנתקשו וקבלו ממשות, בסוד אדם, שה"ס קו אמצעי, שעל ידו מתגלמות האותיות (כנ"ל אות ש"ב), והיו גוף בלי נפש.

(תרה) עד דאתער האי וכז': עד שנתעוררה הנקודה העליונה, שהיא חכמה,

תרז) כיון דאתער נקודה עילאה, א גו עלמא דאתי, לאפקא נקודי נפשא, כדן כתיב, ז) ויאמר אלהים יהי אור, אתנהירו ב אתוון בנקודי, ג דאינון נפשא. תרח) אור, דא נקודה קדמאה, דנהיר מגו ההיא נקודה עילאה סתימא, דסתים ולא ידיע. נקודה דא, דנהיר מגו ההיא סתימא דא, נקודה דאיקרי חולם. דנהיר לעילא על כל אתוון, בגין יקרא דנקודה סתימא.

תרט) ובגין דאתוון כולהו, אתכנשו בחמש מאה פרסי דעלמא דאתי, ז נהיר נקודה דא חמש זמנין. ורזא דא, ויאמר אלהים יהי אור. ויהי אור. וירא אלהים את האור כי טוב. ויבדל אלהים בין האור ובין החושך. ויקרא אלהים לאור יום

תרי) יהי אור דא נקודה ה חולם. ויהי אור, דא נקודה אחרא דאקרי ו שרק. בגין דנקודה קדמאה דאיקרי חלם, נהיר לעילא, ועד דלא אתמשך לאנהרא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (בראשית א) הקסה"ז קצח ב"א סח קסא. ז"ח א ג"א לאפקא נקודי עאל נפשא גו עלמא דאתי יתרו נא. (קראקא). ב ג"א ל"ג אתוון (קראקא) ו ג"א מוסיף אתוון נפשא (חינצ'יא). ג ג"א ל"ג דאינון (דפוסים ראשונים). ד ג"א אנהיר (קראקא). ה ג"א חולם ו (חינצ'יא). ו ג"א שורק ו (חינצ'יא).

מאמר ב'

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

תרי) יהי אור, דא זכור: הכתוב יהי אור, הוא נקודת החולם. ויהי אור, הוא נקודה אחרת הנקראת שרק. כי הנקודה הראשונה הנקראת חולם, מאירה למעלה על האותיות, ומטרם שנמשכת להאיר למטה, לאותיות, היתה סתומה. כיון שנמשכה, האירה באמצע האותיות, בסוד שרק, וירא אלקים את האור כי טוב, זו היא נקודת חרק, כשמאירה למטה מהאותיות.

ביאיר הדברים. כבר נתבאר לעיל (בזהר בראשית א' אות ל"א ול"ב) אשר יהי אור פירושו שתכנס ו' לאור או"א ויהיה לאויר. דהיינו שהמלכות תעלה לבינה דע"ס דאו"א, ותסיים מדרגת או"א תחת חכמה, ובינה ותו"מ, להיותם כבר מתחת המלכות המסיימת, יוצאים למדרגה התחתונה מהם. וכיון שאין יותר מכתר וחכמה דכלים באו"א, ע"כ אין שם אלא נפש רוח דאורות, שהם קומת אויר, שהוא רוח. ועל זה אומר כאן, יהי אור דא נקודה חולם, כלומר אותם כתר וחכמה דכלים ונפש רוח דאורות, שנשאר באו"א מחמת עלית המלכות לבינה, הם נקראים נקודה דחולם.

עוד כתוב שם באות ל"ב. ויהי אור, אור דכבר הוה, שפירושו, שהי' יצאה מאויר או"א, דהיינו שהמלכות ירדה ממקום בינה למקומה

שיהיו סוד הגוף, באברים ידועים. בלי נפש. ומשום זה כתוב ברא, שהוא לשון מיעוט וסתומה, משום שטוד לא יצאה הנפש אל הגוף לקיימו בקיומו.

תרז) כיון דאתער נקודה זכור: כיון שנתעוררה נקודה עליונה, שהיא חכמה, להשפיע בעולם הבא, שהוא בינה, להוציא הנקודות, שהן נפש חיה (כנ"ל אות תר"ג), אז כתוב, ויאמר אלקים יהי אור, שהאותיות האירו בנקודות, שהן נפש חיה, שהיא חכמה. תרח) אור דא נקודה זכור: אור, היא נקודה ראשונה, שהאירה מתוך הנקודה העליונה הסתומה, שסתומה ואינה ידועה. נקודה זו המאירה מתוך סתימה זו, היא הנקודה הנקראת חולם. המאירה למעלה על כל האותיות, משום היקר של נקודת הסתימה.

תרט) ובגין דאתוון כולהו זכור: ומשום שהאותיות כולן, שהן כ"ב אותיות דז"א, נתקבצו בחמש מאות פרסה של העולם הבא, שהם ה' בחינות חג"ת נ"ה דבינה, שז"א עלה שם למ"ג, לפיכך מאירה נקודה זו חמש פעמים. וז"ס ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך ויקרא אלקים לאור יום. שהם ה"פ אור, כנגד חג"ת נ"ה דבינה.

לתתא, הוה סתים. כיון דאתמשך נהיר גו אמצעיתא, ברזא דשרק. (ח) וירא אלהים את האור כי טוב, דא ז חרק. כד נהיר לתתא. תריא) בזמנא דנפקו נקודין לאנהרא לגופא, אור קדמאה דאיהו חלם, נהיר לעילא, ואתיישב ברישא דגופא, ויהיב *) נהירו לכל רישא: לאנפין. לעיינין. לנהירו דרישא, לכל תיקוני רישא. תריב) ושרק π שארי באמצעיתא, ם וזהיר. נהירו לקיומא דגופא ממראה מתניו ם ולמעלה, בכל רזין דיליה. תריג) חרק ך שארי לתתא, ויהיב נהירו ם וקיומא ממראה מתניו ולמטה, בכל תיקונין ורזין דיליה. כדן וירא אלהים את האור כי טוב.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז נ"א חרק ן (חינציא). ח נ"א נשאר (קראקא). ס נ"א ויהיב (קראקא). י נ"א נקודה (קראקא). כ נ"א למטה (קראקא). ל נ"א שעתא (מונקאטש). ט נ"א קיומא (ד"ר). (ח) (בראשית א) כ"א לו לעיל קכח קנו.

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב

ואלו ב' נקודות חולם שרק. ה"ס ימין ושמאל. כי החולם שה"ס כתר וחכמה שנשארו במדרגה, ולא נפגמו מעולם, ה"ס קו ימין. והשרק, שה"ס בינה ותו"מ שיצאו למדרגה תחתונה ואח"כ חזרו למדרגתם, נבחנים לקו שמאל. ונדוע שביציאת ב' הקוין ימין ושמאל נעשתה בהם מחלוקת, ואינם יכולים להאיר, עד שז"א עולה למ"ן לאו"א ומיחד ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, או יכולים להאיר. וה"ס הקו האמצעי. וה"ס נקודת ההירק. וז"ש, וירא אלקים את האור כי טוב, דא חרק, כד נהיר לתתא, שהיא מאירה מתחת האותיות. וכבר נתבאר כל זה לעיל (בזהר בראשית א' אות ט' בהסולם).

למקומה, בסיום בינה ותו"מ, שאז חוזרים ג' כלים בינה ותו"מ, ומתחברים במדרגת או"א כבתחילה, וכיון שחזרו להיות ה' כלים כח"ב תו"מ באו"א, חזרו להתלבש בהם ה' אודות נרנח"י, שזה נבחן, שהי' ירדה מאויר או"א וחזר האור שהיה מתחילה באו"א. שז"ס אור דכבר הוה. ע"ש כל ההמשך. ועל זה אומר כאן, ויהי אור, דא נקודה אהרא דאקרי שרק, כלומר אותם ג' כלים בינה ותו"מ דאו"א, שחזרו למדרגת או"א. בסויה ויהי אור, הם נקראים נקודת השורק. דהיינו מלאפום, שצוירו ו' ובתוכה נקודה.

ומפרש דבריו, כגין דנקודה קדמאה דאקרי חולם נהיר לעילא, דהיינו שהיא מאירה ממטה למעלה, להיותה רק קומת אויר, שהוא ו"ק, ואינה מאירה ממעלה למטה להתלבש תוך האותיות. וז"ש, ועד דלא אתמשך לאנהרא לתתא, דהיינו מטרם שהשיג אור ג"ר הנמשך ממעלה למטה, הוה סתים. שאורה נסתם ואינו מאיר. והיינו משום שחסרים בה בינה ותו"מ דכלים, חסרים בה ג"ר דאורות. כנ"ל. כיון דאתמשך, כיון שהשיג הג"ר והאור נמשך ממעלה למטה, דהיינו שהמלכות יצאה מן הבינה, וחזרה למקומה, וג' הכלים בינה ותו"מ חזרו למדרגתם באו"א, שאז חזרו ג"כ ג"ר דאורות, והאור נמשך ממעלה למטה. כנ"ל. נהיר גו אמצעיתא ברזא דשרק, או נמשך האור ומאיר באמצע האותיות, כמו נקודת השרק, שהנקודה מאירה באמצע הו'.

תריא) בזמנא דנפקו נקודין וכו': בזמן שהנקודות יוצאות להאיר לראש תוך סוף של הגוף, דז"א, האור הראשון, שהוא חולם, מאיר למעלה ומתישב בראש של הגוף, ונותן אור לכל הראש, לפנים. לעינים, לאור הראש, לכל תקוני הראש.

תריב) ושרק שארי באמצעיתא וכו'. ונקודת השורק, שורה באמצע הגוף דהיינו בתוך, ומאיר איר לקיים הגוף ממראה מתניו ולמעלה, שה"ס חג"ת דז"א, בכל הסודות שלו. תריג) חרק שארי לתתא וכו': ונקודת החירק שורה למטה, בבחינת הסוף של הגוף, ונותן אור וקיום ממראה מתניו ולמטה של הגוף, שהוא נה"י דז"א, בכל התקונים והסודות שלו, או, וירא אלקים את האור כי טוב.

ביאור

תריד) כד אתתקן גופא נ דאתוון באלין ס נקודין, ע כדן כתיב, (ס) ויבדל אלהים בין האור ובין החושך. לעולם הבדלה בדרועא דשמאלא, דאית בית חשך. ואנהיר בנקודת סגול, לאנהרא מגו חשוכא פ ולואי.
 תרטו) ויקרא אלהים לאור יום, דא נקודת צרי, דאנהיר ז ואתישב בדרועא ימינא, ואתקין ליה בכל תיקוני.
 תרטז) ר וכד נוקבא אתדבקות בימינא ושמאלא, ואתהיבת בינייהו, אתדבקו בה תרין נקודין אלין צר"י וסגול. בקיומא והפוכא אחרא, דלא מתיישבן בה הכי. צרי אתהפך ואנהיר בה בדיוקנא אחרא, בלא יישובא ד כדכורא, ואיהו שבא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (בראשית א) ב"א לו.

נ נ"א ובאתוון אלין (קראקא). ס נ"א ל"ג נקודין (כל הדפוסים בשם ס"א). ע נ"א ל"ג כדן (קראקא). פ נ"א ללואי (מונקאטש). צ נ"א ואתהיב (קראקא). ק נ"א בר (חינצ'א). ר ה"ג דפוס שאלוניקי וקראקא: נ"א בדכורא (שאר הדפוסים).

מאמר ב

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

תרטו) ויקרא אלקים לאור יום: זר היא נקודת הצירי, שהאירה ונתיישרה בורוע הימנית. שהיא חסד, והתקין אותו בכל התקונים.
 פירוש. ג' הנקודות חולם שורק חירק, שהן רומזות על ג' קוין כנ"ל, הן המקורות של הנקודות. ואחר שהפרצוף נתתקן בג' נקודות הכוללות חולם שורק וחירק, אז נתפשטו מסוד ג' הקוין שבהן, צירופים אחרים של ג' קוין, שהם סוד שאר הנקודות, שכל אחת מאירה בספירה מיוחדת, ומבאר כאן ב' הנקודות המאירות בחסד וגבורה דו"א, אשר בחסד דו"א, מאירה נקודת הצירי, שב' נקודות שבה, ה"ס ב' קוין ימין ושמאל, זה כנגד זה בקומה שוה, שהימין ה"ס כריח, והשמאל ה"ס בינה ותו"מ, כנ"ל, ובגבורה דו"א, מאירה נקודת הפגול, שיש בה ב' נקודות למעלה כנגד ב' קוין ימין ושמאל, ואחת באמצען למטה, כנגד הקו האמצעי, שנקודה זו שלמטה מב' הנקודות נתוספה בזרוע השמאלית דו"א יותר מבזרוע הימנית, והטעם הוא, כי מטרם שהזרוע השמאלית מקבלת נקודה זו דקו האמצעי היא חשך ולא אור. ע"כ נקבעת בה הנקודה דקו האמצעי, משא"כ הימין שהוא מאיר תמיד, נקבעו בו ב' נקודות כנגד ימין ושמאל בלבד, לפיכך הצירי מאירה בימין והסגול בשמאל.
 תרטז) וכד נוקבא אתדבקות וכו': וכשהנוקבא, שהיא המלכות, מתדבקת בימין ושמאל דו"א וניתנת ביניהם, שאז מקבלת מימין

ביאור הדברים. כבר נתבאר שסוד חולם שורק וחירק, הן ג' קוין, שהחולם הוא כתר וחכמה, שלא נפגמו ולא יצאו ממדרגתם, והם קו ימין, והשורק, הוא בינה ותו"מ שנפגמו ביציאתם ממדרגה, והוא קו שמאל, והחירק, הוא ז"א שעלה למ"ן לבינה והכריע שם בין ימין ושמאל וכלל איתם זה בזה, ולפיכך החולם, החשוב מכולם, שהוא כריח שלא נפגמו כלל, הוא מאיר בראש המדרגה, דהיינו בג"ר, והשורק, שהוא בינה ותו"מ שיצאו וחזרו למדרגה, שכבר נפגמו ביציאתם, מאיר רק לתוך של המדרגה, דהיינו בחג"ת, והחירק, שאינו כלל מגוף המדרגה אלא שהוא ז"א שעלה למ"ן לבינה, מאיר בסוף המדרגה, שהוא נה"י, כי נה"י נחשבים שהם לחוץ מן המדרגה, ואינם מן המדרגה עצמה.
 תריד) כד אתתקן גופא וכו': כשנתתקן הגוף של האותיות, דהיינו חג"ת דו"א, בנקודות האלו, או כתוב, ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, והבדלה, היא תמיד בזרוע שמאל, דהיינו בגבורה דו"א, שיש בו חשך, כי בקו שמאל, כל זמן שאינו מתיחד עם הימין יש בו חשך ודינים, והאיר בנקודת הפגול, שג' נקודות שבה הן בצירוף ג' קוין ימין ושמאל ואמצע, להאיר מתוך החושך והעיפות שיש שם, כי ע"י הקו האמצעי, שהוא הנקודה התחתונה האמצעית שבסגול, מתיחד השמאל עם הימין ונעברו החשך והדינים ממנו, ולואי הוא מלשון וילאו למצוא הפתח (וירא י"ט).

ו וסגול אתהפך ואנהיר בה בדיוקנא אחרא, ואיהו שרק דתלת נקודין. ולאחזאה חביבו דדכורא לגבי נוקבא, ה איהו ואיהי כולא חד, לזמנין א דאנהיר בהו דכורא. מהכא אתפשטו נקודי לכל שאר שייפין דאתוון בגופא. תריז) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים, דא ב נקודה פתח. פשיטו דנהירו דאנהיר בסטרא דדכורא, בסטר שמאלא, ואנהיר להווא סטרא, והשתא ג אתחליפו, ואתכללו ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא. תריח) מים איהו לימינא, ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה צרי, בסטרא דא דימינא, אתפליגו תרין מימין, והא אוקימנא. ובגין כך, צרי, תרין נקודין מתיישבן ד מימין, לקביל תרין, חד לעילא וחד לתתא, כמה ה דאתחזי בנקודת שב"א.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י (בראשית א) ב"א מד ז"ח יתרו פד להלן תרכא. ש ג"א סגול (חינציא) קראקא. ת ה"ג הסלם ג"א דאיהו (כל הדפוסים). א ג"א אנהיר (דפוסים ראשונים). ב ג"א ל"ג נקודה (קראקא) ג"א נקוד (חינציא). ג ג"א אחלפו (קראקא). ד ה"ג הסלם ג"א לקביל תרין מימין (כל הדפוסים). ה ג"א דאתחזי (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב

המלכות להיות זו תחת זו. כו"ח למעלה. ובינה ותו"מ למטה. והנקודה האמצעית. שהיא מתחת המדרגה. דהיינו מז"א שעלה למין לבינה. היא בסוף כולן. באפן. שהנקודה הימנית שהיא כו"ח. היא למעלה מכולן. ותחתיה הנקודה השמאלית. שהיא בינה ותו"מ. ותחתיה הנקודה האמצעית שהיא מז"א שעלה לבינה. שהן צורת שורק של ג' נקודות זו תחת זו. אמנם בעת שז"א ומלכות הן פנים בפנים בקומה שוה. אז מאיר בה ז"א ב' נקודות צירי וסגול כמו שהן אצלו. וז"ש. ולאחזאה חביבו דדכורא לגבי נוקבא איהו ואיהי כולא חד. שהצירי והסגול מאירים בה כמו בו. והיינו לזמנין דאנהיר בה דכורא. דהיינו לעת שז"א מאיר לה פב"פ.

מימין ושמאל דז"א. נדבוקו בה ב' נקודות אלו צירי וסגול. אלא בקיום אחר הפוך. כי אינן מתישבות בה כך. נקודת הצירי. נהפכה ומאירה בה בצורה אחרת בלתי מיושבת כמו בדכר. שהוא ז"א. והוא נקודת שב"א. שב' הנקודות הן זו תחת זו. והפכול. נהפכה ומאירה בה בצורה אחרת. והיא שרק של ג' נקודות. ולהראות חביבות הדכר. שהוא ז"א. אל הנקבא. שהיא מלכות. הוא והיא הכל אחד. שגם בה מאירות נקודות צירי וסגול כמו בדכר. לעת שמאיר בהן הדכר. דהיינו בשעה שהם בווג פב"פ. מכאן מתפשטות הנקודות לשאר אברי האותיות שבגוף.

תריז) ויאמר אלקים יהי וגו': ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים. זו היא נקודת הפתח. שהיא התפשטות האור המאיר בצד הדכר. בו"א. בצד שמאל. והאיר לאותו צד. ועתה נתחלפו ונכללו ימין בשמאל ושמאל בימין.

פירוש. כבר נתבאר. שב' הנקודות שבצירי מורות. שקו ימין שהוא כו"ח. וקו שמאל שהוא בינה ותו"מ. הם זה כנגד זה בקומה שוה. וכן הסגול. יש בו ב' נקודות זו כנגד זו שה"ס קו ימין וקו שמאל בקומה שוה. והנקודה האמצעית תחתיהן. אבל המלכות. מטרים שנתקנה להיות בווג עם ז"א פב"פ. אין קו ימין וקו שמאל מאירים בה בקומה שוה. אלא קו ימין שהוא כו"ח הוא למעלה. וקו שמאל שהוא בינה ותו"מ הוא למטה. שזו היא צורת שב"א. באפן. שאותן ב' הנקודות שבצירי שהיו זו כנגד זו. נהפכו אצל המלכות להיות זו תחת זו. שהן שב"א. וכן ב' הנקודות שבסגול שהן למעלה בקומה שוה. נהפכו אצל

תריח) מים איהו לימינא וכו': מים הם לימין. כי מים הם חסדיים. והם בסוד נקודה זו. צירי. שהאירה בו. בצד של ימין. נתחלקו שנים מימין. וכבר העמדנו. ומשום זה. הצירי היא ב' נקודות מתישבות זו כנגד

תריט) לבתר, כיון דאתנהיר האי רקיע, דאיהו ו נקודה דאיכרי פתח, עאל האי נקודה בין נקודה לנקודה דצרי, בין מים למים, ואפריש בנייהו.

חלופי גרסאות

ו ג'א מוסיף נקודה עאל בין נקודה לנקודה דצרי בין מים דאיכרי פתח (קראקא)

מאמר ב'

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

שמאלא, שהפתח הוא התפשטות האור המאיר בצד שמאל, שהוא בינה ותו"מ, ומחברם עם הימין, שהוא כו"ח, והשתא אתחליפו ואתכללו ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא, ועתה שהמדובר הוא בשעה שהקו האמצעי כבר איחד ימין ושמאל זה בזה, שאו יש בחינת שמאל בימין, ויש בחינת ימין בשמאל, ונמצא שיש ימין שהוא כו"ח, ושמאל שהוא בינה ותו"מ בקו ימין, וכן בקו שמאל, יש כו"ח, ובינה ותו"מ, שהם ימין ושמאל.

וז"ש (באות תרי"ח), מים איהו לימינא, כי מים רומזים על חסדים, שהם קו ימין, ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה, צרי, כי בקו ימין, שהוא חסד, מאירה נקודת הצירי (כנ"ל אות תרט"ו), בסטרא דא דימינא אתפליגו תרין מימין, שמטעם התכללות שמאל בימין, נעשו שתי בחינות ימין ושמאל בקו ימין, שהנקודה הימנית היא כו"ח, והנקודה השמאלית, היא בינה ותו"מ, אשר לעת קטנות הן זו תחת זו, שנקודה דכו"ח היא למעלה, ונקודה דבינה ותו"מ היא למטה, מחמת שהמסך בסוד הרקיע דחה אותן למטה מהמדרגה, וזו היא צורת שבא, אבל צורת צירי מורה על זמן הגדלות, שכבר ירדה המלכות המסיימת מן הרקיע, ובינה ותו"מ עלו למעלה בסוד ב' נקודות זו אצל זו (כנ"ל בהסולם אות תרט"ו), וז"ש, ובגין כך, צרי, תרין נקודין מתיישבן מימין, שב' הנקודות שבצירי שהן ימין ושמאל המתיישבות בקו ימין, הן לקביל תרין, חד לעילא וחד לתתא, כמה דאתחזי בנקודת שבא, כלומר שב' נקודות שבצירי וב' נקודות שבשבא הן ענין אחד, שהוא ימין ושמאל, שהם כו"ח ובינה ותו"מ שבקו ימין, אלא ההפרש הוא, שבצירי הן מתוקנות שכבר עלו בינה ותו"מ להיות קו שמאל אל כו"ח שבימין, ובנקודת השבא עוד אינן מתוקנות, ובינה ותו"מ עודם נמצאים מתחת המדרגה שהיא כו"ח.

וז"ש (באות תרי"ט), לבתר, כיון דאתנהיר האי רקיע, דהיינו, שחזר והעלה

זו, מימין, כנגד ב', שהן אחד למעלה ואחד למטה, כמו שנראה בנקודת השבא.

תריט) לבתר כיון דאתנהיר וכו': אחד כך, כיון שהאיר הרקיע הזה, שהוא נקודה הנקראת פתח, נכנסה נקודה זו בין נקודה לנקודה שבצירי, שהוא בין מים למים, והבדילה בנייהו, ולקחן אליה, דהיינו שנכללה חוה, ואז המים דימין נעשו לצד שמאל, כלומר שנכללו משמאל, ע"י נקודת הפתח, ועל סוד זה כתוב, יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' לתת מטר וגו', כי מים הם מצד הפתח, ע"כ כתוב בהם יפתח, שרומז על פתח.

ביאור הדברים, המסך המסיים שנעשה במדרגה מחמת עלית המלכות לבינה, שסיים המדרגה תחת כו"ח, והוריד בינה ותו"מ מחוץ המדרגה מתחתיה, הוא נקרא דקיע המבדיל בין מים למים, שהוא מבדיל בין כו"ח שה"ס מים עליונים שנשארו במדרגה, לבין בינה ותו"מ, שהם מים תחתונים, שהוציאם למתחת המדרגה, אמנם זה נוהג בקטנות המדרגה, ולעת גדלות נעשה הרקיע הזה למחבר אלו ב' מדרגות מים עליונים ומים תחתונים יחד, כי אז הוא חוזר ומוריד את המלכות שבתוכו, מתחת לבינה ותו"מ, ומחזיר את בינה ותו"מ למדרגתם, וכח החיבור הזה שברקיע המבדיל ה"ס נקודת הפתח, שהוא פותח ומתקן את המים התחתונים שהם בינה ותו"מ, ומעלה אותם ומחברם עם המים העליונים, שהם כו"ח, ולפי"ז, נבחנת נקודת הפתח, שהיא בשמאל, משום שהיא מתקנת את בינה ותו"מ, ובינה ותו"מ, ה"ס קו שמאל.

וז"ש (באות תרי"ז), ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך חמים, דא נקודה פתח, שהרקיע, שהוא סוד המסך המבדיל בין מים עליונים שהם כו"ח, לבין מים תחתונים שהם בינה ותו"מ, הוא נקודת הפתח, אמנם זה אמור בשעת הגדלות, שהמסך מוריד את המלכות מתוכו וחוזר ומחבר בינה ותו"מ עם כו"ח למדרגה אחת, כנ"ל, והוא פשיטן דנהירו דאנהיר בסטרא דדכורא בסטרא

ונטיל לון לגביה. וכדין מים לסטר שמאלא בנקודת פתח. ועל רזא דא, (כ) יפתח
ה' לך את אוצרו הטוב וכו', לתת מטר וכו', דהא מים מסטרא דפתח אינון.
(תרכ) תו אתפשט רקיע מסטרא דימינא, ועאל בסטר שמאלא, בין נקודת
סגול ואתעביד קמץ. ז ועאל כדין שמאלא בימינא, ואתכליל דא בדא, ימינא
בשמאלא ושמאלא בימינא.
(תרכא) (ז) ויאמר אלהים יקו המים, ח לעילא כתיב מים חמש זמנין. (ח) יהי
רקיע בתוך המים. ויהי מבדיל בין מים למים. ויבדל בין המים כו'. ובין המים.

חלופי גרסאות

ז נ"א ועל (דפוסים ראשונים). ח נ"א מוסיף לעילא
כתיב אור חמש זמנין והכא כתיב (חניציא).

מסודת הוהר

(דברים כח) מקץ רנח לעיל קו (ז) (בראשית א)
ב"א סו רית. ז"ח יתרו פד כי תשא ל לעיל תעא
להלן רות מת. (ט) (שם) ב"א מד ז"ח יתרו פת
לעיל תרו.

עצמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

השמאל ונכלל עם הימין, ונכללו זה בזה,
ימין בשמאל ושמאל בימין.
פירושי. אהר שהרקיע חיבר והדביק ב'
הנקודות שבצירי, שה"ס ימין ושמאל שבימין,
שתאירנה יחד בסוד פתח. כנ"ל, חזר הרקיע
מכאן, מקו ימין, ונכנס לתקן את זה בצד
שמאל, דהיינו בג' נקודות שבסגול, והברן יחד,
דהיינו שתאירנה יחד כאור אחד. ובוה נתדבקו
ב' הנקודות העליונות שבסגול, לקו אחד,
והנקודה התחתונה נתדבקה לאותו הקו, ונעשו
צודת קמץ.
ח"ש, תו אתפשט רקיע מסטרא
דימינא, דהיינו מתקון שעשה בב' הנקודות
ימין ושמאל שבצירי, שהדביקו בצורת פתח,
ועאל בסטר שמאלא בין נקודת סגול,
דהיינו שהדביק את ג' הנקודות שבסגול,
שיאירו כאור אחד, ואתעביד קמץ, דהיינו
שגב' הנקודות העליונות נעשה קו, והנקודה
התחתונה נתדבקה בו מתחתיו, ועאל כדין
שמאלא בימינא, כי ימין ושמאל שבשמאל,
שבסגול, נעשו כאור אחד, ואתכליל דא בדא
ימינא בשמאלא, בצירי, ושמאלא בימינא,
בסגול.

וחיבר ימין ושמאל, שהם כו"ח ובינה ותו"מ
זה בזה, דאיהו נקודה דאיברי פתח, שאו
הוא נקרא פתח, עאל האי נקודה, הפתח,
בין נקודה לנקודה, דצירי, בין מים למים,
דהיינו בין הנקודה הימנית שהיא כו"ח, לבין
הנקודה השמאלית שהיא בינה ותו"מ. שעליהם
אמר הכתוב, בין מים למים, ואפריש ביניהם,
והבדיל תחילה ביניהם, שתקנם שהימין יאיר
ממעלה למטה, והשמאל ממטה למעלה, ובוה,
ונטיל לון לגביה, שנכלל עי"ז בב' הנקודות וב'
הנקודות נתחברו בו זו בזו ונעשו בצורת קו
אחד לרחבן, שהוא פתח, כלומר, שתקן אותן
שתאירנה יחד כאחד, וכדין מים לסטר
שמאלא בנקודת פתח, ואז נכללו המים
מצד שמאל, שהוא פתח, כי הפתח הוא תקון
השמאל, כנ"ל, דהיינו תקון החכמה שבקו
שמאל, ונכללו המים שהם חסד, בסוד הפתח
שהוא פתיחת החכמה, ועל רזא דא, יפתח
ה' לך את אוצרו הטוב וגו' לתת מטר,
שהוא מים, ועליהם אומר יפתח ה' לך את
אוצרו הטוב, הרומז על פתיחת ההכמה
הנקראת אוצר הטוב. דהא מים מסטרא
דפתח אינון, שהוא משום שהמים נכללו מצד
הפתח, כנ"ל, והנה רקיע רומז ג"כ על תפארת,
שהוא קו אמצעי, בסו"ה ויקרא אלהים לרקיע
שמים (כנ"ל בז"ח בראשית אות שצ"ח). ות"ת
כולל ימין ושמאל, וע"כ הפתח מאיר בימין
ת"ת, והקמץ בשמאל ת"ת.

(תרכא) ויאמר אלקים יקו המים:
למעלה, בכתוב, יהי רקיע וגו', כתוב ה'
פעמים מים, יהי רקיע בתוך המים ויהי
מבדיל בין מים למים ויבדל בין המים וגו'.
ובין המים וגו', הנה ה' פעמים מים, שהם
כנגד ב' נקודות, שהן חמש, צירי סגול, בצירי
ב' נקודות, שהן כתר חכמה שבימין, ובסגול
ג' נקודות, שהן בינה ותו"מ שבקו שמאל,
כנ"ל

תרכ) תו אתפשט רקיע וכו': עוד
נתפשט הרקיע מצד ימין ונכנס בצד שמאל,
בין נקודת סגול, ונעשה קמץ, ואז נכנס

הא חמש זמנין מים, לקביל תרין נקודין דאינון חמש, צרי וסגול. צרי תרין, וסגול תלתא, הא חמש אלין מתיישבן בימינא * ושמאלא. (תרכב) נוקבא עאלת בין ימינא ושמאלא, ומקבלא לאלין נקודין, למיהב לה דעתא בשלימו. ולא מתיישבן ביה הכי, ומתהפכן ביה בארע קליל. צרי, אתהפך בה לנקודה שבא, באורח . קליל. סגול, אתהפך בה לנקודה שורק באורח . קליל.

(תרכג) ולעולם אתתא דעתה קליל עלה, דהא לא יכילו לאתישבא בה למהוי בה דעתה שלים, . כמה דאינון לעילא. אלא אהדרו בה באורח קליל, ואשתכח דעתה קלה עלה. כמה דאינון תרין נקודי צרי סגול אינון חמש, אוף הכי בה שבא שרק אינון חמש, אבל * בלא יישובא כלל. (תרכד) יקוו המים, אינון חמש כולהו, לנקודה חדא, * דאיהי נקודת . שורק, דקיימא תחות רקיע, קמץ. כל אינון מיין דהאי סטרא, והאי סטרא, כל אינון חמש נקודין מתיישבן בהאי נקודה. ודא אתיישבת, ונהיר לברית קדישא דבדכורא. וכל נהורא דחמש נקודין כולהו ירית דא.

חלופי גרסאות

ס נ"א ואלמלא (קראקא). י נ"א מוסיף קליל: (חינציא). כ נ"א מוסיף קליל: (חינציא). ז נ"א ל"ג כמה (קראקא). מ נ"א לא ביישובא (קראקא). נ נ"א חירק. (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

כי ג' הקוין אינם יכולים להתישב בה, שתהיה בה דעת שלמה, כמו שהם למעלה, בז"א, דהיינו בסוד היחוד דימין ושמאל ע"י האמצעי שה"ס צירי סגול, אלא שהם חוזרים להיות בה בשבא, שורק בדרך קלה, וע"כ נמצאת דעתה קלה עליה, כלומר שהדעת שהיא הקו האמצעי אינה מיחדת הימין והשמאל שבה. וחב"ד שבה הם כמו שורק, חכמה למעלה, ותחתיה בינה, והדעת לבסוף, בגוף שלה. וכל זה הוא בשעה שאינה בזווג עם ז"א. כמו ששתי הנקודות צירי וסגול הן חמש, אף שבא שורק שבה הוא כך, חמש. אבל בלי ישוב כלל. דהיינו בלי תקון דקו אמצעי.

כנ"ל. הדי חמש אלו מתיישבות בימין ושמאל. כו"ח בימין, ובינה ותו"מ בשמאל, ומבחינת החסדים הן נקראות חג"ת נ"ה. כנודע.

(תרכב) **נוקבא עאלת בין וכו':** הנוקבא, שהיא המלכות, נכנסת בין ימין ושמאל דז"א, ומקבלת אלו הנקודות, לתת לה דעת בשלמות. כי הדעת בשלמות, ה"ס הקו האמצעי המיחד ב' נקודות עליונות שהן חו"ב. ואלו ב' הנקודות צירי וסגול מורות על היחוד הזה. כנ"ל. אבל הנקודות אינן מתיישבות בה כך, שיתיחדו הימין והשמאל ע"י הקו האמצעי, ומתהפכות לנקודות אחרות, בדרך קלה, כלומר באפן גרוע. הציירי, נהפכה בה לנקודת שבא בדרך קלה, שזה מורה, שהשמאל, שהוא בינה ותו"מ הוא למטה מימין שהוא כו"ח. הסגול, נהפכה בה לנקודת שורק של ג' נקודות זו תחת זו, בדרך קלה. שהשמאל הוא תחת הימין והאמצעי תחת השמאל (כמ"ש כל זה לעיל אות תרס"ז ע"ש).

(תרכד) **יקוו המים אינון וכו':** יקוו המים, היינו שכל חמש הנקודות יתקבצו לנקודה אחת, שהיא נקודת שורק, דהיינו מלאפוס, העומדת תחת הרקיע שהוא קמץ (כנ"ל אות תר"כ). כל המים שמצד זה ימין, ומצד זה, שמאל, כל חמש נקודות אלו מתישבות בנקודה זו שורק. ונקודה זו מתישבת ומאירה לברית קדוש, שהוא יסוד, שבדכר. וזה

(תרכג) **ולעולם אתתא דעתה וכו':** והאשה, שהיא מלכות, לעולם דעתה קלה. (דפו"י דף ע"ג ט"ד * דף ע"ד ט"א)

תרכה) כיון דהאי ירית כולהו, כדין אתנהירת נוקבא, למעבד פירין ואיבין. דכתיב, ^ו תדשא הארץ דשא וגו'. בחילא דהאי נקודה דקיימא לתתא, דעביד בה פירין ואיבין.

תרכו) ^ו ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים, דא נקודת חטף קמץ, דנהיר נהירו, כגוונא דההוא אור קדמאה, נקודת חלם. ועל דלא אנהיר בישובא, כגוונא ^ו דיליה, איהו מארת חסר, דלא נהיר בישובא, כגוונא דחלם ^ע אע"ג דקיימא בגוונא דיליה.

תרכז) ^ו ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה, דא איהו, ברזא דנקודת שב"א סגול. דהא סגול ^פ אתכליל מיין באשא. רחשין רחישו דההוא נפש חיה, ההוא דעתא דאתיהיב ^צ לה מתרין סטרין, ^ק איהו קלה עלה, ודא אקרי שרץ דנפש חיה, רחישו דרחיש ^ר ונפיק ואזיל בכל נקודי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז) (בראשית א) הקסה"ו עז רז ב"א שפא ז"ח ברא קלט. ט) (שם א) ב"א צח ז"ח ברא קנח לעיל תיג. ט) (שם) ב"א תה ת"ז ת"ע קלה. ז"ח יתרו פב. ז ב"א ליה (קראקא). ק ב"א ואיהי קלא עליה (קראקא). ר ה"ג מונקאטש בשם ס"א ב"א ל"ג ונפיק (כל הדפוסיים). ט ב"א דחלם (חינצ'א) ב"א דחלם ואע"ג דקיימא בגוונא דיליה ולי"ג מן איהו עד אע"ג (קראקא). ע ב"א ואע"ג (חינצ'א). פ ב"א דאתכלילו (דפוסים ראשונים). ר ה"ג מונקאטש בשם ס"א ב"א ל"ג ונפיק (כל הדפוסיים).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

בישוב, כמו החולם, אלא במקום דינים שהוא למטה מחזה, הנחשב לבחינת מלכות, ששם דינים, איהו מארת חסר וכו', ע"כ כתוב בו מארת חסר. וע"כ נק' חטף קמץ. כי החטף הוא צירי דימין שנהפכה בו לשבא, מחמת שהיא במקום דין. והקמץ, מורה על קו שמאל שברקיע הנכלל בו.

תרכז) ויאמר אלקים ישרצו וגו': ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה, זה הוא בסוד נקודת שבא סגול, דהיינו חטף סגול. כי בסגול נכללו מים באש. דהיינו שהיא אש, דהיינו קו שמאל שבו דינים, אבל הוא כלול ממים שהם חסדים, וע"כ הם שורצים שרץ של אותה נפש חיה, שהיא מלכות, אשר הדעת שניתנה לה מב' צדדים ימין ושמאל, היא קלה עליה (כנ"ל אות תרכ"ג), והיא נקראת שרץ נפש חיה, משום שהיא שרץ השורץ ויוצא והולך בכל הנקודות. כי המלכות כלולה בכל הספירות.

פירוש. נקודה זו חטף סגול, מאירה בספירת חוד, שה"ס יום ה' דמע"ב, וע"כ נקודתה שבא סגול, שהם ימין ושמאל הכלול בשמאל, והצירי נהפך לשבא, להיותה למטה מחזה, שהוא בחינת מלכות, כנ"ל בנצח. והסגול נמשך לה מקו שמאל, שבו נקודת הסגול (כנ"ל אות תר"י). והסגול כלולה גם מימין (כנ"ש שם

זה יורש כל האור של חמש הנקודות, שהן ה' בחינות כח"ב תו"מ, שמבחינת ז"א, הן נקראות חג"ת נ"ה.

תרכה) כיון דהאי ירית וכו': כיון שזה, יסוד, יורש את כולן, כל ה' הנקודות, או האירה הנוקבא, שהיא מלכות, לעשות פירות ואבים. שכתוב, תדשא הארץ דשא וגו'. דהיינו בכח נקודה זו העומדת למטה, שהוא יסוד, העושה בה, במלכות, פירות ואבים.

תרכו) ויאמר אלקים יהי וגו': ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים. זו היא נקודת החטף קמץ, המאירה הארה, כעין אותו האור הראשון שהוא נקודת החולם, ומשום שלא האירה בישוב כמו החולם, היא מארת חסר ו', כי אינה מאירה בישוב כמו החולם, אע"פ שעומדת באפן שלה.

פירוש. נקודה זו מאירה בספירת נצח, שה"ס יום ד' דמע"ב, ונדוע שג' קוין שלמעלה מחזה נק' חג"ת וג' קוין שלמטה מחזה נק' נה"י, ועל כן כמו שנקודת החולם היא קו ימין שלמעלה מחזה, כן נקודת החטף קמץ היא קו ימין שלמטה מחזה, וי"ש, דנהיר נהירו כגוונא דההוא אור קדמאה נקודת חלם, דהיינו שהיא הארת קו ימין כמו החולם, ועל דלא אנהיר בישובא וכו', ומשום שאינו כנהיר

תרכח) ותא חזי, שבִּיא איקרי מהיר צדק, והכי ט איהו. ובגִיכ איקרי נפש
דהיא חיה, שרק דתלת נקודין. בשעתא דאת ה ו' אסתלק א מינה, אפיקת
ב דעתא נ ההיא ד דנטלה מגו עילא, כמא דאתמר, ה ובאתריה דאת ו', ז אפיק
שרק, והכי איהו בכל אתר.

תרכט) ועל דא, נקודי כולהו קיימין לאנהרא לאתוון, ח כעובדא דשמיא
וארעא וכל עלמין כולהו. ולית קיומא ונהירו לכל אתוון, בר בנהירו דנקודי,
וכולא אתמסר ברזא דאורייתא בסיני. והכי איהו ברזא דלעילא, וכלא תיקונא
דאדם, כמה דאתמר.

תרל) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כתיב (צ) מה' מצעדי
גבר כוננו ודרכו יחפץ. ת"ת, כד ברא קב"ה עלמא עילאה ועלמא תתאה, כולא
בדיוקנא חדא הוה, למהוי דא כגוונא דדא. בשעתא ט דבעא קב"ה למברי אדם
לתתא, בעא למעבד ליה כגוונא דתרין עלמין.

תרלא) וכל רזין דלעילא ותתא, כלא איהו באדם. גולגלתא דרישא
דקיימא על גופא, איהו ברזא דעלמא עילאה, באינן תיקונין דרישא. גופא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(9) (בראשית א) לעיל תקצו. (צ) (תהלים לו). ט נ"א מוסיף איהו שמיא (קראקא). ת נ"א ה'
(קראקא). א נ"א מניה (קראקא). ב נ"א דעתה
(חינציא). ג ה"ג הסלם נ"א וההיא (קראקא) נ"א וההוא (חינציא). ד נ"א דנטלא (קראקא). ה נ"א ו' באתריה
דאת ו' (קראקא). ו נ"א ו' (מונקאטש). ז ה"ג דפוס קראקא שאלוניקי נ"א נפיק (שאר הדפוסים). ח נ"א
בעובדיא (קראקא). ט נ"א דברא ול"ג קב"ה למברי ונ"א דבעא למברי קב"ה (קראקא). י נ"א רזא (קראקא).

מאמר ב'

הסולם

טעמים נקודות ואותיות

תרכט) ועל דא נקודי וכו': ועל כן,
כל הנקודות עומדות להאיר לאותיות. כמעשה
שמים וארץ וכל העולמות כולם. ואין קיום
ואור לכל האותיות חוץ מהארת הנקודות. והכל
נמסר בסוד התורה בסיני. וכך הוא בסוד
שלמעלה. והכל הוא תקון אדם. כמו שלמדנו.
תרל) ויאמר אלקים נעשה וגו': ויאמר
אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. כתוב,
מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ. בוא וראה,
כשברא הקב"ה העולם העליון, ז"א, והעולם
התחתון, המלכות, היו שניהם בצורה אחת,
שיהיה זה דומה לזה. בשעה שרצה הקב"ה
לברוא את האדם למטה, רצה לעשות אותו
כעין שני העולמות. שתהיה צורתו דומה לב'
העולמות הנ"ל.

תרלא) וכל רזין דלעילא וכו': וכל
הסודות שלמעלה ושלמטה הכל הוא באדם.
הגלגלת של הראש העומד על הגוף, הוא בסוד
העולם העליון בתקונים האלו שבראש. הגוף
הוא בסוד הגוף שלמעלה. שמדרגותיו עומדות

באברים

(ס), שהוא מים, וז"ש, דהא סגול אתכליל
מיין באשא, וע"כ אוה"כ, ישרצו המים וגו'.
רחשין רהישו דההוא נפש חיה, שהיא
המלכות, הנקראת נפש חיה.

תרכח) ותא חזי שבא וכו': עתה מבאר
טעם שבא שורק המאירים במלכות. ואומר,
זבא וראה, שבא נקראת מהיר צדק, שפירושו,
שממהר לעשות צדק ודין. וכך היא, המלכות.
וע"כ נהפך בה הצירי לשבא. ומשום זה נקראת
נפש החיה הזו, שהיא המלכות, שורק של ג'
נקודות, כי בשעה שהאות ו', שהיא ז"א,
נסתלקה ממנה, מן המלכות, היא מוציאה
הדעת ההיא, שהיא קו אמצעי, שלקחה
מלמעלה, בעת הזווג עם ז"א, ע"ד שלמדנו
(לעיל אות תרכ"ג) שנשים דעתן קלה, וע"כ
במקום האות ו' שנסתלקה ממנה יוצאת נקודת
השורק, של שלש נקודות, שמראה על חסרון
הקו האמצעי, ואין זווג בין ג' קוין (כנ"ל אות
תרס"ז ע"ש), וכמו בראש שלה כך היא בכל
מקומות פרצופה.

דפו"י דף ע"ד ט"א

אִיהוּ בְרוּזָא דְגוּפָא, דְקִימִין דְרַגִין בְשִׁיפִין יִדְעֵן תַּחַת הָאִי רִישָא. יִרְכִין וּרְגִלִין, כּוּלָא בְדִרְגִין דִּלְתַתָּא, כְּדָקָא חֲזִי לִיה לְמַהוּ כ כּוּזוּנָא ז דְלַעִילָא. כָּל דְיוֹקְנִין עִילָאִין וְתַתְּאִין, כּוּלְהוּ חֲקִיק קְבִיָּה בְאִדָּם, לְמַהוּ אִיהוּ שְׁלִים בְּכוּלָא.
 (תְּרַלְב) תָּא חֲזִי, מַה' מְצַעְדֵי גְבַר כּוּנְנֹ, כְּד קְבִיָּה אַתְרַעִי בִיה בְּבַר נֶשׁ, כָּל צַעְדוּי וְכָל אֹרְחוּי אִינְהוּ מִתְתַּקְנֵן קַמִּיה, וְאִיהוּ מִתְקַן לְהוּ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יָאוּת. וְדַרְכוּ יַחְפֵּץ, אִפִּילוּ בְמִילֵי דַעֲלֵמָא.
 (תְּרַלְג) תּוּ. מַה' מְצַעְדֵי גְבַר כּוּנְנֹ, אִי בַר נֶשׁ יִשׁוּי דַעְתִּיה וְרַעוּתִיה וּלְבִיָּה לְגַבֵּי מִלְכָא קְדִישָא, לְמַהֲךְ בְּתַר אֹרְחִיה דְאִיהוּ עֵבִיד. קְבִיָּה אַתְרַעִי בִיה, כְּאִילוּ הוּא דִּילִיה מִמֶּשׁ.
 (תְּרַלְד) בְּשַׁעְתָּא דְנַפְקוּ אַתּוּן מְגוּ רִזָּא עִילָאָה, כְּמָא דַּאֲתַמְר, ׀ וְאַתְגִּלִּימוּ, וְאַצְטִיירוּ בְדִיוֹקְנָא דְאָדָם. ׀ לְבַתַּר נַפְקוּ נְקוּדֵי, וְאַנְשִׁיב בְּהוּ רוּחָא דְחִי. וְאַתְקִימוּ אַתּוּן, ׀ כְּבַר נֶשׁ דְקָאִים עַל רַגְלוּי בְקִיּוּמָא דְרוּחָא.
 (תְּרַלְה) לְבַתַּר דְנְקוּדֵי אַתְקִימוּ עַל אַתּוּן, וְיִהְיֹ בְהוּ נַפְשָא, אַצְטִרִיךְ לְמַהוּ בְדַעְתָּא וְסוּכְלַתְנוּ, וּלְנִטְלָא בְמִטְלָנוּי, וּלְמִיָּהֵב מְזוּנָא וְתוֹקְפָא לְאַחְרָא. וְדָא אִיהִי * בְּצַלְמָנוּ כְדַמּוּתְנוּ. כְּמָא דְאֹקִימָנָא, בְּצַלְמָנוּ דָּא רִזָּא דַעֲלֵמָא עִילָאָה. כְדַמּוּתְנוּ דָּא רִזָּא דַעֲלֵמָא תַתְּאָה.
 (תְּרַלוּ) דְבַר אַחַר, ׀ בְּצַלְמָנוּ: אֲלִין תְּנוּעֵי ׀ דְטַעְמֵי, דְאִינּוּן תִּיקוּנָא

חלופי גרסאות

כ גִּיא בְּנוּפָא (קְרָאָקָא). ל הִיג דְפוּסִים רַאשׁוּנִים וּמוּסִיפִים דְלַעִילָא וּלְמַהוּ כְּזוּנָא [גִּיא בְּזוּנָא קְרָאָקָא] דִּלְתַתָּא וְגִיא דִּלְתַתָּא (מוּנְקָאֶשׁ). ח גִּיא וְאַגִּלִּימוּ (דְפוּסִים רַאשׁוּנִים). נ גִּיא לְבַר (קְרָאָקָא). ס גִּיא בְּבַר נֶשׁ וְקָאִים (קְרָאָקָא). ע גִּיא מוּסִיף בְּצַלְמָנוּ כְדַמּוּתְנוּ (קְרָאָקָא). פ גִּיא וְטַעְמֵי (קְרָאָקָא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב

בְּאִבְרִים יְדוּעִים תַּחַת הָרִאשׁ הוּוּ, שְׁהִם חֲגִי'ת. הִירְכִים וְהִרְגִלִים, שְׁהִם נְהִי. הַכָּל הוּא בְּמִדְרַגּוֹת שְׁלֵמָטָה, כְּרָאוּי לוּ לְהִיּוֹת כְּעִין שְׁלֵמָעֵלָה. כְּמִשׁ כָּל זֶה בְּאִדְרָא רַבָּא וּבְאִדְרָא זוּטָא. כָּל הַצּוּרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת וְהַתַּחְתּוֹנוֹת כּוּלָּן חֲקַק הַקְּבִיָּה בְּאִדָּם, שִׁיְהִיה אֲדָם שְׁלֵם בְּכָל. (תְּרַלְב) תָּא חֲזִי מַה' וְכוּ': בּוּא וְרָאָה, מַה' מְצַעְדֵי גְבַר כּוּנְנֹ. כְּשֶׁהַקְּבִיָּה רוּצָה בְּאִדָּם, כָּל צַעְדוּי וְכָל דְרַכּוּי מִתּוֹקְנִים לְפָנָיו, וְהוּא מִתְקַן אֹתָם כָּל אַחַד וְאֶחָד כְּרָאוּי, וְדַרְכוּ יַחְפֵּץ, אִפִּילוּ בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.
 (תְּרַלְג) תּוּ. מַה' מְצַעְדֵי וְכוּ': עוּד. מַה' מְצַעְדֵי גְבַר כּוּנְנֹ. הִינּוּ, אִם הָאָדָם יִשִּׁים דַּעְתּוֹ וְרַצּוֹנוֹ וּלְבֹו אֶל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, לְלַכַּת בְּדַרְכּוּי, שַׁעֲשֵׂה בְעַצְמוֹ, הַקְּבִיָּה רוּצָה בּוּ, כְּאִלוּ אֹתָם הַדְרַכִּים הִיוּ שְׁלוּ מִמֶּשׁ.
 (תְּרַלְד) בְּשַׁעְתָּא דְנַפְקוּ אַתּוּן וְכוּ': בְּשַׁעֲשֵׂה שִׁיצָאוּ הָאוֹתִיוֹת מִתּוֹךְ הַסוּד הַעֲלִיוֹן, לְהַסְתַּכֵּל

ז ושלִימו, בדעתא וסוכלתנו, למנדע ידיעה לאסתכלא לעילא, כמה דאיהו סתים ולא אתגלייא.

(תרלז) כמלכא דאיהו חכים בסוכלתנו בחכמתא, ולא נטיל לסטרא דא או לסטרא דא, בר בחכמתא ובסוכלתנו ובמנדע. אוף הכי, כגוונא דא, תנועי טעמי, כולהו ק מטלניהון בחכמתא ובסוכלתנו ובמנדע, כמה ר דאתחזי. ודא איהו בצלמנו.

(תרלח) כדמותנו, אלין רזין דנקודי, דאינון נפקו מגו דיוקנא חדא דנקודה עילאה, מההוא דיוקנא סתימא דלא אתחזי, ומגו דנפקי מגו נקודה חדא אקרין נקודי דמות, דיוקנא דנקודה עילאה.

(תרלט) דאי תימא אתוון. לאו הכי, דהא דיוקנא, לאו איהו לעילא, ולא תלייא תמן דיוקנא, דהא לבתר דנפקי מרזא דעלמא עילאה, אגלימו ואצטיירו

חלופי גרסאות

ז גיא ושליחו (קראקא). ט גיא מטללי (קראקא). ר גיא דיתחזי (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

וז"ש. כדמותנו. אלין רזין דנקודי, שאור הנקודות שהן נמשכות מישסו"ת. נקראות דמות. משום. דאינון נפקו מגו דיוקנא חדא דנקודה עילאה. שהנקודות יוצאות מתוך צורה אחת של צורת הנקודה העליונה. כלומר נקודה עליונה. היא או"א עלאין. שהם צורת חכמה. והנקודות הקודמות של הצורה היא. שיוצאות מישסו"ת. שהן באמת בינה. אלא יש בהן דמות של או"א שהם חכמה. וז"ש. מההוא דיוקנא סתימא דלא אתחזי. שהם או"א עלאין. שהם עצם חכמה שאין בה השגה. וישסו"ת הם דמות מהצורה ההיא שאותה דמות נראית. להיותה בינה שחזרה לחכמה ולא חכמה ממש. וז"ש. ומגו דנפקי מגו נקודה חדא. שמשום שהנקודות יוצאות מהדמות של הנקודה. שהיא או"א. אקרין נקודי דמות. משום שהן. דיוקנא דנקודה עילאה. שהן דמות של נקודה עליונה. כלומר. נקודה עליונה היא או"א. וישסו"ת הם דמות של הנקודה העליונה. כמבואר.

(תרלט) דאי תימא אתוון וכו': ואם תאמר הרי האותיות יצאו ג"כ מישסו"ת. שהן דמות של נקודה עליונה. כמו הנקודות. וא"כ הן שוות לנקודות. ומשיב. אינו כן. כי צורה זו שבאותיות אינה למעלה בישסו"ת. וצורתם אינה תלויה שם. כי אחר שהאותיות יצאו מהעולם העליון. שהוא ישסו"ת. ובאו למקום ז"א. נתגלמו ונצטיירו כולן. מה שלא היה בהן

להסתכל למעלה. במה שהוא סתום ואינו מתגלה. כי הטעמים נמשכים מאו"א עלאין שהן סתומים (כנ"ל אות ת"ר).

(תרלז) כמלכא דאיהו חכים וכו': בדומה למלך שהוא חכם בתבונה וחכמה. ואינו נוסע לצד זה או לצד זה. אלא בחכמה ובתבונה וברעת. אף כך כעין זה. היא תנועת הטעמים. שכל מסעיהם הם בחכמה ובתבונה ורעת. כמו שראוי. וזה הוא בצלמנו.

(תרלח) כדמותנו אלין רזין וכו': כדמותנו. הוא סוד הנקודות. שהן יוצאות מתוך צורה אחת של הנקודה העליונה. דהיינו מאותה הצורה הסתומה שלא היתה נראית. שהיא או"א עלאין. ומשום שיוצאות מתוך נקודה אחת. נקראות הנקודות דמות. דהיינו צורה של הנקודה העליונה.

פירוש. כי יש הפרש גדול בין או"א לישסו"ת. כי או"א נבחנים לעצם החכמה. משום שמלבישים לחכמה סתימא דא"א. אבל ישסו"ת אינם עצם החכמה. אלא הם בחינת בינה שחזרה להיות חכמה. מחמת שיצאה מראש וחזרה לראש כנדוע. ולפיכך הטעמים הנמשכים מאו"א עלאין הם בחינת ג"ר. דהיינו חב"ד. אבל הנקודות הנמשכות מישסו"ת. שהן רק צורה של חכמה ולא חכמה ממש. הן בחינת רוח חכמה ולא חכמה ממש.

כולהו, מה דלא הות מקדמת דנא, דלאו אית דיוקנא וציורא לעילא כלל, ועל דא לא ם ידיע, ולית מאן דידע ביה כלום.
 (תרמ) ראשיתא סתימא דאתגלייא, ולא ידיע, חד נקודה סתימא איהו. וההוא נקודה, לא ידיע, ולא אתגליא, ולית מאן דידע בה. אבל אתוון, ה לא בה אתצירין, ולא תליין לעילא, דהא לית תמן דיוקנא כלל. ועל דא, כדמותנו אלין נקודי. בצלמינו, אלין ם תנועי, דאיהו שלימו דכלא.
 (תרמא) רזא הכא ב לידעי מדין. תנועי דאיהו שלימו דכלא, ג אן אינון בבר נש. אלא רזא ד דא בצלמנו, ה הא איהו ו צולמי דבר נש מלגו ולבר. לגו, סוכלתנו ומדע וחכמה. לבר, ההוא צולמא דאזלא עליה, ומדברא ליה לבר נש בנטירו, למהוי נטיר מכלא. בעוד דהני תנועי אינון בבר נש, ב'נ איהו שלים בכלא. כגוונא דא בכל אינון רזין עילאין דלעילא.

חלופי גרסאות

ש ה'ג בפרס קראקא ג'א ידעי (שאר הפרוסים). ת ג'א ל'ג לא (חינצ'יא) ג'א לא ו'ל'ג בה (קראקא). א ג'א תנוע (חינצ'יא). ב ג'א ידעי (חינצ'יא). ג ג'א ל'ג אן (קראקא). ד ג'א ל'ג דא בצלמנו הא (קראקא). ה ג'א דא (חינצ'יא). ו ג'א צולמיה (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב

במדרגתן, שהיא מדרגת ז'א. ועל דא לא ידיע ולית מאן דידע ביה כלום. ועל כן כשהאותיות יורדות מישוס'ת עוד אין בהן שום מוחין, ואינן ידועות כלל, כי צריכות קודם לקבל צורת ז'א, במקום ז'א, ואח'כ ממשיכים המוחין שהן הנקודות.
 (תרמ) ראשיתא סתימא דאתגלייא וכו': הראשית של הסתום שנתגלה, ולא ידוע במקומו עצמו, היא נקודה סתומה אחת, דהיינו ישוס'ת. ששם תחילת הגילוי של החכמה, והנקודה ההיא אינה ידועה ואינה נגלית, ואין מי שיודע בה, במקומה עצמה, אלא למטה במקום ז'ו', שה'ס האותיות, שמה היא נגלית, אבל האותיות, שהן ז'ו', אינן מצטיירות בה, שבהיותן במקום בינה, אין להן ציור, של ז'ו', ואינן תלויות למעלה, כי אין שם צורה, שלהן כלל. וע'כ כדמותנו, אלו הן הנקודות, המושפעות לאותיות אחר שקבלו צורתן במקומן. בצלמנו, אלו הן תנועות הטעמים, שהן שלמות הכל.
 (תרמא) רזא הכא לידעי וכו': סוד יש כאן, ליושבים על כסא מדין. התנועות של הטעמים, שהן שלמות הכל, איפה הן באדם, ומשיב, אלא זה סוד, בצלמנו, שהוא צלמי האדם מבפנים ומבחוץ. מבפנים, הוא תבונה ודעת וחכמה. לחוץ, הוא אותו צלם שהולך עליו

בהן מקודם לכן, כי אין בהן דמות וצורה כלל למעלה, בישוס'ת. וע'כ אינן ידועות, ואין מי שיודע בהן כלום.
 פירוש. האותיות הן בחינת ז'א, ותקונן מתחיל בבינה, דהיינו שעל ידי עלית ז'א למין לבינה הוכשרו האותיות, שהן ז'א, לקבל ג'ר מבינה, בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא (כנ"ל ב"א אות שט"ג). והנה הנקודות, הן המוחין מישוס'ת, הראיים להתלבש באותיות, שהן ז'א, אבל ז'א לא יוכל לקבלם תיכף במקום ישוס'ת, כי במקום ישוס'ת נחשב הכל כישוס'ת, והתחתון העולה עליון הוא כמוהו, ולפיכך, תחילה יורדות האותיות למקומם במקום מדרגת ז'א, ושם מקבלים צורת ז'א, ואחר כך נמשכים בהן המוחין מישוס'ת שהן הנקודות.
 וז'ש, דאי תימא אתוון, הרי גם האותיות הן למעלה בישוס'ת ולמה אין בהן המוחין מהם, אלא שהן צריכות לנקודות. ומשיב, לאו הכי, דהא דיוקנא לאו איהו לעילא ולא תלויא תמן דיוקנא, שהאותיות אין להן צורה למעלה בהיותן בישוס'ת, מחמת שהן שם בצורת ישוס'ת, ולא בצורת ז'א, דהא לבתר דנפקי מרזא דעלמא עלאה אגלימו ואצטיררו כולהו וכו', כי הן צריכות קודם לרדת למקומן עצמן ושם הן מצטיירות (דפריי דף ע"ד ט"ב)

תרמב) ורזא דא, מה' מצעדי גבר כוננו, למיטל במטלנוי, באינון תנועין דטעמי. ודרכו יחפץ, באינון נקודי. מה', מיניה ז אתנטיל רזא דא, למהוי לתתא כלא כגוונא חדא ורזא חדא.

תרמג) מה' מצעדי גבר כוננו, כגון אזלא ן מקפא שופר הולך, דאינון מצעדי גבר, דמתתקנן כל חד והר ם כדקא חזי ליה, ודא איהו כוננו. ושאר תנועי, אינון דכתיב, ודרכו יחפץ, הן בזקיפו, הן למיזל, הן למיפסק, הן לנגנא בחדווא, הן למשתק, הן למיהב דינא. כלא איהו מנדע וסוכלתנו . למיטל במטלנוי כדקא יאות.

תרמד) ם זרקא, דא איהו ניגונא בחדוה, כד ז אתי בוצינא דקרדינותא, בהווא בטישו דגו אורא דכיא דלא אתפס, יהיב חדו וחדוה, וזריק ן מרחוק, לנגנא בחדוה, למאן דלא ידיע ולא אתפס כלל, וקאים בקיומיה, ולא אתישב למנדע, עד דקריב בסכלתנו יתיר. וכן תנועי כולהו, כל חד וחד כדקא יאות. תרמה) ועד לא מטו אלין תנועי, כל אינון ז שייפין דגופא, לא יכלין לנטלא במטלנוי. דהא כל שייפין דגופא ם אתפלגו באתוון, דאינון עשרין ותרין אתוון, דאתגלמו בפרקין ושייפין.

תרמו) תריסר שייפין, אינון פרקין דנטלין. ם ואלין תריסר לא נטלין

חלופי גרסאות

ז גיא אתנטילי (קראקא). ח גיא מקסה (דפוסים ראשונים) גיא מקמי (חינציא בשם ס"א). ט גיא מוסיף בוקא יאות וכד חזי ליה (קראקא). י גיא למיטר (קראקא). כ גיא זריקא (דפוסים ראשונים). ל גיא את (קראקא). ן גיא מרחיק (דפוסים ראשונים). נ גיא שבעין (חינציא). ס גיא מוסיף ההוא נטלין אתפלגו (חינציא). ע גיא מוסיף ואלין שייפין דגופא (חינציא).

סעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב

זרקא, הוא ניגון בשמחה, כשהניצוץ הקשה, שהיט המסך, בא באותו הזוג של האויר הטהור שאינו נתפס, שהוא א"א עלאין, נותן שמחה וחדוה וזרק הארתו מרחוק, דהיינו לבלי השגה, לנגן בשמחה, דהיינו להמשיך השפעה, ממי שאינו ידוע ואינו נתפס כלל, שהוא א"א עלאין, שעומד בקיומו ואינו מתישב לדעת אותו עד שקרב יותר בתבונה, דהיינו עד שמתפשט לישויות. וכן כל התנועות, כל אחת ואחת כראוי.

תרמה) ועד לא מטו וכו': ומטרם שתנועות הטעמים האלו מגיעות לאותיות, כל אלו אברי הגוף, אינם יכולים לנסוע במסעות. כי כל אברי הגוף נחלקים באותיות, שהם כ"ב אותיות שנגלמו בפרקים ואברי הגוף.

תרמו) תריסר שייפין אינון וכו': ייב אברים הם הפרקים שנוסעים, שהם ב' ידיים וב' רגלים, שבכל אחת מהן ג' פרקים, ודיפ

עליו ומנהיג את האדם בשמירה שיהיה נשמר מכל. וכל זמן שתנועות אלו הן באדם, האדם הוא שלם בכל. כעין זה הוא בכל אלו הסודות העליונים שלמעלה. שיש בהם פנימיות, שהם המוחין, וחיצוניות, שהם לבושי המוחין.

תרמב) ורזא דא מה' וכו': וזה סוד, מה' מצעדי גבר כוננו. היינו לנסוע במסעיו, בתנועות הטעמים האלו. ודרכו יחפץ. היינו בנקודות האלו. מה' היינו, שממנו נלקח סוד זה, שיהיה הכל למטה באפן אחד וסוד אחד. תרמג) מה' מצעדי גבר כוננו: היינו הטעמים הנקראים, אזלא מקפא שופר הולך, שהם מצעדי גבר, שכל אחד ואחד מתוקן כראוי לו. וזה הוא כוננו. ושאר התנועות של הטעמים, עליהם כתוב, ודרכו יחפץ הן שהן חוזרות עמידה, הן ללכת, או שמורות להפסיק, או לנגן בשמחה, או לשתוק, או לתת דין. הכל הוא דעת ותבונה, לנסוע במסעיו כראוי.

תרמד) זרקא דא איהו וכו': הטעם

במטלנין כדקא יאות, פ בר ברזא דתריסר תנועי, דכולהו עבדין להני פרקין
לנטלא לון. ואית תנועי אחרנין, למיהב סוכלתנו וחכמה ומדע לכל גופא,
ולנטלא כל גופא, ולמיהב חדוה לעילא ותתא *) כולא כדקא חזי.

תרמז) עשרין ותרין אתוון, אינון כללא דרזא דגופא. וכלהו אתפלגו
בשייפין דגופא. ומרזא דאתוון, גופא ז אשתלים. אשתארו אתוון אחרנין,
דאינון ק עשר. תריסר אתוון אינון קדמאי, דאינון שייפין קיומא דכל גופא,
למהוי כל שייפא ושייפא על תיקוניה.

תרמח) ואע"ג דאית בהו באתוון, אתוון דאתחזון בדכורא, ואתוון דאתחזון
בנוקבא. כגון א' דכורא, ב' נוקבא. ג' דכורא, ד' נוקבא. ה' נוקבא, ו' דכורא.
וכן אתוון כולהו אחרנין, מנהון כלילן בדכורא, ומנהון כלילן בנוקבא. ואי
תימא, אי הכי, איך אתבני אדם ברזא דעשרין ותרין אתוון, דהא כד אסתכלן
ואתברירו אתוון דאצטריכו ה ואתחזון לדכורא, ט לית בר תריסר, לקביי
תריסר שייפין.

תרמט) אלא ודאי, אתוון כולהו כלילן ברזא דדכורא, ואינון עשרין ותרין
אתוון, אתוון דכורי ואתוון נוקבי. בגין דשייפין כולהו, ה אית שייפא באינון
פרקין, דאינון כלילן דא בדא, ועייל דא בדא. מאן דעייל איהו דכר, ההוא
דמקבל ליה בגויה, איהי נוקבא.

חלופי גרסאות

פ ג"א ל"ב בר (קראקא). צ ג"א מוסיף אשתלים אגוזטילן עפצש (דפוס ירושלים במרובעים). ק ג"א מוסיף
עשר בדה חכמ כקרת (דפוס ירושלים במרובעים). ר ג"א לדכורא ואתחזון (דפוסים ראשונים). ש ג"א ליה
(קראקא) ג"א לא הו (חינצ'יא). ת ג"א אחשיפו ול"ג אית שייפא (מונקאטש במרובעים).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

ואותיות הנראות בנקבה. דהיינו, א' היא זכר,
ב' היא נקבה. ג' היא זכר. ד' היא נקבה.
ה' היא נקבה, ו' היא זכר. וכן כל האותיות
האחרות, מהן כלולות בזכר, ומהן כלולות
בנקבה, ואם תאמר, אם כן, איך נבנה האדם
בסוד כ"ב אותיות, הרי כשהסתכלו בהן,
ונבררו האותיות הצריכות וראויות לזכר, אין
יותר מי"ב אותיות זכרים כנגד י"ב אברים.
ולא כ"ב אותיות, כי יתר עשר האותיות הן
נקבות, ואינון ראויות לזכר.

תרמט) אלא ודאי אתוון וכו': ומשיב.
אלא ודאי כל כ"ב האותיות כלולות בסוד
הזכר, ואלו כ"ב האותיות שבו, הן אותיות
זכרים ואותיות נקבות. משום שכל האברים,
יש בכל אבר פרקים, שהם כלולים זה בזה
ונכנסים זה בזה. אותו שנכנס, הוא אות זכר,
ואותו פרק שמקבל אותו בתוכו הוא אות
נקבה.

ג' הם י"ב (עיין זהר ויקהל אות קכ"ב). וי"ב
אלו אינם נוסעים במסעות כראוי, חוץ מבסוד
י"ב תנועות הטעמים, שכולן עושות את אלו
הפרקים להסיע אוהם. ויש תנועות הטעמים
אחרות לתת תבונה וחכמה ודעת לכל הגוף,
ולהסיע כל הגוף, ולתת שמחה למעלה ולמטה
הכל כראוי.

תרמז) עשרין ותרין אתוון וכו': כ"ב
אותיות הן כלל סוד הגוף, וכולן מתחלקות
באברי הגוף. ומסוד האותיות נשלם הגוף. וי"ב
אותיות הן ב"ב האברים שנוסעים, כנ"ל
בדבור הסמוך, נשאר אותיות אחרות, שהן
עשר, המאירות בשאר אברי הגוף. י"ב
האותיות הראשונות, שהן י"ב האברים ונ"ל,
הם עיקר הקיום של כל הגוף, שיהיה כל אבר
ואבר על תקונו.

תרמח) ואע"ג דאית בהו זכר: ואע"פ
שייש בהן, באותיות, אותיות הנראות בזכר,

תרנ) « בכל שייפין אית דכר ונוקבא. ועייל דא בדא, כדכורא בנוקבא. ובגין כך, כלהו אתוון סלקין ברזא דדכורא ונוקבא. ואתוון כולהו ב אצטריך אלין ג לאלין, ולאחברא אלין ד באלין. אעיל דא בדא, כדכורא בנוקבא.

תרנא) כ"ב אתוון אחרנין כלילן בנוקבא לתתא, ואינון אתוון זעירין. דהא כד אתחבר דכר בנוקבא, בתיאובתא ה דבכל אתוון דשייפין כולהו, לגבי נוקבא, אטיל בה רזא דאתוון, באינון מיין דילה, ולבתר ו אקרימו שמים דאגלימו אתוון, ונפקי אתוון אחרנין כגוונא דאלין. ועל דא אית אלפא ביתא דאתוון עילאין ז רברבין. ואית אלפא ביתא דאתוון דקיקין.

תרנב) א' איהו חד, ורזא דחד, נפיק ואגלים ברזא דלתתא, שייפין עילאין דאתחברן בחד, ואינון חד. ועם כל דא, לאו איהו אלא שייפא חד.

תרנג) בגין דכד נפקא א', ואתיהיבת בראש, נפקא בההוא דיוקנא דהנהו אחרנין דאצטריכו ה לאתחברא בהדיה, וכד נפק א', אחזי לתרין דרגין אחרנין, דאצטריכו ו לאתחברא בהדיה, דאינון שמאלא ואמצעיתא, וכולהו אתאחדו

חלופי גרסאות

א נ"א ל"ג בכל שייפין אית דכר ונוקבא (קראקא). ב נ"א אצטריכו (דפוסים ראשונים). ג נ"א ואלין (קראקא) ובכל הדפוסים בשם ס"א). ד נ"א מוסיף באלין א"ב ג"ד ה"ו חד דכר וחד נוקבא (חינציא בשם ס"א). ה נ"א בכל (קראקא). ו נ"א אקרישו (בכל הדפוסים בשם ס"א). ז נ"א ל"ג רברבין (קראקא). ח נ"א למהוי ול"ג לאתחברא נ"א מוסיף ליה לאתחברא (קראקא). ט נ"א ל"ג לאתחברא (חינציא) נ"א מוסיף ליה לאתחברא (קראקא). י נ"א כיון דאשתכחו ואתיישבו בנזכותיהו דאיהו שמאלא ואמצעיתא וכולהו (קראקא)

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

תרנג) בגין דכד נפקא וכו': ומפרש. משום, כשיצאה הא' וניתנה בראש האותיות, יצאה באותה הצורה של אלו האחרים הצריכים להתחבר עמה, וכשיצאה הא', הראתה אורה לשתי המדרגות האחרות, הצריכות להתחבר עמה. שהן שמאל ואמצע, וכולן נתאחדו יחד ונראות בצורה שלה, של הא'. כיון שב' המדרגות האחרות נמצאו ונתישבו במקומן, חזרה הא' ונתישבה במקומה בראש כל האותיות, לצד ימין.

ביאור הדברים. כבר ידעת שהאותיות ה"ס הכלים דו"א, שהוכשרו לקבל המוחין דבינה, ע"י עליית מ"ן דו"א לבינה, שתקן שם ב' קוין דימין ושמאל דבינה, ויחד אותם זה בזה, ונשלמו בסוד ג' קוין, וכללל הוא שכל שיעור השלמות שהתחתון גורם לעליון. משיג אותו גם התחתון, ולפיכך, כיון דתלת מחד נפקי, כיון שג' קוין דבינה יצאו ע"י אחד, שהוא ז"א, חד בתלת קיימא, קבל האחד, שהוא ז"א, ג"כ ג' קוין (כד"ש בזהר ב"א אות סס"ג), ומתוך שהא' היא ראש כל האותיות, נרשמה בה צורת ג' קוין אלו, כי ה' העליונה שבה

תרנ) בכל שייפין אית וכו': בכל האברים יש זכר ונקבה, ונכנסים זה בזה כזכר בנקבה, ומשום זה, כל כ"ב האותיות עולות בסוד זכר, ובסוד נקבה, וכל האותיות צריכות אלו לאלו להתחבר אלו באלו, לבא זו בזו כזכר בנקבה.

תרנא) כ"ב אתוון אחרנין וכו': כ"ב אותיות אחרות כלולות בנוקבא למטה, שהיא המלכות, והן אותיות קטנות, כי כשנתחבר דכר בנוקבא, בתשוקת כל האותיות של כל האברים כולם, אל הנוקבא, הטיל בה סוד כ"ב אותיות, במיין נוקבין שלה, ואחר שנגלמו האותיות (אקרימו שמים ל"ג) יוצאות אותיות אחרות בנוקבא, כמו אלו של הדכר, וע"כ יש אלפא ביתא של אותיות עליונות גדולות שהן של הדכר, ויש אלפא ביתא של אותיות קטנות, שהן של הנוקבא.

תרנב) א' איהו חד וכו': אות א' היא במספר אחד, והוא סוד אחד, יצאו ונגלמו בסוד שלמטה, אברים עליונים המתחברים באחד, והם אחד, ועם כל זה אינה אלא אבר אחד.

כחדא, ואתחזון בדיוקנא דיליה. כיון כ דאשתכחו ואתיישבו בדוכתייהו אינון תרין שייפין אחרנין, כ אתהדר א' מ ואתיישב בדוכתיה בראש, בסטרא דימינא. (תרנד) היך עבד קב"ה. כד אתוון נפקו, את קדמאה דנפיק, ריש לכל אתוון, איהי א'. מה עבד קב"ה. אתעטף בהווא את, וברא שמים. ואת דא ברא ביה קב"ה, רזא דייחודא, דאינון תלת דרגין, ואינון שמים, רזא נ חד. כמא דאוקימנא, והא אתמר. כיון דאתברו שמים ברזא דא, עד לא הוו קרישו ולא ס גלידו שמים, ע דהא טמירין הוו גו מייא, רזא דאת א', דאיהו לימינא. (תרנה) לבתר דאקרישו מגו מייא, נפקת את ו', פ מתצירא בצירא, דגלימו

חלופי גרסאות

כ נ"א דאשתכח (קראקא). ל נ"א אתהדרו (דפוסים ראשונים). ס נ"א ותיישב (דפוסים ראשונים). נ נ"א דא קו שמאל. והקו שבין ב' היודין. ה"ס הקו האמצעי. וז"ש (באות תרנ"ב). א' איהו חד. דהיינו שהיא מספר אחד. ורזא דחד, דהיינו שמיחדת ג' אורות לאחד, כי נפיק ואגלים ברזא דלתתא, שיצאו ונגלמו בסוד ז"א שהוא למטה, שייפין עלאין דאתחברן בחד, דהיינו ב' הקוין העליונים, שמתחברים לאחד ע"י הקו האמצעי, ואינון חד, ושלשתם נעשו כמו אור אחד. ועם כל דא, אע"פ שהא' מורכבת מג' קוין, לאו איהו אלא שייפא חד, אינה אלא אבר אחד, ולא ג' אברים. וז"ש (באות תרנ"ג). כגין דכד נפקא א' ואתיהיבת בראש, נפקא בההוא דיוקנא דהנהו אחרנין דאצטריכו לאתחברא בהדיה. שמפרש דבריו. כי בשעה שיצאה הא' להיות בראש האותיות, יצאה גם בצורת ב' הקוין האחרים, הצריכים להתחבר עמה להיות ג' קוין. וכד נפק א', וכשיצאה הא', בקו ימין דז"א, אחזי לב' דרגין אחרנין דאצטריכו לאתחברא בהדיה, דאינון שמאלא ואמצעיתא, הראתה אורה לב' קוין השמאלי והאמצעי הצריכים להתחבר עמה, וכלהו אתאחדו כחדא, וכל ג' הקוין נתאחדו כאחד, ונראים בצורה שלה. כנ"ל. כיון דאשתכחו ואתיישבו וכו' אתהדר א' ואתיישב בדוכתיה בראש בסטרא דימינא, אחר שנעשה היחוד של הקוין לימין ולשמאל, נתישבה הא' בצד ימין, כלומר, שכל ג' הקוין

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

שבה באו תחת שליטת קו ימין. משום שכל האותיות דז"א. הן תחת שליטת הקו הימני. (תרנד) היך עבד קב"ה וכו': איך עשה הקב"ה. הנה כשיצאו האותיות, האות הראשונה שיצאה, שהיא הראש לכל האותיות, היא א'. מה עשה הקב"ה, בינה, הוא התעטף באותה אות, וברא שמים, שהם ז"א. ובאות זו, ברא בה הקב"ה, סוד היחוד, שהוא ג' מדרגות, דהיינו ג' קוין שבצורת האות א'. והם שמים, שהם ז"א, כלומר שהא' האירה בכל מדרגת ז"א, שהוא סוד אחד, כמו שהעמדנו וכבר אמרנו. דהיינו לעיל בסמוך. כיון שנבראו שמים בסוד זה, של אות א', עוד לא נקראו ולא נגלדו השמים, כי היו מכוסים תוך המים, שהם סוד האות א', שהיא לימין, המכונה מים.

(תרנה) לבתר דאקרישו מגו וכו': אחר שנקראו האותיות מתוך המים יצאה אות ו', מצטיירת בצורה, ונגלמת בצורת אדם. ועכ"ז לא חסר כלום מאותה צורה שבאות א' וחזרה ונתיישבה במקומה.

פירוש. ההפרש בין הא' לבין הו', הוא, כי בא' נפרטים ג' הקוין, וכל קו ניכר בה בפני עצמו. והו' כולה היא קו אמצעי והתכללות הקצוות ימין ושמאל שבה אינם ניכרים בה (כנ"ל ז"ח בראשית אות קכ"ה ע"ש). וקרישת האותיות באה מכה הקו האמצעי (כמ"ט בזהר בראשית א' אות ל"ד ע"ש). וז"ש, כיון דאתברו שמים ברזא דא עד לא הוו קרישו, כי מטרם שנקראו היו יכולים ג' הקוין להתפרט בז"א שנקרא שמים כמו

שבה, ה"ס קו ימין. והי' התחתונה שבה, ה"ס קו שמאל. והקו שבין ב' היודין, ה"ס הקו האמצעי. וז"ש (באות תרנ"ב). א' איהו חד, דהיינו שהיא מספר אחד. ורזא דחד, דהיינו שמיחדת ג' אורות לאחד, כי נפיק ואגלים ברזא דלתתא, שיצאו ונגלמו בסוד ז"א שהוא למטה, שייפין עלאין דאתחברן בחד, דהיינו ב' הקוין העליונים, שמתחברים לאחד ע"י הקו האמצעי, ואינון חד, ושלשתם נעשו כמו אור אחד. ועם כל דא, אע"פ שהא' מורכבת מג' קוין, לאו איהו אלא שייפא חד, אינה אלא אבר אחד, ולא ג' אברים.

וז"ש (באות תרנ"ג). כגין דכד נפקא א' ואתיהיבת בראש, נפקא בההוא דיוקנא דהנהו אחרנין דאצטריכו לאתחברא בהדיה. שמפרש דבריו. כי בשעה שיצאה הא' להיות בראש האותיות, יצאה גם בצורת ב' הקוין האחרים, הצריכים להתחבר עמה להיות ג' קוין. וכד נפק א', וכשיצאה הא', בקו ימין דז"א, אחזי לב' דרגין אחרנין דאצטריכו לאתחברא בהדיה, דאינון שמאלא ואמצעיתא, הראתה אורה לב' קוין השמאלי והאמצעי הצריכים להתחבר עמה, וכלהו אתאחדו כחדא, וכל ג' הקוין נתאחדו כאחד, ונראים בצורה שלה. כנ"ל. כיון דאשתכחו ואתיישבו וכו' אתהדר א' ואתיישב בדוכתיה בראש בסטרא דימינא, אחר שנעשה היחוד של הקוין לימין ולשמאל, נתישבה הא' בצד ימין, כלומר, שכל ג' הקוין

בדיוקנא דאדם. ועם כל דא לא חסר מההוא דיוקנא דאת א' ז כלום, ואתהדר ואתיישב בדוכתיה.

תרנו) שארי נהירו דהאי את לאנהרא מרישא דעלמא לסייפי עלמא. גניז ליה נהוריה באת אחרא, ועביד להאי את בי"ת חד, לאגנזא נהוריה בגויה, ואתגניז ההוא אור בגויה.

תרנו) ומההיא שעתא, אתגניז ק ואיטמר, ולא נפיק לעלמא, בר בחד שביל דקיק, דאמשך חד חוטא מיניה, ומיניה אתון עלמא, וקאים בקיומיה.

תרנח) מהאי את אתבני כולא. מהאי את ר אתון כולא. באת דא * נטיר לון קב"ה לישראל, ואתבר שנאיהון קמייהו. הה"ד, ק) ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. בשעתא דגרמו חובין, מה כתיב. ה) השיב אחור ימינו. כדין בההוא זמנא אתגלון ישראל מארעא, ושלטו בהון שונאיהון.

תרנט) א' אתיישב בדרועא, ברזא ותוקפא וחילא, דאינון תרין סטרין אחרנין דאתתקפו ביה, ואיהו דרועא דימינא. ב' אתכליל ט בגווה, ת וכניש ליה לקבליה, כנוקבא דעייל בגוה דכורא. בג"כ אתון כולהו, חד דכר, וחד נוקבא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (שמות סז) לך רלג לעיל תקכב. ר) (איכה ב) זצא שנט ויקהל קסו. ז"ח אחרי כג לעיל גא. צ נ"א ליג כלום (דפוסים ראשונים). ק נ"א ואתסמר (קראקא). ר נ"א אתחן (חינצ'יא). ט נ"א בנופיה (קראקא). ת נ"א וכליל (קראקא).

טעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

תרנו) ומההיא שעתא אתגניז וכו': ומאותה שעה נגנז ונסתד, אותו האור של הא', ואינו יוצא לעולם, חוץ מאשר בשביל אחד דק, שהוא יסוד, הממשיך הוט אחד של חסד ממנו, וממנו ניזון העולם ונמצא על קיומו.

תרנח) מהאי את אתבני וכו': מאות א' זו נבנה הכל. מאות זו ניזונים הכל. באות זו, שומר הקב"ה את ישראל, ושונאיהם נשברים לפניהם. ז"ש, ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. ובשעה שגרמו העונות, מה כתוב, השיב אחור ימינו. אז באותה שעה גלו ישראל מהארץ, ושונאיהם שלטו בהם.

תרנט) א' אתיישב בדרועא וכו' הא' נתישבה בזרוע ימנית, שהיא חסד, בסוד התוקף והכח של ב' הקוין האחרים שנתחזקו בו, שהם השמאל והאמצעי. והיא זרוע ימנית. הב' נכללת בתוכה ואוספת אודה של הא', והיא כנגדה, כנגד הא', כנוקבא שהרכד נכנס בתוכה. משום זה, כל האותיות הן, אחת זכר ואחת נקבה. כלומר שמתחלקות לאותיות משפיעות ולאותיות מקבלות

כמו בצורת א'. אבל אחר שנקרשו, רהיינו ששלט הקו האמצעי בתוך האותיות, נפקת את ו' וכו', אז יצאה אות ו' שעיקרה הקו האמצעי, ואין בה הכר של ימין ושמאל. אבל עכ"ז לא נגרעה כלום מחמת זה מצורת הא' שכבר יצאה. וז"ש, ועם כל דא לא חסר מההוא דיוקנא דאת א' וכו'. אלא שצורת ג' הקוין נשארה בה כמקודם. כי אין העדר ברוחני.

תרנו) שארי נהירו דהאי וכו': התחיל האור של האות א' להאיר מראש העולם עד סוף העולם. וגנו אורו באות אחרת, שהיא ב', ועשה אותה האות בית אחד, לגנוז האור של הא' בתוכה. ונגנו אותו האור בתוכה.

פירוש. שצורת הב' היא מוגדרת מג' דוחותיה, ממזרח וממערב, וצד צפון פרוץ. שפריצה זו דומת על הדינים שנתגלו בצד צפון, שהוא קו שמאל. והדינים האלו סותמים על אור הא', שלא תאיר מראש העולם עד סופו. וז"ש, ועביד להאי את בי"ת חד לאגנזא נהוריה בגויה וכו'.

תרס) א', אתפשט לאתוון אחרנין, ואשתלימו בשלימו, לנטלא תרין דרגין אחרנין אלף, למהוי שלימו דיליה. ורזא דא והחונים עליו מטה פלוני. והחונים עליו, תרי דרגין בחד.

תרסא) עד דסלקין אתוון, לשתינ רבוא, כחושבן שבטיהון דישראל, דאינון תריסר, וסלקין לשתינ « רבוא. אוף הכי אתוון, כד ב אתמלו סלקין לשתינ. אלף בית גימל דלת הא ג וו זין חית טת יוד כף למד מם נון סמך עין פא צדי קוף ריש שין ד תו. אלין אינון סליקו דאתוון, לשיתין רבוא. בגין למהוי ה שלימו ברזא דאתוון, בשייפי כולהו.

תרסב) אשתארו תו אתוון, ואינון תריסר. מם סתימא, צדי ו אריכא, נון, פא, כף, ואינון אתוון אחרנין כפולים, מנצפ"ך. ואינון סלקי לתריסר אתוון. וכד אתוון כולהו אשתלימו, סלקין לע"ב אתוון, רזא דשמא קדישא דקב"ה אתקרי בהו.

תרסג) חושבן ישראל שבעים נפש, ותרין אתוון דאינון סהדי בגוייהו, ואתכלילו בהו, ואינון י"ה. דכתיב, (ט) ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל. ועל רזא דא, הראובני השמעוני. והא אוקמוה, וכלהו סלקו לע"ב. תרסד) כגוונא דא אלפ"א בית"א, דסלקא אתוון כולהו לרזא דע"ב אתוון,

חלופי גרסאות

מסורת הזר

א נ"א ל"ג רבוא (קראקא). ב נ"א אתעלו ונ"א אתפליג (קראקא). ג נ"א וי"ו (דפוסים ראשונים). ד נ"א תי"ו (דפוסים ראשונים). ה נ"א ל"ג שלימו (מונקאטש). ו נ"א אחרא (מונקאטש) ונ"א מוסיף אחרא אריכא (קראקא) ונ"א אחרא אחרינא (חינצ'א).

סעמים נקודות ואותיות

הסולם

מאמר ב'

אלו הן עלית האותיות לששים רבוא. כדי שתהיה שלמות בסוד האותיות, בכל האברים. תרסב) אשתארו תו אתוון וכו': עוד נשאר איותיות, שהן י"ב. מם סתימה וצדי אדוכה. נון פא כף, שהן אותיות אחרות הכפולות, מנצפ"ך. ובמילואן, הן עולות ל"ב אותיות. וכשהאותיות כולן נתמלאו, כ"ב אותיות ומנצפ"ך, עולות לע"ב אותיות. שה"ס השם הקדוש שהקב"ה נקרא בהם.

תרסג) חושבן ישראל שבעים וכו': חשבון ישראל הם ע' נפש שירדו מצרימה, ושתי אותיות שהן עדות בתוכם, שהמשפחות נחתמו בהן, ונכללו מהן, הם י"ח, שכתוב, ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל. ועל סוד זה כתוב, הדאובני השמעוני, וכבר העמידהו, וכולם, י"ה וע' נפש עולים ע"ב. תרסד) כגוונא דא אלפ"א וכו': כעין ישראל שפולים ע"ב, הוא באלפא ביתא, שהאותיות

תרס) א' אתפשט לאתוון וכו': הא' מתפשט לאותיות אחרות, שנשלמות בשלמות לקחת ב' המדרגות האחרות מן הא'. כלומר, כל אות היא מקו אחד בלבד, וחסרים לה ב' קוין, והיא לוקחת אותם מן ההתפשטות של הא', שיהיו השלמות שלה. וז"ס, והחונים עליו מטה פלוני. כי והחונים עליו, הם ב' המדרגות המתחברות באותו. פירוש, כי ד' שבטים היו, יהודה ראובן אפרים ודן. שהם כנגד ג' קוין ומלכות, ולכל אחד מהם נתוספו שני שבטים, כדי שכל אחד מהם יהיה נכלל מג' קוין. אף האותיות כך, שכל אות היא מקו אחד, ומושכת לה ב' קוין מן הא'.

תרסא) עד דסלקין אתוון וכו': עד שהאותיות עולות לששים רבוא, כחשבון שבטי ישראל, שהם י"ב ועולים לששים רבוא. אף האותיות כך, כשהן מתמלאות עולות לששים. כזה, אלף בית גימל וכו' שהן ששים אותיות.

